MARIO VARGAS LLOSA

KENT VE KÖPEKLER

2010
NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

1964
LA CRÍTICA ÖDÜLÜ

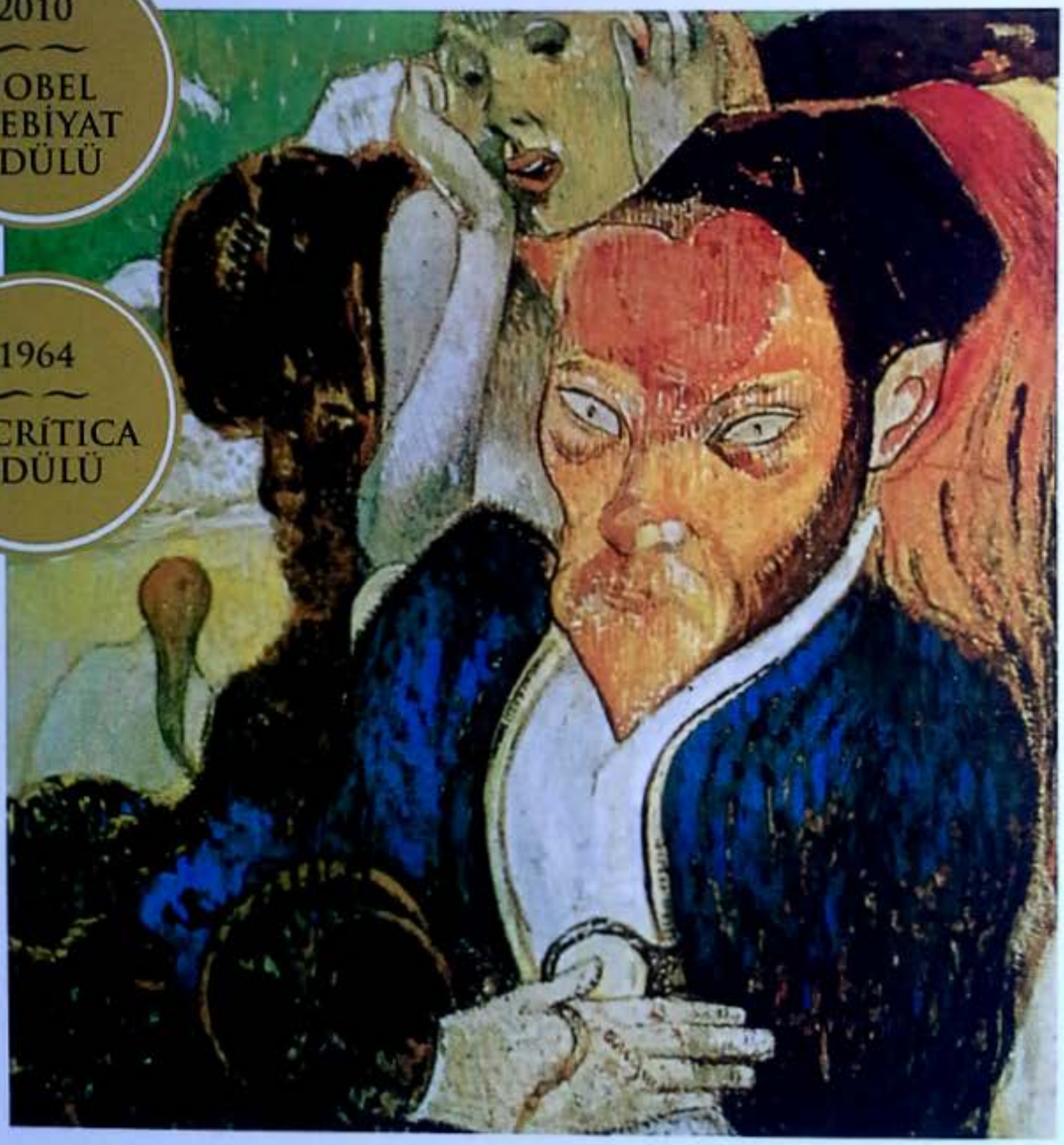

ROMAN

Çeviri: ROZA HAKMEN

CAN

3. Ki

MARIO VARGAS
LLOSA

KENT VE KÖPEKLER

Can Yayınları 83

La cuidad y los perros, Mario Vargas Llosa
© 1962, Mario Vargas Llosa
© 1984, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Bu eserin Türkçe yayın hakları Agencia Literaria Carmen Balcells S.A. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1984
3. basım: Nisan 2011
Bu kitabın 3. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Azra Matbaası
İç baskı ve cilt: Ekosan Matbaası

ISBN 978-975-510-096-8

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com

MARIO VARGAS LLOSA

KENT VE KÖPEKLER

ROMAN

2010 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

İspanyolca aslından çeviren

Roza Hakmen

CAN

Mario Vargas Llosa'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Yeşil Ev, 1984

Palomino Molero'yu Kim Öldürdü, 1991

Elebaşılar / Hergeleler, 1992

Mayta'nın Öyküsü, 1992

Üvey Anneye Övgü, 1992

Julia Teyze, 1994

And Dağlarında Terör, 1996

Masalcı, 1996

Don Rigoberto'nun Not Defterleri, 1999

Teke Şenliği, 2003

Cennet Başka Yerde, 2006

Kelt Rüyası, 2011

MARIO VARGAS LLOSA, 1936'da Peru'nun Arequipa kentinde doğdu. Başkent Lima'daki Leoncio Prado Askeri Okulu'nda edindiği kişisel deneyimlerden yola çıkarak kaleme aldığı ilk romanı *Kent ve Köpekler*'le (1962) kısa sürede üne kavuştu. İlk romanını 1966'da *Yeşil Ev*, 1973'te *Yüzbaşı ve Kadınlar Taburu*, 1974'te *Katedralde Konuşmalar*, 1977'de *Julia Teyze* izledi. 1980'lerden bugünlere *Dünyanın Sonunu Getiren Savaş*, *Masalcı*, *Üvey Anneye Övgü*, *Don Rigoberto'nun Not Defterleri*, *Palomino Molero'yu Kim Öldürdü*, *Mayta'nın Öyküsü*, *Teke Şenliği*, *Cennet Başka Yerde*, *Kelt Rüyası* gibi yapıtlarıyla günümüzün en seçkin yazarları arasındaki yerini aldı. 1993'te yayımlanan *And Dağlarında Terör* adlı romanı Planeta ödülüne değer görüldü. Edebiyat eleştirisi alanında ise Gabriel García Márquez, Flaubert, Sartre ve Camus üzerine kitaplar yayımladı. 2010 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı.

ROZA HAKMEN, 1956'da İzmir'de doğdu. 1974'te İzmir Amerikan Kız Koleji'ni, 1979'da ODTÜ Ekonomi Bölümü'nü bitirdi. Bugüne değin, başta Oscar Wilde, Carson McCullers, Ernest Hemingway, Juan Benet, Nina Berberova, Anthony Burgess, Mircea Eliade, Tama Janowitz, Anne Rice, Mario Vargas Llosa, Marguerite Duras olmak üzere dünya edebiyatının önde gelen yazarlarının yapıtlarını dilimize çevirdi. Cervantes'in *Don Quijote*'sini İspanyolca aslından, Marcel Proust'un *Kayıp Zamanın İzinde*'sini de Fransızca aslından ilk kez eksik olarak Türkçeye kazandırdı.

Birinci bölüm

"Kean: 'Korkak olduğumuz için kahramanı oynarız,
kötü olduğumuz için de ermişi;
yakınlarımızı öldürme isteğiyle
yanıp tutuştuğumuz için katili oynarız,
doğuştan yalancı olduğumuz için oynarız.'"

JEAN-PAUL SARTRE

I

"Dört," dedi Jaguar.

Lambanın camının temiz kalabilmiş birkaç yerinden içeriye yayılan ölgün ışıkta yüzler gevşedi; Porfirio Cava dışında kimse için tehlike kalmamıştı. Yerin pisliğinde bembeyaz görünen zarlar hareketsizdi: Üç-bir.

"Dört," diye yineledi Jaguar. "Kimin?"

"Benim," diye mırıldandı Cava. "Ben dört demiştim."

"Çabuk ol. Biliyorsun, soldan ikincisi."

Cava ürperdi. Tuvaletler yatakhanelerin bittiği yerdeydi; koğuşla aralarında ince, tahta bir kapı vardı ve pencereleri yoktu. Daha önceki yıllarda kış, Askeri Kolej öğrencilerinin yatakhanelerine ancak kırık camlardan ve pencerelerden sızardı; ama bu yıl kış zorlu geçiyordu, okulda rüzgârın girmediği köşe yoktu, geceleri tuvaletlere ulaşmayı başarıyor ve gün boyu biriken pis kokuyu dağıtıp havayı soğutuyordu. Ama Cava doğma büyüme dağlıydı, kışa alışkındı, onun tüylerini diken diken eden soğuk değil, korkuydu.

"Bitti mi? Yatmaya gidebilir miyim?" diye sordu Boa; orantısız bir vücutla orantısız bir ses, sivri bir kafanın tepesinde bir tutam yağlı saç, gözleri uykudan yarıya inmiş kaşık kadar bir yüz. Ağzı açıktı ve öne fırlamış alt

dudağından bir tütün yaprağı sarkıyordu. Jaguar dönmüş, onu seyretmekteydi.

"Nöbetim saat birde başlıyor," dedi Boa. "Biraz uyumak istiyorum."

"Gidin," dedi Jaguar. "Beş kala sizi uyandırırım."

Boa'yla Kıvırcık çıktılar. Biri kapıda tökezledi ve küfretti.

"Döner dönmez beni uyandır," diye emretti Jaguar. "Çok gecikme. Neredeyse gece yarısı oldu."

"Peki," dedi Cava. Genellikle duygularını açığa vurmayan yüzü, yorgun görünüyordu. "Gidip giyineyim."

Tuvaletlerden çıktılar. Koğuş karanlığa gömülmüştü, ama Cava ışık olmadan da iki sıra halinde dizilmiş yatakların arasından yolunu bulabiliyordu; bu upuzun koğuşu avucunun içi gibi bilirdi. Şimdi koğuş, ara sıra horultu ve mırıltıların bozduğu sessiz bir dinginlikle kaplıydı. Girişten bir metre uzakta, sağdaki ikinci ranzanın alt katı olan yatağına ulaştı. Dolaptan el yordamıyla pantolonunu, hakî gömleğini ve postallarını alırken, üst yatakta uyuyan Vallano'nun tütün kokan soluğunu yüzünde hissediyordu. Zenci'nin iki sıra beyaz dişlerini karanlıkta seçti, ona kemirgen bir hayvanı hatırlatan bembeyaz, iri dişler. Gürültü etmeden, yavaşça, mavi pamuklu pijamasını çıkarıp giyindi. Yünlü, kalın ceketini omzuna aldı. Sonra, postalları gıcırdadığından ağır ağır yürüyerek koğuşun öbür ucuna, tuvaletlerin oraya kadar ilerleyip Jaguar'ın yatağının başında durdu.

"Jaguar."

"Evet. Al."

Cava elini uzattı ve avucunda biri pütürlü iki soğuk metal hissetti. Feneri elinde tutarak eğeyi ceketinin cebine attı.

"Nöbette kim var?" diye sordu Cava.

"Şair ve ben."

"Sen mi?"
"Yerime Köle geçiyor."
"Ya öteki takımlardan?"
"Korkuyor musun?"
Cava karşılık vermedi. Kapıya doğru parmak ucunda ilerledi. Kapının bir kanadını dikkatlice açarken gıcırdamasına engel olamadı.

"Hırsız var!" diye bağırdı biri, karanlığın içinden. "Öldür onu, *imaginaria*[1]!"

Cava sesi tanıyamadı. Dışarıya baktı: Yatakhaneleri çimle kaplı bir alandan ayıran yolun lambalarıyla hafifçe aydınlanmış olan avlu bomboştu. Sis, beşinci sınıf[2] öğrencilerini barındıran üç büyük beton yığının kenar çizgilerini bulandırıyor, onlara gerçekdışı bir görünüm veriyordu. Dışarıya çıktı. Sırtı duvara dayalı, hareketsiz durdu bir süre, hiçbir şey düşünmeden. Artık kimseye güvenemezdi, öbürleri gibi Jaguar da korunaklı bir yerdeydi. Uyumakta olan öğrencileri, stadın öteki yanında yükselen binada gevşemiş astsubay ve erleri, kıskanıyordu. Hemen harekete geçmezse korkudan kasılıp kalacağını düşündü. Aradaki uzaklığı hesapladı: Önce avluyu ve yolu geçmesi, sonra da, boş arsanın gölgelerine sığınıp yemekhanenin, büroların ve subay odalarının çevresini dolanıp bir başka avluyu geçmesi gerekiyordu. İlkinden daha küçük ve çimentoyla kaplı olan bu avlu, derslikle-rin başladığı yerde bitiyordu. Bu avluyu da geçtikten sonra tehlike kalmayacaktı, çünkü devriye buradan ileriye geçmezdi. Geriye, dönüş kalıyordu. Bir an aklını, irade-sini yitirip planı körü körüne, bir robot gibi uygulayabilmeyi istedi. Günleri hep birbirinin aynıydı, onun ye-

1. Nöbet tutan askeri öğrencilere verilen ad. (Ç.N.)

2. Askeri kolejin son sınıfıdır. Beş yıl süren ortaöğretimin üçüncü yılında koleje girilir ve ortaöğretimin ikinci devresi burada tamamlanır. (Ç.N.)

rine başkaları karar verir, farkına bile varmadan, yapması gerekenleri yapardı, ama şimdi durum değişikti, bu geceki işi yapmaya zorlanmıştı ve garip bir açıklık gelmişti düşüncelerine, her yaptığı hareketin bilincindeydi.

Duvarın dibinden ilerlemeye başladı. Avluyu geçmek yerine yolunu uzatarak beşinci sınıf yatakhanelerinin eğri duvarı boyunca yürümeye devam etti. Duvarın sonuna geldiğinde kaygıyla ileriye baktı: Yol sonsuza dek uzanıyordu sanki, iki yanma karşılıklı dizilmiş lambaların çevresinde yoğunlaşan sis, yola gizemli bir hava vermişti. Işığın uzanamadığı yerde, koyu karanlıkta çimle kaplı alanın olduğunu geçirdi aklından. Havanın soğuk olmadığı gecelerde, nöbet tutan öğrenciler çimlere uzanıp uyurlar ya da alçak sesle sohbet ederlerdi. Nöbetçilerin bu gece tuvaletlerde kâğıt oynayarak vakit geçirdiklerini umuyordu. Solundaki büyük yapıların gölgesine daldı, ışıklı yerlerden geçmemeye çalışarak hızlı adımlarla ilerlemeye başladı. Kolejin önünde, kayalıkların altında uzanan denizde çatlayan, kayalara çarpan dalgaların gürültüsü postallarının sesini bastırıyordu. Subayların binasına vardığında ürpererek adımlarını sıklaştırdı. Sonra yolun karşısına geçip boş arsanın karanlığına daldı. Hiç beklemediği bir anda, hemen yanı başında duyduğu hareket, henüz yenmiş olduğu korkuyu bıçak gibi yine gövdesine sapladı. Bir an durakladı: Bir metre ötesinde, lamanın ateşböceği gibi parlayan gözleri baygın, çekingen bakışlarla kendisini izliyordu. Öfkeyle hayvanı kışkışladı. Hayvan aldırmamıştı. "Hiç uyumaz mı bu pis hayvan?" diye düşündü Cava. "Yemek de yemez zaten. Niçin geberip gitmiyor o zaman?" Uzaklaştı. İki buçuk yıl önce, Lima'ya öğrenimini tamamlamak üzere geldiğinde, yalnızca dağlarda yaşayan bu hayvanın Leoncio Prado Askeri Koleji'nin nemden aşınmış gri duvarları arasında korkusuzca gezindiğini görmek onu şaşkına döndürmüştü. Lamayı kim tutup da

And Dağları'ndan Kolej'e getirmiş olabilirdi? Öğrenciler lamayı hedef alıp nişancılık yarışması yaptıklarında hayvan taşlardan korkmaz gibi görünürdü. Abartısız ağır ağır atıcılardan uzaklaşırdı. "Kızılderililere benziyor," diye düşündü Cava. Dersliklerin bulunduğu binanın merdivenlerini çıkıyordu. Artık postallarının çıkardığı sese aldırmıyordu; sıralar, banklar, rüzgâr ve gölgeler dışında kimse yoktu burada. İri adımlarla üst koridoru boydan boya geçti. Durdu. El fenerinin cılız ışığında pencereyi buldu. Jaguar "soldan ikincisi" demişti. Gerçekten de dokunduğunda cam yerinden oynadı. Eğeyle macunu kazıyıp avucuna topladı. Macunun ıslak olduğunu hissediyordu. Camı dikkatle yerinden çıkarıp yere bıraktı. Tahtayı eliyle yoklayarak kulpu buldu. Pencere ardına kadar açıldı. İçeri girdiğinde, fenerini odanın her yanında gezdirdi; teksir makinesinin yakınındaki masalardan birinin üzerinde üç deste kâğıt duruyordu. Yaklaşıp okudu: "Kimya arasınavı. Beşinci sınıf. Sınav süresi: Kırk dakika." Sınav kâğıtları o akşamüzeri basılmıştı, mürekkep kurumamıştı henüz. Soruları aceleyle, anlamını kavramadan bir deftere geçirdi. Işığı söndürerek pencereye döndü. Tırmandı ve öteki tarafa atladı: Cam, postallarının altında korkunç bir gürültüyle parçalandı. "Allah kahretsin!" diye homurdandı. Şaşkınlıktan, yıldırım çarpmış gibi yere çömelmiş, öylece duruyordu. Bu arada kulağına, beklediği gürültü patırtı, subayların silah sesine benzer haykırışları gelmiyordu, işittiği tek ses, korkudan sıklaşan kendi soluğuydu. Birkaç saniye daha bekledi. Sonra, feneri kullanmayı bile akıl edemeden, yere dağılmış cam kırıklarını iyi kötü toparladı ve ceketinin içine tıktı. Hiçbir önlem almadan koğuşa doğru yürümeye başladı. Bir an önce varıp kendini yatağına atmak, gözlerini kapamak istiyordu. Cam kırıklarını boş arsaya dökerken elleri çizildi. Koğuşun kapısına geldiğinde durdu, bitkin düşmüştü. Bir gölge önünü kesti.

"Tamam mı?" dedi Jaguar.

"Evet."

"Tuvalete gidelim."

Jaguar öne düştü, kapısını iki eliyle ittirerek tuvalete girdi. İçerinin sarımtırak ışığında Cava, Jaguar'ın yalınayak olduğunu fark etti. Uzun, pis tırnaklı, kocaman, beyaz ayakları kötü kötü kokuyordu. "Camlardan birini kırdım," dedi alçak sesle. Jaguar'ın elleri yıldırım hızıyla üzerine inip yakasına yapıştı, ceketi kırış kırış olmuştu. Cava sendeledi, ama Jaguar'ın kıvrık kirpikleri ardından hırsla bakan gözlerinden ayırmadı gözlerini.

"*Serrano*[1]," diye mırıldandı Jaguar yavaşça. "*Serrano*'nun birisin! Bana bak, yakalanırsak..."

Elleri hâlâ yakasındaydı. Cava ellerini Jaguar'ınkilerin üzerine koydu. Zor kullanmadan çekmeye çalıştı ellerini.

"Çek ellerini," dedi Jaguar. Cava yüzünde tükürük yağmurunu hissetti. "*Serrano*!" Cava çekti ellerini.

"Avluda kimse yoktu," diye mırıldandı. "Beni görmediler."

Jaguar yakasını bırakmış, sağ yumruğunu kemiriyordu.

"Kalleşlik etmem," dedi Cava. "Yakalanırsak, olan bana olur, uzatma."

Jaguar, Cava'yı tepeden tırnağa şöyle bir süzdükten sonra gülmeye başladı.

"Korkak *serrano*," dedi, "korkudan donuna işemişsin. Pantolonuna bak."

1. Peru'da, *serrano* sözcüğü, Sierralıları, yani And Dağları'nda yaşayanları belirtmek için kullanılır. Ancak, genellikle, "hödük" gibi aşağılayıcı bir anlam taşır. Ayrıca, dağlarda yaşayanlar melez ve Kızılderili olduklarından, bir beyaz tarafından söylenildiğinde, ırkçı bir anlamı da vardır. (Ç.N.)

Lima'ya geldiği ilk geceye dek yaşadığı, Magdalena Nueva'da, Salaverry Caddesi'ndeki evi unutmuştu artık. On sekiz saat süren otobüs yolculuğunu, yıkık dökük köyleri, çorak düzlükleri, minik vadileri, ara sıra görünen denizi, pamuk tarlalarını da unutmuştu. Yüzü pencereye yapışık, "Lima'yı göreceğim," diye düşünüyordu heyecanla. Annesi arada bir ona sarılıp, "Richi, Ricardito," diye mırıldanıyordu. "Niçin ağlıyor?" diye düşünmüştü Ricardo. Öteki yolcular uyukluyor ya da bir şeyler okuyor, şoför neşeyle şarkı mırıldanıyordu, hep aynı şarkıyı. Ricardo sabah, öğleden sonra ve akşam boyunca uyanık kalmayı başarmıştı. Gözlerini ufuktan ayırmamış, kentin ışıklarının, bir fener alayının ışıkları gibi birden görüneceği anı beklemişti. Kolları, bacakları yorgunluktan uyuşmaya başlamış, hissizleşmişti. Yarı uyuklar bir halde, dişlerini sıkarak, "Uyumayacağım," diyordu kendi kendine, inatla. Sonra birden, biri yavaşça onu dürtmüş, "İşte geldik, Richi, uyan," demişti. Annesinin dizlerindeydi, başını omzuna dayamıştı, üşüyordu. Tanıdık dudaklar ağzına hafifçe dokundu, sanki uykusunda küçük bir kedi yavrusu oluvermişti. Otobüs ağır ağır ilerliyordu şimdi. Chiclayo'nun ana caddesinden daha uzun bir caddede, sıradan evler, sokak lambaları ve ağaçlar görülüyordu. Ancak birkaç saniye sonra, öteki yolcuların inmiş olduğunu fark etti. Şoför hâlâ şarkı söylüyordu, ama neşesi kaçmıştı. "Neler olacak acaba?" diye düşündü. Ve bir kez daha, üç gün önceki korkunç kaygıyı yaşadı; annesi, Adelina Teyze duymasın diye Ricardo'yu bir yana çekip, "Baban ölmedi, yalandı o. Çok uzun bir yolculuktan yeni döndü ve bizi Lima'da bekliyor," dediği zaman duyduğu kaygıyı. "İşte geldik," diyordu annesi. Şoför, "Salaverry Caddesi'ydi yanılmıyorsam, değil mi?" diye sorunca "Evet, otuz sekiz numara," diye yanıtladı. Ricardo gözlerini kapayıp uyuyormuş gibi yaptı. Annesi onu

öptü. Ricardo sağ eliyle koltuğa yapışmış, "Niçin dudaklarımdan öpüyor beni?" diye düşünüyordu. Gözlerini açmadan annesinin kucağına iyice yerleşti. Ansızın annesi gerildi. "Beatriz," dedi biri. Kapı açıldı. Kucaklanıp ayağa kaldırıldığını, yere bırakıldığını hissetti ve gözlerini açtı. Adamla annesi, kucaklaşmış, öpüşüyorlardı. Şofor şarkıyı kesmişti. Sokak boş ve sessizdi. Gözlerini onlara dikti, dudakları kıpırdıyordu, geçen saniyeleri sayıyordu. Sonra annesi adamdan ayrılıp ona döndü, "İşte baban, Richi. Sarılsana ona," dedi. Tanımadığı iki erkek kolu onu yeniden havaya kaldırdı; bir yetişkinin yüzü kendisininkine yaklaştı, bir ses adını mırıldandı, kuru dudaklar yanağını ezdi. O, kaskatı, öylece durdu.

O gecenin geri kalan kısmını da unutmuştu. O koca kunç yatakta çarşafların soğukluğunu, yalnızlığını dağıtmak için karanlıkta bir eşya, bir ışıltı görebilsin diye gözlerinden yaş gelinceye dek zorlandığını, inatçı bir çivi gibi kafasına çakılan kaygıları, hepsini unutmuştu. Adelina Teyze, bir keresinde, "Sechura çölündeki tilkiler, gece indiğinde iblis gibi ulurlar," demişti. "Neden biliyor musun? Kendilerini korkutan sessizliği yırtmak için." Her şeyin ölü gibi olduğu bu odanın canlanması için bağırmak geliyordu içinden. Yataktan kalktı, yalınayak, yarı çıplak, birinin içeri girip onu ayakta görebileceği düşüncesiyle utanarak, çekinerek, kapıya kadar gitti ve yüzünü tahtaya dayadı. Hiçbir ses duymuyordu. Yatağa döndü ve ağzını elleriyle kapayarak ağladı, ağladı. Gün ışığı odaya girip sokak seslerle dolduğunda gözleri hâlâ açık, kulakları kirişteydi. Uzun bir süre sonra işitti onları. Alçak sesle konuşuyorlardı, yalnızca anlaşılamayan bir mırıltı duyabiliyordu. Daha sonra gülüştüklerini, hareket ettiklerini duydu. Bir süre sonra da kapının açıldığını anladı, yaklaşan adımları, birinin varlığını, üzerindeki örtüleri boğazına kadar çeken tanıdık elleri, yanaklarındaki sıcak soluğu hissetti. Gözle-

rini açtı, annesi gülümsüyordu. "Günaydın," dedi şefkatle, "anneni öpmeyecek misin?" "Hayır," diye karşılık verdi.

"Ona gidip, yirmi sol[1] versene desem, gözleri dolar, kırk ya da elli sol verir, ama bu, gidip anneme yaptıklarından ötürü seni bağışlıyorum, bana para verdiğin sürece de hovardalık etmeye devam edebilirsin, demekle aynı şey olur." İki ay önce annesinin armağan ettiği yün atkının arkasında, Alberto'nun dudakları sessizce kıpırdıyordu. Ceketiyle kulaklarına kadar çektiği askeri kepi, soğuğa karşı onu koruyordu. Bedeni tüfeğin ağırlığına alışmıştı artık, neredeyse hissetmiyordu bile tüfeği. "En iyisi gidip anneme, para kabul etmemekle enayilik ettiğimizi, herifin günahlarından pişman olup eve dönene kadar bize her ay bir çek göndermesi gerektiğini söyleyeyim, ama o zaman da olacakları tahmin edebiliyorum, ağlamaya başlayacak, hepimizin, Hz. İsa gibi çilemizi tevekkülle çekmemiz gerektiğini söyleyecek, kabul etse bile, ikisi aralarında anlaşıncaya kadar zaman geçecek ve ben de yirmi solumu kimbilir ne zaman alacağım." Yönetmeliğe göre, *imaginaria*'ların kendi sınıflarının avlusunda ve yolda gezmeleri gerekirdi, ama o, nöbetini yatakhanelerin arkasında okulun ana cephesini çevreleyen yüksek parmaklıkların yakınında dolaşarak geçiriyordu. Bulunduğu yerden, parmaklıkların gerisinden baktığında, setin aşağısındaki asfalt yol, kayalıkların ucu, bir zebranın sırtını hatırlatıyordu. Denizin sesini duyuyor, sisin yoğunluğunu kaybettiği anlarda, uzakta ışıklı bir mızrak görüyordu. Denize dalgakıran gibi uzanan La Punta yazlık tesislerinin mendireğiydi bu. Öteki uçta, kendi mahallesi Mirafloras, ışıl

1. Peru para birimi. (Ç.N.)

ışıl yanan bir yelpaze gibi görünmez körfezi noktalıyordu. Nöbetçi subay, iki saatte bir *imaginaria*'ları denetlerdi, saat birde yerinde bulması gerekirdi onu. Arada, Alberto cumartesi izni için planlar yapıyordu. "Bu filmle ilgilenecek tipler olur herhalde, bütün o yarı çıplak karıları, bacakları, karınları gördükten sonra da, küçük öyküler-
den ısmarlayabilirler bana, ama parayı hemen ödemezler, ne zaman bulacağım öyleyse parayı, kimya sınavı yarın, sorular için Jaguar'a para ödemek gerek, belki de Vallano mektup karşılığında kopya verir, ama zencinin birine de güvenilmez ki. Mektup yazmamı isteyenler de olabilir, ama herkes son kalan parasını çarşambadan bu yana 'La Perlita'ya ve kâğıt oyununa, harcadı, haftanın son günü kim bana para öder? Dışarıya çıkamayanlar onlara sigara almamı isteseler, ben de onlardan mektup ya da öykü karşılığı yirmi sol alabilirim, esas, yemekhanede, dersliklerde, ya da tuvalette bir cüzdan bulsam, içinde de yirmi sol olsa, ne biçim olurdu, şimdi Köpeklerin yatakhanesine inip yirmi solumu buluncaya kadar dolapları karıştırsam, ya da çakılmasın diye her dolaptan yarım sol aşırsam, böylece kimseyi uyandırmadan kırk dolap açsam yeter, eğer her dolapta yarım sol bulursam elbette; gidip bir çavuş ya da teğmen bulayım, bana yirmi sol borç verin, çünkü ben de Altın Ayaklar'a gitmek istiyorum, ben de erkeğim diyeyim, hay Allah kahretsin, kim bu bağıran?.."

Alberto sesi tanıyıncaya, nöbette olduğu ve nöbet yerinde bulunmadığını hatırlayıncaya dek bir süre geçti. Sesi yeniden duydu, daha yüksek çıkıyordu şimdi, "Nöbetçi nerede?" Bu kez bedeni ve beyni harekete geçti. Başını kaldırdı, çevresinde dönen bir hortum gibi, nöbetçi kulübesinin duvarlarını, bir sırada oturan askerleri, kılıcını çekmiş, sise ve gölgelere meydan okuyan kahramanın heykelini gördü; adını cezalılar listesinde görür gibi oldu, yüreği deli gibi çarpıyordu, korku içini sarmıştı,

dili ve dudakları belli belirsiz kımıldıyordu; kendisiyle tunçtan kahramanın arasında, beş metre bile yoktu arada, elleri belinde kendisini, izleyen Teğmen Remigio Huarina'yı fark etti.

"Ne yapıyorsun orada?"

Teğmen yaklaşırken, Alberto, subayın omuzlarının gerisinde, kahramanı taşıyan taş kaideyi karartan yosun lekesini görüyor, daha doğrusu tahmin ediyordu, çünkü nöbetçi kulübesinin ışıkları solgun ve uzaktaydı; belki de yalnızca hayal ediyordu, askerler o gün kaideyi kazıyıp yıkamış olabilirlerdi.

"Eee," diyordu Teğmen karşısında, "ne oluyor?"

Alberto, sağ eli kepine çivilenmiş, gergin, bütün duyuları tetikte, hâlâ tek söz söylemeden duruyordu. Karşısındaki kısa boylu, karanlık görünümlü adam da hareketsiz bekliyordu, elleri hâlâ belinde.

"Size bir şey danışmak istiyordum Teğmenim," dedi Alberto. "Ona karın ağrısından geberdiğimi söyleyip bir aspirin isteyebilirim, ya da buna benzer bir şeyler uydurabilirim, annemin durumu çok kötü, lamayı öldürdüler, yalvarabilirim ona..." "Yani, demek istiyorum ki, kişisel bir konuda akıl danışmak istiyordum."

"Neler söylüyorsun sen?"

"Bir sorunum var," dedi Alberto, kaskatı kesilmişti. "Babamın general, ya da tuğamiral, ya da mareşal olduğunu söylesem, emin olunuz ki, vereceğiniz her kötü puan için bir yılınızı kaybedersiniz, ya da..." "Kişisel bir sorun." Bir an duraksadı, sonra bir yalan attı, "Albay bir keresinde, subaylarımıza danışabileceğimizi söylemişti. Kişisel sorunlarımızla ilgili olarak, yani."

"Adın ve takımın," dedi Teğmen. Ellerini belinden çekmişti, daha zayıf ve daha kısa boylu görünüyordu. İleriye doğru bir adım attı ve Alberto çok yakından, tepeden, çıkık çenesini, anlatımsız kurbağa gözlerinin çev-

resindeki kırışıklıkları, acımasız sandığı, ama aslında acınası yuvarlak yüzünü, gördü. O anda yüzündeki anlatım, kendi buluşu olan cezalılar kurası sırasında takındığı anlatımın aynısıydı: "Çavuş, üçle ve üçün katlarıyla biten bütün numaralara altı puan yaz!"

"Alberto Fernandez, beşinci sınıf, birinci takım."

"Sadede gel," dedi Teğmen," "sadede gel."

"Sanıyorum hastayım, Teğmenim. Kafamdan söz ediyorum, bedenimden değil. Her gece kâbuslar görüyorum." Alberto gözlerini indirmiş, çok çekingen bir tavırla, ağır ağır konuşuyordu, kafası bomboştu, dudaklarıyla dili kendi başlarının çaresine bakıyor, bir örümcek ağı dokuyor, kurbağanın yolunu kaybedeceği bir labirent çiziyordu. "Korkunç şeyler görüyorum Teğmenim. Bazen düşümde birini öldürüyorum, insan yüzlü hayvanlar beni kovalıyor. Ter içinde, tir tir titreyerek uyanıyorum. Korkunç bir şey Teğmenim, yemin ederim."

Subay, öğrencinin yüzünü inceledi. Alberto, kurbağanın gözlerinin canlandığını fark etti, şaşkınlık ve kuşku, gözbebeklerinde sönmek üzere olan iki yıldız gibiydi. "Gülebilirim, ağlayabilirim, bağırabilirim, koşabilirim." Teğmen Huarina'nın incelemesi sona erdi. Birden arkaya doğru bir adım atarak haykırdı:

"Yeter be, rahip miyim ben? Kişisel sorunlarını git babana ya da anana anlat!"

"Sizi rahatsız etmek istememiştim, Teğmenim," diye kekeledi Alberto.

"Dur bir dakika, kolundaki şerit ne?" dedi subay, suratını yaklaştırıp gözlerini açtı. "Nöbetçi misin?"

"Evet Teğmenim."

"Ölmedikçe nöbet yerinin terk edilmeyeceğini bilmiyor musun?"

"Biliyorum Teğmenim."

"Kişisel sorunmuş! Deli mi ne!"

Alberto soluğunu tuttu. Teğmen Remigio Huarina'nın yüzündeki ifade değişti, ağzı açık, gözleri kısık, alnı kırışmış, gülüyordu. "Delirmişsin sen, sersem herif! Çabuk nöbetine dön. Cezalandırmadığıma da şükret."

"Başüstüne Teğmenim."

Alberto selam verdi, geriye döndü, bir an, nöbetçi kulübesinde, masanın üzerine eğilmiş askerleri gördü. Arkasında bir ses duydu: "İyi be, rahip sanıyorlar bizi!" Karşısında, hafifçe solda, üç beton yapı yükseliyordu; birincisi beşinci sınıfların, ikincisi dördüncü sınıfların, en dipteki de üçüncü sınıfların ve Köpeklerin yatakhanesi. Daha ileride stad; yabanıl otlarla kaplı futbol alanı, delik deşik atletizm alanı, nemden aşınmış tahta tribünler uzanıyordu. Stadın öbür yanında, yıkık dökük bir yapıyı, askerlerin barakalarını geçtikten sonra, gri bir duvar vardı. Burada Leoncio Prado Askeri Koleji'nin dünyası sona eriyor ve La Perla'nın boş alanları başlıyordu. "Ya Huarina kafasını eğip postallarımı görseydi, ya Jaguar kimya sınavını ele geçirememişse, ya da ele geçirmiş de bana borç vermek istemezse, Altın Ayaklar'ın karşısına dikilip, Leoncio Prado'dan, ilk kez geliyorum, sana uğur getirir desem, Miraflores'e dönüp arkadaşlarımdan birinden yirmi sol istesem, ona saatimi rehin bıraksam, kimya sınavında çakarsam, yarınki, teftişe kadar postallarıma bağ bulamazsam, anam bellenmiş demektir, kesin." Alberto ayaklarını hafifçe sürüyerek yavaş yavaş ilerliyor, her adımda, bir haftadır bağsız olan postalları ayağından çıkar gibi oluyordu. Beşinci sınıf yatakhanesiyle kahramanın heykeli arasındaki yolun yarısını almıştı. İki yıl öncesine kadar, yatakhanelerin yerleri farklıydı. Beşinci sınıf öğrencilerininki stadın yakınındaki yapıda, Köpeklerinki nöbetçi kulübesinin yakınındaki yapıdaydı. Dördüncü sınıfların yeri değişmemişti, onlar hep ortada, düşmanlarının arasındaydılar. Okul komutanı değiştiğinde yeni al-

bay değiştirmişti yerlerini. Nedenini bir konuşma sırasında açıklamıştı: "Okulumuza adını veren kahramanın yakınında uyuyabilmek için, bunu hak etmek gerekir. Bundan böyle, üçüncü sınıf öğrencileri dipteki yatakhanelere yerleşecekler. Daha sonra, zamanla, Leoncio Prado'nun heykeline yaklaşacaklar. Umarım ki okulu bitirdiklerinde, ona biraz olsun benzeyecekler; o ki, henüz Peru olmayan bir ülkenin bağımsızlığı için savaştı. Orduda, sayın öğrenciler, simgelere saygı göstermek gerekir, anladınız mı!"

"Arrospide'nin bağcıklarını yürütsem, ama takımda o kadar *serrano* varken Miraflores'li birinin başına bela olmak da hayvanlık olur, bütün yıl içeriye tıkılıp kalırlar *serrano*'lar, sanki sokaktan korkuyorlarmış gibi, belki de gerçekten korkuyorlardır, başka birini bulmalı. Çeteden birinden çalsam, Kıvırcık'tan, ya da şu Boa hayvanından, ama sınav var, kimyadan bir daha çakmamalıyım. Köle'den aşırsam amma matrak olur, bir keresinde Vallano'ya söylemiştim, doğru da, ölünün birini dövsen kendini cesur sanırsın, ama umutsuzsun, demiştim. Bütün zenciler gibi Vallano da korkağın teki, gözlerinden okunuyor o panik, o sıçramalar, pijamamı çalanı geberteceğim, teğmenler geliyor, çavuşlar geliyor, pijamamı geri verin çünkü bu hafta çıkmam gerek, kavga çıkarmak için laf atsın demiyorum, anasına sövsün demiyorum, hakaret etsin demiyorum, ama hop, ne oluyor, gibi bir şeyler söylesin, teftişin ortasında da pijamayı elinden kapmalarına izin verilmez ki, insaf artık. Köleyi korkaklıktan kurtarmak için iyi bir dayak atmak gerek, Vallano'nun bağcıklarını çalacağım."

Beşinci sınıfların avlusuna açılan dar geçide gelmişti. Denizin mırıltısıyla dolu nemli gecede, Alberto, betonun gerisindeki koğuşların kalabalık karanlığını, yatakların üzerine yığılı bedenleri aklından geçiriyordu. "Kovuşta olmalı, duşların orada olmalı, çimenlikte olmalı, ölmüş olmalı, nereye kayboldun, küçük Jaguar?" Yolun lambala-

rıyla hafifçe aydınlanmış avlu, küçük bir köy meydanına benziyordu. Görünürde hiçbir *imaginaria* yoktu. "Kâğıt oynuyorlar herhalde, ah bir tekliğim olsaydı, Allahın belası bir bakır tekliğim olsaydı, yirmi sol kazanabilirdim, belki de daha çok. Herhalde oynuyordur, umarım borç verir, mektup yazarım, öyküler yazarım sana, aslında üç yıl boyunca tek şey ısmarlamadı bana, Allah kahretsin, biliyorum, çakacağım kimyadan." Koridoru bir uçtan ötekine geçerken kimseye rastlamadı. Birinci ve ikinci takımın koğuşlarına girdi, tuvaletler boştu biri leş gibi kokuyordu. Öteki koğuşların tuvaletlerine bir göz attı, koğuşlarda dolaşırken mahsus gürültü ediyordu, ama öğrencilerin hiçbirinin sakin ya da kesik kesik soluk alıp verişlerinde bir değişiklik olmadı. Beşinci takımın koğuşunda, tuvalet kapısına gelmeden durakladı. Biri uykusunda sayıklıyordu, karmakarışık bir sözcük seli içinden zar zor bir kadın adı seçti. "Lidia. Lidia? Arequipalının sevgilisinin adı olmalı, şu aldığı mektuplarla resimleri bana gösterip dertlerini anlatan herif; kendisini çok sevdiğimi güzel sözlerle yazsana ona, yeter be, rahip miyim ben, deli mi ne! Lidia?" Yedinci takımın koğuşunda, pisuarların yakınında, gölgeler bir çember oluşturmuştu; yeşil ceketlerine gömülmüş, kamburları çıkmış, oturuyorlardı. Sekiz tüfek yere atılmış, biri duvara dayanmıştı. Tuvaletin kapısı açıktı, Alberto uzaktan, koğuşun girişinden seçti onları. İlerlemeye başladı, bir gölge önünü kesti.

"Ne var? Kim o?"

"Albay. Kâğıt oynama izniniz var mı? Ölmedikçe nöbet yeri terk edilmez."

Alberto tuvalete girdi. On iki yorgun yüz kendisine baktı, sigara dumanı *imaginaria*'ların başlarının üzerinde tente gibi duruyordu. Tanıdık kimse yoktu; esmer, sert yüzlerin hepsi birbirine benziyordu.

"Jaguar'ı gördünüz mü?"

"Gelmedi."

"Ne oynuyorsunuz?"

"Poker. Oynar mısın? Ama önce on beş dakika gözcülük etmen gerek."

"*Serrano*'larla oynamam ben." Alberto bunları söylerken elini kamışına götürüp oyunculara nişan aldı: "Yere sererim onları."

"Bas git, Şair," dedi biri, "kafa ütüleme."

"Yüzbaşıya bir rapor yazacağım," dedi Alberto dönerken, "Yüzbaşım, *serrano*'lar nöbet sırasında poker oynuyorlar."

Arkasından küfrettiklerini duydu. Yine avludaydı. Bir an durakladı, sonra çimenlik alana yöneldi. "Ya çimlerin üzerinde uyuyor olsaydım, ben nöbetteyken soruları çalmış olsalardı, amma dert açılırdı başıma, ya da duvardan atlasaydım ve..." Okulun arka duvarına kadar uzanan boş alanı geçti. Duvardan burada atlanıyordu, çünkü öte yanda yer düzdü ve atlarken bacağını kırma tehlikesi yoktu. Bir zamanlar, bu noktada her gece, sabaha karşı dönmek üzere duvardan atlayan gölgelere rastlanırdı. Ama yeni komutan, kaçarken yakalanan dört tane dördüncü sınıf öğrencisini okuldan attırmıştı ve o günden sonra iki asker gece boyunca içeride devriye gezmeye başlamıştı. Gece çıkışları azalmıştı, artık bu noktadan çıkılmıyordu dışarıya. Alberto arkasına döndü; ta dipte, beşinci sınıfların avlusu, boş ve karanlık, uzanıyordu. Kendisini avludan ayıran alanın üzerinde küçük, mavi bir alev seçiliyordu. Ona doğru ilerledi.

"Jaguar?"

Karşılık gelmedi. Alberto fenerini çıkardı –*imaginaria*'ların, tüfekleri dışında bir fenerleri ve mor renkte kol şeritleri vardı– ve yaktı. Fenerin ışığı yorgun bir yüzü çıkardı ortaya; pürüzsüz, tüysüz bir ten ve çekingen, yarı kapanık gözler.

"Ne yapıyorsun sen burada?"

Köle bir elini kaldırıp ışığa siper etti. Alberto feneri söndürdü.

"Nöbetçiyim."

Alberto güldü, gülmek denirse buna. Ses karanlıkta geğirti gibi yankılandı, bir an durdu ve sert, neşesiz, küçümseme dolu bir kahkaha yeniden patladı.

"Jaguar'ın yerine nöbet tutuyorsun, ha," dedi Alberto. "Midemi bulandırıyorsun."

"Sen de Jaguar'ın gülüşünü taklit ediyorsun," dedi Köle yavaşça. "Bu, mideni daha da çok bulandırmalıydı."

"Ananı taklit ediyorum," dedi Alberto. Tüfeğini yere bırakıp ceketinin yakasını kaldırdı ve ellerini ovuşturarak Köle'nin yanına oturdu. "Sigaran var mı?"

Nemli bir el hafifçe eline değdi ve hemen geri çekildi, bıraktığı sigara yumuşamış, iki ucu boş bir sigaraydı. Alberto bir kibrit çaktı. "Dikkat et," diye mırıldandı Köle, "devriyeler görebilir."

"Allah kahretsin," dedi Alberto, "elimi yaktım." Önlerinde uzanan yol, sisli bir kentin göbeğindeki geniş bir cadde gibi ölgün ölgün ışıldıyordu.

"Sigaraların nasıl bu kadar uzun dayanıyor?" diye sordu Alberto. "Benimkiler en geç çarşamba günü bitiyor."

"Az sigara içiyorum."

"Niye bu kadar yağcısın?" dedi Alberto. "Jaguar'ın yerine nöbet tutmaya utanmıyor musun?"

"Sana ne? İstediğimi yaparım."

"Seni köle yerine koyuyor. Herkes seni köle yerine koyuyor, ulan! Niçin bu kadar korkaksın?"

"Senden korkmuyorum."

Alberto güldü, ama gülüşü birden yarım kaldı. "Doğru," dedi, "Jaguar gibi gülüyorum. Niçin herkes onu taklit ediyor?"

"Ben etmiyorum," dedi Köle.

"Sen zaten onun köpeği sayılırsın," dedi Alberto. "Sana yapmadığını bırakmıyor."

Alberto izmaritini attı. Ateş bir an ayaklarının arasında, çimlerin üzerinde pırıldayıp sonra söndü. Beşinci sınıfların avlusu hâlâ bomboştu.

"Evet," dedi Alberto. "Yapmadığını bırakmıyor sana." Ağzını açıp kapadı. Dilinin ucundan bir parça tütün alıp tırnaklarıyla ikiye böldü ve iki minik parçayı dudaklarına yerleştirip tükürdü. "Hiç kavgaya girmedin mi?"

"Yalnız bir kere," dedi Köle. "Burada mı?"

"Hayır, daha önce."

"Onun için istediğini yaptırabiliyor sana. Saygı uyandırmak için arada bir dövüşmek gerek. Yoksa hayat boyu ezilirsin."

"Ben asker olmayacağım."

"Ben de. Ama burada, istesen de istemesen de askersin. Ve orduda önemli olan, sert erkek olmaktır, taşaklı olmaktır, anlıyor musun? Ya sen onların ağzına sıçarsın, ya onlar senin ağzına sıçar, başka yolu yoktur. Ben, ağzıma sıçılmasından hoşlanmam."

"Ama ben kavga etmeyi sevmiyorum, daha doğrusu bilmiyorum."

"Öğrenilmez ki bu," dedi Alberto. "Yürek meselesidir."

"Teğmen Gamboa da böyle demişti."

"Doğrusu da bu, değil mi? Ben de asker olmak istemiyorum, ama burada erkek olmayı öğreniyor insan. Kendini ezdirmemeyi öğreniyor, hayatı tanıyor."

"Sen o kadar sık kavga etmiyorsun. Ama yine de seni rahat bırakıyorlar."

"Ben kaçığı oynuyorum. Daha doğrusu soytarıyı. Bu da kendini ezdirmemenin bir yolu. Tırnaklarınla, dişlerinle savunmazsan kendini, üstüne basıp geçerler."

"Şair mi olacaksın?" diye sordu Köle.

"Dalga mı geçiyorsun? Mühendis olacağım. Babam Amerika'ya üniversiteye gönderecek beni. Sigara paramı çıkarmak için mektup, öykü yazıyorum, o kadar. Ya sen, sen ne olacaksın?"

"Denizci olmak istiyordum," dedi Köle. "Ama vazgeçtim. Askerliği sevmiyorum. Belki ben de mühendis olurum."

Sis yoğunlaşmıştı; yolun lambaları daha küçük, ışıkları daha solgun görünüyordu. Alberto ceplerini karıştırdı. İki gündür sigarası yoktu, ama canı her sigara içmek istediğinde, farkında olmadan aynı hareketi yapıyordu.

"Sigaran kaldı mı?" diye sordu.

Köle karşılık vermedi, ama birkaç saniye sonra Alberto karnında bir kol hissetti. Ötekinin eline dokundu, neredeyse dolu bir paketle karşılaştı. Bir sigara çekip dudaklarının arasına yerleştirdi ve dilinin ucunu sigaranın sıkı, acı yüzeyinde gezdirdi. Bir kibrit çakıp avuçlarının arasında hafifçe titreşen alevi Köle'nin yüzüne yaklaştırdı.

"Allah kahretsin, niye ağlıyorsun?" dedi Alberto ve ellerini açıp kibriti yere bıraktı. "Öf, yine yaktım elimi."

Bir kibrit daha çakıp sigarasını yaktı. Bir nefes çekip dumanı ağzından ve burnundan çıkardı.

"Ne oldu?" diye sordu.

"Hiç."

Alberto sigarasından bir nefes daha çekti; sigaranın ateşi canlandı, dumanı sise karıştı, alçak, neredeyse yere kadar inen sise. Beşinci sınıfların avlusu gözden kaybolmuştu. Yatakhane binası, kocaman, hareketsiz bir lekeydi.

"Ne yaptılar sana?" dedi Alberto. "Bak aslanım, ne olursa olsun, ağlamamalısın."

"Ceketim," dedi Köle. "Onların yüzünden yarınki iznim yanacak."

Alberto başını çevirdi. Köle'nin haki gömleğinin üzerinde kahverengi, kolsuz bir yün yelek vardı.

"Yarın çıkacaktım," dedi Köle. "Sıçtılar ağzıma."

"Kimin yaptığını biliyor musun?"

"Hayır. Dolaptan almışlar."

"Yüz solunu alırlar. Belki de daha fazla."

"Onun için değil. Yarın teftiş var. Gamboa ceza verir. İki haftadır çıkmıyorum."

"Saat kaç?"

"Bire çeyrek var," dedi Köle, "dönebiliriz."

"Dur," dedi Alberto, ayağa kalkarken. "Vaktimiz: var. Bir ceket çalacağız."

Köle ayağa fırladı, ama tek adım atmadan yerinde duruyordu, sanki çok önemli ve geri dönülmez bir şeyler olmak üzereymiş gibi.

"Hadi, kımılda," dedi Alberto.

"Nöbettekiler.." diye mırıldandı Köle.

"Başlarım nöbettekilere," dedi Alberto. "Görmüyor musun, sana ceket bulmak için ceza yemeyi göze alıyorum. Ödleklerden nefret ederim. *Imaginaria*'lar yedinci koğuşun tuvaletinde. Kâğıt oynuyorlar."

Köle, Alberto'nun ardına düştü. Giderek yoğunlaşan siste, görünmez yatakhanelere doğru ilerliyorlardı. Postallarının çivileri nemli çimenlere sürtünüyor ve denizin düzenli sesine şimdi, dersliklerle subay odaları arasındaki yapının kapısız, penceresiz odalarını dolduran rüzgârın ıslığı karışıyordu.

"Onuncu ya da dokuzuncu koğuşa gidelim," dedi Köle. "Bebelerin uykusu ağırdır."

"Sen ceket mi istiyorsun, mama önlüğü mü?" dedi Alberto. "Üçüncüye gidelim."

Kendi sınıflarının koridorundaydılar. Alberto kapıyı eliyle hafifçe ittirdi, kapı sessizce açıldı. Bir deliği koklayan bir hayvan gibi kafasını içeriye uzattı, koğuşun ka-

ranlığında dingin bir mırıltı hüküm sürüyordu. Kapı arkalarından kapandı. "Ya korkup kaçarsa, ne biçim titriyor, ya ağlamaya başlarsa, ne biçim koşuyor, ya Jaguar'ın onunla yattığı doğruysa, ne biçim terliyor, ya o anda ışık yanarsa, nasıl çıkarım işin içinden?" "En dipte," diye fısıldadı Alberto, dudaklarını Köle'nin yüzüne yaklaştırarak, "yataklardan uzak bir dolap var."

"Ne?" dedi Köle, kıpırdamaksızın.

"Allah belanı versin," dedi Alberto, "gel benle," Ayaklarını sürüyerek, elleriyle önlerini yoklayarak, ağır ağır koğuşu boydan boya geçtiler. "Kör olsaydım, cam gözlerimi çıkartır, Altın Ayaklar, derdim, gözlerimi veriyorum sana, ama güven bana, babamın orospularından çektiğimiz yeter, zaten nöbeti de ölmedikçe terk edemiyoruz." Dolabın yakınında durdular, Alberto'nun parmakları tahtayı yokluyordu. Elini cebine atıp bir maymuncuk çıkardı, öteki eliyle asma kilidi bulmaya çalışırken gözlerini yumdu, dişlerini sıktı. "Desem ki, Teğmenim, yemin ederim, kimya kitabı aramaya geldim, çalışmak için, yoksa yarın işim bitik, bana bak Köle, annemin dökeceği gözyaşları için hiçbir zaman seni bağışlamayacağım, bir ceket için beni öldürmüş olman da." Maymuncuk madene sürtündü, yuvaya girdi, takıldı, ileriye, geriye, sağa, sola hareket etti, biraz daha derine girdi, hareketsiz kaldı, küçük, sert bir hareketle kilit açıldı. Alberto maymuncuğu zorlayarak çıkarmaya çalıştı. Koğuşun bir yerlerinde, sinirli bir ses anlaşılmaz bir şeyler haykırıyordu. Köle'nin eli Alberto'nun koluna yapıştı, "Kıpırdama," dedi Alberto, "yoksa öldürürüm seni." "Ne?" dedi öteki. Alberto'nun eli, dolabın içini dikkatle keşfediyordu, ceketin pütürlü yüzeyinin birkaç milimetre yakınında, sevdiği birinin yüzünü ya da saçlarını okşayacakmış gibi, dokunmanın yakınlığının tadına varır gibi, yalnızca çevresindeki havaya, haleye dokunuyordu. "Git bir çift postal bağı al gel, bana

gerekli," dedi. Köle, elini kolundan çekti, eğilip parmak ucunda uzaklaştı. Alberto ceketi askısından çıkardı, kilidi halkalara astı ve gürültü çıkmasın diye avucunun içinde sıkarak kapattı. Sonra kapıya doğru ilerledi. Köle döndüğünde, yine dokundu ona, bu kez omzuna. Çıktılar.

"Üzerinde bir işaret var mı?"

Köle el fenerinin ışığında dikkatle inceledi ceketi.

"Hayır."

"Tuvalete git, bak bakalım, lekeli mi? Dikkat et de, düğmeleri başka renk olmasın."

"Saat neredeyse bir oldu," dedi Köle.

Alberto başıyla onayladı. Birinci takımın kapısına geldiklerinde, arkadaşına döndü.

"Postal bağları nerede?"

"Yalnızca bir tane alabildim," dedi Köle. Bir an duraksadı. "Kusura bakma."

Alberto, gözlerini dikmiş ona bakıyordu, ne hakaret ediyordu, ne de alay. Omuzlarını silkmekle yetindi.

"Teşekkür ederim," dedi Köle. Elini yine Alberto'nun koluna koydu, bir gülümsemeyle aydınlanan çekingen, uysal yüzüyle gözlerinin içine baktı.

"Vakit geçirmek için yaptım bu işi," dedi Alberto ve hemen ekledi; "Sınav soruları var mı sende? Kimyadan bir bok anlamıyorum."

"Hayır," dedi Köle. "Ama bizimkilerde olmalı. Biraz önce Cava dersliklere gitti. Mutlaka soruları çözmeye çalışıyorlardır şimdi."

"Param yok. Jaguar soyguncunun teki."

"Borç vereyim mi sana?" diye sordu Köle.

"Sende var mı?"

"Biraz."

"Yirmi sol verebilir misin?"

"Yirmi sol, olur."

Alberto Köle'nin sırtına bir yumruk indirdi, "Çok

iyi, çok iyi," dedi. "Meteliğim kalmamıştı. İstersen öyküyle öderim paranı."

"Hayır," dedi Köle. Gözlerini yere indirdi. "Mektupla olsun."

"Mektup mu? Senin bir sevgilin mi var? Senin ha?"

"Henüz yok," dedi Köle. "Ama belki olacak."

"Oldu aslanım. Yirmi mektup yazarım. Ama önce kızın mektuplarını görmem şart. Stilini kapmalıyım."

Koğuşlar canlanmaya başlamıştı. Çeşitli bölümlerden ayak sesleri, açılıp kapanan dolapların gürültüsü, hatta birkaç küfür geldi kulaklarına.

"Nöbet değiştiriyorlar," dedi Alberto. "Gidelim."

Kendi koğuşlarına girdiler. Alberto doğruca Vallano'nun ranzasına gitti, eğilip postallardan tekinin bağını aldı. Sonra iki eliyle zenciyi sarstı.

"Eşşoğlueşşek! Eşşoğlueşşek!" diye çılgınca haykırmaya başladı Vallano.

"Saat bir," dedi Alberto. "Nöbet sende."

"Eğer saat bir olmamışsa, suratını dağıtırım."

Koğuşun öbür ucunda, Boa kendisini uyandıran Köle'ye bağırıp çağırıyordu.

"İşte tüfekle el feneri," dedi Alberto. "İstersen uyumaya devam et. Ama haber vermiş olayım, devriye ikinci takımda."

"Doğru mu söylüyorsun?" dedi Vallano doğrularak.

Alberto yatağına gidip soyundu.

"Buradaki herkes de pek şakacı," dedi Vallano. "Çok, çok şakacı canım."

"Ne oluyor?" diye sordu Alberto.

"Postalımın tekinin bağını yürütmüşler."

"Kesin be," diye bağırdı biri. "*Imaginaria*, söyle şu ibnelere çenelerini kapasınlar."

Alberto, Vallano'nun parmak ucunda ilerlediğini sezdi. Sonra bir ses onu ele verdi.

"Biri postal bağı çalıyor!" diye bağırdı.

"Yakında çeneni parçalayacağım, Şair," dedi Vallano esneyerek.

Birkaç dakika sonra, nöbetçi subayın düdüğü gecenin sessizliğini yırttı. Alberto düdüğü duymadı. Uyumuştu.

Diego Ferré Sokağı, bir baştan bir başa üç yüz metre bile yoktur, ilk kez geçen biri, burayı çıkmaz sokak sanır. Gerçekten de, sokağın başından, Larco Caddesi'nin köşesinden bakıldığında, biraz ötede, sokağın öteki ucunda, yeşil parmaklıkların çevrelediği büyük bahçesiyle iki katlı bir evin cephesi görülür. Ama uzaktan Diego Ferré Sokağı'nı kapatıyormuş gibi görünen bu ev, aslında Porta Sokağı üzerindedir. Diego Ferré'yi kesen bu daracık sokak, yolu tıkar. Porta Sokağı'yla Larco Caddesi arasında iki paralel sokak daha, Colon ve Ocharan sokakları, Diego Ferré Sokağı'nı keser. Diego Ferré Sokağı'nı kestikten hemen sonra da, batı yönünde, iki yüz metre ileride, Reserva Rıhtımı'na açılırlar. Kıvrıla kıvrıla uzayan bu rıhtım, Miraflores semtini kırmızı kiremitten bir kemer gibi kuşatır. Rıhtım, Lima Körfezi'nin berrak, gri, gürültülü denizinin üzerindeki kayalıkların hemen ucuna yapıldığından, kentin sınır çizgisini oluşturur.

Larco Caddesi, rıhtım ve Porta Sokağı arasında, beş altı yapı vardır, yüz kadar konut, iki üç bakkal, bir eczane, bir büfe, bir garajla çıkıntı yapan bir duvarın arkasına gizlenmiş kunduracı dükkânı ve kaçak bir çamaşırhanenin işletildiği kapalı bir meydan. Yatay sokaklarda, yolun iki yanına ağaçlar sıralanmıştır, Diego Ferré Sokağı'ysa ağaçsızdır. Bütün semt bu meydandır. Bu semtin adı yoktur. Her yıl düzenlenen Terrazas Kulübü yarışmalarına katılmak üzere bir futbol takımı kurulduğunda, çocuk-

lar maçlara "Neşe Mahallesi" adı altında katılmışlardı, ama yarışma bittikten sonra, bu ad bir daha kullanılmadı. Zaten, polis kayıtlarında, "Neşe Mahallesi", Huatica de la Victoria Sokağı'nın bir başka adı olarak geçiyordu, bu sokak da fahişelerin sokağı olduğundan, isim benzerliği biraz uygunsuz kaçıyordu. Çocuklar bu yüzden "mahalle" deyip geçerler. Hangi mahalle olduğu sorulduğunda da, Miraflores'in öteki mahallelerinden, 28 Temmuz, Reducto, Francia, Alcanflores mahallelerinden ayırmak için, Diego Ferré Mahallesi derler.

Alberto'nun oturduğu apartman, Diego Feré Sokağı'nın sol yanında ikinci bloğun üçüncü apartmanıdır. Alberto bu evle, bir gece, eski evlerindeki eşyaların hemen hepsi buraya taşındıktan sonra tanıştı. Bu ev hem eskisinden daha büyük göründü ona, hem de iki önemli avantajı vardı. Kendi odası, annesiyle babasının odasından daha uzakta olacaktı ve bu evin kendine ait bir bahçesi olduğuna göre, herhalde bir köpeği olabilecekti. Ama yeni evin bazı dezavantajları da vardı. San Isidro'dayken, bir arkadaşının babası, her sabah ikisini La Salle Koleji'ne arabasıyla götürürdü. Bundan böyle Expreso'ya[1] binmesi, Wilson Caddesi durağında inip on sokak ötedeki Arica Caddesi'ne kadar yürümesi gerekecekti. İyi ailelerin çocuklarının gittiği bir okul olduğu halde La Salle Koleji, melezlerle işçilerin kaynaştığı Brena'nın göbeğindedir. Bu yüzden daha erken kalkacak, kahvaltısını bitirir bitirmez yola çıkacaktı. San Isidro'daki evlerinin karşısında bir kitapçı dükkânı vardı, sahibi Alberto'nun tezgâhın arkasına geçip Penaca ve Billiken'leri okumasına izin verirdi; hatta bazen, kırıştırmaması, kirletmemesi koşuluyla, bir günlüğüne evine bile götürmesine ses çı-

1. Lima-Miraflores otobüsü. (Ç.N.)

karmazdı. Bütün bunların dışında, ev değiştirmek, heyecanlı bir eğlenceden yoksun kılacaktı onu: "Terasa çıkıp, Najarların evini seyretmek, sabah tenis oynayanları, güneşli günlerde bahçede, renkli şemsiyelerin altında yemek yiyenleri, gece dans edenleri seyretmek, gizli gizli tenis kortuna gidip öpüşen çiftleri dikizlemek.

Taşınacakları günün sabahında, erken kalktı ve okula keyifli gitti. Öğlen, doğrudan yeni eve geldi. Expreso'dan Salazar Parkı durağında indi, (denizin üzerine asılı gibi duran bu çimenlik alanın adını henüz bilmiyordu), boş Diego Ferré Sokağı'na saparak eve vardı. Annesi, temizlikçiye, burada da, San Isidro'da olduğu gibi, vaktini komşu aşçılar ve şoförlerle geçirmeye devam ederse, onu kapı dışarı edeceğini söylüyordu. Yemekten kalkarlarken, babası "Çıkmam gerek. Önemli bir işim var," dedi. Annesi çığlık çığlığa karşı çıktı: "Beni aldatmaya gidiyorsun yine, yüzüme bakmaya utanmıyor musun?" sonra, hizmetçiyle temizlikçinin eşliğinde, taşınma sırasında kaybolan, kırılıp dökülen bir şeyler olup olmadığını saptamak için, titiz bir incelemeye girişti. Alberto odasına çıktı, yatağının üzerine kendini attı ve kitaplarının kapaklarına bir şeyler çiziktirmeye başladı. Az sonra, pencereden çocuk sesleri duydu. Çocuk sesleri bir an kesiliyor, bir topa vurulduğu, ardından topun havadaki ıslığı, bir kapıya çarpışı işitiliyor, sonra hemen çocukların sesi yükseliyordu. Yataktan aşağıya sıçrayıp balkona çıktı. Çocuklardan biri, sarı kırmızı çizgili göz alıcı bir gömlek, öteki de beyaz, ipek bir gömlek giymişti, düğmeleri açıktı. Birincisi daha iri yapılı, sarışın, sesi, bakışları ve hareketleri kibirli biriydi. Öbürüyse kısa boylu, şişman, kahverengi kıvırcık saçlı ve çok çevikti. Sarışın olanı bir garaj kapısının önünde kalecilik yapıyor, esmeri yepyeni bir topla şut çekiyordu. Esmer çocuk, "Bunu da yakala bakalım, Pluto," diyordu. Yüzünde acıklı bir ifadeyle eğilmiş

olan Pluto, alnında ve burnunda biriken terleri elinin tersiyle siliyor, zıplıyor, topu yakaladığında kahkahayla gülüyordu. "Tico, gerçekten bir felaketsin," diyordu. "Şutlarını küçük parmağımla kesebilirim." Esmer çocuk topu ayağıyla ustaca durduruyor, uzaklığı şöyle bir ölçüp şutunu çekiyor ve hemen her defasında bir gol atıyordu. Tico alayla, "Seninkiler el değil, elek, erkek bozması!" diyordu. "Bak önceden söylüyorum, şimdiki sağdan ve eğik geliyor." Başlangıçta Alberto onları soğuk bir tavırla izliyor, onlar da Alberto'yu görmezlikten geliyordu. Yavaş yavaş, yalnızca sportif bir ilgi göstermeye başladı; Tico bir gol attığın da ya da Pluto topu yakaladığında, gülümsemeden, bir uzman tavrıyla beğendiğini gösteriyordu. Daha sonra, şakalaşmalarına ilgi göstermeye başladı; tepkilerini onlarınkine uyduruyor, çocuklar da, ara sıra onun varlığını fark ettiklerini belli ediyorlar, onu hakem kabul etmiş gibi, başlarını ondan yana çeviriyorlardı. Kısa bir süre sonra, bakışmalar, gülümsemeler ve baş hareketleriyle sıkı bir anlaşma kuruldu aralarında. Birden Pluto sert bir ayak hareketiyle Tico'nun bir şutunu geri çevirdi ve top uzağa fırladı. Tico topun ardından koştu. Pluto gözlerini Alberto'ya çevirdi.

"Merhaba," dedi.

"Merhaba," dedi Alberto da.

Pluto'nun elleri cebindeydi Maçtan önce ısınan profesyonel futbolcular gibi olduğu yerde sıçrıyordu.

"Burada mı oturacaksın?" diye sordu.

"Evet. Yeni taşındık."

Pluto başını salladı. Tico yaklaşmıştı. Topu bir eliyle destekleyerek omzunun üzerinde tutuyordu. Alberto'ya baktı. Birbirlerine gülümsediler. Pluto Tico'ya bakarak, "Buraya taşınmış," dedi.

"Öyle mi?" dedi Tico.

"Siz yakında mı oturuyorsunuz?" diye Alberto sordu.

"O, Diego Ferré Sokağı'nda, biraz ötede," dedi Pluto, "ben de köşede, Ocharan Sokağı'nda."

"Mahalle takımı bir oyuncu kazandı," dedi Tico.

"Benim adım Pluto. Bu da Tico. Şutları bir felakettir."

"Baban kıyak mıdır?" diye sordu Tico.

"Duruma bağlı," dedi Alberto. "Niye sordun?"

"Sokakta her yerden kovdular bizi," dedi Pluto. "Topumuzu alıyorlar, oynamamıza izin vermiyorlar."

Tico basket oynarmış gibi topu zıplatmaya koyuldu.

"İnsene aşağıya," dedi Pluto. "Şut çekeriz. Ötekiler gelince de maç yaparız."

"Oldu," dedi Alberto. "Ama önceden haber vereyim, futbolda çok usta değilimdir."

Cava söyledi bize, asker barakalarının ardında tavuklar varmış. Yalan söylüyorsun *serrano*, doğru değil bu. Yemin ederim, gördüm. Yemekten sonra, yatakhanelerin oradan geçmemek için yolumuzu uzatarak ve sanki savaş eğitimindeymişiz gibi sürüne sürüne gittik. Gördün mü? Gördünüz mü? diyordu pis herif, beyaz bir kümesin içinde renk renk tavuklar, daha ne istiyorsunuz, yetmez mi? Siyahı mı düzüyoruz, sarıyı mı? Sarı olanı daha iri. Hadi, ne bekliyorsun, salak? Ben yakalayıp kanatlarını tutacağım. Haydi Boa, gagasını yakala. Sanki o kadar kolaymış gibi. Kaçma yavrum, gel hadi, gel. Hayvan ondan korkuyor, kötü kötü bakıp kuyruğunu gösteriyor, baksanıza, diyordu pis herif. Ama parmaklarımı gagaladığı doğruydu. Stada gidelim ve gagasını temelli kapatalım. Kıvırcık, küçük şişkoyu düzse ne olur? Jaguar diyor ki, en iyisi ayaklarıyla gagasını bağlamak. Ya kanatlar? Kanatlarını vurup birinin takımlarını havaya uçurursa? Boa, seninle yapmaya hiç niyeti yok. Emin misin, *serra-*

no, sen de mi? Hayır, ama gözlerimle gördüm onu. Neyle bağlayayım? Pis herifler, ayılar, tavuk hiç olmazsa küçük bir hayvan, ama lama, insaf artık! Kıvırcık, küçük şişkoyu düzse ne olur? Dersliklerin tuvaletlerinde sigara içiyorduk, ateşinizi saklayın, yarasalar. Jaguar tuvalette ıkınıyordu, sanki düzülüyormuş gibiydi. Tamam mı Jaguar, çıktı mı? Susun be, rahatsız etmeyin. Konsantre olmalıyım. Gaga ne olacak? Küçük şişkoyu düzsek mi, ne dersiniz? dedi Kıvırcık. Hangisi? Dokuzuncu sınıftaki küçük şişko. Hiç çimdiklemedin mi onu? Of! Fena fikir değil, ama izin veriyor mu? Bana dediler ki, Lanas nöbetteyken beceriyormuş onu. Of, sonunda çıktı! Tamam mı? dedi pis herif. Önce kim yapacak? Benim bu kadar gürültüden sonra hevesim kalmadı. Al gagasını bu iple bağla. Sıkı tut *serrano*, kaçıp gitmesin. Gönüllü yok mu? Cava kanatlarının altından tutuyordu; Kıvırcık, gaganı oynatıp durma, nasıl olsa düzüleceksin diyordu, ben de ayaklarını bağlıyordum. Kura çekelim. Kibriti olan var mı? Birinin ucunu kır, ötekileri de göster, o kadar toy değilim, bana şike yapamazsın. Herhalde Kıvırcık kazanır. Baksana, çocuğun izin verip vermemesi önemli mi senin için? Benim için değil. İğne batar gibi bir küçük kahkaha. Tamam Kıvırcık, ama sırf eğlence olsun diye. Ya izin vermezse? Susun, Çavuş'un kokusunu aldım, iyi ki yanımıza gelmedi, sert erkeğimdir ben. Çavuş'u düzsek ya. Pis herif dedi ki, Boa köpekleri pekâlâ beceriyor, küçük şişkoyu niye düzmesin, hiç olmazsa o insan. Cezalı o biraz önce yemekhanede gördüm, masasındaki sekiz Köpek'le itişiyordu. Yok yok, izin vermez. Korktuğumu söyleyen kim? Biri korktuğumu mu söyledi? Birbiri ardından birtakım şişkoyu becerir, sonunda da taptaze kalının ben. Bir plan yapalım, dedi Jaguar, işleri kolaylaştırır. Kısa kibrit kime çıktı? Tavuk yerde çırpınıyordu. Cava *serrano*'sunun eliyle neler yaptığını görmüyorlar

mı? Olmayacak, baksana nasıl porsumuş, Boa yapsın, yürürken bile kalkar onunki. Kura çektik, caymak yok, ya tavuğa atlarsın, ya da köyünde lamalara yaptıkları gibi biz sana atlarız. Bir öykü yok mu yanınızda? Şairi çağırsak da bize kaldıran öykülerden birini anlatsa. Ne öyküsü be, ben sırf konsantre olarak kaldırırım kamışımı, irade meselesi bu. Baksanıza, ya hastalık kaparsam? Ne oldu hayatım, haberin yok mu, Boa Taşaksız'ı düzdüğünden beri senin anandan daha sağlıklı? Nedir bu şamata, uyuz herif, tavukların köpeklerden daha temiz olduğunu kimse söylemedi mi sana? Tamam, suçüstü yakalansak bile becereceğiz. Ya devriye? Nöbette Huarina var, salağın teki, ayrıca cumartesi günü devriye olmuş olmamış, ne fark eder? Ya başımız belaya girerse? Çete toplantısı: Öğrenci, suçlanan bir muhbirsin, döverlerse ele verir misin? Hadi gidelim, çıkma yasağı başlayacak. Ulan sigaralarınızı saklasanıza. Tavuğa bak, dedi pis herif, kendi kendine ayağa kalktı, verin onu bana. Tut. Kim, ben mi? Evet, sen. Tavukların deliği olduğundan emin misin? Bu sarışın belki de bakiredir. Aa, bakın, oynuyor, bu galiba ibne bir horoz. Gülmeyin ve konuşmayın lütfen. Bu sinir bozucu gülüş yok mu! Gördünüz mü *serrano*'nun elini gördünüz mü? Ne mıncıklıyorsun hayvan, rezil herif? Şeyini arıyorum, acele ettirmeyin be, buldum. Ne diyor? Deliği varmış, susun lütfen, gülmesenize be, filin hortumu iniyor. Yuh ayı! Ağabeyim derdi ki, dağlılar dünyanın en alçak herifleridir. Haindirler, korkaktırlar, ruhları bile çürümüştür. Kapa gaganı, orospu! Teğmen Gamboa, burada biri tavuk düzüyor. Saat on olmuş, dedi Kıvırcık, onu çeyrek geçiyor. *Imaginaria* gördünüz mü hiç ortalıkta? Ben de bir tanesini becereceğim. Bakıyorum ne bulsam eyvallah diyorsun, ananı düzmeyeceğine yemin etsene! Koğuşta başka cezalı yoktu, ama ikinci takımda vardı, postallarımızı elimize alıp çıktık. Donuyorum, ke-

sin nezle olacağım. Bakın, önceden söylüyorum, düdük sesi duyarsam tüyerim. Merdivenleri çıkarken eğilelim, nöbetçi kulübesinden görebilirler. Sahi mi? Sessizce odaya girdik; Jaguar, iki cezalı var diyen kimdi, dedi. Burada en az on velet var horlayan. Ne yani, cayıyor musunuz? Kim? Sen yatağını bildiğine göre öne geç, yanlış birini düzmeyelim. Üçüncü yatak olacak, mis gibi oğlan kokmadı mı sizce? Ağzımın suyu aktı! Bakın, tüyleri kabarıyor, gebermek üzere galiba. Tamam mısın? Söylesene, hep bu kadar hızlı mısındır, yoksa yalnız tavuklarla mı böyle? Şu zavallı orospunun haline bakın, *serrano* gebertti onu galiba. Ben mi? Soluk alamıyor, bütün delikleri tıkalı. Hareket ediyor, görmedin mi? Ölü taklidi yapıyor hayvan. Hayvanların duyguları var mıdır sizce? Ruhları olduğunu mu sanıyorsun? Yani demek istiyorum ki, kadınlar gibi zevk alıyorlar mı? Elbette, Taşaksız alıyor, aynı kadınlar gibi. Boa, midemi bulandırıyorsun. Daha neler duyacağız! Aa, bak, tavuk ayağa kalktı. Hoşuna gitti, daha istiyor, şuna bakın! Gel yavrum, gel, sarhoş gibi yalpalıyor! Şimdi ne yapacağız bunu peki, yiyecek miyiz? Biri gebe kalabilir, *serrano* bir şeyler bıraktı içinde, unutmayın. Ben tavuk boğazlamayı bilmem bile. Kes be, ateş mikropları öldürür. Boynundan tutup bükeceksin. Tut onu Boa, bir şut çekeceğim. Nasıl? Çok güzel, iyi şuttu. Kesin ölmüştür artık, her yanı dağıldı. Öf be, paramparça oldu, kim yiyecek bunu şimdi, dölle çiş kokuyor. Ateşin mikropları öldürdüğünden emin misin? Bir ateş yakalım, ama duvarın ötesine gidelim, orası daha korunaklı. Gürültü etme, öldürürüm. Hadi be salak, çıksana üstüne, upuzun yatmış bekliyor. Tanrım, bu velet ne biçim tekme atıyor böyle, ne bekliyorsun, çıksana, çırılçıplak bak. Dikkat et Boa, o kadar bastırma ağzına, boğulacak çocuk. Kıpırdanıp duruyor, tavuktan beter bu, dedi Kıvırcık, kıpırdama öldürürüm, paramparça ederim,

ne güzel düzüyorum seni, tekme atma, daha ne istiyorsun, uyuz herif? Hadi tüyelim buradan, veletler kalkıyor, hepsi kalktı, kan çıkacak namussuzum! Işığı yakanda iyi cesaret varmış. Arkadaşımızı düzüyorlar, yakalayalım onları, diye bağıranda da öyle. O ışık meselesi korkuttu beni. Onun için mi ağzından elimi çektim acaba? İmdat! Kurtarın beni! Annem kardeşimin üzerine iskemle fırlattığından beri öyle çığlık duymadım. Hey veletler, size kalkın diyen oldu mu, ışıkları yakın diyen oldu mu? Takım kıdemlisi bu mu? İbneler, bunu yanınıza bırakmayız! Ne, ne, yanlış duydum galiba, ne zamandır ağabeylerinizle böyle konuşuyorsunuz bakayım, ağzınızı toplayın. Sen ne bağırıyorsun hâlâ, anlamadın mı, küçük bir şakaydı. Durun da şu veletlerin birkaçını yere sereyim. Jaguar durmadan gülüyordu, ben veletleri döverken güldüğünü hatırlıyorum. Şimdi gidiyoruz, yalnız lütfen söyleyeceklerimi iyi dinleyin ve aklınızdan çıkarmayın: Bir tekiniz bile ağzını açmaya kalkarsa, bütün koğuşu düzeriz, hem de bu sefer şakacıktan değil. Veletlere sürtünmekten vazgeçmeli hepsi kompleksli bunların, şakadan anlamıyorlar. Merdivenleri inerken eğilecek miyiz yine? Öf, diyordu Kıvırcık elindeki kemiği emerken, eti olduğu gibi yanmış, içinde de kıllar var.

II

Sabah rüzgârı La Perla'ya baskın yapıp sisi denize doğru iterek dağıttığında ve Leoncio Prado Askeri Kolejî'nin bulunduğu meydan, dumanla dolu bir odanın pencereleri açılmış gibi aydınlandığında, barakalardan esneyen bir asker çıkar. Gözlerini ovuşturarak öğrencilerin yatakhanelerine doğru ilerlemeye başlar. Bir elindeki borazan, vücudunun hareketlerine uyarak ileri geri sallanır ve solgun ışıkta hafifçe parlar. Üçüncü sınıfların önüne geldiğinde, avlunun tam ortasında durur. Boynu yeşilimsi üniformasının omuzlarına gömülüdür ve sisin son kalıntıları siluetini belirsizleştirir, hayalet gibidir tıpkı. Birkaç dakika hareketsiz kaldıktan sonra canlanır, ellerini ovuşturur, yere tükürür. Sonra borazanı üfler. Kendi notalarının yankısını dinler ve birkaç saniye sonra, gecenin bitmesinin hıncını ondan çıkaran Köpeklerin küfürleri duyulur. Borazancı, uzaklaştıkça hafifleyen sövgülerin eşliğinde, dördüncü sınıf yatakhanelerine doğru ilerler. Sonuncu nöbeti tutan birkaç *imaginaria*, Köpeklerin havlamalarıyla geldiğini haber alıp kapının önüne çıkarlar. Borazancıyla alay ederler, hakaret ederler, hatta bazen taş atarlar. Asker sonra beşinci sınıfa yönelir. Artık iyice uyanmıştır, adımları daha canlıdır. Orada, hiçbir tepki olmaz: Eskiler bilirler ki kalk borusundan sıraya

girme düdüğüne kadar geçen on beş dakikanın yarısı, yatakta değerlendirilebilir. Asker yine ellerini ovuşturup yere tükürerek barakalara döner. Köpeklerin öfkesine de, dördüncü sınıf öğrencilerinin aksiliğine de aldırmaz, farkına bile varmaz. Ama cumartesileri farklıdır. Cumartesi günleri savaş eğitimi yapıldığı için, kalk borusu bir saat önce çalınır ve askerler bu görevden nefret eder. Saat beşte hava hâlâ karanlıktır, uyku ve öfkeyle sarhoşa dönen öğrenciler, borazancıya pencereden ellerine geçirdikleri her şeyi fırlatırlar. Bu yüzden, cumartesi günleri borazancılar kuralları çiğneyip kalk borusunu avludan uzakta, yolun orada ve mümkün olduğunca hızlı çalarlar.

Cumartesileri, beşinci sınıflar yatakta ancak iki üç dakika oyalanabilirler. On beş dakika yerine, sekiz dakikada yıkanmak, giyinmek, yataklarını toplamak ve sıraya girmek zorundadırlar. Ama bu cumartesi, özel bir gündü. Beşinci sınıflar, kimya sınavı nedeniyle eğitime çıkmayacaklardı; saat altıda, beşinci sınıflar için kalk borusu çalarken, Köpeklerle dördüncü sınıflar, okulun kapısından çıkmış, La Perla'yla El Callao arasında uzanan boş alanlara doğru ilerliyorlardı bile.

Kalk borusundan birkaç saniye sonra, Alberto henüz gözlerini açmadan düşünüyordu: "Bugün izin günü." Birisi, "Saat daha altıya dört var, şu borazancıyı taşlamalı," dedi. Koğuş yine sessizliğe gömüldü. Alberto gözlerini açtı, pencereden sızan ışık, kararsız, gri bir ışıktı. "Hava hiç olmazsa cumartesileri güneşli olmalı." Tuvalet kapıları açılmaya başladı. Alberto, Köle'nin soluk yüzünü gördü; ranzaların arasında yürüdükçe, yüzü bir görünüyor, bir kayboluyordu. Taranmış, tıraş olmuştu. "Sıraya giren ilk kişi olmak için kalk borusundan da önce kalkıyor,"

diye düşündü Alberto. Gözlerini kapadı. Köle'nin yatağının başucuna geldiğini ve omzuna dokunduğunu hissetti. Gözlerini araladı; Köle'nin kocaman kafasının altında, mavi pijamaya gömülmüş bedeni iskelet gibiydi.

"Bugün Teğmen Gamboa nöbetçi."

"Biliyorum. Daha vaktim var."

"Peki. Uyuduğunu sanmıştım."

Belli belirsiz gülümsedi ve uzaklaştı. "Benimle arkadaş olmak istiyor," diye düşündü Alberto. Yeniden gözlerini kapayarak büzülüp yatmaya devam etti. Diego Ferre Sokağı'nın kaldırımları ışıl ışıldı. Porta ve Ocharan sokaklarının kaldırımları, gece rüzgârın ağaçlardan yolduğu yapraklarla örtülmüştü; yakışıklı, şık bir genç, ağzında Chesterfield sigarasıyla geçti. "Bugün orospuları görmeye gitmezsem adam değilim."

Vallano koğuşun kapısından avazı çıktığı kadar, "Yedi dakika!" diye bağırdı. Birden ortalık hareketlendi. Paslı yataklar gıcırdıyor, dolap kapakları çarpılıyor, postalların topukları yerleri dövüyor, sürtünen, çarpan bedenler boğuk bir uğultu çıkarıyordu, ama kısa süre sonra, küfürlerle sövgüler, dumanın içinden yükselen alevler gibi, bütün gürültüleri bastırdı. Sanki ortak bir ağızdan çıkan küfürlerin belirgin bir hedefi yoktu; Tanrı, subay, ana gibi soyut şeylere küfrediliyordu ve öğrenciler anlamlarından çok ezgileri için kullanıyorlardı bu sözcükleri.

Alberto yataktan fırladı, çoraplarını ve postallarını ayağına geçirdi, postallarının bağları yine kayıptı. Küfretti. Bu arada, öğrencilerin çoğu yataklarını düzeltmiş, giyinmeye başlamıştı. Vallano haykırıyordu: "Köle! Bir şarkı söyle bana. Yıkanırken senin sesini dinlemek hoşuma gidiyor." Arrospide, "*Imaginaria*!" diye bağırıyordu, "postalımın birinin bağını çalmışlar. Sorumlusu sensin. Ceza yiyeceksin, hayvan herif." "Köle çaldı," dedi biri. "Yemin ederim, çalarken gördüm." "Yüzbaşı'ya ihbar

edelim," diye önerdi Vallano, "bu koğuşta hırsızlara yer yok." "Ay!" diye çatlak bir ses duyuldu, "zenci dilberimiz hırsızlardan korkuyor!" "Ay! Ay!." çığlıklarına başkaları da katıldı. Birazdan bütün koğuş, "Ay! Ay! Ay!" diye çığlık çığlığa bağırıyordu. "Hepiniz orospu çocuğusunuz," dedi Vallano. Kapıyı çarparak dışarıya çıktı.

Alberto giyinmişti. Lavaboların olduğu yere doğru koştu. Yandaki lavaboda Jaguar taranıyordu.

"Kimyadan elli puan almam gerek," dedi Alberto, ağzı diş macunuyla doluydu. "Kaç para?"

"Çakacaksın, Şair." Jaguar aynada kendini inceliyor, sapsarı, inatçı saçlarını yola getirmeye çalışıyordu. Ama tarağı geçirdiği yerde hemen dikiliyorlardı. "Sorular yok ki. Gitmedik." "Soruları almadınız mı?" "Hayır. Denemedik bile."

Düdük sesi ortalığı çınlattı. Tuvaletle koğuşlardaki telâş ve gürültü daha da arttı, sonra bir anda kesiliverdi. Teğmen Gamboa'nın sesi avludan gök gürültüsü gibi geliyordu: "Takım kıdemlileri, sıraya son giren üç kişinin adlarını alın!" Uğultu bir kez daha, daha boğuk olarak başladı. Alberto yarışa katıldı, diş fırçasıyla tarağını cebine tıkıştırdı, havlusunu büküp kuşak gibi gömleğiyle ceketinin arasına sardı. Sıralar yarı yarıya tamamlanmıştı. Alberto birinin sırtına yapıştı, başka biri de onun sırtına. Alberto Vallano'yu kemerinden yakalamış, yer kapmak için olduğu yerde sıçrıyordu. Vallano, "Mıncıklamasana be, ibne!" diye bağırdı. Yavaş yavaş, ilk sıralar düzene girdi ve kıdemliler saymaya başladılar. Gerilerde, kargaşalık ve şiddet sürüyordu, son gelenler tehditlerle, dirsek vuruşlarıyla, kendilerine bir yer edinmeye çalışıyordu. Teğmen Gamboa yoldan onları izliyordu. Uzun boylu, iri yapılıydı. Kepini yana yatırmıştı, başını ağır ağır bir yandan bir yana sallıyor, alaylı alaylı gülümsüyordu. "Susun!" diye bağırdı.

Öğrenciler sustular. Teğmen'in elleri belindeydi. Kol-

larını yana sarkıttığında, bir an sallanıp, sonra hareketsiz kaldılar. Tabura doğru ilerledi, zayıf, esmer yüzü sertleşmişti. Birkaç adım gerisinden, üç çavuş, Varua, Morta ve Pezoa onu izliyorlardı. Gamboa durdu ve saatine baktı.

"Üç dakika," dedi. Sürüsünü inceleyen bir çoban gibi bakışlarını bir uçtan bir uca gezdirdi. "Köpeklerse, iki buçuk dakikada sıraya girebiliyorlar."

Tabur, tutulmaya çalışılan kahkahalarla sarsıldı. Gamboa başını dikleştirdi, kaşları havaya kalktı; bütün sesler derhal kesildi.

"Yani, üçüncü sınıf öğrencileri demek istiyorum."

Gülüşmeler, bu kez daha açık olarak, yeniden başladı. Öğrencilerin yüzleri ciddiliklerini koruyordu, kahkahalar karınlardan yükselip dudak kenarlarında yok oluyor, ne bakışlarda, ne de yüz çizgilerinde en ufak bir değişiklik olmuyordu. Gamboa aceleyle elini kemerine götürdü. Sesler yine bıçak gibi kesildi. Çavuşlar büyülenmiş gibi Gamboa'yı izliyordu. "Bugün keyfi yerinde," diye mırıldandı Vallano.

"Kıdemliler," dedi Gamboa, "takım raporu."

Son sözcüğü vurgulamış, biraz duralamış, gözlerini bir an kapamıştı. Taburun arka sıralarındakiler rahat bir soluk aldılar. Tam o sırada Gamboa ileriye doğru bir adım attı, gözleri hareketsiz sıraları delip geçiyordu.

"Son üç kişinin adlarını da unutmayın," diye ekledi.

Taburun gerisinden anlaşılmaz mırıltılar yükseldi. Kıdemliler ellerinde kâğıt kalemlerle harekete geçtiler. Mırıltı devam ediyordu, tıpkı örümcek ağından kurtulmaya çalışan sinek ordusu gibi. Alberto gözucuyla ilk takımın kurbanlarını saptadı; Urioste, Nunez ve Revilla. Revilla'nın fısıltısı kulağına geldi: "Maymun, nasılsa bir ay cezalısın, altı puan sana vız gelir, benimle yer değiştirsene." Maymun, "On sol," dedi. "Hiç param yok, istersen borcum olsun." "Olmaz, ne bok yersen ye."

"Kim o konuşan?" diye bağırdı Teğmen. Mırıltı yavaşlayarak devam etti.

"Susun!" diye gürledi Gamboa. "Susun, Allah'ın belaları!"

Emri bu kez yerine getirildi. Kıdemliler sıraların arasından çıkıp çavuşların iki metre ötesinde esas duruşa geçtiler, topuklarını vurup selam verdiler. Her biri raporunu verdikten sonra, "Sıraya girebilir miyim, komutanım?" diye mırıldanıyor, çavuşlar başlarıyla işaret ediyor, ya da "Geç," diyordu. Öğrenciler hızlı adımlarla yerlerine geçtiler. Ardından çavuşlar raporları Gamboa'ya verdi. Teğmen, gösterişle topuklarını vurdu, selam verişi kimseye benzemezdi; elini şakağına değil, alnına değdirirdi, öyle ki, avucu, sağ gözünü neredeyse tümüyle kapatırdı. Öğrenciler, raporların verilişini hareketsiz izlediler. Raporlar Gamboa'nın elinde yelpaze gibi sallanıyordu. Niçin dağılma emrini vermiyordu bir türlü? Gözlerinde alaylı bir anlatımla taburu süzüyordu. Birden gülümsedi.

"Altı puan mı, bir dik açı mı?" dedi.

Bir alkış tufanı koptu. Bazıları, "Yaşasın Gamboa!" diye bağırıyordu.

"Ben mi çıldırdım, yoksa biri sıradayken konuştu mu?" dedi Teğmen. Öğrenciler seslerini kestiler. Gamboa elleri yine belinde, takım kıdemlilerinin karşısında bir ileri, bir geri yürüyordu.

"Son üç kişi buraya gelsin!" diye bağırdı. "Çabuk olun! Takımlara göre!"

Urioste, Nunez ve Revilla koşarak sıradan çıktılar. Önünden geçerlerken Vallano, "Şansınız var ki nöbetçi subay Gamboa, kuzucuklar," dedi. Üç öğrenci, Teğmen'in önünde esas duruşa geçti.

"Hangisini isterseniz," dedi Gamboa, "dikaçı ya da altı puan, keyfinize kalmış."

Üçü birden, "Dikaçı," diye karşılık verdi. Teğmen başını sallayıp omuzlarını silkti. "Ben malımı bilirim," diye mırıldandı, Urioste, Nunez ve Revilla minnetle gülümsediler. Gamboa, "Dikaçı pozisyonu alın," dedi.

Üç beden bir anda menteşe gibi büküldü, üst kısımları yere paraleldi. Gamboa üçüne de baktı, dirseğiyle Revilla'nın başını hafifçe eğdi.

"Önünüzü örtün," dedi, "iki elinizle."

Sonra, kısa boylu, yapılı, koca ağızlı bir melez olan Çavuş Pezoa'ya işaret etti. Pezoa çok iyi futbol oynardı ve şutları olağanüstüydü. Pezoa uzaklığı ayarladı, hafifçe yana eğildi ve birden şimşek gibi vurdu. Revilla inledi. Gamboa, yerine geçmesi için işaret etti öğrenciye.

"Pezoa," dedi, "bugün hiç formda değilsin. Yerinden bile kımıldatamadın."

Çavuş'un benzi soldu. Kısık gözlerini Nunez'e dikti. Bu kez önce hız aldı, sonra da ayak ucuyla şutunu çekti. Nunez havaya fırlarken bir çığlık kopardı. İki metre kadar sendeledi ve çöktü. Pezoa kaygıyla Gamboa'nın yüzüne baktı; Gamboa gülümsüyordu. Öğrenciler de gülümsediler. Ayağa kalkmış, iki eliyle kıçını ovuşturan Nunez de gülümsüyordu. Pezoa yeniden konsantre oldu. Urioste birinci takımın, belki de Kolej'in en güçlü kuvvetli öğrencisiydi. Dengesini daha iyi koruyabilmek için bacaklarını hafifçe aralamıştı. Tekme onu yerinden kımıldatamadı bile.

"İkinci takım," dedi Gamboa. "Son üç kişi."

Sırayla bütün takımların sonuncuları yerlerini aldılar. Sekizinci, dokuzuncu ve onuncu takımdakiler o kadar ufak tefekti ki, Çavuş'un tekmesiyle yolun kenarına kadar yuvarlandılar. Gamboa, altı puanı mı, dikaçıyı mı yeğlediklerini sormayı unutmadı her birine. Her defasında, "Seçme hakkınız var," dedi.

Alberto, yalnızca ilk birkaç tekmeyi izledi. Sonra,

son kimya derslerini hatırlamaya çalıştı. Belleğinden ancak birkaç yarım yamalak formülü, birkaç terimi söküp çıkarabildi. "Acaba Vallano çalışmış mıdır?" Jaguar yanı başındaydı, birinin yerine geçmişti. "Jaguar," diye fısıldadı Alberto, "hiç değilse yirmi puanlık söyle. Kaç para?" "Manyak mısın?" dedi Jaguar, "Söyledim ya, soruları almadık. Kes artık, kendi iyiliğin için."

"Takımlar halinde dağılın," dedi Gamboa.

Öğrenciler dağılarak yemekhaneye doluştular, keplerini çıkarıp yüksek sesle konuşarak yerlerini aldılar. Masalar on kişilikti, her masanın başında bir beşinci sınıf öğrencisi oturuyordu. Üç sınıf da girdikten sonra, görevli çavuş ilk düdüğü çaldı; öğrenciler iskemlelerinin önünde esas duruşa geçtiler. İkinci düdükte yerlerine oturdular. Yemek saatlerinde, amplifikatörlerden dökülen müzik, geniş yemek salonunu doldururdu; askeri marşlar, ya da Peru müziği, kıyı bölgesinin valsleri ve *marinera*'ları, dağlık bölgelerin *huayno*'ları çalınırdı. Ama kahvaltı sırasında duyulan tek ses, öğrencilerin bitmeyen, sağır edici gürültüsüydü. "Burada işler değişecek, tamam mı, baksana, o koca bifteği tek başına mı yiyeceksin? Bize de bir parça bırakın, kıkırdak sırf bu. Elbette onlar da bizimle aynı durumda. Fernandez, lütfen, biraz daha pilav, biraz daha et, biraz daha jöle, hey, yemeğe tükürmeyin, bana bak, dalga geçmiyorum, gözünün yaşma bakmam ha, Köpekler, beni ciddiye almıyorsunuz bakıyorum. Eğer benim Köpeklerim çorbaya tükürseydi, Arrospide'yle ikimiz, onları çırılçıplak soyar, geberene kadar kaz adımı yürütürdük. Benim Köpeklerim saygı göstermeyi bilmeli, daha biftek isteyen var mı, bugün yatağımı kim düzeltiyor, ben komutanım, kim bana bir sigara ikram ediyor, ben komutanım, kim bana *La Perlita*'da bir Inca Cola

ısmarlıyor, ben komutanım, kim götümü yalıyor, söyleyin bakalım?"

Beşinci sınıflar yemekhaneye girip yerlerini aldılar. Masaların dörtte üçü boştu, yemekhane olduğundan büyük görünüyordu. Birinci takım üç masayı kaplıyordu. Pencereden boş arazi olduğu gibi görünüyordu. Lama otların arasında hareketsiz duruyordu, kulaklarını dikmiş, iri, nemli gözleriyle boşluğa bakıyordu. "Belki görmediğimi sanıyorsun, ama benim yanıma oturmak için dirseğinle herkesi nasıl ittirdiğini fark ettim. Belki görmediğimi sanıyorsun, ama Vallano servisi kim yapıyor diye sorduğunda herkes Köle diye bağırınca, ben de, niçin ananız yapmıyor servisi dediğimde, hepsi Ay! Ay! Ay! diye bağırırken bir elini uzatıp neredeyse dizime değdirdiğini fark ettim." Sekiz boğazdan, hâlâ kadınsı Ay! çığlıkları çıkıyordu, birkaç kişi, başparmaklarıyla işaret parmaklarını birleştirmiş, Alberto'nun burnuna uzatıyordu. "Oğlancıyım, öyle mi?" dedi Alberto. "İndireyim isterseniz." "Ay! Ay! Ay!" Köle kalkıp fincanları doldururken bağırdılar; "Çok süt vermezsen taşaklarını doğrarız." Alberto, Vallano'ya döndü: "Kimyadan bir şeyler biliyor musun?"

"Hayır."

"Bana kopya versene. Ne kadar?"

Vallano fıldır fıldır gözleriyle çevreye kuşkuyla şöyle bir bakıp sesini alçalttı:

"Dört mektup."

"Anan güzel mi?" dedi Alberto.

"Peki," dedi Vallano, "fikir değiştirirsen haber ver."

Köle yeniden yerine geçti. Bir dilim ekmek almak için eli uzandı. Arrospide koluna vurdu ve ekmek masada zıplayarak yere düştü. Arrospide kahkahadan kırılarak ekmeği toplamak için yere eğildi. Birden kahkahası kesildi. Kafasını kaldırdığında yüzündeki anlatım çok

ciddiydi. Doğruldu, kolunu uzattı ve Vallano'nun boğazına sarıldı. "Güpegündüz, bu ışıkta renkleri ayırt etmemek için geri zekâlı olmak gerek. Ya da çok şanssız olmak. Hırsız olabilmek için akıllı olmak gerek, çaldığın yalnızca ayakkabı bağı bile olsa. Ya Arrospide meseleyi yumruklarıyla hallederse, siyah ya da beyaz, ne olacak?" "Siyah olduğunu fark etmemiştim," dedi Vallano, postalından bağı çıkarırken. Arrospide bağı alırken sakinleşmişti bile. "Vermeseydin suratını dağıtırdım gündüz feneri," dedi. Çatlak sesler korosu yine başladı Ay! Ay! Ay! diye şarkı söylemeye. "Siktir," dedi Vallano, "yıl sonundan önce dolabını boşaltırım ben senin. Şimdi bir postal bağı istiyorum. Cava, bir tane satsana bana, işportacı sensin, hey, sana söylüyorum, ne oluyor sana?" Cava gözlerini boş kâsesinden kaldırıp korkuyla Vallano'ya baktı. "Ne?" dedi, "ne?" Alberto Köle'ye doğru eğilip sordu:

"Dün gece Cava'yı gördüğünden emin misin?"

"Evet," dedi Köle, "eminim, oydu."

"Onu gördüğünü kimseye söylemesen iyi edersin. Bir şeyler olmuş. Jaguar sınav sorularını çalmadıklarını söylüyor. Ama *serrano*'nun suratına bak."

Düdük çaldığında hepsi kalkıp koşarak çıktı. Eğitim alanında, Gamboa kollarını göğsünde kavuşturmuş, ağzında düdükle onları bekliyordu. Bu kuşatma karşısında lama kaçarak uzaklaştı. "Derim ki ona, görmüyor musun, senin yüzünden kimyadan çakıyorum, senin için deliriyorum, görmüyor musun senin yüzünden kimyadan çakıyorum, senin için deliriyorum, görmüyor musun Altın Ayaklar? Köle'nin ödünç verdiği yirmi solu al işte, istersen sana mektup yazarım, ama kötü davranma bana, hasta etme beni, kimyadan çaktırma, görmüyor musun, Jaguar tek bir soruyu bile söylemiyor, görmüyor musun, Taşaksız'dan bile daha zavallı durumdayım." Takım kıdemlileri yoklamayı yeniden alıp çavuşlara rapor verdi,

onlar da Teğmen Gamboa'ya iletti. Çok inceden bir yağmur başlamıştı. Alberto ayağının ucuyla Vallano'nun bacağına dokundu. Vallano gözünün ucuyla baktı.

"Üç mektup yazarım."

"Dört."

"Tamam dört."

Vallano başını salladı ve dudaklarında kalan son ekmek kırıntılarını yalamak için dilini dudaklarında gezdirdi.

Birinci takımın dersliği, yeni binanın ikinci katındaydı, nemden rengi atmış ve lekelenmiş olduğu halde, buraya hâlâ yeni deniyordu. Bunun yanındaki yapıysa Toplantı Salonu'ydu, öğrenciler, haftada bir kez, burada tahta sıralarda oturup film seyrederlerdi. İnce ince yağan yağmur, yolu dipsiz bir aynaya çevirmişti. Postallar düdüğün temposuna uygun olarak parlak yüzeye inip kalkıyordu. Merdivenlere gelindiğinde, yürüyüş bir sürünün saldırısına dönüştü. Postallar kayıyor, subaylar küfrediyordu. Sınıfların bir yanı, beton kaplı avluya bakıyordu. Haftanın öteki günlerinde, dördüncü sınıf öğrencileriyle üçüncü sınıftaki Köpekler, buradan geçerken, beşinci sınıfların tükürük yağmuruna tutulurdu. Bir keresinde, Zenci Vallano, bir tahta parçası fırlatmıştı, önce bir çığlık duyuldu, sonra Köpeklerden biri olanca hızıyla avluyu geçti, iki elini bir kulağının üzerine kapamıştı, parmaklarının arasından ip gibi kan akıyordu, ceketinin üzeri leke olmuştu. Bütün takım on beş gün boyunca cezalı kaldı, ama suçlu bulunamadı. Ceza bitip de çıktıkları ilk gün, Vallano otuz öğrencinin her birine ikişer paket sigara getirmişti. "Allah kahretsin, çok bu," diye karşı çıkıyordu Zenci. "Birer paket yeter de artardı bile." Jaguar ve adamları uyarıyordu onu: "İkişer paket, ya da Çete toplantısı yaparız."

"Yalnızca yirmi puan," dedi Vallano Alberto'ya. "Bir puan fazla olmaz. Dört tane mektup için başımı belaya sokamam."

"Olmaz," dedi Alberto. "En az otuz puan. Hangi sorular olduğunu parmağımla işaret ederim. Sen de fısıldama, kâğıdını geçir."

"Fısıldarım."

Sıralar iki kişilikti. En arka sırada olan Alberto'yla Vallano'nun önünde Boa ve Cava vardı; her ikisinin de sırtı geniş olduğundan önleri görülmüyordu.

"Geçen seferki gibi mi? Bile bile yanlış söylemiştin."

Vallano güldü.

"İkişer sayfalık dört mektup," dedi.

Çavuş Pezoa, elinde bir tomar sınav kağıdıyla kapıda göründü. Küçük, sinsi gözleriyle onları izliyor, zaman zaman, seyrek bıyığının uçlarını diliyle ıslatıyordu.

"Kitap açan, yanındakine bakan olursa, kâğıdını alırım," dedi. "Ayrıca da altı puan veririm. Kıdemli, kâğıtları dağıt."

"Fare! Fare!"

Çavuş irkildi, kızardı. Yumuk elleriyle gömleğini düzeltti.

"Anlaşma bozulmuştur," dedi Alberto. "Gözcü olarak Fare'nin geleceğini bilmiyordum. Kitaptan çekmeyi yeğlerim."

Arrospide kâğıtları dağıttı. Çavuş saatine baktı.

"Saat sekiz," dedi. "Kırk dakikanız var."

"Fare! Fare!"

"Hiçbiriniz adam değilsiniz," diye gürledi Pezoa. "Fare! deyip duran erkekse karşıma çıksın."

Sıralar canlanmaya başladı, yerden birkaç santimetre yükselip iniyorlardı, önce düzensiz olan hareket herkesin katılmasıyla düzene girdi, aynı anda herkes "Fare! Fare!" diye bağırıyordu.

"Susun, alçaklar!" diye bağırdı Çavuş. Sınıfın kapısında Teğmen Camboa ve kimya hocası olan zayıf, pısırık görünümlü bir adam belirdi. İri yapılı Gamboa'nın yanında, üzerine aşırı bol gelen sivil giysileriyle son derece silikti.

"Ne oluyor Pezoa?"

Çavuş selam durdu.

"Arsızlık ediyorlar Teğmenim."

Sınıfta en ufak bir kıpırtı yoktu. Mutlak bir sessizlik hüküm sürüyordu.

"Ya, öyle mi?" dedi Gamboa. "Sen ikinci takımın başına git Pezoa. Bu gençlerle ben ilgilenirim."

Pezoa yeniden selam verip çıktı. Kimya hocası da onu izledi, bütün bu üniformalardan korkuyor gibiydi.

"Vallano," diye seslendi Alberto, "anlaşma yürürlükte."

Zenci ona bakmadan başını salladı ve boğazını keser gibi parmağıyla işaret etti. Arrospide bütün kâğıtları dağıtmıştı. Öğrencilerin başları kâğıtların üzerine eğildi. "On beş artı beş, artı üç, artı beş, bir boş, artı üç, bir boş, Allah kahretsin, bir boş artı üç, yok, bir boş, kaç eder? Otuz bir, yandık. Ortalara doğru gitse, çağırsalar onu, bir şeyler olsa da yarıda çıkmak zorunda kalsa, Altın Ayaklar." Alberto soruları ağır ağır, küçük harfle yanıtlıyordu. Gamboa'nun topuk sesleri yerde yankılanıyordu. Öğrencilerden biri başını kâğıdından kaldırdı mı, mutlaka Teğmen'in gözleriyle karşılaşıyor ve hep aynı sözleri duyuyordu:

"Yanıtları mı fısıldamamı istiyorsun? İndir kafanı, yalnız karımla hizmetçimin beni seyretme izni vardır."

Alberto bildiği soruları yanıtladıktan sonra Vallano'ya baktı: Zenci dilini dişlerine kıstırmış, hızla yazıyordu. Bin bir önlem aldıktan sonra, Alberto sınıfı şöyle bir süzdü; kimisi, kalemini kâğıdın birkaç milimetre üze-

rinde gezdirerek yazıyormuş gibi yapıyordu. Kendi kâğıdını yeniden okudu, iki soruyu daha yanıtladı, bilerek değil de, sezgilerine güvenerek. Derinden bir uğultu geliyordu; öğrenciler sıralarında tedirginlik içinde kıpırdanıyordu. Hava ağırlaşmıştı; eğik başların üzerinde görünmez bir şeyler yüzüyordu, ılık, elle tutulamayan bulutsu, belirsiz, nemli bir şeyler. Bir saniye için bile olsa, Teğmen'in gözlerinden, varlığından nasıl kurtulabilirdi?

Gamboa güldü. Dolaşmayı bıraktı ve sınıfın ortasında durdu. Kollarını kavuşturmuştu, krem rengi gömleğinin altından kasları belli oluyordu, bakışlarıyla bütün sınıfı aynı anda kavrayabiliyordu, tıpkı savaş eğitimi sırasında olduğu gibi. Eğitimde emrindeki bölüğü çamura sürer, elinin küçük bir hareketi ya da kısa bir düdük sesiyle çimenlerde süründürür, kayalara tırmandırırdı; emrindeki öğrenciler, her zaman yakalanan, kuşatılan ve dağıtılan öteki bölüklerdeki subay ve öğrencilerin çaresizliğini görünce onunla gurur duyarlardı. Gamboa, başlığı sabah güneşinden pırıl pırıl, sakin, kararlı, çevredeki görünmez düşmana karşı korkusuz bir tavırla parmağını kiremitlerden yapılmış yüksek bir duvara uzatıp da, "Şu duvarı aşın, kartallarım," diye bağırdı mı, birinci bölükteki öğrenciler, süngüleri gökyüzüne çevrilmiş, yürekleri sınırsız bir cesaretle dolu, zıpkın gibi fırlarlardı. Toprağı, bitkileri ezip geçerek koşarlar –Ah! Ayaklarının altındakiler Şilililerin, Ekvadorluların kafaları olsaydı, ah! Postallarının altından kan fışkırsaydı, ah! Ölebilselerdi–, ter içinde, soluk soluğa, söverek duvarın dibine varırlardı. Sonra tüfeklerini çaprazlama omuzlarına asar, şişmiş ellerini uzatıp tırnaklarını yarıklara geçirir, duvara yapışıp giderek yaklaşan tepesinden gözlerini ayırmadan tırmanırlardı, sonra iki büklüm olup atlar, yere düşerken, kendi sövgülerinden ve şakaklarında, göğüslerinde güm güm atan kanın sesinden başka şey duymazlardı. Ama Gam-

boa her zaman önlerinde, bir kayanın üzerinde, tek bir sıyrık bile almamış, denizin havasını içine çekip hesap yapıyor olurdu. Çömelmiş ya da yatmış öğrenciler gözlerini bir an bile ondan ayırmazdı; emirleri ölüm kalım meselesiydi. Birden bakışlarına öfke dolar, biraz önceki kartallar birer böcek olurdu. "Dağılın! Örümcekler gibi üst üste yığılmışsınız!" Böcekler ayağa kalkar, birbirinden uzaklaşır, binlerce kez yamanmış eski üniformaları rüzgârla şişer, yamalar uzaktan yarayı andırırdı; öğrenciler yeniden çamura girer, otların arasına gizlenirdi, ama gözlerini Gamboa'dan bir an bile ayırmazlardı, uysal, yalvaran bakışlarla, Teğmen'in Çete'yi dağıttığı gece olduğu gibi, her hareketini izlerlerdi.

Çete, Askeri Kolej'deki hayatlarıyla birlikte başlamıştı. Sivil giysilerini attıktan kırk sekiz saat sonra kurulmuştu. Kolej'in berberinin usturası hepsini birbirine benzetmiş, ilk kez giydikleri pırıl pırıl haki üniformalarla, düdük seslerine ve sert haykırışlara uyarak statta toplanmışlardı. Yaz mevsiminin son günüydü ve Lima göğü, plajların üzerinde üç ay kor gibi yandıktan sonra, uzun gri bir uykuya hazırlanıyor, yavaş yavaş kapanıyordu. Peru'nun dört bir yanından gelmişlerdi; daha önce hiç karşılaşmamışlardı, ama şimdi, henüz içini bilmedikleri beton yığınlarının karşısında, bir araya gelmişlerdi. Yüzbaşı Garrido'nun sesi, sivil hayatlarının sona erdiğini, Kolej'de adam olacaklarını, askerlik ruhunun üç basit öğeden oluştuğunu söylüyordu: Çalışma, saygı ve disiplin. Ama Çete daha sonra oluşmuştu, Kolej'de yedikleri ilk yemekten sonra, sonunda subay ve çavuşların gözetiminden kurtulup yemekhaneden çıktıklarında, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerine, biraz merak, çok az da yakınlıkla karşılık bir kuşkuyla bakmışlardı.

Köle yalnızdı; yemekhanenin merdivenlerini indi, çimenliğe yöneleceği sırada, pençe gibi iki el kollarından yakaladı ve biri kulağına, "Bizimle gel, Köpek," dedi. Hafifçe gülümseyerek denileni yaptı. Çevresinde de, o sabah tanıştığı yeni sınıf arkadaşlarından birçoğu onun gibi yakalanmış, çimenlik alanı geçip dördüncü sınıf yatakhanelerine sürüklenmişti. O gün ders yoktu. Köpekler, öğle yemeğinden akşam yemeğine kadar, yani yaklaşık sekiz saat boyunca, dördüncü sınıfların emrindeydi. Köle ne hangi takıma götürüldüğünü, ne de kimin tarafından götürüldüğünü hatırlayabiliyordu. Ama koğuş duman ve üniformayla doluydu, kahkahalar ve bağırışlar duyuluyordu. Dudaklarında gülümsemesiyle kapıdan içeri henüz girmişti ki, omzuna biri vurdu. Yere düştü, sırtüstü döndü ve öyle kaldı. Ayağa kalkmaya çalıştı. Beceremedi; midesinin üzerinde bir ayak vardı. On tane surat, bir böceği incelermişçesine, aldırmazlıkla ona bakıyordu, tavanı göremiyordu. Aralarından biri, "İlk önce, Meksika *corrido*'su ritmine uydurarak yüz kere, 'Ben bir Köpeğim,' diyeceksin," dedi.

Olanaksızdı. Şaşkınlıktan donup kalmıştı, gözleri yuvalarından fırlamıştı. Boğazı yanıyordu. Midesindeki ayak, hafifçe bastırdı.

Aynı ses, "İstemiyor," dedi, "Köpek şarkı söylemek istemiyor."

O zaman suratlardaki ağızlar açıldı ve tükürük yağmaya başladı, öyle uzun sürdü ki, gözlerini kapamak zorunda kaldı. Tükürük yağmuru dindiğinde, aynı kimliksiz ses, burgu gibi kulağı delerek yineledi:

"Meksika *corrido*'su ritmine uydurarak yüz kere, 'Ben bir köpeğim,' diyeceksin."

Bu kez boyun eğdi; boğazından zorla çıkardığı boğuk bir sesle, istenen cümleyi "Rancho Grande"nin ezgisine uydurarak söylemeye başladı. Kolay değildi, kendi sözleri olmayınca, şarkının ezgisi, bir dizi tiz çığlığa dö-

nüşüyordu. Ama bu onlar için önemli değildi herhalde, dikkatle kendisini dinliyorlardı.

"Yeter," dedi ses, "şimdi bolero ritminde söyle."

Bundan sonra da mambo ve vals ritminde söyledi aynı şeyi. Daha sonra, "Kalk," dediler.

Ayağa kalktı, avucunu yüzünde gezdirip kıçına sildi. Aynı ses sordu: "Biri sana suratını temizle dedi mi? Hayır, demedi."

Ağızlar yeniden açıldı, o da anında gözlerini kapatarak sona ermesini bekledi. Ses yine konuştu:

"Yanında duranlar, Köpek, iki tane Askeri Kolej öğrencisidir. Esas duruşa geç. Güzel. Bu iki öğrenci bahse tutuştu, hakem sensin."

Sağdaki önce vurdu ve Köle kolunda ateş gibi bir acı duydu. Hemen aynı anda, soldaki de aynı hareketi yaptı.

"Tamam," dedi ses. "Kim daha hızlı vurdu?"

"Soldaki."

"Ya, öyle mi?" dedi bir başka ses. "Demek ki ben zavallının tekiyim. Haydi, bir daha deneyelim, iyi dikkat et."

Bu kez Köle sendeledi, ama düşmedi. Çevresindeki öğrenciler onu tutmuş, ayağa kaldırmışlardı.

"Ya şimdi, fikrin değişti mi? Kim daha hızlı vurdu?"

"İkisi aynıydı."

"Yani berabere olduklarını söylemek istiyorsun. O zaman beraberliği bozmak gerek."

Hemen ardından, kayıtsız ses sordu:

"Bu arada, kolların acıyor mu, Köpek?"

"Hayır," dedi Köle.

Doğruydu. Bedenini hissetmiyordu artık, zaman kavramını da yitirmişti. Sersem gibiydi, Puerto Eten'in dalgasız denizini, annesinin, "Denizkestanelerine dikkat et, Ricardito," diyen sesini, kendisine uzanan uzun kollarını, acımasız güneşi hatırlıyordu.

"Yalan," dedi ses. "Eğer acımıyorsa, niçin ağlıyorsun, Köpek?"

"Bitti artık," diye düşündü. Ama daha yeni başlıyordu.

"Köpek misin, insan mı?" diye sordu ses. "Köpeğim efendim."

"Öyleyse ayakta ne işin var? Köpekler dört ayak üzerinde yürür."

Eğildi, ellerini yere dayadı, kollarındaki acı alevlendi. Yanında bir çocuk daha vardı, o da emekler durumdaydı.

"Evet," dedi ses. "İki köpek sokakta karşılaşınca ne yapar? Cevap ver, sana soruyorum."

Köle kıçına bir tekme yedi ve anında karşılığı yapıştırdı:

"Bilmiyorum efendim."

"Kavga ederler," dedi ses. "Havlarlar ve birbirlerine saldırırlar, birbirlerini ısırırlar."

Köle yanındaki çocuğun suratını hatırlayamadı. Küçük olduğuna göre, son takımlardan birinde olmalıydı. Yüzünün çizgileri korkudan çarpılmıştı, sesi duyar duymaz, havlayarak, ağzı köpürerek ileri atıldı ve Köle kuduz bir köpeğinkine benzer bir ısırık hissetti omzunda. Bunun üzerine, bütün vücudu tepki gösterdi, havlayıp ısırırken derisinin sık tüylerle kaplı olduğundan, ağız kısmının sivri olduğundan ve sırtında, kamçı gibi bir kuyruk sakladığından emindi.

"Yeter," dedi ses. "Sen kazandın. Ufaklıksa bizi kandırdı. Köpek değil, kancıkmış. Bir köpekle bir kancık sokakta karşılaşınca ne yaparlar, biliyor musun?"

"Hayır efendim," dedi Köle.

"Birbirlerini yalarlar. Önce koklaşır, sonra yalarlar."

Daha sonra, onu koğuştan çıkarıp stada götürdüler, o sırada gündüz mü, gece mi olduğunu sonradan hatır-

layamadı. Statta onu soydular, futbol alanının çevresinde sırtüstü yüzmesini emrettiler. Daha sonra dördüncü sınıflara ait bir koğuşa götürdüler. Burada yığınla yatak düzeltti, bir dolabın tepesinde şarkı söyleyip dans etti, film artistlerinin taklidini yaptı, bir sürü postalı boyadı, marleyleri diliyle yalayarak temizledi, bir yastığı düzdü, sidik içti, ama bütün bunlar ateşin etkisiyle görülen bir kâbus gibiydi. Birden kendini takımında, yatağına uzanmış buldu. "Ant olsun kaçacağım. Yarından tezi yok," diye düşünüyordu. Koğuş sessizdi. Öğrenciler birbirlerine bakıyorlardı. Dövülmüş, üzerlerine tükürülmüş, işenmiş, her yanları boyanmıştı, ama ciddiydiler, hatta aşırı ciddiydiler. İşte Çete o gece, yat borusundan sonra kuruldu.

Yatmışlardı, ama kimse uyumuyordu. Borazancı avludan yeni ayrılmıştı. Birden bir siluet yataktan kalktı, koğuşu boydan boya geçip tuvalete girdi; kapının kanatları uzun bir süre gidip geldi. Birkaç saniye sonra öğürtüler duyuldu, sonra umutsuz, çılgıncasına bir kusma başladı. Hemen hepsi yataklarından fırlayıp yalınayak tuvalete koştu. Vallano, uzun boylu, zayıf bedeniyle sarımsı renkli tuvaletin ortasında durmuş, midesini ovuşturuyordu. Yanına yaklaşacaklarına, hepsi durmuş, çarpılmış siyah yüzünü, kusuşunu seyrediyordu. Bittiğinde, Vallano lavaboya yaklaşıp ağzını yıkadı. Bunun üzerine, hep bir ağızdan, heyecanlı heyecanlı konuşmaya başladılar, dördüncü sınıf öğrencilerine bildikleri en pis küfürleri sıralıyorlardı.

"Böyle hiçbir şey yapmadan bekleyemeyiz, bir şeyler yapmalıyız," dedi Arrospide. Beyaz yüzü, bakır tenli, köşeli yüzlerden ilk bakışta ayrılıyordu. Çok kızgındı ve yumruğu havada sallanıyordu.

"Jaguar dedikleri çocuğu çağıralım," dedi Cava. Adını ilk kez duymuşlardı. Bazıları sordu:

"Kim o? Bizim takımdan mı?"

"Evet," dedi Cava. "Yatağından çıkmadı. Tuvalete en yakın yatak onunki."

"Niçin Jaguar?" diye sordu Arrospide. "Yeterince kalabalık değil miyiz?"

"Yok," dedi Cava. "Ondan değil. O bizden farklı. Ona hiçbir şey yapamadılar. Gözlerimle gördüm. Zaman bile vermedi onlara. Onu benimle birlikte stada, yatakhanelerin arkasına götürdüler. Suratlarına gülüyor, 'Demek öyle, demek bana hoş geldin diyeceksiniz. Görürüz, görürüz,' diyordu. Dalga geçiyordu resmen. Üstelik on kişi vardılar." "Sonra ne oldu?" dedi Arrospide. "Epey şaşırdılar," dedi Cava. "Unutmayın ki on kişiydiler. Bu daha baştaydı, bizi stada götürürlerken. Oraya vardığımızda, yenileri de geldi, belki yirmi kişi, belki de daha çok, bir yığın dördüncü sınıf öğrencisi. O hâlâ suratlarına gülüyordu. 'Demek bana hoş geldin diyeceksiniz,' diyordu. "Çok iyi, çok iyi."

"Ee, sonra?" dedi Alberto

"Ona, 'Güçlük mü çıkarıyorsun, Köpek,' diye sordular. Bunun üzerine ne yapsa beğenirsiniz, üzerlerine atladı. Hâlâ gülüyordu. On, yirmi kişi vardı, belki de daha fazla. O kadar adam, onu yakalayamıyordu. Kimi kemerlerini çıkarıp uzaktan savurdu, ama bir türlü ona yaklaşamıyorlardı. Yemin ederim, hepsinin ödü patlamıştı, kaç tanesini yerde yuvarlanırken gördüm, bazıları taşaklarını tutuyor, bazılarının yüzü kanıyordu, düşünebiliyor musunuz! O hep gülüyor ve bağırıyordu: 'Demek öyle, demek bana hoş geldin diyeceksiniz. Çok iyi, çok iyi."

"Niye ona Jaguar diyorsun?" diye sordu Arrospide.

"Ben demiyorum," dedi Cava, "kendisi öyle diyor. Onu çevrelemişler, beni unutmuşlardı. Kemerleriyle onu tehdit ediyorlardı. O da onlara sövmeye başladı, anaları-

na küfrediyordu, bütün dünyaya küfrediyordu. Sonra biri, 'Bu hayvanı Gambarina'ya götürmeli,' dedi. Sonra da iriyarı, ayı gibi bir öğrenciyi çağırdılar, halter çalışıyormuş."

"Niçin getirdiler onu?" diye sordu Alberto. "Peki ama, niçin ona Jaguar diyorlar?" diye ısrar ediyordu Arrospide.

"Dövüşsünler diye getirdiler," dedi Cava. "Ona dediler ki: 'Al bakalım Köpek, madem bu kadar yüreklisin, al sana dişine göre biri.' O da şöyle karşılık verdi: 'Bana bakın, benim adım Jaguar. Bana Köpek demeseniz iyi edersiniz.'"

"Güldüler mi ona?" diye sordu biri. "Hayır," dedi Cava. "Yer açtılar yalnızca. O hâlâ gülüyordu, dövüşürken bile, düşünebiliyor musunuz?"

"Sonra?" dedi Arrospide.

"Uzun süre dövüşmediler," dedi Cava. "Dövüşürken adının niçin Jaguar olduğunu anladım. Son derece çevik, insan inanamıyor. Fazla güçlü değil, ama lastik gibi. Gambarina denen herif kıçını yırttı, ama onu ele geçiremedi. Jaguar durmadan kafa atıyor, öbürü hiçbir şey yapamıyordu. Sonunda Gambarina, 'Tamam, bugünlük bu kadar spor yeter, sıkıldım,' dedi. Ama aslında dayak yemekten bıkmıştı, belliydi."

"Sonra ne oldu?" dedi Alberto. "O kadar," dedi Cava. "Onu bıraktılar, gitti, bana hoş geldin demeye başladılar."

"Git çağır onu," dedi Arrospide.

Yere daire halinde çömelmişlerdi. Bazıları sigara yakmış, elden ele geçiriyorlardı. Tuvalet dumanla dolmaya başladı. Jaguar, Cava'nın ardından tuvalete girdiğinde, Cava'nın yalan söylemiş olduğunu anladılar. Jaguar'ın yanakları, çenesi, kocaman burnu yaralıydı. Jaguar, dairenin ortasına geçti ve uzun, sarı kirpiklerinin ardından,

garip, mavi, haşin gözleriyle onları süzmeye başladı. Ağzında zorlama bir alay vardı, aldırmaz duruşu, birbiri ardından hepsini süzüşündeki hesaplı ağırlık da zorlama gibiydi. Birden patlayan kesik, yırtıcı gülüşü de öyle. Ama kimse müdahale etmedi. Hareket etmeden, onları inceleyip gülmesini bitirsin diye beklediler.

"Hoş geldin töreninin bir ay sürdüğünü söylüyorlar," dedi Cava. "Her gün bu boku çekemeyiz."

Jaguar onayladı.

"Doğru," dedi, "kendimizi savunmamız gerek. Dördüncü sınıflardan öcümüzü alacağız. Şakalarını pahalıya ödeteceğiz. Önemli olan, yüzlerini, mümkünse takımlarını ve adlarını hatırlamak. Her zaman toplu halde bulunmalıyız. Geceleri yat borusundan sonra toplantı yaparız. Ha, bir de kendimize bir ad bulmalıyız."

"Şahinler?" diye önerdi biri, çekinerek.

"Olmaz," dedi Jaguar, "çocukça bir ad. Çete olsun adımız."

Dersler ertesi sabah başladı. Ders aralarında dördüncü sınıf öğrencileri Köpeklere sataşıp ördek yarışları düzenliyorlardı: On ya da on beş kişi, sıraya girip, elleri bellerinde, bacakları dizden kıvrık, başla komutu üzerine ilerlemeye başlıyor, ördek yürüyüşünü taklit ederek avazları çıktığı kadar vak vaklıyorlardı. Yarışı kaybedenler dikaçı pozisyonu alıyordu. Köpekleri soyup paralarıyla sigaralarını almakla yetinmeyen dördüncü sınıflar, tüfeklere kullandıkları yağ, zeytinyağı ve sabundan bir kokteyl hazırlıyor, bardağı dişlerinin arasında tutmaya zorlayarak kurbanlarına bunu bir yudumda içiliyorlardı. Çete iki gün sonra, kahvaltının üzerinden çok geçmeden karşı saldırılara başladı. Üç sınıf birden gürültüyle yemekhaneden çıkıyor, bir leke gibi alana yayılıyordu. Birden, açık başların üzerinden taşlar, dolu fırtınası gibi geçmeye başladı, dördüncü sınıf öğrencilerinden biri çığlık-

lar atarak yerde yuvarlanıyordu. Sıraya girdikten sonra yaralının, arkadaşlarının omuzlarında revire taşındığını gördüler. Ertesi gece, çimenlerde uyuyan dördüncü sınıftan bir *imaginaria* maskeli gölgelerin saldırısına uğradı; sabaha karşı, borazancı onu bulduğunda, çırılçıplaktı, bağlıydı, vücudu çürüklerle kaplıydı ve bütün gece titremekten bitkin düşmüştü. Bazıları taşlandı, kimisi de dövüldü. Ama hepsinden çok cesaret isteyeni, mutfağa yapılan baskındı. Dördüncü sınıfların çorba kazanlarına torba torba bok dökme harekâtı, birçoğunun dizanteriden revirde yatmasına neden oldu. Suçluların hiçbir zaman bulunamadığı bu misillemeler karşısında öfkeden deliye dönen dördüncü sınıflar, hoş geldin törenlerini daha da acımasızca sürdürüyorlardı. Çete her gece toplanıyordu, değişik görüşler inceleniyor, Jaguar aralarından birini seçiyor, ayrıntılarla oynuyor ve talimatları veriyordu. Bir ay boyunca dışarıya çıkma izinleri yoktu, ama zaman hızla geçti, sınırsız bir coşku içindeydiler. Hoş geldin törenlerinin ve Çete'nin etkinliklerinin yarattığı gerginliklere kısa süre sonra yeni bir heyecan eklendi: İlk izin günü yaklaşmıştı, çivit renkli üniformaları dikilmeye başlanmıştı bile. Subaylar günde bir saat, üniformalı bir askeri öğrencinin sokakta nasıl davranması gerektiği konusunda kendilerine ders veriyordu.

"Üniforma kızları bal gibi çekiverir," diyordu Vallano, gözlerini devire devire.

"Söylendiği kadar ciddi değildi, benim o sırada sandığım kadar bile ciddi değildi, Gamboa yat borusundan sonra tuvalete girdiğinde olanları saymazsak elbette; ayrıca o ay, izinsiz geçirilen öteki pazarlarla da karşılaştırılamazdı." O ay bütün pazar günleri, üçüncü sınıflar Kolej'in efendisi olurlardı. Öğlende bir film gösterilir, öğleden sonra aileler gelirdi; Köpekler yolda, çimenliklerde, statta ve avlularda dolaşır, yakınları sevecenlikle onları

çevrelerlerdi. İlk izin gününden bir hafta önce, yünlü üniformalarını denediler: Çivit mavisi pantolon, yaldızlı düğmeli siyah ceket ve beyaz şapka. Saçları yavaş yavaş uzamaya başlamıştı, artık dışarı çıkmak için sabırsızlanıyorlardı. Takımda, Çete toplantılarından sonra, herkes ilk izin günü için yaptığı planlardan söz ediyordu. "Peki ama, nasıl öğrenmişti; yalnızca rastlantı mıydı, yoksa biri mi gammazlamıştı? Peki ya nöbette Huarina olsaydı ya da Teğmen Cobos? Evet, en azından bu kadar çabuk olmazdı, eminim, Çete ortaya çıkmasaydı, bizim takım böyle boktan olmazdı, olayı götürürdük, en azından bu kadar çabuk olmazdı." Jaguar ayaktaydı ve dördüncü sınıflardan birini tarif ediyordu, bir kıdemliyi. Ötekiler her zamanki gibi çömelmiş, onu dinliyorlardı, sigaralar elden ele geçiyordu. Duman yükseliyor, tavana çarpıp yere kadar iniyor ve tuvaleti değişken, biçimden biçime giren bir canavar gibi dolduruyordu. "Peki ama, ne yapmıştı aslına bakılırsa? Vicdanımızda bir ceset taşımak biraz fazla değil mi, Jaguar, diyordu Vallano, intikama varım, ama her şeyin bir sınırı var, diyordu Urioste; bu olayda benim canımı sıkan, bir gözünü kaybetme olasılığı, diyordu Pallasta; insan ektiğini biçer, diyordu Jaguar; ama önce kapı mı vuruldu, yoksa ses mi geldi?" Teğmen Gamboa kapıyı ya iki eliyle ittirerek ya da tekmeleyerek açmış olmalıydı, ama öğrenciler, donup kalmışlardı, kapının çarpışından ya da Arrospide'nin bağırışından etkilenmemişlerdi, dikkatlerini çeken, o ana kadar dağılmayan dumanın kapıdan çıkıp karanlık koğuşa doğru süzülmesiydi. Teğmen Gamboa, kapının iki kanadını elleriyle tutmuştu, girişi hemen hemen kapatıyordu. Yanan sigaralar yere atılıyor, ama herkes yalınayak olduğundan söndürülemiyordu. Herkes önüne bakarak, kaskatı selam duruyordu. Gamboa sigaraları ayağıyla ezerek söndürdü. Sonra öğrencileri saydı.

"Otuz iki," dedi. "Takım tamam. Kıdemli kim?"

Arrospide bir adım ileriye çıktı.

"Neler olup bittiğini bütün ayrıntılarıyla anlat," dedi Gamboa, sakin bir sesle. "Baştan al ve hiçbir şeyi atlama."

Arrospide gözucuyla arkadaşlarına bakıyor, Teğmen Gamboa bir ağaç gibi sessiz ve hareketsiz, dinliyordu. "Böyle yakınması doğru muydu? Sonra da, dert yanmaya başladığımızda, hepimiz onun oğluyduk, ne ayıp, Teğmenim, bilemezsiniz, hoş geldiniz diye bize neler yaptılar, insan kendini savunmak durumundadır, değil mi? Ne ayıp, dövüyorlardı bizi Teğmenim, canımızı yakıyorlardı, annelerimize hakaret ediyorlardı, Montesinos'un haline bakın, Teğmenim, poposu dikaçılardan ne hale geldi, Teğmenim, o durmadan tavana bakıyordu, ne ayıp, hiçbir şey demeden, bir tek, başka, diyordu, olayları anlatın, yorumları kendinize saklayın, tek tek konuşun, gürültü etmeyin, öteki takımlar rahatsız oluyor diyordu, ne ayıp, sonra yönetmelik, ezbere yönetmeliği okumaya başladı, hepinizi atmam gerekirdi, ama Ordu hoşgörülüdür ve anlar ki, Köpekler henüz askerliğin, üstlere saygının ve arkadaşlığın ne olduğunu pek bilmemektedir, bu olay burada kapansın, başüstüne Teğmenim, bu ilk ve son olduğuna göre rapor yazmıyorum, sağ olun Teğmenim, ilk izninizi kaldırmakla yetiniyorum, sağ olun Teğmenim, bakalım adam olacak mısınız, başüstüne Teğmenim, en ufak bir harekette disipline verileceksiniz, evet Teğmenim, gelecek cumartesi çıkmak istiyorsanız yönetmeliği iyi ezberleyin, şimdi yatıp uyuyun, *imaginaria*'lar görev başına, beş dakika sonra bana rapor verin, başüstüne Teğmenim."

Çete bir daha toplanmadı, ama daha sonra Jaguar kendi grubuna bu adı verdi. O cumartesi, haziranın biriydi, takımdaki öğrenciler, paslı parmaklıkların ardından, öteki takımlardaki Köpeklerin, burunları havada, sel

gibi Costanera Caddesi'ne dökülüşlerini, pırıl pırıl yeni giysileriyle caddeyi şenlendirişlerini, bembeyaz şapkalarını ve cilalı deri çantalarını izlediler. Hepsi Malecon'da toplandı, arkalarında deniz görülüyordu, bazıları Miraflores-Callao otobüsünü bekliyor, bazıları da, Progreso Caddesi'ne açılan Palmera Caddesi yönünde, yolun ortasından yürüyordu. (Progreso Caddesi, bir küme küçük çiftliğin ortasından geçerek Brena'dan Lima'ya uzanır, öteki yönde de, hafif bir eğimle inmeye devam ederek Bellavista ve Callao'ya açılır.) İzinli öğrenciler gözden kaybolup asfalt yol yeniden boşaldığında ve sisten ıslandığında, içeridekiler, burunları parmaklıklara dayalı, öylece duruyordu. Sonra yemek borusu çaldı ve ağır ağır, sessizce, yemekhaneye yöneldiler, kör gözleriyle, gidenlerin çarpıcı neşesini, kalanların hüznünü seyretmiş olan kahramanın heykelinden uzaklaşıp kurşuni yapıların arasında gözden kayboldular.

İşte o öğleden sonra, lamanın baygın bakışları eşliğinde yemekhaneden çıkarlarken, takımdaki ilk kavga patlak verdi. "Ben olsam, olay çıkarmazdım, Vallano da çıkarmazdı, Cava da, Arrospide de, başka kim? Kimse çıkarmazdı aslında, ondan başka, Jaguar Tanrı değil eninde sonunda, sonra, eğer karşılık verseydi, bir taş alsaydı eline ya da bir sopa, her şey farklı olurdu, hatta kaçsaydı bile olurdu, ama orada öylece titremek, işte tek yapılmayacak şey buydu." Henüz merdivenlerdeydiler, aşağı iniyorlardı, birden bir karışıklık oldu ve iki kişi, ayakları takılarak yere, çimenlerin üzerine düştü. Kalktıklarında, otuz çift göz, tribünden seyreder gibi merdivenlerden onlara bakıyordu. Kimsenin araya girmesine fırsat olmadı, hatta ne olduğunu bile anlayamadan, Jaguar köşeye kıstırılmış bir kedi gibi dönüp ötekinin suratının ortasına bir yumruk oturttu, durup dururken, sonra üzerine atlayıp kafasına, yüzüne, sırtına, durmadan vurdu, öğrenciler durmak bil-

meyen iki yumruğu izliyor, alttakinin, "Özür dilerim, Jaguar, isteyerek itmedim, inan, kazaydı," dediğini işitmediler bile. "Yaptığı en büyük hata, diz çökmekti, bu yapılmazdı işte. Sonra o ellerini kavuşturuşu neydi öyle, annemin dua edişi gibi, ilk komünyonundaki bir çocuk gibi, gören de Jaguar'ı piskopos, ötekini de günah çıkartıyor sanırdı, hatırladıkça, diyordu Respigliosi, tüylerim diken diken oluyor." Jaguar, ayakta, tiksintiyle diz çökmüş olana bakıyor, sanki yeniden o solgun yüze indirecekmiş gibi yumruğunu havada tutuyordu. Ötekiler hiç kıpırdamıyordu. "Midemi bulandırıyorsun," dedi Jaguar. "Kendine saygın yok, sıfırsın sen, kölenin tekisin."

"Saat sekiz buçuk." dedi Teğmen Gamboa, "on dakikanız daha var."

Homurtular yükseldi, herkes yerinde kımıldadı. "Gidip tuvalette bir sigara içeyim," diye düşündü Alberto, kâğıdının üzerine adını yazarken. Tam o sırada kâğıttan küçük bir top sırasının üzerine düştü, birkaç santimetre yuvarlandı ve kolunun yanında durdu. Kâğıdı almadan önce çevresini kolaçan etti. Gözlerini yukarı kaldırdığında Teğmen Gamboa'nın gülümseyişiyle karşılaştı. "Acaba fark etti mi?" diye düşündü Alberto ve tam gözlerini indirdiği sırada, Teğmen, "Sırana düşen şeyi buraya getirir misin? Ötekiler, susun!" dedi.

Alberto ayağa kalktı. Gamboa kâğıt topunu bakmadan aldı. Açtı ve ışığa tuttu. Okurken gözleri çekirge gibi kâğıttan öğrencilere atlıyordu.

"Burada ne yazılı olduğunu biliyor musun?" diye sordu Alberto'ya.

"Hayır, Teğmenim."

"Sınav sorularının cevapları. Ne diyorsun? Bu armağanın kimden geldiğini biliyor musun?"

"Hayır, Teğmenim."

"Koruyucu ,neleğin," dedi Gamboa. "Kim olduğunu biliyor musun?"

"Hayır, Teğmenim."

"Yerine dön ve sınav kâğıdını ver." Gamboa kâğıdı alarak yırttı ve parçalarını kürsünün üzerine bıraktı. "Koruyucu meleğin ayağa kalkması için otuz saniye süre tanıyorum," dedi.

Öğrenciler birbirlerine baktı.

"On beş saniye geçti," dedi Gamboa, "otuz saniye demiştim."

"Ben yaptım Teğmenim," dedi titrek bir ses.

Alberto dönüp baktı; Köle, yüzü bembeyaz, ayaktaydı, ötekilerin kahkahalarını duymuyor gibiydi.

"Adın?" dedi Gamboa.

"Ricardo Arana."

"Herkesin soruları kendi başına yanıtlaması gerektiğini bilmiyor muydun?"

"Biliyordum Teğmenim."

"İyi. Öyleyse cumartesi ve pazar cezalı olduğunu da tahmin ediyorsundur. Askerlik böyledir, kimseye ayrıcalık tanınmaz, meleklere bile."

Saatine baktı ve ekledi:

"Süre doldu. Kâğıtlarınızı verin."

III

Saenz Pena Koleji'nde okuyordum, okuldan sonra Bellavista'ya yürüyerek dönerdim. Bazen, yolda Higueras'a rastlardım, ağabeyim Perico askere alınmadan, önce arkadaştılar. Her rastlaştığımızda sorardı: "Haber aldın mı?" "Hayır, onu balta girmemiş ormanlara gönderdiklerinden beri bir kez olsun yazmadı." "Nereye gidiyorsun böyle? Gel biraz laflayalım." Bellavista'ya bir an önce dönmek isterdim, ama Higueras yaşça benden büyüktü ve bana kendi yaşıtıymış gibi davranmakla beni onurlandırıyordu. Beni bir bara götürür ve sorardı: "Ne alırsın?" "Bilmem, ne olursa, sen ne alıyorsan." "Tamam," derdi Sırık Higueras, "*chino*[1], bize iki tek!" Sonra da sırtıma vurur, "Dikkat et, sarhoş olmayasın!" derdi. *Pisco*[2] boğazımı yakar, gözlerimi yaşartırdı. Higueras da, "Bir dilim limon al ağzına," derdi, "yumuşatır içkiyi. Bir de sigara yak." Futboldan, bizim kolejden, ağabeyimden söz ederdik. Perico'dan bana çok söz ederdi, meğer benim sakin sesiz sandığım Perico kavgacının biriymiş. Bir gece, bir kadın meselesi yüzünden bıçaklı falan bir kavgaya girmiş.

1. Çinli. Pasifik kıyısında çok sayıda Çinli vardır. Genellikle küçük işlerde çalışırlar. (Ç.N.)

2. Rakıya benzer bir içki. (Ç.N.)

Üstelik de, hiç olacak şey mi, Perico âşıkmış! Higueras, bir kızı gebe bırakıp neredeyse evlenmek zorunda kaldığını anlattığında, küçük dilimi yutuyordum. "İşte böyle," demişti, "yeğenin şimdi dört yaşlarında olmalı. Kendini büyümüş hissetmiyor musun?" Ama bütün bunlar beni kısa bir süre oyalardı, kalkıp gitmek için aklıma ilk gelen bahaneye sarılırdım. Eve döndüğümde gergin olurdum, annemin kuşkulanabileceğini düşünerek utanırdım. Kitaplarımı alıp, "Ben yan tarafa ders çalışmaya gidiyorum," dediğimde, karşılık bile vermezdi, başını belli belirsiz sallardı, bazen onu bile yapmazdı. Yandaki komşuların evi bizimkinden daha büyüktü, daha da eskiydi. Kapıyı çalmadan önce ellerimi birbirine öylesine sürterdim ki, kıpkırmızı olurlardı, yine de nemli olmalarını engelleyemezdim. Bazı günler, kapıyı bana Tere açardı. Onu görünce keyfim yerine gelirdi. Ama genellikle kapıyı açan teyzesi olurdu. Teyzesi annemin arkadaşıydı, benden hoşlanmazdı, küçükken durmadan onu rahatsız edermişim. Beni içeri alırken, "Mutfakta çalışın, orası daha aydınlık," diye homurdanırdı. Biz çalışırken teyze de yemeği hazırlar, mutfağı soğan ve sarımsak kokuları doldururdu. Tere her şeyi düzenli yapardı, defterleriyle kitaplarının ne kadar temiz kaplanmış olduğuna şaşardım, yazısı küçük ve düzgündü, defterlerinde bir tek mürekkep lekesi olmazdı, bütün başlıkların altını iki renkle çizerdi. Onu güldürmek için, "Sen ressam olacaksın," derdim. Zaten ben ne zaman ağzımı açsam gülerdi. Gülüşünü bir türlü unutamam. Çok içten, kahkahalarla, ellerini çırparak gülerdi. Bazen onu okuldan dönerken görürdüm, öteki kızlardan farklı olduğunu anlamak güç değildi, saçları hiç dağınık olmaz, ellerinde mürekkep lekesi bulunmazdı. Onun en çok sevdiğim yanı, yüzüydü. Bacakları birazcık sıskaydı, yanılmıyorsam, göğüsleri henüz belirgin değildi, ama ne bacaklarını ne de göğüslerini düşündüğümü

sanmıyorum, hep yüzünü düşünürdüm. Gece yatakta otuzbir çekerken birden aklıma Tere gelirse, utanır, hemen işemeye giderdim. Ama sürekli olarak onu öpmeyi isterdim. Ne zaman gözlerimi yumsam onu görürdüm; ikimizi görürdüm, büyümüşüz, evlenmişiz. Her gün birlikte ders çalışırdık, iki saate yakın, bazen daha çok, biraz daha mutfakta onunla kalabilmek için yalan söyler, "Bir yığın ödevim var," derdim. "Yorulduysan ben eve gideyim," derdim, ama o hiçbir zaman yorulmuş olmazdı. O yıl, notlarım olağanüstüydü, öğretmenler beni el üstünde tutuyor, örnek gösteriyor, tahtaya kaldırıyor, bazen bana gözcülük yaptırıyorlardı, okulun öteki öğrencilerinin gözündeyse, ineğin biriydim. Onlarla arkadaşlık etmezdim, yalnızca ders aralarında görüşür, ama dersler biter bitmez de çekip giderdim. Okul dışında gördüğüm tek kişi Higueras'tı. Onu Bellavista Meydam'nın köşesinde görürdüm, beni fark ettiği anda hemen yanıma gelirdi. O dönemde, tek yaptığım, saatin beş olmasını beklemekti, en çok nefret ettiğim şey de, pazar günleriydi. Çünkü, cumartesileri bile çalışırdık, ama Tere pazar günleri teyzesiyle Lima'ya, akrabalarını ziyarete giderdi, ben de bütün gün eve kapanır, ender olarak da Potao'ya gidip ikinci lig maçlarını seyrederdim. Annem hiçbir zaman bana para vermez, sürekli olarak babamdan kalan paranın azlığından yakınırdı. "En kötüsü," derdi, "devlete otuz yıl boyunca hizmet etmek. Devlet kadar nankör şey var mı?" Aldığımız aylık, ancak kiraya ve beslenmeye yeterdi. Daha önceleri birkaç kez okuldan arkadaşlarla sinemaya gitmiştim, ama galiba o yıl ne sinemaya adımımı attım, ne bir maça gittim, ne de herhangi başka bir şey yaptım. Ondan sonraki yılsa, param vardı, ama bir yıl önce her gün Tere'yle çalıştığımı hatırladıkça hüzünlenirdim.

Film hikâyesi, tavuktan da, küçük şişkodan da iyiydi. Rahat bırak beni, Taşaksız, dişlerin acıtıyor. Acayip iyiydi. Üstelik o sırada dörtteydik, Gamboa Çetemizi bastıktan sonra aradan bir yıl geçmişti; ama Jaguar hep söylerdi: "Bir gün hepsi yuvaya dönecek ve biz dördümüz başı çekeceğiz." O günler, eskisinden de iyiydi, çünkü Köpek olduğumuz sırada, Çete yalnızca takımdan oluşuyordu, ama sonra, neredeyse bütün sınıf Çete'ye dahildi ve olayları götüren de bizlerdik, Jaguar bizden biraz daha söz sahibiydi. O Köpek parmağını kırdığında, bütün takımın bizimle birlik olduğu ve desteklediği ortaya çıkmıştı. "Merdiveni tırman, Köpek," diyordu bize! "Yüksekte başım döner, beyler." Jaguar gülmekten gebe-riyordu. Cava öfkelenmişti: "Kiminle alay ettiğinin farkında mısın, köpoğlu Köpek?" Bunun üzerine tırmanmaya başlamıştı, ama epeyce korkmuştu herhalde. "Tırman tırman, yavrucuğum," diyordu Kıvırcık. Jaguar da, "Şimdi şarkı söyle," demişti. "Ama şarkıcı gibi, ellerini falan da hareket ettir." Maymun gibi tutunuyordu, merdiven takır takır sallanıyordu. "Ya düşersem?" dedi. "Düşersen düşersin," dedim ben de. Tir tir titreyerek doğruldu ve şarkı söylemeye başladı. "Şimdi kafasını kıracak," diyordu Cava, Jaguar ise, gülmekten iki büklüm olmuştu. Aslında düşüşü o kadar ciddi değildi, eğitim sırasında bundan daha yüksek yerlerden atlamışımdır. Ama niçin lavaboya tutundu ki? Jaguar, elinden kanlar aktığını görünce, "Sanırım parmağı koptu," dedi. "Hepiniz cezalısınız," diyordu Yüzbaşı, "bir ay, belki de daha uzun bir süre, suçlular ortaya çıkmadıkça hiçbirinize çıkış izni verilmeyecek." Takımda kimse ispiyonculuk etmiyordu, Jaguar, "Madem ki hepiniz bu kadar harbici erkeksiniz, niye Çete'ye katılmıyorsunuz?" diyordu onlara. Köpekler çok korkaktı, kötü olan da buydu. Beşinci sınıflarla kavgalarımız, hoş geldiniz törenlerinden çok daha zevkliydi, o

yılı hayat boyu unutmayacağım, özellikle de film hikâyesini. Aslında Jaguar'ın suçuydu, benim yanımda oturuyordu, az kalsın belimi kırıyorlardı. Köpekler şanslıydı, onlara dokunmamıştık bile, beşinci sınıflarla o kadar uğraşıyorduk ki. İntikam gerçekten tatlıymış, Köpekliğim sırasında bana hoş geldin diyen heriflerden birini statta karşımda bulunca ne biçim sevinmiştim. Neredeyse hepimiz okuldan atılıyorduk, ama emin olun, değerdi. Dördüncü sınıflarla üçüncü sınıflar arasındaki çekişme aslında oyun gibidir, gerçek rekabet dörtlerle beşler arasındadır. Bize düzenledikleri hoş geldin törenlerini unutmak mümkün mü? Ama sinemada gidip de Köpeklerle beşlerin arasına yerleşmek, gerçekten aranmaktı. Kep numarası da Jaguar'ın fikriydi. Karşıdan gelen bir beşinci sınıf öğrencisi gördük mü, bir metre yaklaşana kadar bekliyor, sonra selam verecekmiş gibi kolumuzu kaldırıyor, o selam verdiğinde de yalnızca kepimizi çıkarıyorduk. "Bana bak, benimle dalga mı geçiyorsun?" "Hayır efendim, ama saçlarım çok kirli, kaşınıyor." Gerçek bir savaştı, ip meselesinden de belliydi bu, sinemada olanlardan da. Filmin gösterildiği salon sıcaktı, mevsim kış olduğu halde, tenekeden çatının içinde bin kişiden fazla olduğumuzdan, boğulacak gibi oluyorduk. İçeri girdiğimizde yüzünü görmedim, yalnız sesini hatırlıyorum, ama eminim bir *serrano*'ydu. Dördüncü sınıfların oturduğu sıranın en ucunda olan Jaguar, "Amma sıkıştık be," diyordu, "kıçım büyük geliyor bu sıraya." Şair de herhalde birinden para istiyordu: "Bana baksana, senin kara gözlerinin hatırı için mi çalışıyorum sanıyorsun?" O sırada ışıklar söndü, biri Şair'e, "Sen susacak mısın, biz mi susturalım?" dedi. Eminim Jaguar oturduğu yere tuğlaları daha rahat görebilmek için koymuştu, arkasındakinin görmesini engellemek için değil. Ben o sırada sigaramı yakmak için eğilmiştim, beşinci sınıftan herifi duyunca

sigaramı yere düşürdüm ve aramak için diz çöktüm. İşte bütün olay da o sırada başladı. "Çeksene be şu tuğlaları sıranın üstünden, biz de film seyrediyoruz burada.""Bana mı söyledin?" dedim. "Sana değil, yanındakine." "Bana mı?" dedi Jaguar. "Başka kime olacak, sana elbet." "Lütfen sesinizi keser misiniz?" dedi Jaguar, "kovboyları seyretmek istiyorum." "Şu tuğlaları çekecek misin?" "Çekeceğimi sanmam," dedi Jaguar. Ben de sigaramı aramaktan vazgeçip yerime oturdum. Ortalık kızışmaya başlamıştı, hazırlansam iyi olacaktı. Beşinci sınıftaki herif, "Dediğimi yapmıyor musun?" diye sordu. "Hayır," dedi Jaguar, "niçin yapayım?" Herifi küçük parmağında oynatıyor, bundan da müthiş keyifleniyordu. Arkadakiler bunun üzerine ıslık çalmaya başladılar. Şair, "Ay! Ay! Ay!" diye çığlıklar atmaya koyuldu, bütün takım da ona katıldı. "Benimle alay mı ediyorsunuz?" diye sordu beşinci sınıftan olan. "Öyle görünüyor," dedi Jaguar. Karanlıkta oldu olay, her yerde sözü edilecek bir şeydi, karanlıkta ve toplantı salonunun tam ortasında, daha önce hiç böyle bir şey olmamıştı. Jaguar kendinin başlattığını ileri sürüyor ama ben eminim, belleğim beni yanıltmaz. Ötekiydi başlayan. Ya da olaya burnunu sokan bir arkadaşı. Herhalde çok sinirlenmişti, birden yırtıcı bir hayvan gibi Jaguar'ın üzerine atladı, öyle bir bağırıyorlardı ki, kulaklarım hâlâ ağrıyor. Herkes ayağa kalktı, üzerimdeki gölgeleri fark ediyordum, tekmeler de gelmeye başlamıştı tek tuk. Filmle ilgili hiçbir şey hatırlamıyorum, zaten yeni başlamıştı. Peki ya Şair, gerçekten dayak mı yiyordu, yoksa onu deli sansınlar diye mi öyle çığlık atıyordu? Teğmen Huarina'nın bağrışları da duyuluyordu: "Işık, Çavuş, ışıkları yak, sağır mısın?" Sonra da Köpekler "Işık, ışık," diye bağırmaya başladılar, ne olduğunu bile anlamamışlardı, herhalde iki sınıfın karanlıktan yararlanıp üzerlerine saldırmalarından korkmuşlardı. Sigaralar ha-

vada uçuşuyordu, herkes suçüstü yakalanmamak için acele ediyordu, yangın çıkmamış olması mucizeydi. Ne kavgaydı ama, haydi çocuklar, gösterelim onlara günlerini, intikam günü geldi. Jaguar oradan nasıl sağ çıktı bilmiyorum. Yanımdan durmadan gölgeler geçiyordu, önüme gelene vurmaktan, ellerim, ayaklarım ağrıyordu, eminim arada dördüncü sınıftan birkaç kişiyi de haklamışımdır, o karanlıkta hiçbir şey ayırt edilmiyordu ki. "Ne oldu bu kahrolası ışıklara, Çavuş Varua," diye bağırıyordu Huarina, "bu hayvanlar birbirlerini öldürecekler." Dövüşmeyen kalmamıştı, gerçekten, yalan söylemiyorum, kimsenin yaralanmış olması büyük rastlantı. Işıklar yandığında, yalnızca düdük sesleri işitiliyordu. Huarina ortada gözükmüyordu, yalnızca beşinci ve üçüncü sınıfların teğmenleriyle çavuşları vardı. "Bırakın geçelim, Allahın belaları, yol verin!" Ne yol vermesi, kimse aldırmıyordu söylediklerine, sonunda hayvan herifler, sinirlenip rasgele yumruk atmaya başladılar, hiç unutmayacağım, Fare tam göğsümün ortasına öyle bir yumruk oturttu ki soluğum kesildi. Sonra Jaguar'ı aramaya başladım, kendi kendime diyordum ki, ona bir şey olmuşsa, bana hesap verecekler, ama bir de baktım, kavgaya yeni başlamış gibi yumruk savuruyor, bir yandan da gülmekten katılıyor, kediden bile çok canlı bu herif. Sonra da, sıra geldi bütün olanları yadsımaya, subaylarla çavuşları kızdırmak için herkes birlik oldu; burada hiçbir şey bilmiyorum bu konuda; beşinci sınıflar da aynı biçimde davrandı, haklarını yemeyelim. Sonra Köpekleri dışarıya çıkardılar, korkudan tir tir titriyorlardı, sonra da beşinci sınıfları çıkardılar. Toplantı salonunda bir biz kaldık ve "Ayı Ay! Ay!" diye bağırmaya koyulduk. "Galiba o kadar laf ettiği o iki tuğlayı yedirdim ona," diyordu Jaguar. Herkes diyordu ki: "Beşinci sınıftaki herifler küplere bindi, Köpeklerin önünde onları rezil ettik, bu gece mutlaka dördüncü sı-

nıf yatakhanelerine saldıracaklar." Subaylar koşuşturup duruyor, "Nasıl başladı bu olay?" diyorlardı, "konuşun yoksa hepinizi hapse atacağız." Kulak bile asmıyorduk söylediklerine. Gelecekler, gelecekler, yatakhanelerde yakalanmamalıyız, çıkıp dışarıda bekleyelim onları. Jaguar dolabın üzerine çıkmış konuşuyor, biz de Köpeklik günlerimizde intikam planlarını dinlerken olduğu gibi ağzının içine bakıyorduk. Kendimizi savunmalıyız, hazırlıklı olmak, yarı yarıya savaşı kazanmaktır, *imaginaria*'lar yola çıkıp nöbet tutsunlar. Onları gördüğünüz anda bağırın, biz de çıkalım dışarıya. Atacak şeyler hazırlayın, tuvalet kâğıtlarını sıkıp avucunuzun içine yerleştirin, yumruklarınız çelik gibi olur, postallarınızın ucuna jilet takın, cebinize taş doldurun, süspansuvar takmayı unutmayın, her şeyden önce taşaklarınızı düşünün. Herkes Jaguar'ın dediklerini yapıyordu, Kıvırcık yatakların üzerinde sıçrayıp duruyordu, her şey Çete zamanında olduğu gibiydi, ama bu kez bütün sınıf işin içindeydi, dinleyin, öteki yatakhanelerde de şenliğe hazırlanıyorlar. "Allah kahretsin," diyordu Şair, "yeterince taş yok, birkaç döşeme taşı sökelim." Herkes ortalıkta sigara döndürüyor birbiriyle kucaklaşıyordu. Üniformalarımızla yattık, kimisi postallarını bile çıkarmadı. Geliyorlar mı geliyorlar mı? Taşaksız, rahat dur, ısırma, it! Köpek bile heyecanlanmıştı, havlıyor, zıplıyordu, her zamanki durgunluğundan eser yoktu, gidip lamayla yatman gerekecek, Taşaksız, benim beşinci sınıflarla uğraşmam gerek.

Diego Ferre ve Ocharan sokaklarının kesiştiği köşedeki ev, her iki sokağa bakan yanında, bir metre yüksekliğinde, on metre uzunluğunda beyaz bir duvarla çevrilidir. Tam iki duvarın birleştiği noktada, kaldırımın kenarında, bir sokak lambası vardır. Duvarla lamba, takımlar-

dan birinin, kurayı kazanan takımın kalesi olur. Kaybeden takım, kendi kalesini elli metre ötede, Ocharan Sokağı'nda, bir taşla ya da ceketleri üst üste yığarak belirlerdi. Ama kalelerin eni kaldırım kadar olduğu halde, oyun alanı bütün sokağı içine alırdı. Her takımda altı kişi olurdu. Terrazas Kulübü'nün oyun alanında olduğu gibi spor ayakkabısı giyer, top çok zıplamasın diye fazla şişirmezlerdi. Genellikle topu yere yakın sürer, kısa kısa paslaşır; çok yakından şut çekerlerdi. Sınırlar tebeşirle çizilirdi, ama maç başladıktan birkaç dakika sonra, ayakkabılarla topun sürtünmesinden çizgi silinir, sınırın nerede olduğu konusunda ateşli tartışmalar başlardı. Maç, gergin ve sinirli bir havada sürüp giderdi. Bazen, bütün önlemlere karşın, Pluto ya da ötekilerden biri kendini kaybedip hızlı bir şut çeker ya da bir kafa atar, top yakındaki evlerden birinin duvarını aşıp bahçeye kaçar, sardunyaları ezer, kuvvetli bir şutsa, gürültüyle bir kapıya ya da bir pencereye çarpar, sarsıntıdan bir cam kırılırdı. O zaman, oyuncular toplarını gözden çıkarır, çığlık çığlığa kaçardı. Var güçleriyle koşarken, Pluto da bağırırdı. Kimse başını çevirip doğru mu diye bakmaz, hepsi birden inanır, hızlanarak, "Çabuk olun, ardımızdalar, polisi çağırmışlar," diye bağrışırdı. O sırada, en başta koşan Alberto, soluk soluğa bağırırdı: "Uçuruma gidelim, uçuruma!" Hepsi, "Evet, evet, uçuruma gidelim," deyip onu izler, Alberto ardında arkadaşlarının soluk alışlarını duyardı; Pluto'nun düzensiz, hayvansı soluk alıp verişi, Tico'nun kısa kısa, düzenli soluması, Bébé'nin, en yavaş koştuğu için, giderek uzaklaşan soluğu, Emilio'nun tam bir atlet gibi, gücünü bilimsel olarak ölçüp burnundan soluk alıp ağzından verişi, yanında da, Paco'nun soluyuşları, bütün ötekilerin sesleri, hepsi birbirine karışır, onu sarar ve cesaretini, gücünü artırırdı: Alberto hızlanır, Diego Ferre Sokağı'ndaki ikinci küme evleri geçer, Colon

Sokağı'nın köşesine varır, sağa dönerken duvarı sıyırtıp zaman kaybetmemiş olurdu. Bundan sonrası daha kolaydı, çünkü Colon Sokağı inişli bir bayırdı, sonra, çok yakında, Malecon'un kırmızı kiremitleri ve kiremitlerin üzerinde ufukla birleşen gri deniz görülürdü. Mahallenin çocukları Alberto'yla hep eğlenirdi, çünkü ne zaman Plutoların evinin önündeki çimenlere uzanıp bir plan yapmaya kalksalar, Alberto hemen, "Haydi, uçuruma gidelim," derdi. Bu geziler uzun ve yorucu olurdu. Colon Sokağı'nın sonundaki tuğla duvarın üzerinden atlar, küçük bir düzlükte durup iniş yolunu belirlemeye çalışırlardı; ciddi ve bilgili tavırlarla kıyıdaki kayalıkların dik inişlerini inceler, bulundukları yerden çakıllı kıyıya varıncaya kadar aşmaları gereken engelleri bir bir tartışarak en iyi yolu seçerlerdi. Strateji konusunda en coşkulu olanları Alberto'ydu. Gözlerini uçurumdan ayırmadan, izleyecekleri yolu, kısa cümlelerle anlatır, film kahramanlarının konuşma ve hareketlerini taklit ederdi: "Önce, şuradan, üzerinde tüyler olan kayaya, sağlam bir kaya o, oradan bir metre kadar atlamak yeterli, bakın işte, sonra da şu siyah, düz taşların üzerinden gideceğiz, bundan sonrası daha kolay, öteki tarafta yosunların üzerinden kayabiliriz, bu yol bizi hiç gitmediğimiz küçük plaja götürecektir." Eğer biri planını eleştirecek olursa, (örneğin hep önder olmak isteyen Emilio), Alberto önerisini coşkuyla savunur, grup ikiye bölünürdü. Ateşli tartışmaları, nemli Miraflores sabahlarını ısıtırdı. Arkalarında, Malecon boyunca, aralıksız taşıtlar zinciri geçip dururdu; bazen yolculardan biri başını pencereden uzatıp onlara bakardı, kendi yaşlarında bir çocuksa, gözlerinde gıpta okunurdu. Genellikle kazanan Alberto'nun önerisi olurdu, çünkü öyle bir coşku, öyle bir inançla tartışırdı ki, ötekiler yorulurdu. İnişe geçtiklerinde, son derece ağır hareket eder, aralarındaki çekişmeyi bir yana bırakıp

dostluklarını bakışlarla, gülümsemelerle, yüreklendirici sözlerle belli ederlerdi. Aralarından biri bir engeli başarıyla aştığında, tehlikeli bir atlayış yaptığında, öbürleri onu alkışlardı. Zaman çok yavaş ilerlerdi, bir gerilim olurdu havada. Hedefe yaklaştıkça, cesaretleri artardı; artık, geceleri Miraflores'e, yataklarına kadar gelen o sesi, suyun ve taşların birbirine karışan gürültüsünü çok yakından işitirler, tuz ve pırıl pırıl istiridyelerin kokusu burunlarına dolardı. Kısa bir süre sonra, kayalıklarla kıyı arasında minicik bir yelpaze gibi açılan plaja ulaşır, orada birbirlerinin üzerine yığılır, şakalaşır, inişin güçlüklerini sayıp döker, neşeli bir patırtı içinde birbirlerini kayalıklardan aşağıya itecekmiş gibi yaparlardı. Havanın çok serin olmadığı sabahlarda, ya da kül renkli gökyüzünde güneşin sessiz sedasız kendini gösterdiği ılık öğle sonralarında, Alberto ayakkabılarıyla çoraplarını çıkarır, ötekilerin tezahüratından destek alıp pantolonunu dizlerine kadar kıvırır, soğuk suya dalardı, ayaklarının altında, suyun dibindeki çakılların cilâlı yüzeyini hissederdi; bir eliyle paçalarını tutar, öbür eliyle de arkadaşlarının üzerine su sıçratırdı, bir süre sonra onlar da ayakkabılarını çıkarıp ona katılırlar ve gerçek savaş başlardı. Sudan çıkıp plajda toplandıklarında, iliklerine kadar ıslanmış olurlar, çakıllara yüzüstü uzanıp dönüş yolu üzerine konuşurlardı. Yukarıya çıkış güç ve yorucuydu. Mahalleye döndüklerinde Plutoların bahçesinde çimlere uzanır, köşedeki bakkaldan aldıkları "Viceroy"ları içer, tütün kokusunu alsın diye naneli şeker yerlerdi.

Futbol oynamadıkları, uçuruma inmedikleri ve bisikletle mahalle turu yapmadıkları zaman, sinemaya giderlerdi. Genellikle cumartesi günleri hep birlikte Excelsior ya da Ricardo Palma'daki matinelere gider, balkonda otururlardı. Birinci sıraya yerleşir, itişip kakışır, aşağıya yanan sigaralar atar, bağıra çağıra filmdeki olay-

larla ilgili fikir yürütürlerdi. Pazar günleri farklıydı. Sabah, Miraflores Champagnat Koleji'ndeki sabah ayinine katılmaları gerekirdi, yalnızca Emilio ve Alberto Lima'da okuyordu. Genellikle sabahın onunda Büyük Park'ta buluşurlar, üzerlerinde üniformaları, bir banka oturup kiliseye girenleri seyreder ya da öteki mahallelerin delikanlılarıyla ağız dalaşına girerlerdi. Öğleden sonra sinemaya gider, ama bu kez, aşağıda, salonda oturur, efendi gibi giyinmiş, taranmış olurlar, anne babalarının zoruyla giydikleri sert gömlek yakaları ve kravatlardan neredeyse boğulurlardı. Bazılarının kız kardeşlerine eşlik etmeleri gerekirdi. Böyle bir derdi olmayanlar, Larco Caddesi boyunca onları izleyip kız çocuğu, dadı, diye dalga geçerlerdi. Sayıca erkekler kadar kalabalık olan mahallenin kızları da kendi aralarında bir grup oluşturmuşlardı, erkeklere düşmandılar. İki grup arasında sürekli bir savaş vardı. Kızlardan birini erkeklerle gördüklerinde, koşarak yaklaşır, ağlatıncaya kadar saçını çekerlerdi. Erkek kardeşi, "Şimdi eve gidip her şeyi babama anlatacak, ben de onu korumadığım için ceza yiyeceğim," diye karşı çıktığında, onunla da alay ederlerdi. Bunun tam tersi olup da kızlarla gezen erkeklerden birini tek başına yakaladıklarında, dil çıkarıp söylemediklerini bırakmazlar, çocuk utançtan suratı kıpkırmızı olsa da bunlara katlanmak zorunda kalır, adımlarını hızlandırmazdı bile, çünkü kadınlardan korkmadığını kanıtlaması gerekirdi.

Ama gelmediler, subayların hatasıydı, öyle olmalıydı. Onlar sanıp yataklarımızdan fırladık, ama *imaginaria*'lar durdurdular bizi: "Sakin olun, askerler bu gelenler." Gece yarısı *serrano*'ları kaldırmışlar, savaşa gidermiş gibi tepeden tırnağa silahlandırıp yolda nöbet tutturmuşlardı, subay ve çavuşlarla birlikte; iyi koku alıyorlardı doğ-

rusu. Aslında gelmeyi düşünmüşlerdi; sonradan öğrendik, bütün geceyi hazırlıklar yapmakla geçirmişler, hatta sapanla amonyak kokteyli bile yapmışlar. Askerlere etmediğimiz küfür kalmadı, küplere bindiler, süngülerini doğrulttular üzerimize, Hayatı boyunca unutamaz o nöbetini, söylediklerine göre, neredeyse albaydan dayak yiyormuş, belki de yemiştir, "Huarina, sümsük herifin, tekisin", Bakan'ın karşısında rezil ettik onu, büyükelçilerin karşısında, diyorlar ki gözleri dolmuş, ağlamak üzereymiş. Ertesi gün törenler olmasaydı, olay orada kapanırdı, tebrik ederim Albayım, neydi o öyle maymun gibi bizi sergilemeler, başpiskopos karşısında silahlı gösteriler, hep birlikte öğle yemeği, jimnastik, bakanlar, generaller karşısında atletizm gösterileri, hep birlikte yemek, tören üniformalarıyla geçit, söylevler, büyükelçiler karşısında hep birlikte yemek, tebrik ederim, iyi oldu. Bir şeyler olacağını herkes biliyordu, hissediliyordu, Jaguar diyordu ki: "Birazdan statta, bütün yarışlarda onları yenmemiz gerek, bir tek yansı bile kazanmalarına izin veremeyiz, bir tek puan almamalılar, çuval yarışlarında, koşularda, hepsinde yenmeliyiz onları." Ama neredeyse hiçbir şey olmadı, her şey halat çekme oyunuyla başladı. Çekmekten hâlâ kollarım ağrıyor, nasıl bağırıyorlardı: "Haydi Boa," "dayan Boa," "daha güçlü, daha,güçlü," "Haydi, hop, haydi, hop!" Sabah, kahvaltıdan önce gelip bizi, Urioste, Jaguar ve beni bulmuşlar, "Ölseniz de geri çekilmeyin, takımın onuru söz konusu." demişlerdi. Hiçbir şeyin farkında olmayan bir tek Huarina vardı, geri zekâlı. Oysa Fare, kokusunu almıştı, albayın önünde sersemlik etmeyin, benimle de dalga geçmeye kalkmayın, ufak tefek olduğuma bakmayın, judoda aldığım şampiyonlukların hesabını ben bile şaşırdım. Sakin ol, it, çek dişlerini, Taşaksız. Stat tıklım tıklımdı, askerler yemekhaneden iskemleler getirmişlerdi, yoksa o başka bir kere-

sinde miydi, neyse, çok kalabalıktı kısacası, o kadar üniformanın arasında General Mendoza seçilmiyordu bile. En çok madalyası olan, mikrofon aklıma geldikçe gülmekten ölüyorum, daha büyük şanssızlık olamazdı, ama eğlenmiştik, biraz daha gülersem altıma işeyeceğim. Bu kadar ciddi olacağını hiçbirimiz düşünmemiştik, ama beşinci sınıfların hali neydi öyle, gözlerini bize dikmişler, pis pis bakıyorlar, ağızlarını oynatıp ses çıkarmadan ana avrat dümdüz gidiyorlardı. Biz de aynısını onlara yapmaya başladık, yavaş ol biraz, Taşaksız, Hazır mısınız? Düdüğe dikkat edin. "Komutsuz silahlı gösteri," diyordu mikrofon, "yön ve adım değiştirme, ileri, marş." Şimdi de paralel barlar, umarım doğru düzgün yıkanmışsınızdır, pis herifler. Bir, iki, üç, koşar adım, selam ver. Şu ufaklık barları iyi beceriyor, kasları yok denecek kadar az, buna karşın lastik top gibi. Albay'ı da göremiyorduk, zaten görsek ne olurdu, ezbere biliyorum onu, insanın öyle saçı olduktan sonra o kadar briyantini niye sürer bilmem, askeri duruş mu, Albay'ı düşünüyorum da, kemerini çözdüğünde göbeği yerlere sarkar, suratı da az değildir zaten. Sanırım sevdiği tek şey törenlerle gösterilerdir, işte bakın evlatlarıma, hepsi de bir örnek, çıstara tam tam, sirk başlıyor, işte karşınızda akıllı köpekler, eğitilmiş bitler, dengede duran filler, çıstara tam tam. Benim sesim o kadar ince olsaydı, biraz kalınlaşsın diye sürekli sigara içerdim, bir askerin sesi de böyle olmaz ki! Hiç eğitimde görmedim onu, bir hendeğin içinde düşünemiyorum, ama tören dedin mi, onun üstüne yoktur, üçüncü sıra düzgün değil, subaylar, biraz daha dikkat edin lütfen, haketler arasında ne uyum var, ne disiplin, ne de estetik, hadi oradan be salak, halat çekmede suratın ne biçim olmuştur! Dediklerine göre, Bakan terliyormuş ve Albay'a, "Bu orospu çocuklarına ne oldu, delirdiler mi ne?" demiş. Beşlerle dörtler, karşılıklı duruyorduk, aramızda

futbol alanı vardı. Ne kadar heyecanlıydılar, iskemlelerinin üzerinde kıpır kıpır oynuyorlardı, öteki tarafta da Köpekler vardı, öküzün trene baktığı gibi bakıyorlardı, biraz sonra neler göreceksiniz, neler. Huarina yakınımızda bir ileri bir geri yürüyüp duruyor, "Ne dersiniz," diyordu, "başarabilecek misiniz?" Jaguar, "Eğer kazanmazsak bana bir yıl boyunca hafta sonu cezası verebilirsiniz," demişti. Ama ben o kadar emin değildim, ayı gibi heriflerr vardı aralarında, Gambarina, Risueno, Carnero, hepsi de acayip yapılı tiplerdi. Daha çekişmeye başlamadan önce kollarım ağrıyordu, sinirden herhalde." "Jaguar'ı öne geçirin," diye bağırıyorlardı tribünlerden, "Boa, sana güveniyoruz." Bizim takımdakiler "Ay! Ay! Ay!" diye bağırmaya başladılar, Huarina önce gülüyordu, ama beşinci sınıfları kızdırmak için yaptığımızı anlayınca saçını başını yolmaya başladı, ne yapıyorsunuz, vahşiler alayı? General Mendoza orada, büyükelçi, albay, hepsi orada, ne yapıyorsunuz? Gözlerinden yaşlar akıyordu. Albay'ın söylediklerini hatırladıkça gülmekten patlıyorum: "Halat çekme yarışının yalnızca kaslara bağlı olduğunu sanmayın, bu yarış, zekâ ve kurnazlık gerektirdiği gibi, ortak bir strateji de zorunludur, çabalarınız arasında uyum sağlamak kolay değildir." Bizimkiler bir alkış tutturdu, hayatımda böylesini duymamıştım, duygulanmamak için gerçekten kalpsiz olmak gerekiyordu. Beşinci sınıftan olanlar sahaya çıkmıştı bile siyah eşofmanlarıyla, onları da alkışlıyorlardı. Teğmenlerden biri, yere sınır çizgisini çiziyordu, bağrışmaları duyan, yarış çoktan başlamış sanırdı, "Dört-ler, dört-ler," diye bağırıyordu bizim takım, "şampiyon, dörtler." Jaguar bana döndü, "Sana ne oluyor, sen niye bağırıyorsun?" dedi, "önceden yorulmak mı istiyorsun?" Ama insan elinde olmadan coşkuya katılıyordu: "En büyük, Dörtler, en büyük, Dörtler!" Haydi, diyordu Huarina, sıra sizde. Haydi çocuklar, sınıfınızın adını le-

kelemeyin, olacaklar aklının ucundan geçmiyordu. Haydi çocuklar, Jaguar öne, haydi, hoop! Urioste, göster kendim! Boa, dayan, dayan! Rojas, bastır! Aslan Torres! Riofrio, Pallasta, Pestana, Cuevas, Zapata, görelim sizi! Ölmek var, dönmek yok! Koşarken ağzınızı açmayın, tribünlere yaklaştık, bakalım General Mendoza'yı görecek miyiz, Torres üç dediğinde kollarınızı kaldırmayı unutmayın. Göründüğünden de kalabalıkmış, ama çok subay var, Bakan'ın emir subayları olmalı, büyükelçilerin yüzünü iyice görmek isterdim, alkışlayıp duruyorlar, hem de daha başlamadık. Evet, şimdi yarım bir dönüş, Teğmen halatı hazırlamıştır, bari düğümleri sağlam atmış olsa, beşinci sınıflar yiyecekmiş gibi bakıyor, aman, korktum, durun! "Haydi, hop!" Tam o sırada Gambarina biraz yaklaştı ve halatla uğraşan Teğmen'e aldırmadan, "Bana bakın, uyanıklar," dedi, "ayağınızı denk alın, taşaklarınızı kopartırız." "Anan güzel mi?" dedi Jaguar da. "Seninle sonra görüşürüz," diye Gambarina karşılık verdi. Teğmen araya girdi: "Dalaşmayı kesin. Ekip kaptanlarını göreyim, sıraya girin, düdük sesini duyduğunuzda çekişmeye başlayacaksınız, karşı tarafa adım atan biri olursa düdüğü yeniden çalacağım, duracaksınız. İki kez kazanan takım yenmiş sayılacak. Sonradan itiraz istemem, hiçbir zaman taraf tutmam." Yerinde sıçra, ağzını açma, aman Tanrım! Nasıl da Boa, Boa, diye bağırıyorlar, Jaguar'dan çok, yoksa ben mi aklımı kaçırdım, ne bekliyor düdüğü çalmak için? "Hazır olun çocuklar," dedi Jaguar, "gücünüzün son damlasına kadar çekin." Gambarina ipi bıraktı ve bize doğru yumruğunu salladı, öfkeden deliye dönmüşlerdi, nasıl kazanabilirlerdi ki? Bizi en çok yüreklendiren bizimkilerin tezahüratıydı, bağırışları beynime çakılıyordu, kollarımda hissediyordum, haydi, bir, iki, üç, hayır, Tanrım, yüce Tanrım, dört, beş, halat yılan gibi, düğümlerin yeterince kalın olmadığını biliyordum, insanın eli,

beş, altı, kayıyor, yedi, kazanıyoruz ulan, terden önümü göremiyorum, sert erkekler böyle terler işte, dokuz, haydi, hop, biraz daha çocuklar, haydi, haydi, düdük, geberdim. Beşinci sınıflar bağırmaya başladı: "Şike var Teğmenim," "Çizgiyi aşmamıştık Teğmenim," Yaşasın! Dörtler ayağa kalkmış bağırıyor, keplerini ellerine almış sallıyorlar, yoksa Boa diye mi bağırıyorlar? Bağırıyorlar, çağırıyorlar, inliyorlar, yaşasın Peru! Beşinci sınıflara ölüm! Öyle bakmayın, gülmekten gebereceğim, haydi, hop. "İtiraz istemiyorum," dedi Teğmen, "dörtler bir sıfır önde. Rövanşa hazırlanın." Haydi çocuklar! Alkış diye buna denir işte, dörtler, kükremek diye buna denir, Cava, *serrano*, görüyorum seni, Kıvırcık, bağırın, kasları ısıtıyor, buram buram terliyorum, kaçmasana elimden, yılan bozuntusu, rahat dur, Taşaksız, ısırma artık. En kötüsü ayaklar, paten giymiş gibi kayıyor çimenlerde, bir yanımı çatlatacağım, damarlar boynumdan dışarı fırladı, kim gevşetti, bükülme, kim o halatı bırakan hain, daha sıkı asılın, sınıfımızın onurunu düşünün, dört, üç, haydi, tezahürata ne oldu, Allah kahretsin Jaguar, onlar kazandı, berabereyiz. Ama kolay olmadı, hepsi diz üstü düşmüştü, kendilerini yere atıp kollarını çaprazlama kavuşturuyor, hayvanlar gibi soluyup terliyordu. "Bire bir berabere," dedi Teğmen, "bu kadar yaygara da koparmayın, karılara benziyorsunuz." İşte o zaman moralimizi bozmak için hakaret etmeye başladılar. "Bittiğinde leşiniz çıkmış olacak", "dua etmeye başlayın, ananızı belleyeceğiz", "çenenizi kapatın, yoksa hemen icabınıza bakarız." "Vahşiler alayı," diyordu Teğmen, "farkında değil misiniz, bütün söylediklerinizi tribünlerden duyuluyor, pahalıya ödeteceğim bunu size." Rezilliği iyice ele almışlardı, ananı, haydi hop, avradını, yaşasın. Bu sefer daha hızlı ve daha komikti, herkesin suratı kıpkırmızı olmuştu, boyunları şişmiş, damarları mosmor ortaya çıkmıştı. "Dörtler, dört-

ler, şampiyon dörtler!" Bir çekişte toprağı öpeceklerdi. Jaguar dedi ki: "Üzerimize atlayacaklar. Tribünler generallerle dolu olsa umurlarında değil. Yüzyılın dövüşü olacak, görürsünüz. Gambarina'nın bana nasıl baktığını fark etmediniz mi?" Küfürler havada uçuşuyordu, uzaktan Huarina'nın oradan oraya koşturduğu görülüyordu, albayla bakanlar her şeyi duyuyorlardı, takım kıdemlileri, her takımdan dört, beş, on kişinin adını alın, bir ay, iki ay hapis cezası verin. Haydi çocuklar, asılın, bu son, Leoncio Prado'da gerçek erkekler kimmiş görelim, kimin taşakları boğa kadarmış. Bütün gücümüzle çekiyorduk ki, o kalabalığı gördüm, kırmızı noktalı siyah bir bulut gibiydi, gittikçe büyüyordu, beşinci sınıfların tribünlerinden aşağıya doğru ilerliyordu, "İşte geliyorlar," diye bağırdı Jaguar, "kendimizi savunalım çocuklar." O sırada Gambarina halatı bıraktı, öteki beşler de yüzüstü yere kapaklandılar, kazandık, diye bağırdım ben, Jaguar'la Gambarina yerde boğuşmaya başlamıştı bile, Urioste ve Zapata dilleri dışarıda yanımdan geçip beşlere yumruk savurmaya başladılar, kalabalık gittikçe büyüyordu, bunun üzerine Pallasta eşofman üstünü çıkarıp tribünlere sallamaya, dörtlere gelmeleri için işaret etmeye başladı, gelsenize buraya, görmüyor musunuz, linç edecekler bizi, Teğmen de Jaguarla Gambarina'yi ayırmaya çalışıyordu, arkadaki güruhu görmemişti bile, hayvan herifler, albayın orada olduğunu görmüyor musunuz? Ve işte ikinci bir bulut, bizimkiler aşağıya iniyordu, bütün sınıf yeniden Çete haline gelmişti, Cava, *cholo*[1], neredesin, Kıvırcık, kardeşim, omuz omuza çarpışalım, hepsi bize katıldı, elebaşları biziz. Ve ansızın, her yanda albayın cırtlak sesi, subaylar, subaylar, bu skandalı durdurun, Ko-

1. Beyaz-Kızılderili kırması. (Ç.N.)

lej'in adını lekeliyorlar, bir yandan da okula ilk girdiğimde bana hoş geldin diyen herifin mor dudaklarını gördüm, dur bakalım sevgili babalığım, seninle görülecek ufak bir hesabımız var, ah, ağabeyim beni görebilseydi, o ki *serrano*'ları görmeye dayanamazdı, o kalın, aralık dudakları, o *serrano* korkusunu, birden kamçılar şaklamaya başladı, subaylar ve çavuşlar palaskalarını çözmüşlerdi, söylediklerine göre, çağrılı olarak tribünlerde bulunan subaylar bile inip palaskalarını çözmüşler, onlarda da iyi cesaret varmış doğrusu, Kolej'den olmadıkları düşünülürse, bana öyle geliyor ki bana deri kısmı değil, palaskanın tokasıyla vurdular, sırtım zebra gibi çizgi çizgi oldu. "Kuşkusuz bir komplo söz konusu generalim, ama emin olunuz, gözlerinin yaşına bakmayacağım." "Komplo mu? Ne komplosu? Şu vahşileri durdurun yeter." "Albayım, düğmeyi çevirin, mikrofon çalışıyor." Düdük sesleri, palaska vuruşları, yığınla teğmen ve görmüyorum bile onları, herkesin sırtı kamçılanmaktan cayır cayır, Jaguar'la Gambarina da çimenlerin üzerinde ahtapotlar gibi düğümlenmiş. Ama şansımız vardı, Taşaksız, dişlerini çek, uyuz hayvan. Yeniden sıraya girdik, her yanım yanıyordu, yorgunluktan soluğum kesilmişti, tek istediğim, futbol sahasına yatıp dinlenmekti. Hiç kimse konuşmuyordu, inanılmaz bir sessizlik hüküm sürüyordu, göğüsler inip kalkıyordu, ne olacağını falan düşündüğümüz yoktu, aklımızda bir tek yatıp uyumak vardı. Artık kesindi, anamız bellenmişti, bakan, yıl sonuna kadar hapis cezası verecekti bize, en komiği de Köpeklerin haliydi, bir şey yapmamışlardı ki, niçin böyle ödleri patlamıştı? Haydi evinize gidin ve gördüklerinizi de unutmayın, en çok korkanlar teğmenlerdi, Huarina, sapsarı olmuşsun, git de aynaya bak, seni görünce insanın yüreği burkuluyor, Kıvırcık yanı başımdaydı, "General Mendoza," dedi, "şu mavili kadının yanındaki şişko mu? Piyade olduğunu sa-

nıyordum, ama kırmızı şeritleri var, aptal herif topçuymuş." Albay mikrofonu yemek üzereydi, nereden başlayacağını bilemiyordu, boğazını temizliyor, duruyor, yeniden boğazını temizliyor, tam bir şey söylemek üzere ağzım açarken kapatıyordu; beni bir gülme aldı, Taşaksız, herkes de kazık gibi duruyordu, tıs çıkmıyordu, tir tir titriyordu. Ne mi dedi Taşaksız. Yani, boğazını yeterince temizledikten sonra, biraz önce olanları daha sonra kendi aramızda halledeceğiz, herkes adına özür dilemek istiyorum, öğrenciler adına, subaylar adına, kendi adıma değerli konuklarımızdan özür dileriz, umarız bu saygıdeğer hanımefendi bizi bağışlar, tam beş dakika alkış toplayan kadın da, (diyorlar ki avuçlarımızı patlatıncaya kadar alkışladığımızı görünce öyle duygulanmış ki ağlamaya başlamış,) her yana öpücükler göndermeye başladı, ne yazık ki ben çok uzaktaydım, güzel mi çirkin mi, genç mi yaşlı mı olduğunu göremedim. Nasıl korktuk biliyor musun, Taşaksız, "Üçüncü sınıf öğrencileri üniformalarını giysinler, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri oldukları yerde kalsınlar," dediğinde? Kimsenin, ne subayların, ne çavuşların, ne kıdemlilerin, ne konukların, ne de Köpeklerin niçin kımıldamadığını biliyor musun Taşaksız? Şeytan gerçekten vardır da ondan. Bunun üzerine kadın ayağa fırladı ve "Albayım," dedi. "Saygıdeğer hanımefendi," herkes yerinde kıpırdamaya başladı, ne oluyordu yine? "Rica ederim Albayım." "Büyükelçimizin saygıdeğer eşi, söyleyecek söz bulamıyorum." "Mikrofonu kapatın." "Çok rica ediyorum Albayım." Bu böylė karşılıklı ne kadar mı sürdü Taşaksız? Çok değil, herkes şişkoya, mikrofona ve kadına bakıyordu, hepsinin sesi bir arada çıkıyordu ve kadının bir Yankee olduğunu fark ettik. "Benim için bunu yapacaksınız, değil mi Albayım?" Meydanda bir ölüm sessizliği vardı, hepimiz esas duruşta bekliyorduk. "Peki, bu rezaleti unutalım, bir daha yi-

nelenmesin, çok saygıdeğer hanımefendinin sonsuz cömertliği sizi kurtardı." Anlattıklarına göre, Gamboa sonradan, "Rahibe okuluna döndük," demiş, "kışlada emirleri kadınlar veriyor." Sonra kadına teşekkür etmek için Kolej'in lokomotif alkışını başlattık, acaba ilk kim bulmuş bu alkışı? Önce yavaş yavaş başlar, şak, bir-iki-üç-dört-beş, şak, bir-iki-üç-dört, şak, bir-iki-üç, şak, bir-iki, şak, bir, şak, şak, şak, şak, ve sonra bir daha, şak-şak-şak, ve bir daha, atletizm şampiyonluk maçlarında Guadalupelular şak-şak-şaklarımızdan deliye dönmüşlerdi, büyükelçinin karısına bir cim-bom-bom da çektik dayanamayıp Köpekler bile alkışlamaya başladı, çavuşlarla, teğmenler de durduramadı bizi, devam ettik, şak-şak-şak, gözlerinizi albaydan ayırmayın, büyükelçinin karısıyla bakan tüyüyorlardı, Bakan başını döndürüp, bana bakın, siz kendinizi çok mu uyanık sanıyorsunuz, dedi ama aynı anda gülmeye başladı, General Mendoza da onunla birlikte gülüyordu, büyükelçiler, subaylar, konuklar da, şak-şak-şak, cim-bom-bom, şampiyon, Leoncio Prado, yaşasın Peru! Bir gün yurdumuz bizi çağıracak, hepimizi hazır bulacak. "Gambarina nerede?" diyordu Jaguar. "Eğer yumruklarımdan sonra hâlâ hayattaysa sarılıp bir öpeyim onu." Kadın, alkışları duydukça ağlıyordu Taşaksız, Kolej'de hayat, güç ve disiplinlidir, ama iyi yanları da vardır, Çete'nin eski Çete olmaması çok yazık, tuvaletlerde otuz kişi toplandığımızda yüreğim göğsüme sığmazdı, ama şeytan her işe burnunu sokuyor, şimdi de Cava *serrano*'su yüzünden anamızı belleyecekler, boktan bir cam parçası yüzünden, Taşaksız, ne olursun çek şu dişlerini, pis kaltak.

Sonraki günleri de unutmuştu, tekdüze, aşağılayıcı günlerdi. Sabah erken kalkar, her yanı uykusuzluktan ağrıyarak, bu yabancı evin yarı boş odalarında dolaşırdı. Yukarıda, terasa bakan bir tavan arası vardı, burada bul-

duğu yığınla gazete ve dergiyi dalgın dalgın karıştırırdı, günler boyu. Annesiyle babasını görmemeye çalışır, tek hecelik sözcüklerle karşılık verirdi onlara. Bir gün annesi, "Baban hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu. "Hiç," dedi. "Hiçbir şey." Bir keresinde de, "Mutlu musun Richi?" diye sordu. "Hayır." Lima'ya geldiklerinin ertesi günü, babası yatağına kadar gelip gülümseyerek yanağını uzatmıştı! "Günaydın," dedi Ricardo kıpırdamadan. Babasının gözleri bir an gölgelendi. İşte aralarındaki gizli savaş o gün başladı. Ricardo, babasının çıkarken sokak kapısını çektiğini duymadan yataktan kalkmıyordu. Öğle yemeği saatinde karşılaştıklarında alelacele bir "merhaba" diyor, çatıya koşuyordu. Bazı öğleden sonraları, onu gezmeye götürürlerdi. Otomobilin arka koltuğunda tek başına, oturan Ricardo parklarla, caddelerle, meydanlarla çok ilgileniyormuş gibi yapardı. Ağzını bıçak açmazdı ama, annesiyle babasının söylediği hiçbir söz dikkatinden kaçmazdı. Bazen sözlerinde bir ima sezer, ne olduğunu anlamaz, böyle günlerin gecesinde uykusuzluğu bir hummaya dönüşürdü. Dinlediğini hiç belli etmezdi. Birden ona bir şey söylediklerinde, dalmış gibi, "Ne? Ha?" derdi. Bir gece, yan odada konuştuklarını işitti. "Henüz sekiz yaşında," diyordu annesi, "alışacak zamanla." "Yeterince zamanı oldu alışmak için," diyordu babası, sesi kuru ve sertti. Annesi üsteliyordu: "Seni daha önce hiç görmemişti; zaman gerek." "Sen onu kötü eğittin," diyordu babası, "böyle olması senin suçun. Bir kızdan farkı yok." Sonra sesler mırıltıya dönüştü. Birkaç gün sonra, bir şeyler olduğunu fark etti; annesiyle babasının tavırları gizemliydi, konuşmaları bilmeceye benziyordu. Ricardo casusluğu ilerletti, en ufak hareketi, mimiği, bakışı bile kaçırmıyordu. Ama kendi başına bilmeceyi çözemiyordu bir türlü. Bir sabah annesi onu öperken, "Küçük bir kız kardeşin olsun ister miydin?" dedi. "Eğer kendimi öl-

dürürsem," diye düşündü, "suç onların olacak ve cehenneme gidecekler." Yaz mevsiminin son günleriydi, içi sabırsızlıkla doluydu, nisanda onu koleje göndereceklerdi, günün büyük bir bölümünde evde olmayacaktı. Bir gün tavan arasında uzun uzun düşündükten sonra gidip annesini buldu. "Beni yatılı okula gönderemez misiniz?" diye sordu. Olağan olduğunu sandığı bir sesle konuşmuştu, ama annesi, dolu gözlerle bakıyordu ona. Ellerini cebine sokup ekledi: "Ben çalışmaktan pek hoşlanmıyorum, Chiclayo'da Adelina Teyze'nin söylediklerini hatırlıyor musun? Babam bundan hoşlanmayacaktır. Yatılı okullarda insanı zorla çalıştırırlar." Annesi gözleriyle onu yutuyor, gibiydi, tedirgin olmuştu. "Peki, annene kim arkadaşlık edecek?" "Kız kardeşim," dedi Ricardo bir an bile duraksamadan, "o sana arkadaşlık eder." Annesinin yüzündeki hüzün bir anda silindi, yerini bir bitkinlik aldı. "Sana söylemeyi unuttum," dedi, "kız kardeşin olmayacak." Bütün günü yaptığı hatayı düşünmekle geçirdi, kendini böyle ele vermiş olmak korkunç acı veriyordu. O gece, yatağında, gözleri kocaman açılmış yatarken, yanlışlığı nasıl düzeltebileceğini düşündü. Onlarla konuşmalarını asgariye indirecek, tavan arasında daha çok zaman geçirecekti, giderek artan gürültüyle düşünceleri dağıldı, birden odasını gümbür gümbür bir ses, o güne dek hiç duymadığı sözcükler doldurdu. Korkuya kapıldı, düşünceleri uçup gitti. Sövgüler korkutucu bir açıklıkta geliyordu kulağına, zaman zaman, bağıran, küfreden erkek sesinin ardından, annesinin zayıf, yalvaran sesini işitiyordu. Sonra, birkaç saniye boyunca bir sessizlik oldu, ıslık gibi bir tokat duyuldu, annesi "Richi!" diye bağırmadan önce, yatağından fırlamış, kapıya koşmuştu. Öteki odaya girerek, "Annemi dövme!" diye bağırdı. Annesini gördü, üzerinde geceliği vardı, yüzü lambanın solgun ışığında bir garipti, bir şeyler mırıldanıyordu, o sırada ko-

caman beyaz bir siluet çıktı karşısına. "Çıplak," diye düşündü ve korktu. Babasından yediği tokatla yere yıkıldı, hiç sesini çıkarmadı. Aynı anda ayağa kalktı, çevresindeki her şey ağır ağır dönmeye başladı. O güne kadar kimsenin ona vurmadığını, vuramayacağını söyleyecekti, ama daha ağzını açmadan babası yeniden vurdu ve kendini bir kez daha yerde buldu. Düştüğü yerden, yavaşça dönen bir hortum gibi, annesinin yataktan fırladığını, babasının onu durdurup yatağa itiverdiğini, sonra geriye dönüp kendine doğru ilerlediğini gördü, ardından da kükreyerek kendisini havalandırdığını hissetti ve bir anda kendisini odasında, karanlıkta buldu. Karanlıkta bedeni belli belirsiz seçilebilen adam yüzüne bir tokat daha attı, adamın kendisiyle, kapıda duran annesinin arasında dikildiğini ve annesini kolundan tutup paçavra gibi sürüklediğini de gördü. Sonra kapı kapandı ve Ricardo baş döndürücü bir kâbusa gömüldü.

IV

Otobüsten Alcanfores durağında indi ve eve kadar olan yolu iri adımlarla geçti. Bir sokakta, birkaç küçük çocukla karşılaştı. Arkasında alaylı bir ses sordu: "Çikolata mı satıyorsun?" Öbürleri kahkahalarla güldüler. Birkaç yıl önce, o da, mahallenin öteki çocuklarıyla birlikte, Askeri Kolej öğrencileriyle çikolata satıcısı diye dalga geçerdi. Gök kurşuniydi, ama hava soğuk değildi. Alcafores'teki villalar sanki terk edilmişti. Annesi kapıyı açtı ve onu öptü.

"Oldukça geciktin," dedi, "ne oldu Alberto?"

"El Callao otobüsleri hep tıklım tıklım anne. Üstelik de her yarım saatte bir geçiyorlar."

Annesi çantasıyla şapkasını almış, izliyordu onu. Ev küçük, tek katlı bir evdi ve tertemiz, pırıl pırıldı. Alberto ceketiyle kravatını çıkarıp bir iskemlenin üzerine attı. Annesi kaldırıp özenle dürdü onları.

"Hemen yemek ister misin?"

"Önce banyo yapayım."

"Beni özledin mi?"

"Evet anne, çok."

Alberto gömleğini çıkardı. Pantolonunu çıkarmadan önce bornozunu giydi; Kolej'e girdiğinden beri annesinin yanında soyunmuyordu.

"Üniformanı temizleyip ütüleyeyim. Toz içinde."

"Olur," dedi Alberto. Terliklerini ayağına geçirdi. Komodinin çekmecesini açıp içinden bir gömlek, iç çamaşırı ve çorap aldı. Küçük bir sehpanın üzerinde pırıl pırıl bir çift siyah ayakkabı duruyordu.

"Bu sabah cilaladım ayakkabılarını," dedi annesi.

"Ellerine yazık değil mi anne? Bu tür işleri yapma."

"Ellerime bakan mı var?" dedi annesi içini çekerek. "Terk edilmiş, zavallı bir kadınım ben."

"Bu sabah çok güç bir sınavım vardı," dedi Alberto sözünü keserek. "Pek iyi geçmedi."

"Ya!" dedi annesi. "Küveti doldurayım mı sana?"

"Hayır. Duş alacağım."

"Peki. Ben gidip yemeği hazırlayayım."

Dönüp kapıya doğru ilerledi.

"Anne."

Eşikte durdu. Annesi ufak tefek, çok beyaz tenliydi, gözleri fersiz, çukurdu. Yüzünü boyamamıştı, saçları darmadağındı. Eteğinin üzerinde buruş buruş bir önlük vardı. Alberto oldukça yakın bir geçmişi hatırladı: Annesi aynanın karşısında saatlerce kırışıklıklarını gidermek için yüzünü kremler, gözlerini boyar, pudra sürer, her öğleden sonra berbere gider, bir yere çıkacağı zaman ne giyeceğini seçerken sinir krizi geçirirdi. Babası gittiğinden beri bambaşka biri olmuştu.

"Babamı gördün mü?"

Annesi yeniden iç geçirdi ve yanakları kızardı.

"İster inan, ister inanma, salı günü geldi," dedi. "Kapıyı açtığımda kim olduğunu bilmiyordum. Utanma denen şey kalmamış, Alberto, görsen inanmazsın. Senin gidip kendisini görmeni istiyormuş. Yine bana para teklif etti. Beni kederden öldürmeyi kafasına koymuş."

Gözlerini yarı yarıya kapatıp sesini alçalttı:

"Katlanmaktan başka çaremiz yok, oğlum."

"Gidip duşumu alayım. Leş gibiyim." Annesinin karşısına geçip saçlarını okşarken, "Bundan böyle tek kuruşumuz olmayacak," diye düşünüyordu. Banyoda uzun süre kaldı, özenle sabunlandıktan sonra, derisini kazırcasına temizlendi hem sıcak, hem soğuk suyla yıkandı. "Sanki ayılmaya çalışıyorum," diye düşündü. Duştan çıkıp giyindi. Her cumartesi olduğu gibi, sivil giysileri yabancı geldi, fazla yumuşaktılar. Sanki çırılçıplaktı, teni üniformasının sert dokunuşunu arıyordu. Annesi yemek odasında onu bekliyordu. Yemeğini hiç konuşmadan yedi. Önündeki ekmek her bittiğinde annesi kaygıyla ekmek sepetini uzatıyordu.

"Çıkacak mısın?"

"Evet anne. Cezalı bir arkadaşın bir işini halledeceğim. Gecikmem."

Annesi gözlerini kırpıştırdı, Alberto ağlamaya başlamasından korkuyordu.

"Seni hiç göremiyorum," dedi annesi. "Çıktığında bütün günü sokakta geçiriyorsun. Annene hiç acımıyor musun?"

"Anne, yalnızca bir saatliğine gidiyorum," dedi Alberto, sıkılarak. "Belki o kadar bile sürmez."

Sofraya oturduğunda açtı, ama şimdi yemek hiç bitmeyecek gibiydi, tadı kaçmıştı. Bütün hafta, çıkacağı günü düşünür, ama eve vardığı andan başlayarak tedirgin olurdu; annesinin ezici ilgisi, okul kadar çekilmezdi. Ayrıca bir türlü alışamadığı yeni bir durum vardı. Önceleri, annesi türlü bahanelerle onu dışarıya gönderir, her öğleden sonra kanasta oynamaya gelen sayısız arkadaşıyla yalnız kalıp dedikodu yapmak isterdi. Oysa şimdi, yalnızca Alberto'dan medet umuyor, bütün boş vakitlerini onunla geçirmesini, saatler boyunca, acıklı yazgısını anlatıp yakınmalarını dinlemesini istiyordu. Sık sık kendini kaybediyor, Tanrı'ya seslenip yüksek sesle dua edi-

yordu. Değişen yanlarından biri de buydu. Eskiden, ayine gitmeyi unuttuğu sık olurdu, Alberto çok kere, arkadaşlarıyla birlikte rahibi ve bağnazları çekiştirdiklerini duymuştu. Şimdilerde, hemen her gün kiliseye gidiyordu, "ermiş" diye nitelendirdiği bir Cizvit akıl hocası bile vardı. Dinin bütün gereklerini yerine getiriyordu, hatta bir cumartesi günü, Alberto başucundaki sehpada, St. Rosa de Lima'nın bir yaşam öyküsünü bulmuştu. Annesi sofrayı kaldırıp masanın üzerindeki ekmek kırıntılarını eline topladı. özel kitap grubu

"Saat beşten önce dönerim," dedi Alberto.

"Gecikme yavrum," dedi annesi, "kurabiye alacağım, çayla birlikte yeriz."

Şişman, üstü başı yağ içinde, pis bir kadındı. Düz saçları ikide bir gözüne giriyor, sol eliyle saçlarını geriye attıktan sonra kafasını kaşıyordu. Öteki elinde bir mukavva parçası vardı, harlamaya isteksiz ateşi körüklüyordu. Geceleri kömür nemleniyor, yandığında tütüyordu; mutfağın duvarları kapkaraydı, kadının yüzünde is lekeleri vardı. "Kör olacağım," diye mırıldandı. Duman ve kıvılcımlar gözlerini yaşartıyordu, gözkapakları hep şişti.

"Ne diyorsun?" diye sordu Teresa, öbür odadan.

"Hiç," diye homurdandı kadın, tencereye eğilip baktı, çorba hâlâ kaynamamıştı.

"Ne?" dedi kız.

"Sağır mısın? Kör olacağım diyorum."

"Yardım etmemi ister misin?"

"Beceremezsin," dedi kadın sertçe. Bir eliyle çorbayı, öbür eliyle burnunu karıştırıyordu. "Hiçbir şey bilmezsin zaten. Ne yemek pişirmeyi, ne dikiş dikmeyi, ne de başka bir şey. Zavallı."

Teresa karşılık vermedi. İşten yeni dönmüştü, evi

derleyip topluyordu. Hafta içinde evi teyzesi toplardı ama, cumartesi, pazar, onun göreviydi bu. Öyle çok yorucu bir iş sayılmazdı, mutfak dışında iki odası vardı evin; bir yatak odası, bir de yemek odası, oturma odası ve dikiş odası görevi gören bir oda. Eski püskü bir evdi, eşya yok denecek kadar azdı.

"Bu akşam amcanla yengeni görmeye git," dedi kadın. "Umarım bu kez geçen ayki gibi cimrilik etmezler."

Tencerenin içinde birkaç kabarcık görüldü; kadının gözleri hafifçe parladı.

"Yarın gideceğim," dedi Teresa. "Bugün gidemem."

"Gidemez misin?"

Kadın kendinden geçmiş gibi elindeki mukavvayı sallıyordu.

"Hayır. Randevum var."

Mukavva parçası havada asılı kaldı, kadın gözlerini kaldırdı. Birkaç saniye kıpırtısız kaldıktan sonra yeniden ateşle ilgilenmeye başladı.

"Randevu mu?"

"Evet. Genç kız süpürmeye ara verdi, süpürge yerden birkaç santim havada duruyordu. "Sinemaya davet edildim."

"Sinemaya mı? Kim davet etti?"

Çorba kaynıyordu. Kadın çorbayı unutmuş gibiydi. Öteki odadan yana dönmüş, saçları gözlerinde, hareketsiz, kaygıyla Teresa'nın karşılığını bekliyordu.

"Kim davet etti?" diye yineledi Ve var gücüyle yelpazelenmeye başladı.

Teresa, süpürgeyi yere bırakarak, "Köşede oturan delikanlı," dedi.

"Hangi köşede?"

"İki katlı tuğla evde. Soyadı Arana."

"Onların soyadı Arana mıymış?"

"Evet."

"Üniforma giyen çocuk mu?" diye üsteledi kadın.

"Evet. Askeri Kolej'den. Bugün izin günü. Saat altıda beni almaya gelecek."

Kadın Teresa'ya yaklaştı. Şiş gözlerini koca koca açmıştı.

"İyi bir aileden," dedi, "giyimleri düzgün, arabaları bile var."

"Evet," dedi Teresa, "mavi."

"Sen bindin mi arabaya?" diye sordu kadın sertçe.

"Hayır. Onunla bir kez konuştum, iki hafta önce. Geçen pazar gelecekti ama gelemedi. Mektup yazdı."

Birden kadın arkasını döndü ve mutfağa koştu. Ateş sönmüştü, ama çorba kaynamaya devam ediyordu.

"Yakında on sekizini dolduracaksın," dedi kadın, inatçı saçlarıyla savaşmayı sürdürerek. "Ama farkında bile değilsin. Eğer bir şeyler yapmazsan, ben kör olacağım ve açlıktan öleceğiz. Bu çocuğu kaçırma. Seninle ilgilendiği için şanslısın. Ben senin yaşındayken, hamile kalmıştım bile. Tanrı bana niçin çocuk verdi, sonra geri almak için mi? Ah, ah!"

"Biliyorum Teyze," dedi Teresa.

Bir yandan yerleri süpürüyor, bir yandan da yüksek topuklu gri ayakkabılarını inceliyordu; kirli ve eskiydi. Ya Arana onu şık bir sinemaya götürürse, ne yapacaktı?

"Asker mi?" diye sordu kadın.

"Hayır. Leonico Prado'da okuyor. O da ötekiler gibi bir kolej, ama askerler tarafından yönetiliyor."

"Kolejde mi okuyor?" dedi kadın, kızmıştı. "Ben de onu bir erkek sanmıştım. Öyle ya, benim yaşlanmam senin umurunda mı sanki! Tek istediğin, geberip gitmem."

Alberto kravatının düğümünü düzeltiyordu. Kendisine mi aitti bu özenle tıraş edilmiş yüz, bu temiz ve ta-

ranmış saçlar, bu beyaz gömlek, bu açık renk kravat, bu gri ceket, üst cebinden çıkan bu mendil? Banyonun aynasında görünen bu tertemiz, bakımlı insan gerçekten kendisi miydi?

"Yakışıklı çocuksun," diye seslendi annesi, oturma odasından. Hüzünlü bir sesle ekledi: "Babana benziyorsun."

Alberto banyodan çıktı. Annesini öpmek için eğildi. Annesi ona alnını uzattı. Boyu ancak omzuna geliyordu, Alberto onun çok güçsüz olduğunu düşündü. Saçları neredeyse bembeyazdı. "Artık saçlarını boyamıyor," diye düşündü. "Ne kadar yaşlı görünüyor."

"İşte geldi," dedi annesi.

Gerçekten de, bir saniye sonra kapı çalındı. Alberto sokak kapısına yöneldiğinde, "Kapıyı açma ona," dedi annesi, ama onu engellemek için de bir şey yapmadı.

"Merhaba baba," dedi Alberto.

Kısa boylu, tıknaz, biraz kel bir adamdı. İki dirhem bir çekirdek giyinmişti, üzerinde lacivert bir takım vardı, Alberto onu yanağından öperken keskin bir esans kokusu duydu. Babası gülümseyerek omzuna vurdu hafifçe ve odaya şöyle bir göz attı. Annesi, oturma odasıyla banyo arasındaki koridorda ayakta durmuş, acınası bir tavır takınmıştı. Başı önünde, gözleri yarı kapalı, elleri önünde kavuşmuş, boynunu sanki celladın işini kolaylaştırmak ister gibi hafifçe öne uzatmış, öylece duruyordu.

"İyi günler, Carmela."

"Niçin geldin?" diye mırıldandı annesi, yerinden kıpırdamadan.

Adam hiç çekinmeden kapıyı kapattı, deri çantasını bir koltuğa attı ve gülümser, kayıtsız tavrını değiştirmeden bir iskemleye oturup Alberto'ya da yanına oturması için işaret etti. Alberto annesine baktı: Hareketsizdi.

"Carmela," dedi babası neşeyle, "gel yavrum, biraz sohbet edelim. Alberto'nun yanında konuşabiliriz, kocaman adam oldu."

Alberto hoşnuttu. Annesinin tersine, babası daha genç, daha sağlıklı, daha güçlü görünüyordu. Hareketlerinde, sesinde, yüzünün anlatımında, dışa taşan, gürül gürül akan bir şeyler vardı. Mutlu olduğu için miydi?

"Birbirimize söyleyecek bir şeyimiz yok," dedi annesi, "hiçbir şeyimiz yok."

"Sakin ol," diye karşılık verdi babası. "Uygar insanlarız. Sinirlenmeye gerek yok."

"Alçak! Rezil herif!" diye bağırdı annesi, bir anda değişmişti. Yumruklarını sıkmış bağırıyordu, yüzü kıpkırmızı olmuştu, gözlerinde şimşekler çakıyordu. "Defol buradan! Burası benim evim, kirasını kendi paramla ödüyorum."

Babası sırıtarak kulaklarını tıkadı. Alberto saatine bir göz attı. Annesi ağlamaya başlamıştı, hıçkırıkları bedenini sarsıyordu. Oluk oluk akan gözyaşlarını silmek için bir çaba göstermiyordu.

"Carmela, kendine gel," dedi babası. "Seninle kavga etmek istemiyorum. Mantıklı ol. Böyle yaşamaya devam edemezsin, ne anlamı var, bu izbeden çık, hizmetçi tut kendine, yaşamaya başla. Kendini böyle bırakmaya hakkın yok. Oğlunu düşün."

"Defol!" diye haykırdı annesi. "Burası namuslu bir yuva, gelip burayı kirletemezsin. Sürtüklerine dön, seni istemiyoruz, paran senin olsun! Benim param oğlumu yetiştirmeye yeter."

"Dilenci gibi yaşıyorsun," dedi babası. "Kendine hiç mi saygın kalmadı? Sana yardım etmemi niçin istemiyorsun?"

"Alberto!" diye bağırdı annesi çaresizce, "hakaret etmesine izin verme. Beni bütün Lima'ya rezil ettiği yet-

miyormuş gibi şimdi de öldürmek istiyor. Bir şeyler yap, evladım."

"Baba, lütfen," dedi Alberto ruhsuzca, "kavga etmeyin."

"Sen sus," dedi babası. Ciddi ve ağır bir tavır takındı. "Henüz çok gençsin. Bir gün anlayacaksın. Hayat sandığın kadar basit değil."

Alberto'yu gülmek tuttu. Bir keresinde babasını Lima'nın merkezinde, sarışın bir bombayla görmüştü. Babası da onu görmüş, başını çevirmişti. O akşam odasına gelmiş, aynı şu andaki tavrıyla, aynı sözleri söylemişti.

"Sana bir öneride bulunmaya geldim," dedi babası. "Biraz dinle beni."

Kadın gene trajedi kahramanı gibiydi. Alberto, bu arada kirpiklerinin arasından kuşkulu gözlerle babasını incelediğini fark etti.

"Sen yalnızca dış görünüşle ilgileniyorsun," dedi babası. "Dedikodudan çekiniyorsun. Anlıyorum, geleneklere uymak gerek."

"Gaddar herif!" diye bağırdı annesi ve yine başını önüne eğdi.

"Hayatım, sözümü kesme. İstersen, yeniden birlikte oturabiliriz. Burada, Miraflores'te iyi bir ev tutarız. Belki Diego Ferre Sokağı'ndaki evi tutabiliriz yeniden, ya da San Antonio Sokağı'nda bir ev buluruz, istediğin yerde olabilir. Buna karşılık benim istediğim, mutlak bir özgürlük. Hayatım bana ait olmalı." Gösterişsiz, sakin bir biçimde konuşuyordu, gözlerinde Alberto'nun şaşkınlıkla fark ettiği dans eden bir alev vardı. "Kavga gürültü olmaması için çaba gösteririz. Boşuna mı eğitim gördük?"

Artık annesi bağıra çağıra ağlıyordu, hıçkıra hıçkıra babasına hakaret ediyor, namussuz, adi, alçak, ağzına geleni söylüyordu. Alberto araya girdi:

"Özür dilerim, baba. Benim bir işim var. Gidebilir miyim?"

Babası bir an sarsıldı, ama ardından sevecenlikle gülümseyip izin verdi.

"Elbette oğlum," dedi. "Ben anneni ikna etmeye çalışacağım. En iyi çözüm yolu bu. Sen merak etme. Derslerini çalış, geleceğin parlak. Biliyorsun, sınavlarını başarıyla verirsen, gelecek yıl seni Birleşik Devletler'e göndereceğim."

"Oğlumun geleceğiyle ben ilgilenirim," diye bağırdı annesi.

Alberto annesiyle babasını öptü ve kapıyı açıp aceleyle çıktı.

Teresa bulaşığı bitirmişti. Teyzesi yan odada dinleniyordu. Kız bir havluyla sabun alıp parmak ucunda odadan çıktı. Yandaki ev eski, dar cepheli, sarı duvarlı bir evdi. Kapıyı çaldı. İncecik, güler yüzlü bir genç kız açtı.

"Merhaba, Tere."

"Merhaba, Rosa. Banyo yapabilir miyim?"

"Gir içeri."

Karanlık bir koridordan geçtiler. Duvarlarda dergilerden, gazetelerden kesilmiş artist, futbolcu resimleri vardı.

"Şunu gördün mü?" dedi Rosa. "Bu sabah biri verdi. Bu, Glenn Ford. Hiç filmini gördün mü?"

"Hayır, ama görmek isterdim."

Yemek odası koridorun ucundaydı. Rosa'nın annesiyle babası sessizce yemek yiyorlardı. İskemlelerden birinin arkalığı yoktu, kadının oturduğu iskemlenin. Adam tabağının kenarında duran gazeteden gözlerini kaldırıp Teresa'ya baktı.

"Teresita," dedi ayağa kalkarak.

"İyi günler."

Yaşlılığın sınırındaki göbekli, eğri bacaklı, uykulu gözlü adam gülümseyerek, dostça bir tavırla elini genç kızın yüzüne uzattı. Teresa arkaya doğru bir adım atınca eli havada asılı kaldı.

"Bir duş almak istiyordum Senyora," dedi Teresa, "mümkün mü?"

"Evet," dedi kadın sertçe, "bir sol vereceksin, var mı?"

Teresa avucunu uzattı, içindeki sol parlamıyordu, rengi kaçmıştı, uzun süre kullanılmış olduğu belliydi.

"Elini çabuk tut," dedi kadın. "Çok suyumuz yok."

Banyo, bir metre karelik küçücük, karanlık bir yerdi. Yerde aşınmış, yapış yapış tahtalar vardı. Duvara sokulmuş, çok yüksekte olmayan bir boru, duş görevi yapıyordu. Teresa kapıyı kapattı ve havluyu tokmağına astı, anahtar deliğini iyice kapatmasına dikkat ederek. Soyundu. Narin, uyumlu bir vücudu vardı, teni çok esmerdi. Çeşmeyi açtı; su soğuktu. Sabunlanırken kadının bağırdığını duydu: "Çekil oradan, seni gidi pis domuz!" Adamın ayak sesleri uzaklaştı, kavga ettiklerini duydu Teresa. Giyindi ve dışarı çıktı. Adam masada oturuyordu, genç kızı gördüğünde göz kırptı. Kadın kaşlarını çatarak mırıldandı: "Yerleri ıslatıyorsun,"

"Gidiyorum," dedi Teresa. "Çok teşekkür ederim, Senyora."

"Güle güle, Teresita," dedi adam. "İstediğin zaman yine gel."

Rosa onu kapıya kadar geçirdi. Koridorda Teresa alçak sesle, "Bana bir iyilik yapsana Rosita," dedi. "Mavi kurdeleni ödünç versene, cumartesi taktığın kurdeleyi. Bu akşam geri veririm."

Rosita kabul etti ve bir parmağını dudaklarına götürüp sessiz olmasını işaret etti. Sonra koridorun ucunda kayboldu; kısa süre sonra, parmak ucunda geri geldi.

"Al," dedi. Bir sır paylaşıyorlarmış gibi bakıyordu ona. "Niçin istedin? Nereye gidiyorsun?"

"Bir randevum var," dedi Teresa. "Sinemaya davetliyim."

Gözleri parlıyordu. Mutlu görünüyordu.

Pis pis çiseleyen bir yağmur, Alcanfores Sokağı'ndaki ağaçların yapraklarını hışırdatıyordu. Alberto köşedeki bakkala girdi, bir paket sigara aldı ve Larco Caddesi'ne yöneldi. Çok sayıda araba geçiyordu, bazıları son modeldi, parlak renkleri gri yapılarla ve kapalı havayla çelişiyordu. Sokaklarda yürüyen çok insan vardı. Uzun süre, siyah pantolonlu, uzun boylu, atletik yapılı bir kızı izledi, sonra gözden kaybetti. Expreso gelmek bilmiyordu. Alberto gülümseyen iki delikanlı gördü. Hemen tanıyamadı. Kızardı, "Merhaba," diye mırıldandı, delikanlılar kollarını açıp ona doğru seğirttiler.

"Nerelerdeydin bunca zaman?" diye sordu biri. Spor bir takım giymişti, saçı horoz ibiği gibi kabarıktı. "Gözlerime inanamıyorum!"

"Miraflores'ten ayrıldığını düşünmüştük," dedi öteki. Kısa boylu ve şişmandı, ayağında mokasen ve canlı renkli çoraplar vardı. "Seni mahallede görmeyeli kaç yüzyıl oldu?"

"Şimdi Alcanfores'te oturuyorum," dedi Alberto. "Leoncio Prado'da okuyorum. Yalnız cumartesileri çıkıyorum dışarıya."

"Askeri Kolej'de mi?" diye sordu saçının tepesi horoz ibiği gibi olan. "Ne yaptın da seni oraya verdiler? Korkunç olmalı."

"O kadar da değil canım. İnsan alışıyor."

Expreso sonunda geldi. Doluydu. Ayakta durup kayışlara tutundular. Alberto cumartesi günleri La Perla otobüslerinde ve Lima-Callao tramvaylarında rastladığı kişileri düşündü: Cırlak renkli kravatlar, ter ve kir koku-

su. Oysa Expreso'da rastlanan, temiz giysiler, saygın yüzler ve gülümsemelerdi.

"Arabana ne oldu?" diye sordu Alberto.

"Arabam mı?" dedi mokasenli çocuk, "Babamın arabası demek istiyorsun herhalde. Artık vermiyor bana arabayı. Kaza yaptım."

"Nasıl olur, bilmiyor muydun?" dedi öteki, heyecanla. "Malecon üzerindeki yarıştan haberin yok mu?"

"Yo, hiçbir şeyden haberim yok."

"Nerede yaşıyorsun yahu? Bu Tico serserinin teki." Tico hoşnutlukla güldü. "Julio manyağıyla iddiaya girdi, Julio'yu hatırlıyorsun değil mi? Francia Sokağı'nda oturan. Deniz kıyısını izleyerek Qoebrada'ya kadar yarışmaya karar verdiler. Üstelik yağmur da yağmıştı, deli bunlar. Ben, bunun yanındaydım. Julio trafik polisine yakalandı, biz yakayı sıyırdık. Bir partiden dönüyorduk, tahmin edersin."

"Kaza nasıl oldu?" diye sordu Alberto.

"Kaza sonra oldu. Tico Atocongo'da geri geri giderek viraj almaya kalktı. Direğin tekine bindirdi. Baksana yarama. Ona hiçbir şey olmadı, haksızlık değil mi bu? Şanslı herif işte." Tico gevrek gevrek gülüyordu.

"Serserisin sen," dedi Alberto. "Mahallede ne var ne yok?"

"Mahalle iyidir," dedi Tico. "Artık hafta arası toplanmıyoruz. Kızlar sınavlara giriyorlar, yalnız cumartesi pazarları çıkıyorlar. Her şey çok değişti, artık bizimle sinemaya, partilere gelmelerine izin veriyorlar. Anaları uygarlaştı, flört etmelerine de izin veriyorlar. Pluto Helena'yla birlikte, haberin var mıydı?"

"Helena'yla birlikte misin?" diye sordu Alberto.

"Yarın bir ay olacak," dedi hafiften kızararak tepesi ibikli olanı.

"Seninle çıkmasına izin veriyorlar, öyle mi?"

"Elbette, oğlum. Bazen annesi beni yemeğe çağırıyor. Aslında sen onu beğenirdin, değil mi?"

"Ben mi?" dedi Alberto. "Yok canım."

"Hadi, hadi!" dedi Pluto. "Eminim bundan. Deli olurdun ona. Emiliolar'da sana dans etmeyi öğrettiğimiz günü hatırlasana. Nasıl kur yapacağını da öğretmiştik sana."

"Ne günlerdi be!" dedi Tico.

"Saçma sapan olaylar," dedi Alberto.

"Bakın bakın," dedi Pluto, Expreso'nun gerisinde bir şey dikkatini çekmişti. "Benim gördüğümü siz de görüyor musunuz çocuklar?"

Kendisine yol açarak arka koltuklara doğru ilerledi. Tico'yla Alberto da onu izledi. Tehlikeyi önceden sezen genç kız, pencereden caddedeki ağaçları seyretmeye koyuldu. Güzel, hafif topluca bir kızdı. Küçük bir tavşanınki gibi pıt pıt oynayan burun deliklerini cama yapıştırmıştı, cam buğulanmıştı hemen.

"Merhaba, güzelim," dedi Pluto şarkı söyler gibi. "Nişanlımı rahat bırak," dedi Tico. "Yoksa suratını dağıtırım."

"Umurumda değil" dedi Pluto. "Onun için ölebilirim." Tiyatro oyuncusu gibi iki kolunu açtı. "Seviyorum onu."

Tico ve Pluto kahkahadan yarılıyordu. Genç kız ağaçların içine düşmek üzereydi.

"Sen ona bakma hayatım," dedi Tico. "Ayının tekidir o. Pluto, derhal hanımefendiden özür dile.

"Haklısın," dedi Pluto. "Hayvanın tekiyim ve çok pişmanım. Yalvarırım sana, affet beni. Beni affettiğini söyle, yoksa burayı ayağa kaldırırım."

"Yüreğin taştan mı senin?" diye sordu Tico.

Alberto da pencereden dışarı bakıyordu. Ağaçlar nemli, yol pırıl pırıldı. Öteki şeritte otomobiller birbirlerine değiyordu neredeyse. Expreso, Orrantia'yi ve rengâ-

renk, kocaman evlerini geçmişti. Artık evler küçücük, hepsi griydi.

"Ayıp, ayıp," dedi bir hanım. "Rahat bırakın kızcağızı."

Tico'yla Pluto hâlâ gülüyorlardı. Kız bir an caddeden gözünü ayırıp sincap gibi çabucak çevresine bakındı. Bir gülümseme yüzünü aydınlatıp sonra kayboldu.

"Memnuniyetle hanımefendi," dedi Tico. Sonra genç kıza döndü: "Çok özür dileriz, küçük hanım."

"Ben burada iniyorum," dedi Alberto. Onlara elini uzattı: "Görüşmek üzere."

"Bizimle gelsene," dedi Tico. "Sinemaya gidiyoruz. Sana da bir kız var. Fena değil hem."

"Gelemem," dedi Alberto. "Randevum var."

"Lince'de mi?" dedi Pluto kurnaz kurnaz. "Vay! Beyefendi ne işler çeviriyor? Hadi, şansın açık olsun. Kendini özletme, mahalleye uğra, herkes seni hatırlıyor."

"Çirkin olduğunu tahmin etmiştim zaten," diye düşündü, kızı evin merdivenlerinde görür görmez. Hemen sordu: "İyi akşamlar, Teresa evde mi?"

"Benim."

"Ricardo Arana'dan size bir mesaj getirdim."

"Girin," dedi kız, utanarak. "Oturun."

Alberto bir iskemlenin kenarına kaskatı ilişti. İskemle ağırlığını taşıyabilecek miydi? İki oda arasındaki perdenin aralığından bir yatağın ucu ve bir kadının kocaman, esmer ayakları görünüyordu. Kız yanındaydı.

"Arana çıkamadı," dedi Alberto. "Şanssızlığa bakın, bu sabah ceza aldı. Sizinle randevusu varmış, kendi adına özür dilememi istedi benden."

"Ceza mı aldı?" dedi Teresa. Yüzünde düş kırıklığı okunuyordu. Saçlarını ensesinde mavi bir kurdeleyle

toplamıştı. "Acaba dudak dudağa öpüşmüşler midir?" diye düşündü Alberto.

"Herkesin başına gelir," dedi. "Şansa bağlı. Gelecek cumartesi sizi görmeye gelecek."

"Kim o?" diye sordu aksi bir ses.

Alberto öteki odadan yana baktı: Ayaklar gözden kaybolmuştu. Birkaç saniye sonra, yağlı bir yüz göründü. Alberto ayağa kalktı.

"Arana'nın bir arkadaşı," dedi Teresa. "Adı..."

Alberto adını söyledi. Elinde, etli, gevşek, terli bir el hissetti, denizanası gibi. Kadın tiyatro oynarmış gibi gülümsüyordu, kesintisiz bir monologa başlamıştı. Bu bombardıman, Alberto'nun çocukluğundan beri duyduğu kibarlık örneklerinin bir karikatürü gibiydi, ara ara kendisine Senor, Don, gibi sözcükler yöneltiliyor, konuşmaya tumturaklı sıfatlar karışıyordu. Kadın karşılık vermesini beklemeden, durmadan konuşuyordu. Sözcüklerden bir tutkalın içinde yoğruluyordu sanki, seslerden oluşmuş bir labirentte kaybolmuştu.

"Oturun, oturun," diyordu kadın, iskemleyi göstererek, bedeni, dev bir yaratığı andırıyordu. "Benden çekinmeyin, burayı eviniz kabul edin, yoksul, ama namuslu kişilerizdir. Ben hayatımı hep namusumla, alnımın teriyle kazanmışımdır, terziyim, yeğenim Teresita'yı okutabildim, yavrucuk öksüz kaldı, zavallı, her şeyini bana borçludur, oturun, oturun, Senor Alberto."

"Arana cezalıymış," dedi Teresa, Alberto'yla teyzesine bakmamaya çalışıyordu. "Bu Senor onu söylemeye gelmiş."

"Bu Senor," diye içinden geçirdi Alberto. Kızın gözlerini aradı, ama o, yere bakıyordu. Kadın doğrulmuş, kolları iki yanına sarkmıştı. Gülümsemesi yanaklarına, koca burnuna, kalın dudaklarına, kısık gözleriyle altındaki torbalara yapışmış gibiydi.

"Zavallı yavrucak," diyordu, "zavallı çocukcağız. Annesi ne kadar üzülmüştür, benim de çocuklarım oldu, ana kahrı nedir bilirim, çocuklarımı kaybettim ben, ne yapalım, Tanrı böyle istedi, bize boyun eğmek düşer, ama gelecek hafta çıkar, hayat herkes için zor elbette, anlıyorum, gençsiniz siz, böyle şeylerle kafanızı yormayın, söyleyin bakalım, Teresita'yı nereye götüreceksiniz?"

"Teyze," diye karşı çıktı kız, "o yalnızca haber vermeye gelmiş. Onun..."

"Beni düşünmeyin," dedi kadın, iyilik, anlayış ve özveri akıyordu üzerinden. "Gençler kendi aralarında daha rahat ederler. Ben de zamanında gençtim, şimdi yaşlandım, hayat, ne yapalım, ama sizin de kaygılarınız olacak, herkes yaşlanıyor, herkesin derdi oluyor, düşünsenize, gözlerimi kaybetmek üzereyim."

"Teyze," dedi kız yine, "rica ederim."

"Eğer izin verirseniz," dedi Alberto, "sinemaya gideriz. Eğer sizin için bir sakıncası yoksa."

Kız yeniden gözlerini indirmişti, bir şey söylemiyor, ellerini ne yapacağını bilemiyordu.

"Erken dönün," dedi teyze. "Gençler geç saatlere kadar sokakta kalmamalı, Don Alberto." Teresa'ya döndü. "Bir dakika gelir misin? İzninizle, Senor."

Teresa'yı kolundan tutup öbür odaya götürdü. Kadının sözcükleri, ara sıra esen bir rüzgârla geliyormuş gibi tek tek geliyordu kulağına, tek tek sözcükleri anlıyor, ama bir araya getiremiyordu. Yine de, kızın kendisiyle çıkmayı reddettiğini, kadınınsa, onu dinlemeden, Alberto'nun, daha doğrusu, kafasındaki idealin, zengin, zarif, görgülü bir gencin portresini çizdiğini belli belirsiz çıkardı.

Perde açıldı, Alberto gülümsüyordu. Genç kız, eskisinden daha da sıkıntılı, tiksintiyle hatta, ellerini çıtlatıyordu.

"Çıkabilirsiniz," dedi kadın. "Şunu bilmenizi isterim ki, Teresa'ya çok dikkat ederim. Olur olmaz, herkesle çıkmasına izin vermem. Öyle ufak tefek olduğuna bakmayın, son derece çalışkandır. Çıkıp biraz eğleneceği için seviniyorum."

Kız kapıya yöneldi ve Alberto'nun geçmesi için yana çekildi. Yağmur çiselemiyordu artık, ama havada bir ıslaklık kokusu vardı, kaldırım, sokak, pırıl pırıl ve kaygandı. Alberto kaldırımın dış kenarında, Teresa'nın yanında yürüyordu. Sigara paketini çıkarıp bir sigara yaktı. Gözünün ucuyla Teresa'ya baktı: Rahatsızdı, minicik adımlarla, önüne bakarak yürüyordu. Birbirlerine tek söz etmeden sokağın köşesine vardılar. Teresa durdu.

"Beni burada bırakabilirsiniz," dedi. "Şu sokakta oturan bir kız arkadaşım var. Her şey için teşekkürler."

"Olur mu?" dedi Alberto. "Niçin gidiyorsun?" "Teyzemin kusuruna bakmayın," dedi Teresa. Gözlerine bakıyordu ve biraz durulmuş gibiydi. "Çok iyi yüreklidir aslında, ben çıkayım diye elinden geleni yapar."

"Evet," dedi Alberto. "Çok cana yakın, sevimli bir kadın."

"Ama çok konuşur," dedi Teresa ve kahkahalarla gülmeye başladı. "Çirkin, ama dişleri çok güzel," diye düşündü Alberto. "Köle ona nasıl kur yaptı acaba?"

"Benimle çıkarsan Arana bozulur mu?"

"O benim bir şeyim değil ki. İlk kez çıkacaktık. Size anlatmadı mı?"

"Niye bana siz diyorsun?" dedi Alberto.

Sokağın köşesindeydiler. Çevredeki sokaklarda, uzaktan insanlar görülüyordu. Yağmur yeniden çiselemeye başlamıştı. Belli belirsiz bir sis üzerlerine iniyordu.

"Peki," dedi Teresa. "Birbirimize sen diyebiliriz."

"Elbette," dedi Alberto. "Siz demek tuhaf kaçıyor, yaşlılar gibi."

Birkaç saniye suskun kaldılar, Alberto sigarasını yere atıp üzerine bastı.

"Haydi," dedi Teresa elini uzatarak, "hoşça kal."

"Hayır," dedi Alberto. "Arkadaşını başka zaman görebilirsin. Sinemaya gidelim."

"Kendini zorunlu hissetme," dedi Teresa. Yüzü ciddiydi. "Gerçekten, yapacak başka bir şeyin yok mu?"

"Olsaydı bile, seninle gitmek isterdim," dedi Alberto. "Ama emin ol, yok."

"Peki," dedi Teresa. Avcunu havaya doğru açtı. Gökyüzüne bakıyordu, Alberto gözlerinin ışıl ışıl olduğunu gördü.

"Yağmur yağıyor."

"Belli belirsiz."

"Expreso'yu yakalayalım."

Arequipa Caddesi'ne yöneldiler. Alberto bir sigara daha yaktı.

"Yeni söndürdün," dedi Teresa. "Çok mu sigara içiyorsun?"

"Hayır. Yalnızca izin günlerinde."

"Kolej'de içmenize izin vermiyorlar mı?"

"Sigara içmek yasak. Ama biz gizli gizli içiyoruz."

Caddeye yaklaştıkça önlerinden geçtikleri evler büyümüş, sokakların sayısı azalmıştı. Yoldan geçenlerle karşılaşıyorlardı. Ceketsiz, gömlekli birkaç delikanlı Teresa'ya bağırarak laf attı. Alberto geriye dönmek istedi, ama Teresa tuttu onu.

"Boş ver," dedi. "Hep boyla laf atarlar."

"Yanında biri varken bir kızı rahatsız etmemeleri gerek," dedi Alberto. "Hakaret bu."

"Siz Leoncio Pradolular, çok kavgacısınız."

Alberto hoşnutlukla kızardı. Vallano haklıydı; askeri öğrenciler kızları etkiliyordu, Miraflores'li kızları değil anla, Lincelileri. Kolej'den söz etmeye başladı, sınıflar ara-

sındaki çekişmelerden, eğitimden, lamadan ve köpekleri Taşaksız'dan. Teresa dikkatle onu dinliyor, anlattıklarına gülüyordu. Sonra da o, bir büroda çalıştığını, daha önce de, daktilo steno kurslarına katıldığını anlattı. Raimondi Koleji durağında Expreso'ya bindiler ve San Martin Meydanı'nda indiler. Pluto'yla Tico, kemerlerin altında duruyordu. Onları tepeden tırnağa süzdüler. Tico Alberto'ya gülümsedi, göz kırptı.

"Sinemaya gitmiyor musunuz?"

"Ektiler bizi," dedi Pluto.

Ayrıldılar. Alberto arkasından fısıldaştıklarını işitti. Alberto, birden, çevredekilerin sinsi bakışlarını ensesinde hissetti.

"Hangi filmi görmek istersin?" diye sordu.

"Bilmem. Fark etmez,"

Alberto bir gazete aldı ve bağıra bağıra sinema ilanlarını okudu. Teresa gülüyor, kemerlerin altından gelip geçenler onlara bakıyordu. Metro'ya gitmeye karar verdiler. Alberto salondan iki bilet aldı. "Arana bana ödünç verdiği parayı nasıl harcadığımı bir bilseydi," diye düşündü. "Artık Altın Ayakları görmeye gidemeyeceğim." Teresa'ya gülümseyerek karşılık verdi. Daha erkendi, sinema neredeyse boştu. Alberto'nun çenesi açılmıştı, bu kızdan çekinmediğinden, espriler yapıyor, mahallede sık sık duyduğu fıkraları anlatıyordu.

"Sinema güzelmiş," dedi Teresa. "Çok şık."

"Daha önce hiç gelmedin mi?"

"Hayır. Buralardaki sinemaları pek bilmem. İşten geç çıkıyorum, altı buçukta."

"Sinemaya gitmekten hoşlanmaz mısın?"

"Çok hoşlanırım. Her pazar giderim. Ama bizim eve yakın sinemalara."

Film renkliydi, bol bol dans sahnesi vardı. Filmin kahramanı hem dansçı, hem komedyendi. Herkesin adı-

nı birbirine karıştırıyor, sendeleyip düşüyor, tuhaf mimikler yapıyor, gözlerini deviriyordu. "İbne olduğu hemen belli oluyor," diye düşündü Alberto. Dönüp Teresa'ya baktı. Teresa büyük bir dikkatle perdeye bakıyordu, ağzı hafif aralıktı, gözlerini yiyecekmiş gibi perdeye dikmişti. Daha sonra, çıktıklarında, sanki Alberto görmemiş gibi filmden söz etmeye koyuldu. Coşkuyla, oyuncuların giysilerim, mücevherlerini anlattı, komik sahneleri hatırlayıp güldü.

"Güçlü bir belleğin var," dedi Alberto. "Bütün bu ayrıntıları nasıl hatırlıyorsun?"

"Söyledim ya, sinemayı çok severim. Film seyrederken her şeyi unuturum, başka bir dünyadaymışım gibi gelir bana."

"Evet," dedi Alberto. "Sana baktım bir ara, büyülenmiş gibiydin."

Expreso'ya binip yan yana oturdular. San Martin Meydanı, sinemalardan çıkmış, sokak lambalarının altında gezinen insanlarla doluydu. Meydanın çevresindeki trafik karmakarışıktı. Raimondi Koleji durağına gelmeden biraz önce Alberto zile bastı.

"Beni geçirmene gerek yok," dedi Teresa. "Tek başıma dönebilirim. Zaten yeterince vaktini aldım."

Alberto karşı çıktı, onu geçirmek için üsteledi. Lince'nin göbeğine giden sokak karanlıktı, yanlarından çiftler geçiyor, karanlıkta hareketsiz başka çiftler, onları görünce fısıldaşmayı ya da öpüşmeyi kesiyorlardı.

"Gerçekten yapacak bir şeyin yok muydu?" diye sordu Teresa.

"Hiçbir şeyim yoktu, yemin ederim."

"İnanmıyorum sana."

"Doğruyu söylüyorum, niçin inanmıyorsun?"

Teresa duraksıyordu. Sonunda, söyledi:

"Kız arkadaşın yok mu?"

"Hayır," dedi Alberto, "yok."

"Eminim bana yalan söylüyorsun, bir sürü kız arkadaşın olmuştur,"

"Bir sürü olmadı, birkaç tane oldu. Ya sen, senin çok erkek arkadaşın oldu mu?"

"Benim mi? Hiç olmadı."

Acaba şimdi sorsam mı ona, kız arkadaşım olur mu diye? diye aklından geçirdi Alberto.

"Olmaz," dedi, "bir yığın erkek arkadaşın olmuştur."

"Bana inanmıyor musun? Sana bir şey söyleyeyim mi? İlk kez biri beni sinemaya davet ediyor."

Arequipa Caddesi'yle bitmez tükenmez çift sıralı otomobilleri uzakta kalmıştı, sokak daralmış, karanlık koyulmuştu. Öğleden sonra yağan yağmur sırasında ağaçların yapraklarında biriken damlalar, fark edilmeden kaldırımlara süzülüyordu.

"İstemedin herhalde de ondan."

"Neyi?"

"Erkek arkadaşın olmasını?" Alberto bir an durdu. "Güzel kızların istedikleri kadar erkek arkadaşı olur."

"Ama," dedi Teresa, "ben güzel değilim ki! Farkında değil miyim sanıyorsun?"

Alberto hararetle karşı çıktı, "Şimdiye kadar tanıdığım en güzel kızlardan birisin," dedi.

Teresa dönüp ona baktı.

"Benimle alay ediyorsun," diye kekeledi.

Ne kadar densizim, diye düşündü Alberto. Teresa'nın kaldırımda yankılanan küçük adımlarını işitiyordu, kendi attığı her adıma karşılık, Teresa iki adım atıyordu. Başı hafifçe eğikti, kollarını göğsünde kavuşturmuştu, ağzı sımsıkı kapalıydı. Mavi kurdelesi siyah gibi görünüyor, saçlarına karışıyordu. Sokak lambalarının altından geçerken beliriyor, sonra karanlığa gömülüyordu. Evin kapısına kadar konuşmadan geldiler.

"Her şey için teşekkürler," dedi Teresa. "Çok teşekkürler." El sıkıştılar.

"Görüşmek üzere."

Alberto döndü ve birkaç adım attıktan sonra geri geldi.

"Teresa."

Teresa zili çalmak için elini, kaldırmıştı. Şaşkınlıkla döndü.

"Yarın işin var mı?" diye sordu Alberto.

"Yarın mı?"

"Evet. Sinemaya gelir misin?"

"Gelirim. Teşekkürler."

"Saat beşte seni almaya gelirim," dedi Alberto.

Teresa hemen eve girmeyip Alberto gözden kaybolana kadar arkasından baktı.

Annesi kapıyı açtığında, Alberto daha selamlamadan, ondan özür dilemeye başladı. Sitem, gözlerinden okunuyordu annesinin, iç geçirip duruyordu. Salona geçip oturdular. Annesi tek söz etmiyor, kırgın kırgın ona bakıyordu. Alberto'yu inanılmaz bir sıkıntı kaplamıştı.

"Özür dilerim," dedi bir kez daha. "Kızma, anne. İnan ki çıkıp gelmek için elimden geleni yaptım, ama bırakmadılar beni. Biraz yorgunum. Gidip yatabilir miyim?"

Annesi karşılık vermedi. Sitemle bakmaya devam ediyor, Alberto, "Bakalım ne zaman başlayacak?" diye geçiriyordu içinden. Çok beklemesi gerekmedi, annesi birden yüzünü ellerine gömdü ve essiz sessiz ağlamaya başladı. Alberto saçlarını okşuyor, annesi onu niçin üzdüğünü soruyordu. Alberto annesini her şeyden çok sevdiğini söylüyor, yeminler ediyor, annesiyse onu yalancılıkla suçlayıp, tam babasının oğlu olduğunu belirtiyordu. Hıçkırıkların, Tanrı'ya yakarmaların arasında, köşedeki dükkândan tek tek seçtiği kurabiyelerden, pastalardan, ma-

sanın üzerinde soğuyan çaydan, Tanrı'nın manevi gücünü ve fedakârlığını sınamak için ona verdiği yalnızlık ve acıdan söz etti. Alberto saçlarını okşamayı sürdürerek alnından öpmek için eğildi. "İşte bu hafta da Altın Ayaklar'a gidemedim," diye düşünüyordu. Sonra annesi sakinleşti ve kendi elcağızlarıyla hazırladığı yemeği tatması için üsteledi. Alberto kabul etti. Sebze çorbasını içerken annesi yanı başında oturuyor, "Hayatta biricik desteğim sensin," diyordu. Babasının bir saate yakın oturduğunu, ona bir sürü öneride bulunduğunu –yurtdışına bir yolculuk, görünüşü kurtarmak için barışmak, boşanma, dostça ayrılık– ama, kendisinin hepsini reddettiğini, bir an bile düşünmediğini anlattı.

Daha sonra, yine salona geçtiler ve Alberto sigara içmek için izin istedi. Annesi izin verdi, ama onun sigara yakışını görünce, ağlamaya ve zamanın akışından, çocukların nasıl büyüyüp adam olduklarından, uçup giden hayattan söz etmeye başladı. Çocukluğunu, Avrupa'ya yaptığı yolculukları, kolej arkadaşlarını, pırıl pırıl gençliğini, şimdi kendini mahvetmeye çabalayan o adam uğruna teptiği kısmetlerini hatırladı. Sonra da sesini alçaltıp hüzünlü bir tavırla kocasını anlatmaya koyuldu. Durup durup, "Gençken çok farklıydı," diye yineliyor, ne kadar spora düşkün olduğunu, tenis turnuvalarındaki başarılarını, inceliğini, Brezilya'daki balaylarını, Ipanema plajında gece yarıları el ele gezinmelerini anlata anlata bitiremiyordu. "Onu böyle baştan çıkaran arkadaşlarıydı," diyordu. "Lima dünyanın en ahlaksız kentidir. Ama dualarım onu kurtaracak!" Alberto tek söz etmeden onu dinliyor, bu cumartesi de göremeyeceği Altın Ayaklar'ı, Teresa'yla sinemaya gittiğini öğrenince Köle'nin göstereceği tepkiyi, Helena'yla çıkan Pluto'yu, Askeri Kolej'i, üç yıldır uğramadığı eski mahallesini düşünüyordu. Sonunda annesi esnedi. Alberto da kalkıp iyi geceler diledi.

Odasına gitti. Soyunmaya başlamıştı ki, başucundaki sehpanın üzerinde, kendi adına bir zarf durduğunu gördü. Açtı ve içinde elli sol buldu.

"Onu sana bıraktı," dedi annesi kapının ağzından. İçini çekti, "Bir tek bunu kabul ettim. Zavallı oğlum, senin de kendini feda etmen hiç doğru değil!" dedi.

Alberto annesini kucaklayıp havaya kaldırdı, üst üste birkaç kez döndürüp, "Anneciğim benim," dedi, "yakında her şey düzelecek. İstediğin her şeyi yapacağım." Annesi mutlulukla gülümsüyordu, "Kimseye muhtaç değiliz biz," derken. Annesini öpüp okşarken dışarıya çıkmak için izin istedi.

"Yalnızca birkaç dakika," dedi, "birazcık hava almak istiyorum."

Annesinin yüzü gölgelendi, ama karşı çıkmadı. Alberto kravatını yeniden taktı, saçlarını alelacele taradı ve çıktı. Annesi pencereden seslendi: "Yatmadan önce dua etmeyi unutma."

Koğuşta takma adını ilk söyleyen Vallano olmuştu. Bir pazar, gece yarısı, öğrenciler sivil giysilerini çıkarıp, nöbetçi subayın önünden geçerken keplerinin altına gizledikleri sigara paketlerini ortaya attıkları sırada, Vallano kendi kendine, Huatica'da dördüncü sokaktaki bir kadından söz etmeye başlamıştı. Patlak gözleri yuvalarında fıldır fıldır dönüyordu, mıknatıslı bir çemberin içindeki çelikten bilyalar gibi. Kullandığı sözcükler, ses tonu, coşkuyla doluydu.

"Kes sesini, soytarı," demişti Jaguar. "Kafa ütüledin."

Ama o bir yandan yatağını düzeltmiş, bir yandan da konuşmasını sürdürmüştü. Cava sormuştu:

"Adı neydi dedin?"

"Altın Ayaklar."

"Yeni olmalı bu," demişti Arrospide. Dördüncü sokakta herkesi tanırım, bu adı hiç duymadım."

Ertesi pazar, Cava, Jaguar ve Arrospide de ondan söz ediyordu. Birbirlerini dirsekleyip gülüşüyorlardı. "Ben size dememiş miydim?" diyordu Vallano kasıla kasıla. "Benim sözüme güvenin." Bir hafta sonra, takımın yarısı onunla tanışmıştı ve Altın Ayaklar adı, tanıdık bir ezgi gibi Alberto'nun kulaklarında çınlıyordu. Arkadaşlarından duyduğu belirsiz ama imalı sözler Alberto'nun hayal gücünü harekete geçiriyordu. Düşlerinde bu ad şehvetli, tuhaf, çelişkili anlamlar taşıyordu; kadın hep aynı kadındı, ama her defasında değişikti, tam ona dokunacakken ya da yüzünü açacakken kayboluveren bir görüntüydü, onda en çılgınca istekleri yaratıyor, sonsuz bir şefkat uyandırıyordu, Alberto böyle zamanlarda sabırsızlıktan öleceğini sanıyordu.

Takımda Altın Ayaklar'dan en sık söz edenlerden biri de Alberto'ydu. Huatica ve dolaylarını yalnızca ortalıkta dolaşan söylentilerden bildiğinden kimse ondan kuşkulanmıyordu, çünkü anlatılanlardan inanılmayacak öyküler uyduruyordu. Ama içten içe duyduğu küskünlüğü bir türlü kafasından atamıyordu; arkadaşlarına maceralarını anlattıkça onlar gülüyor ya da hiç çekinmeden ellerini ceplerine atıyorlardı, ama Alberto'nun düşleri dışında hiçbir zaman bir kadınla aynı yatakta bulunamayacağına olan inancı gittikçe pekişiyordu. O zaman bunalıyor, bir dahaki çıkışında, yirmi sol çalması da gerekse, frengi de kapsa, Huatica'ya gideceğine yemin ediyordu kendi kendine.

28 Temmuz Caddesi'yle Wilson Caddesi'nin kesiştiği köşede indi. "On beş yaşındayım ama, daha çok gösteriyorum," diye düşünüyordu. "Tedirgin olmam için hiç-

bir neden yok." Bir sigara yaktı ve iki nefes çektikten sonra attı. 28 Temmuz Caddesi'nde ilerledikçe, kalabalık artıyordu. Lima Chorillos tramvayının raylarını geçince, kendini işçilerden, hizmetçi kızlardan, dümdüz saçlı melezlerden, yürümekten çok, dans eden esnek yerlilerden, bakır tenli Kızılderililerden, güler yüzlü *cholo*'lardan oluşmuş bir kalabalığın ortasında buldu. Ama havaya sinmiş ucuz yemek ve içki kokusundan, Victoria semtinde olduğunu anladı. Neredeyse elle tutulacak kadar yoğun, kızarmış domuz derisi, *pisco*, domuz sucuğu, ter, bira ve ayak kokusu karışımı bir kokuydu bu.

Kocaman, tıklım tıklım Victoria Meydanı'nı geçerken, ufku işaret eden taştan İnka heykeli, Kolej'in Kahramanı'nı ve Vallano'nun sözlerini hatırlattı ona: "Manco Capac kerhanecinin teki, eliyle gösterdiği yön, Huatica yolu." Kalabalık yüzünden ağır ağır ilerlemek zorundaydı, boğuluyordu. Caddenin ışıkları, sanki kaldırımlara dizilmiş birbirinin eşi küçük evlerin pencerelerine göz atarak ilerleyen adamların karanlık yüzlerini vurgulamak ister gibi, zayıf ve ölgündü. 28 Temmuz Caddesi'yle Huatica sokağının köşesindeki cüce Japon'un salaş meyhanesinden küfürler çalındı Alberto'nun kulağına. İçeriye baktı: Birtakım erkek ve kadın, şişelerle dolu bir masanın çevresinde öfkeyle kavga ediyordu. Sokağın köşesinde birkaç dakika oyalandı. Elleri cebinde, çevresindeki yüzleri inceledi; bazılarının gözleri cam gibiydi, bazıları neşeli görünüyordu.

Ceketini düzeltip dördüncü, en dar sokağa girdi; kendinden emin bir biçimde gülümsüyordu, ama gözlerinden sıkıntısı okunuyordu. Birkaç metre yolu kalmıştı; Altın Ayaklar'ın evini ezbere biliyordu, ikinci evdi. Kapıda arka arkaya sıralanmış üç adam vardı. Alberto pencereden içeriye baktı: Tahtadan minik bir hol, kırmızı bir ışık, bir iskemle, duvarda sararmış, belirsiz bir fotoğraf,

pencerenin önünde bir sedir: "Ne kadar küçükmüş," diye düşündü düş kırıklığıyla. Bir el omzuna dokundu.

"Hop, delikanlı," dedi buram buram soğan kokan bir adam, "kör müsün, yoksa uyanık mı geçinmeye çalışıyorsun?"

Sokak lambaları ancak sokağın ortasını aydınlatabiliyordu, kırmızı ışıksa, pencerenin ötesine sızmıyordu; Alberto adamın yüzünü göremiyordu. O anda, erkekler güruhunun duvar diplerinden yürüdüğünü, hep gölgede kaldığını fark etti. Sokağın ortası bomboştu.

"Cevap versene," dedi adam.

"Ne oldu ki?"

"Aslında umurumda değil," dedi adam. "Ama enayi de değilim. Göz göre göre kazık atamazsın bana."

"Tamam da," dedi Alberto, "ne istiyorsun?"

"Sıraya gir. Numara yapma."

"Anladık," dedi Alberto. "Sinirlenme."

Pencereden uzaklaştı, adam elini omzundan çekti. Kuyruğa girdi, duvara dayanıp art arda dört sigara içti. Önündeki adam içeri girip hemen çıktı. Hayat pahalılığıyla ilgili bir şeyler geveleyerek uzaklaştı. Kapının öbür yanından bir kadın sesi, "Gir," dedi.

Boş holü geçti. Holü öbür odadan donuk camlı bir kapı ayırıyordu. "Artık korkmuyorum," diye düşündü kendi kendine. "Erkeğim ben." Kapıyı itti. Oda da hol kadar küçüktü. Kırmızı ışık burada daha kuvvetli, daha çiğdi. Oda bir sürü eşyayla doluydu, Alberto birkaç saniye için ne yapacağım bilemedi, hiçbir ayrıntı üzerinde durmadan, boş boş bakmıyordu, çevresinde değişik boyutlarda lekelerden başka bir şey göremedi, yatağa uzanmış kadına da göz attı, yüzünü seçemedi, aklında kalan yalnızca sabahlığını süsleyen koyu renkli desenlerdi, bu gölgeler çiçek de olabilirdi, hayvan da. Sonra, yine kendine geldi. Kadın doğrulmuştu. Gerçekten de minnacık-

tı, ayakları neredeyse yere değmiyordu. Dağınık sarı buklelerinin altından, boyalı saçlarının siyah dipleri görünüyordu. Aşırı boyalı yüzüyle Alberto'ya gülümsüyordu. Alberto başını eğdiğinde sedeften, canlı, tombul iki balık gördü, Vallano'nun dediği gibi, "bir lokmada yutulmak için yaratılmış," bu yağlı bedene, yayvan ve biçimsiz bu ağıza, kendisini inceleyen bu ölü gözlere tamamen yabancıydılar.

"Leoncio Prado'dansın herhalde," dedi.

"Evet."

"Beşinci sınıf, birinci takım."

"Evet," dedi Alberto.

Kadın kahkahalarla gülmeye başladı.

"Bugün sekiz oldu," dedi. "Geçen hafta gelenleri sayamadım. Maskotlarıyım onların."

"Ben ilk kez geliyorum," dedi Alberto kızararak. "Benim..."

Sözü bir öncekinden daha gürültülü bir kahkahayla kesildi.

"Batıl inançlarım yoktur," dedi kadın gülmeye devanı ederek. "Bedava çalışmıyorum, artık böyle hikâyelere inanmayacak kadar da yaşlandım. Her gün biri gelip ilk kez geldiği mavalını okuyor."

"Onu demek istememiştim. Param var."

"Bak buna sevindim işte. Komodinin üstüne bırak parayı. Elini de çabuk tut küçük asker."

Alberto ağır ağır soyundu, giysilerini tek tek dürdü. Kadın kayıtsızca onu izliyordu. Alberto üstündekilerin hepsini çıkarınca, ilgisizce yatağa uzanıp sabahlığının önünde açtı. Çıplaktı, ama sutyen giymişti, pembe, biraz gevşek sutyenden göğüslerinin üstü görülüyordu. "Aslında sarışınmış," diye düşündü Alberto. Kadının yanına çöktü. Kadın, hemen sarıldı ona. Alberto karnının altında, daha iyi bir pozisyon arayan kadının karnını hissetti.

Sonra kadının bacakları havaya kalkıp çaprazlama birleşti ve Alberto bacaklarını, hafifçe kalçalarında bir an durup beline değdiğini, sonra yavaşça bir aşağı bir yukarı gezindiğini hissetti. Biraz sonra, sırtında kavuşmuş eller de bu harekete katıldı ve ayaklarla aynı ritme uyup belinden omuzlarına gidip gelmeye başladı. Kadının ağzı kulağına yakındı ve önce çok alçak bir mırıltı, bir fısıltı, sonra da bir küfür duydu. Ellerle ayaklar hareketsiz kaldı.

"Bana bak, uyumaya mı geldin?"

"Ne olur kızma," diye kekeledi Alberto. "Bilmiyorum, ne oldu bana böyle."

"Ben biliyorum," dedi kadın. "Otuzbirci seni." Alberto kuru kuru gülüp kaba saba sözler etti.

Kadın yeniden bayağı bir kahkaha atıp onu kenara iterek kalktı. Yatağa oturup Alberto'nun daha önce görmediği cin gibi bir bakış fırlattı ona.

"Vay canına, galiba gerçekten ilk bu," dedi. "Uzan bakayım."

Alberto sırtüstü uzandı. Yanında diz çökmüş Altın Ayaklar'a, açık renk, biraz kızarmış tenine, arkadan vuran ışıkla hafifçe koyulaşan saçlarına bakarken müzedeki bir heykelciği, bir taşbebeği, bir sirkte görmüş olduğu maymunu düşündü, ellerinin ustaca hareketlerini, kendisine domuz, çapkın diyen yavan sesi fark etmedi. Sonra bütün simgeler, nesneler kayboldu, geriye yalnızca onu sarıp sarmalayan kırmızı ışık ve yoğun bir sıkıntı kaldı.

San Martin Meydanı'nın karşısında, Colmena saat kulesinin altında, El Callao'ya giden tramvay durağında, beyaz şapkalardan oluşan bir deniz dalgalanıyordu. Bolivar Oteliyle Romano Barı'nın teraslarından, gazeteciler, serseriler ve bekçiler sonu gelmeyen askeri öğrenci akınını izliyordu. Her yönden kümeler halinde gelip saat

kulesinin çevresinde toplanıyorlar, tramvayı bekliyorlardı. Kimisi çevredeki barlardan çıkıp geliyordu. Trafiği engelliyor, yol isteyen sürücülere küfrediyor, çevredeki kadınlara sarkıntılık ediyor, sövgülerle, şakalarla, bağıra çağıra geziniyordu. Gelen tramvaylar anında öğrencilerin istilasına uğruyor, siviller tedbirli davranıp sıranın arkasına geçiyordu. Üçüncü sınıf öğrencileri, tramvaya binmek için her adım atışında enselerinden bir el yakalayıp, "Önce öğrenciler, sonra Köpekler," dedikçe, dişlerinin arasından sövüyorlardı.

"Saat on buçuk," dedi Vallano. "Umarım son otobüs de gitmemiştir."

"Saat daha onu yirmi geçiyor," dedi Arrospide. "Yetişiriz."

Tramvay tıklım tıklımdı. İkisi de ayaktaydılar. Pazar akşamları, kolejin otobüsleri Bellavista'dan öğrencileri toparlardı.

"Bak şuraya," dedi Vallano. "İki Köpek. Apoletlerini görmeyelim diye ellerini birbirinin omuzlarına atmışlar. Vay uyanıklar."

Arropside, "Affedersiniz," diye diye üçüncü sınıf öğrencilerinin oturdukları koltuğa kadar kendine yol açtı. Geldiğini gören iki öğrenci aralarında konuşmaya başladı. Tramvay 2 Mayıs Meydanı'nı geçmiş, görünmez arsalar arasında ilerliyordu.

"İyi akşamlar," dedi Vallano.

İki delikanlı, sanki kendilerine seslenildiğini anlamamış gibi davrandı. Arrospide birinin başına dokundu.

"Çok yorgunuz," dedi Vallano. "Kalkın."

Çocuklar dediğini yaptı.

"Dün ne yaptın?" diye sordu Arrospide.

"Pek bir şey yapmadım. Cumartesi bir partiye gittim, birinin doğum günüydü galiba, felaket bir geceydi. Eve döndüğümde valide kapıyı açıp, 'Koşun, doktorla ra-

hibi çağırın,' diye bağırmaya başladı. Kendimi zor koru-dum. Rezaletti. Ha! Huatica'ya da gittim. Bu arada, takı-ma Şair'le ilgili haberlerim var."

"Ne haberi?" diye sordu Arrospide.

"Herkese birden anlatacağım. Aklınız duracak."

Ama yatakhaneye gidinceye kadar sabredemedi. Kolej'in son otobüsü Palmeras Caddesi'nde La Perl a ka-yalıklarına doğru ilerliyordu. Bavulunun üzerinde oturan Vallano söze başladı:

"Şuraya bakın. Sanki takımın otobüsü. Hemen her-kes burada."

"Ya, öyle, Zenci güzeli," dedi Jaguar. "Dikkat et de ırzına geçmesinler."

"Size bir şey anlatayım mı?" dedi Vallano.

"Ne oldu?" diye sordu Jaguar. "Yoksa ırzına geçtiler mi bile?"

"Daha iyi bir hikâye," dedi Vallano. "Şairle ilgili."

"Ne oluyor sana?" dedi Alberto. Arkalarda bir köşe-ye sıkışmıştı.

"Sen burada miydin? Ne yapalım. Cumartesi günü Altın Ayaklar'a gittim. Sana aşılsın diye para ödemişsin ona."

"Hadi ya!" dedi Jaguar. "Ben bedava asılırdım."

Birkaç çekingen gülüşme oldu.

"Altın Ayaklarla Vallano aynı yatakta sütlü kahve gibi oluyorlardır herhalde," dedi Arrospide.

"İkisinin üzerinde Şair de olursa zencili sandviç olur, tam sosisli sandviç," diye ekledi Jaguar.

"Herkes aşağıya," diye bağırdı Çavuş Pezoa. Otobüs Kolej'in kapısında durmuştu, öğrenciler yere atlıyorlar-dı. İçeriye girerken, Alberto sigaralarını saklamadığını hatırladı. Geriye doğru bir adım attı, ama o sırada, kapı-da nöbetçi olarak yalnızca iki askerin olduğunu şaşırarak fark etti. Hiç subay yoktu ortalıkta. Garipti bu.

"Teğmenler ölmüş olmalı," dedi Vallano.

"Tanrı duanı kabul etsin," diye karşılık verdi Arrospide.

Alberto koğuşa girdi. Karanlığa gömülmüştü, ama tuvaletlerin açık kapısından gelen solgun ışıkta, dolaplarının önünde soyunan öğrenciler seçilebiliyordu.

"Fernandez," diye seslendi biri.

"Merhaba," dedi Alberto, "ne istiyorsun?"

Yanı başında Köle duruyordu, üstünde pijamaları vardı, yüzü allak bullaktı.

"Haberin var mı?"

"Hayır. Ne var?"

"Kimya sınavının sorularının çalındığını anlamışlar. Camlardan biri kırılmış. Dün Albay geldi. Yemekhanenin ortasında subayları azarladı. Yanlarına yaklaşılmıyor. Cuma günü nöbetçi olanlar da..."

"Ee" dedi Alberto, "ne olacakmış?"

"Kimin çaldığı ortaya çıkıncaya kadar hepimiz cezalıyız."

"Allah kahretsin!" dedi Alberto. "Pislik herif!"

V

Bir keresinde kendi kendime dedim ki: "Şimdiye kadar hiç onunla yalnız kalmadım. Okulun dağılma saatinde gidip beklesem nasıl olur?" Ama bir türlü karar veremiyordum. Ne diyecektim ona? Yol için gerekli parayı nereden bulacaktım? Teresa öğle yemeğini Lima'da, okulun yakınında oturan akrabalarında yerdi. Öğlen gidip onunla birlikte akrabalarının evine kadar yürümeyi düşünmüştüm, böylece birlikte epey bir yolu yürümüş olacaktık. Bir yıl önce, adamın teki el ilanı dağıtmam için bana on beş riyal vermişti, ama şimdi böyle bir olanağım yoktu. Saatlerce oturup nereden para bulabileceğimi düşünüyordum. Bir gün, Sırık Higueras'tan bir sol ödünç almayı akıl ettim. Bana hep sütlü kahve ya da bir kadeh *pisco*'yla sigara ısmarlardı, bir sol onun için neydi ki? O öğleden sonra Bellavista Meydanı'nda ona rastladığımda istedim. "Elbette," dedi, "sözü mü olur! Arkadaş dediğin insana yardım etmelidir." Doğum günümde ödeyebileceğimi söylediğimde güldü, "Önemli değil," dedi. "Ne zaman ödeyebilirsen o zaman öde. Al bakalım." Tekliği cebime attığımda havalarda uçuyordum, bütün gece uyku tutmadı, ertesi gün derslerde esneyip durdum. Üç gün sonra, anneme, "Chucuito'da bir arkadaşın evinde yiyeceğim," dedim. Kolej'de, hocadan yarım saat önce

çıkmak için izin istedim, en çalışkan öğrencilerden biri olduğum için izin verdi.

Tramvay neredeyse boş olduğundan araya kaynayamadım, neyse ki biletçi yarırn bilet parası aldı benden. 2 Mayıs Meydanı'nda indim. Bir keresinde, vaftiz babamı görmeye giderken, Alfonso Ugarte Caddesi'nden geçtiğimiz sırada, annem, "Bak," demişti, "bu büyük yapı Teresa'nın okulu." Yapı o günden beri hiç aklımdan çıkmamıştı, görür görmez tanıyacağımı biliyordum, ama Alfonso Ugarte Caddesi'ni bulamıyordum, Hatırlıyorum, Colmena Caddesi'nde yürürken yanlış yolda olduğumu anlayıp geriye döndüm, koşarak Bolognesi Meydanı'na vardım ve siyah yapıyı buldum. Tam çıkış saatiydi, bir sürü kız vardı, kimi uzun, kimi kısa boylu; bense çok utanıyordum. Geriye dönüp köşeye yürüdüm ve bir bakkal dükkânının kapısında durup vitrinin arkasına geçerek beklemeye koyuldum. Kıştı, ama ter içindeydim. Uzaktan onu gördüğümde ilk yaptığım, dükkâna girmek oldu, korkuyordum. Ama sonra dışarıya çıktım ve onu arkadan gördüm, Bolognesi Meydanı'na doğru yürüyordu. Tek başına olduğu halde yaklaşamadım ona. Onu gözden kaybedince 2 Mayıs Meydanı'na döndüm ve tramvaya bindim, kendime küfrederek. Okul kapanmıştı, henüz erkendi. Elli centavom[1] vardı, ama yiyecek bir şeyler almadım! Bütün gün sıkkındım, akşam Teresa'yla ikimiz çalışırken neredeyse tek söz etmedim. Neyim olduğunu sorduğunda da kıpkırmızı kesildim.

Ertesi gün, dersin ortasında, yine gidip onu beklemeye karar verdim. Hocaya gidip yeniden izin istedim. "Olur," dedi, "ama annene söyle, her gün erken çıkarsan sonunda derslerine engel olacak." Artık yolu bildiğim-

1. Solun yüzde biri. (Ç.N.)

den, çıkış saatinden önce okulun önüne vardım. Öğrenciler kapıda görünmeye başladığında, aynı bir gün önceki gibi hissediyordum, ama kendi kendime, "Yanına gideceğim, yanına gideceğim," diye yineleyip duruyordum. Teresa son çıkanlar arasındaydı, tek başına. Biraz uzaklaşmasını bekleyip izledim. Bolognesi Meydanı'na geldiğinde adımlarımı sıkıştırıp ona yetiştim. "Merhaba, Tere," dedim. Biraz şaşırdı, gözlerinden anladım, ama o, doğal bir tavırla, "Merhaba, burada ne işin var?" dedi. Ben de ne yalan uyduracağımı bilemediğimden, "Kolej'den erken çıktım, gelip seni bekleyeyim dedim. Niçin sordun?" dedim. "Hiç," dedi, "öylesine sordum." Akrabalarına mı gideceğini sordum, evet dedi. "Ya sen?" diye ekledi. "Bilmiyorum," dedim, "senin için sakıncası yoksa seni geçireyim." "Olur," dedi, "iki adımlık yol zaten." Amcasıyla yengesi Arica Caddesi'nde oturuyordu. Yol boyunca pek bir şey konuşmadık. Bütün sorularıma karşılık veriyordu, ama yüzüme bakmadan. Sokağın köşesine geldiğimizde, "Amcamlar buraya çok yakın oturuyor," dedi. "Beni burada bıraksan daha iyi olur." Gülümsedim, o da elini uzattı. "Ciao," dedim. "Bu akşam çalışacak mıyız?" "Evet, elbette," dedi, "yığınla dersim var." Bir an durup ekledi: "Geldiğin için çok teşekkürler."

La Perlita, çimenlik alanın sonunda, yemekhaneyle dersliklerin arasında, Kolej'i çevreleyen duvarların yakınındadır. Küçük, beton bir yapıdır ve kocaman, açık penceresi tezgâh görevi görür. Gece gündüz, pencerede melez Paulino'nun korkunç suratı durur. Çekik Japon gözleri, kalın zenci dudakları, bakır rengi Kızılderili yanakları ve çenesi, dümdüz saçlar. Paulino; tezgâhta Coca-Cola, kurabiye, kahve, kakao, şeker ve bisküvi; dükkânın arkasında da yani duvarlarla çevrili, dış duvara dayalı damsız küçücük odada, devriyeler konmadan önce en iyi kaçış noktasında, normal fiyatının iki katına sigarayla *pis-*

co satar. Paulino, duvarın kenarında, hasır bir şiltenin üzerinde uyur ve geceleri karıncalar vücudunda volta atarlar. Şiltenin altında, Paulino'nun kendi elleriyle kazdığı, "nacional" paketleriyle *pisco* şişelerini gizlediği çukuru örten bir kalas bulunur.

Hafta sonu cezalı olanlar, cumartesi ve pazar günleri öğle yemeğinden sonra, kuşku uyandırmamak için, ikişer üçer buraya gelir. Yere uzanır ve Paulino zulasını açarken, küçük, yassı taşlarla karıncaları ezer. Melez hem cömerttir, hem de kurnaz. Veresiye sigara ve *pisco* satar, ama önce uzun uzun yalvartır ve kendisini eğlendirmelerini ister. Paulino'nun odası küçüktür, en çok yirmi kişi sığar içine. İçeride yar kalmayınca, gecikenler arsaya gidip yere uzanır, içeridekilerin çıkmasını beklerken lamayı hedef alıp taş atarlar. Üçüncü sınıf öğrencilerinin bu eğlencelere katılma şansları yok gibidir, çünkü dördüncü ve beşinci sınıftakiler onları ya dışarı atar ya da gözcü olarak diker. Bu toplantılar saatler sürer. Öğle yemeğinden sonra başlayıp akşam yemeği saatinde dağılırlar. Pazar günleri cezalılar cezalarına daha kolay katlanırlar; dışarıya çıkmama düşüncesine alışmışlardır, ama cumartesi günleri hâlâ bir umut taşır ve bitmez tükenmez planlar yaparlar kaçmak için. Nöbetçi subayını yumuşatacak dâhice yalanlar uydurulur, gün ortasında ana kapıdan çıkıp gitmek gibi aptallığa varan cesaret örnekleri bulunur. Ama onlarca cezalıdan yalnızca biri ya da ikisi kaçmayı başarır. Öbürleri, Kolej'in boş avlularında gezinir, koğuşlarda yataklara yayılır, gözlerini boşluğa dikip o öldürücü sıkıntıyı hayal güçleriyle dağıtmaya çalışır, ya da paraları varsa, Paulino'nun oraya, sigarayla *pisco* içmeye ve karıncalara yem olmaya gider.

Pazar sabahları, kahvaltıdan sonra ayine gidilir. Kolej'in papazı, sarışın, neşeli bir rahiptir, yurtsever vaızlarında, büyük adamların örnek alınacak hayatlarını, Tan-

rı'ya ve Peru'ya olan sevgilerini anlatır, disiplini ve düzeni yüceltir, askerleri misyonerlere, kahramanları ermişlere, kiliseyi orduya benzetir. Öğrenciler papaza saygı duyar, onun gerçek bir erkek olduğunu düşünürler. Ona sivil giysileri içinde, El Callao'nun en sefil sokaklarında, soluğunda buram buram alkol kokusu, gözlerinde çapkın bir anlatımla rastladıkları olmuştur hafta sonlarında.

Ertesi sabah uyandıktan sonra, uzun bir süre boyunca gözleri kapalı yattığını da unutmuştu. Kapı açıldığında, korkunun bedenine yeniden egemen olduğunu anladı. Soluğunu tuttu. Emindi. Gelen oydu ve onu dövmeye geliyordu. Ama yanılmıştı, annesiydi odaya giren. Annesi çok ciddiydi, gözlerini ondan ayırmıyordu. "Nerede?" "Gitti, saat onu geçiyor." Derin derin nefes aldı ve doğruldu. Oda ışığa boğulmuştu. Sokaktaki hareketin, tramvay gürültüsünün, otomobil kornalarının ancak farkına varıyordu. Kendisini çok zayıf hissediyordu, sanki çok uzun ve ağır bir haftalıktan yeni kalkmış gibi. Annesinin olanlardan söz etmesini bekledi. Ama o hiçbir şey söylemiyor, oradan oraya gidiyor, odayı topluyormuş gibi yapıyor, iskemlenin birini yerleştiriyor, perdeleri çekiyordu. "Chiclayo'ya gidelim," dedi. Annesi okşamak için yaklaştı ona. Uzun parmakları başında geziniyor, saçlarının arasına giriyor, sırtından aşağıya iniyordu. Ona eski günleri hatırlatan rahatlatıcı, sıcak bir duyguydu bu. Kulağına çalınan ses de, çocukluğunda işittiği mırıltılı çağlayandı. Annesinin söylediklerine dikkat etmiyordu, sözcükler gereksizdi. Sevecenlikleri ezgilerindeydi. Ama annesi sözlerini şöyle bitirdi: "Artık Chiclayo'ya geri dönemeyiz. Bundan böyle hep babanla oturman gerek." Ona bakmak için yatakta döndü, pişmanlıktan ağlamaya başlayacağından emindi, ama annesi çok sakindi, hatta gülümsüyordu. "Onunla ya-

şamaktansa Adelina Teyze'yle yaşamayı bin kat tercih öderim!" diye bağırdı. Annesi, etkilenmeden, onu sakinleştirmeye çalıştı. "Sorun şu," dedi ağır ağır. "Onu daha önce görmemiştin. O da seni tanımıyordu. Ama her şey yoluna girecek, göreceksin. İkiniz birbirinizi iyice tanıyınca çok seveceksiniz birbirinizi, bütün babalarla oğullar gibi." "Dün gece beni dövdü," dedi Alberto boğuk bir sesle. "Yumruk attı bana, sanki büyük bir adammışım gibi. Onunla yaşamak istemiyorum." Annesinin eli hâlâ başındaydı, ama artık bir okşama değil, dayanılmaz bir ağırlıktı. "Sinirlidir, ama aslında iyi yüreklidir," dedi annesi. "İdare etmek gerek onu. Suç biraz da sende, onun sevgisini kazanmak için hiçbir şey yapmıyorsun. Dün gece olanlar için sana çok kızdı. Henüz çok küçüksün, anlayamazsın. Benim haklı olduğumu göreceksin, daha sonra anlayacaksın. Öğlen eve döndüğünde, odaya girdiğin için özür dile ondan. Onun gönlünü almaya çalış, yoksa keyfi yerine gelmez hiç." Yüreği deli gibi çarpıyordu, Chiclayo'daki evlerinin bahçesindeki sayısız kurbağayı hatırladı. Pompa gibi bir şişer, bir sönerlerdi. O zaman anladı: "Onunla birlik oldu, suç ortağı oldu onun." Tedbirli olmaya karar verdi, artık annesine güvenemezdi. Yalnızdı. Öğlen, sokak kapısının açıldığını duyduğunda, merdivenlerden indi ve babasının önünde durdu. Gözlerine bakmadan, "Dün gece için özür dilerim," dedi.

"Başka ne dedi sana?" diye sordu Köle.

"O kadar," dedi Alberto. "Bütün hafta boyunca aynı soruyu sorup durdun. Başka bir şeyden söz etsene."

"Özür dilerim," dedi Köle. "Ama bugün cumartesi. Beni yalancının biri sanıyor olmalı."

"Niçin öyle sansın canım. Mektup yazdın ya. Ayrıca ne düşündüğünden sana ne?"

"Bu kıza âşığım. Benim hakkımda kötü şeyler düşünmesini istemem."

"Başka şeyler düşün. Cezamızın ne kadar süreceğini bilmiyoruz. Belki haftalar sürer. Kadınları düşünmemek daha iyi."

"Ben senin gibi değilim," dedi. Köle, ezile büzüle. "İradem yok benim. O kızı bir daha hiç hatırlamamak istiyorum, ama ondan başka şey de düşünemiyorum. Haftaya cumartesi de çıkamazsam çıldıracağım. Söylesene, benimle ilgili bir şey sordu mu sana?".

"Yeter be," dedi Alberto. "En çok beş dakika gördüm onu, kapısının önünde. Kaç defa söyledim sana, onunla hiçbir şey konuşmadım. Suratını bile görmeye vakit olmadı."

"O zaman niçin ona yazmak istemiyorsun?"

"Çünkü, canım istemiyor."

"Biraz tuhaf geliyor bana. Herkes için mektup yazıyorsun. Bana niçin yazmıyorsun?"

"Ötekileri tanımıyorum. Ayrıca, canım mektup yazmak istemiyor. Şu anda paraya ihtiyacım yok. Parayı ne yapayım, kimbilir kaç hafta buraya tıkılıp kalacağız."

"Gelecek cumartesi ne pahasına olursa olsun çıkacağım," dedi Köle. "Kaçmak zorunda kalsam bile."

"İyi," dedi Alberto. "Ama şimdi, Paulino'ya gidelim. Her şeyden bıktım, kafayı çekmek istiyorum."

"Sen git," dedi Köle. "Ben koğuşta kalacağım."

"Korkuyor musun?"

"Hayır. Ama benimle dalga geçmelerinden hoşlanmıyorum."

"Kimse dalga geçmeyecek seninle. Gidip kafaları çekeceğiz. Biri sana bulaşırsa suratını dağıtırsın biter. Hadi kalk, gidiyoruz."

Koğuş yavaş yavaş boşalmıştı. Yemekten sonra, takımdaki on cezalı, yataklarına uzanıp sigara içmişler,

sonra Boa birkaçını kandırıp La Perlita'ya gitmişti. Daha sonra, Vallano başkalarıyla ikinci takımın cezalılarının düzenlediği bir kâğıt oyununa katılmıştı. Alberto'yla Köle kalkıp dolaplarını kapadı ve çıktılar. Avlu, yol ve çimenlik alan bomboştu. Elleri ceplerinde, hiç konuşmadan La Perlita'ya yöneldiler. Esintisiz, güneşsiz, durgun bir öğleden sonraydı. Birden birinin güldüğünü duydular. Birkaç metre ötelerinde, çimenlerin arasında, kepini gözlerine kadar indirmiş bir öğrenci duruyordu.

"Beni görmediniz," dedi gülümseyerek. "Sizi öldürebilirdim."

"Sana üstlerine selam vermeyi öğretmediler mi?" dedi Alberto. "Esas duruşa geç, Allah'ın belası!"

Çocuk bir fırlayışta ayağa kalktı ve selam verdi. Yüzü son derece ciddi bir anlatıma bürünmüştü.

"Paulino'nun orası çok mu kalabalık?" diye sordu Alberto.

"Hayır efendim, çok değil. On kişi kadarlar."

"Tamam, uzanabilirsin," dedi Köle.

"Sigara içiyor musun, Köpek?" dedi Alberto.

"Evet efendim, ama sigaram yok. İsterseniz üstümü arayın. İki haftadır çıkmıyorum."

"Vah yavrucak," dedi Alberto. "Ağlatacaksın beni. Al."

Cebinden bir sigara paketi çekip uzattı. Öteki kuşkuyla bakıyor, elini uzatmaya cesaret edemiyordu.

"İki tane al," dedi Alberto. "Bak ne kıyak adamım."

Köle ikisine ilgisiz bir tavırla bakıyordu. Öğrenci gözlerini Alberto'dan ayırmadan, çekinerek elini uzattı. İki sigara alıp gülümsedi.

"Çok teşekkür ederim efendim," dedi. "Çok naziksiniz."

"Bir şey değil," dedi Alberto. "Her şey karşılıklıdır. Bu akşam gelip yalağımı yaparsın. Birinci takımdayım."

"Evet efendim."

"Hadi gidelim artık," dedi Köle.

Paulino'nun odasının girişi duvara dayalı teneke bir kapıydı. Kapı bir yere tutturulmamıştı, rüzgârda hemen devrilirdi. Alberto ve Köle çevrede subay olmadığından emin olunca kapıya yaklaştılar. İçeriye girmeden, kahkaha atan Boa'nın kalın sesini duydular. Alberto, Köle'ye gürültü etmemesi için işaret edip parmak uçlarında yaklaştı. Kapıyı birden iki eliyle ittirdi. İçeride on kadar yüz dehşet içinde kendilerine bakıyordu.

"Hepiniz yakalandınız," dedi Alberto. "Ayyaşlar, ibneler, sapıklar, otuzbirciler, hepiniz hapse giriyorsunuz."

Eşikte duruyorlardı. Köle, Alberto'nun arkasına geçmişti. Yüzü uysal ve zavallıydı. Yere yığılmış öğrenciler arasından çevik ve maymuna benzer biri, ayağa kalkıp Alberto'nun önüne dikildi.

"Girsenize be!" dedi. "Çabuk olun, görecekler. Senin, bu esprilerin de fazla olmaya başladı, Şair, sonunda senin yüzünden başımız belaya girecek."

"Benimle böyle senli benli olmasan iyi edersin, melez domuz," dedi Alberto içeriye girerken. Öğrenciler dönüp Paulino'ya baktılar. Alnı kırışmış, şiş dudakları istiridye gibi açılmıştı.

"Ne oluyor sana yumurcak? Dayak mı istiyorsun?"

"Nasıl bildin?" dedi Alberto, yere uzanırken. Köle de onun yanına uzandı. Paulino bütün bedeniyle sarsıla sarsıla gülüyordu. Dudakları hareket ediyor, ara sıra çürük, kırık dişleri görünüyordu.

"Küçük orospunu da, mı getirdin yanında?" dedi. "Irzına geçersek ne yapacaksın?"

"Çok iyi fikir!" diye bağırdı Boa. "Köle'yi düzelim."

"Paulino maymununu düzsek daha iyi olmaz mı?" dedi Alberto. "O daha etli butlu."

"Bana gıcığı var," dedi Paulino omuzlarını silkerek.

Boa'nın yanına uzandı. Birisi kapıyı yerine takmıştı. Alberto üst üste yığılmış gövdeler arasında bir *pisco* şişesi buldu. Elini uzattı, ama Paulino havada bileğini tuttu.

"Bir fırtı yirmi beş centavo," dedi.

"Hırsız herif," dedi Alberto.

Cüzdanını çıkarıp beş sol uzattı.

"On fırt," dedi.

"Yalnız senin için mi, küçük karın için de mi?"

"Her ikimiz için."

Boa yüksek sesle güldü Şişe elden ele dolaşıyordu. Paulino çekilen fırtlara dikkatle bakıyor, biri ölçüyü kaçırdı mı, elinden şişeyi çekip alıyordu. Körle içtikten sonra öksürdü, gözlerine yaşlar doldu.

"Bu ikisinin bir haftadır içtikleri su ayrı gitmiyor," dedi Boa, Alberto'yla Köle'yi göstererek. "Neler oluyor acaba?"

"Boş ver," dedi başı Eoa'nın sırtına dayalı biri. "Yarışma ne oldu?"

Paulino birden heyecanlandı. Gülüyor, herkesi dirsekleyip, "Hadi, hadi," diyordu. Ötekiler de bundan yararlanıp koca *pisco* yudumları yuvarlıyordu. Kısa sürede şişe boşaldı. Alberto, başını çaprazlama kavuşturduğu kollarının üzerine dayamış, Köle'ye bakıyordu. Köle'nin yanağında küçük, kırmızı bir karınca dolaşıyordu, farkında değildi. Gözlerinde ıslak bir parıltı vardı, yüzü bembeyazdı. "Şimdi para çıkaracak, ya da, bir şişe, ya da bir paket sigara, leş gibi bir koku yayılacak, bok yığını, önümü açacağım, sen de açacaksın, o da açacak, Melez titremeye başlayacak, herkes titremeye başlayacak, keşke Gamboa gelip de çıkacak kokuyu duyabilse." Paulino diz çökmüş, yeri eşeliyordu. Biraz sonra, elinde bir keseyle ayağa halktı. Salladığında, bozuk paralar şıkırdadı. Yüzünün bütün çizgileri inanılmaz bir biçimde harekete geçmişti Burun delikleri açılmış, mor dudakları av arar

gibi ileriye uzanmış, damarları atmaya başlamıştı. Yüzü ter içindeydi. "Şimdi oturacak, at gibi solumaya başlayacak, tükürükleri çenesinden akacak, elleri çıldıracak, sesi kısılacak, çek pis elini üstümden, bacakları havada çırpınacak, dili dişlerinin arasında tıslayacak, şarkı söyleyecek, bağıracak, karıncaların üzerinde yuvarlanacak, süpürge saçları alnına dökülecek, çek elini, keseceğim yoksa, yere yatacak yüzünü çimenlere kuma gömecek, ağlayacak, elleri ve gövdesi hareketsiz kalacak, ölecek."

"On sol var bunun içinde," dedi Paulino. "Ayrıca ikinciye de bir şişe *pisco*. Ama herkese ikram etmesi koşuluyla."

Alberto başını kollarının arasına gömmüştü: Gözleri karanlığa gömülmüş minik evreni araştırıyordu. Kulaklarına gürültülü bir coşku geliyordu: Kımıldayan, gerinen bedenler, gülüşler, Paulino'nun sık soluğu. Sırtüstü döndü ve başını yere dayadı! Tepesinde bir saç levha parçası ve gri göğün bir parçası görünüyordu, ikisi de aynı boyutlardaydı. Köle üzerine eğildi. Yüzü solgundu, boynu ve elleri de öyle; derisinin altından, incecik mavi damarlar seçiliyordu.

"Çıkalım buradan, Fernandez," diye mırıldandı Köle. "Gidelim."

"Hayır, olmaz," dedi Alberto. "O keseyi kazanmaya niyetliyim."

Şimdi Boa çılgınca gülüyordu. Alberto başını biraz eğdiğinde, koca postallarını, kalın bacaklarını, haki gömleğiyle önü açık pantolonu arasından görünen karnını, kalın boynunu, fersiz gözlerini görebiliyordu. Bazıları pantolonlarını indiriyor, bazıları önünü açmakla yetiniyordu. Paulino, nemli dudaklarıyla bu vücut çemberinin çevresinde dolaşıyor, bir elinde şıkır şıkır öten keseyi, öteki elinde *pisco* şişesini tutuyordu. "Boa Taşaksız'ı istiyormuş," dedi biri, ama kimseyi güldüremedi. Alberto ağır

ağır düğmelerini çözüyor, gözleri yarı kapalı, Altın Ayaklar'ın vücudunu, saçlarını gözlerinin önüne getirmeye çalışıyordu, ama bu silik görüntü siliniyor, onun yerini, esmer bir genç kızın görüntüsü alıyor, o da bir belirip bir kayboluyordu, kızın eli, ince dudakları görünüyor, üzerine ince ince yağmur çiseliyor, giysilerini ıslatıyor, Kuatica'nın kırmızı ışıkları kara gözlerinin dibinde yanmaya başlıyor, Allah kahretsin diyor, Altın Ayaklar'ın beyaz, dolgun butları ortaya çıkıyor, kayboluyor; Arequipa Caddesi'ndeki sıra sıra otomobil genç kızla kendisinin durdukları Raimondi Koleji durağının önünden geçiyor.

"Ya sen, sen ne bekliyorsun?" dedi Paulino, bozulmuştu. Köle yere uzanmış, başı ellerinin arasında hareketsiz yatıyordu. Melez önünde ayakta durmuştu, dev gibi görünüyordu. "Düz onu Paulino!" diye bağırdı Boa. "Düz Şair'in sevgilisini. Şair kıpırdarsa suratını dağıtırım." Alberto yere baktı. Sarımsı toprağın üzerinde benek benek siyah noktalar vardı, ama hiç taş yoktu. Bedeni kasıldı, yumruklarını sıktı. Paulino eğilmişti, dizleri ayrıktı, Köle'nin bacakları vücudunun altından geçiyordu.

"Ona dokunursan kemiklerini kırarım," dedi Alberto.

"Köle'ye âşık," dedi Boa. Ama, sesinden, Paulino ve Alberto'ya ilgisinin dağıldığı anlaşılıyordu; sesi kısık, uzaktan geliyordu. Paulino gülümsedi ve ağzını açtı, dilinin üzerinde birikmiş tükürük dudaklarını ıslatıyordu.

"Bir şey yapmayacağım ona," dedi. "Yalnızca, nasıl yapılacağını göstereceğim. Kendi başına beceremiyor."

Köle hiç kıpırdamıyordu, Paulino kemerini çözüp pantolon düğmelerini açarken havaya bakmaya devam ediyordu. Alberto başını çevirdi; saç beyaz, gökyüzü griydi, kulaklarında bir ezgi vardı, kırmızı karıncaların yeraltı dehlizlerindeki söylenişleri, kırmızı ışıklı dehlizler, kırmızı ışıkta koyu gölgeler, ateşin yaladığı kadının

teni, tapılası küçük ayaklarının ucundan boyalı saçlarının diplerine kadar, duvarda büyük bir leke vardı, şu çocuğun ritmik sallanışı sarkaç gibi zamanı belirtiyor, odayı yerde tutuyor, odanın havalanmasını, kırmızı Huatica sarmalına düşmesini engelliyordu, baldan ve sütten yapılmış o butlara düşmesini engelliyordu, genç kız, tüy gibi, orantılı, incecik bedeniyle çiseleyen yağmurun altında yürüyordu, ama bu kez volkanik patlamaları içinde hissediyordu, büyümeye başlamıştı, bedeninin gizli koridorlarına yayılıyor, genç kızı beyninden, kanından dışarı atıyor, şimdi ellerinin okşadığı karnının altında bir koku, bir tat, bir biçim yaratıyordu ve yakıcı, her şeye egemen bir şey yükselmeye başlıyordu, ilerleyen, tüten, bir kemik, kas ve sinir yığınının arasında beliren, sonsuz, kırrnızı karıncaların asla giremeyeceği bir cennete uzanan zevki görüyor, işitiyor, hissediyordu, ama o anda birden her şey dağılıverdi, çünkü Paulino soluk soluğa yakınına devrilmişti ve Boa bölük pörçük cümleler sıralıyordu birbiri ardına. Sırtının altında toprağı hissetti yeniden, dönüp baktı ve gözü iğne batmış gibi yanmaya başladı. Paulino, Boa'nın vücudunu okşuyor, Boa hiç aldırmıyordu. Melez hızlı hızlı soluk alıp veriyor, küçük çığlıklar atıyordu. Boa'nın gözleri kapalıydı yerde kıvranıyordu. "Şimdi koku başlayacak, şişe birkaç dakikada boşalacak, şarkı söyleyeceğiz, biri espriler patlatacak, Melez hüzünlenecek, ağzım kuruyacak, sigaralar midemi bulandıracak, kusmak isteyeceğim, uykum gelecek, başım ağrıyacak, sonunda verem olacağım, çünkü Doktor Guerra'nın dediğine göre, otuzbir çekmek, bir kadını üst üste yedi kere düzmek kadar kötüymüş."

Boa'nın çığlığını duyduğunda kıpırdamadı; pembe bir istiridyenin içinde uyuyan minik bir varlıktı o, ne rüzgâr, ne su, ne de ateş, sığınağına giremezdi onun. Sonra gerçeğe geri döndü. Boa, Paulino'yu yere yatırmış vu-

ruyor, "Isırdın beni, melez domuz, *serrano*, öldüreceğim seni," diye bağırıyordu. Birkaç kişi doğrulmuş, ilgisiz gözlerle seyrediyordu. Paulino kendini korumaya çalışmıyordu, bir süre sonra Boa yakasını bıraktı. Melez ağır ağır kalktı, ağzını sildi, yerden para kesesini ve *pisco* şişesini aldı. Parayı Boa'ya verdi.

"Ben ikinciyim," dedi Cardenas.

Paulino şişeyle ona yaklaştı. Ama Alberto'nun yanındaki topal Villa durdurdu onu.

"Hayır," dedi, "ikinci o değil."

"Kim o zaman?" dedi Paulino.

"Köle."

Boa parasını saymayı bırakıp çipil gözlerini Köle'ye dikti. Köle sırtüstü yatıyordu, kolları iki yanına uzanmıştı.

"Hiç aklınıza gelir miydi?" dedi Boa. "Bu herifin de sahici bir kamışı varmış."

"Sende de eşek kamışı," dedi Alberto. "Önünü kapat, hilkat garibesi."

Boa kahkahalarla gülmeye ve hoplaya zıplaya, bedenlerin üzerinden atlayarak, kamışı elinde, şarkı söylemeye başladı: "Üzerinize işerim, hepinizi düzerim, boşuna Boa dememişler, karıları bir vuruşta yere sererim." Ötekiler giysilerini temizliyor, düzeltiyordu. Köle *pisco* şişesini açmıştı, büyük bir yudum alıp yere tükürdükten sonra şişeyi Alberto'ya geçirdi. Herkes içiyor, sigaralarını tüttürüyordu. Bir köşeye oturmuş olan Paulino'nun yüzünde yorgun, hüzünlü bir ifade vardı. "Şimdi de dışarı çıkıp ellerimizi yıkayacağız, sonra ıslık çalıp sıraya gireceğiz, yemekhaneye gideceğiz, bir-ki, bir-ki, yemek yiyeceğiz, yemekhaneden çıkacağız, koğuşa gideceğiz, biri hadi yarışma yapalım diye bağıracak, başka biri Melez'in yerinde yaptık bir yarışma ve Boa kazandı diyecek, Boa, Köle de oradaydı diye ekleyecek, Şair getirdi onu, düz-

memize izin vermedi, yarışmada ikinci oldu, yat emri verilecek, uyuyacağız, yarın olacak, sonra da pazartesi, sonra da kim bilir kaç hafta."

Emilio omzuna vurup, "İşte orada," dedi. Alberto başını kaldırdı. Helena parmaklıklardan eğilmiş, ona bakıyordu. Emilio Alberto'yu dirseğiyle dürtüp yineledi: "İşte orada. Haydi, git." Alberto fısıldadı: "Sussana yahu! Görmüyor musun, Ana'yla, birlikte." Parmaklığın ardında, sarışın başın yanında, bir başka, esmer baş belirmişti. Emilio'nun kız kardeşi Ana'ydı bu. "Boş ver," dedi Emilio. "Ben onu hallederim. Haydi gidelim." Alberto başını salladı. Terrazas Kulübü'nün merdivenlerini çıktılar. Balkon gençlerle doluydu. Kulübün öte yanından, salondan neşeli bir müzik duyuluyordu. "Ama ne olursa olsun yaklaşmayacaksın," diye fısıldadı Alberto merdivenlerde. "Kız kardeşin de yanımıza gelmesin. İsterseniz bizi izleyin, ama uzak durun." Kızlara yaklaştıklarında kızlar gülüşüyordu. Helena daha büyük görünüyordu. İnce, yumuşak, saf görünüşünden cesaretini kestirmek olanaksızdı. Ama mahallede herkes bilirdi onu. Öteki kızlar, sokak ortasında sataşıldığında, ağlamaya başlar, gözlerini yere indirir, utanır ya da korkarlardı. Oysa Helena, çakmak çakmak gözleriyle küçük bir hayvan gibi saldırganların karşısına dikilir, onlara meydan okur, pürüzsüz sesiyle her alaya karşılık verir, ya da erkeklerden önce harekete geçer, onlara en küçültücü takma adlarıyla seslenir, hatta tehdit eder, vücudu dimdik, başı havada, yumruklarını sallar, çevresindeki çemberi yarar ve bir zafer ifadesiyle uzaklaşırdı. Ama bu eskidendi. Bir süredir, kimse başlangıç mevsimini ve ayını tam olarak bilemiyordu (belki de temmuzda, tatil sırasında, Tico'nun annesiyle babası, doğum günü için kız erkek karışık bir

kutlama töreni düzenlediğindeydi), oğlanlarla kızlar arasındaki düşmanlık kayboluyor gibiydi. Oğlanlar artık yolda bekleyip kızlar geçerken korkutarak eğlenmiyor, tersine, kızlardan birini gördüklerinde hoşlanıyor, çekingen bir yakınlık duyuyorlardı. Kızlar da, Laura ya da Ana'ların evinin balkonundan, oğlanlardan birinin sokaktan geçtiğini görünce konuşmalarını kesiyor, aralarında fısıldaşıyor, ona adıyla sesleniyorlar, oğlanlar gördükleri yakın ilgiyi ve balkonda yarattıkları coşkuyu fark ediyorlardı. Emilioların bahçesinde çimenlere uzandıklarında, söyleşilerinin konusu değişik oluyordu. Futbol maçları, yarışlar, kayalıklardan kumsala iniş, kimsenin umurunda değildi artık. Durmadan sigara içerek (artık kimse dumandan boğulmuyordu) on beş yaşından küçüklere yasak olan filmleri görebilmek için sinemaya nasıl girebileceklerini konuşuyorlar, yakında bir parti olup olmayacağını tartışıyorlardı. Anne babaları pikap çalıp dans etmelerine izin verecek miydi? Geçen parti gibi gece yarısına kadar sürecek miydi? Her biri, mahallenin kızlarıyla karşılaşmalarını, konuşmalarını anlatıyordu. Annelerle babalar olağanüstü önemliydi artık. Bazıları, örneğin Ana'nın babası, Laura'nın annesi, hepsinin saygısını kazanmıştı, çünkü, oğlanları selamlıyor, onların kızlarıyla konuşmalarına izin veriyor, onlara dersleri hakkında sorular soruyorlardı. Bazılarıysa, örneğin Tico'nun babası, Helena'nın annesi, sert, kuşkucu tavırlarıyla onları korkutup kaçırıyordu.

"Bu öğleden sonra sinemaya gidiyor musun?" diye sordu Alberto.

Deniz kıyısında, tek başlarına yürüyorlardı. Alberto, arkasında Emilio'nun ve Ana'nın ayak seslerini işitiyordu. Helena başını salladı ve "Evet, Leuro'ya gidiyorum," dedi. Alberto beklemeye karar verdi; karanlıkta daha kolay olurdu. Tico birkaç gün önce sondaj yapmış ve Helena,

"Bilmem ki," demişti. "Ama uygun bir biçimde sorarsa belki de onunla çıkmayı kabul edebilirim." Pırıl pırıl bir yaz sabahıydı, güneş masmavi gökyüzünde, yakındaki denizin üzerinde parlıyor, Alberto kendini formda hissediyordu: Her şey yolundaydı. Mahallenin kızlarıyla birlikteyken kendine güvenir tavırlar takınır, onlara zekice espriler yapar ya da onlarla ciddi ciddi konuşurdu. Ama Helena söyleşileri çok güçleştirirdi, her şeye, en masum cümlelere bile karşı çıkar, hiç, gevezelik olsun diye konuşmaz, düşüncelerini keskin bir biçimde ortaya koyardı. Bir keresinde Alberto ona, ayine geç gittiğini anlatmıştı. Helena, "ayine katılmış sayılmazsın," demişti, soğuk bir tavırla. "Bu gece ölürsen, cehenneme gidersin." Bir başka gün, Ana ve Helena, balkondan futbol maçını seyretmişler, Alberto maçtan sonra sormuştu. "Nasıl buldun maçı?" Helena, "Çek kötü oynuyorsun," diye karşılık vermişti. Oysa bir hafta önce, mahallenin erkekleriyle kızları birlikte Ricardo Palma'da gezerken, Alberto Helena'nın yanında yürümüş, Helena ona çok arkadaşça davranmıştı. Ötekiler dönüp dönüp onlara bakmış, "Ne güzel bir çift!" demişlerdi.

Malecon'dan uzaklaşmış, Juan Fanning Sokağı'na, Helena'nın evine yönelmişlerdi. Alberto artık Emilio ve Ana'nın ayak seslerini işitmiyordu. "Sinemada görüşecek miyiz?" diye sordu Helena'ya. "Sen de mi Leuro'ya gidiyorsun?" dedi Helena inanılmaz bir saflıkla. "Evet," dedi, "ben de Leuro'ya gidiyorum." "İyi, o zaman belki görüşürüz." Evin köşesine geldiklerinde, Helena ona elini uzattı. Colon Sokağı, Diego Ferre Sokağı'nın kavşağı, yani mahallenin tam göbeği, bomboştu; gençler hâlâ plajda ya da Terrezas'ın havuzundaydı. "Mutlaka Leuro'ya gideceksin, değil mi?" dedi Alberto. "Evet, bir terslik çıkmazsa." "Nasıl bir terslik yani?" "Ne bileyim ben," dedi Helena büyük bir ciddiyetle. "Bir deprem örneğin." "Sana bir şey söyleyeceğim," dedi Alberto. Kızın gözlerinin içi-

ne baktı, Helena kirpiklerini kırpıştırdı, çok şaşırmış görünüyordu. "Bana bir şey mi söyleyeceksin? Nedir?" "Sinemada söylerim." "Niçin şimdi söylemiyorsun?" dedi. "Bir an önce söylesene." Alberto kızarmamak için büyük bir çaba harcadı. "Sana ne söyleyeceğimi çok iyi biliyorsun," dedi. "Hayır," dedi Helena, şaşkınlığı daha da artmıştı. "Ne olabilir acaba, hiç tahmin edemiyorum." "İstersen hemen şimdi söyleyeyim," dedi Alberto. "Şimdi oldu. Haydi, söyle bakalım."

"Şimdi de dışarı çıkacağız, sonra ıslık çalacağız, yemekhaneye gideceğiz, bir-ki, bir-ki, çevremizde boş iskemlelerle yemek yiyeceğiz, boş avluya çıkacağız, boş koğuşlara gireceğiz, biri, haydi yarışma yapalım diye bağıracak, ben de yarışmayı Melez'in orada yaptık bile diyeceğim, Boa kazandı, her zaman Boa kazanır zaten, gelecek cumartesi de Boa kazanacaktır, sonra yat borusu çalınacak, uyuyacağız, sonra pazar, sonra pazartesi, izine çıkanlar geri dönecek, onlardan sigara satın alacağız, ben mektupla ya da öyküyle ödeyeceğim." Alberto ve Köle, boş koğuşta yan yana yataklara uzanmışlardı. Boa'yla öteki cezalılar La Perlita'ya gitmişlerdi. Alberto bir izmarit bulmuş, içiyordu.

"Yıl sonuna kadar da sürebilir," dedi Köle.

"Ne sürebilir?"

"Ceza."

"Ne bok yemeye cezadan söz ediyorsun? Kapa çeneni, ya da uyu. Tek cezalı sen değilsin."

"Biliyorum, ama belki de yıl sonuna kadar cezalı kalacağız."

"Evet," dedi Alberto. "Cava'nın yaptığı ortaya çıkmazsa, elbette. Ama nasıl öğrenebilirler ki?"

"Haksızlık bu," dedi Köle. "O *serrano* her cumartesi

elini kolunu sallaya sallaya çıkıyor, biz onun yüzünden burada kapalı kalıyoruz."

"Hayat bu oğlum," dedi Alberto. "Adalet aramayacaksın."

"Dışarı çıkmayalı bugün bir ay oluyor," dedi Köle. Hiçbir zaman bu kadar uzun ceza çekmemiştim."

"Alışmış olman gerekir," dedi Alberto.

"Teresa mektuplarıma karşılık vermiyor," dedi Köle. "Oysa iki mektup yazdım ona."

"Ne diye kafayı takıyorsun ona?" dedi Alberto. "Dünya kadınla dolu."

"Ama ben ondan hoşlanıyorum. Ötekiler beni ilgilendirmiyor. Anlamıyor musun?"

"Çok iyi anlıyorum. Anan bellenmiş senin."

"Onunla nasıl tanıştığımı biliyor musun?"

"Hayır. Nereden bileyim?"

"Her gün bizim evin önünden geçerken görürdüm onu. Penceremden seyrederdim, bazen de selam verirdim."

"Onu düşünüp otuzbir çeker miydin?"

"Hayır. Onu görmek hoşuma gidiyordu yalnızca."

"Aman ne romantik!"

"Bir gün o evden çıkmadan sokağa indim. Köşede onu bekledim."

"Geçerken çimdirdin mi?"

"Yanına yaklaştım ve elimi uzattım."

"Ne dedin ona?"

"Adımı söyledim. Onun adını sordum. Tanıştığımıza çok sevindiğimi söyledim."

"Salağın tekisin sen. Peki, o, o ne dedi?"

"O da bana adını söyledi."

"Hiç öpüştünüz mü?"

"Hayır, onunla çıkmadık bile."

"Pis yalancı. Yemin et öpüşmediğinize."

"Sana ne oluyor?"

"Hiç. Bana yalan söylenmesinden hoşlanmam."

"Niçin yalan söyleyeyim? Onu öpmek istemediğimi mi sanıyorsun? Ama onunla üç dört kez sokakta karşılaştım yalnızca. Bu Allah'ın belası Kolej yüzünden onu göremedim bir daha. Belki de başka birini bulmuştur bu arada."

"Kimi?"

"Ne bileyim ben? Herhangi biri. Çok güzel bir kız."

"Abartma. Bence çirkin sayılır."

"Bana göre güzel."

"Ağzın süt kokuyor senin. Bana göre, kadınlar yatmak içindir."

"Ama, ben, sanırım bu kıza âşığım."

"Ay, neredeyse ağlayacağım."

"Eğer öğrenimimi bitirene kadar beni beklerse, onunla evlenirim."

"Bence aldatır seni. Ama önemli değil, istersen nikâhta tanığın olurum."

"Neden böyle söylüyorsun?"

"Tam boynuzlanacak tipsin de ondan?"

"Belki de mektuplarımı almamıştır."

"Olabilir."

"Niçin bana mektup yazmak istemedin? Bu hafta bir sürü mektup yazdın."

"Canım istemedi."

"Bana ne gıcığın var? Niçin böyle öfkelisin?"

"Ceza sinirlerimi tozuyor. İçeride hapsolmaktan bıkan bir kendin mi var sanıyorsun?"

"Niçin Leoncio Prado'ya girdin?"

Alberto güldü ve karşılık verdi:

"Ailemin onurunu kurtarmak için."

"Sen hiç ciddi olamaz mısın?"

"Ciddiyim, Köle. Babam aile geleneklerini çiğnediği-

mi söylüyordu. O yüzden beni buraya verdi, adam olmam için."

"O zaman niçin giriş sınavlarında çakmadın?"

"Bir kız yüzünden. Beni oyalıyordu, anladın mı? Bu deliğe bir düş kırıklığının ardından ve ailem yüzünden girdim."

"O kıza âşık mıydın?"

"Hoşuma gidiyordu."

"Güzel miydi?"

"Evet."

"Adı neydi? Ne oldu aranızda?"

"Adı Helena'ydı. Aramızda bir şey geçmedi. Ayrıca, özel hayatımdan söz etmeyi sevmem."

"Ama ben sana her şeyimi anlatıyorum."

"Hoşuna gittiği için anlatıyorsun. İstemesen anlatmazsın."

"Sigaran var mı?"

"Hayır. Ama buluruz."

"Bende metelik kalmadı."

"Bende iki sol var. Kalk Paulino'ya gidelim."

"La Perlita burama geldi artık. Boa'yla Melez midemi bulandırıyor."

"O zaman yatakta kal. Ben gidiyorum."

Alberto kalktı. Köle, Alberto'nun kepini takışını ve kravatını düzeltişini seyretti.

"Sana bir şey söyleyeyim mi?" dedi Köle. "Biliyorum, benimle alay edeceksin. Ama önemli değil."

"Ne diyeceksin?"

"Tek arkadaşım sensin. Eskiden arkadaşım yoktu, yalnız tanıdıklarım vardı. Yani okul dışında demek istiyorum. Burada tanıdıklarım bile yoktu. Birlikte olmaktan hoşlandığım tek insan sensin."

"Bu bir ibnenin kur yapmasına benziyor," dedi Alberto.

Köle gülümsedi.
"Hayvan herifin tekisin," dedi. "Ama iyi herifsin."
Alberto çıktı. Kapıdan seslendi:
"Sigara bulursam, sana bir tane getiririm."
Avlu nemliydi. Alberto, onlar koğuşta çene çalarken dışarıda yağmur yağdığını fark etmemişti. Uzaktan, çimenlerde oturan bir öğrenci gördü. Geçen cumartesi nöbet tutan çocuk muydu yoksa?

"Şimdi de Melez'in oraya gideceğim, yarışma yapılacak, Boa kazanacak, o leş kokusu dağılacak, sonra boş avluya çıkacağız, koğuşa gireceğiz, biri yarışalım diyecek, Paulino'da yarışma yaptık, Boa kazandı, gelecek cumartesi de kazanacak diyeceğim, yat borusu çalacak, sonra uyuyacağız, sonra pazar, sonra pazartesi ve kim bilir kaç hafta."

VI

Yalnızlığa ve aşağılanmalara katlanabilirdi, onlara çocukluğundan beri alışıktı ve bunlar yalnızca yüreğini yaralıyordu; asıl korkunç olan, bu hapsoluştu, dışarıdan kendisine zorlanan, kendi seçmediği, deli gömleği gibi zorla giydirilmiş sonsuz yalnızlıktı. Teğmen'in kapısının önündeydi, henüz kapıya vurmak için elini kaldırmamıştı. Ama yine de, yapacağını biliyordu, karar vermesi üç hafta almıştı, artık korkmuyordu, üzülmüyordu. Ona ihanet eden eliydi: Hareketsiz, sülük gibi pantolonuna yapışmış, cansız duruyordu. İlk kez başına gelmiyordu bu. Salesia Koleji'nde "Taşbebek" derlerdi ona, çekingendi, her şeyden ürkerdi. Ders aralarında, sınıf arkadaşları çevresinde toplanır, "Ağla Taşbebek, ağla," diye bağırırlardı. Sırtı duvara yapışıncaya kadar geri geri giderdi. Yüzler yaklaşır, sesler yükselir, çocukların ağızları kendisini ısırmaya hazırlanan hayvan ağızlarına dönüşürdü. Ağlamaya başlardı. Bir keresinde, kendi kendine, "Bir şeyler yapmam gerek," demişti. Dersin ortasında, çocukların en güçlü olanına kafa tutmuştu. Şimdi çocuğun adını, yüzünü, sert yumruklarını, soluk alırken çıkardığı gürültüyü hatırlamıyordu. Kendini çöplerin orada, çocuğun karşısında, heyecanlı seyircilerle çevrelenmiş bulduğunda korkmuyordu, heyecanlı da değildi; sonsuz bir

bitkinlik duyuyordu yalnızca. Bedeni vuruşlardan etkilenmiyordu, kurtulmaya da çalışmıyordu, karşısındakinin vurmaktan yorulmasını beklemesi gerekmişti. Leoncio Prado'nun giriş sınavını kazanmak için elinden geleni yapmasının nedeni, bu ödlek bedeni cezalandırmak, adam etmek içindi. Bu bitmek bilmeyen yirmi dört aya bunun için katlanmıştı. Artık bütün umudunu yitirmişti, kendini şiddetle kabul ettiren Jaguar gibi olamayacaktı asla, ezilmemek için sürekli rol yapan, cin gibi Alberto gibi de olamayacaktı. Onun ne olduğunu ilk anda anlamışlardı: Çaresiz, zayıf, bir köle. Artık özgürlüğünü istemesinin nedeni, yalnızlığını kendi istediği gibi yaşamak, o kızı sinemaya götürmek, onunla bir yerlere kapanmaktı. Elini kaldırıp üç kez kapıya vurdu.

Teğmen Huarina uyuyor muydu? Şiş gözleri, yuvarlak yüzünde iki koca yara gibiydi, saçları darmadağındı, bir sis perdesinin ardından bakıyordu ona.

"Sizinle konuşmak istiyordum, Teğmenim."

Kendisi öğrenciler dünyasında neyse, Teğmen Remigio Huarina da subaylar dünyasında oydu: Bir yabancı. Ufak tefek, cılız biriydi, emir verdiği zaman herkesi gülme tutardı. Öfkesi kimseyi korkutmaz, çavuşlar kendisine rapor verirken esas duruşa geçmez, ona küçümseyerek bakarlardı. Bölüğü en düzensiz bölüktü, Yüzbaşı Garrido herkesin önünde onu azarlardı. Öğrenciler duvarlara karikatürlerini çizerdi, iç donuyla, mastürbasyon yaparken. Los Barrios Altos'ta bir dükkânı olduğu, karısının kurabiye ve şekerleme sattığı söylenirdi. Askeri okula niçin girmişti?

"Ne var?"

"Girebilir miyim? Önemli bir konu, Teğmenim."

"Görüşmek istiyorsan, kuralına uygun biçimde, hiyerarşik sırayı izlemen gerekir."

Teğmen Gamboa'yı taklit edenler yalnız öğrenciler

değildi; Huarina da, tıpkı onun gibi, yönetmelikten söz ederken esas duruşa geçmişti. Ama o narin elleri, gülünç bıyığı, burnunun altındaki küçük kara lekeyle kimi kandırabilirdi ki?

"Kimsenin bilmesini istemiyorum, Teğmenim. Çok önemli bir konu."

Teğmen kenara çekilip girmesine izin verdi. Yatak yapılmamıştı, Köle, bir manastır hücresini düşündü; o da bunun gibi, çıplak, karanlık, biraz hüzünlü bir yer olmalıydı. Yerde izmaritlerle dolu bir küllük duruyordu, izmaritlerden biri hâlâ tütüyordu.

"Ne var?" diye yine sordu Huarina.

"Kırılan camla ilgili."

"Adın ve takımın," dedi Huarina aceleyle.

"Ricardo Arana, beşinci sınıf, birinci takım."

"Evet, camla ilgili ne biliyorsun?"

Şimdi de dili ihanet ediyordu ona: Hareket etmeyi reddediyordu, kupkuruydu, pütürlü bir taş gibiydi. Korkudan mı acaba? Çete sürekli üzerine çullanırdı. Jaguar'dan sonra en kötüleri de Cava'ydı, sigaralarını, parasını alırdı, bir keresinde, uyurken üzerine işemişti. Bir bakıma, haklı sayılırdı şimdi, Kolej'de herkes intikama saygı duyardı. Bununla birlikte, derinde bir şeyler onu suçluyordu. "Bir tek Çete'ye ihanet etmeyeceğim," diye düşündü, "bütün sınıfa, bütün öğrencilere ihanet edeceğim."

"Hadi, konuşsana," dedi Huarina sinirli sinirli. "Suratımı seyretmeye mi geldin buraya? Benim kim olduğumu bilmiyor musun?"

"Cava kırdı," dedi Köle. Sonra gözlerini yere indirdi: "Cumartesi çıkabilir miyim?"

"Ne?" dedi Teğmen.

Anlamamıştı, Köle hâlâ bir şeyler uydurup işin içinden sıyrılabilirdi.

"Camı Cava kırdı," dedi. "Kimya sınavının sorularını çaldı. Dersliklere girdiğini gördüm. Ceza kaldırılacak mı?"

"Hayır," dedi Teğmen. "Bakarız. Önce söylediklerini yinele."

Huarina'nın yüzü daha da yuvarlaklaşmıştı, aralık, hafifçe titreyen dudaklarının köşesinden başlayan çizgiler vardı yanağında. Gözlerinden hoşnutluğu okunuyordu. Köle rahatladı. Kolej, izin, gelecek, umurunda değildi artık. Teğmen Huarina'nın kendisini takdir etmediğini düşündü. Aslında, doğaldı öyle olması, aynı dünyaya ait değillerdi, belki de onu küçümsüyordu.

"Yaz," dedi Huarina. "Hemen. İşte kalem kâğıt."

"Ne yazacağım Teğmenim?"

"Ben söyleyeceğim: Filan gün, filan saatte, filan takımdan öğrenci, adı neydi, Cava'nın, yasal olmayan yollardan kimya sınavının sorularını ele geçirmek üzere dersliklere yöneldiğini gördüm. Okunaklı yaz. Bu açıklamayı, Teğmen Remigio Huarina'nın isteği üzerine yapıyorum. Kendisi, hırsızı bulmuş, benim olaya katıldığımı..."

"Ama Teğmenim, ben..."

"... istemeden tanık olarak katıldığımı saptamıştır. İmzanı at. Adını da büyük harfle yaz."

"Ben hırsızlığı görmedim," dedi Köle. "Yalnızca dersliklerin oradan geçiyordum."

"Kaygılanma. Ben sorumluluğu üzerime alıyorum. Korkacak bir şey yok."

"Korkmuyorum ben!" diye bağırdı Köle. Teğmen şaşkınlıkla gözlerini kaldırdı. "Dört haftadır çıkmıyorum, Teğmenim. Bu cumartesi beşinci hafta olacak."

Huarina başını salladı.

"Şu kâğıdı imzala," dedi. "Bugün dersten sonra çıkmana izin veriyorum, on birde dönmek üzere."

Köle imzasını attı. Teğmen kâğıdı okudu; gözleri fildir fıldır dönüyor, dudakları okurken kıpırdıyordu.

"Ne yapacaklar ona?" diye sordu Köle.

Aptalca bir soruydu, o da farkındaydı, ama bir şeyler söylemesi gerekiyordu. Teğmen kâğıdı parmak uçlarıyla, özenle tutuyordu; buruşturmak istemiyordu.

"Teğmen Gamboa'ya bundan söz ettin mi?" Tüysüz, yuvarlak yüzü bir an için dondu kaldı; Köle'nin karşılığını korku içinde bekliyordu. Huarina'nın sevincini bir anda söndürmek, zafer kazanmış tavrına son vermek çok kolaydı; evet demek yeterdi.

"Hayır, Teğmenim. Kimseye söz etmedim." "Güzel. Tek söz etme. Benim talimatımı bekle. Dersten sonra, harici üniformanı giyip beni bul. Ben seni nöbetçi kulübesinden geçireceğim."

"Başüstüne Teğmenim." Köle bir an duraksayıp ekledi: "Öteki öğrencilerin haberi olmasını istemezdim..."

"Bir erkek, davranışlarının sorumluluğunu üstlenmeyi bilmelidir," dedi Huarina, yine esas duruşa geçerek. "Orduda öğrenilen ilk şey budur."

"Evet, Teğmenim. Ama onu benim ele verdiğimi bilirlerse..."

"Biliyorum," dedi Huarina, kâğıdı dördüncü kez okuyarak. "Seni linç ederler. Ama korkma. Subay toplantıları her zaman gizli yapılır."

"Belki beni de okuldan atarlar," diye düşündü Köle. Huarina'nın odasından çıktı. Kimse onu görmüş olamazdı. Öğle yemeğinden sonra herkes yataklarına ya da stadın çimenlerine uzanmıştı. Açıklık alanda, lamayı gördü; incecik, hareketsiz duruyordu, havayı kokluyordu. "Hüzünlü bir hayvan," diye düşündü. Şaşkındı. Heyecanlı ya da kaygılı olması gerekirdi, fiziksel bir rahatsızlığın ispiyonculuğunu hatırlatması gerekirdi. Katillerin adam öldürdükten sonra uyuşturulmuş gibi bir sersemlik içinde

dolaştıklarını düşünmüştü hep. Oysa bütünüyle kayıtsızdı. "Dışarıda olacağım süre altı saat," diye düşündü. "Onu görmeye gideceğim, ama olanlardan hiç söz edemeyeceğim." Konuşabileceği, onu anlayacak, hiç değilse dinleyecek biri olsaydı. Alberto'ya nasıl güvenebilirdi? Kendi adına Teresa'ya mektup yazmayı reddettiği gibi, son günlerde sürekli terslemişti onu --evet, bunu yalnızca tek başlarına olduğu zaman yapıyor, başkalarının yanında koruyordu onu, doğruya doğru– sanki ona bir hıncı varmış gibiydi. "Kimseye güvenememem," diye düşündü. "Niçin hepsi bana düşman?"

Ellerinin hafifçe titremesi. Koğuşun kapısını ittirip de Cava'yı ayakta, dolapların yakınında gördüğünde bedeninin tek tepkisi bu oldu. "Beni görürse, ona bir kazık attığımı hemen anlayacak," diye düşündü.

"Ne oluyor sana?" diye sordu Alberto.

"Hiç. Neden?"

"Suratın bembeyaz. Revire git, eminim orada tutarlar seni."

"Hiçbir şeyim yok."

"Ne fark eder?" dedi Alberto. "Zaten cezalısın, daha ne istiyorsun? Revirde yemekler iyidir, yan gelir yatarsın."

"Evet, ama o zaman izne çıkamam."

"Ne izni? Daha uzun süre buradayız. Gerçi gelecek pazar herkese izin verileceği gibi bir söylenti var ama. Albayın doğum günüymüş. Niye gülüyorsun?"

"Hiç."

Nasıl olup da Alberto cezadan bu kadar kayıtsızca söz edebiliyor, dışarı çıkmamaya alışabiliyordu?

"Duvardan atlamaya niyetliysen, o başka," dedi Alberto. "Ama revirden daha kolay kaçılır. Geceleri nöbetçi yok. Costanera yanından iner, tel örgülerden atlarsın."

"Artık pek kimse duvardan atlamıyor," dedi Köle. "Devriye başladığından beri."

"Eskiden daha kolaydı," diye onayladı Alberto. "Ama yine de kaçanlar var. Şu *cholo* Urioste pazartesi akşamı kaçtı, sabahın dördünde döndü."

Belki de revire gitmek gerçekten daha iyi olurdu. Çıkıp da ne yapacaktı? Doktor, gözümde lekeler uçuşuyor, başım ağrıyor, çarpıntım var, soğuk soğuk terliyorum, korkağın biriyim. Öğrenciler cezalı olduklarında, revire yatmaya çalışırlardı. Bütün gün pijamalarıyla hiçbir şey yapmadan vakit öldürebilirlerdi revirde, yiyecek de boldu. Ama hemşireler ve Kolej'in doktoru giderek daha sert olmuştu. Ateşi olmak yeterli bir neden değildi; iki saat boyunca alnına muz kabuğu bastırınca ateşin otuz dokuza çıktığını biliyorlardı. Belsoğukluğu da yeterli bir neden değildi artık, Jaguarla Kıvırcık'ın revire kamışlarına konsantre süt sürüp gittikleri öğrenildiğinden beri. Nefes darlığını da bulan Jaguar'dı. Doktor muayenesinden önce, soluğunu birkaç kez üst üste, gözünden yaş gelinceye kadar tutunca, kalp atışları hızlanıyor, taşikardi belirtisiyle revire kabul edilmek mümkün oluyordu.

"Ben hiç duvardan atlamadım," dedi Köle.

"Şaşırmadım," dedi Alberto. "Ben birkaç kez atladım, geçen yıl. Bir keresinde, Arrospide'yle la Punta'da bir partiye gittik, kalk borusundan az önce döndük. Dördüncü sınıftayken hayatımız kıyaktı."

"Şair!" diye bağırdı Vallano. "La Salle Koleji'ne gittin mi sen?"

"Evet," dedi Alberco. "Neden sordun?"

"Kıvırcık diyor ki La Salle'de herkes ibneymiş, doğru mu?"

"Hayır," dedi Alberto. "La Salle'de hiç zenci yoktu."

Kıvırcık bir kahkaha patlattı.

"Rezil oldun," dedi. "Şairle başa çıkabilir misin sen?"

"Zenciyim, tamam, ama hepinizden daha erkeğim," dedi Vallano. "İnanmayan varsa, denemesi bedava."

"Anneciğim, korkuttun beni!" dedi biri. "Ay, *mamita*[1]."

"Ay, ay, ay!" diye bağırmaya başladı Kıvırcık.

"Köle!" diye bağırdı Jaguar. "Git dene bakalım. Sonra da bize Gündüz Feneri'nin söylediği kadar erkek olup olmadığını söylersin."

"Köle'yi ortadan ikiye ayırırım," dedi Vallano.

"Ay, mamita!"

"Seni de!" diye bağırdı Vallano. "Sıkıyorsa gel, formdayım."

"Ne oluyor yahu?" diye sordu Boa, boğuk bir sesle, yeni uyanmıştı.

"Gündüz Feneri diyor ki, sen ibnenin tekiymişsin."

"İbne olduğun her halinden belliymiş."

"Evet, evet, aynen böyle dedi."

"Bir saattir başka söz çıkmıyor ağzından."

"Yalan söylüyorlar, ahbap," dedi Vallano. "Adamın arkasından konuşur muyum ben hiç?"

Yeniden gülüşmeler oldu.

"Seninle dalga geçiyorlar," diye ekledi Vallano. "Farkında değil misin?" Sesini yükseltti. "Bana bak, Şair, bir daha bana böyle numaralar yaparsan suratını dağıtırım. Haberin olsun. Neredeyse oğlanla kavga çıkaracaktın aramda."

"Ay," dedi Alberto. "Duydun mu Boa? Oğlan dedi sana."

"Hır çıkarmaya mı çalışıyorsun, Gündüz Feneri?" dedi boğuk ses.

"Hayır, emin ol, ahbap. Sen benim arkadaşımsın."

"O zaman oğlan deme bana."

"Şair, yemin ederim ağzına sıçacağım."

1. Anneciğim. (Ç.N.)

"Havlayan zenci ısırmaz," dedi Jaguar.

Köle kendi kendine düşünüyordu: "Aslında hepsi birbiriyle dost. Birbirlerine hakaret ediyorlar, kavga ediyorlar, ama görünürde, aslında birlikte eğleniyorlar. Yabancı gibi gördükleri bir benim."

"Kalın bacakları vardı, bembeyaz ve tüysüz. Sulu gibiydiler, insanın ısırası geliyordu." Alberto bir an yazdığı cümleyi inceledi, yeterince erotik olup olmadığını düşündü; iyi olduğuna karar verdi. Güneş, kulübenin kirli camlarından süzülüp yere uzanmış olan Alberto'nun üzerine düşüyordu. Bir eline çenesini dayamıştı, öbür elindeki kalem, yarı dolu bir sayfanın birkaç santim yukarısında duruyordu. Toz, izmarit ve yanmış kibritlerle kaplı yerde, bazıları yazılı başka kâğıtlar vardı. Kulübe Kolej'le aynı zamanda yapılmıştı, havuzun olduğu küçük bahçedeydi. Havuz her zaman boş ve yosunla kaplıydı, üzerinde sivrisinek bulutları dolanırdı. Dört beton sütunun taşıdığı, yerden iki metre yükseklikteki, dar ve sallanan bir merdivenle çıkılan bu kulübenin ne işe yaradığını kimse bilmezdi, Albay bile. Yapımına bütün takımın burnunu soktuğu maymuncukla Jaguar kapıyı zorlayana dek, ne bir subay ne de bir öğrenci buraya girmiş olmalıydı. Takım bu terk edilmiş kulübeyi kullanmanın yolunu bulmuştu. Derse girmek yerine biraz kestirmek isteyenler için bir korunak görevi yapıyordu. "Oda, deprem olmuş gibi sallanıyordu; kadın inliyor, saçlarını yoluyor, 'Yeter, yeter!' diye bağırıyordu, ama adam bırakmıyordu onu; güçlü elleriyle vücudunu keşfetmeye devam ediyor, tırmalıyor, içine giriyordu. Kadının sesi kesilip de, tıpkı bir ölü gibi yere serildiğinde, adam bir kahkaha patlattı, yabanıl bir hayvanın ulumasını andıran bir gülüştü." Kalemi ağzına sokup bütün sayfayı baştan okudu. Sonra son

bir cümle ekledi: "Kadın, en güzelinin sondaki ısırıklar olduğunu düşündü ve adamın ertesi gün yine geleceğini düşününce mutlu oldu." Alberto mavi harflerle kaplı kâğıtlara bir göz attı; iki saatten kısa bir süre içinde dört öykü yazmıştı. İyi hissediyordu kendini. Derslerin bitti-
ğini haber veren zilin çalmasına daha birkaç dakika vardı. Sırtüstü döndü, başını yere koydu, uzandı, bedeni gevşedi. Güneş şimdi yüzüne vuruyordu, ama gözlerini kapatmak zorunda kalmadı; güneş solgundu.

Güneş, yemek saatinde çıkmıştı ortaya. Yemekhane bir anda aydınlanmış, uğultu birden kesilmişti; bin beş yüz baş, çimenlik alana döndü; çimenler altın sarısına bürünmüştü, birbirine bitişik yapıların gölgesi düşüyordu üzerine. Alberto Kolej'e girdiğinden beri ilk kez güneş ekim ayında görünmüştü. Birden aklına geldi: "Kulübeye gidip yazacağım." Sırada Köle'ye fısıldadı: "Yoklama alırlarsa, beni idare et." Dersliklere geldiklerinde, subayın bir anlık dalgınlığından yararlanıp tuvalete kapandı. Öğrenciler derse girdiğinde de hızla kulübeye sıvıştı. Dörder sayfalık öykülerini bir an bile ara vermeden yazmıştı; ancak sonuncusuna geldiğinde, bedeninin uyuştuğunu hissetti ve kalemi bırakıp düşüncelere dalma isteği duydu. Uzun süredir sigarasızdı, kulübede bulduğu ezilmiş izmaritleri içmeye çalıştı, ama iki nefes çektikten sonra zamanla kurumuş tütün ve içine çektiği toz yüzünden öksürmeye başladı.

"Bir daha oku Vallano, bir daha oku şu bölümü, haydi kara sevgilim, zavallı annem, burada *cholo*'ların arasında kalmış oğlunu düşünüyordur, ama daha o dönemde benim burada *Eleodora'nın Arzuları*'nı dinlediğimi bilse korkmazdı, bir daha oku Vallano, hoş geldin günleri bitti, ilk iznimize çıktık, geri döndük, en uyanığımız sen çıktın, çantanda *Eleodora*'yı getirdin, bense yalnızca yiyecek, nereden bilebilirdim?" Hepsi yatakların ve dolapla-

rın üzerine oturmuş, heyecanlı bir sesle okuyan Vallano'nun dudaklarına dikmişti gözlerini. Vallano arada bir okumayı kesiyor, gözlerini kitaptan ayırmadan bekliyordu. İtirazlar, bağırışlar anında başlıyordu. "Bir daha oku Vallano, vakit geçirmek ve biraz para kazanmak için kıyak bir fikir geliyor aklıma, annemse her cumartesi pazar Tanrı'ya ve ermişlere yakarıyor, hepimizi kötü yola sürükleyecek babam, Eleodoralar tarafından büyülenmiş." Sayfaları sararmış, küçük kitabı üç dört kez okuduktan sonra, Vallano kitabı ceketinin cebine yerleştirip ona özenerek bakan arkadaşlarını kurumlu kurumlu süzdü. Sonunda aralarından biri cesaretini toplayıp "Ödünç versene," dedi. Beş, on, on beş öğrenci üzerine atıldı, "Ödünç versene, haydi, ne olur!" diye bağrışarak. Vallano gülümsüyordu, kocaman ağzını açmıştı, gözleri fıldır fıldır dönüyor, dans ediyordu; burun delikleri açılmıştı, zafer kazanmış bir duruşu vardı, bütün koğuş çevresine toplanmış, yalvarıp yakarıyordu. "Otuzbirciler sizi," dedi, "iğrençsiniz hepiniz, niçin İncil'i ya da Don Kişot'u okumuyorsunuz?" Çevresinde döneniyor, yaltaklanıyor, omzuna vurup, "Ulan kara çocuk! Amma da uyanıksın," diyorlardı. Birden Vallano elindeki fırsatın farkına vardı. "Kiralarım," dedi. Bu kez karşı çıkmaya, tehdit etmeye başladılar, biri tükürdü, bir başkası, "Çıkarcı, pinti herif!" diye bağırdı. Vallano kahkahalarla gülüyordu, yatağına uzandı, cebinden *Eleodora'nın Arzuları*'nı çıkardı, kurnazlıkla parlayan gözlerini kitaba dikti ve vantuza benzeyen dudaklarını kırpırdata kıpırdata okuyormuş gibi yapmaya başladı. "Beş sigara, on sigara, Vallanito, küçük Zencim, Eleodora'nı ver bana, bir asılayım, biliyordum, Zenci okurken Taşaksız'ı kaşımasından anlamıştım Boa'nın ilk olacağını, köpek havlıyor ve kıpırdamıyordu, kendi kendime dedim ki: Amma kıyak olay, hem vakit geçiririm, hem de biraz para kazanırım, bir sürü tasarı vardı

kafamda, ama daha önce fırsat geçmemişti elime." Alberto, Çavuş'un kendilerine doğru geldiğini gördü ve göz ucuyla Kıvırcık'a baktığında hâlâ okuduğunu fark etti. Kitabı önündeki öğrencinin çantasına dayamıştı, okumak için büyük çaba harcıyor olmalıydı, çünkü harfler çok küçüktü. Alberto, Çavuş'un yaklaşmakta olduğunu haber veremedi ona. Çavuş gözlerini ayırmadan, avına yaklaşan bir kaplan kadar dikkatle yaklaşıyordu. Alberto'nun ayağını, dirseğini azıcık oynatması bile olanaksızdı. Çavuş birden atladı ve Kıvırcık'ın üzerine düştü. Kıvırcık bir çığlık attı, Çavuş da *Eleodora'nın Arzuları*'nı elinden kaptı. "Ama yakıp üzerinde tepinmemeliydi, orospuların peşinde koşmak için evi terk etmemeliydi, annemi terk etmemeliydi, Diego Ferre Sokağı'ndaki büyük evi ve bahçeyi terk etmemeliydik, mahalleyi hiç tanımamalıydım, Helena'yı da, Kıvırcık'a iki hafta ceza vermemeliydi, öyküleri yazmaya hiç başlamamalıydım, Miraflores'ten ayrılmamalıydım, Teresa'yı tanımamalı, sevmemeliydim."Vallano olanlara gülüyor, ama düş kırıklığını, özlemini, bozulduğunu saklayamıyordu. Bazen ciddileşip, "Allah kahretsin, Eleodora'ya âşıktım. Senin yüzünden kaybettim sevgilimi Kıvırcık," diyordu. Herkes rumba yapar gibi eğilip bükülerek, "Ay, ay, ay!" diye bağırıyor, Vallano'nun yanaklarını, kıçını çimdikliyordu, sonra Jaguar çılgınca Köle'nin üzerine atladı, kucaklayıp havaya kaldırarak herkesin sessiz bakışları arasında Vallano'ya fırlattı onu: "Al bu orospu sana armağanım olsun," dedi. Köle ayağa kalktı, giysilerini düzeltti ve uzaklaştı. Boa onu sırtından yakalayıp havaya kaldırdı, gösterdiği çaba yüzünü çarpıtmış, boyun damarlarını şişirmişti, birkaç saniye Köle'yi havada tutup sonra sönmüş bir balon gibi yere bıraktı. Köle ağır ağır, topallayarak koğuştan çıktı. "Allah kahretsin," dedi Vallano. "İnanın sıkıntıdan patlamak üzereyim." "Öyleyse," dedim ben, "yarım paket sigara karşılığında sana *Eleodora'nın*

Arzuları'na beş basan bir öykü yazarım, o sabah ne olduğunu anladım, telepatiydi, ya da Tanrı'nın işi, anladım ve ona sordum, babama neler oluyor anacığım dedim. Vallano sahi mi? dedi, o zaman al kâğıt kalemi eline, melekler esin getirsin sana, annem dedi ki, yavrucuğum, metin ol, başımıza büyük bir felaket geldi, ortadan kayboldu, bizi terk etti, böylece yazmaya başladım, bir dolabın tepesine oturmuş, bütün takım çevremde, Zenci bize kitap okurken olduğu gibi." Alberto eli hafifçe titreyerek bir cümle yazdı; omzunun üzerinden uzanan altı kafa, yazdığını okumaya çalışıyordu. Durdu, kalemini kaldırdı, başını kaldırıp okudu. Hepsi bir ağızdan konuşmaya başladı, bazılarının yaptıkları önerileri Alberto burun kıvırarak geri çevirdi. Yazmaya devam ettikçe cesareti arttı; kaba sözcükler yerlerini görkemli, cinsel benzetmelere bıraktı, ama olaylar hem az, hem de birbirinin aynıydı. İlk okşamalar, normal birleşme, anal ve oral seks, kendinden geçmeler, titremeler, katılaşmış organların mücadelesi ve yeniden, ilk okşamalar, vb. Yazmayı bitirdiğinde, –arkalı önlü on defter sayfası– birden esinlenen Alberto, başlığını açıkladı: *Tenin Günahları* ve yapıtını coşkulu bir sesle okudu. Bütün koğuş saygıyla kendisini dinliyordu, zaman zaman gülüşmeler oluyordu. Daha sonra kendisini alkışlayıp kucakladılar. Aralarından biri, "Fernandez," dedi, "sen bir şairsin." "Evet," dedi ötekiler de, "gerçek bir şair." "Ve o gün, Boa gizemli bir tavırla bana yaklaştı, yıkanırken, aynı türde bir başka, öykü yazsana bana, satın alayım, dedi, kıyak herifsin, otuzbircilerin en iyisisin, ilk müşterimdin, seni her zaman hatırlayacağım, sayfa başına elli alırım dediğimde karşı çıktın, ama yazgına boyun eğdin ve taşındık ve böylece mahalleden ve arkadaşlarımdan, gerçek Miraflores'ten uzaklaşmış ve yazarlık hayatıma başlamış oldum, epeyce de para kazandım, yığınla beleşçi olmasına karşın."

Haziran ortalarında bir pazar günüydü. Alberto, çimenlere oturmuş, anneleri ve babalarıyla yolda gezinen öğrencileri seyrediyordu. Birkaç metre ötede, kendisi gibi birinci sınıfta, ama başka bir takımda olan bir çocuk duruyordu. Elindeki mektubu ciddi, sıkıntılı bir ifadeyle üst üste okuyup duruyordu. "Nöbetçi misin?" diye sordu Alberto. Çocuk başını eğdi ve üzerinde nöbetçi işareti işli mor kolluğunu gösterdi. "Cezalı olmaktan bile kötü," dedi Alberto. Öbürü onayladı. "Sonra altıncı takıma gittik uzandık sigara içtik. Icalıyım, dedi babam, beni Askeri Kolej'e gönderdi çünkü kötü bir aileden gelen bir kıza âşıktım, fotoğrafını gösterdi dedi ki Kolej'i bitirir bitirmez onunla evleneceğim, işte o gün boyanmaktan mücevher takmaktan arkadaşlarını görmekten kâğıt oynamaktan vazgeçti, her cumartesi izne çıktığımda biraz daha yaşlanmış diyordum kendi kendime."

"Artık hoşuna gitmiyor mu?" diye sordu Alberto. "Niye ondan söz ederken suratını buruşturuyorsun?"

Çocuk sesini alçalttı ve kendi kendine konuşurmuş gibi karşılık verdi:

"Yazmayı beceremiyorum."

"Niçin?" diye sordu Alberto.

"Ne demek niçin? Ne bileyim ben. Çok akıllıdır o. Bana çok güzel mektuplar yazıyor."

"Mektup yazmak çok kolaydır," dedi Alberto. "Dünyanın en kolay işi."

"Bence değil. Neler söylemek istediğini düşünmek kolay, ama söylemesi güç."

"Hadi canım," dedi Alberto. "Bir saatte on aşk mektubu yazabilirim ben."

"Gerçekten mi?" dedi öteki, gözlerini Alberto'ya dikerek.

"Kıza sayısız mektup yazdım kız da cevap yazdı herif bana sigara verdi La Perlita'da Coca-Colalar ısmarladı

bir gün beni sekizinci takımdan bir meleze götürüp Iquitas'taki sevgilisine bir mektup yazar mısın onun için, diye sordu, ona gidip onu görmemi onunla konuşmamı ister misin, dedim o da bana Tanrı'ya dua etmekten başka yapılacak bir şey yok dedi, ayinlere katılmaya bana öğütler vermeye başladı, Alberto dindar olmalısın Tanrı'yı çok sevmelisin ki büyüdüğün zaman baban gibi tutkularına kapılıp günah işlemeyesin, oldu dedim ona ama para karşılığında yazarım."

Alberto düşündü: "İki yıldan çok oldu. Zaman ne hızlı geçiyor." Gözlerini kapadı. Teresa'nın yüzünü düşündü, birden bedeni kasıldı, içi sıkılmadan cezalı olmaya katlandığı ilk hafta sonuydu bu. Genç kızdan aldığı iki mektup bile izne çıkma özlemi uyandırmıyordu onda. "Kötü kâğıda yazıyor," diye düşündü. "Üstelik yazısı da kötü. Onunkinden çok daha güzel mektuplar okudum." Mektupları birçok kez okumuştu, hep gizlice. (Kepinin astarının içinde saklıyordu onları, pazar günleri Kolej'e soktuğu sigaralar gibi.) İlk hafta, Teresa'dan mektup aldığında, hemen cevaplamaya niyetlenmişti, ama tarihi attıktan sonra bir tutsaklık, bir kararsızlık hissetmişti içinde, ne diyeceğini bilememişti. Yazmayı düşündüğü her şey yapmacık ve anlamsız geliyordu. Birçok müsvedde yazıp yırttı, sonunda birkaç satırla, yalın bir biçimde karşılık vermeyi kararlaştırdı: "Birtakım olaylar yüzünden cezalıyız. Ne zaman çıkacağımı bilmiyorum. Mektubunu aldığımda çok sevindim. Sürekli seni düşünüyorum, çıktığımda ilk yapacağım şey, gelip seni görmek olacak." Köle bir türlü, yakasını bırakmıyor, ona sigaralar, meyveler, sandviçler sunuyor, dert yanıyor, yemekhanede, sıraya girdiklerinde, film seyrederken, yanında olmak için elinden geleni yapıyordu. Soluk yüzü, yüzündeki ezik ifade, aptal gülümseyişi geldi gözlerinin önüne ve ondan nefret etti.

Köle'nin kendisine doğru geldiğini gördüğünde bir sıkıntı kaplıyordu hep içini. Söz dönüp dolaşıp Teresa'ya geliyor, bunun üzerine Alberto'nun alaycı bir tavır takınıp rol yapması gerekiyordu bazen da dostça davranıyor, bilgece öğütler veriyordu Köle'ye. "Mektupla kur yapmak anlamsız. Bu tür şeyler kız karşındayken yapılır, tepkisini ölçebilmek için. İlk çıkışında kıza gider ve şansını denersin." Karşısındaki süzgün bir yüzle ve ciddiyetle onu dinliyor, karşı çıkmadan kabul ediyordu. Alberto, "İlk çıktığımız gün söylerim ona," diye düşündü."Kolej'in kapısından çıkar çıkmaz. Zaten o kadar üzgün ki, şimdiden daha da çok canını sıkmak istemem... Derim ki, 'Kusura bakma, ama bu kız çok hoşuma gidiyor, onu görmeye gidersen suratını dağıtırım. Dünyada başka kadınlar da var.' Sonra da onu görmeye giderim, Necochea parkına götürürüm onu." (Park, Malecon Reserva'nın en ucunda, denizin gürültüyle çarptığı sarp, toprak rengi kayalıkların üzerinde bulunuyordu; kıyısından bakıldığında, kış aylarında, sisin ardında hayaletimsi bir görüntü olurdu: Çakıllı, terkedilmiş, uçsuz bucaksız kumsal.) "En sondaki, beyaz kütüklerden oluşan çitin yakınındaki sıraya otururum," diye düşündü. Güneş yüzünü ve bedenini deliyordu; görüntü gözünün önünden gitmesin diye gözlerini açmaktan korkuyordu.

Uyandığında güneş kaybolmuştu, soluk bir ışık içindeydi her yer. Yerinde kımıldayınca sırtındaki kemikler ağrıdı, başı da ağırlaşmıştı; tahtada pek de rahat uyunmuyordu. Beyni uyuşmuş gibiydi, ayağa kalkamıyordu bir türlü, gözlerini birkaç kez üst üste kırpıştırdı, sigara içme isteğiyle kıvranıyordu. Beceriksizce kalkıp çevresine bakındı. Bahçe boştu, dersliklerin olduğu beton yığınları terk edilmiş görünüyordu. Saat kaçtı acaba? Yemekhaneye gitme düdüğü yedi buçukta çalardı. Dikkatle aşağıya indi, kimseyi görmeden bahçeyi ve yapıları hızla

geçti. Ancak yola vardığında bir grup öğrencinin lamanın arkasından koştuğunu gördü. Yolun ucunda, bir kilometre ötede, avluda ikişer ikişer yürüyen, yeşil ceketli başka öğrenciler görür gibi oldu; koğuşlardan derin bir uğultu geliyordu. Canı korkunç sigara içmek istiyordu.

Beşinci sınıf avlusunda durdu. Avluyu geçmeyip nöbetçi kulübesine doğru ilerledi. Çarşambaydı, mektup gelmiş olabilirdi. Girişte öğrenciler birikmişti.

"İzninizle. Nöbetçi subay beni çağırmış."

Kimse yerinden kımıldamadı.

"Kuyruğa gir," dedi biri.

"Mektup için gelmedim," dedi Alberto. "Subay çağırtmış."

"Kafa ütüledin. Burada herkes kuyruğa girer."

Bekledi. Bir öğrenci dışarı çıktığı zaman kuyruk hareketleniyor, herkes öne geçmek için itişiyordu. Alberto kayıtsızca kapıya asılı günlük emri okuyordu: "Beşinci sınıf. Nöbetçi subay: Teğmen Pedro Pitaluga. Çavuş: Joaquin Morta. Sınıf mevcudu: 360. Hasta: 8. Özel emir: 13 Eylül günü *imaginaria*'larının cezası kaldırılmıştır. İmza: Sorumlu yüzbaşı." Son bölümü iki üç kez okudu. Yüksek sesle küfretti, nöbetçi kulübesinin diplerinden Çavuş Pezoa'nın sesi duyuldu:

"Kim burada bok deme cesaretini buluyor kendinde?"

Alberto koğuşa doğru koşuyordu. Yüreği sabırsızlıkla dolup taşıyordu. Kapıda Arrospide'yle karşılaştı.

"Cezayı kaldırmışlar!" diye bağırdı Alberto. "Yüzbaşının kafasına saksı düşmüş olmalı."

"Hayır," dedi Arrospide. "Haberin yok mu? Biri gammazlamış. Cava hapiste."

"Ne?" dedi Alberto. "Biri ele mi vermiş? Kim?"

"Merak etme," dedi Arrospide. "Her şeyi öğrenmenin bir yolu bulunur."

Alberto koğuşa girdi. Bütün önemli olaylarda olduğu gibi garip bir hava esiyordu içeride. Bu sessiz ortamda postal sesleri garip bir biçimde yankılanıyordu. Yataklardan sayısız göz onu izliyordu. Kendi yatağına kadar gitti. Çevresine bakınıp arandı. Ne Jaguar, ne Kıvırcık, ne de Boa, ortalıkta görünüyordu. Bitişik yatakta Vallano bir çizgi roman karıştırıyordu.

"Kim yapmış, biliniyor mu?" diye sordu Alberto ona.

"Öğreneceğiz," dedi Vallano. "Cava atılmadan önce kim olduğunu öğrenmeliyiz."

"Ötekiler nerede?"

Vallano bir baş hareketiyle tuvaleti gösterdi.

"Ne yapıyorlar?"

"Toplandılar. Ne yaptıklarını bilmiyorum."

Alberto kalkıp Köle'nin yatağına gitti. Boştu. Tuvaletin kapısını ittirdi; bütün takımın gözlerini üzerinde hissediyordu. Bir köşeye çömelmişlerdi, Jaguar ortadaydı. Ona bakıyorlardı.

"Ne istiyorsun?" dedi Jaguar.

"İşeyeceğim," dedi Alberto. "İzin var sanırım."

"Hayır," dedi Jaguar. "Dışarı çık."

Alberto koğuşa döndü ve Köle'nin yatağına yöneldi.

"Nerede?"

"Kim?" dedi Vallano, elindeki kitaptan gözünü ayırmadan.

"Köle."

"Çıktı."

"Anlamadım."

"Dersten sonra çıktı."

"Kente mi indi yani? Emin misin?"

"Başka nereye olacak? Annesi hastaymış galiba."

"İspiyoncu, yalancı, suratından tahmin etmeliydim zaten, niçin izin almış olabilir, belki de annesi ölmek üzeredir, tuvalete girsem, bak Jaguar desem, gammazla-

yan Köle, zahmet edip kalkmayın, çıkmış, annesinin hasta olduğuna inandırmış herkesi, ama merak etmeyin, saatler çabuk geçer; beni de Çete'ye alın, ben de *serrano* Cava'nın öcünü almak istiyorum." Ama Cava'nın yüzü, sonra da Çete ve koğuştaki öteki öğrenciler bir sisin ardında kayboldu. Bir an önce duyduğu öfke ve küçümseme de silindi ve bir süre sonra sis de yok oldu. Gülümsemeye çalışan o hüzünlü yüz çıktı ortaya. Alberto yatağına gidip uzandı. Ceplerini karıştırdı, ama ufalanmış tütünden başka bir şey bulamadı. Küfretti. Vallano gözlerini kitabından kaldırıp bir an ona baktı. Alberto koluyla yüzünü kapadı. Yüreğinin daha hızlı attığını, derisinin altında sinirlerinin gerildiğini hissediyordu. Birilerinin içindeki cehennemi fark etmesinden korkup gizlemek için gürültüyle esnedi. "Aptalın tekiyim," diye düşündü. "Bu gece gelip beni uyandıracak, suratının halini tahmin edebiliyorum, sanki karşımdaymış gibi, benimle konuşuyormuş gibi, ikiyüzlü herif, demek onu sinemaya götürdün, mektup yazdın, o da sana yazdı ve bana hiçbir şey söylemedin, onun hakkında uzun uzun konuşmama ses çıkarmadın, onun için izin verdin, onun için istemedin, onun için dedin ki, ama ağzını açmaya vakit bulamayacak, beni uyandırmaya da, çünkü bana dokunmadan, yatağıma varmadan, üzerine atlayacağım yere devireceğim acımadan vuracağım kalkın diye bağıracağım Cava'yı ele veren pis ispiyoncuyu yakaladım." Ama duyguları karmakarışıktı; koğuşun böyle sessizliğe gömülmüş olması tatsızdı. Gözlerini açtığında, gömleğinin koluyla göğsü arasındaki ince bir yarıktan koğuşun pencerelerinin bir parçasını, tavanı, neredeyse simsiyah kesilmiş gökyüzünü, yolun parlayan ışıklarını görebiliyordu. "Belki de varmıştır oraya, belki de otobüsten iniyordur, Linçe sokaklarında yürüyordur, belki de onunla birliktedir, belki de o iğrenç, suratıyla kur yapıyordur ona, umarım bir daha

da geri gelemez, sevgili anneciğim, sen de Alcanfores'teki evinde terk edilmiş kalırsın, ben de seni terk edeceğim, yolculuğa çıkacağım, Birleşik Devletler'e gideceğim, kimse benden hiçbir haber alamayacak, ama gitmeden önce o pis suratını dağıtmazsam adam değilim, ufalayacağım onu, bakın şimdi ispiyoncunun haline diyeceğim herkese, dokunun, yoklayın, elleyin, Lince'ye gideceğim, beş para etmez karının tekisin diyeceğim ona, tam ağzına sıçtığım pis ispiyoncuya göresin." Gıcırdayan yatağında kaskatı kesilmişti, gözleri üst yatağa dikilmişti, yatak sanki baklava biçimindeki geçmeli metal şeritlerden fırlayıp üzerine düşecek, onu ezecek gibi görünüyordu.

"Saat kaç?" diye sordu Vallano'ya.

"Yedi."

Ayağa kalkıp çıktı. Arrospide hâlâ elleri cebinde, kapıda duruyordu. Avlunun ortasında bağıra çağıra kavga eden iki öğrenciye bakıyordu dikkatle.

"Arrospide."

"Ne var?"

"Çıkıyorum ben."

"Ne yapalım yani?"

"Duvardan atlayacağım."

"Bana ne?" dedi Arrospide. "Nöbetçilere söyle."

"Gece değil," diye karşılık verdi Alberto. "Şimdi kaçmak istiyorum. Yemekhaneye gittiğiniz sırada."

Bu kez Arrospide ilgiyle baktı ona.

"Çıkmam gerek," dedi Alberto. "Çok önemli."

"Randevun mu var, partiye mi gidiyorsun?"

"Beni idare eder misin?"

"Bilmiyorum," dedi. Arrospide. "Seni yakalarlarsa benim de başım belaya girer."

"Yoklama alınmaz nasılsa," dedi Alberto. "Rapora mevcudun tamam olduğunu yazman yeterli."

"Tamam, ama bir tek o kadarını yaparım," dedi Ar-

rospide. "Hadi çabuk tüy, birazdan düdük çalacak."

"Evet," dedi Alberto, "biliyorum."

Koğuşa döndü. Dolabını açtı. İki solu vardı, otobüse binmeye yeterdi.

"İlk iki nöbette kimler vardı?" diye sordu Vallano'ya.

"Baena ve Kıvırcık."

Baena'yla konuştu, idare etmeyi kabul etti kendisini. Sonra tuvalete yöneldi. İçeri girdi, üçü hâlâ çömelmiş oturuyordu; onu görünce Jaguar ayağa kalktı.

"Dediğimi duymadın mı?"

"Kıvırcık'a söylenecek iki sözüm var."

"Git anana söyle. Al voltanı."

"Duvardan atlayacağım, hemen şimdi. Kıvırcık'ın beni idare etmesini istiyorum."

"Şimdi mi?" dedi Jaguar.

"Evet."

"Tamam," dedi Jaguar. "Cava'ya, olanları duydun herhalde. Kimmiş?"

"Bilseydim şimdiye kadar suratını dağıtmış olurdum. Benim yüzüme baksana sen. Benim gammazladığımı sanmıyorsun herhalde?"

"Umarım öyledir," dedi Jaguar. "Yoksa senin için iyi olmaz."

"Gammazlayan kimse, hiçbiriniz dokunmayacaksınız ona," dedi Boa. "Onu bana bırakacaksınız."

"Kapa çeneni," dedi Jaguar.

"Bana bir paket Inca getir seni idare edeyim," dedi Kıvırcık.

Alberto kabul etti. Koğuşa dönerken düdüğü ve çavuşun sesini duydu. Var gücüyle koşmaya başladı, oluşmaya başlayan sıraların arasından yıldırım hızıyla geçti. Yola çıktığında kırmızı apoletlerini eliyle gizledi, bir subaya rastlama olasılığını düşünerek. Üçüncü sınıfların

avlusunda tabur toplanmıştı bile. Alberto koşmaktan vazgeçip doğal bir tavırla hızlı hızlı yürüdü. Subayın önünden geçerken selam verdi; Teğmen de farkında olmadan selamını aldı. Koğuşları geride bırakıp stada vardığında son derece dingindi. Askerlerin barakalarının çevresini dolanırken bağrışmalar ve sövgüler çalındı kulağına. Kolej'in parmaklıkları boyunca, en uçta, duvarların bir dik açık oluşturduğu yere kadar koştu. Başka kaçışlarda kullanılmış tuğla ve taşlar hâlâ orada yığılı duruyordu. Yere yattı ve yeşil, dikdörtgen biçimindeki futbol alanının ötesindeki yapılara baktı uzun uzun. Hemen hiçbir şey göremiyor, ama düdük seslerini duyuyordu; taburlar yemekhane yönünde ilerliyorlardı. Barakaların orada da kimse görünmüyordu Ayağa kalkmadan birkaç tuğlayı sürükleyip duvarın dibine yığdı. Ya kendisini yukarı çekmeye gücü yetmezse? Duvardan atlamak için hep öteki tarafı, La Perlita'ya yakın yanını kullanmıştı. Çevresine son kez bir göz atıp bir sıçrayışta kalktı, tuğlalara tırmanarak kollarını uzattı.

Duvar pürtüklüydü. Alberto gözleri duvar hizasına gelene kadar kendini yukarı çekmeyi başardı. Neredeyse bütünüyle karanlığa gömülmüş boş tarlaları, uzakta, Progreso Caddesi'ndeki sıra sıra palmiyeleri görebiliyordu. Birkaç saniye sonra, duvardan başka bir şey göremez oldu, ama elleri hâlâ tepeye tutunuyordu. "Ulan Köle, bunu sana ödetmezsem Allahsızım, kızın önünde ödeteceğim bunu sana, kayar da bir tarafımı kırarsam aileme haber verirler, eğer babam gelirse, ne var canım, diyeceğim, beni okuldan kaçtığım için attılar, ama sen, orospuların peşinden koşmak için evden kaçtın, daha beterini yaptın." Ayaklarıyla dizleri duvarın oyuklarında, çıkıntılardan destek alarak tırmandı.

Tepeye vardığında, Alberto, düz bir yer seçecek kadar kısa bir süre için, bir maymun gibi iki büklüm durdu.

Sonra atladı; yere düştü ve geriye doğru yuvarlandı, gözlerini kapadı, hızlı hızlı başını ve dizlerini ovuşturarak doğruldu. Yerde oturarak birkaç hareket yapıp ayağa kalktı. Koşarak bir tarlayı geçerken fideleri ezdi. Ayakları yumuşak toprağa gömüldü, dikenlerin baldırlarına battığını hissediyordu. Postallarının altında dallar çıtırdıyordu. "Aptallık ediyorum, gören biri olabilirdi, kepimden, apoletlerimden kim olduğum belli, öğrencinin biri kaçıyor, babam gibi, Altın Ayaklar'a gitsem, desem ki, anne, lütfen yeter artık, kabul et ki yaşlandın, dinin sana yeter, ama o iki karıya ödeteceğim bunu, o cadı teyzeye, çaça, terzi parçası, Allah'ın belası kadın." Otobüs durağında kimse yoktu. Alberto durağa vardığı anda otobüs de geldi, hareket halindeyken atlamak zorunda kaldı. Yeniden derin bir dinginlik kaplamıştı benliğini. Bir yığın insanın arasında sıkışıp kalmıştı, dışarıda, pencerelerin öte yanında hiçbir şey seçilemiyordu, karanlık birkaç saniyede basıvermişti, ama otobüsün boş meydanlar, tarlalar, tek tük fabrikalar, bir gecekondu semti, boğa güreşi alanları arasından geçtiğini biliyordu. "İçeri girdi, o korkak gülümsemesiyle merhaba dedi, kız da merhaba dedi, otur- sana, cadı geldi ve konuşmaya başladı, beyefendi dedi ona sonra dışarı çıktı ve onları yalnız bıraktı, o da dedi ki gelmemin nedeni, şey, yani, demek istiyorum ki, haber göndermiştim – a, evet, Alberto, beni sinemaya götürdü, ama başka bir şey olmadı, ona mektup yazdım, ah! senin için deli oluyorum, sonra öpüştüler, öpüşüyorlar; öpüşecekler, Tanrım yalvarırım ben vardığımda öpüşüyor olsunlar, dudak dudağa, çırılçıplak, yalvarırım Tanrım." Alfonso Ugarte Caddesi'nde otobüsten inip kahvelerden çıkan ya da gürültülü kümeler halinde köşe başlarında duran işçilerin, memurların arasından geçerek Bolognesi Meydanı'na yöneldi. Otomobillerin vızır vızır gidip geldiği, birbirine paralel, meydana açılan dört caddeyi geçti.

Meydanın ortasında, bir sütunun üzerinde bir başka tunçtan kahraman vardı, alacakaranlıkta, ışıklardan uzakta, Şili kurşunlarıyla delik deşik, yere yığılmış. "Yurdumuzun bayrağı üzerine, kahramanlarımızın kanı üzerine ant için, Pluto yukarıya bak dediğinde kayalıkların dibindeki küçük kumsaldaydık baktım Helena oradaydı, ant içtik, yürüdük, bakan burnunu kaşıdı, karıştırdı, zavallı annem, iskambil partileri bitti artık, elveda bayramlar, ziyafetler, yolculuklar, baba beni futbol maçına götür, futbol zencilere göre bir spordur yavrucuğum, gelecek yıl seni Regatas'a yazdıracağım, kürekçi olacaksın, ondan sonra da Teresa gibi orospuların ardından gitti." Başka bir dünyaya ait bir sokak gibi ıssız, artık yalnızca soylu ailelerin hayaletlerini barındıran, cepheleri yazılarla dolmuş, köşeli, XIX. yüzyıldan kalma evleri, otomobil geçmeyen asfaltı, solmuş sıraları ve heykelleriyle çağdışı görünümlü Colon Caddesi boyunca ilerledi. Sonra, ışıklı, buzdolabı gibi tertemiz parlayan Miraflores Expresosuna bindi; çevresindeki insanlar ne gülüyor, ne de konuşuyorlardı. Raimondi Koleji'nde indi; Lince'nin karanlık sokaklarında yürüdü, tek tük dükkânlar, solgun sokak lambaları ve karanlığa gömülmüş evler arasından. "Demek öyle, demek daha önce bir erkekle hiç çıkmamıştın, dalga mı geçiyorsun benimle, aslında o suratla, demek Metro sineması çok güzel, ah! lütfen, göreceğiz bakalım, Köle seni sinemalara film seyretmeye götürüyor mu, parka götürüyor mu, plaja, Birleşik Devletler'e, pazar, günleri Chosica'ya, demek öyle, anne sana bir şey söylemem gerek, aşağı tabakadan bir kıza âşık oldum, beni boynuzladı, babamın seni boynuzladığı gibi daha ona sevdiğimi söylemeden, daha hiçbir şey olmadan, ne dersin?" Teresa'nın evinin köşesinde duvara yaslandı, gölgelere sığınarak. Her yana baktı, sokaklar bomboştu. Arkasından, evin içinden sesler geliyordu kulağına, biri telaşsız, dü-

zenli bir biçimde bir dolaba eşyalar yerleştiriyordu. Eliyle saçlarını düzeltti, yatıştırdı, parrnağıyla saçındaki ayrım çizgisini yoklayıp düzgün olup olmadığına baktı. Cebinden bir mendil çıkarıp alnını ve dudaklarım sildi. Gömleğini düzeltti, bir ayağını kaldırıp ayakkabısını pantolonuna sürttü, aynı şeyi öteki ayağıyla da yaptı. "İçeri gireceğim, gülümseyerek ellerini sıkacağım, geçiyordum, uğradım, özür dilerim, Teresa, yazdığım iki mektubu rica edeyim, buyur seninkileri, sen, Köle, kıpırdama, bunu seninle daha sonra görüşürüz, erkek işi bu, onun önünde niçin rezalet çıkaralım? Söyle bakalım, erkek misin sen?" Alberto kapının önünde, üç beton basamağın altında duruyordu. Sesleri duymaya çalıştı, ama boşuna. Oysa, oradaydılar. Kapının çevresinde belli belirsiz bir ışık ağı vardı ve birkaç saniye önce, bir elin hayalet gibi dokunuşunu hissetmişti, bir dayanak arayan bir eldi belki de. "Üstü açılır otomobilimle geçeceğim, Amerikan ayakkabılarım, keten gömleğim, filtreli sigaram, deri ceketim, kırmızı tüylü şapkamla, koma çalacağım, haydi atlayın diyeceğim, Birleşik Devletler'den dün döndüm, gelin bir tur atalım, bize gidelim, Orrantia'ya, karımı tanımanızı istiyorum, Amerikalı, eskiden film artistiydi, okulu bitirdiğim gün Hollywood'da evlendik, gelin, atla Köle, atla Teresa, yolda radyo dinlemek ister misiniz?"

Alberto kapıya iki kez vurdu, önce yavaş, sonra daha hızlı. Bir saniye sonra, eşikte bir kadın bedeni gördü, çizgisiz, sessiz bir siluet, içeriden gelen ışık, genç kızın omuzlarım ve boynunu ancak aydınlatıyordu. "Kim o?" dedi. Alberto karşılık vermedi. Teresa biraz sola eğildi, ince bir ışık çizgisi Alberto'nun yüzüne vurdu.

"Merhaba," dedi Alberto. "Onunla biraz konuşmak istiyorum. Çok önemli. Lütfen çağırır mısın?"

"Merhaba Alberto," dedi kız. "Seni tanıyamadım. Gel. Gir. Korkuttun beni."

Alberto içeri girdi, boş odanın her yanına baktı, yüzünde sert bir ifadeyle. İki odayı ayıran perde sallanıyordu, öteki odada biri büyük ve dağınık, öteki küçük, iki yatak gördü. Yüzü yumuşadı, Teresa'ya döndü. Teresa ona bakmıyordu, kapıyı kapattı. Alberto onun aceleyle saçlarını düzelttiğini, sonra eteğini çekiştirdiğini fark etti. İşte şimdi tam karşısındaydı. Alberto birden, son haftalar boyunca Kolej'de gözlerinin önüne gelen yüzdeki kararlılığın olmadığını düşündü şimdi karşısında olan bu yüzde, Metro'da, bu kapının arkasında gördüğü, birbirlerinden ayrıldıklarında utançtan pembeleşen, çekingen gözlerini kendininkilerden kaçıran, yaz güneşi vuruyormuş gibi gözlerini kırpıştıran bu yüzde. Teresa gülümsedi, tedirgin görünüyordu; ellerini kavuşturuyor, açıyor, iki yanına uzatıyor, duvara dayıyordu.

"Kolej'den kaçtım," dedi Alberto, kızarıp gözlerimi indirerek.

"Kaçtın mı?" Teresa ağzını açtı, ama başka bir şey söylemedi, kaygıyla ona bakmakla yetindi. Yeniden kavuşturduğu elleri Alberto'nun birkaç santim ötesinde, havada asılı kalmıştı.

"Neler oldu? Anlatsana bana. Dur, otur şuraya, kimse yok, teyzem dışarı çıktı."

Alberto başını kaldırıp sordu:

"Köle'yi gördün mü?"

Teresa gözleri fal taşı gibi açılmış bakıyordu.

"Kimi?"

"Ricardo Arana'yı demek istiyorum."

"Ha!" dedi Teresa, biraz rahatlamıştı. Yeniden gülümsedi. "Köşe başında oturan çocuk mu?"

"Seni görmeye geldi mi?" diye sordu Alberto üsteleyerek.

"Beni mi? Hayır. Niçin sordun?"

"Bana doğruyu söyle," dedi Alberto sesini yükselte-

rek. "Niçin yalan söylüyorsun? Şey, yani..."

Bir şeyler geveleyip sustu. Teresa son derece ciddi bir tavırla ona bakıyordu, başı neredeyse hiç kımıldamıyor, elleri iki yanında hareketsiz duruyor, ama gözlerinde henüz belirginlik kazanmamış, kurnaz bir pırıltı oynuyordu.

"Niçin soruyorsun bunu bana?"

Sesi çok yumuşak, çok ağırdı, hafif bir alay seziliyordu.

"Köle bu akşam çıktı," dedi Alberto. "Annesinin hasta olduğunu söyledi,"

"Buraya niçin gelsin ki?" dedi Teresa. "Çünkü sana âşık."

Bu kez Teresa'nın bütün yüzü, yanakları, dudakları, saçlarının döküldüğü düzgün alnı aydınlandı.

"Bilmiyordum," dedi. "Onunla birkaç dakika konuştuk yalnızca. Ama..."

"Bu yüzden kaçtım," dedi Alberto. Birkaç saniye sessiz kaldı, ağzı açık. Sonunda ekledi: "Kıskandım onu. Ben de sana âşığım."

VII

Her zaman o kadar düzgün, o kadar bakımlı görünürdü ki, kendi kendime düşünürdüm: Nasıl oluyor da ötekiler hiç böyle görünmüyor? Sık sık giysi değiştirdiğinden değildi, tersine, giyecek pek bir şeyi yoktu. Çalıştığımız zamanlarda, elini mürekkeple lekeleyince hemen kitaplarını bir yana bırakır, yıkanmaya giderdi. Defterine minicik bir mürekkep damlası damlasa, o sayfayı yırtar, yeniden yazardı. "Ama böyle çok zaman kaybediyorsun," derdim ona. "Silmek daha iyi. Bir jilet ver bana, görecek-sin, farkına bile varılmaz." Kabul etmezdi. Onu öfkelendiren tek şey buydu. Şakaklarındaki damarlar atmaya başlar –çok yavaş, bir yürek gibi, siyah saçlarının altında– ağzı büzülürdü. Ama çeşmeye gidip döndüğünde, yine gülümsüyor olurdu. Okul üniforması lacivert etekle beyaz bluzdan oluşurdu. Bazen onu okuldan dönerken görür, "Bir tek kırışık, bir tek leke bile yok," diye düşünürdüm. Bir de omuzlarını örten, yakası bir kurdeleyle bağlanan kareli bir elbisesi vardı. Kolsuz olduğundan, üzerine tarçın rengi bir hırka giyerdi. Yalnız ilk düğmesini ilikler, yürüdüğünde, hırkanın etekleri havada uçuşurdu, onu öylece seyretmek ne güzel olurdu. Bu, pazar günlerine ayırdığı elbiseydi, ailesini görmeye gittiğinde giydiği. Pazar günleri en korkunç günlerdi. Erken kalkar, Bel-

lavista Meydanı'na giderdim. Bir sıraya oturur ya da sinema afişlerine bakardım, ama gözümü evlerinden ayırmazdım, ben görmeden çıkmalarından korktuğumdan. Öbür günlerde, Tere ekmek almaya Çinli Tilau'nun fırınına, sinemaya bitişik fırına giderdi. "Rastlantıya bak," derdim ona, "her gün burada karşılaşıyoruz." Eğer dükkânın içi kalabalıksa, Tere dışarıda bekler, ben içeriye süzülürdüm; iyi dostum olan Çinli Tilau bana herkesten önce ekmeğimi verirdi. Bir keresinde, Tilau bizi gördüğünde, "İşte çifte kumrular! *Her zamanki* gibi her birinize sıcacık birer *chancay*[1] mı?" demişti. Bunun üzerine müşteriler gülmüş, Tere kızarmış, ben de, "Tamam Tilau, şakayı bırak da müşterilerinle ilgilen," demiştim. Ama pazar günleri fırın kapalı olurdu. Bellavista sinemasının önünden ya da bir sıradan onları izlerdim. Costanera yolundan giden otobüsü beklerlerdi. Bazen dalıp gitmiş gibi yapardım, ellerim cebimde, ıslık çalarak, ayağımla bir taşa ya da gazoz kapağına vurarak önlerinden geçer, yürümeye ara vermeden selamlardım onları: "Günaydın Senyora, merhaba Tere." Sonra doğru yoluma devam eder, eve ya da Saenz Pena'ya giderdim. İşte böyle.

Kareli elbisesiyle hırkasını pazartesi akşamları da giyerdi, çünkü teyzesi Bellavista sinemasına götürürdü onu. Anneme Teresa'dan bir defter alacağımı söyler, meydana gidip filmin bitmesini bekler, teyzesiyle film hakkında konuşarak uzaklaşmasını seyrederdim.

Öbür günlerde, kahverengi bir etek giyerdi. Eski, biraz solmuş bir etekti. Bazen teyzesi eteğini onarırdı, iyi de becerirdi, örülmüş yerler hiç fark edilmezdi, terzi olduğu belliydi. Ama eteği Teresa onaracaksa okuldan döndüğünde formasını çıkarmaz, kirlenmesin diye is-

1. Safranlı undan yapılan çörek. (Ç.N.)

kemlenin üzerine gazete kâğıdı sererdi. Kahverengi eteğinin üzerine üç düğmeli beyaz bir bluz giyer, üst düğmesini iliklemediğinden, boynu, esmer, uzun boynu açıkta kalırdı. Kışın beyaz bluzunun üzerine tarçın rengi hırkasını giyer, düğmelerini iliklemezdi. "Giydiğini nasıl da yakıştırıyor!" diye düşünürdüm.

Yalnızca iki çift ayakkabısı vardı, bu konuda becerisi pek bir işe yaramıyordu. Okula giderken siyah, bağlı ayakkabılarını giyerdi, erkek ayakkabısı gibiydiler, ama ayakları küçük olduğundan göze batmazdı. Hep pırıl pırıl olurdu ayakkabıları, bir tek toz zerreciği, bir tek leke göremezdiniz. Eminim eve geldiğinde çıkarıp cilalardı hemen. Okuldan dönerken ayağında bu ayakkabıları görür, biraz sonra, çalışmak için onlara gittiğimde, beyaz ayakkabılarını giydiğini, siyahlarınsa, mutfağın kapısında, pırıl pırıl ayna gibi parıldadığını fark ederdim. Her gün cilaladığını sanmıyorum. Herhalde bezle parlatırdı.

Beyaz ayakkabıları eskiydi. Farkında olmadan bacak bacak üstüne atıp bir ayağı havada sallandığında, tabanlarının aşınmış olduğunu görürdüm. Bir keresinde masaya çarpmış, attığı çığlığı duyan teyzesi gelip ayakkabısını çıkarmış ve ayağını ovmuştu. O zaman, ayakkabının içinde ikiye katlanmış bir mukavva parçası olduğunu görmüş, "Tabanı delik," diye düşünmüştüm. Bir keresinde de beyaz ayakkabılarını temizlerken görmüştüm onu. Her yanını beyaz tebeşirle boyamıştı, derslerini çalışırken gösterdiği özenle. Böylece ayakkabıları yepyeni görünürdü, ama çok kısa bir süre için, çünkü üzerine bir şey değdi mi, tebeşir boyası silinir, lekeler ortaya çıkardı. Bir keresinde kendi kendime şöyle düşünmüştüm: "Eğer bir sürü tebeşiri olsa, ayakkabıları her zaman tertemiz olur. Çantasında tebeşir taşıyabilir, böylece ayakkabının bir yerinde tebeşir silindi mi hemen boyayabilir." Kolej'in karşısında bir kırtasiyeci vardı, bir gün öğleden sonra gi-

rip bir kutu tebeşirin fiyatını sordum. Büyük kutular altı sol, küçük kutular dört buçuk soldu. Bu kadar pahalı olduğunu bilmiyordum. Sırık Higueras'tan para istemeye çekmiyordum, üstelik ödünç aldığım solu da ödeyememiştim. Sık sık görüşmediğimiz halde, daha da yakınlaşmıştık, hep aynı kahvede görüşüyorduk. Bana fıkralar anlatıyor, okulla ilgili sorular soruyor, sigara ikram ediyor, dumandan halka yapmayı öğretiyor, dumanı, tutup burnumdan nasıl çıkaracağımı gösteriyordu. Bir gün bütün cesaretimi toplayıp dört buçuk sol ödünç istedim ondan. "Elbette ahbap, ne kadar istersen vereyim," dedi. Hiç soru sormadan verdi. Hemen kırtasiyeciye koşup bir kutu tebeşir aldım. Teresa'ya, "Sana bunu armağan olarak getirdim," demeyi düşünmüştüm, evlerine vardığımda da bunu söylemeyi düşünüyordum. Ama onu görür görmez fikrimi değiştirip, "Bak okulda bana ne verdiler. Benim tebeşire hiç gereksinimim yok. Sen ister misin?" demekle yetindim. "Evet, elbette isterim," diye karşılık verdi.

İblisin varlığına inanmıyorum, ama itiraf etmeliyim ki, Jaguar beni bu konuda kuşkuya düşürüyor bazen. Hiçbir şeye inanmadığını söylüyor, ama kuyruklu yalan. Azize Rosa'ya sövdü diye Arrospide'yi ne biçim dövdüğünü hepimiz gördük. "Annem Azize Rosa'ya çok bağlıydı, ona sövmek, anneme sövmek sayılır," diye uydurmuştu. İblisin suratı, gülüşü Jaguar'ınkinin aynısı olmalı, tek fark sivri boynuzları. Cava'yı aramaya geliyorlar, dedi, her şeyi öğrenmişler. Ve gülmeye başladı, oysa Kıvırcık'la benim soluğumuz kesilmişti. Nasıl tahmin etti? Hep arkadan yaklaşıp onu yere devirmeyi, pata küte yumruklamayı düşlerdim. Kendine geldiğinde ne yapar acaba? Kıvırcık da bunu düşlüyor olmalı. "Jaguar hayva-

nın teki, Boa," dedi bana bu öğleden sonra. "Gördün mü, *serrano* olayını nasıl tahmin etti, nasıl gülüp eğlendi?" Eğer başı belaya giren ben olsaydım, gülmekten donuna işerdi, eminim. Ama sonra, çıldırmış gibiydi, elbette *serrano* adına değil, kendi adına. "Bana bunu yapmak ha, bana, kime bulaştıklarını bilmiyorlar." Ama başı belada olan biri varsa, o da Cava'ydı. Yazar bana çıkmış olsaydı? Düşündükçe tüylerim ürperiyor. Jaguar'ın ağzına sıçmalarını isterdim, bakalım o zaman havası ne olurdu, kimse hiçbir zaman ağzına sıçmaz Jaguar'ın, ona en çok fors kazandıran da, her şeyi önceden tahmin etmesi. Derler ki hayvanlar olayları koklayarak anlarlarmış, bir kokladılar mı tamam, ne olacaksa burunlarından içeri girermiş. Annem, anlatmıştı bir keresinde: "1940 depreminin olduğu gün, bir şeyler olacağını anlamıştım, mahallenin köpekleri birden çıldırmıştı, sanki boynuzlarıyla, diken diken tüyleriyle iblisi görmüş gibi koşuşup uluyorlardı. Biraz sonra sarsıntı başladı." Jaguar da aynen böyle işte. Suratını buruşturup "Biri gammazladı, Meryem Ana üstüne yemin ederim ki doğru," dedi, üstelik ne Huarina, ne de Morte görünmüştü henüz, ayak seslerini bile duymamıştık. Amma boktan iş, hiçbir subay, hiçbir çavuş görmedi olayı, öyle olsaydı çoktan içeri atmış olurlardı onu, oysa üç haftadır dışarıda dolaşıyor, mutlaka bir öğrencinin başının altından çıktı. Belki bir Köpek, ya da dördüncü sınıflardan biri. Dördüncü sınıftakiler de Köpektir aslında, daha büyük, daha uyanıktırlar, ama temelde Köpek'tirler. Biz hiçbir zaman gerçekten Köpek olmadık, bunu Çete'ye borçluyuz, bize saygı göstermelerini sağlamak kolay olmadı elbette. Biz dördüncü sınıftayken, beşinci sınıftan birinin aklına tutup birimize yatağını yaptırmak gelebilir miydi? Yere sererim seni, suratına tükürürüm, Jaguar, Kıvırcık, *serrano* Cava, gelin yardım edin bana, bu ödleği dövmekten ellerim ağrıdı.

Onuncu takımdaki ufaklıkları bile rahat bırakırlardı, hepsini Jaguar'a borçlular, hoş geldine karşı çıkan tek kişi olmuştu, hepimize örnek oldu, gerçekten sağlam herifti. Çok iyi günlerimiz oldu, ardından gelenlerden Çok daha iyiydi, ama o günlere dönmek istemem, tersine, bitirmiş olmayı isterdim şimdi, hiç olmazsa şu *serrano* olayı kazasız belasız kapansa, eğer korkar da hepimize kazık atarsa öldürürüm o herifi. Kıvırcık Cava'ya çok güveniyor, dağlasalar bile ağzını açmaz diyor. Tam sonuna gelmişken, sınavlardan önce boka batmak amma da şanssızlık olur ha, üstelik de böyle saçma sapan bir olay yüzünden, öff, yeniden Köpek olmayı düşünüyorum da, her şeyi bilerek, yaşamış olarak burada üç yıl daha geçirmek hiç hoş olmaz. Subay olacağım, havacı olacağım, denizci olacağım diyen Köpekler var, bütün beyaz tenli geri zekâlı veletler denizci olmak ister. Birkaç ay sonra görürüm ben onları.

Salon, rengârenk çiçeklerle dolu kocaman bir balkona açılıyordu. Pencere ardına kadar açıktı, ıslak çimen kokusu onlara kadar geliyordu. Bébé aynı plağı dördüncü kez koyarak, "Kalk, biraz çaba göster, senin iyiliğin için söylüyorum," dedi. Alberto, yorgunluktan bitkin bir halde bir koltuğa yığılmıştı. Pluto ve Emilio derslere izleyici olarak katılıyor, sürekli espriler patlatıyor, iğneleyici sözler söylüyor, Helena'nın adını yineliyorlardı. Birazdan, kendini bir kez daha salonun büyük aynasında, Bébé'nin kollarında çok ciddi dans ederken görecek, bedeni kaskatı kesilecek ve Pluto, "İşte, yine robot gibi dans ediyorsun," diyecekti.

Yerinden kalktı bir kez daha. Emilio bir sigara yakmış, Pluto'yla birlikte içiyordu. Alberto kanepede oturmuş Amerikan ve İngiliz sigaralarını karşılaştırırken gör-

dü onları. Ona dikkat etmiyorlardı. "Mükemmel," dedi Bébé, "şimdi sen yöneteceksin." Dans etmeye başladı, başlangıçta ağır ağır, Peru valsinin hareketlerini titizlikle yapmaya zorlayarak kendini; sağa bir adım, sola bir adım, bir bu yana dönüş, bir öbür yana dönüş. "Şimdi daha iyi beceriyorsun," dedi Bébé. "Ama biraz daha hızlı hareket etmen gerek, müziğe uy. Dinle, pam-pam, pam-pam, pararam, pam-pam, pam-pam, pararom." Gerçekten de, Alberto daha esnek, daha rahat hissediyordu kendini, dansı düşünmekten vazgeçince, ayakları Bébé'nin ayaklarına dolaşmıyordu.

"Tamam, oluyor," diyordu Bébé, "ama böyle kaskatı durma, yalnız ayaklarını hareket ettirmek değil mesele. Dönerken vücudunu bükmelisin, böyle, dikkatli bak." Bébé eğiliyor, beyaz yüzünde zorlama bir gülümseme beliriyor, bir topuğu üstünde dönüyor, sonra dönüşünü tamamladığında gülümsemesi yüzünden silinmiş oluyordu. "Bu da bir numara, adım değiştirmek, ya da figür yapmak gibi, ama bunu daha sonra öğreneceksin. Şimdi eşini gereği gibi yönetmeyi öğrenmelisin. Korkma, o hemen sana ayak uyduracaktır. Elini onun sırtına iyice yerleştir, güvenle. Bak göstereyim, şöyle. Anladın mı? Sol elinle de onun elini tutacaksın, dansın ortasında, eğer gönüllü görünüyorsa, parmaklarını onunkilere geçirir, yavaş yavaş onu kendine çekersin, sırtına hafifçe bastırarak, ama çok hafifçe. Bunu becerebilmek için de başlangıçta elini iyi yerleştirmiş olman gerek, yalnız parmak uçlarını değil, avucunu da, omzuna yakın bir yerine. Sonra yavaş yavaş elini indirebilirsin, rastlantıyla olmuş gibi, her dönüşte elin kendiliğinden inmiş gibi. Eğer kız karşı koyar ya da geri çekilirse, herhangi bir konuda konuşmaya başla, bol bol konuş, gül, ama sakın elini bırakma. Hep onu yaklaştırmaya devam et. Bunun için çok dönmelisin, hep aynı yöne dön. Sağa doğru dönersen başın dönmez, üst

üste elli kez dönebilirsin, ama eşin sola döneceğinden hemen başı dönecektir. Göreceksin, başı dönmeye başlar başlamaz sana yaslanacaktır, kendini güvende hissetmek için. O zaman elini beline kadar indirebilir, korkmadan parmaklarını parmaklarına geçirebilir, hatta yüzünü bile onunkine değdirebilirsin azıcık. Anladın mı?"

Vals bitmişti, pikap tekdüze bir gıcırtı çıkarıyordu. Bébé plağı kaldırdı.

"Bütün numaraları biliyor," dedi Emilio, Bébé'yi göstererek, "amma herif be."

"Artık hazırız," dedi Pluto. "Alberto da dans etmeyi öğrendi. Bir el Neşe Mahallesi oynamaya ne dersiniz?"

Huatica Sokağı'nın da adı olduğundan kullanılmayan mahallenin eski adı, birkaç ay önce, Tico'nun Terrazas Kulübü'nde çıkardığı bir iskambil oyunuyla yeniden canlanmıştı. Bütün kâğıtlar dört oyuncuya dağıtılıyor, kâğıtları dağıtan kozu belirliyor, oyun eşli oynanıyordu. Çıktığı günden beri mahallede oynanan tek iskambil oyunuydu.

"Ama daha yalnızca valsle boleroyu öğrendi," dedi Bébé. "Sırada mambo var."

"Şimdi boş ver," dedi Alberto. "Bir başka gün devam ederiz."

Saat ikide Emilio'lara geldiklerinde Alberto tam formdaydı, ötekilerin esprilerine karşılıklar veriyordu. Ama dört saat süren ders bitkin düşürmüştü onu. Heyecanını koruyan bir tek Bébé'ydi, öbürleri sıkılıyordu.

"Nasıl istersen," dedi Bébé. "Ama unutma, parti yarın."

Alberto ürperdi. "Doğru," diye düşündü. "Üstelik de parti Ana'nın evinde. Bütün gece mambo çalınacak demektir." Bébé gibi Ana da usta bir dansçıydı. Karışık figürler yapar, yenilerini bulur ötekiler çevresine toplanınca gözleri mutlulukla ışıldardı. "Bütün geceyi başkaları

Helena'yla dans ederken bir köşede oturarak mı geçireceğim? Keşke bir tek bizim mahalle olsaydı."

Mahalle bir süredir bir ada, bir kale olmaktan çıkmıştı. Bir yığın yabancı –Miraflores'ten, 28 Temmuz'dan, Reducto'dan, Francia'dan, Quebra'dan, San Isidro'dan, hatta Barranco'dan çocuklar– sarmıştı mahalleyi. Kızların peşinde koşuyor, onlarla kapılarının önünde gevezelik ediyor, mahalleli çocukların düşmanlığına aldırmıyor, hatta meydan okuyorlardı. Yaşları, da mahallelilerden büyüktü, bazen onları tehdit bile ediyorlardı. Bütün bunlar kızların suçuydu; onlara yüz veriyorlar, bu istiladan hoşnut görünüyorlardı. Pluto'nun kuzeni Sara, San Isidrolu biriyle çıkıyordu. Bazen çocuk bir iki arkadaşını da beraberinde getiriyor, Ana ve Laura da onlarla gevezelik etmeye gidiyordu. Yabancılar özellikle partilerde boy gösteriyordu. Büyüyle ortaya çıkıyorlardı sanki. Öğleden sonra başlayarak partinin yapılacağı eve üşüşüyor, partiyi verenin annesiyle şakalaşıyor, iltifatlar ediyorlardı. Eğer partiye çağrılmayı başaramazlarsa, akşam olduğunda, burunlarını cama dayayıp dans eden çiftleri ilgiyle izliyorlardı. Kızların dikkatini çekmek için her türlü numaraya başvuruyor, onları güldürmek için şekilden şekile giriyor, kendilerini acındırmaya çalışıyorlardı. Bazen kızlardan biri (en az dans edeni), yabancıları içeriye alması için ev sahibesine yalvarıyordu. İşte o zaman salon yabancılarla dolup taşıyor, kısa bir süre sonra mahalleli çocuklar bir yana itiliyor, yabancılar pikabı ve kızları ele geçiriyordu. Ana en kalleşleriydi, birlik duygusu hiç yoktu. Yeni gelenler onu mahallelilerden çok ilgilendiriyordu. Eğer yabancıları zaten kendisi çağırmamışsa, mutlaka içeri sokmak için bir yol buluyordu.

"Evet," dedi Alberto, "haklısın. Mamboyu öğrenmeliyim."

"Olur," dedi Bébé. "Ama izin ver de bir sigara içeyim.

Bu arada sen Pluto'yla dans et."

Emilio esneyerek Pluto'ya bir dirsek attı. "Hadi, göster kendini usta mambocu!" dedi. Pluto bir kahkaha patlattı. Pluto'nun bütün bedenini sarsan eşsiz bir kahkahası vardı.

"Geliyor musun, gelmiyor musun?" diye sordu Alberto tersçe.

"Kızma canım," dedi Pluto, "geliyorum."

Yerinden kalkıp bir plak seçmeye gitti. Bébé bir sigara yakmış, ayağıyla kafasından geçirdiği bir şarkıya tempo tutuyordu.

"Baksana," dedi Emilio, "benim anlamadığım bir şey var. Sen dans etmeye ilk başlayandın, mahalledeki ilk partilerden söz ediyorum, kızlarla buluşmaya başladığımız sıralarda. Hatırlamıyor musun?"

"O dans falan değildi," dedi Alberto. "Hoplayıp zıplıyorduk."

"Hepimiz hoplayıp zıplayarak başladık," dedi Emilio. "Ama zamanla öğrendik."

"Ama o uzun süre önce partilere gelmekten vazgeçti," dedi Pluto. "Unuttunuz mu?"

"Doğru," dedi Alberto. "Ben o yüzden böyle kaldım."

"Papaz olmaya karar vermiş gibi bir halin vardı," dedi Pluto. Bir plak seçmiş, elinde döndürüp duruyordu. "Hemen hemen hiç evinden çıkmıyordun."

"Benim suçum değildi ki," dedi Alberto. "Annem izin vermiyordu."

"Ya şimdi?"

"Şimdi rahatım. Babamla eskisi kadar sorunu yok."

"Anlamadım," dedi Bébé. "Ne ilgisi var?"

"Babası çapkın adamdır," dedi Pluto. "Biliyor muydun? Akşamları eve geldiğinde, kapıdan girmeden önce mendiliyle nasıl ağzını sildiğine dikkat etmedin mi hiç?"

"Evet," dedi Emilio. "Bir gün Herradura'da görmüş-

tük babasını. Otomobilde bomba gibi bir kadın vardı. Tam bir zamparadır canım."

"Yakışıklı adam," dedi Pluto. "Çok da iyi giyinir."

Alberto başıyla onayladı, gururla.

"Ama bütün bunların sana izin vermeleriyle ne ilgisi var?" dedi Bébé.

"Babam zamparalığa başlayınca," dedi Alberto, "annem büyüyünce ona benzemeyeyim diye benim üzerime düşer. Benim de kadın avcısı, serseri olmamdan korkuyor."

"Harika," dedi Bébé. "Annen bir felaketmiş."

"Benim babam da az değildir," dedi Emilio. "Bazen gece eve gelmez, mendillerinde de hep ruj izi vardır. Ama annemin umurunda değil. Güler geçer, 'çapkın kurt' der ona. Bir tek Ana kavga eder."

"Ee," dedi Pluto, "ne zaman dans edeceğiz?"

"Bekle yahu," dedi Emilio, "biraz gevezelik edelim. Partide yeterince dans edeceğiz zaten."

"Partinin sözü geçince Alberto bembeyaz kesiliyor," dedi Bébé. "Enayilik etme, oğlum. Bu kez Helena kabul edecek. Bahse girerim."

"Öyle mi dersin?" dedi Alberto.

"Sırılsıklam âşık bu," dedi Emilio. "Hayatta kimseyi bu durumda görmedim. Ben onun yaptığını yapamazdım, olanaksız."

"Ne yapıyorum ki ben?"

"Yirmi kez kur yaptın."

"Yalnız üç kez." dedi Alberto. "Niçin abartıyorsun?"

"Bence hakkı var," dedi Bébé. "Eğer kız hoşuna gidiyorsa, kabul edene kadar yakasını bırakmamalı. Sonra da canından bezdirmeli."

"Ama son derece onursuzca bir davranış bu," dedi Emilio. "Kızın biri beni reddedince, anında başka birini bulurum."

"Bu kez seni dinleyecek," dedi Bébé Alberto'ya. "Geçen gün Lauralarda gevezelik ediyorduk, Helena seni merak etti, Tico 'Özledin mi onu?' dediğinde de kıpkırmızı oldu."

"Gerçekten mi?" diye sordu Alberto.

"Resmen tutkun," dedi Emilio. "Gözlerine bakın, nasıl parlıyor."

"Yalnız şu var," dedi Bébé. "Belki de yanlış yaklaşıyorsun kıza. Onu etkilemeye çalış. Ne diyeceğini biliyor musun hiç değilse?"

"Aşağı yukarı," dedi Alberto. "Bir fikrim var."

"Önemli olan da bu," dedi Bébé. "Söyleyeceklerini önceden hazırlamış olman gerek."

"Duruma bağlı," dedi Pluto. "Ben o anda düşünürüm söyleyeceğimi. Bir kıza ilk yaklaştığımda hep tedirgin olurum. Ama onunla konuşmaya başlar başlamaz aklıma bir yığın şey gelir. Esinlenirim."

"Yo, hayır," dedi Emilio. "Bébé'nin dediği doğru. Ben de bütün konuşmamı önceden hazırlarım. Böylece konuşmaya başladığımda yalnızca konuşma biçimimle, bakışlarımla, kızın elini ne zaman tutacağımla ilgilenebilirim."

"Her şey kafanda yazılı olmalı," dedi Bébé. "Hatta fırsat bulursan, aynanın karşısında bir prova da yapmalısın."

"Evet," diye onayladı Alberto. Bir an durakladı. "Sen neler söylersin?"

"Duruma bağlı," dedi Bébé. "Nasıl bir kız olduğuna bağlı." Emilio hararetle destekledi. "Helena'yı alalım örneğin, ona pat diye benimle birlikte olur musun diye soramazsın. Önceden çok iyi hazırlanmış olmak gerek."

"Belki de beni bunun için reddetmiştir," dedi Alberto. "Geçen sefer doğrudan, kız arkadaşım olur musun, diye sormuştum."

"Enayilik etmişsin," dedi Emilio. "Üstelik sabah sabah sordun, sokağın ortasında. Çılgınlık resmen!"

"Ben bir keresinde ayin sırasında kur yapmıştım."' dedi Pluto. "Kız da kabul etmişti."

"Olmaz, olmaz," dedi Emilio onun sözünü keserek. Alberto'ya döndü. "Dinle beni. Yarın onu dansa kaldırırsın. Bolero çalmalarını bekle. Sakın mambo sırasında söyleme. Romantik bir müzik olması şart."

"Onu merak etme," dedi Bébé. "Sen hazır olunca bana bir işaret çakarsın. Ben de Leo Martini'den 'Seviyorum Seni'yi çalarım."

"O benim bolerom!" diye bağırdı Pluto. "'Seviyorum Seni' çalarken ne zaman bir kıza kur yapsam, olumlu sonuç alırım."

"Tamam," dedi Alberto. "Ben sana işaret ederim."

"Dansa kaldırır, iyice sarılırsın ona," dedi Emilio. "Son derece doğal bir tavırla bir köşeye doğru gidersin dans ederken, çevredekiler duymaz böylece. Sonra da kulağına, 'Helenita, senin için çıldırıyorum,' diye fısıldarsın."

"Manyak mısın sen?" diye bağırdı Pluto. "Çocuğu bir kez daha mı reddetmesini istiyorsun?"

"Neden?" diye sordu Emilio. "Ben hep böyle başlarım işe."

"Hayır, hayır," dedi Bébé. "Böyle girişmek, resmen ayılık. Önce ciddi bir anlatım takınır, 'Helena,' dersin, 'sana söyleyeceğim çok önemli bir şey var. Çok hoşuma gidiyorsun. Seni seviyorum. Benimle birlikte olmak ister misin?'"

"Eğer karşılık vermezse," diye ekledi Pluto, "şöyle devam edersin: 'Helenita, beni birazcık olsun sevmiyor musun?'"

"O sırada da elini sıkarsın," dedi Bébé. "Hafifçe sevecenlikle."

"Biraz kendine güven yahu," dedi Emilio, Alberto'nun sırtına vurarak. "Dert etme. Bu sefer kabul edecek, göreceksin."

"Evet," dedi Bébé. "Göreceksin, her şey yolunda gidecek."

"Ondan sonra da hepimiz çevrenizde bir halka oluşturup işte *İki Sevgili*'yi söyleyeceğiz," dedi Pluto. "Onu bana bırak."

Alberto gülümsüyordu.

"Ama şimdi mamboyu da öğrenmen gerek," dedi Bébé. "Haydi bakalım, damın seni bekliyor."

Pluto tiyatro oyuncusu gibi kollarını açmış, onu bekliyordu.

Cava subay olacağını söylerdi, ama piyade değil, topçu. Son zamanlarda bundan söz etmiyordu, ama kafasında kurduğundan eminim. *Serrano*'lar inatçı olur, bir kere kafalarına bir şeyi koydular mı, hayatta vazgeçmezler. Ordunun çoğunluğu dağlıdır. Deniz kıyısında yaşayanların aklına subay olmak gelmez. Cava'nın kafası tam *serrano* ve asker kafası, ama bütün her şeyi yıkıldı, Kolej, mesleği, her şey, ona en çok koyan bu olmalı. *Serrano*'ların hiç şansı yoktur, başları dertten kurtulmaz. İspiyoncunun birinin –belki de kim olduğu hiç ortaya çıkmayacak– yılan dili yüzünden, herkesin gözü önünde apoletlerini sökecekler, eminim bundan, düşündükçe tüylerim ürperiyor, o gece kura bana çıksaydı, şu anda hapiste olacaktım. Ama ben camı kırmazdım, o camı kırmak için geri zekâlı olmak gerek. *Serrano*'ların çoğu biraz geridir. Eminim korkuya kapılmıştı, oysa *serrano* Cava ödlek değildir. Ama bu kez korkmuş işte, başka türlü olamaz. Şansı da yok elbette. Şans denen şey yok *serrano*'larda, en kötü şeyler hep onların başına gelir. *Serrano* doğmamak büyük

şans. İşin en kötü tarafı da, böyle bir şeyi beklememesi, kimse beklemiyordu aslında, keyfi yerindeydi, Fontana ibnesini kafaya alıp duruyordu, Fransızca dersleri de epey zevkli geçiyor, Fontana da cins herif doğrusu. "Fontana'nın her şeyi yarım," derdi *serrano*. "Boyu yarım, sesi yarım, erkekliği yarım." Gözleri Jaguar' ınkilerden mavi, ama bakışları bir tuhaf, yarı ciddi, yarı alaycı. Söylentilere göre Fransız değilmiş, Peruluymuş, ama Fransız geçiniyormuş, orospu çocuğu. Yurdunu yadsımak kadar alçakça bir şey olmaz. Ama belki de hepsi uydurmadır, Fontana konusunda bütün anlatılanlar nereden çıkıyor acaba? Her gün mutlaka yeni bir dedikodu çıkıyor hakkında. Belki de ibne bile değildir, ama, o incecik sese, kıçını çimdirme isteği veren o tavırlara ne demeli? Eğer Fransız geçindiği doğruysa, herifin ağzına sıçtığıma iyi etmişim. Son derse kadar da ağzına sıçmaya devam ederim. Mösyö Fontana, Fransızca bok külahı nasıl denir? Bazen insan acıyor, kötü bir adam değil, yalnızca biraz tuhaf. Bir gün dayanamayıp ağlamıştı, galiba jilet numarası yüzündendi, zınn, zınn, zınn. Hepiniz birer jilet getirin, sıranızdaki bir çatlağa sıkıştırın, küçük parmağınızla hafif hafif vurun, demişti Jaguar. Fontana ağzını oynatıyor, ama, zınn, zınn, zınn'dan başka ses duyulmuyordu. Gülmeyin, tempo bozulmasın, durmadan ağzını oynatıyordu ibne, zınn, zınn zınn, giderek yükseliyor, hep birlikte, bakalım önce kim yorulacak? Kırk beş dakika sürdürdük, belki daha fazla. Kim kazanacak, kim önce pes edecek? Fontana, bir şey olmamış gibi, ağzını açıp kapatıyordu, bir dilsiz gibi, bizim senfoni de giderek güçleniyordu. Sonunda gözlerini kapadı, açtığında ağlıyordu. İbne herif. Ama ağzı hâlâ oynuyordu, ne biçim dayanma gücü varsa... Zınn, zınn, zınn. Sınıftan çıktı, ardından herkes, "Teğmen'i çağırmaya gitti, şimdi ayvayı yedik," dedi, ama işin en güzel yanı da buydu, yalnızca çıkıp gitmişti, o kadar. Her gün ağzına

sıçıyoruz, bir kez olsun subayları çağırmadı. Dövülmekten korkuyor olmalı, ama işin komik tarafı, ödlek birine benzememesi. Bazen insana öyle geliyor ki ağzına sıçmamızdan hoşlanıyor. İbneler gerçekten acayip. Aslında iyi adam, kimseyi sınavda çaktırmaz. Ağzına sıçmamız onun suçu ama. O sesle, o tavırlarla, bir erkek okulunda ne işi var? *Serrano* sürekli üstüne gidiyor, resmen nefret ediyor ondan. Adamın geldiğini görür görmez başlıyor, Fransızca ibne nasıl denir? Hocam, güreşten hoşlanır mısınız? Büyük bir sanatçı olmalısınız, o tatlı sesinizle niye Fransızca bir şarkı söylemiyorsunuz? Mösyö Fontana, gözleriniz tıpkı Rita Hayworth'ün gözleri. O ibne de bir keresinde bile karşılık vermeden duramıyor, ama her defasında Fransızca. Bakın hocam, bu kadar kaba olmayın, bizi kışkırtmayın, sizi boks maçına çağırıyorum, eldivenle, Jaguar, edepsizlik etme. Kesin olan şu ki, adamı tam bir denetim altına aldık. Bir keresinde tahtaya bir şeyler yazarken üstüne tükürdük, her yanı balgamla kaplandı, iğrenç, diyordu Cava, bu haliniz ne, derse gelmeden yıkanmalıydınız. İşte o zaman Teğmen Gamboa'yı çağırmıştı, bir tek o zaman, ne rezalet, bu yüzden bir daha subayları çağıramadı. Gamboa olağanüstüydü, Gamboa'nın gerçekten olağanüstü olduğunu o zaman anlamıştık. Tepeden tırnağa süzmüştü onu, herkes soluğunu tutmuş kekeliyordu. Ne yapmamı bekliyorsunuz, Senor? Bu sınıfta sizin sözünüz geçer. Kendini saydırmak son derece kolaydır. Beni izleyin. Bir an bize baktı ve "Dikkat!" dedi. Namussuzum, bir saniyeden kısa sürdü, hepimiz esas duruştaydık. Çök! Namussuzum, bir saniye sonra hepimiz yerdeydik. Ördek yürüyüşü! Hepimiz bacaklarımızı açıp olduğumuz yerde sıçramaya başladık. On dakikayı geçti sanıyorum. Sanki biri durmadan sopayla dizlerime vurmuştu, bir-ki, bir-ki, ördek gibi, sekmeden. Sonunda Gamboa, Dur! dedi ve sordu. "Hesaplaşmak isteyen var

mı, erkek erkeğe?" Sinek uçsa duyulurdu. Fontana ona bakıyor, gözlerine inanamıyordu. Kendinizi saydırmalısınız, Senor, bu çocuklar nezaketten hoşlanmazlar, dayakla azardan anlarlar. Hepsine ceza vermemi ister misiniz? Zahmet etmeyiniz, dedi Fontana, verdiği karşılığa bak, zahmet etmeyiniz Teğmenim. Gamboa gittikten sonra, hepimiz, ağzımızı oynatmadan, "İb-ne, ib-ne," demeye başladık, Cava da bu öğleden sonra bunu yapıyordu, karnından konuşabiliyor. O *serrano* ağzı bir milim bile kıpırdamıyor, ama içeriden net, ince bir ses geliyor, inanılır gibi değil. Tam o sırada, Jaguar, "Cava'yı aramaya geliyorlar, her şeyi öğrenmişler," dedi. Gülmeye başladı, Cava çevresine bakmıyordu, Kıvırcık'la ben de öyle, ne oluyor yahu? Huarina kapıda göründü, "Cava, bizimle gel, kusura bakmayın Senor Fontana, önemli bir konu," dedi. *Serrano* herkesten yüreklidir, kimselere bakmadan çıktı, Jaguar ise, "Kime bulaştıklarını bilmiyorlar," dedi. Cava'yla ilgili felaket tahminleri yapmaya başladı, uğursuz *serrano*, dedi, geri zekâlılığı yüzünden yakalandı, onunla birlikte bütün *serrano*'lara da sövdü, sanki okuldan atılırsa kendi suçu olacakmış gibi.

Annesine de güvenemeyeceğini anladığı günü izleyen günlerdeki hayatını oluşturan minik, birbirinin eşi olayları da unutmuştu, ama yüreğini kaplayan ve gecelerine egemen olan düş kırıklığını, inançsızlığı, kini ve korkuyu unutmamıştı. En kötüsü, rol yapmaktı. Eskiden, yataktan kalkmak için, babasının evden çıkmasını beklerdi. Ama bir sabah, daha uyurken biri üzerindeki örtüleri çekti; üşüdü, parlak sabah güneşi gözlerini açmaya zorladı onu. Yüreğinin atışları durdu. Babası yanı başındaydı, gözlerinden ateş fışkırıyordu, o geceki gibi. Sesini duydu:

"Kaç yaşındasın?"

"On," dedi.

"Erkek misin sen? Karşılık ver!"

"Evet," diye kekeledi.

"Çık o yataktan, o zaman," dedi ses. "Yalnız kadınlar zamanlarını yatakta geçirirler, çünkü tembeldirler ve kadın oldukları için tembel olabilirler. Seni bir kız çocuğu gibi yetiştirmişler. Ama ben seni adam edeceğim."

Yataktan çıkmıştı bile, giyiniyordu, ama aceleden ayakkabılarını ters giyiyor, gömleğini yanlış düğümlüyor, kemerini bulamıyor, elleri titriyor, bağcıklarını bağlayamıyordu.

"Bundan sonra, sabahları kahvaltıya indiğimde, seni sofrada hazır görmek istiyorum. Yıkanmış ve taranmış olarak. Anlaşıldı mı?"

Onunla birlikte kahvaltı ediyor ve babasının o günkü haline göre değişik tavırlar takınıyordu. Eğer gülümsüyorsa, kaşlarını çatmamışsa, gözleri dinlenmiş görünüyorsa, hoşuna gidebilecek sorular soruyor, derin bir dikkatle söylediklerini dinliyor, onaylıyor, gözlerini kocaman açıyor ve otomobilini yıkamasını isteyip istemediğini soruyordu. Eğer yüzü asıksa ve selamına karşılık vermemişse, ağzını açmıyor, pişman olmuş bir tavırla başını önüne eğip babasının paylamalarını dinliyordu. Öğle yemeklerinde gerginlik azalıyordu, annesi dikkati dağıtan bir öğe oluyordu. İkisi kendi aralarında konuştuklarından genellikle o araya kaynıyordu. Akşamları işkence sona eriyordu. Babası geç geliyordu. O, babası eve gelmeden önce yemeğini yiyordu. Saat yediden başlayarak, annesinin çevresinde döneniyor, yorgunluktan ölmek üzere olduğunu, uykudan gözlerinin kapandığını, başının çatlarcasına ağrıdığını söylüyordu. Alelacele yemek yedikten sonra odasına koşuyordu. Bazen, soyunurken otomobilin durduğunu işitiyordu. Hemen ışığı söndürüp

yatağa giriyordu o zaman. Aradan bir saat geçtikten sonra, parmak uçlarında kalkıyor, soyunmaya devam ediyor ve hızla pijamasını üzerine geçiriyordu.

Bazı sabahlar, yürüyüşe çıkıyordu. Saat onda, Salaverry Caddesi bomboş oluyordu, arada sırada yarı boş bir tramvay, gürültüyle geçiyordu. Brasil Caddesi'ne kadar iniyor, köşede duruyordu. Annesi yasakladığı için, pırıl pırıl geniş caddeyi seçmiyordu. Merkeze giden otomobilleri gözden yitirinceye kadar izliyordu. Caddenin bitimindeki Bolognesi Meydanı'm gözlerinin önüne getiriyordu, annesiyle babası onu gezmeye götürdüğü zaman gördüğü haliyle: Canlı, vızır vızır işleyen otomobiller ve tramvaylar, kalabalık kaldırımlar, ayna gibi ışıklı reklamları yansıtan otomobil üstleri, canlı renklerde çizgiler ve harfler. Lima korkutuyordu onu, dev gibiydi, insan kaybolabilir ve bir daha evini hiç bulamayabilirdi, sokakta yürüyen insanların hepsi ona yabancıydı. Chiclayo'da, tek başına gezmeye çıkardı. Yoldan geçenler başını okşar, ona adıyla seslenirlerdi, o da onlara gülümserdi; onları sık sık görürdü, kendi evinde, Armes Meydanı'nda, pazar günleri ayinde, Eten plajında.

Sonra Brasil Caddesi'nden aşağı iniyor ve caddenin sonundaki yarım daire biçimindeki parkın sıralarından birine oturuyordu, kayalıkların kıyısında, Magdalena'nın kül rengi denizine tepeden bakarak. Chiclayo'nun parkları –sayıları çok azdı, hepsini ezbere bilirdi– tıpkı bu park gibi eskiydiler, ama yalnızlığın, gri havanın, okyanusun hüzünlü mırıltısının getirdiği bu pas, bu yosun, bu keder yoktu sıralarında. Bazen, sırtı denize dönük oturup Lima'ya gelirken geçtikleri Kuzey yolu gibi önünde uzanan Brasil Caddesi'ni seyrederken içinden sıcak gözyaşları dökmek geliyordu. Adela Teyzesini hatırlıyordu, pazardan dönüşünü, gülümseyerek ona yaklaşmasını, "Bil bakalım ne buldum!" deyişini, cebinden bir torba

şekerleme ya da koca bir çikolata çıkarışını. Güneşi, yıl boyunca kentin sokaklarını aydınlatan, ılık tutan beyaz ışığı, pazar günlerinin coşkusunu, Eten'e yaptıkları yürüyüşleri, insanı kucaklayan sarı kumu, eşsiz duruluktaki gökyüzünü düşünüyordu. Gözlerini kaldırıyor, her yanda gri bulutlar görüyordu. Ağır ağır yürüyerek, yaşlılar gibi ayaklarını sürüyerek eve geliyordu. Hep aynı düşünceyle: "Büyüyünce Chiclayo'ya döneceğim. Bir daha da hiç Lima'ya gelmeyeceğim."

VIII

Teğmen Gamboa gözlerini açtı. Odasının penceresinden içeriye, yolun uzak ışıklarının belli belirsiz aydınlığı sızıyordu. Gökyüzü kapkaraydı. Birkaç saniye sonra, saat çaldı. Yataktan kalktı, gözlerini ovuşturdu, el yordamıyla, havlusunu, sabun, tıraş bıçağı ve diş fırçasını aradı. Koridor ve banyo karanlıktı. Yandaki odalardan en ufak bir ses gelmiyordu. Her zamanki gibi, ilk kalkan oydu. Bir çeyrek saat sonra, taranmış ve tıraş olmuş olarak odasına girdiğinde, başka çalar saatlerin de çaldığını duydu.

Gün ışımaya başlıyordu; uzakta, sokak lambalarının sarımsı ışığının ardında, mavi bir aydınlık belirmeye başlamıştı. Telaş etmeden dahili üniformasını giydi. Sonra odadan çıktı. Öğrenci koğuşlarından geçmek yerine, açıklık alandan yürüyüp nöbetçi kulübesine vardı. Hava biraz soğuktu, ceketini giymemişti. Nöbetçi askerler onu görünce selam verdiler, selamlarını aldı. Nöbetçi Teğmen Pedro Pitaluga, bir iskemlenin üzerine yığılmış, başı ellerinin arasında, dinleniyordu.

"Dikkat!" diye bağırdı Gamboa.

Subay bir sıçrayışta ayağa kalktı, gözleri hâlâ kapalıydı. Gamboa bir kahkaha patlattı.

"Dalga geçme yahu," dedi Pitaluga yeniden oturur-

ken. Kafasını kaşıdı. "Piraya sandım. Yorgunluktan ölüyorum. Saat kaç?"

"Beşe geliyor. Kırk dakikan kaldı. Çok değil. Niçin uyumaya çalışıyorsun? Yapılacak en kötü şey bu."

"Biliyorum," dedi Pitaluga esneyerek. "Yönetmeliği çiğnedim."

"Evet," diye gülümsedi Gamboa. "Ama onu demek için en iyi zaman geceleri. Gündüz çalışamıyorum En iyisi bir şeyler yapmak, böylece zamanın nasıl geçtiğini anlamazsın bile."

"Bir şeyler mi yapmak? Askerlerle gevezelik etmek mi? Evet, Teğmenim, hayır, Teğmenim. Ne kadar eğlenceli. Zaten tek söz etsen, ardından hemen izin isterler."

"Ben nöbette çalışırım," dedi Gamboa. "Çalışmak için en iyi zaman geceleri. Gündüz çalışamıyorum."

"Tamam, biliyoruz," dedi Pitaluga. "Sen örnek subaysın. Bu arada, sen niçin ayaktasın?"

"Bugün cumartesi, unuttun mu?"

"Evet, savaş eğitimi var," diye hatırladı Pitaluga. Gamboa'ya sigara ikram etti, Gamboa almadı. Nöbetçi olunca hiç olmazsa bundan kurtuluyorum."

Gamboa Askeri Okul'daki yıllarını düşündü. Pitaluga'yla aynı takımdaydılar. Çok çalışmazdı, ama kusursuz olmak isterdi. Bir keresinde, yıl sonu eğitimi sırasında, atıyla birlikte bir ırmağa atlamıştı. Su omzuna geliyordu, at, korkudan kişniyor, öğrenciler geri dönmesi için bağırıyorlardı. Ama Pitaluga akıntıya karşı koymayı başarmış, sırılsıklam ve mutlu, karşı kıyıya çıkmıştı. Yüzbaşı öteki öğrencilerin önünde onu tebrik etmiş, "Yürekli çocuksun," demişti. Oysa şimdi Pitaluga nöbetten, eğitimden yakınıyordu. Erler ve öğrenciler gibi o da izinden başka şey düşünmüyordu. Erlerle öğrencilerin hiç değilse bir özrü vardı: Erler köylerinden zorla toplanıp askere alınmış; öğrencileriyse, anneleri ve babaları, baş-

larından savmak için Kolej'e göndermişlerdi. Ama Pitaluga mesleğini kendisi seçmişti. Böyle olan bir tek Pitaluga değildi. Huarina, her on beş günde bir, izin alabilmek için karısının hasta olduğunu söyler, Martinez nöbetteyken gizli gizli içer, herkes de termosunun içinde kahve değil *pisco* olduğunu bilirdi. Niçin ordudan ayrılmıyorlardı? Pitaluga yağ bağlamıştı, hiç çalışmıyor, izinden her dönüşünde sarhoş geliyordu. "Daha uzun süre teğmen kalacak," diye düşündü Gamboa. "Eğer torpili yoksa elbette." Onun askerliği sevmesinin nedeni, başkalarının askerlikten nefret etmelerinin nedeniydi: disiplin, hiyerarşi, eğitim.

"Telefon edeceğim."

"Bu saatte mi?"

"Evet," dedi Gamboa. "Karım uyanmış olmalı. Saat altıda yola çıkıyor."

Pitaluga anlamı belirsiz bir hareket yapıp yeniden başını ellerinin arasına gömdü, kabuğuna çekilen bir kaplumbağa gibi. Gamboa'nın telefondaki sesi alçak ve yumuşaktı, sorular soruyor, bulantıya karşı bir ilâçtan söz ediyor, soğuğu hatırlatıyor, kendisine telgraf çekilmesi için ısrar ediyor, sık sık yineliyordu: Kendini iyi hissediyor musun? Sonra kısa bir cümleyle konuşmasını bitirdi. Pitaluga kollarını yana doğru açtı, başı havada bir çan gibi asılı kaldı. Üst üste birkaç kez gözlerini kırpıştırdı. İsteksizce gülümseyerek konuştu:

"Duyan da balayındasın sanır. Karınla sanki yeni evlenmişsin gibi konuşuyorsun."

"Evleneli henüz üç ay oldu," dedi Gamboa.

"Ben bir yılı doldurdum. Canım tek söz etmek istemiyor karımla. Cadının teki, tıpkı annesi gibi. Bu saatte telefon edecek olsam, avaz avaz bağırmaya başlar, aklına geleni söylerdi."

Gamboa gülümsedi.

"Benim karım çok genç," dedi. "Henüz on sekiz yaşında. Bir bebeğimiz olacak."

"Kusura bakma," dedi Pitaluga. "Bilmiyordum. Önlem almak gerek."

"Bir oğlum olsun istiyorum."

"Elbette," diye karşılık verdi Pitaluga. "Şimdi anlaşıldı. Küçük bir asker istiyorsun."

Gamboa şaşırmış görünüyordu.

"Asker olmasını isteyip istemediğimi bilmiyorum," diye mırıldandı. Pitaluga'yı baştan aşağı süzdü. "En azından, senin gibi bir asker olmasını istemem."

Pitaluga doğruldu.

"Bu ne biçim şaka?" dedi kırılmış bir tonda. "Aman," dedi Gamboa, "boş ver."

Arkasına dönüp nöbetçi kulübesinden çıktı. Nöbetçi erler yeniden selam verdiler. Birinin kepi kulağının üzerine devrilmişti, Gamboa tam söylemek üzereyken kendini tuttu; Pitaluga'yla çıkacak tatsızlığa değmezdi. Pitaluga, saçları darmadağın, başını yine ellerine almıştı, ama bu kez uyku tutmuyordu. Küfretti ve bağıra çağıra erlerin birini çağırıp bir fincan kahve istedi.

Gamboa beşinci sınıfların avlusuna geldiğinde, borazancı üçüncü ve dördüncü sınıfların avlusunda kalk borusunu çalmış, son sınıfların koğuşlarının önünde çalmaya hazırlanıyordu. Gamboa'yı görünce, üflemek üzere olduğu borazanını indirip esas duruşa geçti ve selam verdi. Askerlerle öğrenciler, Leoncio Prado'da selamlara askerce karşılık veren tek subayın Gamboa olduğunun farkındaydılar. Ötekiler başlarını sallamakla yetinirler, bazen onu bile yapmazlardı. Gamboa kollarını kavuşturup kalk borusunun çalınmasını bekledi. Saatine baktı. Koğuşların kapılarının önünde birkaç *imaginaria* vardı. Tek tek hepsini izledi. Karşılarında Gamboa'yı bulduklarında öğrenciler esas duruşa geçiyor, ellerini şakakları-

na götürmeden önce, keplerini, pantolonlarını ve kravatlarını düzeltiyorlardı. Sonra geriye dönüp yatakhanenin içinde gözden kayboluyorlardı. Her zamanki uğultu başlamıştı. Bir saniye sonra, Çavuş Pezoa göründü. Koşuyordu.

"Günaydın, Teğmenim."

"Günaydın. Ne oldu?"

"Hiçbir şey, Teğmenim. Niçin sordunuz Teğmenim?"

"Kalk borusu çalınırken avluda olmalıydınız. Koğuşlarda dolaşıp öğrencileri harekete geçirmekle yükümlüsün. Bilmiyor muydun?"

"Biliyorum Teğmenim."

"O zaman burada ne işin var? Çabuk, koğuşlara. Eğer yedi dakika içinde bütün sınıf safta toplanmış olmazsa, seni sorumlu tutacağım."

"Başüstüne Teğmenim."

Pezoa ilk takımların yatakhanelerine doğru koşmaya başladı. Gamboa, avlunun ortasında ayakta durmuş, saatine göz atıyor, avlunun dört bir yanından, bir sirk çadırının iplerinin ortada toplanması gibi kendisine ulaşan yoğun uğultuyu dinliyordu. Koğuşlara girmeden, öğrencilerin hissettikleri ve açığa vurdukları duyguların hepsini hissedebiliyordu: Uykuları bölündüğü için duydukları öfke, yataklarım düzeltip giyinmek için önlerindeki kısa sürenin telaşı, atış yapmayı, eğitimi sevenlerin coşkusu ve sabırsızlığı, en küçük bir heyecan bile duymadan, yalnızca zorunlu oldukları için alandaki eğitime katılacak olan tembellerin tiksintisi, eğitim biter bitmez stadı geçip duşlarda yıkanarak aceleyle mavi siyah üniformalarını giyip sokağa çıkacak olanların sevinci...

Saat beşi yedi geçe, Gamboa keskin bir düdük çaldı. Aynı anda karşı çıkışlar ve sövgüler duydu, ama bir yandan da yatakhanelerin kapısı açılmış, karanlık delikler, dışarıya yeşil bir çağlayan kusmaya başlamışlardı. Öğ-

renciler itişip kakışıyor, bir yandan koşarken bir yandan da tek elleriyle üniformalarını düzeltiyor, öteki elleriyle tüfeklerini taşıyorlardı. Bu kargaşa ve sövgülerin arasında, sıralar çevresinde gürültüyle oluşuyordu. Ekimin bu ikinci cumartesi sabahında, o ana dek, öteki sabahlardan, öteki cumartesilerden, öteki eğitim günlerinden farklı olmayan bu günün başlangıcında. Birden, sert bir maden sesi ve ardından bir küfür duydu.

"Tüfeğini düşüren buraya gelsin," diye bağırdı.

Uğultu bir anda kesildi. Bütün öğrenciler, tüfekleri bedenlerine sımsıkı yapışmış, önlerine bakıyorlardı. Çavuş Pezoa parmak ucunda ilerleyerek Teğmen'in yanına geldi.

"Tüfeğini düşüren buraya gelsin dedim," diye yineledi Gamboa.

Bir postal sesi sessizliği bozdu. Bütün taburun gözleri Gamboa'ya çevrildi. Teğmen öğrencinin gözlerinin içine baktı.

"Adın."

Çocuk kekeleyerek adını, bölüğünü ve takımını söyledi.

"Pezoa, tüfeği incele," dedi Teğmen.

Çavuş öğrencinin yanına gidip tüfeği aldı, uzun uzun inceledi; ağır ağır evirdi, çevirdi, sanki saydammış gibi gökyüzüne doğru kaldırıp baktı, şarjörü açıp kapadı, tetiği kontrol etti.

"Sürgü kolunda çizikler var Teğmenim, ayrıca iyi yağlanmamış," dedi.

"Kaç yıldır Askeri Kolej'desin?" diye öğrenciye sordu Gamboa.

"Üç yıldır Teğmenim."

"Hâlâ tüfeğine bakmayı öğrenemedin mi? Silah hiçbir zaman yere düşmemelidir. Kafanı kırmak pahasına da olsa tüfek elden bırakılmaz. Asker için silah taşak-

ları kadar önemlidir. Taşaklarına çok dikkat edersin, değil mi?"

"Evet, Teğmenim."

"İyi," dedi Gamboa. "Silahına da aynı dikkati göster. Yerine dön. Pezoa, altı puan yaz."

Çavuş defterini çıkardı, kalemini diliyle ıslatıp yazdı. Gamboa yürüyüş emrini verdi.

Beşinci sınıfların son takımı da yemekhanede yerini aldıktan sonra, Gamboa subayların yemekhanesine yöneldi. İçeride kimse yoktu. Kısa bir süre sonra, teğmenlerle yüzbaşılar göründüler. Beşinci sınıfın subayları –Huarina, Pitaluga ve Calzada– Gamboa'nın yanına oturdu.

"Çabuk ol, Kızılderili," dedi Pitaluga. "Subay yemekhaneye girer girmez yemeğini önünde bulmalıdır."

Servisi yapan asker bir özür mırıldandı, Gamboa duymadı, bir uçağın motoru sabahı yırtmış, Teğmen'in gözleri nemli, gri göğe dikilmişti. Gözlerini indirdi ve eğitim alanına baktı. Dörtlü kümeler halinde, namluları birbirine dayalı, sıraya dizilmiş beş yüz tüfek, siste bekliyordu; lama bu paralel piramitler arasında dolaşıyor, tüfekleri kokluyordu.

"Kurul bir karara vardı mı?" diye sordu Calzada. Aralarında en iri yapılısı oydu. Bir ekmek parçasını kemiriyor, ağzı doluyken konuşuyordu.

"Dün," dedi Huarina. "Geç bitti, saat ondan sonra. Albay küplere biniyordu."

"Her zaman öyle zaten." dedi Pitaluga, "Açığa çıkan ve çıkmayan her şey yüzünden." Huarina'yı dirseğiyle dürtükledi. "Ama yakınmamalısın. Bu kez şans sana güldü. Dosyanda yüzünü güldürecek bir şey olacak."

"Evet," dedi Huarina. "Kolay olmadı."

"Apoletlerini ne zaman sökecekler?" diye sordu Calzada. "Eğlenceli olacak."

"Pazartesi günü, saat on birde."

"Doğuştan cani bunlar," dedi Pitaluga. "Hiçbir şeyden ders almıyorlar. Düşünebiliyor musunuz? Düpedüz soygun bu. Ben geldiğimden bu yana altı kişi aynı nedenle atıldı."

"Kolej'e kendi istekleriyle gelmiyorlar," dedi Gamboa. "Sorun bu."

"Evet," dedi Calzada. "Siviller gibi düşünüyor, öyle davranıyorlar."

"Bazen da bizi papazlarla karıştırıyorlar," dedi Huarina. "Öğrencilerden biri bana günah çıkarmak istedi, akıl danışmak istiyormuş. İnanılır gibi değil."

"Bir kısmını, aileleri, haydut olmasınlar diye gönderiyor," dedi Gamboa. "Geri kalanları da, ibne olmasınlar diye."

"Burayı ıslah evi sanıyorlar," dedi Pitaluga masaya bir yumruk vurarak. "Peru'da her şey eksik yapılır, onun için de her şey boşuna harcanır. Erler kışlaya ilk geldiklerinde pistirler, bitlidirler, hırsızdırlar. Zorla uygarlaştırırız onları. Kışlada bir yıl geçirdikten sonra, Kızılderili olduklarım bir tek görünüşlerinden anlayabilirsiniz. Ama burada tam tersi oluyor, büyüdükçe bozuluyorlar. Beşinci sınıftakiler Köpeklerden çok daha kötü."

"Çocuklara okuma yazma dayakla öğretilir," dedi Calzada. "Bu heriflere dokunamamamız yazık. Elimizi kaldırsak şikâyet ediyorlar, rezalet çıkıyor."

"İşte Piraya geliyor," diye mırıldandı Huarina.

Teğmenlerin dördü de kalktı. Yüzbaşı Garrido başıyla selamladı onları. Uzun boylu, soluk tenli, elmacık kemiklerinin üzeri yeşilimsi bir adamdı. "Piraya" derlerdi ona, çünkü tıpkı Amazon ırmağının bu etobur balıkları gibi, bembeyaz, kocaman iki sıra dişi vardı, çenesi de sürekli hareket halindeydi. Her birine birer kâğıt uzattı.

"Savaş eğitimi için emirler," dedi. "Beşinci sınıflar

ekili tarlaların ötesine, tepenin eteğindeki açıklık alana gidecek. Acele etmek gerek. Yürüyüş kırk beş dakikayı geçer."

"Onları sıraya sokalım mı, sizi mi bekleyelim, Yüzbaşım?" diye sordu Gamboa.

"Siz başlayın, beni beklemeyin. Ben size yetişirim."

Dört teğmen yemekhaneyi birlikte terk ettiler, alana geldiklerinde, aynı çizgi üzerinde birbirlerinden eşit uzaklıkta durup düdük çaldılar. Öğrencilerin yemekhanesinden gelen uğultu arttı, bir saniye sonra, öğrenciler hızla çıktılar. Yerlerine gelip tüfeklerini aldılar, yola çıktılar ve takımlarına göre sıraya girdiler.

Biraz sonra, tabur, esas duruştaki nöbetçilerin önünden geçip Kolej'in ana kapısından çıkmış, Costanera'yı işgale başlamıştı. Asfalt yol tertemiz, pırıl pırıldı. Üçerli sıralar halinde safta toplanmış öğrenciler, kenardaki sıralar yolun iki yanına, ortadaki ortasına gelecek biçimde sıraların aralarını açtılar.

Tabur Palmeras Caddesi'ne geldiğinde, Gamboa Bellavista yönüne dönme emrini verdi. İri, yuvarlak yapraklı ağaçların altından ilerledikçe, öğrenciler öteki uçta belirsiz bir kütle görüyorlardı: Tersane ve Callao limanının yapıları. İki yanda, duvarları sarmaşıklarla kaplı, irili ufaklı bahçeleri paslı parmaklıklarla çevrelenmiş, La Perla'nın eski, yüksek evleri yer alıyordu. Tabur Progreso Caddesi'nin yakınına geldiğinde, ortalık hareketlenmeye başlamıştı. Yalınayak, sebze sepetleri ve küfeleri taşıyan kadınlar durup öğrencileri seyrediyor, bir köpek sürüsü havlayıp sıçrayarak tabura eşlik ediyor, pasaklı, sıska çocuklar açık denizde gemileri izleyen yunuslar gibi öğrencilerin peşinden ayrılmıyordu.

Tabur Progreso Caddesi'nde durdu; otomobiller ve otobüsler sürekli bir akış içindeydi. Gamboa'nın bir işareti üzerine Çavuş Morte ve Pezoa, yolun ortasına çıkıp

trafiği durdurarak öğrencilerin karşıya geçmesini sağladılar. Sürücülerden bazıları öfke içinde korna çalıyor, öğrenciler onlara küfrediyordu. Taburun başındaki Gamboa, elini kaldırarak, liman yönünde değil, yeni filizlenmiş bir pamuk tarlası boyunca açık araziye doğru ilerleyeceklerini işaret etti. Bütün tabur otlarla kaplı alana geldiğinde, Gamboa çavuşları çağırdı.

"Tepeyi görüyor musunuz?"

Parmağıyla ekili toprağın öte yanındaki karanlık bir yükseltiyi gösterdi.

"Evet, Teğmenim," dedi Morte ve Pezoa bir ağızdan.

"Hedefimiz orası. Pezoa, sen altı öğrenciyle birlikte önden gideceksin. Çevreyi iyice kolaçan edip, birileri varsa, uzaklaşmalarını söyleyeceksin. Tepede ve yakın çevresinde hiç kimse kalmamalı. Anlaşıldı mı?"

Pezoa başıyla işaret edip döndü. Birinci takımın önünde durdu:

"Altı gönüllü."

Kimse kıpırdamadı. Öğrenciler önlerinden başka her yana bakıyorlardı. Gamboa yaklaştı.

"İlk altı sıradan çıksın," dedi, "ve çavuşu izlesin."

Yumruğu sıkılı, sağ kolunu bir indirip bir kaldırarak Pezoa öğrencilere koşar adım işaretini verip kırlara doğru ilerledi. Gamboa geriye dönüp öteki teğmenlere katıldı.

"Alanı temizlemesi için Pezoa'yı gönderdim."

"İyi," dedi Calzada. "Sorun olacağını sanmam. Ben kendi öğrencilerimi bu yanda tutuyorum."

"Ben kuzeyden saldırıya geçiyorum," dedi Huarina. "Kazık hep bana girer zaten, daha dört kilometre yolum var."

"Tepeye varmak için bir saat fazla sayılmaz," dedi Gamboa. "Hızlı tırmanmaları gerek."

"Umarım hedefler sağlamdır," dedi Calzada. "Geçen ay rüzgâr uçurmuştu da, bulutlara ateş etmiştik."

"Merak etme," dedi Gamboa. "Bu kez hedefler mukavvadan değil, bir metre eninde kumaştan. Askerler dün yerleştirdiler. İki yüz metre yaklaşmadan ateş etmesinler."

"Başüstüne, Generalim," dedi Calzada, "Bunu da mı öğreteceksin bize?"

"Yaylım ateşe barut harcamanın anlamı ne?" dedi Gamboa. "Nasılsa senin bölüğün hedefe tek kurşun bile isabet ettiremeyecek."

"Bahse girelim mi Generalim?" dedi Calzada.

"Beş librasına[1]."

"Ben kasa olurum," diye önerdi Huarina.

"Tamam," dedi Calzada. "Susun, Piraya göründü."

Yüzbaşı yaklaştı.

"Ne bekliyorsunuz?"

"Biz hazırız," dedi Calzada. "Sizi bekliyorduk Yüzbaşım."

"Konumlarınızı saptadınız mı?"

"Evet, Yüzbaşım."

"Araziyi boşaltmaya birini gönderdiniz mi?"

"Evet, Yüzbaşım. Çavuş Pezoa'yı."

"Güzel. Saatlerimizi ayarlayalım," dedi Yüzbaşı. "Saat dokuzda başlayacağız. Dokuz buçukta atışlara başlayacaksınız. Saldırı başlar başlamaz atışlar durmalı. Anlaşıldı mı?"

"Evet, Yüzbaşım."

"Saat onda herkes tepede olacak. Herkese yeterli yer var. Bölüklerinizi öngörülen yerlerine koşar adım getirin, gençler biraz ısınsın."

1. Bir libra on sol değerindedir. (Ç.N.)

Subaylar uzaklaştı. Yüzbaşı olduğu yerde kaldı. Teğmenlerin emirlerini dinledi; sesi en yüksek, en canlı olan Gamboa'ydı. Biraz sonra, yalnızdı. Tabur üç bölüğe ayrılmış, tepeyi kuşatmak üzere ters yönlerde ilerliyordu. Öğrenciler konuşmalarına ara vermeden koşuyorlardı. Bu gürültüde, Yüzbaşı birkaç cümle seçebildi. Teğmenler takımlarının başında, çavuşlar kenarda ilerliyordu. Yüzbaşı Garrida dürbününü gözlerine yaklaştırdı. Tepenin ortalarında, birbirinden dört beş metre uzaklıkta hedefler seçiliyordu; hepsi kusursuz birer çemberdi. Nişan almayı o da isterdi. Ama bunu yapmak şimdi öğrencilere düşüyordu; Yüzbaşı için eğitim tekdüzeydi, tek yaptığı şey gözlemek ve denetlemekti. Kara tütünden bir paket sigara çıkarıp açtı ve içinden bir sigara çekti. Rüzgâr şiddetli olduğundan, yakabilmek için çok sayıda kibrit harcadı. Sonra, hızlı adımlarla birinci bölüğü izledi. Gamboa'yı izlemek eğlenceliydi, eğitimi öylesine ciddiye alıyordu ki.

Tepenin yamacını çıkarken, Gamboa, öğrencilerin gerçekten yorulduğunu fark etti. Birçoğu ağzı açık koşuyordu, yüzleri pancar kesilmişti, hiçbiri de gözlerini ondan ayırmıyordu; Gamboa bu bakışlarda, dur emrinin kaygılı bekleyişini okuyordu. Ama emri vermedi; beyaz çemberlere, çıplak, boz yamacın, tepenin eteğinden pamuk tarlasına inişine, hedeflerin öte yanında birkaç metre yüksekte, onları bekleyen iri, eğik kütleye, tepenin doruğuna baktı. Ve yoluna devam etti, önce tepenin eteğine, sonra araziye dalarak, gidebildiği kadar hızlı, ağzını açmamaya gayret ederek; oysa yüreğinin ve ciğerlerinin temiz havaya gereksinim duyduklarını hissediyordu; boynundaki damarlar şişmiş, saç diplerinden ayaklarına kadar derisi soğuk tere batmıştı. Hedefe bin metre kadar yaklaşıp yaklaşmadıklarını anlamak için bir kez daha geriye dönüp baktı. Sonra gözlerini kapatıp daha uzun adımlar atarak ve havayı kollarıyla döverek daha hızlı

koşmaya devam etti, böylece, ekili tarlanın ötesinde, talimatlarda birinci bölüğün sınırı olarak saptanmış hendeğin yakınında, çorak arazideki çalılıklara vardı. Orada durdu ve ancak o zaman, kollarını uzatıp ağzını açarak derin derin soluk aldı. Arkasına dönmeden önce, öğrencilerin, onun da bitkin düştüğünü öğrenmemeleri için ter içindeki yüzünü sildi. Çalılıklara ilk ulaşanlar, çavuşlarla takım kıdemlisi Arrospide oldu. Ardından ötekiler göründü, düzen diye bir şey kalmamıştı; sıralar dağılmış, geriye dağınık kümeler kalmıştı. Kısa bir süre sonra, üç takım, at nalı biçiminde, Gamboa'nın çevresinde yeniden safta toplandı. Tüfeklerini yere bırakmış yüz yirmi öğrencinin hayvansı solumalarını dinliyordu.

"Takım kıdemlileri, ileri çıkın," dedi Gamboa. Arrospide ve iki öğrenci daha, sıralarından çıktılar. "Bölük, rahat!"

Teğmen, çavuşlar ve üç takım kıdemlisiyle birlikte birkaç adım uzaklaştı. Sonra, toprağa çizgiler ve çarpılar çizerek, saldırının ayrıntılarını açıkladı.

"Birliklerin konumu anlaşıldı mı?" diye sordu Gamboa, onu dinleyen beş kişi, evet, dediler. "Güzel. Hareket emri verildiğinde, birlikler yelpaze biçiminde yayılmaya başlayacak; yayılmaz koyunlar gibi değil, aynı çizgide, ama aralıklı olarak ilerleyecekler. Anlaşıldı mı? Güzel. Bizim bölük, güney cephesinden, ileride gördüğünüz yönden saldıracak. Gördünüz mü?"

Çavuşlar ve takım kıdemlileri tepeye bakıp "Gördük," dediler.

"İlerleme için talimatlar nedir, Teğmenim?" diye mırıldandı Morte. Kıdemliler dönüp ona baktılar, çavuş kızardı.

"Şimdi o konuya geliyorum," dedi Gamboa. "Onar metrelik mesafelerle ilerleyeceğiz. Öğrenciler bu mesafeyi son hızla alıp çökecekler, tüfeğini toprağa gömen

olursa kıçına öyle bir tekme yer ki, nöbetçi kulübesinde bulur kendini. İlk sıradaki herkes yere yatınca, düdük çalacağım, ikinci sıra ateş edecek. Bir tek kere. Anlaşıldı mı? Ateş edenler fırlayıp on metre koştuktan sonra çökecekler. Üçüncü sıra ateş edip ilerleyecek. Sonra, yeniden başlayacağız. Her hareket benim emrim üzerine yapılacak. Böylece hedefe yüz metre yaklaşacağız. Oraya vardığımızda, öteki bölüklerin yerlerini işgal etmemek için sıralar biraz sıklaştırılabilir. Sonuncu saldırıya üç takım birden geçecek, çünkü tepe hemen hemen bütünüyle temizlenmiştir, yalnızca birkaç düşman direniş yuvası kalmıştır."

"Hedefi kuşatmak için ne kadar süremiz var?" diye sordu Morte.

"Bir saat," dedi Gamboa. "Ama, bu benim bileceğim iş. Çavuşlarla kıdemlilerin görevi, adamların fazla açılmasını ya da fazla yaklaşmasını önlemek, kimsenin geride kalmamasını sağlamaktır, sürekli olarak da benimle ilişkide olmalısınız."

"Teğmenim, biz öne mi, arkaya mı geçeceğiz?" diye sordu Arrospide.

"Siz ilk sırada olacaksınız, çavuşlar da arkada. Başka sorusu olan var mı? Güzel, gidin ayrıntıları manga başlarına açıklayın. On beş dakikaya kadar başlayacağız."

Çavuşlarla takım kıdemlileri koşar adım uzaklaştılar. Gamboa Yüzbaşı Garrido'nun geldiğini gördü. Tam ayağa kalkmak üzereyken, Piraya olduğu gibi kalması için işaret etti. Her ikisi de bir süre durup takımların mangalara ayrılmasını izlediler. Öğrenciler kemerlerini sıkıyor, postal bağlarını bağlıyor, keplerini başlarına geçiriyor, tüfeklerinin tozunu temizliyor ve kayışlarının esnekliğini denetliyorlardı.

"Hoşlarına gidiyor," dedi Yüzbaşı. "Serseriler! Şunlara bak! Gören de baloya gidiyorlar sanır."

"Evet," dedi Gamboa, "kendilerini savaşta sanıyorlar."

"'Eğer bir gün gerçekten savaşmaları gerekse, ya kaçarlar, ya ödlek olurlar. Ama şansları var, bu ülkede askerler yalnızca eğitim sırasında ateş eder. Peru'nun gerçek bir savaş göreceğini sanmıyorum."

"Ama, Yüzbaşım," diye karşılık verdi Gamboa, "düşmanlarla çevriliyiz. Biliyorsunuz, Ekvador'la Kolombiya, balta girmemiş ormanlarımızın bir bölümünü ele geçirmek için uygun bir zaman kolluyor. Şili'ye gelince, Arica ve Tarapaca bölgelerini hâlâ geri alamadık onlardan."

"Hepsi palavra," dedi Yüzbaşı kuşkuyla. "Şimdi her şeye karar verenler büyük devletler. 1941'de, Ekvador'a karşı açılan kampanyaya katılmıştım. Quito'ya kadar ilerleyebilirdik. Ama büyük devletler burunlarını soktular ve diplomatik bir çözüm buldular. Aramızda kalsın, çözüm falan değil, rezillik. Siviller sonuçta her şeyi belirliyor. Peru'da, artık askerlik göstermelik bir iş."

"Eskiden böyle değildi," dedi Gamboa.

Çavuş Pezoa ve ona eşlik etmiş olan altı öğrenci koşarak dönüyordu. Yüzbaşı çavuşu çağırdı.

"Tepeyi denetlediniz mi?"

"Evet, Yüzbaşım. Hiç kimse yok üzerinde."

"Saat dokuza geliyor Yüzbaşım," dedi Gamboa. "Ben başlıyorum."

"Başlayın," dedi Yüzbaşı. Sonra birden terslenerek ekledi: "Şu miskinleri iyice bir silkeleyin bakalım."

Gamboa bölüğe yaklaştı. Bölüğü bir baştan bir başa, uzun uzun inceledi, sanki gizli olanaklarını ölçmek, dayanıklılığının sınırlarını saptamak, gözüpekliğini belirlemek istermiş gibi. Başını hafifçe arkaya atmıştı; rüzgâr komando gömleğini ve kepinin altından taşan siyah saçlarını dalgalandırıyordu.

"Açılın biraz, Allah'ın belaları!" diye bağırdı. "İlle de vurulmak mı istiyorsunuz? İki kişi arasında en az beş

metre uzaklık olmalı. Sabah ayinine mi gittiğinizi sanıyorsunuz?"

Sıralar dalgalandı. Manga başları, sıralarından çıkarak bağıra çağıra öğrencilere ayrılmalarını emrediyordu. Sıralar uzadı, yayıldı.

"İlerleyiş zikzak biçiminde olacak," dedi Gamboa. Her iki uçtakilerin de duyabilmeleri için çok yüksek sesle konuşuyordu. "Bunu üç yıldır biliyorsunuz, törende yürür gibi birbirinizin ardından ilerlememeye dikkat edin. Emri verdiğimde biri ayakta kalır, ilerler ya da gerilerse, ölmüş sayılır. Ölenler cumartesi pazar cezalı olacaklar. Anlaşıldı mı?"

Yüzbaşı Garrido'ya döndü, ama Yüzbaşı dalmıştı. Boş gözlerle ufka bakıyordu. Gamboa düdüğü dudaklarına götürdü. Sıralarda hafif bir dalgalanma oldu.

"İlk saldıracak sıra. Harekete geçmeye hazırlanın. Takım kıdemlileri önde, çavuşlar arkada."

Saatine baktı. Saat tam dokuzdu. Var gücüyle düdüğünü çaldı. Keskin ses, Yüzbaşı'yı şaşırttı, kulağını tırmaladı. Birkaç saniye için, eğitimi unuttuğunu anladı, suçluluk duydu. Hızla çalılıkların yakınına, bölüğün arkasına geçip izlemeye başladı.

Henüz düdüğün madeni sesi kesilmemişti ki, Yüzbaşı Garrido, üç kümeye ayrılmış olan ilk saldırı sırasının aynı anda harekete geçtiğini gördü; üç küme, yelpaze biçiminde açılıp hızla yanlara ve ileriye doğru yayılırken görkemli kuyruğunu sergileyen bir tavus kuşunu andırıyordu. Takım kıdemlilerinin öncülüğündeki öğrenciler iki büklüm olmuş, sağ elleri, namlusu gökyüzüne doğrulmuş, dipçiği yerden birkaç santim yükseklikte, dik duran tüfeklerine kenetlenmiş koşuyorlardı. Sonra birincisinden daha kısa, ama daha keskin bir düdük sesi duydu, daha uzaktan –Teğmen Gamboa da ilerleyişi izleyebilmek için koşar adım ilerliyordu– o anda, sıra, sanki

görünmez bir yaylım ateşine tutulmuş gibi çimenlerin arasında kayboldu; Yüzbaşı kurşun askerlere benzetti onları. Birden, Gamboa'nın kükreyişleri doldurdu havayı: "Bu manga niçin ilerliyor? Rospigliosi, eşek herif, gebermek mi istiyorsun? Dikkat edin de tüfeklerinizi toprağa gömmeyin!" Düdük sesi yeniden duyuldu, esnek sıra çimenlerin arasından çıkıp son hızla ilerledi ve kısa bir süre sonra, bir düdük sesinden sonra, yeniden gözden kayboldu. Gamboa'nın sesi uzaklaşarak duyulmaz oldu. Yüzbaşı küfürler, bilmediği adlar duydu, ilk sıranın hızla ilerlediğini ve gözden kaybolduğunu fark etti, orta ve arka sıralar da harekete geçmeye başlamıştı. Yüzbaşı'nın orada olduğunu unutan öğrenciler avazları çıktığı kadar bağırıyorlar, Gamboa'yla birlikte ilerleyenlerle alay ediyorlardı: "Gündüz Feneri Vallano çuval gibi yığılıyor yere, kemikleri lastikten olmalı; Köle'ye baksana, salak herif, suratı sıyrılır diye korkuyor."

Birden Gamboa, Garrido'nun hemen önünde belirdi, "İkinci saldın sırası, harekete geçmeye hazırlan," diye bağırdı. Manga başları sağ kollarını kaldırdılar, otuz altı öğrenci hareketsiz kaldı. Yüzbaşı, Gamboa'ya baktı. Yüzü dingin, yumrukları sıkılıydı, dikkati çeken tek yanı, bakışlarındaki hareketlilikti; bakışları bir o yana bir bu yana sıçrıyor, canlanıyor, öfkeleniyor, gülümsüyordu. İkinci sıra araziye yayıldı. Öğrenciler gittikçe küçülüyordu, Teğmen Gamboa yine koşmaya başlamıştı, elinde düdük, yüzü birliğe çevrili.

Yüzbaşı şimdi araziye yayılmış, bir toprağa gömülen, bir ortaya çıkan, terk edilmiş araziyi hayatla dolduran iki sıra görüyordu. Öğrencilerin kurallara uygun bir biçimde ilerleyip ilerlemediklerini göremiyordu, sol bacak ve kol, gövdelerinin sol yanı üzerine düşerek, tüfekleri yere çarpmayıp bedenlerine değecek biçimde eğilerek; saldırı sıralarının mesafeyi, mangaların bağlantılarını koruyup

korumadıklarını, kıdemlilerin Teğmen'i gözden kaybetmeden başta gidip gitmediklerini göremiyordu. Birlik yüz metre eninde, giderek uzayan bir araziye yayılmıştı. Birden Gamboa karşısına çıktı, yüzü hâlâ dingin, gözleri ateşliydi; düdüğünü çaldı ve çavuşlarla çevrelenmiş arka sıra tepeye doğru harekete geçti. Şimdi ilerlemekte olan üç sıra vardı, dikenli çalılıkların yanında tek başına kalmış Yüzbaşı'dan uzaktaydılar. Yüzbaşı bulunduğu yerde birkaç dakika daha durdu, askerlere ve Askeri Okul öğrencilerine kıyasla Kolej öğrencilerinin ne kadar yavaş ve beceriksizce hareket ettiklerini düşündü.

Sonra bölüğün arkasından yürüdü; zaman zaman dürbünüyle seyrediyordu. Uzaktan, ilerleyiş, sanki aynı anda hem bir ilerleme hem de bir gerileme gibi görünüyordu. Öndeki sıra yere çökünce arkadaki sıra son hızla ilerliyor, ilk sırayı geçiyor ve önde yer alıyordu. En arkadaki üçüncü sıraysa, ikinci sıranın boş bıraktığı konuma geçiyordu. Bir sonraki ilerleme hareketinde, üç sıra başlangıçtaki düzene giriyor, birkaç saniye sonra bölünüyor ve eşit konuma geliyordu. Gamboa kollarını hareket ettiriyor, bazı öğrencilere parmağıyla işaret ediyordu, onları işitemediği halde, Yüzbaşı Garrido, Teğmen'in emirlerini, yorumlarını kolayca kestirebiliyordu.

Ansızın, silah seslerini duyd . Saatine baktı. "Tam zamanında," diye düşündü. "Saat tam dokuz buçuk." Dürbünüyle baktı: İlk sıra gerçekten de öngörülen konumda bulunuyordu. Hedeflere baktı, ama hedefi on ikiden vuran atışları seçemedi. Yirmi metre kadar koşunca, çemberin dış kenarlarında on kadar delik gördü. "Askerler daha iyi," diye düşündü. "Üstelik bu çocuklar buradan yedek subay rütbesiyle ayrılıyorlar. Rezalet bu." Dürbünü gözlerinden ayırmadan ilerlemeye devam etti. İlerleyişler kısalmıştı, sıralar onar metre onar metre ilerliyorlardı. İkinci sıra ateş etti, yankı daha kesilmeden, düdük,

ön ve arka sıraların ilerlemesini emretti. Öğrenciler ufukta minicik görünüyordu, sanki yerlerinde zıplayıp çöküyormuş izlenimi veriyorlardı. Bir sonraki düdük sesinde, yayılmış olan sıra ateş ediyordu. Her atıştan sonra Yüzbaşı hedefi inceliyor ve sonuçları hesaplıyordu. Bölük tepeye yaklaştıkça, atışlar düzeliyordu. Çemberler delik deşik olmuştu. Ateş edenlerin yüzlerini inceliyordu: "Kasılmış, çocuksu, tüysüz yüzler, bir gözleri kapanmış, öteki hedefe dikilmiş. Tüfeğin geri tepmesi, omuzları hâlâ ağrıyan, fırlayıp iki büklüm koşması, yeniden yere çöküp ateş etmesi gereken bu genç bedenleri sarsıyordu. Bütün bunların yapılması düzmece bir şiddet ortamında gerçekleşiyordu. Yüzbaşı Garrido, savaşın çok farklı, olduğunu iyi biliyordu.

Tam o sırada, yeşil silueti ve silahların bakımı konusundaki bütün uyarılara karşın namlusu toprağa gömülü tüfeği fark etti, neredeyse üzerine basıp geçecekti. Yere serilmiş bu bedenin ve bu tüfeğin ne olduğunu anlayamıyordu bir türlü. Eğildi, çocuğun yüzü acıyla kasılmış, gözleri ve ağzı kocaman açılmıştı. Kurşun başına isabet etmişti, boynundan aşağıya kan süzülüyordu.

Yüzbaşı elindeki dürbünü attı, bir kolunu öğrencinin bacaklarının, öbürünü omuzlarının altından geçirerek kucakladı ve koşmaya başladı. Allak bullak olmuştu, tepeye doğru koşarken "Teğmen Gamboa! Teğmen Gamboa!" diye bağırıyordu. Ama onu duymaları için uzun süre koşması gerekti. Birinci bölük –hedeflere doğru eğimi tırmanan birbirinin eşi bokböcekleri sürüsü– Gamboa'nın haykırışlarına ve koşarak tırmanmanın gerektirdiği çabaya kendilerini çok kaptırmış olmalılardı ki kimse dönüp arkaya bakmıyordu. Yüzbaşı, Gamboa'nın ya da çavuşların açık renk üniformasını seçmeye çalışıyordu. Birden bokböcekleri durdular, döndüler ve Yüzbaşı onlarca öğrencinin ona baktığını gördü. "Gamboa, Ça-

vuşlar!" diye bağırdı. "Çabuk buraya gelin!" Şimdi öğrenciler var güçleriyle yamacı iniyorlardı, Yüzbaşı kucağındaki çocukla kendini çok garip hissetti. "İnanılmaz ölçüde şanssızım," diye düşündü. "Albay bunu dosyama işleyecektir."

Yanına ilk gelen Gamboa oldu. Öğrenciye şaşkınlıkla baktı ve incelemek üzere eğildi, ama Yüzbaşı bağırdı:

"Çabuk, revire! Bir an önce."

Çavuş Morte ve Pezoa delikanlıyı kucaklayıp hızla ileri atıldılar. Yüzbaşı, Teğmen ve öğrenciler onları izliyor, hızın etkisiyle sarsılan yüze korkuyla bakıyorlardı. Çok iyi tanıdıkları, solgun, zayıf bir yüzdü bu.

"Çabuk olun," diyordu Yüzbaşı, "daha çabuk!"

Ansızın, Gamboa öğrenciyi çavuşlardan kaparak omzuna aldı ve inanılmaz bir hızla koşmaya başladı, birkaç saniye sonra arayı epeyce açmıştı.

"Öğrenciler!" diye bağırdı Yüzbaşı. "İlk geçen otomobili durdurun!"

Öğrenciler çavuşlardan ayrılıp tarladan koşmaya başladılar, en kestirme yoldan. Yüzbaşı, Morte ve Pezoa'nın yanında, arkada kaldı.

"Birinci bölükten mi?" diye sordu.

"Evet, Yüzbaşım," dedi Pezoa. "Birinci takımdan."

"Adı ne?"

"Ricardo Arana, Yüzbaşım." Bir an durakladı ve sonra ekledi: "Köle derler ona."

İkinci bölüm

"Yirmi yaşındayım. Kimse bana hayatın en güzel dönemi olduğunu söylemesin."

PAUL NIZAN

I

Zavallı Taşaksız'ın durumuna üzülüyorum. Bütün gece boyunca, hiç durmadan ağladı. Örtülere sımsıkı sardım, sonra da yastığın altına tıktım, ama o zaman bile ulumaları duyuluyordu, bitmek tükenmek bilmeyen ulumaları. Her an soluksuz kalacak, boğulacakmış gibiydi, korkunçtu, ulumaları bütün koğuşu uyandırdı. Başka zaman olsaydı yine neyse. Ama bu aralar herkes o kadar sinirli ki, bütün koğuş sövmeye, küfretmeye, "At şunu dışarıya, yoksa fena yaparız," diye bağırmaya başladı, hepsine karşılık yetiştirdim, ama gece yarısı, artık dayanılmaz oldu. Benim de uykum geldi, Taşaksız da ağladıkça ağlıyordu. Birkaç kişi yatağından kalkıp ellerinde postallarıyla yatağıma doğru gelmeye başladı. Bu kadar dertli olduğumuz bir dönemde bütün takımla kavga edecek değildim ya. Ben de köpeği dışarı çıkardım, avluya götürüp bıraktım. Ama dönerken, beni izlediğini fark ettim ve sert bir sesle, "Yat bakayım, köpoğlusu, madem ağlıyorsun, orada kal," dedim. Ama Taşaksız hâlâ bir bacağı havada, ardımdan geliyordu, beni izlemek için öyle bir çaba gösteriyordu ki, acıdım hayvana. Sonuç olarak kucaklayıp çimenliğe götürdüm, yere yatırdım, bir süre ensesini kaşıdım, sonra da koğuşa döndüm; bu kez izlemedi beni. Ama çok kötü bir gece geçirdim, hiç uyuyamadım.

Tam uykum geldiğinde, gözlerim kendiliğinden açılıveriyordu, köpeği düşünmeye koyuluyordum; üstelik hapşırmaya da başladım. Köpeği dışarı çıkarırken ayakkabılarımı giymemiştim, pijamam da delik deşik, sanırım rüzgâr kuvvetliydi, belki de yağmur bile yağıyordu. Zavallı Taşaksız da dışarıda donmuştur, hep üşür zaten. Geceleri, yatakta dönüp üstünü açtığım için küplere biner. Öfkelenince, kaskatı kesilir, homurdanarak kalkar ve üstünü örtünceye kadar örtüyü dişleriyle çeker, ya da hiç sesini çıkarmadan yatağın dibine giderek ayaklarımın sıcaklığını duymak için oraya kıvrılır. Köpekler gerçekten sadık, insanın ailesinden bile fazla, bundan eminim. Taşaksız melez, her cins köpeğin karışımından çıkmış bir şey, ama ruhu beyaz. Kolej'e gelişini hatırlıyorum da. Kimse getirmedi onu elbette, önünden geçerken girip bir görmek istemiş olacak, hoşuna gitti, kaldı. Ama şimdi düşünüyorum da, biz geldiğimizde o Kolej'deydi. Belki de burada doğmuştur, gerçek bir Leoncio Pradoludur. Onu fark ettiğimde minnacık bir şeydi, hoş geldin törenlerinden başlayarak, hep bizim koğuşta dolanırdı. Sanki bizim takımın koğuşu onun da eviydi, ne zaman dördüncü sınıflardan biri içeri girecek olsa, havlamaya başlar, ısırmaya kalkardı. İnatçıydı da, kıçına tekmeyi yer, havada savrulur, ama hemen toparlanıp havlayarak, minicik enik dişlerini göstererek yeniden saldırırdı. Artık büyüdü, üç yaşını geçmiş olmalı, yaşlı bile sayılır, hayvanlar bizim kadar uzun yaşamaz, özellikle kırma olanları, bir de iyi beslenmeyenleri. Taşaksızın çok yediğini hiç hatırlamıyorum. Bazen ona birkaç parça yemek artığı veririm, ziyafet yerine geçer. Çoğu zaman ot çiğner, suyunu yutar, gerisini tükürür. Ağzına bir tutam ot alır ve saatlerce çiğneyip durur, koka çiğneyen Kızılderililer gibi. Her zaman koğuştadır, bazıları bitli olduğunu söyleyip dışarı atar, ama Taşaksız hep geri gelir. Bin kere de kovulsa, her defasında

kapıyı tırmıklar, bir de bakarsın kapının altından burnunu uzatmış; inatçılığı bizi çok güldürürdü, bazen da içeriye alıp oynardık. Taşaksız adını kimin taktığını bilmiyorum. Takma adların nereden çıktığı hiç bilinmez zaten. Bana Boa demeye başladıklarında, önce gülüyordum, ama sonunda sinirlendim, herkese bu adı kimin uydurduğunu sordum, hepsi, şey canım, şey işte dediler, sonuç olarak da bu addan kurtulamadım, bizim mahallede bile bu adla sesleniyorlar bana. Ama ben Vallano'dan kuşkulanıyorum. Sık sık karşıma geçer, "Hadi bize gösteri yap, kemerinin üzerinden işe, dizlerine gelen şu kuşu göster bakalım," derdi. Ama emin değilim.

Alberto'nun koluna biri yapıştı. Dönüp baktığında, hiç tanımadığı bir yüz gördü. Ama karşısındaki çocuk, tanışıyorlarınış gibi gülümsemeye devam ediyordu. Arkasında, daha kısa boylu bir başka öğrenci vardı, o dimdik duruyordu. Yüzlerini pek iyi göremiyordu, saat henüz akşamın altısıydı, ama sis basmıştı bile ortalığı. Beşinci sınıf avlusunda, yola yakın duruyorlardı. Kümelenmiş öğrenciler bir yandan bir yana geçiyordu.

"Dur biraz, Şair," dedi çocuk. "Sen her şeyi bilirsin, söyle bakalım, yumurtalık taşakla aynı şey mi, kadında yani?"

"Bırak kolumu," dedi Alberto. "Acelem var."

"Hadi be, bir dakikanı almaz. İddiaya girdik."

"Bir şarkıyla ilgili," dedi daha kısa boylu olanı, yaklaşarak. "Bu, yarı Bolivyalıdır, oraların şarkılarını bilir. Tuhaf tuhaf şarkılar. Söyle de görsün."

"Bırak kolumu dedim," dedi Alberto. "Gitmem gerek."

Ama çocuk, kolunu bırakacak yerde, daha da sıktı. Sonra da şarkıyı söylemeye başladı:

Dayanılmaz bir acıyla
Yırtılıyor yumurtalıklarım,
Dünyaya gelecek olan
Yumurcak bu anacığım.

Kısa boylu olanı gülmeye başladı. "Bırakacak mısın beni?"

"Hayır. Önce ikisinin aynı şey olduğunu söyle." "Öyle olmaz ki," dedi kısa boylusu. "Ne söylemesi gerektiğini söylüyorsun ona."

"Evet, ikisi aynı şey," diye bağırdı Alberto ve çırpınarak kolunu kurtardı. Uzaklaştı. Öteki iki çocuk geride kalarak tartışmaya başladı. Alberto hızlı adımlarla subayların binasına yöneldi, sonra döndü; revirle arasında ancak on metre vardı, ama duvarlarını belli belirsiz seçebiliyordu; sis pencereleri, kapıları gözden silmişti. Koridorda kimse yoktu, küçük nöbetçi odasında da öyle. Basamakları ikişer ikişer tırmanarak ikinci kata çıktı. Girişte beyaz gömlekli bir adam duruyordu. Elinde bir gazete vardı, ama okumuyordu; yüzünde ters bir anlatımla duvara bakıyordu. Alberto'nun ayak sesini duyunca doğruldu.

"Çıkın buradan," dedi. "Buraya girmek yasaktır."

"Arana adlı öğrenciyi görmek istiyorum."

"Olmaz," dedi adam ters ters. "Gidin buradan. Arana'yı kimse göremez. Yalnız kalması gerek."

"Mutlaka görmeliyim," diye üsteledi Alberto. "Lütfen, rica ediyorum. Görevli doktorla görüşmeme izin verin."

"Görevli doktor benim."

"Yalan. Siz hastabakıcısınız. Ben doktorla görüşmek istiyorum."

"İleri gidiyorsun ama, hoşuma gitmedi bu," dedi adam, gazeteyi yere bırakmıştı.

"Eğer doktoru çağırmazsanız, gidip kendim bulurum," dedi Alberto. "İsteseniz de istemeseniz de geçeceğim buradan."

"Ne oluyor sana? Aklını mı kaçırdın?"

"Evet mi hayır mı? Doktoru çağıracak mısınız?" diye bağırdı Alberto. "Allah'ın belası, çağır şu doktoru!"

"Bu Kolej'dekilerin hepsi haydut," dedi adam.

Ayağa kalkıp koridorda uzaklaştı. Duvarlar beyaza boyanmıştı, kuşkusuz kısa bir süre önce, ama nemden gri lekeler oluşmuştu. Birkaç saniye sonra, hastabakıcı uzun boylu, gözlüklü bir adamla döndü.

"Ne istiyorsunuz?"

"Doktor, Arana adlı öğrenciyi görmek istiyorum."

"Olanaksız," dedi doktor, elinde olmadığını belirtir bir hareketle. Aşağıdaki asker buraya çıkmanın yasak olduğunu söylemedi mi size? Bu yüzden cezalandırılabilirsiniz delikanlı."

"Dün üç kez geldim," dedi Alberto. "Asker içeriye bırakmadı. Ama bugün aşağıda değildi. Yalvarırım doktor, bir dakikacık olsun göreyim onu."

"Gerçekten üzgünüm. Ama benim elimde olan bir şey yok. Kural bu, biliyorsunuz. Arana yalnız olmak zorunda. Onu hiç kimse göremez. Akrabası mısınız?"

"Hayır," dedi Alberto. "Ama onunla konuşmam gerek. Son derece önemli."

Doktor elini Alberto'nun omzuna koyup anlayışla baktı.

"Arana kimseyle konuşacak durumda değil," dedi. "Komada. Ama iyileşecek. Şimdi buradan çıkın. Subayı çağırmak zorunda bırakmayın beni."

"Binbaşı'dan izin kâğıdı getirirsem görebilir miyim onu?"

"Hayır. Ancak albayın izni geçerlidir."

Haftada iki üç kez onu görmeye okul çıkışına gidiyordum, ama her defasında yaklaşmıyordum ona. Annem öğle yemeğini yalnız yemeye alışmıştı, bir arkadaşımın evinde yediğimi söylediğimde inanıyor muydu bilmiyorum. Ama benim olmamam işine geliyordu, böylece yemeğe daha az para harcıyordu. Bazen, öğlen eve geldiğimde, hoşnutsuzlukla yüzüme bakıp. "Bugün Chucuito'ya gitmiyor musun?" diye soruyordu. Bana kalsa, her gün onu almaya okuluna giderdim, ama Saenz Pena'da erken çıkmama izin vermiyorlardı. Pazartesi günleri sorun yoktu, beden eğitimi dersi vardı; ders arasında direklerin arasına gizleniyor, beden eğitimi hocası Zapata bütün sınıfı dışarıya çıkardıktan sonra büyük kapıdan çıkıyordum. Zapata gençliğinde boks şampiyonuymuş, ama artık yaşlandığı için çalışmayı sevmiyordu, yoklama bile almazdı. Bizi bahçeye çıkarır, "Hadi futbol maçı yapın, bacaklarınız güçlenir, ama fazla uzaklaşmayın," derdi. Sonra da çimenlere uzanır, gazetesini okurdu. Salı günleri erken çıkmak olanaksızdı, matematik hocası bütün sınıfı, adlarıyla tanırdı. Ama çarşamba günleri resim ve müzik dersi olurdu, hocamız Cigüeña, dalgın adamın biriydi; saat on birdeki ders arasından sonra garajların oradan çıkar, okulun iki adım ötesinden tramvaya binerdim.

Sırık Higueras bana para vermeye devam ediyordu. Beni hep Bellavista Meydanı'nda beklerdi, bir içki ısmarlamak, sigara ikram etmek, ağabeyimden, kadınlardan, daha bir sürü şeyden söz etmek için. "Artık erkeksin," derdi bana. "Gerçek bir erkek." Bazen ben istemeden para verirdi. Fazla değil, her defasında elli centavo ya da bir sol, ama yol parası olarak yetiyordu. 2 Mayıs Meydanı'na kadar gidiyor, okulun bulunduğu Alfonso Ugarte Caddesi'ni geçiyor ve köşedeki bakkalın önünde duruyordum. Bazen yanına gidiyordum, o da bana soruyordu: "Merhaba. Bugün de mi erken çıktın?" Sonra baş-

ka şeylerden söz ediyordu, ben de öyle. "Ne kadar akıllı," diye düşünüyordum, "beni utandırmamak için konuyu değiştiriyor." Sonra amcasının evine doğru ilerlemeye başlıyorduk, ev sekiz sokak kadar ötedeydi, ağır ağır gitmek için elimden geleni yapardım, küçük küçük adımlar atar, vitrinlere bakmak için dururdum, ama gene de, yol hiçbir zaman yarım saatten çok sürmezdi. Hep aynı şeylerden söz ederdik, o bana, ben de ona, okulda neler yaptığımızı anlatırdık, öğleden sonra ne çalışacağımızı konuşur, sınavların ne zaman olacağından, başarılı olup olamayacağımızdan söz açardık. Ben onun sınıfındaki bütün kızların adlarını bilirdim, o da benim sınıfımdaki herkesin ve hocalarımın takma adlarını bilir, Saenz Pena'daki en iyi öğrencilerle ilgili her şeyi anlatmıştım ona. Bir keresinde, ona şöyle demeyi tasarladım: "Dün gece rüyamda büyüdüğümüzü ve evlendiğimizi gördüm." Soru soracağından emindim, şaşırıp kalmamak için bir sürü cümle hazırladım. Ertesi gün, Arica Caddesi'nden aşağıya doğru yürürken, birden, "Dün gece bir rüya gördüm," dedim. "Ne gördün?" diye sordu. "İkimizin de sınıfımızı geçtiğini gördüm," demekle yetindim. O da "Umarım rüyan gerçekleşir," diye karşılık verdi.

Birlikte yürürken, her zaman La Salle öğrencileriyle karşılaşırdık, sütlü kahve renginde formaları olan bu öğrenciler de bir başka konuydu bizim için. "Bunların hepsi hanım evladı," derdim, "Saenz Pena'ya gelseler, canlarını çıkarırız. Şu soluk yüzlerine bak, tıpkı El Callao Papazlar Koleji'nin öğrencileri gibi. Oradakiler futbolu kız gibi oynarlar, bir tekme yeseler, ağlamaya başlarlar, şu suratlara baksana." O gülerdi, ben de aynı konuda bir şeyler daha söylerdim, ama sonunda söyleyecek şey kalmaz, ben de "İşte geldik," diye düşünürdüm. Beni en çok tedirgin eden, sürekli aynı şeyleri duymaktan sıkılabileceği düşüncesiydi, ama onun da sık sık aynı sözleri yine-

lediğini, benimse bundan hiç sıkılmadığımı düşünüp avunurdum. Pazartesi günleri teyzesiyle birlikte gördüğü filmi en az iki kez anlatırdı bana. Bir gün, sinemadan söz ederken, ona aklımdaki şeyleri söyleme cesaretini buldum. Şimdi hatırlamadığım bir filmi görüp göremediğimi sormuştu bana, ben de hayır demiştim. "Sahi, hiç sinemaya gitmez misin sen?" dedi. "Şu sıralar pek sık gitmiyorum, ama geçen yıl giderdim," dedim. "Kolej'den iki arkadaşımla her çarşamba Saenz Pena sinemasının altı seansına beleş girerdik. Arkadaşlarımdan birinin kuzeni güvenlik görevlisiydi, orada olduğu zamanlar, balkona alırdı bizi. Işıklar sönünce de aşağıya iner, salona otururduk, arada alçak bir tahta perde olduğundan kolayca üzerinden atlardık. "Hiç yakalanmadınız mı peki?" diye sordu. "Görevli arkadaşımın kuzeniydi, bize kimse bir şey yapamazdı ki," dedim. "Bu yıl niye aynı şeyi yapmıyorsunuz"? diye sorduğunda da, "Bu yıl perşembeleri gidiyorlar," dedim, "çünkü görevlinin görev günü değişmiş." "Sen gitmiyor musun onlarla?" diye sorduğunda, düşünmeden, "Seninle birlikte olmayı yeğliyorum," dedim. Sözcükler ağzımdan çıkar çıkmaz, yaptığımı anlayıp sustum. Susmam daha kötü oldu, çünkü çok ciddi bir tavırla bana bakmaya başladı, ben de, "işte, kızdı bana," diye düşündüm. O zaman dedim ki: "Ama belki de bugünlerde onlarla giderim bir gün. Aslına bakarsan, sinemayı pek sevmem." Sonra başka şeylerden söz etmeye koyuldum, ama yüzündeki anlatım hiç aklımdan çıkmıyordu, daha önce hiç görmemiştim öyle baktığını, sanki ona söylemeye cesaret edemediğim her şeyi, bütün aklımdan geçenleri okumuş gibi.

Bir keresinde, Sırık Higueras bana bir buçuk sol verdi. "Sigara alırsın," dedi, "ya da gönül meselelerin varsa kafayı çekersin." Ertesi gün, Arica Caddesi'nde, Brena Sineması'nın olduğu kaldırımda yürürken rastlantıyla,

bir pastanenin önünde durduk. Vitrinde çikolatalı pastalar vardı. "Ne kadar lezzetli görünüyorlar!" dedi. Cebimdeki parayı hatırladım, ender olarak tattığım bir mutluluk duydum. "Dur bir dakika, bir solum var, sana onlardan bir tane alacağım," dedim. Karşı çıktı, "Hayır, para harcama, ben laf olsun diye söylemiştim," dedi, ama ben hemen içeri girip tezgâhtaki Çinliden bir pasta istedim. O kadar heyecanlıydım ki, paranın üstünü beklemeden çıktım, ama Çinli dürüst adammış, arkamdan koşup, "Paranın üstünü unuttunuz, buyrun." dedi. Pastayı ona verdiğimde, "Ama hepsini yiyemem ki, paylaşalım," dedi. Ben paylaşmak istemedim, aç olmadığımı söyledim, ama üsteledi. "Hiç olmazsa bir lokma ye," dedi, elini uzatıp pastayı ağzıma tıktı. Küçük bir ısırık aldım, o bir kahkaha patlattı. "Yüzünün her yanı pasta oldu," dedi. "Ne aptalım, benim suçum, dur temizleyeyim." Öteki elini kaldırıp yüzüme yaklaştırdı. Ben kıpırtısız kaldım, bana dokunduğunda gülümsemem yüzümde dondu, parmaklarını dudaklarımın üzerinden geçirirken soluk almaya korkuyordum, dudaklarım kıpırdarsa, elini öpmek istediğimi anlar diye ödüm patlıyordu. Bitirince, "Tamam," dedi ve tek söz söylemeden La Salle yönünde yürümeye devam ettik, olanlardan soluğum kesilmişti, elini dudaklarımda gezdirirken yavaşladığından, hareketini birkaç kez yinelediğinden emindim, "Kasıtlı yaptığından eminim," diyordum kendi kendime.

Üstelik, bitleri getiren Taşaksız değildi, eminim köpekcağız onları Kolej'de kaptı, *serrano*'ların bitlerini. Bir keresinde, Jaguarla Kıvırcık zavallının üzerine bir avuç kene koydular. İğrenç herifler! Jaguar kimbilir nereden geliyordu, herhalde Huatica'daki ucuz kerhanelerden birinden, üzerinde eşşek kadar keneler vardı. Tuvalette

gezdiriyordu onları, iri birer karınca büyüklüğünde görünüyorlardı fayansın üzerinde. Kıvırcık, bana, "Birinin üzerine koysak ya onları," dedi. Taşaksız da o sırada orada bizi seyrediyordu şansına. Onu seçtiler elbette. Kıvırcık ensesinden tutup havaya kaldırdı, köpek ayaklarını havada sallıyordu, Jaguar da iki eliyle birden keneleri yerleştiriyordu üstüne, sonra iyice coştular, Jaguar, "Daha yığınla var, kimi vaftiz edelim?" dedi. Kıvırcık bağırdı: "Köle'yi." Ben de onlarla birlikte gittim. Köle uyuyordu, hatırlıyorum, ben gözlerini kapatıp kafasını yastığa bastırdım, Kıvırcık da bacaklarını tutuyordu. Jaguar keneleri saçlarının arasına yerleştirdi; ben, "Dikkat etsene be, kollarıma giriyorlar," diye bağırıyordum. Eğer Köle'ye olacakları önceden bilseydim, o gün kafasını tutmazdım, o kadar üstüne de varmazdım. Ama kenelerin ona bir zararı dokunduğunu sanmıyorum, oysa zavallı Taşaksız'ı yiyip bitirdiler. Hemen bütün tüyleri döküldü, sürekli duvarlara sürtünürdü, tam bir uyuz köpekti o sıralar, bütün bedeni kocaman bir yaraydı. Çok acı çekmiş olmalı, ara vermeden sürtünürdü, özelikle de pütürlü olan koğuş duvarına. Sırtı Peru bayrağına dönmüştü, kırmızı beyaz, sıvayla kan. Sonra Jaguar, "Eğer üzerine biber dökersek, eminim insan gibi konuşmaya başlar," dedi. Bana döndü, "Boa, git mutfaktan biraz kırmızı biber aşır," dedi. Mutfağa gittim, aşçı bol bol biber verdi. Yere koyup bir taşla ezdik, *serrano* Cava, "Çabuk olun, çabuk olun," diyordu. Sonra Jaguar, "Sen onu yakala, ben işimi görürken tut," dedi. Gerçekten de hayvan neredeyse konuştu. Dolapların tepesine kadar sıçrıyor, yılan gibi kıvranıyordu, uluması korkunçtu. Çavuş Morte gürültüyü duyup geldi, Taşaksız'ın zıplamalarını görünce öyle bir gülmeye başladı ki, gözünden yaş geldi, bir yandan da, "Manyak herifler, manyak herifler, manyak herifler," diyordu. Ama işin en ilginç yanı, Taşaksız'ın iyileşmesi oldu. Tüyleri ye-

niden çıktı, hatta kilo bile aldı sanırım. Eminim, biberi onu iyileştirmek için sürdüğümü düşündü, hayvanlar pek akıllı olmaz, kimbilir nereden aklına geldi böyle bir şey. Ama o günden sonra, ardımdan hiç ayrılmadı. Sıraya girdiğimizde bacaklarımın arasına yerleşir, yürümemi engellerdi, yemekhanede iskemlemin altına çöreklenir, ona bir şeyler atmam için kuyruk sallardı; sınıfın kapısında beni bekler, ders aralarında, sınıftan çıktığımı görür görmez cilve yapmaya başlardı; geceleri yatağıma tırmanır, suratımı yalamaya kalkardı. Ne kadar dövsem de hiç işe yaramazdı. Dövünce gider, ama gene geri gelirdi, dikkatle yüzüme bakardı, bu kez vuracaksın, vurmayacaksın, biraz daha yaklaşayım, biraz geri çekileyim, bahse girerim tekmelemeyeceksin, akıllıydı namussuz. O sıralarda, herkes benimle dalga geçmeye, "Düzüyorsun köpeği, hayvan herif," demeye başladı, ama doğru değildi, bir köpeği becermeyi hiç düşünmemiştim o zaman. Başlangıçta, sürekli yanımda olmasına sinirleniyordum, ama bazen, farkında olmadan kafasını kaşırdım; bundan ne kadar hoşlandığını daha sonra fark ettim. Geceleri üstüme çıkar, yuvarlanır, ensesini biraz kaşıyana kadar uyutmazdı beni. Biraz kaşıdıktan sonra rahat bırakırdı. Geceleri azardı. Köpeğin kıpırdadığını duydukça, koğuşta herkes dalga geçmeye başlardı. "Yeter artık Boa, rahat bırak hayvanı, boğacaksın zavallıyı." Seni kancık seni, istediğin bu değil mi, gel bakayım, kafanı kaşıyayım biraz, karnını kaşıyayım. O zaman taş kesilirdi, ama elimin altında zevkten titrediğini hissederdim, bir an duracak olsam hemen ayağa fırlar, karanlıkta ağzını açıp bembeyaz dişlerini gösterirdi. Neden bilmem, bütün köpeklerin dişleri bembeyazdır, kararrnış dişli bir köpek görmedim hiç, bir köpeğin dişinin düştüğünü ya da çürüdüğü için çekmek zorunda kaldıklarını da hiç işitmedim. Garip bir özelliği bu köpeklerin, uyumamalarının da garip olması gibi.

Ben, bir tek Taşaksız'ın uyumadığını sanırdım, ama sonra öğrendim bütün köpekler aynıymış, hiç uyumazlarmış.

Başlangıçta biraz tedirgin olurdum, hatta doğruyu söylemek gerekirse korkardım. Her gözümü açtığımda, onun bana baktığını görürdüm, bazen, köpeğin yanımda gözlerini kırpmadan bütün gece öylece durduğunu düşünmekten uyuyamazdım, insan rahatsız oluyor sürekli gözetlenmekten, hiçbir şeyden anlamayan bir köpek bile olsa gözetleyen, gerçi bazen çoğu şeyi de anladığını düşünüyorum ya Taşaksız'ın.

Alberto dönüp merdivenleri indi, tam alt kata gelmek üzereyken orta yaşlı bir adamla karşılaştı. Yüz çizgileri gerilmiş, gözleri kaygılıydı.

"Senor," dedi Alberto.

Adam merdivenleri çıkmaya başlamıştı, durup döndü.

"Affedersiniz," dedi Alberto, "Ricardo Arana'nın yakını mısınız?"

Adam onu tanımaya çalışıyormuş gibi dikkatle baktı.

"Babasıyım," dedi, "niçin sordunuz?"

Alberto iki basamak çıktı, gözleri, dikkatle ona bakan Arana'nın babasının gözleriyle aynı hizadaydı. Gözlerinin çevresinde mor halkalar vardı, gözlerinde kaygı ve uykusuzluk okunuyordu.

"Nasıl olduğunu öğrenmek istiyordum," dedi Alberto.

"Tek başına bir odada," dedi adam, boğuk bir sesle. "Onu görmemize izin vermiyorlar. Bize bile. Hakları yok buna. Arkadaşı mısın?"

"Aynı takımdayız," dedi Alberto. "Bana da izin vermediler."

Adam başını salladı. Bitkin görünüyordu. Birkaç günlük bir sakal yanaklarını ve çenesini karartmıştı, gömleğinin yakası buruşuk ve kirliydi, biraz gevşetilmiş kravatı küçücük bir düğümle bağlanmıştı.

"Şöyle bir gördüm onu yalnızca," dedi adam. "O da kapıdan. Bunu yapmaya hakları yok."

"Sağlığı nasıl?" diye sordu Alberto. "Doktor ne dedi size?"

Adam elini alnına götürdü, sonra elinin tersiyle ağzını sildi.

"Bilmiyorum," dedi. "İki kez ameliyat ettiler. Annesi çıldırmak üzere. Böyle bir şeyin nasıl olduğunu anlayamıyorum. Tam da okulu bitirmek üzereyken. En iyisi düşünmemek, aptalca düşünceler bunlar. Dua etmekten başka yapılacak şey yok. Onu ancak Tanrı kurtarabilir. Doktor, bu gece belki onu görebileceğimizi söyledi."

"Düzelecek," dedi Alberto. "Kolej'in doktorlarından iyisi yoktur."

"Evet, evet," dedi adam. "Yüzbaşı çok umut verici sözler söyledi. Çok kibar bir adam. Yüzbaşı Garrido, adı, yanılmıyorsam. Albay'ın bile selamlarını iletti bize, düşün bir."

Adam yeniden elini yüzünde gezdirdi. Ceplerini yoklayıp bir paket sigara çıkardı, Alberto'ya tuttu, Alberto almadı. Adam elini cebine soktu yeniden. Kibrit bulamıyordu.

"Bir dakika bekleyin," dedi Alberto. "Size ateş bulayım."

"Ben de seninle geleyim," dedi adam. "Burada, bu koridorda tek başıma, kimseyle konuşmadan oturup da ne yapacağım? Sinirlerim yay gibi. Tanrım, sonu iyi olsa!"

Revirden çıktılar. Nöbetçi asker girişteki küçük bölmedeydi. Alberto'ya şaşkınlıkla bakıp başını uzattı, ama hiçbir şey demedi. Hava kararmıştı. Alberto La Perlita

yönünde, çimenliklerde ilerlemeye başladı. Uzaktan, koğuşların ışıkları seçiliyordu. Dersliklerin olduğu yapı karanlığa gömülmüştü. En ufak bir ses duyulmuyordu.

"Olay sırasında onunla birlikte miydin?" diye sordu adam.

"Evet," dedi Alberto. "Ama yanında değil, öte ki uçtaydım. Onu gören yüzbaşı oldu, biz tepeye varmıştık o sırada."

"Haksızlık bu," dedi adam. "Haksız bir ceza. Dürüst, namuslu bir aileyiz biz. Her pazar kiliseye gideriz, kimseye kötülüğümüz dokunmamıştı. Annesi bütün zamanını hayır işleriyle geçirir. Tanrı niçin bu felaketi gönderdi bize?"

"Takımda hepimiz çok üzgünüz," dedi Alberto. Uzun bir sessizlikten sonra ekledi: "Onu çok severiz. Gerçek bir arkadaştır."

"Evet," dedi adam. "Kötü çocuk değildir. Biliyor musun, benim sayemde böyle oldu. Bazen belki biraz sert davranmak zorunda kaldım ona karşı. Ama iyiliği içindi. Onu adam edebilmek için çok uğraştım. Tek oğlum, ne yapsam onun iyiliği içindir. Geleceği için. Bana biraz ondan söz etmek istemez misin? Kolej'deki hayatından? Ricardo çok içine kapanıktır. Bize hiçbir şey anlatmazdı. Ama bazen hoşnut olmadığı duygusuna kapılırdık."

"Askerlik biraz zor bir hayat," dedi Alberto. "Alışmak kolay olmuyor. Başlangıçta hiç kimse hoşnut değildir."

"Ama onun için iyi oldu," dedi adam coşkuyla. "Değiştirdi onu, bambaşka biri oldu. Buna kimse karşı çıkamaz, hiç kimse. Çocukken nasıl biri olduğunu tahmin edemezsiniz. Burada kişilik kazandı, sorumluluğun ne olduğunu öğrendi. Ben de bunu istiyordum, daha cesur olmasını, daha sağlam bir kişiliği olmasını. Ayrıca eğer okuldan ayrılmak isteseydi, bana söyleyebilirdi. Kolej'e girmesini ben önerdim, o da kabul etti. Benim hiçbir su-

çum yok. Ben ne yaptıysam onun geleceğini düşünerek yaptım."

"Sakin olun, Senor," dedi Alberto. "Kaygılanmayın, düzelecek."

"Annesi suçun bende olduğunu söylüyor," dedi adam, onu duymamış gibi. "Kadınlar böyledir işte, haksızlık ederler, hiçbir şeyden anlamazlar. Ama benim vicdanım rahat. Ben onu bu okula güçlü, saygın bir erkek olsun diye verdim. Olacakları nereden bilebilirdim? Sence benim suçum var mı?"

"Bilemiyorum," dedi Alberto utanarak. "Yani demek istiyorum ki yok elbette. Önemli olan, Arana'nın iyileşmesi."

"Sinirlerim çok bozuk," dedi adam. "Söylediklerime kulak asma. Bazen kendimi denetleyemiyorum."

La Perlita'ya gelmişlerdi. Paulino, başını ellerine dayamış, tezgâhta duruyordu. Alberto'ya, ilk kez görüyormuş gibi baktı.

"Bir kutu kibrit," dedi Alberto.

Paulino kuşkuyla Arana'nın babasına baktı.

"Yok kibritim," dedi.

"Benim için değil, Senor için."

Paulino, bir şey demeden, tezgâhın altından bir kutu çıkardı. Adam sigarasını yakmak için üç kibrit harcadı. Solgun ışıkta, Alberto adamın ellerinin titrediğini gördü.

"Bana bir kahve verin," dedi Arana'nın babası. "Sen bir şey içer misin?"

"Kahve yok," dedi Paulino, sıkkın bir sesle. "İsterseniz Coca-Cola var."

"Olsun," dedi adam. "Coca-Cola olsun, ne olursa olsun.

Ne yağmurlu, ne de güneşli, dingin öğleni de unutmuştu. Lima San Miguel tramvayından Brasil Sineması durağında, yani eve gelmeden, inmişti. Hep o durakta inerdi, yağmur yağdığı zamanlarda bile, kaçınılmaz karşılaşmadan kendini ayıran arayı uzatmak için yolun kalanını yürümeyi yeğlerdi. Bu yolu son kez yürüyecekti. Sınavlar bir önceki hafta bitmişti; karnelerini henüz almışlardı, okul ölüydü şimdi, üç ay sonra yeniden canlanacaktı. Arkadaşları tatili düşündükçe seviniyor, o, tersine, korkuyordu. Okul onun tek sığınağıydı. Yaz mevsimi onu tehlikeli bir durgunluğa itecek, onlara bağımlı kılacaktı.

Salaverry Caddesi'ne sapmayıp, parka varıncaya kadar Brasil Caddesi'nde yürüdü. Bir sıraya oturdu, ellerini cebine soktu, kamburunu çıkarıp kıpırtısız kaldı. Kendini yaşlanmış hissediyordu; hayat tekdüzeydi, hiçbir çekiciliği yoktu, omuzlarında ağır bir yükten başka bir şey değildi. Derslerde, öğretmen sırtını döner dönmez arkadaşları eğlenmeye başlardı; nanik yaparlar, birbirlerine küçük kâğıt toplar atar, gülüşürlerdi. O hep izlerdi, ciddi ve keyifsiz bir yüzle; niçin onlar gibi olamıyor, dertsiz tasasız yaşayamıyor, arkadaş edinemiyor, annesiyle babasıyla anlaşamıyordu? Gözlerini kapatıp uzun süre böyle kalarak Chiclayo'yu, Adelina Teyze'yi, çocukken yazın gelişini ne kadar mutlu bir sabırsızlıkla beklediğini düşündü. Sonra kalktı ve ağır ağır eve yürüdü.

Eve gelmeden bir sokak önce, yüreği hopladı: Mavi otomobil kapının önündeydi. Zaman kavramını yitirmiş miydi? Sokaktan geçen birine saati sordu. Saat henüz on birdi. Babası hiçbir zaman birden önce eve dönmezdi. Adımlarını hızlandırdı. Eşiğe geldiğinde, annesiyle babasının konuşmalarına kulak kabarttı; tartışıyorlardı. Parmağını zile dayayıp, "Tramvayın bozulduğunu, Magdalena Vieja'dan buraya yürümek zorunda kaldığımı söylerim," diye düşündü.

Kapıyı babası açtı. Gülümsüyordu, gözlerinde öfkeden eser yoktu. Hatta koluna arkadaşça vurarak onurlandırdı onu, sonra neredeyse neşeli bir sesle konuştu:

"İşte! Sonunda gelebildin. Biz de annenle seni konuşuyorduk. Gel, gel."

Bir anda rahatlamıştı; yüzünde, en güçlü korunma aracı olan o aptal, çaresiz, kişiliksiz gülümseme belirmişti. Annesi salondaydı. Sevecenlikle kendisini öpünce kaygılandı. Bu sevgi gösterisi babasının keyfini kaçırabilirdi. Son aylarda, babası aile kavgalarında onu hakem ya da tanık gibi davranmaya zorlamıştı. Küçük düşürücü, korkunç bir şeydi bu. Babasının annesini ciddi biçimde suçlayan bütün sorularına "Evet, evet," diye karşılık vermek zorundaydı: Müsriflik, düzensizlik, beceriksizlik, fahişelik. Bu kez neyin tanıklığını yapmak zorunda kalacaktı?

"Bak," dedi babası, sevecenlikle. "Masanın üzerinde seni ilgilendiren bir şey var."

Başını çevirdi; broşürün kapağında büyük bir yapının silik cephanesi, altında da büyük harflerle bir cümle vardı: "Leoncio Prado Koleji, yalnızca askerlik mesleğine bir geçit değildir." Elini uzatıp broşürü aldı, yüzüne yaklaştırdı ve şaşkınlık içinde sayfalarını karıştırmaya başladı. Futbol alanları, göz alıcı bir havuz, yemekhaneler, boş, temiz, düzenli koğuşlar gördü. Orta sayfada, bir tribünün önünden geçen, cetvelle çizilmiş kadar düzgün sıralardan oluşan bir birliğin renkli bir fotoğrafı vardı. Öğrenciler tüfek ve süngü taşıyorlardı. Şapkaları beyaz, sırmalıydı. Bir direğin tepesinde Peru bayrağı dalgalanıyordu.

"Olağanüstü, değil mi?" dedi babası.

Sesi yine arkadaşçaydı, ama o babasının sesini iyi tanırdı, tonlamadaki küçük değişimin, dikkat işaretinin farkına varmıştı.

"Evet," dedi hemen. "Olağanüstü görünüyor."

"Elbette," dedi babası. Bir süre durup annesine döndü: "Gördün mü? Sana söylemedim mi, o bizden çok sevinecek diye?"

"Bana öyle gelmiyor," dedi annesi bıkkın bir sesle, ona bakmadan. "Oraya girmesini istiyorsan, kendi bildiğini yap. Ama benim görüşümü sorma. Ben askeri bir okulda yatılı olmasını istemiyorum."

Çocuk başını kaldırdı.

"Askeri Kolej'de yatılı öğrenci ha?" Gözleri parlıyordu. "Anne, çok iyi olur, çok isterim."

"Ah, şu kadınlar!" dedi babası acıyarak. "Hepsi birbirine benzer. Aptal, duygusal. Hiçbir zaman hiçbir şeyi anlamazlar. Haydi oğlum, senin için en iyi şeyin Askeri Kolej'e girmek olacağını anlat şu kadına."

"Nasıl bir şey olduğunu bile bilmiyor daha," diye mırıldandı annesi.

"Biliyorum, biliyorum," diye karşılık verdi heyecanla. "Benim için en iyisi bu. Ben hep yatılı olmak isterdim zaten. Babam haklı."

"Oğlum," dedi babası, "annen seni düşünmekten âciz bir aptal yerine koyuyor. Sana ne kadar zararı dokunduğunu şimdi anlıyor musun?"

"Harika olacak, harika," diye yineledi.

"Peki," dedi annesi. "Tartışmanın bir yararı olmayacağına göre susuyorum. Ama ben istemiyorum, onu bilin."

"Sana ne düşündüğünü sormadım," dedi babası. "Bu gibi şeylere ben karar veririm. Sana yalnızca kararımı ilettim."

Kadın ayağa kalkıp salondan çıktı. Adam hemen sakinleşti.

"Hazırlanmak için iki ayın var," dedi. "Sınavlar oldukça zordur, ama aptal olmadığına göre, kolayca başaracaksın. Öyle değil mi?"

"Çok çalışacağım," diye söz verdi. "Kazanabilmek için elimden geleni yapacağım."

"Aferin," dedi babası. "Seni bir kursa yazdırırım, sınav kılavuzlarını satın alırım. Pahalıya patlasa bile, değer. Senin iyiliğin için. Böylece bir erkek olacaksın. Kendini düzeltmek için henüz çok geç sayılmaz."

"Kazanacağımdan eminim," dedi, "kesinlikle eminim."

"Tamam, daha fazla konuşmamıza gerek yok. Memnun musun? Üç yıllık askerlikten sonra bambaşka biri olacaksın. Askerler bu işi bilir. Yüreğini de, bedenini de güçlendirirler. Ah, benim senin geleceğinle ilgilendiğim kadar biri de benimle ilgilenmiş olsaydı!"

"Teşekkür ederim, çok teşekkür ederim..." dedi, bir an durup ekledi, ilk defa olarak: "Baba."

"Bugün yemekten sonra sinemaya gidebilirsin," dedi babası. "Sana harçlık olarak on sol vereceğim."

Cumartesi günleri Taşaksız mutsuzluğa kapılır. Eskiden böyle olmazdı. Tersine, eğitim sırasında bize eşlik eder, ıslık çalarak üzerinden geçen kurşun seslerini duydukça hoplayıp zıplar, her yana koşuşturur, öteki günlerden daha coşkulu olurdu. Ama sonra dost olduk, davranışları değişti. Cumartesileri bir garip olmaya, peşimden ayrılmamaya, yalanıp çapaklı gözleriyle bana bakarak ayaklarımın arasında dolaşmaya başladı. Uzun zaman önce fark ettim, eğitimden dönüp yıkanmaya giderken ya da daha sonra, harici üniformamı giymek için koğuşa döndüğümde, her defasında ya yatağın altına ya da dolaba giriyor, ağlamaya başlıyor, benim gittiğimi görmek bu kadar üzüyor onu. Sıraya girdiğimiz sırada da ağlamaya devam ediyor, ardımdan geliyor, yıkılmış, mahvolmuş gibi başını eğerek yürüyor. Kolej'in kapısında durup ka-

fasını kaldırıyor ve bana bakmaya koyuluyor, uzaklaştıktan sonra, Las Palmeras Caddesi'ne geldiğimde bile sesini duyuyorum. Taşaksız'ın hâlâ Kolej'in kapısında, nöbetçi kulübesinin önünde olduğunu, benim gittiğim yola bakarak beni beklediğini anlıyorum. Buna karşın, Kolej'den çıktıktan sonra beni izlemeye kalkışmadı hiç, oysa ona içeride kalmasını söyleyen yok, sanki kendi kendini zorunlu tuttuğu bir şey, gönüllü bir ceza gibi, gerçekten garip. Pazar akşamı döndüğümde köpeğim mutlaka kapıdadır, heyecanla öğrencilerin arasında koşuşturur, burnu sürekli hareket halindedir, herkesi koklar, beni uzaktan fark ettiğini biliyorum, çünkü havlayarak bana doğru koşar, beni görür görmez de üzerime atlar, kuyruğunu havaya diker, bütün bedeni mutlulukla titrer. Gerçekten sadık bir köpek, onu incitmiş olduğuma üzülüyorum şimdi. Ona kötü davrandığım çok oldu, birkaç kez canım sıkıldığı için, ya da yalnızca eğlenmek için dövdüm onu. Ama bana kızdığı söylenemez, hatta hoşuna bile giderdi, eminim bunu bir sevgi gösterisi olarak kabul ediyordu. "Atla, Taşaksız, korkma!" dediğimde köpeğim dolabın tepesinde tir tir titreyerek havlar, ulurdu, korku içinde. "Atla, atla, Taşaksız!" Ama bir türlü karar veremezdi, arkadan dolaşıp hafifçe ittiriverirdim, zavallı köpek tüyleri diken diken yere düşer, yerde yuvarlanırdı. Ama hepsi şakaydı. Ben ona acımazdım, Taşaksız da, canı yansa bile kendini acındırmazdı. Ama bugünkü olay farklıydı, ona bilerek öyle sert vurdum. Bütün suçu bana yüklemek doğru olmaz. Olayları da göz önünde bulundurmak gerek. Şu zavallı *cholo* Cava'yı düşünmekten bile insanın sinirleri bozuluyor, Köle'nin de kafasındaki kurşunu düşününce, hepimizin biraz dağıtmış olması doğal. Ayrıca, niçin bize lacivert üniformalarımızı giydirdiklerini de anlamıyorum, o kızgın yaz güneşinin altında hepimiz buram buram terliyorduk, hepi-

mizin sinirleri gergindi. Saat kaçta getirecekler onu, ne halde olacak geldiğinde, bu kadar uzun süre hapiste kalmak onu değiştirdi mi, zayıflamış olmalı, hayvan herifler bir tek ekmekle su veriyorlarmış, bütün gün dört duvar arasında, sonra kukla kılıklı subaylar, yalnızca albayla yüzbaşıların karşısında esas duruşa geçmek için dışarı çıkmak, soruları, bağırmalarını tahmin edebiliyorum, ağzına sıçmış olmalılar. Doğruyu söylemek gerekirse, bir *serrano* için acayip iyi davrandı, herhangi birini suçlayıcı tek söz söylemedi, bütün suçu kendi üzerine aldı, dersliğe ben girdim, kimya sorularını ben çaldım, tek başıma, kimsenin haberi yoktu, camı ben kırdım, hatta elimi bile kestim, bakın izleri duruyor. Sonra yine hapis, askerin parmaklıklardan yemeğini vermesini bekleyiş, –yemek de yemek olsa– dağlara dönüp de babasına, "Beni okuldan attılar," dediğinde babasının tepkisini düşünüş. Babası hödüğün teki olmalı, bütün *serrano*'lar öyledir, okulda Punolu bir arkadaşım vardı, bazen babası kemeriyle dövüp yara bere içinde gönderirdi onu okula. Acıyorum *serrano* Cava'ya, pek eğlenceli günler geçirmemiş olsa gerek. Bir daha onu görmeyeceğimden eminim. Hayat böyle işte, birlikte üç yıl geçirdik, şimdi o dağlara dönecek, öğrenimine devam etmeyecek, bütün hayatını Kızılderililer ve lamalarla geçirecek, aptal köylünün teki olacak. Kolej'in en kötü yanı, aslında, atılanlar için burada geçirilen yılların tamamen boşuna olması, hayvan herifler, girişte de çıkışta da nasıl ağzımıza sıçacaklarını iyi planlamışlar. *Serrano* hiç de eğlenceli günler geçirmedi, benim gibi bütün takım da avluda lacivert üniformalarımızın içinde, kızgın güneşin altında onu getirmelerini beklerken aynı şeyi düşünüyordu. Kafamızı kaldırsak gözlerimiz dolacaktı. Uzun süre öyle beklettiler bizi, hiçbir şey olmadı. Sonunda yüzbaşılar tören üniformalarıyla göründüler, ardından Binbaşı, ansızın da Albay; o

zaman esas duruşa geçtik. Teğmenler selam verdiler, biz tir tir titriyorduk. Albay konuştuğunda ortalık öylesine sessizdi ki, insan öksürmeye korkuyordu. Ama yalnız korku değildi hissettiğimiz. Üzgündük de, özellikle birinci takım, birkaç saniye sonra, bizimle o kadar uzun süre birlikte olmuş, o kadar sık çıplak gördüğümüz, birlikte o kadar çok şey yaptığımız birini götüreceklerini bilip de bir şeyler hissetmemek için taş yürekli olmak gerek. Albay incecik sesiyle konuşmaya başladı. Öfkeden bembeyaz kesilmişti, Cava'yla, takımla, sınıfla, herkesle ilgili korkunç şeyler söylüyordu, işte o sırada Taşaksız'ın ayakkabılarımla uğraştığını fark ettim. Şşt, Taşaksız, çek git şuradan, uyuz köpek, git Albay'ın ayakkabılarını dişle, rahat dur, durumdan yararlanıp canımı sıkma. Kovmak için bir tekme bile atamıyordum. Teğmen Huarina'yla Çavuş Morte bir metre ötemde, esas duruştalar, soluk alsam duyarlar, pis köpek, durumu kullanma. Pis hayvan, yeter dedim sana. Bu kadar ısrarlı olduğunu hiç görmemiştim, sonunda çeke çeke ayakkabının bağını kopardı; ayağım ayakkabının içinde yüzmeye başladı. Ama, tamam, iyi eğlendi, şimdi çekip gider dedim, niçin defolup gitmedin Taşaksız, olanlar senin suçun. Rahat duracağı yerde, öteki ayakkabımla uğraşmaya başladı, bir milimetre bile kıpırdayamayacağımı, hatta ona bakamayacağımı, bağıramayacağımı bilir gibi. O sırada *serrano* Cava'yı getirdiler. İki askerin arasında yürüyordu, kurşuna dizilmeye gider gibi. Yüzü acayip soluktu. Midemin kalktığını hissettim, ağzıma acı bir şeyler doldu. Bizim *serrano* iki askerin arasında uygun adım yürüyordu, onlar da *serrano*'ydu, suratı sapsarı, hepsinin yüzü birbirinin eşiydi, üçüz gibiydiler, yalnız Cava'nın yüzü sarıydı. Tören alayının geçtiği yolda ilerliyorlardı, herkes onları izliyordu. Sonra dönüp taburun önünde, Albay'la teğmenlerden birkaç metre ileride durarak yer-

lerinde saymaya başladılar. Kendi kendime, "Niçin yerlerinde sayıp duruyorlar?" diye düşünüyordum, sonra anladım ki, ne o, ne de askerler, subayların önünde ne yapacaklarını biliyorlar, kimsenin de aklına onlara "Dur!" demek gelmiyor. Sonunda Gamboa öne çıktı, işaret etti ve üçü esas duruşa geçti. Askerler geri çekilip onu herkesin önünde tek başına bıraktı. Hiçbir yana bakmaya cesaret edemiyordu, dayan, arkadaş, Çete senin yanında, intikamını alacağız.

"Şimdi ağlamaya başlayacak," dedim kendi kendime, sakın ağlama *serrano*, bu bok heriflere o zevki verme, toparla kendini, dimdik dur, titreme, göster onlara erkek olduğunu. Sakin ol, göreceksin göz açıp kapayıncaya kadar bitecek, biraz gülümsemeye çalış, bak nasıl kızıştıracak bu onları. Bütün takımın bir yanardağ gibi patlama noktasına yakın olduğunu hissediyordum. Albay yeniden konuşmaya başladı, Cava'ya yalnızca moralini bozmak için bir şeyler söylüyordu, zaten ağzına sıçılmış birine daha çok acı çektirmek için sapık olmak gerek. Verdiği öğütleri hepimiz duyuyorduk, bu sana bir ders olsun diyor, Leoncio Prado'nun hayatını anlatıyordu, kendisini kurşuna dizen Şilililere demiş ki, "Ateş emrini ben vermek istiyorum," geri zekâlı herif. Sonra borazan çalındı, Piraya, çenesini oynata oynata Cava'ya doğru ilerledi; "Sinirden ağlamaya başlayacağım şimdi," diyordum kendi kendime, Allah'ın belası Taşaksız da ayakkabımı, paçamı dişleyip duruyordu, ödeteceğim bunu sana, nankör hayvan, yaptıklarına pişman olacaksın. Dayan *serrano*, en zor kısmı bu, sonra rahat rahat sokağa çıkacaksın, subaylar olmayacak, cezalar olmayacak, gece nöbetçileri olmayacak. *Serrano* kıpırtısız duruyordu, ama yüzü giderek sararıyordu, esmer yüzü bembeyaz olmuştu, uzaktan çenesinin titrediği fark ediliyordu. Ama iyi dayandı. Piraya kepiyle apoletlerindeki işaretleri söktüğünde, üni-

forması paramparça onu orada bıraktığında, ne geri çekildi, ne de ağladı; sonra yine borazan çalındı, askerler yine iki yanına geçip yerlerinde saymaya başladı. *Serrano* ayaklarını yerden ancak kaldırabiliyordu. Sonra yola doğru ilerlediler. Uzaklaşırken onu görmek için gözlerimi çevirdim, zavallı onlara ayak uyduramıyordu, ayağı takılıyordu sık sık, arada bir de, üniformasını ne hale soktuklarını görmek için başını eğiyordu önüne. Askerler de bacaklarını ta havaya kaldırıyorlardı, Albay'ın gözüne girmek için. Duvarın arkasında gözden kaybolduktan sonra, bekle sen Taşaksız, diye düşündüm, paçalarımı kemirmeye devam et, şimdi sıra sana geliyor, ödeyeceksin bunları, ama hâlâ sırada tutuyorlardı bizi, çünkü Albay yeniden kahramanlarla ilgili bir söyleve başlamıştı. Şimdi sokakta otobüs bekliyor, son kez nöbetçi kulübesine bakıyor olmalısın *serrano*, bizi unutma, sen bizi unutsan da, Çete'deki arkadaşların intikamını alacaklar. Artık askeri öğrenci değilsin, herhangi bir sivilsin, bir teğmenle ya da yüzbaşıyla karşılaştığında selam vermek, yol vermek zorunda değilsin. Taşaksız, işe başlamışken zıplayıp kravatımı ya da burnumu da dişle bari, istediğini yap çekinme. Hava korkunç sıcaktı, Albay ötüp duruyordu.

Alberto evden çıktığında hava kararıyordu, oysa saat daha altıydı. Üstünü başını düzeltmesi, ayakkabılarını cilalaması, saçlarını taraması, kravatını bağlaması yarım saat sürmüştü. Babasının tıraş bıçağıyla üst dudağının üzerindeki, favorilerinin kenarındaki seyrek tüyleri de tıraş etmişti. Ocharan ve Juan Fanning sokaklarının kesiştiği köşeye gidip ıslık çaldı. Birkaç saniye sonra, Emilio pencerede göründü; o da çok şık giyinmişti.

"Saat altı," dedi Alberto. "Çabuk ol."

"İki dakika."

Alberto saatine bir göz attı, pantolon çizgisini düzeltti, ceket cebindeki mendili biraz çekti, çaktırmadan bir penceredeki yansısına baktı: Briyantin işlevini kusursuz yapıyordu, saçının tek bir teli bile yerinden oynamamıştı. Emilio arka kapıdan çıktı.

"Salon tıklım tıklım," dedi Alberto'ya. "Yemeğe konuklar vardı. Öff, iğrençti. Şimdi hepsi sarhoş, evin her yanı leş gibi viski kokuyor. Sarhoş olduğu için de babam beni dinlemiyor. Kumazlık edip harçlığımı vermedi."

"Bende para var," dedi Alberto. "Ödünç vereyim mi?"

"Bir yere.gidersek alırım. Ama Salazar Parkı'nda kalırsak gerekmez. Sen nasıl harçlığını alabildin? Baban karneni görmedi mi?"

"Henüz görmedi. Bir tek annem gördü. Herif öfkeden kuduracak. İlk kez üç dersten birden çakıyorum. Bütün yaz çalışmam gerekecek. Plaja gidebilirsem iyidir. Aman! Bırakalım şimdi bunları. Belki de kızmaz bile. Evde yine kavga var!"

"Niçin?"

"Dün gece babam eve gelmedi. Sabah geldiğinde yıkanmış tıraş olmuştu. Aldırdığı yok."

"Evet, gerçekten de rahat adam," dedi Emilio. "Amma çok metresi var. Peki, annen ne dedi?"

"Kafasına bir küllük attı. Sonra ağlayıp bağırmaya başladı. Bütün komşular duymuş olmalı."

Juan Fanning Sokağı'nda, Larco yönünde ilerliyorlardı. Büfede meyve suyu satan Japon, onları görünce eliyle, selamladı, birkaç yıl önce, futbol maçlarından sonra onun yanına sığınırlardı. Sokak lambaları yeni yanmıştı, ama ağaçların yapraklarıyla dalları ışığı geçirmediğinden kaldırımlar hâlâ karanlıktı. Colon Sokağı'nı geçerken Laura'nın evine göz attılar. Mahallenin kızları Salazar Parkı'na gitmeden önce Lauralarda toplanırlardı, ama henüz gelmemişlerdi; salonun ışıkları yanmıyordu.

"Belki de Matilde'nin evine gitmişlerdir," dedi Emilio. "Bébé ve Pluto yemekten sonra oraya gittiler." Bir kahkaha patlattı. "Bébé çıldırdı. Quinta de loş Pinos'a gitmeyi düşünebiliyor musun, üstelik pazar günü! Matilde'nin annesiyle babası olmasaydı, herifler beynini parçalardı. Pluto'nun da, bu işle hiçbir ilgisi olmadığı halde." Alberto gülmeye başladı.

"Kız için çıldırıyor," dedi. "Sırılsıklam âşık." Quinta de los Pinos, mahalleden uzakta, Larco Caddesi'nin öteki yanında, Büyük Park'ın ilerisinde, Chorillos tramvay durağının yakınındaydı. Birkaç yıl önce, la Quinta, düşman toprağıydı, ama şimdi durum farklıydı, mahalleler artık girilmez adacıklar değildi. "Yabancılar", Colon, Ocharan ve Porta sokaklarında geziniyor, genç kızları ziyaret ediyor, verdikleri partilere katılıyor, onlara kur yapıyor, sinemaya çağırıyorlardı. Mahallenin delikanlıları da başka mahallelere göçmek zorunda kalmıştı. Başlangıçta, sekiz on kişilik gruplar halinde Miraflores'in en yakın mahallelerine, örneğin 28 Temmuz Sokağı'na, Francia Sokağı'na gidiyorlardı, sonra meydanı daha da genişletmişler, Angamos Sokağı'na, tuğamiralin kızı Susuki'nin oturduğu Grau Caddesi'ne uzanmışlardı. Bazıları bu yabancı mahallelerden kız arkadaş bulmuş ve eski mahalleleri Diego Ferre'ye bağlılıklarını koparmadan bu mahallelere katılmıştı. Bazı mahallelerde direnişle karşılaşmışlardı; erkekler alay etmiş, onları küçük düşürmüş, kızlar yüz vermemişti. Ama Quinta de los Pinos'ta, erkeklerin düşmanlığı şiddet biçiminde kendini göstermişti. Bébé Matilde'yle görüşmeye başladığı sırada bir gece ona saldırmış, üzerine kovalarla su boşaltmışlardı. Ama Bébé yine de Quinta'ya gitmeye devam etmiş, mahalleden başka çocuklar da ona eşlik etmişti, çünkü Quinta'da Matilde'nin dışında, Graciela ve Molly de vardı, onların da erkek arkadaşı yoktu.

"Onlar değil mi, bak?" dedi Emilio.

"Hayır. Kör müsün? Garcialı kızlar onlar."

Larco Caddesi'nde, Salazar Parkı'ndan yirmi metre uzaktaydılar. Yoldaki otomobiller ağır ağır, yılan gibi kıvrıla kıvrıla ilerliyor, meydanın karşısında dönüyor, parkın yakınında duran otomobillerin arkasında gözden kayboluyor, öteki uçta tekrar görünüp yine dönerek ters yönden Larco Caddesi'ne çıkıyorlardı. Bazı otomobillerde radyo çalıyordu; Alberto ve Emilio, dans müziği, genç sesler, gülüşmeler duyuyordu. Haftanın öbür günlerinden farklı olarak, o gün, Larco Caddesi'nin Salazar Parkı'na bitişik kaldırımı insandan geçilmiyordu. Ama bütün bunlar onların dikkatini çekmiyordu. Her pazar öğleden sonra, yirmi yaşın altındaki bütün Miraflorestilileri Salazar Parkı'na çeken mıknatıs, uzun süredir onları da etkisi altına almıştı. Bu kalabalığa yabancı değillerdi, onlar da kalabalığın bir parçasıydılar, iyi giyinmişlerdi, güzel kokuyorlardı, dertsizdiler, kendilerini rahat hissediyorlardı burada. Çevrelerine bakındıklarında, kendilerine gülümseyen yüzler gördüler, kendi dillerinde onlarla konuşan sesler duydular. Bu yüzleri binlerce kez Terrazas'ın havuzunda, Miraflores plajında, Herradura'da, Regatas Kulübü'nde, Ricardo Palma, Leuro ve Monte-Carlo sinemalarında görmüşler, cumartesi akşamları partilerde karşılaşmışlardı. Ama, kendileri gibi Salazar Parkı'ndaki pazar buluşmasına giden bu genç kızlarla erkeklerin yalnızca yüzleri, görünüşleri, hareketleri değildi tanıdık olan, hayatlarından, sorunlarından, isteklerinden de haberleri vardı; Tony'nin, babasının Noel'de armağan ettiği spor otomobile karşın mutsuz olduğunu, çünkü Anita Mendizabal'in, sevdiği kızın, kurnaz, cilveli bir kız olduğunu biliyorlardı, uzun, ipeksi kirpiklerinin ardındaki yeşil gözlerinde bütün Miraflorestililer kaybolmamış mıydı? Biraz önce yanlarından el ele geçen Vicky'yle Mano-

lo'nun kısa bir süredir, ancak bir haftadır birlikte olduklarını biliyorlardı. Paquito'nun kamburu ve çıbanları yüzünden Miraflores'in alay konusu olduğunu, Sonia'nın, babası büyükelçi olarak yurtdışına atandığı için, ertesi gün yola çıkacağını, belki uzun süre yurtdışında kalacağını, okulundan, arkadaşlarından, binicilik derslerinden ayrıldığı için üzgün olduğunu biliyorlardı. Bütün bunların dışında, Alberto'yla Emilio, karşılıklı duygularla bu gençlere bağlıydı; onları da ötekiler tanıyordu. Onlar yokken, yaptıkları, aşk acıları konuşulur, ilişkileri irdelenir, partilere çağrılacak kişilerin listesi yapılırken onların da adı düşünülürdü. Tam o sırada da, Vicky'yle Manolo onlardan söz ediyor olmalılardı: "Alberto'yu gördün mü? Helena beş kere reddettikten sonra, sonunda onunla ilgilendi. Onunla birlikte olmayı geçen hafta kabul etti, şimdi de yeniden bırakacak. Zavallı çocuk."

Salazar Parkı tıklım tıklımdı. İçinde kırmızı sarı balıklar yüzen bir havuzla boz bir anıtı çevreleyen düzgün çimenliklerin kenarındaki alçak parmaklıktan yeni geçmişlerdi ki, Alberto ve Emilio'nun yüzlerindeki ifade değişti. Ağızları hafifçe gevşedi, gözleri pırıl pırıl, kıpır kıpır, karşılaştıkları kişilere aynı onlar gibi yarı gülümseyerek bakmaya başladılar. Küme küme gençler Malecon'un duvarına yaslanmış, çimenlerin çevresinde, ters yönlerde ilerleyen çiftleri seyrediyordu. Çiftler birbirlerini selamlarken yüzlerindeki yarı gülümser anlatım değişmiyor, kaşları hafifçe oynuyor, alınları bir an kırışıyordu; bu, selamlamadan çok bir tanışıklık işareti, bir tür parola gibiydi. Alberto ve Emilio parkın çevresinde iki tur attılar, arkadaşlarını, tanıdıklarım, film artistlerine benzettikleri bu kızları görmeye gelen Limalı, Magdalenalı, Chorilloslu yabancıları gördüler. Yabancılar durdukları yerlerden kalabalığa laf atıyor, kızların dikkatini çekmeye çalışıyorlardı.

"Gelmediler," dedi Emilio. "Saatin kaç?"

"Yedi. Ama, kimbilir, belki de gelmişlerdir de görmemişizdir. Laura bu sabah ne olursa olsun geleceklerini söylemişti. Helena'yı alıp gelecekti."

"Ekti seni. Şaşılacak bir şey yok. Helena'nın işi gücü seni atlatmak."

"Artık öyle değil," dedi Alberto. "O eskidendi. Ama şimdi birlikteyiz. Durum çok farklı."

Birkaç kez daha gidip geldiler, kaygıyla her yana bakarak, ama kızları göremediler. Buna karşılık, mahalleden birçok çiftle karşılaştılar: Bébé ve Matilde, Tico ve Graciela, Pluto ve Molly.

"Bir şey oldu herhalde," dedi Alberto. "Çoktan burada olmaları gerekirdi."

"Gelirlerse, sen tek başına gidersin," dedi Emilio, ters ters. "Ben böyle şeylere gelemem, gururum var benim."

"Canım, belki de onların suçu yoktur. Belki de izin koparamamışlardır."

"Boş versene. Bir kız çıkmak istediği zaman, dünya yıkılsa yine de çıkar."

Birbirlerine tek söz etmeden, sigara içerek dönmeyi sürdürdüler. Yarım saat sonra, Pluto onlara işaret etti. "Oradalar," dedi parmağıyla köşeyi göstererek. "Ne bekliyorsunuz?" Alberto, Pluto'nun gösterdiği köşeye doğru atıldı, çiftlere çarparak ilerledi. Emilio homurdana homurdana onu izledi. Kızlar yalnız değildi elbette, yabancılar çevrelemişti onları. "İzin verir misiniz?" dedi Alberto ve işgalciler karşı çıkmadan çekildiler. Birkaç saniye sonra, Emilio'yla Laura, Alberto'yla Helena da el ele tutuşmuş, tur atıyorlardı, ağır ağır.

"Gelmeyeceksin sandım."

"Daha önce çıkamadım. Annem yalnızdı, ablamın sinemadan dönmesini beklemek zorunda kaldım. Zaten uzun kalamayacağım. Sekizde evde olmalıyım."

"Sekizde mi?" Ama saat neredeyse yedi buçuk."

"Yedi buçuk olmadı. Saat daha yediyi çeyrek geçiyor."

"Ne fark eder?"

"Ne oluyorsun? Keyfin mi yok?"

"Hayır, ama durumumu anlamaya çalış Helena. Korkunç."

"Korkunç olan ne? Ne demek istediğini anlamıyorum."

"Bizden söz ediyorum. Hiç görüşemiyoruz."

"Gördün mü? Ben sana önceden böyle olacağını söylemiştim. Onun için sana evet demek istemiyordum."

"Ama bununla ne ilgisi var? Eğer birlikteysek, doğal olarak ara sıra görüşmemiz gerekir. Benimle birlikte değilken, öteki kızlar gibi senin de çıkmana izin veriyorlardı. Şimdi seni eve kapatıyorlar, küçük bir kız gibi. Eminim Inés'in yüzünden oluyor."

"Ablama laf etme. Ailemle uğraşılmasından hoşlanmam."

"Ailenle uğraşmıyorum, ama ablan oldukça sevimsiz. Beni hiç çekemiyor."

"Seni mi? Adını bile bilmiyor senin."

"Sen öyle san. Sürekli Terrazas'ta görüyorum onu, selam veriyorum, ama karşılık vermiyor. Ama birkaç kez gizlice beni gözetlerken yakaladım onu."

"Belki de senden hoşlanıyordur."

"Alay etmeyi bırak lütfen. Ne oldu sana?"

"Hiç."

Alberto Helena'nın elini yavaşça sıktı ve gözlerinin içine baktı. Helena çok ciddiydi.

"Beni anlamaya çalış, Helena. Niye böyle yapıyorsun?"

"Ne yapıyorum?" dedi Helena kuru bir sesle.

"Ne bileyim ben, bazen sanki benimle olmaktan sı-

kılıyormuş gibisin. Bense günden güne seni daha çok seviyorum. Bu yüzden seni görememek beni üzüyor."

"Sana önceden söylemiştim. Beni suçlama."

"İki yıldan uzun bir süre ardından koştum. Beni her reddettiğinde şöyle düşünüyordum: 'Bir gün benimle ilgilenecek, o zaman geçirdiğim bu kötü anları unutacağım.' Ama şimdi düşünüyorum da, durumum daha kötü. Eskiden hiç olmazsa seni sürekli görürdüm."

"Sana bir şey söyleyeyim mi? Benimle böyle konuşman hoşuma gitmiyor." özelkitapgrubu

"Nasıl konuşmam?"

"Bana bunları söylemen. İnsanın biraz gururu olmalı. Yalvarma bana."

"Yalvarmıyorum ki. Gerçeği söylüyorum. Sen benim sevgilim değil misin? Niçin gururlu olacakmışım?"

"Kendim için söylemiyorum, senin için söylüyorum. Sana yakışmıyor."

"Ben böyleyim, değişemem."

"İyi, tamam."

Alberto yeniden elini sıkıp Helena'yla, göz göze gelmeye çalıştı, ama kız bu kez gözlerini kaçırdı. Çok daha ciddi bir anlatım vardı yüzünde.

"Kavga etmeyelim," dedi Alberto. "Zaten birlikte olduğumuz zaman az."

"Sana bir şey söylemem gerek," dedi Helena ansızın.

"Evet. Ne var?"

"Uzun uzun düşündüm."

"Neyi düşündün, Helena?"

"Yalnızca arkadaş olsak daha iyi."

"Yalnızca arkadaş mı? Kavga mı çıkarmaya çalışıyorsun? Demin söylediklerim yüzünden mi? Saçmalama. Unut söylediklerimi."

"Hayır, ondan değil. Daha önce düşünmüştüm. Eskiden olduğumuz gibi olsak daha iyi. Çok farklıyız ikimiz."

"Bana ne bundan? Ben sana âşığım, nasıl olursan ol."

"Ben değilim. İyice düşündüm, seni sevmiyorum."

"Öyle mi?" dedi Alberto. "Peki o zaman." Ağır ağır yürümeye devam ediyorlardı, el ele tutuştuklarını unutmuşlardı. Konuşmadan, birbirlerine bakmadan yirmi metre kadar daha gittiler. Havuzun kenarına geldiklerinde, Helena hafifçe parmaklarını oynattı, bir şeyler önerircesine; Alberto anlayıp elini bıraktı. Ama durmadılar. Yan yana, konuşmadan, parkın çevresini dolandılar, karşıdan gelen çiftlere bakıp tanıdıklarına gülümseyerek. Larco Caddesi'ne geldiklerinde durdular. Birbirlerine baktılar.

"İyi düşündün mü?" diye sordu Alberto.

"Evet," dedi Helena. "Sanırım."

"İyi. Bu durumda söyleyecek başka bir şey yok."

Helena başını sallayıp bir an gülümsedi, sonra yine ciddileşti. Alberto elini uzattı. Helena elini sıkıp sevecen, rahatlamış bir sesle sordu:

"Ama arkadaş kalacağız, değil mi?"

"Elbette," dedi Alberto. "Kuşkusuz."

Alberto parkın duvarı boyunca sıralanmış otomobillerin arasından uzaklaştı. Diego Ferre Sokağı'na kadar gidip döndü. Sokak boştu. Yolun ortasından, iri adımlarla yürüyordu. Colon Sokağı'na varmadan, hızlı adımlar duydu, biri adıyla seslendi. Arkasına döndü. Bébé'ydi.

"Merhaba," dedi Alberto. "Ne işin var burada? Matilde nerede?"

"Gitti. Erken dönmesi gerekiyordu."

Bébé yaklaşıp Alberto'nun omzuna dostça vurdu. Yüzünde arkadaşça, hatta kardeşçe bir anlatım vardı.

"Helena'yla olanlara üzüldüm," dedi. "Ama bana sorarsan, böylesi daha iyi. Sana göre bir kız değil o."

"Nereden biliyorsun? Daha yeni ayrıldık."

"Dün akşamdan beri biliyordum. Herkes biliyordu. Ama üzülmemen için sana bir şey söylemedik."

"Anlamıyorum, Bébé. Daha açık konuşsana, ne olur?"
"Kızmayacaksın değil mi?"
"Yok be, söyle, neler oluyor?"
"Şey, Helena Richard'a vurgun."
"Richard'a mı?"
"Evet, San Isidrolu çocuk."
"Kim söyledi bunu sana?"
"Kimse. Ama herkes farkında. Dün akşam Natilerde birlikteydiler."
"Nati'nin partisini mi söylüyorsun? Kesinlikle doğru değil. Helena partiye gitmedi."
"Gitti, işte, biz de bunu söylemek istemiyorduk sana."
"Ama bana gitmeyeceğini söylemişti."
"Onun için bu kız sana göre değil dedim ya."
"Sen gördün mü onu?"
"Evet, bütün gece Richard'la dans etti. Ana, ona yaklaşıp Alberto'yla ayrıldınız mı? diye sordu. Helena hayır, ama yarın ne olursa olsun o işi halledeceğim, dedi. Söylediklerimi kafana takma, Alberto."
"Boş ver ya," dedi Alberto. "Umurumda bile değil. Helena'dan sıkılmaya başlamıştım zaten."
"Güzel!" dedi Bébé, koluna vurarak. "Bak hoşuma gitti. Kendine başka bir kız bul, en iyi intikam alma yoludur, hem en çok acı vereni, hem de en tatlısı. Nati'ye ne dersin? Zehir gibi kız. Şimdi erkek arkadaşı da yok."
"Evet," dedi Alberto, "olabilir. Fena fikir değil."
Diego Ferre Sokağı'nda birkaç metre daha ilerlediler. Albertoların evinin önünde ayrıldılar. Bébé, onunla dayanışma içinde olduğunu belirtmek için iki üç kez omzuna vurdu. Alberto içeri girerek odasına çıkmak üzere doğrudan merdivenlere yöneldi. Işık yanıyordu. Kapıyı açtı. Babası ayaktaydı, elinde Alberto'nun karnesi vardı, annesi yatağın üzerinde oturuyor, düşünceli görünüyordu.

"İyi akşamlar," dedi Alberto.

"Merhaba, delikanlı," dedi babası.

Babası her zamanki gibi koyu bir takım giymişti, yeni tıraş olmuşa benziyordu. Saçları pırıl pırıldı. Sert görünmeye çalışıyordu, ama oğlunun pırıl pırıl ayakkabılarını, düzgün kravatını, göğüs cebindeki bembeyaz mendili, bakımlı ellerini, gömlek manşetlerini, pantolon çizgisini görünce bakışları yumuşadı. Kaygılı, kararsız gözlerle oğlunu inceledikten sonra yeniden anlatımı sertleşti.

"Erken döndüm," dedi Alberto. "Biraz başım ağrıyordu."

"Soğuk algınlığı olmalı," dedi annesi. "Hemen yat, Alberto."

"Önce biraz konuşacağız, delikanlı," dedi babası, karneyi ona doğru sallayarak. "Biraz önce bunu okudum."

"Bazı derslerim kırık," dedi Alberto. "Ama önemli olan, bir üst sınıfa geçmem."

"Kes sesini," dedi babası. "Saçma sapan konuşma." (Annesi babasına ters ters baktı.) "Benim ailemde böyle bir şey görülmemiştir şimdiye kadar. Utançtan yüzüm kızarıyor. Kolejde, üniversitede, her yerde birinciliği ne kadar zamandır elimizde tutuyorduk, biliyor musun? İki yüzyıldır. Büyükbaban bu kameyi görmüş olsaydı, yüreğine inerdi."

"Benim ailemde de öyle," diye karıştı annesi. "Ne sanıyordun? Babam iki kez bakanlık yaptı."

"Artık yapmıyor," dedi babası, karısına aldırmadan. "Rezalet bu. Adımı çamura sürüklemene izin veremem. Yarın giriş sınavlarına hazırlanmak için özel bir hocadan ders almaya başlayacaksın."

"Hangi giriş sınavları?" diye sordu Alberto.

"Leoncio Prado Koleji'nin. Yatılı okumak seni adam eder."

"Yatılı mı?" Alberto afallamış, babasına bakıyordu.

"Bu kolej beni düşündürüyor," diye araya girdi annesi. "Hastalanabilir. La Perla'nın iklimi son derece nemlidir."

"Chololarla dolu bir okula gitmeme göz yumuyorsun demek?" dedi Alberto.

"Evet, düzelmen için tek çıkar yol buysa," dedi babası. "Rahipleri atlatabilirsin, ama askerleri asla. Ayrıca, bizim aile hep demokrat olmuştur. Üstelik, saygıdeğer bir insan, her yerde saygıdeğerdir. Şimdi yat, yarın çalışmaya başlıyorsun. İyi geceler."

"Nereye gidiyorsun?" diye bağırdı annesi.

"Önemli bir işim var. Ama merak etme. Erken döneceğim."

"Zavallı ben, şu hayatıma bak," dedi annesi içini çekerek ve başını önüne eğdi.

Ama, sıradan çıktıktan sonra, sanki liiçbir şey olmamış gibi davrandım. Gel Taşaksız, gel küçük köpeğim, ne şirinsin sen öyle, gel canım. Geldi. Hep onun suçu, çok fazla güveniyor, eğer o anda kaçmış olsaydı, sonra öfkem geçerdi. Ona acıyorum. Ama yemekhaneye gittiğimiz sırada öfkeliydim hâlâ, Taşaksız'ın ayağı burkulmuş, çimenlerde kıvranması umurumda bile değildi. Sakat kalacak, eminim. Keşke yaralansaydı, kanasaydı, yaralar iyileşir, deri kapanır ve sonunda yalnızca bir iz kalır. Ama ne bir damla kan aktı, ne de Taşaksız bir kez havladı. Şu var ki, bir elimle ayağını burarken, bir elimle de ağzını sımsıkı kapamıştım, zavallı *serrano* Cava'nın önce düzdüğü tavuğun boynunu burduğu gibi büktüm ayağını. Canı acıyordu, gözlerinden okunuyordu çok acıdığı, al sana kancık, sıradayken beni rahatsız etmemeyi öğren, bu sana ders olsun, arkadaşınım ama kölen değilim, bir

daha subaylar varken ısırmazsın. Zavallı köpek hiç ses çıkarmadan tir tir titriyordu, ancak onu bıraktığım zaman ne yaptığımı kavradım, ayakta duramıyordu, ayağı burkulmuştu, ayağa kalkıyor, yine düşüyordu, kalkıp kalkıp düşüyordu. Hafif hafif ulumaya başladı, o zaman yeniden dövmek geldi içimden. Ama akşam, dersten çıkıp onu sabah bıraktığım yerde, çimenlerin arasında hareketsiz bulunca, yumuşadım. "Gel buraya edepsiz," dedim, "gel de özür dile." Ayağa kalktı, hemen düştü, iki üç kez kalkıp düştü, sonunda hareket edebildi, ama yalnızca üç ayağı üstünde. Öyle bir uluyordu ki! Çok acı çekiyor olmalıydı. Ayağını sakatladım, hayatı boyunca sakat kalacak. Acıdım ona, kucağıma aldım, ayağını ovmak istedim, bir çığlık attı, o zaman, herhalde bir yeri kırıldı, ellememek daha iyi diye düşündüm. Taşaksız kin bağlamaz, hâlâ elimi yalıyordu, başını kucağıma gömmüştü. Boynunu ve karnını kaşımaya koyuldum. Ama yere bıraktığım anda yıkılıyor, ya da ancak bir iki kez zıplayabiliyordu, üç ayağı üzerinde denge sağlayamıyor, havlamaya başlıyordu, çaba harcadığı zaman burktuğum ayağında acı hissettiği belliydi. *Serrano* Cava Taşaksız'ı sevmezdi, nefret ederdi ondan. Birkaç kez, ben bakmazken ona taş attığını, gizlice tekmelediğini görmüştüm. Dağlılar acayip ikiyüzlü olur, Cava da bu açıdan tam bir dağlıydı. Ağabeyim her zaman söyler: "Birinin *serrano* olup olmadığını anlamak istersen, gözlerinin içine bak, göreceksin ki dayanamayıp gözlerini kaçıracaktır." Ağabeyim iyi tanır onları, boşuna kamyon şoförlüğü yapmadı. Küçükken, ben de onun gibi kamyon şoförü olmak isterdim. Haftada iki kez dağlara, Ayacucho'ya gider, ertesi gün dönerdi, yıllar boyunca yaptı bu işi, hatırlıyorum, her geldiğinde mutlaka *serrano*'lara küfrederek gelirdi. Birkaç kadeh içki içer, hemen arkasından bir *serrano*'yla kavgaya tutuşurdu. Söylediğine göre, bir defasında sar-

hoşken saldırmışlar ona, doğru olmalı, çünkü ayık olsaydı öyle dayak atamazlardı ona. Bir gün Huanco'ya gidip adamları bulacağım, yaptıklarına pişman olacaklar. "Affedersiniz," demişti polis, "Valdivieso ailesi burada mı oturuyor?" Evet, Ricardo Valdivieso'nun ailesinden söz ediyorsanız, burası, demiştim. Sonra, hatırlıyorum, annem beni saçımdan tutup içeri çekmiş, sonra korku içinde polise doğru ilerleyerek, kuşku dolu bir sesle, "Dünyada yığınla Ricardo Valdivieso var, ötekilerin suçlarını üstlenmek bize düşmez. Fakiriz ama namuslu insanlarız memur bey, bu veledin söylediklerine bakmayın," demişti. Ama ben o sıralar, on yaşımı geçmiştim, pek de velet sayılmazdım. Polis gülmeye başladı, "Ricardo Valdivieso suç falan işlemiş değil," dedi. "Ama sucuk gibi doğranmış, hastanede yatıyor. Her yanını bıçaklamışlar, ailesine haber vermemizi istedi." Annem bana, "Git bak bakalım, kavanozda ne kadar para kalmış," dedi. "Ona portakal götürmemiz gerek." Ona meyve almamız bir işe yaramadı, yediremedik çünkü, her yanı sargılar içindeydi, bir tek gözleri açıktaydı. Eve gelen polis, hastanede de yanımızda durup bizimle gevezelik etmişti. Hayvan herif, diyordu, onu nerede bıçakladılar, biliyor musunuz Senyora? Huancayo'da. Ve nerede bulduk onu biliyor musunuz? Chosica yakınında, hayvan herif! Kamyonuna binmiş, gayet sakin Lima'ya kadar sürmüş. Onu bulduğumuzda, yol kenarında, direksiyonun üzerinde uyuyordu, bana öyle geliyor ki, dayaktan çok sarhoşluk yüzünden. O kamyonu görmenizi isterdim, bu hayvandan yol boyunca akan kandan içerisi yapış yapıştı, kusura bakmayın Senyora, ama, bunun gibi hayvanını ömrümde ilk kez görüyorum. Doktor ne dedi ona biliyor musunuz? Hâlâ sarhoşsun be adam, Huancayo'dan bu halde gelmiş olamazsın, yolun yarısına gelmeden ölürdün, otuzdan fazla bıçak yarası almışsın. Annem de,

evet memur bey, diyordu, babası da aynen böyleydi, bir keresinde eve yarı ölü getirdiler onu, konuşamayacak haldeydi, ama ona daha içki almamı istiyordu, kollarını kaldıramadığı için, pisco şişesini ağzına benim dayamam gerekiyordu, görüyorsunuz işte bizim ailenin halini. Ricardo aynı babasına çekmiş, şansıma bakın. Bir gün babası gibi çekip gidecek, bir daha da nerede olduğunu, ne yaptığını öğrenemeyeceğiz. Ama bunun babası, (bunu söylerken beni itekliyordu), sakin adamdı, evcimendi, ötekinin tam tersiydi. Evden işe, işten eve, hafta sonunda parasını zarfın içinde, olduğu gibi bana getirirdi, sigara ve yol parasını verir, gerisini alıkoyardım. Ötekinden çok farklıydı memur bey, içkiye elini bile sürmezdi. Ama büyük oğlum, yani şu sargılar içinde yatan, resmini bile görmeye dayanamazdı onun. Hayatını zehir ederdi. Ricardo, daha çocuk sayılırdı o zamanlar, eve geç geldiğinde, zavallı eşim korkudan titremeye başlardı, bilirdi ki bu hayvan sarhoş gelecek, üvey babam denilen o herif nerede? Onunla biraz sohbet edeceğim, diye bağıracaktır. Zavallı eşim mutfağa saklanırdı, ama sonunda Ricardo onu bulur, evde boğa güreşi başlardı artık. Adamı canından bezdirdi, sonunda o da evi terk etti. Haklıydı zavallı. Polis domuz gibi gülüyordu, çok eğleniyordu, Ricardo yatağında kıvranıyor, annesine sesini kesmesini söyleyemediği, onu böyle rezil etmesine engel olamadığı için öfkeden küplere biniyordu. Annem polise bir portakal ikram etti, geri kalan portakalları eve götürdük. Ricardo iyileştikten sonra, "Hayatın boyunca *serrano*'lardan sakın," demişti bana. "Dünyada onlar kadar alçak kimse yoktur. Hiçbir zaman açıkça saldırmazlar adama, hep arkadan vururlar. Benim üstüme atlamadan önce, kendi ikram ettikleri *pisco*'yla kafayı bulmamı beklediler. Şimdi de ehliyetimi elimden aldılar, onlara hesap sormak için Huancayo'ya gidemeyeceğim." *Serrano*'lara bu yüz-

den hiç katlanamam. Ama okulda fazla *serrano* yoktu, topu topu iki üç tane. Onlar da bizim gibi davranmayı öğrenmişlerdi. Bu Kolej'e girdiğimde, bu kadar *serrano*'yu bir arada gördüğümde tepem attı. Deniz kıyısından gelenlerden çoktular. Sanki Puna buraya toplanmış gibi, Ayacucho'dan, Puno'dan, Ancash'tan, Cuzco'dan, Huancayo'dan herifler, zavallı Cava gibi sapına kadar *serrano* bir sürü herif. Takımda başka *serrano*'lar da var, ama o ötekilerden daha çok sırıtırdı. O saçlar! Bir insanın saçı nasıl bu kadar sert olabilir, anlamıyorum. Utanırdı saçlarından, biliyorum. Saçlarını yatıştırmak ister, gidip bir briyantin alır, saçları dikelmesin diye hepsini kafasına boşaltırdı, taranmaktan, kafasına o pis yağları sürmekten kollarına ağrılar girerdi herhalde. Tam saçları yatışmış gibi görünürken ansızın pat diye biri havaya kalkardı, sonra bir tel daha, sonra elli, sonra bin tel, özellikle favorileri, *serrano*'ların favorileri diken gibidir, bir de başının arkasında, tam ensesindeki saçlar. *Serrano* Cava'yla saçları ve pis pis kokan briyantini yüzünden öyle çok alay ederdik ki deliye dönerdi. Hiç unutmayacağım, saçları vıcık vıcık briyantinlenmiş gördüğümüzde, hemen çevresine toplanır, avazımız çıktığı kadar bağırarak saymaya başlardık, bir, iki, üç, dört, daha ona gelmeden, saçları havaya fırlamış olurdu, yüzünün rengi değişirdi sinirden, elliye gelmeden, kafası sanki üzerine bir kirpi oturtulmuş gibi olurdu. *Serrano*'ların en çok nefret ettiği de saçlarıdır. Ama Cava ötekilerden beterdi, saçtan suratı bile görülmezdi, kaşlarının üzerinde bile saçı vardı, alınsız bir yüzü olmak amma kelek ha, bu da acayip sinirine dokunurdu Cava'nın. Bir keresinde biri alnını tıraş ederken yakalamıştı onu, galiba Vallano'ydu. Koğuşa girdi, "Çabuk gelin, *serrano* Cava alnını tıraş ediyor, görmeye değer," dedi. Derslik binasındaki tuvalete koşuştuk, kimse görmesin diye ta oraya gitmiş, bir de baktık, *serrano*,

alnına çenesiymiş gibi sabunu sürmüş, kesmemek için özenle tıraş ediyor. Ne biçim dalga geçtik! Öfkeden deliye döndü, Vallano'yla ünlü kavgaları da orada oldu, tam orada, tuvalette. Acayip bir kavga çıktı, ama Zenci daha güçlüydü, hiç acımadı Cava'ya. Sonra Jaguar, "Madem ki tıraş etmek istiyor, niçin ona yardım etmiyoruz?" dedi. Bence hata etti, serrano da Çete'dendi, ama Jaguar kimsenin ağzına sıçmak için bir fırsat kaçırmamıştır. Vallano biraz önceki kavgada hızını alamamıştı, ilk o atıldı *serrano*'nun üzerine, onun ardından da ben, onu kıskıvrak yakalayınca, Jaguar fırçanın üzerinde kalmış olan köpüğü de kullanıp kıllı alnını ve kafasının da yarısını sabunladı, sonra tıraş etmeye başladı. Sakin ol, *serrano*, kafanı oynatıp durursan jilet kafanı yaracak. Kollarımın altında Cava'nın kaslarını şişirdiğini hissediyordum, ama hareket edemiyordu, Jaguar'a pis pis bakıyordu. Jaguar tıraş ettikçe ediyordu, kafasının yarısını tıraş etti, ne biçim eğlendik. Sonra, *serrano* sakinleşti, Jaguar alnını, kafasını temizledi, köpüğü, kılları, hepsini, sonra birden elini ağzına tıktı, "Ye bakalım *serrano*," dedi, "niçin iğreniyorsun, bak ne güzel köpük, yesene." Jaguar bıraktığında Cava aynaya bakmak için koşunca nasıl güldük! Sanırım hiç o günkü kadar gülmemiştim, Cava yolda önümüzde yürüyordu, kafasının yarısı tıraşlı, öbür yarısında saçlar kirpi gibi dikelmiş, Şair zıp zıp zıplıyor, bağırıyordu. "Mohikanların sonuncusu geldi, nöbetçilere haber verelim!" Herkes yanaşıyordu, *serrano*, parmağıyla onu işaret eden öğrencilerle çevrilmişti, avluda onu gören iki çavuş da kahkahayı bastı, *serrano* gülümsemek zorunda kaldı. Daha sonra, sıraya girdiğimizde, Teğmen Huarina bağırmaya başladı: "Ne oluyor, salak herifler? Ne kikirdeyip duruyorsunuz? Takım kıdemlileri, buraya gelin." Kıdemliler, yok bir şey Teğmenim, mevcut tamam dediler, çavuşlar söyledi. "Birinci takımdaki öğrencilerden

biri kafasının yarısı dazlak geziyor." Huarina, "Buraya gelsin kimse," dedi. *Serrano* Cava Huarina'nın karşısına geçip de Teğmen, "Kepini çıkar," dediğinde kimse gülmesini tutamadı. Çıkardı kepini, "Susun," dedi Huarina, "Sırada böyle gülmek de ne oluyormuş!" Ama o da *serrano*'nun kafasına bakarken ağzını toparlayamıyordu. "Ne bu halin?" Hiç Teğmenim, ne demek lan hiç, Askeri Kolej'i sirk mi sandın? Hayır Teğmenim, ne bu kafa? Çok sıcak olduğu için saçlarımı kestim Teğmenim, o zaman Huarina dayanamayıp gülmeye başladı, "Orospu seni," dedi Cava'ya, "burası tımarhane değil, berbere git de kafanı sıfır numaraya vurdur, serinlersin, saçların yönetmelikte belirtilen uzunluğa gelinceye kadar da izin yok sana." Zavallı *serrano*. Fena çocuk değildi, sonra iyi anlaşmıştık onunla. Başlangıçta yüzünü bile görmeye dayanamazdım, sırf *serrano* olduğu için, Ricardo'ya yaptıklarından sonra! Sürekli rahatsız ederdim onu. Çete toplandığı zaman, dördüncü sınıflardan birini pataklamak için kura çekileceğinde, kurada *serrano* çıkarsa, başka birini seçelim, derdim, bu herif yakalanır, bizim ağzımıza sıçarlar. Daha sonra, Çete dağıldığında, Jaguar, "Çete bitti, ama isterseniz yeni bir çete kuralım dördümüz," diye önerince ben tamam demiştim, ama kesinlikle *serrano*'lar olmasın." Jaguar bunun üzerine, "Bu konuyu şimdi halledelim, aramızda bu tür şakalar olsun istemiyorum," demişti. Cava'yı çağırıp, "Boa senin korkağın teki olduğunu söylüyor, Çete'ye girmeni istemiyor, yanıldığını kanıtlaman gerekiyor ona," demişti. *Serrano*, olur dedi. O gece dördümüz stada gittik, önceden apoletlerimizi çıkardık, dördüncü ve beşinci sınıflar köpek olduğumuzu anlayıp da koğuşta bize iş yaptırmasınlar diye. Kimseye yakalanmadan geçmeyi başardık, stada vardık, Jaguar, "Küfretmeden ve bağırmadan dövüşün, dördüncü sınıflarla beşinci sınıfların yatakhanelerindeki

orospu çocukları duymasın," dedi. Kıvırcık, "Gömleklerini çıkarsınlar, yırtılabilir, yarın denetim var," dedi. Gömleklerimizi çıkardık, Jaguar, "Hadi, başlayın," dedi. *Serrano*'nun benden güçlü olmadığını biliyordum, ama bu kadar uzun süre dayanacağını tahmin etmemiştim. Bu da *serrano*'ların bir başka özelliği, çok dayanıklıdırlar, oysa ufak tefektirler hepsi, ama dayanıklıdırlar. Cava da kısa boyludur, ama acayip yapılıdır doğrusu. Bedeni bizim gibi değildir, karedir, daha önce de fark etmiştim. Ona vurduğumda, sanki hiçbir şey olmamış gibi yerinde duruyordu, ne yaparsam yapayım. Ama hayvan gibi heriftir, gerçek bir *serrano*, boynuma ya da belime sarıldığı zaman, kurtaramıyordum kendimi, uzaklaştırmak için sırtına, kafasına vuruyordum, ama anında geri gelip boğa gibi yeniden saldırıyordu, dayanıklılık da bu kadar olur! Ne kadar hantal olduğunu görünce insan acıyordu. Bunu da daha önce fark etmiştim, *serrano*'lar ayaklarını hiç kullanamazlar. Bacaklarını iyi hareket ettirebilen, hatta ellerinden iyi kullanabilen bir tek *chalaco*'lar[1] vardır, *chalaca*'yı onlar icat etmiş olmalı, kolay değildir, iki bacağını birden kaldırıp karşısındakinin suratına geçirmek herkesin harcı değildir. *Serrano*'lar yalnızca ellerini kullanırlar dövüşürken, buralılar gibi kafalarını bile kullanmayı bilmezler, oysa ne kadar serttir kafaları. Bence *chalaco*'lar dünyanın en iyi dövüşçüleridir. Jaguar Bellavistalı olduğunu söyler, ama ben *chalaco* olduğundan eminim, zaten Bellavista El Gallao'nun yakınındadır. Kafasını ve ayaklarını Jaguar gibi kullanabilen kimseyi görmedim. Dövüşürken ellerini hemen hiç kullanmaz, sürekli kafa atar, tekme atar, Jaguar'la dövüşmek istemezdim doğrusu. Sonunda, tamam artık, bırakalım, *ser-*

1. El Callao'da yaşayan kişi. (Ç.N.)

rano, dedim. "Nasıl istersen," dedi, "ama bana korkak demekten de vazgeç." "Gömleklerinizi giyin," dedi Kıvırcık. "Yüzünüzü de temizleyin, biri geliyor, sanırım çavuşlardan biri." Gelenler çavuş değil, beşinci sınıf öğrencileriydi, beş kişiydiler. "Kepleriniz nerede?" dedi biri. "Ya dördüncü sınıftansınız, ya da Köpeksiniz, saklamaya çalışmayın." Bir başkası bağırdı: "Esas duruşa geçin, paralarla sigaraları da sökülün." Ben çok yorgundum, herifler ceplerimi ararken öylece durdum. Kıvırcık'ı arayan, "Bunun cebinde bir dolu parayla sigara var, gerçek bir maden," dedi. Jaguar o sinir gülüşüyle, "Beşinci sınıftansınız diye kendinizi bir şey mi sanıyorsunuz?" dedi. Birisi sordu. "Ne diyor bu Köpek?" Yüzlerini göremiyorduk, hava kararmıştı. Bir başkası, "Şu dediğini bir daha söylesene, Köpek," dedi. Jaguar da karşılık verdi: "Beşinci sınıfta olmasaydınız, paramızla sigaralarımızı almaya kesinlikle cesaret edemezdiniz." Beşinci sınıftakiler gülmeye başladılar. Sordular Jaguar'a: "Sen çok güçlüsün galiba, öyle mi?" "Evet," dedi Jaguar, "benim gibisini görmemişsinizdir. Sokakta olsaydık, elinizi cebime sokmaya pek cesaret edemezdiniz, sanırım." "Vay, vay, vay, şuna bakın," dedi başka biri, "duyuyor musunuz çocuklar?" Bir tanesi, "Eğer çok istiyorsan, apoletlerimi çıkarıp yere atayım," dedi, "sanırım o zaman istediğimi yapabilirim sana." "Hayır," dedi Jaguar, "cesaret edebileceğini tahmin etmem." "Göreceğiz," dedi öteki de. Daha ceketiyle apoletlerini ancak çıkarmıştı ki bizim Jaguar onu yere sermiş, pataklıyordu. Sonunda herif bağırmaya başladı: "Ne bekliyorsunuz, yardım etsenize bana!" Ötekiler Jaguar'ın üstüne atılınca, Kıvırcık, "İşte buna izin veremem," dedi. Ben de giriştim, acayip bir kavgaydı, kimse hiçbir şey göremiyordu, bazen üzerime bir kaya inmiş gibi oluyor, "Bu Jaguar'ın tekmeleri olmalı," diye düşünüyordum. Düdüğü duyuncaya kadar dövüşmeye devam ettik, son-

ra da kaçmaya başladık. Halimiz perişandı. Koğuşta gömleklerimizi çıkardığımızda, dördümüz de davul gibi şişmiştik, her yanımız morarmıştı, gülmekten geberiyorduk. Bütün takım tuvalete doluştu, "Anlatsanıza," diyorlardı. Şair, şişlere iyi gelir diye yüzümüze diş macunu sürdü, o gece. "İşte bu da yeni Çete'nin kuruluş töreni oldu," dedi Jaguar. Sonradan, zavallı Cava'nın yatağının yanına gidip, "Bak, bundan sonra arkadaşız, değil mi?" dedim. "Elbette," dedi yalnızca.

Coca-Colalarını konuşmadan içtiler. Paulino kurnaz gözleriyle küstahça onları izliyordu. Ricardo Arana'nın babası yudum yudum içiyor, bazen şişe ağzına dayalı, gözleri dalıp gitmiş, öylece duruyordu. Sonra yine kendine geliyor, başını sallıyor ve bir yudum daha alıyordu. Alberto istemeye istemeye içiyordu, gaz midesine dokunuyordu. Konuşmaktan kaçınıyordu, adamın yine dert yanmaya başlamasından korkuyordu, çevresine bakındı. Lama ortalarda görünmüyordu, statta olmalıydı. Öğrenciler serbest olduğu zaman, hayvancağız Kolej'in öbür ucuna kaçardı. Dersler sırasında, ağır, uyumlu adımlarla çimenlerde gezerdi. Arana'nın babası hesabı ödeyip Paulino'ya bir bahşiş bıraktı. Derslik binası seçilemiyordu, yolun ışıkları henüz yanmamıştı, sis yere kadar inmişti.

"Çok acı çekiyor muydu?" diye sordu adam. "Cumartesi, onu getirdiklerinde... Çok acı çekiyor muydu?"

"Hayır, Senor. Baygındı. Progreso Caddesi'nde bir otomobile bindirdiler, oradan da revire götürdüler."

"Bize ancak cumartesi öğleden sonra haber verdiler," dedi adam yorgun bir sesle. "Saat beş sularında. Bir aya yakındır izne çıkmamıştı, annesi gelip onu görmek istiyordu. Sürekli ceza alıyordu. Bunun yüzünden daha çok

çalıştığını düşünüyordum. Yüzbaşı Garrido bize telefon etti. Bizim için çok ağır bir haber oldu, delikanlı. Hemen geldik, neredeyse Costanara'da kaza yapıyordum. Onunla kalmamıza bile izin vermediler. Bir klinikte olsaydı, böyle olmazdı."

"İsterseniz, onu bir kliniğe götürebilirsiniz. Bunu yasaklamaya cesaret edemezler."

"Doktor, şimdilik yerinden taşıyamayacaklarını söylüyor. Durumu çok kötü, gerçek bu, hayal kurmaya ne gerek var? Annesi çıldıracak. Bana çok kızgın, düşünebiliyor musun, en büyük haksızlık da bu, cuma günü olanlar için. Kadınlar böyledir, hiçbir zaman ne istediklerini bilmezler. Eğer çocuğa sert davransaydım, onun iyiliği içindi. Ama cuma günü hiçbir şey olmadı, saçma sapan bir olay. Durmadan onu kafama kakıyor."

"Arana bana hiçbir şey söylemedi," dedi Alberto. "Oysa her şeyini anlatırdı bana."

"Dedim ya, hiçbir şey olmadı. Birkaç saatliğine eve gelmişti, izin vermişler, bilmem neden. Daha yeni gelmişti ki çıkıp dolaşmak istedi. Düşüncesizlik değil mi? Gelir gelmez dışarı fırlamak da ne oluyormuş? Ona annesiyle oturmasını söyledim, izne çıkmadığı zaman kadıncağız perişan oluyor. Başka da bir şey olmadı, gördüğün gibi saçma sapan bir olay. Şimdi de ona sonuna kadar işkence ettiğimi söylüyor bana, haksızlık değil de ne bu?"

"Karınız sinirli olmalı," dedi Alberto. "Doğaldır. Böyle bir olaydan sonra..."

"Doğru, doğru," dedi adam. "Mümkün değil, dinlenmeye ikna edemiyorum onu. Bütün gününü revirde doktoru bekleyerek geçiriyor. Bir işe yarasa neyse. Doktor yüzümüze bile bakmıyor neredeyse, düşünebiliyor musun? Sakin olun, sabredin Senyora, elimizden geleni yapıyoruz, gelişmelerden sizi haberdar ederiz. Yüzbaşı mutlaka çok kibar adam, bizi sakinleştirmeye çalışıyor,

ama kendini bizim yerimize koymalı. İnsan inanamıyor bir türlü, üç yılın sonunda, askeri bir öğrenci nasıl böyle bir kaza yapar."

"Belli olmuyor," dedi Alberto. "Bilinmez ki, yani demek istiyorum ki..."

"Yüzbaşı durumu açıkladı," dedi adam. "Olayı biliyoruz. Her şey bir yana, askerler açık sözlüdür. Beyaza beyaz, siyaha siyah derler. Dobra dobra konuşurlar."

"Size her şeyi ayrıntılarıyla anlattı mı?"

"Evet. Tüylerim diken diken oldu. Tetiğe bastığı sırada tüfek bir şeye çarpmış, ne... Düşünebiliyor musun? Suç biraz da Kolej'de. Ne biçim eğitim yaptırıyorlar size?

"Yüzbaşı kendi kendini mi vurduğunu söyledi size?" dedi Alberto adamın sözünü keserek.

"Bunu söylemekle biraz düşüncesizlik etti," dedi adam. "Karımın yanında söylememeliydi. Kadınları idare etmek gerek. Ama askerler böyle şeylere aldırmazlar. Ben oğlumun da böyle olmasını istiyordum, böyle açık sözlü. Bize ne dedi biliyor musun? Orduda yapılan hataların bedeli ağır olurmuş, aynen böyle dedi. Sonra açıklamalar yaptı; uzmanlar tüfeği incelemişler, hiçbir aksaklığı yokmuş, sorumluluk tamamen oğlumuza aitmiş. Ama benim hâlâ kuşkularım var. Kurşunun kazayla fırladığını sanıyorum. Ne bileyim ben. Askerler, herkesten iyi bilirler elbette. Zaten bütün bunların ne önemi var şimdi?"

"Bütün bunları söyledi mi size?" diye üsteleyerek sordu Alberto.

Arana'nın babası ona baktı.

"Evet. Neden?"

"Hiç," dedi Alberto. "Biz hiçbir şey görmedik. Tepedeydik."

"Özür dilerim," dedi Paulino. "Kapatmam gerek."

"Ben en iyisi revire döneyim," dedi adam. "Belki şimdi görmemize izin verirler."

Kalktılar, Paulino eliyle selamladı onları. Yeniden çimenlerin üzerinde yürüyorlardı. Arana'nın babası ellerini arkasında kavuşturmuş, ceketinin yakasını kaldırmıştı. "Köle ondan hiç söz etmedi bana, annesinden de," diye düşündü Alberto.

"Sizden bir şey rica edebilir miyim?" dedi. "Arana'yı bir iki dakikalığına görmek istiyorum. Yarın, ya da yarından sonra, biraz iyileşince. Akrabanız ya da aile dostunuz olduğumu söyleyip odasına girmemi sağlayabilirsiniz."

"Olur," dedi adam. "Bir şeyler yaparım. Yüzbaşı Garrido'yla konuşurum. Kibar bir adama benziyor. Biraz sert, bütün askerler gibi. Ne de olsa mesleği."

"Evet," dedi Alberto. "Askerlerin hepsi öyle."

"Biliyor musun," dedi adam, "oğlum bana çok kızıyor. Farkındayım. Onunla konuşacağım, aptal değilse, bütün bunları iyiliği için yaptığımı anlar. Aslında suçun annesiyle o kaçık Adelina'da olduğunu anlar."

"Teyzesi sanırım, değil mi?"

"Evet," dedi adam, birden sinirlenerek. "Deli karı. Kız çocuğu gibi büyüttü onu. Oyuncak diye taş bebekler aldı ona, saçlarını bukle bukle kıvırdı. Beni mi kandıracaklar, Chiclayo'da çekilmiş fotoğraflarını gördüm. Etekler giydirmişler, saçlarım kıvırmışlar, benim oğlum, düşün bir. Benim uzakta olmamı fırsat bildiler. Ama sonunda benim dediğim oldu elbette."

"Çok mu yolculuk yaparsınız, Senor?"

"Hayır," dedi adam sertçe. "Lima'nın dışına hiç çıkmadım. Çıkmayı da istemedim. Ama onu geri aldığımda mahvolmuştu artık, şımarığın tekiydi, bir hiçti. Onu bir erkeğe dönüştürmek istediğim için kimse suçlayabilir mi beni? Utanılacak bir şey mi yaptığım?"

"Eminim yakında iyileşecek," dedi Alberto. "Eminim."

"Ama belki de biraz sert davrandım," diye sürdürdü adam. "Onu çok sevdiğim için. Elimden geleni yaptım

onun için. Annesiyle Adelina kaçığı anlayamıyorlar. Sana benden bir öğüt: Çocukların olunca, annelerinden uzak tut onları. Bir çocuğu mahvetmede kadınların üstüne yoktur."

"Evet," dedi Alberto, "işte geldik."

"Orada ne oluyor?" dedi adam. "Niçin koşuyorlar?"

"Düdük çaldı da," dedi Alberto. "Toplanmamız için. Benim gitmem gerek."

"Görüşmek üzere," dedi adam. "Bana arkadaşlık ettiğin için teşekkür ederim."

Alberto koşmaya başladı. Öndeki öğrencilerden birine yetişti; Urioste'ydi.

"Saat daha yedi olmadı," dedi Alberto.

"Köle öldü," dedi Urioste soluk soluğa. "Haber vermeye gidiyoruz."

II

O yıl, doğum günüm bayrama rastlamıştı. Annem, "Vaftiz babanı görmeye erken git, bazen kırlara gidiyorlar," dedi. Yol parası olarak da bir sol verdi. Çok uzakta, Bajo el Puente'de oturan vaftiz babama gittim, ama evde bulamadım. Kapıyı karısı açtı; bizi hiç sevmezdi. Suratını asıp, "Kocam evde yok. Akşamdan önce geleceğini sanmam, boşuna bekleme," dedi. Bellavista'ya döndüğümde keyifsizdim, vaftiz babamın her yıl olduğu gibi beş sol vereceğini düşünmüştüm. Tere için bir kutu tebeşir düşünüyordum, bu kez gerçek bir armağan gibi, bir de yüz sayfalık kareli defter, cebir defteri bitmişti. Ya da onunla sinemaya gidecektim, elbette teyzesiyle de. Hesabımı bile yapmıştım, beş sol, Bellavista sinemasında üç tane salon bileti almaya yeter, geriye bozukluk da kalırdı. Annem eve döndüğünde, "Vaftiz baban sevimsiz adamın biri, tıpkı karısı gibi," dedi. "Eminim yok dedirtti kendine, pintiliğinden." Haklı olduğunu düşündüm annemin. O sırada annem, "Tere seni görmek istiyormuş, gelip seni sordu," dedi. "Aa! Garip, ne istiyor acaba?" dedim. Gerçekten de beni niçin aradığını bilmiyordum, ilk kez böyle bir şey yapıyordu, bir yığın olasılık geçirdim aklımdan. Ama doğruyu bulamadım. "Doğum günüm olduğunu öğrenmiş, kutlamak istiyor herhalde," dedim kendi ken-

dime. Derhal evine gittim. Kapıyı çaldım, teyzesi açtı. Selam verdim, ama beni görür görmez dönüp mutfağa girdi. Teyzesi hep böyle davranırdı bana, bir eşyaymışım gibi. Bir süre eşikte durdum, içeriye girmeye cesaret edemedim, birazdan Tere göründü, yüzünde o güne dek görmediğim bir gülümsemeyle. "Merhaba," dedi, "girsene." "Merhaba," diyebildim yalnızca ve gülümsedim, becerebildiğim kadar. "Gel," dedi, "odama gidelim." Merak içinde, ama bir şey demeden onu izledim. Odasına girdiğimizde, bir çekmeceyi açıp elinde bir paketle döndü, "Doğum günün için," dedi. "Ne gün olduğunu nereden biliyorsun?" diye sordum. "Geçen yıldan beri biliyordum," dedi. Elimdeki kocaman paketi ne yapacağımı bilemiyordum. Sonunda açmaya karar verdim. Bağlı olmadığı için kolay açıldı. Kahverengi bir kâğıttı, köşedeki fırında kullanılan türden, belki de onlardan istemiştir, diye düşündüm. İçinde bir yelek vardı, hemen hemen kâğıtla aynı renkte, bunu kasıtlı yaptığını düşündüm, zevkli olduğu için yelekle paket edeceği kâğıdın uyumlu olmasını istemişti. Kâğıdı bıraktım, yeleğe bakarak, "Ne kadar güzel! Çok teşekkür ederim. Çok güzel gerçekten," diyordum. Tere başını sallıyordu, benden bile daha hoşnut görünüyordu. "Okulda ördüm," dedi. "Dikiş dersinde. Ağabeyim için olduğunu söyledim." Bir kahkaha patlattı. Demek ki bu armağanı uzun süre önce düşünmüştü, yani ben yanında olmadığım zamanlarda da beni düşünüyordu, bana bir armağan vermesi, beni herhangi bir arkadaştan daha farklı gördüğünü gösteriyordu. Durmadan, "Çok teşekkür ederim, çok teşekkür ederim," diyordum. O da gülüyor, "Gerçekten beğendin mi? Üzerine denesene," diyordu. Giydim yeleği, biraz kısa olduğunu fark etmesin diye hemen çekiştirdim. Gerçekten de fark etmedi, o kadar hoşnuttu ki kendi kendini kutluyordu. "İyi oldu, tam üzerine oturdu, üstelik ölçülerini bilmi-

yordum, göz kararı yaptım." Yeleği çıkarıp katladım, ama sarmayı beceremiyordum, yanıma gelip, "Bırak şunu, ne kadar beceriksizsin!" dedi ve yeleği sardı, pakette tek kırışık yoktu. Paketi bana vererek, "Doğum günün olduğuna göre seni öpmeliyim," dedi. O beni öptü, ben de onu, birkaç saniye boyunca bedenini kollarımda hissettim, saçları yüzüme değdi. Sonra yine neşeli sesini duydum, "Hoşnut değil misin? Niye öyle surat asıyorsun?" diye sordu, ben de gülmeye çalıştım.

İçeriye ilk giren Teğmen Gamboa oldu. Kepini koridorda çıkardığından, esas duruşa geçip topuklarını vurmakla yetindi. Albay masasında oturuyordu: Arkasındaki geniş pencerenin ötesinde, Gamboa inen sisi, Kolej'in ana kapısını, önünden geçen yolu, denizi hissediyordu. Birkaç saniye sonra, ayak sesleri duyuldu. Gamboa kapıdan çekildi ve yine esas duruşa geçti. Yüzbaşı Garrido ve Teğmen Huarina içeriye girdiler. Onlar da keplerini kemerlerine, birinci ve ikinci halkaların arasına takmışlardı. Albay hâlâ masasında oturuyor, başını kaldırmıyordu. Oda şık ve temizdi, eşyalar cilalıydı. Yüzbaşı Garrido Gamboa'ya döndü; çene kasları hareket halindeydi.

"Öteki teğmenler nerede?"

"Bilmiyorum, Yüzbaşım. Burada olmalarını söylemiştim."

Birkaç saniye sonra, Calzade ve Pitaluga girdiler. Albay kalktı. Odadaki öteki kişilerden çok daha kısa boylu ve olağanüstü şişmandı; saçlarının hemen hepsi ağarmıştı, gözlüklerinin ardından, gömük, kuşku dolu gri gözleri görünüyordu. Tek tek hepsine baktı, subaylar esas duruştaydı.

"Rahat," dedi Albay, "oturun."

Teğmenler, Yüzbaşı Garrido'nun bir koltuk seçmesi-

ni beklediler. Yarım daire biçiminde yerleştirilmiş birçok deri koltuk vardı; Yüzbaşı bir abajurun yanındakine oturdu. Teğmenler de onun çevresine yerleştiler. Albay yaklaştı. Subaylar hafifçe öne doğru eğilmiş, dikkat, ciddiyet ve saygıyla ona bakıyorlardı.

"Her şey hazır mı?" diye sordu Albay.

"Evet, Albayım," dedi Yüzbaşı. "Şu anda kilisedeler. Ailesinden birkaç kişi geldi. İlk nöbeti birinci takım tutuyor, ikinci takım gece yarısı nöbeti devralacak. Sonra, sırayla ötekiler. Çelenkler de geldi."

"Hepsi mi?" diye sordu Albay.

"Evet, Albayım. En büyüğünün üzerine kartınızı ben yerleştirdim. Subaylarınki ve Aile Birliği'ninki de geldi. Her sınıf için de birer çelenk. Yakınları da çelenk göndermişler."

"Aile Birliği başkanıyla cenaze töreni hakkında konuştunuz mu?"

"Evet, Albayım: İki kez. Yönetim Kurulu'nun bütün üyelerinin katılacağını söyledi."

"Soru sordu mu?" Albay'ın alnı kırıştı. "O adam her şeye burnunu sokar. Ne dediniz ona?"

"Ayrıntılardan söz etmedim. Öğrencilerden birinin öldüğünü söyledim, ama hangi koşullarda öldüğünü belirtmedim. Ayrıca, Aile Birliği adına bir çelenk ısmarladığımızı, bunu kendi bütçelerinden ödemeleri gerektiğini de söyledim."

"Görün bakın, mutlaka soru soracaktır," dedi Albay yumruğunu sıkarak. "Herkes gelip soru soracak. Bu gibi durumlarda meraklılar hiç eksik olmaz. Eminim bakanlığa yansıyacak bu durum."

Yüzbaşıyla teğmenler, gözlerini kırpmadan onu dinliyorlardı. Albay giderek sesini yükseltmiş, son sözlerini bağırarak söylemişti.

"Bütün bunlar çok kötü reklâm olacak," diye ekledi.

"Kolej'in düşmanları çok. Bu, onlar için arayıp da bulamadıkları bir fırsat. Böyle bir saçmalığı, kuruluşun ve elbette benim aleyhimde atıp tutmak için kullanabilirler. Önlemleri iki katına çıkarmak gerek. Sizi bunun için buraya çağırdım."

Subaylar daha da ciddi bir anlatım takınıp başlarını sallayarak onayladılar. "Yarın sabah kim nöbetçi?" "Ben, Albayım," dedi Teğmen Pitaluga.

"Güzel. İlk içtimada bir günlük emir okuyacaksın. Not al. Subaylar ve öğrenciler, bir öğrencinin hayatına malolan elim kazadan müteessirdirler. Olayın kendi hatası yüzünden olduğunu iyice belirt. Bu konuda en küçük bir kuşku bile kalmasın. Sonra da bu olayın, yönetmelik ve kuralların daha sıkı uygulanması için bir ders olmasını umduğunu söylersin. Metni bu gece yazıp müsveddeyi bana getir. Ben düzeltmek istiyorum. Bu öğrencinin ait olduğu bölüğün teğmeni kim?"

"Benim Albayım," dedi Gamboa. "Birinci bölük."

"Cenazeden önce takımları bir araya topla. Küçük bir konuşma yap. Olanlar için çok üzgünüz, ama orduda hata yapılamaz. Her tür duygusallık ölümcüldür. Sen burada kal, konuyla ilgili görüşeceklerimiz var. Önce cenazenin ayrıntılarını belirlememiz gerek. Garrido, ailesini gördün mü?"

"Evet, Albayım. Öğleden sonra saat altıda olması konusunda anlaştık. Babasıyla konuştum. Annesi kendinde değil."

"Cenazeye yalnızca beşinci sınıf öğrencileri katılacak," dedi Albay, Yüzbaşı'nın konuşmasını keserek. "Öğrencileri dikkatli olmaları konusunda uyar. Kirli çamaşırlar dışarıya çıkmasın. Yarından sonra onlara toplantı salonunda bir konuşma yapacağım. Birinin söyleyeceği saçma bir söz, bir rezaletin başlangıcı olabilir. Bakan olayı öğrenince sert tepki gösterecek, mutlaka haber vere-

cek biri çıkacaktır, biliyorsunuz, düşmanlarla çevriliyim. Şimdi yapılacak işleri sırasıyla konuşalım. Teğmen Huarina, sen Askeri Okul'dan otobüs istemekle görevlisin. Doğru yerlere gitmelerini sağlayacaksın. Otobüslerin saatinde geri gitmesinden de sorumlusun. Anlaşıldı mı?"

"Evet, Albayım."

"Pitaluga, sen kiliseyle ilgilen. Aileye yakın davran. Ben biraz sonra başsağlığı dilemeye gideceğim. İlk nöbeti tutan öğrenciler son derece disiplinli olsunlar. Gece ya da cenaze boyunca kurallara en küçük bir aykırılık istemiyorum. Bundan seni sorumlu tutarım. Beşinci sınıfların, bu öğrencinin ölümünden çok fazla etkilendikleri izlenimini uyandırmalarını bekliyorum. Bu her zaman olumlu bir puan olur."

"Bu konuda kaygılanmanıza gerek yok Albayım," dedi Gamboa. "Bölük arkadaşları son derece etkilenmiş durumdalar olaydan."

"Öyle mi?" dedi Albay, şaşkınlıkla Gamboa'ya bakarak. "Niçin?"

"Henüz çok genç hepsi, Albayım," dedi Gamboa, "En büyükleri on yedi yaşında, o da ancak birkaçı. Üç yıl boyunca birlikte yaşadılar. Çok etkilenmeleri doğal."

"Niçin?" diye üsteledi Albay. "Ne dediler? Ne yaptılar? Etkilendiklerini nereden biliyorsun?"

"Uyuyamıyorlar, Albayım. Bütün takımları dolaştım. Öğrenciler yatıyor, ama uyanıklar, Arana'dan söz ediyorlar."

"Işıklar söndükten sonra koğuşlarda konuşmak yasaktır!" diye bağırdı Albay. "Bunu nasıl bilmezsin, Gamboa?"

"Susturdum onları, Albayım. Gürültü etmiyorlar, alçak sesle konuşuyorlar. Bir mırıltı duyulabiliyor ancak. Çavuşlara koğuşlarda dolaşmaları için emir verdim."

"Beşinci sınıfta buna benzer kazalar yinelenirse şaş-

mam," dedi Albay yumruğunu göstererek, saygı uyandırmayan küçücük beyaz yumruğunu. "Disiplini bozanlar subayların kendileri zaten."

Gamboa karşılık vermedi.

"Siz çıkabilirsiniz," dedi Albay, Calzada, Pitaluga ve Huarina'ya. "Bir kez daha söylüyorum, çok dikkat etmelisiniz."

Subaylar kalktılar, topuklarını vurup çıktılar.

Ayak sesleri koridorda kayboldu. Albay, Huarina'nın koltuğuna oturdu, oturur oturmaz yine kalkıp odada gezinmeye başladı.

"Peki," dedi ansızın. "Şimdi, neler olduğunu öğrenmek istiyorum. Nasıl oldu bu iş?"

Yüzbaşı Garrido Gamboa'ya bakarak başının bir işaretiyle konuşmasını söyledi. Teğmen Albay'a döndü.

"Doğruyu söylemek gerekirse, Albayım, bütün bildiklerim raporda yazılı. Ben saldırıyı öteki yandan, sağdan yönetiyordum. Tepenin doruğuna varıncaya dek, ne bir şey gördüm, ne de bir şey duydum. Öğrenciyi Yüzbaşı kucaklayıp getirdi."

"Ya çavuşlar?" diye sordu Albay. "Sen saldırıyı yönetirken onlar ne yapıyordu? Sağır mıydılar, kör müydüler?"

"En arkadaydılar, Albayım, kuralların gerektirdiği gibi. Ama onlar da bir şey görmediler." Bir an duraklayıp devam etti: "Bunu da raporda belirtmiştim."

"Olanaksız bu!" diye bağırdı Albay. Elleri havaya kalktı ve sonra şişkin göbeğinin üzerine inerek kemerinde kenetlendi. Sakinleşmeye çalıştı. "Yaralı birinin düştüğünü kimsenin görmediği gibi aptalca bir şeyi nasıl söyleyebilirsin bana? Bağırmış olmalı. Çevresinde onlarca öğrenci vardı. Biri mutlaka duymuş olmalı..."

"Hayır, Albayım," dedi Gamboa. "Öğrencilerin arası oldukça açıktı. Düdüğü çaldığımda da olanca güçleriyle

koşuyorlardı. Öğrenci atışlar sırasında düşmüş olmalı, eğer bağırmışsa silah seslerinden duyulmamıştır. Bulunduğumuz yerde otlar oldukça yüksekti, düşünce otların arasına saklanmıştır. Arasındakiler onu görmemişler. Bütün bölüğü sorguya çektim."

Albay Yüzbaşı'ya döndü.

"Ya sen? Sen de mi hayal kuruyordun?"

"Ben saldırıyı en arkadan izliyordum, Albayım," dedi Yüzbaşı Garrido, kaşlarını çatarak. Çenesi sözcükleri değirmentaşı gibi öğütüyordu. Ellerini kollarını hareket ettirerek konuşuyordu. "Öğrenciler sıralar halinde ilerliyorlardı. Öğrenci kendi sırası yere yatarken yaralanmış olmalı. Bir sonraki düdükte de kalkamayıp otların arasında gizli kaldı sanırım. Kuşkusuz kendi sırasının biraz ardında kalmıştı, bu yüzden de arkadakiler yok olduğunu fark etmediler."

"İyi, güzel," dedi Albay. "Ama şimdi gerçekten ne düşündüğünüzü söyleyin."

Yüzbaşı'yla Gamboa birbirlerine baktılar. Tedirgin edici bir sessizlik oldu, kimse konuşmaya cesaret edemiyordu. Sonunda, Yüzbaşı, alçak sesle konuştu:

"Kendi tüfeğiyle yaralanmış olabilir." Albay'a baktı. "Demek istiyorum ki, yere düşerken, tetik üniformasının bir yerine takılmış olabilir."

"Hayır," dedi Albay. "Doktorla yeni konuştum. Bu konuda hiç kuşku yok, kurşun arkadan girmiş. Ensesinden. Çocuk değilsiniz, tüfeklerin tek başına ateş alamayacağını biliyorsunuz. Ailesine yutturabiliriz bunu, karışıklıkları da böylece önleriz. Ama gerçek sorumlular sizlersiniz." Yüzbaşı'yla Teğmen oturdukları yerde hafifçe doğruldular. "Atışlar nasıl yapılıyordu?"

"Kurallara uygun olarak, Albayım," dedi Gamboa. "Her atıştan sonra sıralar yer değiştiriyorlardı. Sıralar karşılıklı birbirlerini koruyorlardı. Zamanlama kusursuzdu.

Ateş emrini vermeden öndeki sıranın yere yatmış olmasını, bütün öğrencilerin yüzükoyun yere yapışık olmalarını bekliyordum. Görüş alanımı genişletmek için sağ yandan yönetiyordum bölüğü. Doğal engel bile yoktu. Bölüğün yayıldığı alanın bütününü her an görebiliyordum. Hiçbir hata yapmadığıma inanıyorum, Albayım."

"Aynı eğitimi bu yıl beş kereden çok yaptık," dedi Yüzbaşı. "Beşinci sınıftakiler de, Kolej'e girdiklerinden bu yana on beş kereden fazla yinelediler. Ayrıca, daha tehlikeli, daha karmaşık eğitimden de geçtiler. Eğitim programlarını Binbaşı'nın hazırlamış olduğu plana uygun olarak yapıyorum. Planda yer almayan hiçbir eğitim yaptırmadım bugüne dek."

"Bu beni hiç mi hiç ilgilendirmiyor," dedi yavaşça albay. "Benim öğrenmek istediğim, bu öğrencinin ölümüne hangi hatanın, hangi eksiğin neden olduğu. Burası kışla değil baylar!" Beyaz yumruğunu havaya kaldırdı. "Bir er vurulduğunda, gömersiniz, biter. Ama burada söz konusu olan öğrenciler, iyi ailelerin çocukları, böyle bir şey yüzünden korkunç bir rezalet çıkabilir. Düşünün, ya bu öğrenci bir generalin oğlu olsaydı!"

"Benim bir kuramım var Albayım," dedi Gamboa. Yüzbaşı dönüp kıskançlıkla ona baktı. "Bu öğleden sonra, tek tek bütün tüfekleri dikkatle gözden geçirdim. Çoğunluğu, bildiğiniz gibi, eski ve pek güvenli değil. Bazılarının gezinde, bazılarının arpacığında bozukluk var, bazılarının da namluları hafifçe aşınmış. Bunlar tek başlarına yeterli nedenler değil elbette. Ama öğrencinin fırında olmadan gezle oynamış olması ve yanlış nişan almış olması mümkün. Kurşun eğik bir yol izlemiş olabilir. Arana da kötü bir rastlantı sonucu, kötü bir konumda bulunmuş olabilir. Bütün bunlar yalnızca bir kuram elbette, Albayım."

"Kurşun gökten inmedi," dedi Albay, biraz sakinleş-

mişti, sanki olaya bir çözüm bulunmuş gibi. "Değişik bir şey söylemedin, kurşun arka sıradan birinin tüfeğinden çıktı. Ama burada böyle kazaların olmasına izin veremeyiz! Yarın sabah, bütün tüfekleri onanma gönder. Kullanılamayacak durumda olanların yerlerine yenileri konsun. Yüzbaşı, sen de öteki bölüklerin silahlarını bakıma gönder. Ama şimdi değil, birkaç gün bekleyelim. Her şeyden önce de, tedbirli olalım, bütün bu olaylardan bir tek söz dışarıya çıkmasın. Kolej'in prestiji, hatta ordunun prestiji sözkonusu. Neyse ki doktorlar çok anlayışlı davrandılar. Bütünüyle teknik bir rapor yazacaklar, hiçbir varsayım getirmeyecekler. En akıllıca yol, öğrencinin kendi hatası olduğunda ısrar etmek. Her türlü dedikoduyu ve yorumu kestirip atmalıyız. Anlaşıldı mı?"

"Albayım," dedi Yüzbaşı, "izin verirseniz, bu kuramın, arkadan atılmış bir kurşun kuramından çok daha gerçeğe yakın olduğunu düşündüğümü söylemek istiyorum."

"Niçin?" dedi Albay. "Niçin gerçeğe daha yakın olsun?"

"Hatta daha da ileri gidip şunu söylemek istiyorum Albayım: Bence kurşun öğrencinin kendi tüfeğinden çıkmıştır. Bildiğiniz gibi, öğrenciler oldukça yüksekteki hedeflere nişan alıyorlardı, bir kurşunun bu denli eğik bir çizgide yol alması olanaksızdır. Öğrenci kendi tüfeğinin üzerine düşerek farkında olmadan tetiğe basmış olabilir. Öğrencilerin kendilerini yere atarken çok beceriksizce hareket ettiklerini gözlemledim; teknik sıfırdı. Ayrıca Arana, eğitim sırasında hiçbir başarı gösteremeyen bir öğrenciydi."

"Evet, niçin olmasın?" dedi, şimdi sakinleşmiş olan Albay. "Bu aşağılık dünyada her şey olabilir. Niçin gülüyorsun Gamboa?"

"Gülmüyorum Albayım, özür dilerim, ama yanıldınız."

"Umarım öyledir," dedi Albay göbeğine hafif hafif vurup ilk kez gülümseyerek. "Bu da size bir ders olsun. Beşinci sınıflar, özellikle de birinci bölük, bize oldukça sorun yarattı, baylar. Daha birkaç gün önce, filmlerdeki gangsterler gibi sınav sorularını çalan, camları kıran bir öğrenciyi okuldan attık. Şimdi de bu. Bundan böyle gözünüzü dört açın. Yanlış anlamayın baylar, sizi tehdit etmiyorum. Ama burada bir görevi yerine getirmek için bulunuyorum. Siz de öyle. Görevimizi askerce, gerçek birer Perulu gibi yerine getirmeliyiz. Kayırmalara ve duygusallığa yer vermeden. Bütün engelleri aşarak. Toplantı bitmiştir, çıkabilirsiniz baylar."

Yüzbaşı Garrido ve Teğmen Gamboa çıktılar. Albay, kapı kapanıncaya kadar arkalarından ciddi bir yüzle onları izledi. Sonra göbeğini kaşıdı.

Bir öğleden sonra, okuldan dönerken Sırık Higueras, "Başka bir yere gidelim mi?" dedi. "Bu bara ayağımı basmak istemiyorum." Benim için fark etmediğini söyleyince, Saenz Pena Caddesi'nde karanlık, pis bir bara götürdü beni. Tezgâhın yanındaki küçük bir kapı, barı büyük bir salona bağlıyordu. Sırık Higueras, uzunca bir süre Çinli barmenle konuştu, birbirlerini iyi tanıyor olmalıydılar. Sırık iki küçük kadeh istedi, içkilerimizi bitirdiğimizde de, çok ciddi bir yüzle bana bakarak, ağabeyim gibi gerçek bir erkek olup olmadığımı sordu. "Bilmiyorum," dedim, "öyle sanırım, niçin sordun?" "Bana olan borcun aşağı yukarı yirmi sol oldu," diye karşılık verdi. "Öyle değil mi?" Sırtımda bir ürperti hissettim, bu paraları borç olarak aldığımı unutmuştum, Şimdi benden borcumu ödememi isteyecek, diye düşündüm, ne yapacağım? Ama Sırık, "Geri öde diye söylemiyorum," dedi. "Ama şu var, artık büyüdün, adam oldun, paran olması

gerek. Sana istediğin kadar borç verebilirim. Ama bunun için para kazanmalıyım. Bana yardım etmek ister misin?" Ona ne yapmam gerektiğini sordum, cevapladı: "Tehlikeli bir iş, eğer korkarsan unuturuz bu işi. Bir ev biliyorum. Boş. Zengin evi, odalar dolusu para var, hani Atahualpa bir odayı Pizarro için altınla doldurmuş ya, onun gibi, sen benden iyi bilirsin ya o öyküyü." "Yani hırsızlık mı demek istiyorsun?" diye sordum. "Evet," dedi Sırık. "Ben bu sözü pek sevmem de. Bu insanlar para kusuyorlar, oysa senle benim üzerine uzanıp ölecek bir karış toprağımız bile yok. Korkuyor musun? Sakın seni zorlamaya çalıştığımı sanma. Ağabeyin nereden para buluyordu sanıyorsun? Senin yapacağın iş çok kolay." "Hayır," dedim. "Kusura bakma, ama istemiyorum." Korkmuyordum, ama şaşkınlıktan kendime gelememiştim henüz kendi kendime, nasıl olup da ağabeyimle Sırık Higueras'in hırsız olduklarını anlamadığımı düşünüyordum. Sırık bu konuyla ilgili tek söz daha etmedi, iki kadeh daha içki istedi ve bir sigara verdi bana. Her zamanki gibi, fıkralar anlattı. Çok eğlendirirdi insanı, her gün yeni fıkraları olurdu anlatacak, hepsi de belden aşağı, çok da güzel anlatırdı, iyi taklit yapardı. Gülerken ağzını o kadar çok açardı ki azı dişlerini, hatta küçük dilini bile görürdüm. Onu dinledikçe ben de gülüyordum, ama suratımdan aklımın başka yerde olduğunu anlamış olacak ki, "Ne oldu sana?" diye sordu. "Önerim mi üzdü seni? Unut canım söylediklerimi." "Ya bir gün yakalanırsan?" dedim. Ciddileşti, "Aynasızlar enayidir," dedi. "Üstelik de hırsızın dik âlâsıdırlar. Yakalanırsam da, cezasını çekerim. Ne yapalım, hayat bu." Konu çok ilgimi çekiyordu, sordum: "Yakalanırsan, ne kadar süre hapiste kalırsın?" "Bilmiyorum," dedi. "O sırada üzerimde ne kadar para olduğuna bağlı." "Sonra, bir gün, ağabeyimi, La Perla'daki bir eve girerken yakaladıklarını anlattı. Oradan geçen bir polis

tabancasını çekip ağabeyimi tehdit ederek, "Beş metre önümden yürü, merkeze gidiyoruz," demiş. "Numara yapma, gebertirim, pis hırsız!" Ağabeyim, inanılmaz bir yüzsüzlükle bir kahkaha patlatmış, "Dalga mı geçiyorsun yahu?" demiş. "Hizmetçiyle yatağa gireceğim de ondan giriyorum buraya. İnanmıyorsan ceplerimi ara." Polis uzun süre ne yapacağını bilememiş, sonra merakı baskın çıkınca yaklaşmış. Tabancasını alnına dayayıp ceplerini karıştırırken, "Bir milimetre kıpırdarsan çekerim tetiği. Onun için olduğun yerde dur," diyormuş. Elini cebinden çıkardığında, elinde bir tomar para varmış. Ağabeyim gülmüş, "Gördün mü, param var, niye hırsızlık yapayım? Sen de *cholo*'sun, ben de, kardeş sayılırız," demiş. "Al parayı, bırak kaçayım. Hizmetçiyi görmeye bir başka akşam gelirim." Polis, "Şu duvarın arkasına gidip işeyeceğim," demiş. "Eğer döndüğümde hâlâ burada olursan, rüşvet teklif etmekten merkeze götürürüm seni." Sonra Sırık, bir keresinde de Jesus Maria'da birlikteyken neredeyse yakalandıklarını anlattı. Tam bir evden çıkarken polisler basmış, polislerden biri deli gibi düdük çalıyormuş, onlar da damların üzerinde koşuyorlarmış. Sonunda bir bahçeye atlamışlar, ama ağabeyim ayağını burkmuş, "Sen kaç, benim işim bitik," demiş Sırık'a. Ama Sırık tek başına kaçmak istememiş, ağabeyimi bir köşeye, kanalizasyon ağzına kadar sürüklemiş. Oraya sığınıp soluklarını tutarak saatlerce beklemişler, sonra da bir taksi tutup Callao'ya dönmüşler.

Bu olaydan sonra uzun bir süre Higueras'ı görmedim, yakalandığını düşünüyordum. Ama bir hafta sonra Bellavista Meydanı'nda yine gördüm onu, birlikte bir şeyler içip gevezelik etmek için Çinlinin barına gittik. O gün hiç konuyu açmadı, ertesi gün de, daha sonraki günler de. Her öğleden sonra, ders çalışmaya Terelere gidiyordum, ama param olmadığı için bir daha gidip onu

okul çıkışında beklememiştim. Artık Higueras'tan borç istemeye cesaret edemiyordum, ne yapsam da birkaç sol bulsam, diye saatlerce düşünüyordum. Bir keresinde, okuldan bir kitap almamızı istediler, anneme söyledim. Annem küplere bindi, yemek yiyebilelim diye mucizeler yarattığını söyledi bağıra çağıra, gelecek yıl okula gitmeyeceğimi söyledi, on üç yaşında olacaksın, çalışman gerek dedi. Bir pazar günü, anneme, hiçbir şey söylemeden vaftiz babama gittim. Oraya varmak üç saatimi aldı, Lima'yı baştan başa yaya geçmem gerekti. Kapıyı çalmadan önce, pencereden vaftiz babamı görür müyüm diye içeriye bir göz attım. Geçen seferki gibi karısının çıkıp onu görmeme engel olmasından korkuyordum. Bu kez karısı değil, küçük kızı açtı kapıyı, sıska bir kızdı, ön dişleri yoktu. Babasının dağlara çıktığını, en erken on gün sonra döneceğini söyledi. Böylece, kitabı alamadım, ama arkadaşlarımın kitabını ödünç alıp ödevlerimi yapıyordum yine de. Asıl önemli olan, Tere'yi almaya okuluna gidemeyişimdi, buna çok sinir oluyordum. Bir akşam, birlikte ders çalışırken, teyzesinin bir ara öteki odaya geçmesinden yararlanıp sordu: "Beni okuldan almaya niçin gelmedin bir daha?" Kıpkırmızı oldum, "Yarın gelmeyi düşünüyordum," dedim. "Hâlâ aynı saatte çıkıyorsun, değil mi?" O akşam Bellavista Meydanı'na gidip Sırık Higueras'ı aradım, ama bulamadım. Saenz Pena Caddesi'ndeki barda olabileceğini düşünerek oraya gittim. İçerisi tıklım tıklımdı, dumandan göz gözü görmüyordu, bağırıp çağıran sarhoşlar vardı. Benim içeri girdiğimi gören Çinli bağırdı: "Çık git buradan, velet!" "Sırık Higueras'ı görmem gerek, çok önemli," dedim. O zaman Çinli beni tanıdı ve dipteki kapıyı gösterdi. Büyük salon, girişten de daha kalabalık ve dumanlıydı, masaların üzerinde, erkeklerin dizlerinde oturan kadınlar da vardı, oynaşıp öpüşüyorlardı. Kadınlardan biri yüzümü tutup,

"Senin burada ne, işin var, fırlama?" dedi. "Kapa çeneni, orospu!" diye karşılık verdim. Kadın bir kahkaha patlattı, ama ona sarılmış olan sarhoş, "Suratını dağıtacağım senin," dedi, "hanımlara hakaret edilir mi?" Bunun üzerine Sırık göründü. Sarhoşun kolunu tutup, "Yeğenim o benim," diye sakinleştirdi adamı. "Eğer biri ona dokunacak olursa, hesabını ben görürüm." "Tamam Sırık," dedi herif, "ama gelip kadınlara orospu demesin. Edepli olsun, büyüklerine saygı göstersin." Sırık Higueras omzuma elini koyup üç adamın oturduğu bir masaya götürdü beni. Hiçbirini tanımıyordum, ikisi beyaz, biri *serrano*'ydu. Beni arkadaşı olarak tanıştırıp bir içki ısmarladı bana. Onunla tek başına konuşmak istediğimi söyledim. Tuvalete gittik, "Sırık, paraya ihtiyacım var," dedim. "İki sol versene bana." Güldü ve verdi istediğim parayı. "Bak," dedi, "geçen günkü konuşmamızı hatırlıyor musun? İyi, ben de senden bir iyilik etmeni istiyorum. Sana ihtiyacım var. Arkadaş olduğumuza göre birbirimize yardım etmeliyiz. Yalnız bir kereliğine. Tamam mı?" "Tamam," dedim. "Yalnız bir kere, bütün borcumu da kapatacaksan." "Oldu," dedi. "Göreceksin, pişman olmayacaksın." Masaya dönünce adamlara, "Size yeni iş arkadaşımızı tanıştırayım," dedi. Bunun üzerine üçü de gülüp sırtıma vurdu, şakalaştılar. Sonra iki kadın masaya yaklaştı, biri Sırık'a asılmaya başladı. Sırık'ı öpmek istiyordu, *serrano*, "Rahat bırak herifi," dedi. "Niçin veledi öpmüyorsun?" Kadın da, "Memnuniyetle," dedi. Ötekiler gülmekten kırılırken dudaklarımdan öptü beni. Sırık Higueras kadını itti, "Şimdi git buradan," dedi bana. "Bir daha da gelme. Yarın akşam saat sekizde, Bellavista Meydanı'nda sinemanın orada beni bekle." Bardan çıktım, ertesi gün Tere'yi okuldan alacağımı düşünmeye çalışıyordum yalnızca, ama beceremiyordum, Higueras olayı yüzünden çok heyecanlıydım. Aklıma en kötü olasılıklar geliyordu, polisler bizi yakalar-

larsa, beni La Perla ıslahevine gönderirlerse, Tera olanları öğrenirse bir daha adımı bile duymak istemeyecekti.

Kilisenin bütünüyle karanlığa gömülmüş olmasından da kötüydü. Kesik yarı aydınlık, gölgeler yapıyor, her hareketi kaydediyor, duvarlarda ya da yerde yineliyor, hazır bulunan herkesin gözleri önüne seriyor ve yüzleri iç karartıcı bir loşlukta tutup ciddi ifadelerini düşmanca kılıyordu. Ayrıca, arkalarından gelen ağlamaklı mırıltı (son heceyi bir sonrakinin ilk hecesine zincirleyerek aynı tonda, aynı sözcüğü yineleyen bir ses), kulaklarını burgu gibi derinden derine oyuyor, sinirlerini bozuyordu. Kadının ağlayıp bağırmasını, yüksek sesle Tanrı'ya, Meryem Ana'ya yakarmasını, saçlarını yolmasını yeğlerlerdi, çünkü Çavuş Pezoa'nın komutasında kiliseye girip de tabutun iki yanına duvara yapışık iki sıra halinde dizildiklerinden bu yana, arkadan, kapıya yakın bir yerden, sıraların ve günah çıkarma bölmesinin oradan gelen bu kadının mırıltısını dinlemişlerdi. Yalnız, Pezoa silahlarıyla selam durma emrini verdikten uzun bir süre sonra –gürültüsüz ama düzenli bir biçimde yerine getirmişlerdi emri– mırıltının gerisinde, tek tuk hareketler, sesler işitmiş, inleyen kadın dışında kilisede başkaları da olduğunu fark etmişlerdi. Saatlerine bakamıyorlardı; esas duruştaydılar, yarımşar metre aralıkla, konuşmadan duruyorlardı. Olsa olsa, başlarını hafifçe döndürüp tabuta bakabiliyorlardı, ama tabutun da ancak siyah, cilalı yüzeyini ve beyaz çelenkleri görebiliyorlardı. Kilisenin girişinde duranlardan hiçbiri tabuta yaklaşmamıştı. Onlar gelmeden yaklaşmış olmalılardı, şimdi kadını teselli etmekle meşguldüler. Kolej'in papazı, kendisine hiç yakışmayan üzgün bir yüzle birçok kez mihraba doğru gitmiş, geri dönüp kapının yakınında öteki insanlara karışmış, sonra

bir kez daha sahına gelmişti; gözleri hep yerdeydi, genç ve sporcu yüzü, ortama uygun biçimde kasılmıştı. Ama sık sık tabutun yakınından geçtiği halde, bir kez olsun durup bakmamıştı tabuta. Oldukça uzun bir süredir oradaydılar; bazılarının kolu, tüfek taşımaktan ağrımaya başlamıştı. Sıcaktı; yer dardı, kilisedeki bütün mumlar yanıyordu, üstelik üzerlerinde kalın üniformaları vardı. Birçoğu terliyordu. Ama yine de kıpırdamadan duruyorlardı, topukları birleşik, sol elleri pantolonun yan dikişine yapışık, sağ elleri tüfeğin dipçiğinde, bedenleri gergin. Doğruyu söylemek gerekirse, bu ciddi tavır, henüz yeniydi. Urioste yumruğuyla koğuşun kapısını ittirip de haberi verdiğinde (boğuk bir çığlık: "Köle öldü!") ve koşmaktan kıpkırmızı olmuş yüzünü, titreyen burnunu ve dudaklarını, tere batmış alnıyla yanaklarını gördüklerinde, arkasında da Şair'in bembeyaz olmuş yüzünü, kocaman açılmış gözlerini fark ettiklerinde, şakalaşmalar bile olmuştu. Bütün seslerin arasından biri, Kıvırcık'ın sesi sivrilmiş, hemen Urioste'nin haberinin ardından, "Ay! Anam! Belki de cehenneme gitmiştir bile," demişti. Ardından birçok kahkaha duyuldu. Ama her zamanki gibi yabanıl, alaycı, yükselip havada asılı kalarak tek başlarına sürüp giden kahkahalar değildi bunlar, kısa kısa, kuru, renksiz, kendini savunmak için atılan kahkahalardı. Alberto, "Biri daha bir espri patlatırsa hesabını görürüm!" diye bağırdığında da, sözleri son derece açık bir biçimde duyuldu; gülüşlerin yerini boğucu bir sessizlik almıştı. Kimse karşılık vermedi Alberto'ya. Öğrenciler yataklarında uzanmış, dolaplarının önündeki nemden lekelenmiş duvarlara, kırmızı yer döşemelerine, pencereden görülen yıldızsız gökyüzüne, açılıp kapanan tuvaletin kapısına bakıyorlardı. Tek söz etmiyorlardı birbirlerine, bakışmıyorlardı bile. Sonra dolaplarını, yataklarını düzeltmeye devam ettiler, sigara yaktılar, defter karıştırdı-

lar, üniformalarını onardılar. Yavaş yavaş konuşmalar başladı, ama eskisi gibi değildi; alay ve saldırganlık kaybolmuştu, açık saçık sözcükler, küfürler duyulmuyordu. Nedense, alçak sesle konuşuyorlardı, yat emrinden sonra yaptıkları gibi, ölçülü, kısa cümlelerle, Köle'nin ölümü dışında her konuya değiniliyordu. Birbirlerinden siyah iplik, kumaş parçası, sigara, ders notu, mektup kâğıdı, sınav kâğıdı istiyorlardı. Sonra, bin dereden su getirerek, konunun özüne değinmekten kaçınarak, dolambaçlı sorular sormaya başladılar birbirlerine: "Saat kaçta olmuş?" Sıradan yorumlar yaptılar: "Teğmen Huarina yeniden ameliyat edeceklerini söylemişti, belki de ameliyat sırasında olmuştur." "Bizi cenazeye götürecekler mi acaba?" Sonra ölçülü bazı düşünceler belirttiler: "Bu yaşta ölmek de amma şanssızlık!" "Keşke anında olsaymış, eğitim sırasında; üç gün boyunca can çekişmek kolay mı!" "Bitirmesine iki ay kalmıştı, şansa bak." Bu tür dolaylı bir saygı gösterisi, sürekli aynı konuda sözler söylenerek, uzun sessizliklerle bürünerek sürdü. Bazı öğrenciler hiçbir şey söylemiyor, onaylamakla yetiniyordu. Sonra düdük sesi duyuldu, koğuştan itişip kakışmadan, düzenli bir biçimde çıktılar. Avluda yerlerini alıncaya kadar sessizce yürüdüler ve yine sessizce sıraya girdiler. Yer kavgası yapmıyorlar, birbirlerine yer veriyorlar, son derece özenli bir biçimde sıralanıyorlardı, sonunda, takım kıdemlisinin emrini beklemeden, kendi kendilerine esas duruşa geçtiler. Yemek sırasında da hemen hiç konuşmadılar; dev yemekhanede yüzlerce öğrencinin gözlerini üzerlerinde hissediyorlardı, zaman zaman, Köpeklerin masalarından sesler geliyordu kulaklarına: "Birinci takımdan onlar, onun takımı," bazıları parmakla onları gösteriyordu. Mekanik bir biçimde, tat almadan yiyorlardı. Yemekhaneden çıkarken, öteki takım ya da sınıflardan meraklıların sorularına kısa sözcüklerle ya da bu boğucu merakla si-

nirlenip küfürlerle karşılık verdiler. Daha sonra, koğuşta, Arrospide'nin çevresine toplandılar, Vallano herkesin duygularını dile getirdi: "Git Teğmen'i bul, gece tabutun başında beklemek istediğimizi söyle." Ötekilere dönüp ekledi: "En azından, ben böyle düşünüyorum, bizim takımdan olduğuna göre, yapmamız gerekir." Kimse alay etmedi, birkaç kişi başım sallayarak onayladı, bazıları, "Elbette, evet, evet," dedi. Takım kıdemlisi gidip Teğmen'le konuştu, döndüğünde harici üniformalarını, eldivenlerini giymelerini, ayakkabılarını cilalamalarını, yarım saat sonra da tüfekleri ve süngüleriyle, ama beyaz kemerlerini kuşanmadan sıraya girmelerini söyledi. Arrospide'nin yeniden Teğmen'e gidip, bütün gece boyunca nöbet tutmak istediklerini söylemesi için üsteledi̇ler, ama Teğmen kabul etmedi. İşte, bir saattir orada, kilisenin yarı karanlığında kadının tekdüze yakınmasını dinliyorlar, gözucuyla sahının ortasında tek başına ve boş gibi görünen tabuta bakıyorlardı.

Ama tabut boş değildi. Kadının inlemesini bastıran ayakkabı gıcırtısıyla, bütün dikkatleri üzerine çekerek Teğmen Pitaluga kiliseye girdiğinde bundan emin oldular; Teğmen'in yaklaştığını arkalarından gelen seslerden anladılar, sonra da ilerledikçe, ikişer ikişer onu gördüler. Doğruca tabuta gittiğini fark ettiklerinde büyülendiler. Gözleri ensesine çakılmıştı, çelenklerden birinin neredeyse üzerinde durduğunu, daha iyi görmek için başını biraz eğdiğini ve bir süre böyle durduğunu, hafifçe öne eğildiğini gördüler ve bir elini hareket ettirdiğini, başına götürüp şapkasını çıkardığını, hızla haç çıkardığını görünce ansızın sarsıldılar, sonra Teğmen doğruldu, yüzü ve gözleri hiçbir anlam taşımıyordu, geldiği yoldan geriye döndü. Yine ikişer ikişer gözden yitirdiler onu, uzaklaşan adımlarını dinlediler, sonra görünmeyen kadının yakınan mırıltısı yine yükseldi.

Birkaç dakika sonra, Teğmen Pitaluga yeniden öğrencilere yaklaştı ve kulaklarına eğilerek tüfeklerini indirip rahata geçebileceklerini söyledi. Dediği ama birazdan çok yavaş, fark edilemeyecek kadar yavaş bir hareket başladı, öğrenciler ağır ağır birbirlerine yaklaştılar. Sıralar yumuşak ve saygılı bir biçimde sıklaştı, bu hareket ortamın ciddi havasını bozmadı, tersine daha da vurguladı. Sonra Teğmen Pitaluga'nın sesini duydular. Kadınla konuştuğunu hemen anladılar. Kuşkusuz, alçak sesle konuşmak için çaba harcıyor, beceremediği için tedirgin oluyordu. Boğuk bir sesi olduğundan, ayrıca da öteden beri erkekliğin bir belirtisinin de sert konuşma olduğuna inandığından, ağzından çıkan sözcükler sert iniş çıkışlardan oluşan bir akış yaratıyordu, bunların arasından ancak bazıları kulaklarına geliyordu, örneğin Arana adını sık sık duyuyorlardı, ama başlangıçta tanıyamadılar bu adı, çünkü ölü onlar için Köle'ydi. Kadın Teğmen'i duymuyor gibiydi, yakınmasını sürdürüyordu, bu da Teğmen Pitaluga'yı şaşkınlığa düşürüyor olmalıydı, zaman zaman sözlerine ara veriyor, uzun süren bir suskunluktan sonra yeniden konuşuyordu.

"Pitaluga ne diyor?" diye sordu Arrospide, dişlerinin arasından, dudaklarını kıpırdatmadan. Sıralardan birinin başındaydı. Takım kıdemlisinin hemen yanında olan Vallano, söylediğini yineledi, ardından Boa aynı şeyi yaptı, soru böylece sıranın sonuna ulaştı. Son öğrenci, Pitaluga'nın kadınla konuştuğu banka en yakın olanı, "Köle'yle ilgili bir şeyler anlatıyor," dedi. Ve duyduğu cümleleri, hiçbir şey eklemeden ve çıkarmadan, hatta sesleri bile taklit ederek yinelemeye koyuldu. Ama Teğmen'in konuşmasını aktarmak kolay değildi: "Parlak bir öğrenci, subay ve çavuşların saygısını kazanmış, arkadaşlarına örnek olmuş, çalışkan, öğretmenlerinin hep dikkatini çekmiş, yokluğu herkesi derinden sarstı, koğuşlara egemen olan

boşluk ve üzüntü, sıraya ilk giren her zaman oydu, disiplinli, asker ruhlu, dayanıklıydı, kusursuz bir subay olabilirdi, dürüst ve gözü pek, eğitimde tehlikelere atılan, kendisine verilen zorlu görevleri duraksamadan, gık çıkarmadan yerine getirirdi, hayatta böyle kazalar olur, acıyı yenmek gerekir, subaylar, öğretmenler ve öğrenciler ailesinin acısını paylaşıyorlar, aileye başsağlığı dilemek için Albay bizzat gelecek, cenaze töreninde gerekli saygı gösterilecek, sınıf arkadaşları tören üniformaları ve silahlarıyla törene katılacaklar, birinci takım gece nöbet tutacak, yurdumuz değerli bir evladını yitirdi, sabır ve boyun eğiş, anısı Kolej tarihinde yaşayacak, yeni gelenlerin yüreğinde yaşayacak, ailenin hiçbir şey için kaygılanmasına gerek yok, Kolej yönetimi cenazenin bütün masraflarını üstlenecek, bu elim kaza olur olmaz çelenkler yaptırıldı, en büyüğü, Albay'ın." Öğrenciler, kurdukları bu iletişim yoluyla, kadının kesintisiz mırıltısının yanı sıra, Teğmen Pitaluga'nın söylediklerini de duyuyorlardı, ara sıra, erkek sesleri Pitaluga'nın sözünü kesiyordu.

Daha sonra Albay geldi. Hızh, küçük küçük adımlarını sesinden tanıdılar. Pitaluga ve ötekiler sustular, kadının mırıltısı alçaldı, uzaklaştı. Kimse emir vermeden esas duruşa geçtiler. Tüfeklerini bedenlerine, pantolonlarının kenarındaki siyah şeride yapıştırdılar. Hiç kıpırdamadan, albayın tiz sesini dinlediler. Pitaluga'dan daha alçak sesle konuşuyordu, kulaktan kulağa telefon bağlantısı da kesilmişti; ancak sıranın en ucunda bulunanlar söylediklerini anlayabiliyorlardı. Onu göremiyorlardı, ama durunu kestirmek kolaydı, törenlerdeki tavrını takınmış olmalıydı: Mikrofonun önünde dimdik, bakışları gururlu ve hoşnut, önünde yazılı bir şeyler bulunmadığını belirtmek ister gibi elleri havaya kalkmış. Şimdi de mutlaka yine manevi değerlerden, kişileri sağlıklı ve etkin kılan askerlikten, düzenin temeli olan disiplinden söz ediyor

olmalıydı. Onu göremiyorlardı, ama törenlerde takındığı yüzü, küçük, etli ellerinin kadının kızarmış gözlerinin önünde hareket ettiğini, zaman zaman heybetli göbeğini çevreleyen kemerin üzerinde durduğunu, bacaklarınınsa, bedeninin ağırlığını daha rahat kaldırabilmek için iki yana ayrılmış olduğunu tahmin ediyorlardı. Verdiği örnekleri ve dersleri de tahmin ediyorlardı; tarihe altın harflerle yazılan zaferler, Bağımsızlık Savaşı ve Şili'ye karşı savaşta düşen şehitler, tehlikedeki vatan uğruna cömertçe kan döken ölümsüz kahramanlar. Albay sustuğunda, kadın artık inlemiyordu. Çok garip bir andı bu, kilise bambaşka bir havaya bürünmüştü. Öğrencilerden birkaçı tedirgin olarak birbirlerine baktılar. Ama sessizlik uzun sürmedi. Albay, ardında Teğmen Pitaluga ve koyu bir takım giymiş bir siville tabuta doğru ilerledi, üç adam bir an durup tabutu incelediler. Albay ellerini göbeğinin üzerinde kavuşturmuştu, alt dudağını uzatıp üst dudağını kapamış, gözkapaklarını yarıya indirmişti; bu ancak çok önemli olaylarda takındığı bir tavırdı. Teğmenle elinde beyaz bir mendil bulunan sivil, iki yanında duruyorlardı. Albay, Pitaluga'ya döndü, kulağına bir şeyler fısıldadı, ikisi sivile yaklaştı, adam birkaç kez başını salladı. Sonra kilisenin dip tarafına döndüler. O zaman kadın yeniden mırıldanmaya başladı. Teğmen, nöbeti devralmak üzere ikinci takımın beklediği avluya çıkmalarını işaret ettikten sonra bile, kadının ağıtını duyuyorlardı.

Dışarıya teker teker çıktılar. Oldukları yerde dönüp parmak ucunda kapıya ilerliyorlardı. Kadını görebilmek umuduyla sıralara kaçamak bakışlar fırlatıyorlardı, ama birkaç erkek, kadını görmelerini engelliyordu – Pitaluga'yla Albay dışında üç kişiydiler, ayakta duruyorlardı, son derece ciddi bir tavırla. Kilisenin karşısındaki yolda, üniformalarını giymiş, tüfeklerini almış ikinci takım öğrencileri duruyordu. Birinci takımdakiler birkaç metre

ötelerinde, çimenliğin kenarında sıraya girdiler. Takım kıdemlisi sıranın başından kafasını uzatarak düzgün dizilip dizilmediklerine baktı. Sonra mevcudu saymak üzere sola çıktı. Kımıldamadan, alçak sesle kadından, Albay'dan, cenazeden söz ederek bekliyorlardı. Birkaç dakika geçince Teğmen Pitaluga'nın onları unuttuğundan kuşkulanmaya başladılar. Arrospide bir aşağı bir yukarı yürümeye devam ediyordu. Subay kiliseden çıktığında kıdemli, dikkat komutu verdi ve subaya yaklaştı. Teğmen takımı koğuşa götürmesini söyledi kendisine, Arrospide hareket komutu vermek üzere başını çevirdiğinde, sıradan bir ses yükseldi: "Biri eksik." Teğmen, takım kıdemlisi ve öğrencilerden birkaçı dönüp bakarken başka sesler de yineliyordu: "Evet, biri eksik." Teğmen yaklaştı. Arrospide hızla sıraları denetliyor, emin olmak için parmağıyla sayıyordu. "Evet, Teğmenim," dedi sonunda, "yirmi dokuz kişiydik, şimdi yirmi sekiziz." O sırada biri bağırdı: "Şair eksik." "Fernandez eksik, Teğmenim," dedi Arrospide. "Kilisede var mıydı?" diye sordu Pitaluga. "Evet Teğmenim. Benim arkamdaydı." Pitaluga Arrospide'ye kendisini izlemesini işaret ederek, "Umarım o da ölmemiştir," dedi.

Kapıya vardıklarında gördüler onu. Sahının ortasında duruyordu, bedeni tabutu gizliyordu, ama çelenkler görünüyordu; tüfeğini hafifçe yana yatırmış, başını eğmişti. Teğmen'le takım kıdemlisi eşikte durdular. "Ne halt ediyor orada bu geri zekâlı?" dedi Subay. "Çabuk buraya getir onu." Arrospide ilerledi ve sivillerin yanından geçerken Albay'la göz göze geldi. Selam verdi, ama yüzünü hemen çevirdiğinden, Albay'ın selamına karşılık verip vermediğini göremedi. Arrospide kolunu tuttuğunda Alberto kıpırdamadı. Kıdemli bir an için görevini unutup tabuta bir göz attı. Tabutun kapağı da siyah, parlak bir tahtadan yapılmıştı, baş tarafındaki buzlu camdan bir yüzle bir kep belli belirsiz seçilebiliyordu.

Beyaz bir şeritle çevrelenmiş olan Köle'nin yüzü şiş ve kırmızı görünüyordu. Arrospide Alberto'yu sarstı, "Herkes sırada," dedi. "Teğmen kapıda seni bekliyor, ille de ceza mı almak istiyorsun?" Alberto karşılık vermedi, uyurgezer gibi Arrospide'yi izledi. Yola çıktıklarında Teğmen Pitaluga yanlarına geldi. "İt herif," dedi Alberto'ya. "Ne yaptığını sanıyorsun? Ölüleri seyretmek özel merakın mı yoksa?" Alberto karşılık vermedi ve yürümeye devam ederek arkadaşlarının bakışları arasında sırada yerini aldı. Birçoğu, ne olduğunu sordu. Ama o sorulara kulak vermedi, birkaç dakika sonra da, yanında yürüyen Vallano, herkesin duyabileceği bir sesle, "Şair ağlıyor," dediğinde farkına varmamış gibi göründü.

III

Artık iyileşti, hayatı boyunca bir ayağı sakat kalacak. Bir tarafı çok kötü incinmiş olmalı, bir kemik, bir kıkırdak ya da bir kas, ayağını düzeltmeye çalıştım, ama beceremedim, demir çubuk gibi kaskatıydı, ne kadar çekersem çekeyim, şu kadarcık oynatamadım. Bıraktığım anda da Taşaksız inlemeye, tepinmeye başlıyordu. Şimdi alıştı sayılır. Yürüdüğü zaman garip bir görünümü oluyor, sağa doğru sendeliyor, eskisi gibi koşamıyor da, biraz sıçrayıp duruyor. Çabuk yorulması doğal, üç ayağı üzerinde duruyor, artık topal o. Üstüne üstlük, sakatlanan ayağı ön ayağı, eskiden sevimli *minik* başını dayadığı ayağı, artık hiç eskisi gibi olamayacak. Takımda yeni bir ad taktılar ona, Bacaksız diyorlar şimdi. Sanırım Vallano uydurdu bu adı, işi gücü millete ad takmak. Taşaksız gibi her şey de değişti, Kolej'e geldiğim günden beri ilk kez bu kadar kısa sürede bu kadar çok olay oldu. Önce kimya sorularını araklayan *serrano* Cava'yı yakaladılar, disiplin kuruluna çıkardılar, apoletlerini söktüler. Şimdi köyünde, lamaların arasında olmalı zavallı. Daha önce takımdan kimse okuldan atılmamıştı, şansımız döndü, annemin dediği gibi, felaketler hep birbirini izler, şimdi haklı olduğunu anlıyorum. Cava'dan sonra, Köle'nin olayı. Amma boktan iş, yediği kurşunla kalsa neyse, bir de bilmem herhangi biri-

nin başına daha kötü bir şey gelmiş midir hayatta? Kendileri fark etmese de bütün bunlar herkesi çok değiştirdi, benim gözümden kaçmaz. Belki zamanla her şey eski haline döner, ama bugünlerde takım çok garip. Şair, örneğin, ne biçim değişti, kimse bulaşmıyor ona, kimse konuşmuyor bile onunla sanki domuz gibi surat asması olağanmış gibi. Artık hiç konuşmuyor. Arkadaşı gömüleli dört günü geçti, hayata dönebilirdi artık, ama daha da kötüleşti durumu. Tabutun yanı başına çakılıp kaldığı gün, "Bu herif kendine gelemeyecek," diye düşünmüştüm. Aslına bakılırsa, onun arkadaşıydı. Sanırım Köle'nin, yani Arana'nın Kolej'de başka da arkadaşı olmadı. O da son zamanlarda; eskiden Şair de onu kızdırırdı, herkes gibi ağzına sıçardı. Acaba ne oldu da birden yakınlaştılar, birbirlerinden hiç ayrılmamacasına hem de? Amma çok laf işittiler; Kıvırcık Köle'ye, "Hadi gene, kendine bir koca buldun," dedi. Öyleydi gerçekten de. Sürekli Şair'in dibindeydi, nereye gitse izliyordu, ötekiler duymasın diye hep kulağına fısıldardı. Rahat konuşabilmek için çimenliklere giderlerdi. Şair de Köle'yi kızdırdıklarında onu korumaya başlamıştı. Açık açık yapmıyordu, çünkü çok uyanıktır Şair. Biri Köle'nin canını sıktı mı, Şair hemen ona saldırıyordu, hemen her defasında da kazanıyordu, Şair saldırıya geçti mi tam bir kaplan kesilir, daha doğrusu kesilirdi. Şimdi kimsenin yüzünü görmek istemiyor, kimseyle şakalaşmıyor, hep tek başına, uyuyormuş gibi. Ondaki değişiklik çok belirgin, eskiden milletin ağzına sıçmak için fırsat kollardı. Biri Şair'i kızdırdı mı, savunmasını izlemek eğlenceli olurdu. Vallano, bir gün çüküyle oynayıp, "Şair, şununla ilgili bir şiir yazsana," demişti. Şair de, "Dur, düşüneyim, hemen söylerim," diye karşılık vermişti. Gerçekten de iki dakika sonra okumuştu şiiri: "Vallano'nun donundaki / Fasulye mi sandınız? / Fasulye değil, aldandınız / Ne fasulye ne de bezelye / Sevimli

minik bir pipi." İyi herifti, insanları güldürmeyi bilirdi, benimle çok uğraşırdı, bazen kafasını parçalamak gelirdi içimden. Taşaksız için de güzel şiirler yazmıştı, birini edebiyat defterime yazmıştım, hâlâ duruyor: "Taşaksız, küçük orospu / O sıcacık halinle / Boğazın tıkanmıyor mu? / Boa sana geçirince" Tuvaletlere, "Gelin, gelin bakın Boa nöbetteyken Taşaksızla ne yapıyor!" diye bağırarak girip bütün takımı ayağa kaldırdığı gece neredeyse öldürüyordum onu. Felaket bir herifti. Ama iyi dövüşemezdi, Gallo'yla kavga ettiği gün resmen duvara yapışmıştı. Ne yapsın, o da bütün kıyılılar gibi biraz hanım evladı, o kadar zayıf ki, kafa vurduklarında kafası kırılacak diye korkuyorum. Kolej'de fazla beyaz yok. Şair gene en iyilerinden. Ötekilerin her şeyden ödü patlar, hadi bakayım oradan beyaz çocuk, dikkat et de *cholo*'lar uf yapmasın sana. Bizim takımda yalnızca iki tane var, Arrospide de fena herif değildir, acayip inektir ama, üç yıl üst üste takım kıdemlisi oldu. Bir keresinde, Arrospide'yi dışarıda görmüştüm, kocaman kırmızı bir otomobilin içindeydi, son moda sarı bir gömlek vardı üzerinde, onu öyle iyi giyinmiş görünce ağzım açık kaldı, vay canına dedim, para babası bir beyaz bu, Miraflores'te oturuyor olmalı. Ama tuhaftır, takımdaki iki beyaz birbirleriyle konuşmazlar bile, Şairle Arrospide hiçbir zaman arkadaş olmadılar, hep ayrı takılırlar, acaba kendi dünyalarından söz etmekten korkuyorlar mı birbirlerine? Benim öyle kocaman kırmızı bir arabam, param olsaydı, hayatta Askeri Kolej'e girmezdim. Herhangi biri gibi burada ağızlarına sıçıldıktan sonra, paraları olmuş, neye yarar? Bir keresinde, Kıvırcık Şair'e, "Senin burada ne işin var? Papaz okulunda olmalıydın sen," demişti. Kıvırcık hep Şair'le ilgilenir, kim bilir; belki de kıskanıyordur onu, belki de aslında Şair olmak istiyordur onun gibi. Bugün bana dedi ki: "Farkında mısın, Şair hafiften tırlattı?" Gerçekten de öyle.

Deliler gibi hareket ettiği falan yok ama, hiçbir şey yapmaması garip. Bütün gün yatağına uzanıp uyuyormuş gibi yapıyor, bari gerçekten uyusa. Kıvırcık bakalım ne yapacak diye gidip bir öykü yazmasını istediğinde, "Artık öykü yazmıyorum, çek git başımdan," dedi. Bildiğim kadarıyla, mektup da yazmıyor, eskiden sürekli müşteri arardı, deliler gibi, belki de şimdi cepleri para doludur. Sabahları kalktığımızda, Şair hazırlanıp dışarı çıkmış oluyor, salı çarşamba, perşembe, bugün de öyle, ilk çıkan hep o, suratı asık, kimbilir nereye bakıyor, ayakta uyuyor. Masasındakiler yemek de yemediğini söylüyorlar. "Şair üzüntüden serseme döndü," demiş Vallano Mendoza'ya, "yemeğinin yarısından çoğunu tabağında bırakıyor. Satmıyor da, biri aldığında hiç aldırmıyor, tek söz etmeden tabağını uzatıyor." Arkadaşının ölümü onu mahvetti. Beyazların hepsi böyledir zaten, kuru gürültücü, erkek sanırsın, ama yürekleri kadın yüreğidir, kişiliksizdirler; bu da hasta oldu, Arana'nın ölümü en çok ona koydu.

Bu cumartesi gelecek mi? Askeri Kolej iyiydi, güzeldi, üniformaları falan da çok gösterişliydi, ama ne zaman çıkacağını bilmemek ne kötüydü. Teresa, San Martin Meydanı'ndaki kemerlerin altında yürüyordu; kahvelerle barlar müşteriyle dolup taşıyor, havada kahkahalar yankılanıyor, biralar tokuşturuluyor, masaların üzerinde minik duman bulutları geziniyordu. "Asker olmayacağını söyledi bana," diye düşündü Teresa, "Ama ya fikir değiştirir de Chorillos'taki okula giderse?" İnsan bir askerle evlenmeyi nasıl düşünebilir? Bütün hayatlarını kışlada geçirirler, bir savaş çıkınca da ilk ölenler onlardır. Üstelik sürekli bir yerlere atanırlar, taşrada oturmak korkunç, hele sivrisineklerle vahşilerin dolu olduğu ormanda! Zela Bar'ın önünden geçerken duyduğu iltifatlardan ürktü, orta yaşlı birkaç adam kendisine doğru kadehlerini kaldırdılar –ona kılıç gibi geldi– genç bir adam merha-

ba dedi, yolunu kesen bir sarhoşu sıyırıp geçti. "Yok, yok, asker olmayacak, mühendis olacak," diye düşündü Teresa. "Yalnız, beş yıl boyunca onu beklemem gerekecek. Oldukça uzun bir süre. Bir de sonra benimle evlenmekten vazgeçerse, yaşlanmış olacağım, kimse de yaşlı bir kıza âşık olmaz." Haftanın öbür günlerinde kemerlerin altı neredeyse ıssız olurdu. Öğlenleri, boş masaların, dergilerin sergilendiği gazetecilerin önünden geçerken yalnızca sokak köşelerindeki ayakkabı boyacılarını, bir görünüp bir kaybolan gazetecileri görürdü. Hızla yemek yemek üzere tramvaya binip vaktinde işe dönebilmek için acele ederdi. Buna karşılık cumartesi günleri, gürültülü, kalabalık kemerlerin altından daha yavaş geçerdi, hep önüne bakardı, ama gizli gizli mutlu olurdu; erkeklerin iltifatlarını duymak, öğleden sonra işe dönmek zorunda olmamak güzeldi. Oysa, önceki yıllarda, cumartesi günleri birer ıstıraptı. Annesi öteki günlerden daha çok sızlanır, söylenirdi, çünkü babası gece çok geç saatte dönerdi eve. Üzerinden öfke ve alkol taşarak annesinin üzerine çullanırdı. Gözleri ateş saçarak, gümbür gümbür sesiyle, dev yumrukları sıkılmış, evin içinde kafese kapatılmış bir hayvan gibi dolaşır, sendeler, yoksulluğa söver, iskemleleri devirir, kapılara çarpar, sonunda bitkin düşüp yere yığılırdı. O zaman annesiyle Teresa üzerindekileri çıkarır, üstünü örterlerdi, yatağa taşıyamayacakları kadar ağırdı. Bazen tek başına gelmezdi eve. Annesi şimşek gibi istenmeyen konuğun üzerine atılır, zavallı tırnaklarıyla yüzünü tırmalamaya çalışırdı. Babası Teresa'yı dizlerine oturtur, yabanıl bir neşeyle, "Baksana şunlara," derdi. "Güreşten daha zevkli." Sonunda bir gün, kadının teki şişeyle annesinin alnını yardı, hastaneye götürmek zorunda kaldılar. O günden sonra, annesi kendi köşesine çekildi, sessiz ezik bir kadın oldu. Babası başka bir kadınla eve geldiği zamanlar, omuzlarını silkip Teresa'nın elin-

den tutarak evi terk etmeye başladı. İkisi, teyzesinin oturduğu Bellavista'ya gider, pazartesi günü eve dönerlerdi. Ev iğrenç kokulu bir boş şişe hurdalığına benzerdi döndüklerinde, babası kusmukların arasında, yumrukları sıkılı uyuyor olur, uykusunda zenginlere söver, hayattaki haksızlıklardan dem vururdu, "İyi adamdı," diye düşündü Teresa. "Bütün hafta it gibi çalışırdı. Yoksul olduğunu unutmak için içerdi. Ama beni severdi, o olsa, terk etmezdi beni." Lima-Chorillos tramvayı cezaevinin kırmızımsı cephesini, Adalet Sarayı'nın beyaz yapısını geçti ve birden rahatlatıcı bir görünüm çıktı ortaya; dalları sallanan yüksek ağaçlar, durgun havuzlar, iki yanı çiçekli kıvrılan yollar, çimle kaplı yuvarlak bir açıklığın ortasında da, duvarları kireç boyalı, kabartmalı, pencereleri kafesli, insan başlarını temsil eden tunçtan tokmakları olan sayısız kapılı, büyüleyici bir köşk: Los Garifos Parkı. "Annem de kötü kadın değildi," diye düşündü Teresa. "Yalnız çok acı çekmişti." Babası bir hayır kurumunun hastanesinde öldükten sonra, annesi bir gece onu teyzesinin evine götürdü, kapının önünde öpüp, "Ben gitmeden kapıyı çalma. Bu rezil hayattan bıktım artık. Kendi hayatımı yaşamaya gidiyorum, Tanrı beni bağışlasın. Teyzen sana bakar," dedi. Tramvay Teresa'yı evine Expreso'dan daha yakında bıraktı. Ama tramvay durağından sonra, üstleri başları yırtık pırtık, yabanıl görünümlü, kaba saba şeyler söyleyen, hatta üstüne saldırmaya kalkan adamlarla dolu boş arsalardan geçmesi gerekiyordu. Bu kez kimse rahatsız etmedi onu. Yalnızca iki kadınla bir köpeğe rastladı; üçü de inatla, sinek bulutlarının arasında çöp tenekelerini karıştırıyorlardı. "Yemekten önce temizliği bitiririm," diye düşündü. Şimdi Lince'de, kasvetli küçük evler arasından yürüyordu. "Böylece öğleden sonram boş olur."

Sokağın köşesine geldiğinde, uzaktan koyu renk üniformalı silueti, beyaz şapkayı ve kaldırımın kenarındaki

deri çantayı gördü. O kadar kıpırtısızdı ki, Hükümet Sarayı'nın parmaklıklarının önündeki nöbetçileri hatırladı hemen. Ama onlar iriyarı adamlardı, göğüslerini şişirirler, boyunlarını uzatırlar, uzun çizmeleri ve süslü başlıklarıyla gururlanırlardı. Oysa Alberto'nun omuzları düşmüş, başı eğilmiş, bedeni gevşemişti. Teresa el salladığında görmedi. "Üniforma ne kadar yakışmış," diye düşündü Teresa. "Düğmeleri nasıl da parlıyor. Denizcilik okulundan bir öğrenci gibi." Aralarında birkaç metre kaldığında Alberto başını kaldırdı. Teresa gülümsedi, Alberto elini kaldırdı. "Ne olmuş böyle?" diye düşündü Teresa. Alberto tanınmayacak haldeydi, yaşlanmıştı. Kaşlarının arasında kalın bir çizgi vardı, gözkapakları iki kara lekeydi, elmacık kemikleri sanki solgun tenini yırtıverecekmiş duygusunu uyandırıyordu. Bakışları boş, dudakları kansızdı.

"Çıkalı çok oldu mu?" diye sordu Teresa, Alberto'nun yüzünü inceleyerek. "Öğleden sonra gelirsin sanıyordum."

Alberto karşılık vermedi. Boş, anlamsız gözlerle bakıyordu Teresa'ya.

"Üniforman çok yakışmış," dedi alçak sesle, birkaç saniye sonra.

"Üniformayı sevmiyorum," dedi Alberto, zorlama bir gülümsemeyle. "Evé gelir gelmez çıkarırım. Ama bugün Miraflores'e gitmedim."

Dudaklarını oynatmadan konuşuyordu, sesi zayıf ve düzdü.

"Ne oldu?" diye sordu Teresa. "Ne bu halin? Hasta mısın? Söylesene Alberto."

"Hayır," dedi Alberto gözlerini kaçırarak. "Hiçbir şeyim yok. Ama şu anda eve gitmek istemiyorum. Seni görmek istedim." Elini alnında gezdirdi, alnındaki kırışık kayboldu, ama yalnızca bir an için. "Sorunlarım var."

Teresa, ona doğru hafifçe eğilmiş, konuşmasını sür-

dürmesini istediğini belirtmek için sevecenlikle bakarak bekliyordu; ama Alberto dudaklarını sımsıkı kapamış, ağır ağır ellerini ovuşturuyordu. Birden Teresa'nın içini bir sıkıntı kapladı. Ne yapmalıydı, ne demeliydi ki ona güvensin, nasıl canlandırmalıydı onu, daha sonra onun hakkında ne düşünürdü? Yüreği güm güm atıyordu. Bir an daha duraksadı. Ansızın ona doğru bir adım atarak elini tuttu.

"Bize gel," dedi. "Bizde yemeğe kal."

"Yemeğe mi?" dedi Alberto şaşkınlıkla. Yeniden elini alnında gezdirdi. "Yok, yok, teyzeni rahatsız etme. Şuralarda bir şeyler atıştırır, sonra seni almaya gelirim."

"Gel, hadi gel içeri," diye üsteledi Teresa. "Çantasını aldı. "Deli misin? Teyzem rahatsız olmaz. Hadi."

Alberto onu izledi. Eşikte, Teresa elini bıraktı, dudaklarını ısırıp fısıldadı: "Seni üzgün görmek istemiyorum." Alberto'nun bakışları canlanır gibi oldu, minnetle gülümseyerek Teresa'ya eğildi. Aceleyle dudak dudağa öpüştüler. Teresa kapıyı çaldı. Teyzesi Alberto'yu tanıyamadı; çipil gözleriyle kuşkulu kuşkulu inceledi onu, şaşkınlıkla üniformasına baktı, sonra yüzünü tanıyınca gözleri ışıldadı. Gülümsediğinde, şişman yüzü daha da genişledi. Elini eteğine silip Alberto'ya uzattı, bu arada hiç durmadan konuşuyordu:

"Nasılsınız, Senor Alberto? Nasılsınız? Sizi görmek ne güzel! Bu güzel üniformayla tanıyamadım birden. Kim olabilir bu? diye soruyordum kendi kendime, çıkaramıyordum. Mutfağın dumanından kör olacağım yakında, inanır mısınız, yaşlılık da bir yandan. Girin, girin, Senor Alberto, sizi görmek büyük mutluluk."

İçeriye girer girmez, Teresa teyzesine döndü:

"Alberto bizimle yemeğe kalacak."

"Öyle mi?" dedi teyzesi, yıldırım çarpmışa dönmüştü. "Ne, ne dedin?"

"Bizimle yemeğe kalacak," diye yineledi Teresa.

Gözleriyle kadına şaşkınlığını açığa vurmaması, kabul ettiğini belirtmesi için yalvarıyordu. Ama teyzesi kendine gelemiyordu bir türlü; gözleri fal taşı gibi açılmış, alt dudağı sarkmış, alnı derin kırışıklıklarla dolmuştu, kendinden geçmişti. Sonunda hareket etti, yüzünde acı bir anlatımla buyurdu Teresa'ya:

"Gel benimle!"

Arkasına döndü ve bir devenin ağırlığıyla yürüyerek mutfağa girdi. Teresa hemen ardından gitti, perdeyi çekti ve aynı anda parmağını dudağına götürdü. Bu hareketi gereksizdi; zaten teyzesi bir şey söylemiyor, öfkeyle ona bakıp tırnaklarıyla tehdit ediyordu. Teresa kulağına fısıldadı:

"Çinli salıya kadar veresiye verir belki. Bir şey söyleme, duymasın seni, sonra her şeyi anlatırım sana. Bizde kalması gerek. Kızma, teyze, yalvarırım. Hadi, git, eminim veresiye verir."

"Sersem!" diye bağırdı teyzesi. Ama hemen sesini alçalttı. "Sersem. Delirdin mi? Öfkeden kudurtacak mısın beni? Çinli yıllardır veresiye mal vermiyor bana. Borcumuz var ona, dükkânına adımımı atamam. Sersem."

"Rica et, yalvar," dedi Teresa. "Bir şeyler yap."

"Sersem!" diye haykırdı teyzesi, sonra yine sesini alçalttı. "Yalnızca iki tabağımız var. Bir tek çorba mı vereceğiz? Ekmek bile yok."

"Hadi, teyze," diye yalvardı Teresa. "Sevdiklerinin başı için, ne olur!"

Teyzesinin karşılığını beklemeden salona döndü. Alberto bir iskemleye oturmuştu. Çantasını yere bırakmış, şapkasını da çantanın üzerine koymuştu. Teresa da onun yanına oturdu. Saçlarının kirli ve darmadağın olduğunu fark etti, ibik gibi havalanmıştı. Perde yeniden açıldı ve teyze dışarıya çıktı, öfkeden iyice kızarmış yüzüne bir gülümseme yayılmıştı.

"İşte geldim, Senor Alberto. Hemen döneceğim. İki dakikacığınızı rica ediyorum." Teresa'ya yiyecekmiş gibi baktı. "Git mutfakla ilgilen," dedi.

Kapıyı çarparak dışarı çıktı.

"Geçen cumartesi ne oldu?" diye sordu Teresa. "Niçin çıkmadın?"

"Arana öldü," dedi Alberto. "Salı günü gömdüler."

"Ne? Arana, köşede oturan çocuk mu? İnanamıyorum. Ricardo Arana'dan mı söz ediyorsun?"

"Kolej'de cesedin başında bekledik gece," dedi Alberto. Sesinde hiçbir duygu yoktu, yalnızca yorgunluk ifade ediyordu, yeniden dalıp gitti. "Evine götürmediler. Geçen cumartesi oldu. Eğitim sırasında." Atış talimi yapıyorduk. Başına bir kurşun isabet etti."

"Ama..." dedi Teresa, Alberto sustuğunda, ne yapacağını bilemiyordu. "Onu çok az tanıyordum. Yine de çok üzüldüm. Korkunç bir olay!" Bir elini Alberto'nun omzuna köydü. "Seninle aynı takımdaydı değil mi? Onun için mi bu kadar üzgünsün?" "Bir bakıma, evet," dedi Alberto yavaşça. "Arkadaşımdı. Üstelik..."

"Evet, evet," dedi Teresa. "Niye böyle değiştin? Başka bir şeyler mi oldu?"

Alberto'ya yaklaşıp yanağından öptü, Alberto kıpırdamadı bile, Teresa da kıpkırmızı bir yüzle doğruldu.

"Sana olağan mı geliyor?" dedi Alberto. "Sana olağan mı geliyor, böyle ölmesi? Konuşamadım bile onunla. O arkadaşı olduğumu sanıyordu, bense... Sana olağan mı geliyor?"

"Benimle niye böyle konuşuyorsun?" dedi Teresa. "Bana doğruyu söyle, Alberto. Niçin bana kızgınsın? Benimle ilgili bir şeyler mi söylediler sana?"

"Arana'nın ölmesi umurunda bile değil, değil mi? Duymuyor musun, Köle'den söz ediyorum. Niçin konuyu değiştiriyorsun? Bir tek kendini düşünüyorsun, hem..."

Sözünü yarıda kesti, çünkü Alberto'nun bağırdığını duyunca Teresa'nın gözleri dolmuş, dudakları titremeye başlamıştı. "Özür dilerim," dedi Alberto. "Saçmalıyorum. Sana bağırmak istemedim. Ama, öyle çok şey oldu ki sinirlerim berbat durumda. Ağlama, yalvarırım ağlama, Teresita."

Kızı kendine çekti, Teresa başını onun omzuna dayadı, bir süre öylece durdular. Sonra Alberto yanaklarını, gözlerini, dudaklarını uzun uzun öptü.

"Elbette üzüldüm," dedi Teresa. "Zavallıcık. Ama seni o kadar düşünceli gördüm ki korktum, bir şey yüzünden bana kızdın sandım. Sesini yükselttiğinde korkunçtu, seni hiç böyle öfkeli görmemiştim. Gözlerin çakmak çakmaktı!"

"Teresa, sana bir şey söylemek istiyorum."

"Evet," dedi Teresa, yanakları alev alevdi, büyük bir sevinçle gülümsüyordu. "Anlat bana, seninle ilgili her şeyi bilmek istiyorum."

Alberto birden ağzını kapadı ve yüzündeki acı, düş kırıklığına dönüştü.

"Ne oldu?" diye sordu Teresa. "Anlat bana, Alberto."

"Seni çok seviyorum."

Kapı açıldığında, aceleyle ayrıldılar, deri çanta devrildi, şapka yere düştü, Alberto kaldırmak için eğildi. Teyze saf saf Alberto'ya gülümsüyordu. Elinde bir paket vardı. O yemeği hazırlarken, Teresa bir yandan yardım ediyor, bir yandan da teyzesi görmeden Alberto'ya öpücükler gönderiyordu. Sonra havalardan, yazın geldiğinden, görülecek filmlerden söz ettiler. Yemek sırasında Teresa, teyzesine Arana'nın öldüğünü söyledi. Kadın bu trajediye yakınarak çığlıklar attı, art arda haç çıkardı, çocuğun annesine, babasına acıdı, özellikle zavallı annesine acıdı, Tanrı'nın nedense en büyük felaketleri en iyi ailelere gönderdiğini belirtti. Her an ağlayacak gibiydi, ama

kuru gözlerini ovuşturup hapşırmakla yetindi. Yemek bittiğinde, Alberto kalkacağını söyledi. Eşikte, Teresa yeniden sordu:

"Gerçekten bana kızmadın mı?"

"Hayır, yemin ederim. Sana niçin kızayım? Ama belki bir süre birbirimizi göremeyiz. Bana her hafta yaz, Kolej'e. Sana her şeyi daha sonra anlatırım."

Daha sonra, Alberto gözden artık kaybolduğunda Teresa'nın aklı karıştı. Ne demek istemişti, niçin böyle ayrılmıştı? O zaman, birden bir ampul yandı kafasında: "Başka bir kıza âşık oldu ve onu yemeğe çağıracağım için bana söylemeye cesaret edemedi."

İlki La Perla'da olmuştu. Sırık Higueras yürümekten rahatsız olup olmayacağımı, bir otobüse binmeyi mi yeğlediğimi sordu. Yapacağımız şey dışında her konudan söz ederek, konuşa konuşa Progreso Caddesi'nden aşağıya indik. Sırık'ın sinirli bir hali yoktu, tersine, her zamankinden daha rahat görünüyordu, beni yüreklendirmek istediğini düşündüm; ben korkudan ölmek üzereydim. Sırık kazağını çıkarıp havanın sıcak olduğunu söyledi. Bense donuyordum, her yanım titriyordu, işemek için üç kez durmak zorunda kaldım. Carrion Hastanesi'ne yaklaştığımız sırada, ağacın birinin arkasından bir adam çıktı. Yerimde sıçrayarak, "Sırık, aynasızlar!" diye bağırdım. Adam, bir gece önce Saenz Pena'daki barda Sırık'la birlikte olan heriflerden biriydi. O, Sırık'ın tersine, çok ciddi ve tedirgin görünüyordu. Sırıkla argo konuşuyordu, pek anlamıyordum söylediklerini. Yolumuza devam ettik, bir süre sonra Sırık, "Şuradan, kestirmeden gidelim," dedi. Yoldan ayrılıp tarlalara daldık. Ortalık kapkaraydı, ikide birde ayağım takılıyordu. Las Palmeras Caddesi'ne gelmeden, Sırık, "Burada durup yapacaklarımızı kararlaştı-

ralım," dedi. Oturduk, ne yapmam gerektiğini bana anlattı. Ev boştu, dama çıkmama yardım edeceklerdi. Bir bahçeye atlayacak, eve küçücük, camsız bir pencereden girecektim. Sonra onların içeriye girebilmesi için sokağa bakan pencerelerden birini açacak, çıkıp bulunduğumuz yere dönecektim. Onları orada bekleyecektim. Sırık yapacaklarımı birkaç kez yineledi, camsız pencerenin bahçenin neresinde bulunduğunu ayrıntılı bir biçimde anlattı. Evin her yanını ezbere biliyordu, odaları uzun uzun tarif etti. Yapacaklarım hakkında değil de, başıma gelebilecekler hakkında sorular sordum: "Kimsenin olmadığından emin misin? Ya köpek varsa? Isırırsa ne yaparım?" Sırık, büyük bir sabırla beni sakinleştirmeye çalışıyordu. Sonra ötekine dönüp, "Haydi, Culepe," dedi. Culepe Las Palmeras Caddesi'ne yöneldi, bir süre sonra onu gözden kaybettik. O zaman Sırık sordu: "Korkuyor musun?" "Evet," dedim, "biraz." "Ben de," dedi. "Takma kafana. Hepimiz korkuyoruz." Biraz sonra bir ıslık duyduk. Sırık ayağa kalkıp, "Haydi, ıslık çevrede kimse olmadığı anlamına geliyor," dedi. Titremeye başladım, "Sırık, ben galiba Bellavista'ya döneceğim," dedim. "Saçmalama," dedi. "Yarım saat sonra bütün iş bitmiş olacak." Caddeye çıktık, Culepe göründü yeniden. "Tam bir mezarlık gibi," dedi. "Bir kedi bile yok." Ev karanlıkta şato kadar görünüyordu. Duvarların çevresinde dolaştık, arka tarafa geldiğimizde, Sırık'la Culepe beni havaya kaldırdılar, saçaklara tutunup tırmandım. Tepeye vardığımda, korkum geçiverdi. Her şeyi çabuk çabuk yapmak istiyordum. Damın öbür yanına geçtim ve bahçedeki ağacın, Sırık'ın söylediği gibi duvara çok yakın olduğunu gördüm. Hiç ses çıkarmadan, bir yerlerim sıyrılmadan inebildim. Camsız pencere gerçekten minnacıktı, tel gerili olduğunu görünce korkuya kapıldım. "Kandırdı beni," diye düşündüm. Ama tel paslıydı, ittirir ittirmez açıldı. İçeri çok güçlükle geçe-

bildim, sırtım, bacaklarım çizildi, hatta bir ara sıkışıp kalacağımı sandım. İçeride hiçbir şey seçilemiyordu. Yürürken eşyalara, duvarlara çarpıyordum. Her odaya girdiğimde, sokağa bakan pencereleri bulacağımı sanıyor, koyu karanlıktan başka bir şey göremiyordum. O kadar sinirliydim ki, gürültü edip duruyor, yönümü bulamıyordum. Dakikalar hızla geçiyor, pencereleri bir türlü bulamıyordum. Bir ara bir masaya çarptım, bir vazo, ya da buna benzer bir şeyi düşürdüm, paramparça oldu. Bir köşede ince ışık çizgileri gördüğümde ağlamaklı oldum, pencereleri bulamayışımın nedeni, kalın perdelerin çekili oluşuydu. Dışarıya bir göz attım, Las Palmeras Caddesi'ydi gerçekten, ama ne Sırık ne de Culepe ortalıkta görünüyordu, dayanılmaz bir korku kapladı içimi. "Tamam, polisler geldi, beni burada tek başıma bıraktılar," diye düşündüm. Ortaya çıkarlar mı diye bir süre sokağa baktım. Sonra umudu iyice kestim, kendi kendime dedim ki ne yapalım, alt tarafı ergin değilim, ıslah evine gönderirler beni. Pencereyi açıp sokağa atladım. Ayağım yere henüz değmişti ki, ayak sesleri, ardından da Sırık'ın sesini duydum. "Aferin, lan. Şimdi çimenliklere koş, yerinden kıpırdama," diyordu. Koşarak caddeyi geçip çimenlere uzandım. Birden polisler gelirse ne yapacağımı düşünmeye koyuldum. Zaman zaman bulunduğum yeri unutuyordum, bütün bunlar bir düş gibi geliyordu, yatağımda sanıyordum kendimi, Teresa' nın yüzü gözlerimin önüne geliyor, onu görmek, konuşmak istiyordu canım. Bunları düşünürken öyle dalmışım ki Sırık'la Culepe'nin geldiğini duymadım. Bellavista'ya, tarlaların, çimenlerin arasından, Progreso Caddesi'ne çıkmadan döndük. Sırık epeyce bir şeyler araklamıştı. Carrion Hastanesi'nin karşısındaki ağaçların altında durduk, Sırık'la Culepe küçük küçük paketler yaptılar. Kente girmeden onlar ayrıldılar. Culepe, "Sen de böylece siftahını yapmış oldun, asla-

nım," dedi. Sırık'ın bana verdiği birkaç paketi giysilerimin arasına sakladım, sonra pantolonlarımızı silkeledik, toza toprağa bulanmış ayakkabılarımızı temizledik. Sonra da acele etmeden meydana kadar yürüdük. Sırık bana fıkralar anlatıyor, ben deliler gibi gülüyordum. Beni evimin kapısına kadar geçirdi. "Çok iyiydin," dedi. "Yarın görüşürüz, payına düşeni veririm sana." Paraya hemen ihtiyacım olduğunu söyledim, az bir şey de olsa. On sol verdi bana, "Bu yalnızca bir avans," dedi. "Bu gece çaldıklarımızı satabilirsem yarın daha da veririm." Daha önce hiç bu kadar param olmamıştı. On solle neler neler yapabileceğimi düşündüm, aklıma bir yığın şey geliyordu, ama hiçbirinde karar kılamıyordum. Emin olduğum tek şey, ertesi gün Lima'ya gitmek için beş riyal harcayacağımdı. "Ona bir armağan alırım," diye düşündüm. Saatler boyunca, en güzel armağanın ne olabileceğini düşündüm. Defterle tebeşirden, şeker ve kanaryaya kadar en tuhaf şeyleri geçirdim aklımdan. Ertesi sabah okuldan çıktığımda hâlâ bir şey seçememiştim. Sonra, bir keresinde fırını işleten adamdan bir dergiyi ödünç aldığını hatırladım. Bir kitapçıya girip üç dergi aldım; ikisinde macera öyküleri, birinde de aşk öyküleri vardı. Tramvayda giderken kendimden çok hoşnuttum, bir sürü şey geliyordu aklıma. Onu her zamanki gibi Alfonso Ugarte Sokağı'ndaki dükkânın önünde beklemeye başladım, göründüğünde hemen yanına gittim. El sıkıştık ve okulundan söz etmeye başladı. Dergiler koltuğumun altındaydı. Bolognesi Meydanı'nı geçtiğimiz sırada, bir süredir gözucuyla süzmekteydi onları, "Dergi mi onlar? Ne güzel! Okuduktan sonra bana verir misin?" dedi. "Senin için aldım onları," diye karşılık verdim. "Gerçekten mi?" diye sordu. "Elbette," dedim, "alsana." "Çok teşekkür ederim," deyip bir yandan yürürken bir yandan da dergilere göz gezdirdi. Önce aşk öykülerinin bulunduğu dergiye baktığına ve

en uzun onu karıştırdığına dikkat ettim, "Keşke üç tanesini de aşk öykülerinden alsaydım, maceralar ilgisini çekmiyor," diye düşündüm. Arica Caddesi'ne geldiğimizde, "Okuyunca sana veririm, sen de okursun," dedi. Sevineceğimi söyledim. Bir süre konuştuk. Birden, "Çok iyi yüreklisin," dedi bana. Ben gülmeye başladım, "O kadar emin olma," dedim.

"Söylemeliydim ona, kimbilir, belki de bir öğüt verirdi; şimdi yapacağım daha mı kötü, bir tek ben mi zarar göreceğim? Eminim, kim emin olabilir ki? Beni kandıramazsın, hayvan herif, suratından ruhunu okuyorum, emin ol, pahalıya mal olacak bu sana. Ama acaba yapmalı mıyım?" Alberto baktı ve şaşkınlıkla, Leoncio Prado öğrencilerinin 28 Temmuz törenleri için sıralandıkları geniş çimenlik alanı gördü önünde. Champ de Mars'a nasıl gelmişti? Boş alan, nemli soğuk, sis, gri bir yağmur gibi kente inen alacakaranlık, hepsi ona Kolej'i hatırlatıyordu. Saatine baktı: Üç saattir boş boş dolaşıyordu demek. "Eve gideyim, yatayım, doktoru çağırayım, bir hap alayım, bir ay boyunca uyuyayım, her şeyi unutayım, Teresa'yı, Kolej'i, adımı, hayatım boyunca hasta olayım yeter ki hatırlamayayım." Dönüp geldiği yolu geri yürüdü. Jorge Chavez'in heykelinin yakınında durdu; karanlıkta, küçük üçgen ve uçan şekiller sanki zift'ten dökülmüş gibi görünüyordu. Bir otomobil akını caddeyi tıkadı, başka yayalarla birlikte köşede bekledi. Ama otomobiller durup, çevresindekiler otomobil tamponları duvarının önünden caddeyi geçtiklerinde o, aptal aptal trafik lambasını seyretti. "Geriye dönüp sıfırdan başlayabilse insan, örneğin o gece, Jaguar nerede? diye sorabilsem, yok dediğinde ciao, bana ne ceketini çalmışlarsa, herkes kendi başının çaresine baksın, işte, o kadar, rahat olurdum, derdim olmazdı, annemi dinliyor olurdum şimdi, Albertino, baban hep aynı, gece gündüz kötü kadınlarla,

gece gündüz orospularla, zavallı yavrum, hep aynı, hep." İşte şimdi 28 Temmuz Caddesi'ndeki Expreso durağına geldi, barı geçti. Göz ucuyla baktı bara, ama gürültüyü, çiğ ışığı, sokağa taşan dumanı hatırladı. Bir Expreso geldi, bekleyenler bindiler, şoför, "Sen binmiyor musun?" diye sordu, ama Alberto duymamış gibi bakmaya devam edince omuzlarını silkip kapıyı kapadı. Alberto arkasını dönüp caddenin aynı bölümünü üçüncü kez arşınladı. Barın kapısına geldiğinde, içeri girdi. Gürültü her yandan saldırıyordu, ışık gözlerini kör ediyordu, birkaç kez gözlerini açıp kapadı. Alkol ve tütün kokan bedenlerin arasından geçip tezgâha ulaşmayı başardı. Telefon rehberini istedi. "Yavaş yavaş yemeye başlamışlardır, gözlerinden başlamışlardır, yumuşacıktır gözler, boynuna da geçmişlerdir, burnunu, kulaklarını yiyip bitirmişlerdir, tırnaklarının içine girip ziyafet çekiyorlardır, ne biçim şenlik yapıyorlardır. Onu yemeye başlamadan, gömmeden, ölmeden, önce, daha önce telefon etmeliydim." Bardaki gürültü işkence gibi geliyordu ona, sıra sıra adlar arasında aradığını bulacak kadar dikkatini toplayamıyordu. Sonunda buldu. Almacı kaldırdı, ama tam numarayı çevirecekken, eli havada asılı kaldı; keskin bir düdük sesi kulaklarında yankılanıyordu. Bir metre ötede, tezgâhın arkasında, yakası buruşuk beyaz bir ceket gördü. Numarayı çevirip dinledi: Bir sessizlik, bir düdük, bir sessizlik. Çevresine bir göz attı. Barın bir köşesinde bir adam bir kadının şerefine kadeh kaldırdı; başkaları onu izleyip bir adı yinelediler. Telefon düdüğü eşit aralıklarla çalmaya devam diyordu. "Buyurun, kiminle görüşüyorum?" dedi bir ses. Dili tutuldu, boğazı kocaman bir buz kalıbıydı sanki. Karşısındaki beyaz gölge hareket etti, yaklaştı. "Teğmen Gamboa'yla görüşmek istiyordum," dedi Alberto. "Amerikan viskisi boktan viski, İngiliz viskisi iyi viski," dedi gölge. "Bir dakika, çağırayım," dedi ses. Al-

berto'nun arkasında kadeh kaldıran adam bir söyleve girişmişti. "Adı Leticia, onu sevdiğimi utanmadan söylüyorum, tamam mı! Evlenmek ciddi bir olaydır. Ama ben bu yavruyu seviyorum, onun için evleniyorum onunla, tamam mı!" "Viski," diye ısrar ediyordu gölge. "İskoç viskisi. İyi viski. İskoç, İngiliz, fark etmez. Amerikan viskisi değil, İskoç ya da İngiliz." "Alo," diye bir ses duydu. Ürperdi ve almacı biraz uzaklaştırdı yüzünden. "Evet," dedi Teğmen Gamboa, "kiminle görüşüyorum?" "Tatlı hayat bitti, yok artık, tamam mı! Bundan sonra ciddi olacağız, her zaman. Yavruyu memnun etmek için sıkı çalışıp para kazanacağız." "Teğmen Gamboa?" dedi Alberto. "Montesierpe *pisco*'su boktan *pisco*, Motocachi *pisco*'su iyi *pisco*," dedi gölge. "Evet, benim. Kiminle görüşüyorum?" "Bir öğrenciniz," dedi Alberto. "Beşinci sınıftan bir öğrenciniz." "Ne istiyorsun?" "Bence dünyanın en iyi *pisco*'su," dedi gölge, sonra düzeltti, "ya da en iyilerinden biri, Motocachi *pisco*'su." "Adın nedir?" dedi Gamboa. "On tane çocuğum olacak. Hepsi de oğlan. Her birine bir arkadaşımın adını vereceğim, tamam mı! Kendi adımı vermeyeceğim hiçbirine, yalnızca sizlerin adlarını vereceğim." "Arana öldürüldü," dedi Alberto. "Kimin yaptığını biliyorum. Evinize gelebilir miyim?" "Adın?" dedi Gamboa. "Bir balinayı öldürmek mi istiyorsun? Motocachi *pisco*'su içireceksin." "Alberto Fernandez, Teğmenim. Birinci takım. Sizi görmeye gelebilir miyim?" "Hemen gel," dedi Gamboa, "Bolognesi Sokağı, 327. Barranco." Alberto telefonu kapadı.

Herkes değişti, belki ben de farkında olmadan değişmişimdir. Jaguar tanınamayacak halde, insanın ödü patlıyor. Sürekli sinirli, konuşamıyoruz onunla, bir soru sormaya kalksak ya da bir sigara istesek, sanki donunu

indirmişiz gibi davranıyor, sövüp saymaya başlıyor. Hiçbir şeyi kaldıramıyor, en ufak bir şey için pat diye kızıveriyor, kavgadan önceki kahkahasını patlatıyor, sakinleştirmek gerekiyor o zaman, Jaguar, ne oluyorsun, canını sıkmaya gelmedim ki, sinirlenme, kızman için bir neden yok. İstediğimiz kadar alttan alalım, en küçük şey için bile dövüşüyor; bugünlerde epey adamı dövdü. Üstelik yalnızca takımdakilere karşı böyle değil, Kıvırcık'la bana da aynı biçimde davranıyor, bizimle böyle olmasına inanamıyorum, eninde sonunda çetedeniz. Ama Jaguar *serrano* olayından sonra değişti, uzun süredir farkındayım bunun. Aldırmadığını göstermek için istediği kadar gülsün, dalga geçsin, *serrano* Cava'nın okuldan atılışı bütünüyle değiştirdi onu. Böyle öfke nöbetleri geçirdiğini daha önce hiç görmemiştim, yüzü garip bir biçimde seğiriyordu, sonra o söyledikleri; her yanı ateşe vereceğim, hepsini geberteceğim, bir gece subayların binasını yakacağız, Albay'ın karısını deşip bağırsaklarından kravat yapmayı isterdim. *Serrano*'yu içeri attıklarında gammazlayanı bulmaya çalıştığımızdan beri çete çok uzun süredir toplanmadı. Haksızlık bütün bu olanlar, *serrano* orada lamalarla, anası bellenmiş, gammazlayan da keyifle göbeğini kaşıyor olmalı, kim olduğunu kolay kolay bulamayacağız, eminim. Kimbilir, belki de subaylar para verip konuşturmuşlardır. Jaguar diyordu ki, "Kim olduğunu bulmak için iki saat yeter, üç saat değil, hatta daha da az, bir saat yeter, gözümüzü açmamız yeterli, gammazcıları anında saptarız." Hepsi hikâye, *serrano*'ları gözüyle, burnuyla bulur insan, ama öteki orospu çocuklarına gelince, onlar kendilerini gizlemeyi iyi bilirler. Eminim Jaguarı yiyip bitiren bu. Ama hiç olmazsa bizimle birlikte olmalıydı, her zaman arkadaşı olduk onun. Tek başına ne yapmaya çalıştığını anlamıyorum. Yanına yaklaşsak suratını asıyor, sanki her an üstümüze atlamaya, ısırmaya

hazır, gerçekten de takma adı tam tamına uyuyor ona, daha iyi bir ad bulunamazdı. Bundan sonra ona yaklaşmak için bir adım bile atmayacağım, kıçını yalamak için yapıyorum sanacak, oysa ben arkadaşça konuşmaya çalışıyordum onunla. Dün ucuz kurtulduk, niçin kendimi tuttuğumu bilmiyorum, onu durdurup yerine oturtmalıydım, korkmuyorum ondan. Yüzbaşı hepimizi toplantı salonuna götürüp Köle'den söz etmeye koyulduğunda; orduda hataların bedeli ağırdır, kafanıza şunu iyi yerleştirin, Silahlı Kuvvetler'desiniz, hayvanat bahçesinde değil, yoksa, aynı şey sizin de başınıza gelebilir, savaşta olsaydık, arkadaşınız sorumsuzluğu yüzünden vatana ihanet etmiş sayılırdı, bok, insan sinir oluyor, bir ölüye böyle yüklendiklerini görünce. Piraya, pislik herif, kafana bir kurşun yesen ne kadar sevinirdim. Ama sinirlenen yalnız ben değildim, herkesin suratı görülmeye değerdi. "Jaguar," dedim, "bir ölünün arkasından böyle konuşulur mu? Şarkı söylemeye başlayıp sesini bastırsak ya!" "Kapa çeneni, salak herif," dedi. "İşin gücün saçmalamak. Bundan sonra da ben sana bir şey sormadıkça ağzını açma." Hasta herif, sağlıklı biri böyle davranmaz, kafadan sakat, zırdeli. Sana ihtiyacım var sanma, Jaguar, vakit geçirmek için birlikteydim seninle, ama şimdi ihtiyacım yok artık sana, kısa bir süre sonra bu çöplüğün adını bile anmayacağız, birbirimizin de suratını görmeyeceğiz. Kolej'i bitirdikten sonra buradan kimseyi görmeyeceğim bir daha, Taşaksız dışında; elbette, kim karışır, Taşaksız'ı da götürürüm yanımda.

Alberto Barranco'nun dingin sokaklarında yüzyılın başından kalma, rengi solmuş, büyük bahçeli evlerin arasında yürüyordu. Yüksek ve gür yapraklı ağaçların kaldırıma düşen gölgeleri örümcekleri hatırlatıyordu. Zaman

zaman tıklım tıklım bir tramvay geçiyordu yoldan, insanlar somurtkan bir anlatımla pencereden bakıyordu. "Ona her şeyi anlatmalıydım, bak, ne olduğunu anlamaya çalış, sana âşıktı, babam gece gündüz orospularla, annem haçını boynuna takmış tespih çekiyor, dua okuyor, Cizvitlere günah çıkartıyor, Pluto'yla Bébé birinin evinde söyleşiyorlar, salonda plak dinliyorlar, dans ediyorlar, teyzen mutfakta kendi kendini yiyip bitiriyor, ona gelince, seni görmek için sokağa çıkmak istediği, babası da izin vermediği için, kurtlar kemiriyor onu, anlıyor musun, olağan mı geliyor sana?" La Laguna durağında tramvaydan inmişti. Çimenlerin üzerinde, ağaçların altında, çiftler, aileler gecenin serinliğini içlerine çekiyor, havuzun kıyısında, kımıltısız sandalların yakınında, sivrisinekler vızıldıyordu. Alberto parkın içinden geçti, çocuk bahçesini aştı; caddenin ışıkları, salıncakları ve barfiksi aydınlatıyordu, kaydırak, trapezler ve ip merdiven karanlıktaydı. Işıklı yere gelinceye kadar yürüdü, sonra oradan geçmemek için yolunu değiştirdi, pek uzakta olmayan, duvarları krem rengi, ötekilerden daha yüksek, sokak lambasının eğik ışıklarıyla aydınlanmış bir evin arkasında olduğunu tahmin ettiği Malecon'a doğru ilerledi. Malecon'a geldiğinde parmaklıklara yaklaşıp baktı: Barranco'da deniz, La Perla'daki gibi değildi; orada deniz sürekli canlıydı, gece öfkeyle mırıldanırdı, oysa burada deniz sessizdi, dalgasızdı, bir göldü. "Sen de suçlusun, öldüğünü sana söylediğimde ağlamadın, üzülmedin. Sen de suçlusun, onu Jaguar'ın öldürdüğünü söyleseydim sana, vah zavallı, derdin, bir jaguar mı, gerçek bir jaguar mı? O senin için deli oluyordu, sense ağlamadın bile. Sen suçluydun, ama senin için önemli olan tek şey benim ciddi oluşumdu. Suçlusun, benim ciddi oluşum. Altın Ayaklar orospunun teki, ama yüreği seninkinden geniş."

İki katlı, çiçeksiz bir bahçeye bakan balkonları olan, eski bir yapıydı. Dümdüz bir yol, paslı parmaklıkları giriş kapısına bağlıyordu, kapı eski, işlemeliydi, hiyeroglife benzer, anlaşılmaz biçimler vardı üzerinde. Alberto eliyle vurdu kapıya. Biraz bekledi, sonra zili gördü, parmağını hafifçe dokundurup çekti. Ayak sesleri duydu. Esas duruşa geçti.

"Gir," dedi Gamboa eşikten geriye çekilerek. Alberto girdi, kapının kapanırken çıkardığı sesi işitti. Teğmen yanına gelip yarı karanlığa gömülmüş uzun bir koridor boyunca ilerledi. Alberto parmak ucunda Teğmen'i izliyordu. Gamboa'nın omzu neredeyse Alberto'nun yüzüne değiyordu. Birden dursa, çarpacaklardı. Ama Teğmen durmadı, koridorun sonuna geldiklerinde elini uzatarak bir kapıyı açtı ve bir odaya girdi. Alberto koridorda bekliyordu. Gamboa, ışıkları yaktı. Girdiği yer salondu. Duvarlar yeşildi, yaldızlı çerçeveli resimler asılıydı. Adamın biri bir sehpanın üzerinden inatla Alberto'ya bakıyordu. Sararmış, eski bir fotoğraftı bu, adamın favorileri, kocaman bir sakalı, incecik burulmuş bıyıkları vardı.

"Otur," dedi Gamboa, bir koltuğu işaret ederek. Alberto oturdu, bedeni bir döşekteymiş gibi gömüldü. Tam o sırada, şapkasını çıkarmamış olduğunu hatırladı. Çıkarıp bir özür mırıldandı. Ama Teğmen onu işitmedi, sırtı dönüktü, kapıyı kapatıyordu. Sonra dönüp karşısına, ince bacaklı bir iskemleye oturup ona baktı.

"Alberto Fernandez, birinci takım dedin, öyle değil mi?" dedi Gamboa. "Evet, Teğmenim."

Alberto koltuğunda hafifçe öne çıktı, koltuk yayları belli belirsiz gıcırdadı.

"Peki," dedi Gamboa. "Dinliyorum." Alberto yere baktı. Halının desenleri mavi ve krem rengiydi, bir çemberin içinde daha küçük bir çember. Saydı: On iki çember ve en ortada gri bir nokta. Gözlerini kaldırdı; Teğ-

men'in arkasındaki komodinin üzeri mermer kaplıydı, çekmecelerin kulpları madeniydi.

"Bekliyorum," dedi Gamboa.

Alberto yeniden halıya baktı.

"Arana kaza sonucu ölmedi," dedi. "Öldürdüler onu. Öç almak için, Teğmenim."

Gözlerini kaldırdı. Gamboa kıpırdamamıştı, hiçbir şey belli etmeyen yüzünden ne şaşkınlık okunuyordu, ne de merak. Hiçbir soru yöneltmedi. Ellerini dizlerine koydu, ayakları ayrık duruyordu. Alberto Teğmen'in oturduğu iskemlenin ayaklarının, bir hayvanın ayaklarını temsil ettiğini fark etti, yassı ayakları, pençeleri vardı.

"Öldürdüler onu," diye yineledi. "Çete'nin işiydi. Nefret ederlerdi ondan. Bütün takım nefret ederdi ondan, nedeni yoktu, kimseyi rahatsız etmezdi. Ama nefret ederlerdi, çünkü kavgalara, mavralara katılmazdı. Delirtirlerdi onu, sürekli uğraşırlardı sonunda da öldürdüler."

"Sakin ol," dedi Gamboa. "Sırayla anlat. Rahat konuşabilirsin."

"Evet Teğmenim," dedi Alberto. "Subayların koğuşlarda olup bitenlerden haberi yok. Hepsi Arana'ya karşıydı, ceza almasına neden olurlar, bir dakika bile rahat bırakmazlardı. Şimdi rahat ettiler. Çete'nin işiydi, Teğmenim."

"Bir dakika," dedi Gamboa, Alberto ona baktı. Teğmen iskemlenin ucuna ilişip çenesini avcuna dayamıştı. "Takımdaki bir öğrencinin bilerek Arana' ya ateş ettiğini mi söylemek istiyorsun? Söylemek istediğin bu mu?"

"Evet, Teğmenim."

"Bu öğrencinin adını bana söylemeden önce," dedi Gamboa sakin bir tavırla, "seni bir konuda uyarmam gerek. Bu çok ciddi, önemli bir suçlama. Sanırım bunun olabilecek bütün sonuçlarının farkındasındır. Ayrıca, sanırım söyleyeceklerin konusunda da herhangi bir kuş-

kun yoktur. Bu tür bir suçlama oyun değildir. Beni anlıyor musun?"

"Evet, Teğmenim," dedi Alberto. "İyi düşündüm. Sizinle daha önce konuşmadım, çünkü korkuyordum. Ama artık korkmuyorum."

Devam etmek için ağzını açtı, ama devam etmedi. Alberto'nun gözlerini bir an bile ayırmadan seyrettiği yüzün çizgileri düzgündü, güvenliydi. Birkaç saniye sonra çizgiler birbirine karıştı, Teğmen'in teni beyazlaştı. Alberto gözlerini kapadı, bir an için Köle'nin solgun, sarımsı yüzünü, tedirgin gözlerini, çekingen dudaklarını gördü. Yalnız onun yüzünü gördü, sonra, gözlerini açıp yeniden Gamboa'nın yüzüyle karşılaştığında, çimenlik, alan, lama, kilise, koğuştaki boş yatak, hepsi tek tek aklından geçti.

"Evet, Teğmenim," dedi. "Sorumluluğunu üzerime alıyorum. Onu Jaguar öldürdü, Cava'nın öcünü almak için."

"Nasıl?" dedi Gamboa. Eli kenara düştü, gözlerinde şimdi şaşkınlık okunuyordu.

"Bütün bunlar ceza yüzünden oldu, Teğmenim. Kırılan cam yüzünden. Onun için çok önemliydi, ötekiler için olduğundan çok daha önemliydi çıkmak. Önce pijamasını çaldılar. Bir sonraki hafta, kimya sınavında bana kopya verdiği için siz ceza verdiniz. Umutsuzdu, mutlaka çıkması gerekiyordu, anlıyor musunuz, Teğmenim?"

"Hayır," dedi Gamboa. "Hiçbir şey anlamıyorum."

"Demek istiyorum ki, âşıktı, Teğmenim. Köle'nin arkadaşı yoktu, bunu unutmamak gerek, kimseyle arkadaşlığı yoktu. Kolej'deki üç yılını kimseyle konuşmadan geçirdi. Herkes rahatsız ederdi onu. Bir genç kızla buluşmak için çıkmak istiyordu. Ona neler yaptıklarını tahmin edemezsiniz. Eşyalarını çalarlar, sigaralarını zorla alırlardı."

"Sigaralarını mı?" dedi Gamboa.

"Kolej'de herkes sigara içer," dedi Alberto saldırgan bir tavırla. "Adam başı günde bir paket. En azından. Subayların olup bitenlerden haberi bile yok Herkes Köle'yi rahatsız ederdi, ben de. Ama sonra arkadaş oldum onunla, tek arkadaşıydım. Sorunlarını anlatırdı bana. Ona en kötü oyunları oynarlardı, çünkü dayaktan korkardı. Şaka falan değildi, Teğmenim. Uyurken üzerine işerlerdi, ceza alması için üniformasını kesip biçerlerdi, yemeğine tükürürler, sıraya ilk giren o olsa bile en arkaya atarlardı."

"Kim yapardı bunları?" diye sordu Gamboa.

"Herkes, Teğmenim."

"Sakin ol şimdi. Bütün bunları sırayla anlat."

"Kötü biri değildi o," diye sözünü kesti Alberto. "Ceza aldığında, dışarı çıkamadığında deli gibi olurdu. Bir aydır hiç çıkmamıştı. O kız da ona mektup yazmıyordu. Ben de çok büyük kötülük ettim ona Teğmenim, çok büyük kötülük ettim."

"Dur, yavaş ol," dedi Teğmen. "Sinirlerine hâkim ol."

"Başüstüne, Teğmenim. Sınavda bana kopya verdiği için ona ceza verdiğiniz günü hatırlıyor musunuz? O gün o kızla sinemaya gidecekti. Benimle bir mesaj gönderdi. Ben kazık attım ona. O kız benim sevgilim şimdi."

"Tamam," dedi Gamboa "Şimdi anlamaya başlıyorum."

"O hiçbir şey bilmiyordu," dedi Alberto. "Ama onu görmeyi o kadar çok istiyordu ki, çılgına dönmüştü. Niçin ona mektup yazmadığını merak ediyordu. Kırılan cam yüzünden verilen ceza aylar sürebilirdi. Cava'nın yaptığını hiçbir zaman öğrenemezdiniz, eğer biz istemezsek, koğuşlarda olan bitenden subayların asla haberi olmaz, Teğmenim. Ayrıca o, ötekiler gibi değildi, duvardan atlamaya cesaret edemezdi."

"Duvardan atlamaya mı?"

"Herkes duvardan atlar, Köpekler bile. Birinin duvardan atlamadığı tek gece yoktur. Bir tek o atlamazdı, Teğmenim. Bu yüzden Teğmen Huarina'ya gidip Cava'yı ele verdi. Hiçbir zaman bir gammazcı olmadı. Yalnızca çıkmak için yaptı bunu. Çete de olayı fark etti. Anladıklarından eminim."

"Bu çete hikâyesi nedir?" dedi Gamboa.

"Takımdan dört kişi, Teğmenim. Daha doğrusu, Cava kovulduktan sonra, üç. Sınav sorularını, üniformaları çalarlar, sonra satarlar. Ticaret yaparlar. Her şeyi de pahalıya satarlar, sigarayı, içkiyi."

"Çıldırdın mı sen, neler sayıklıyorsun?"

"Pisco ve bira, Teğmenim. Söyledim ya, subayların hiçbir şeyden haberi yok. Dışarıda içtiğimizden daha çok içeriz Kolej'de. Geceleri. Hatta bazen ders aralarında. Cava'nın ele verildiğini öğrendiklerinde, çete küplere bindi. Ama Arana gammazcı değildi, bizim koğuşta hiç gammazcı yoktu. Bu yüzden öldürdüler onu, öç almak için."

"Kim öldürdü?"

"Jaguar, Teğmenim. Öteki ikisi, Boa'yla Kıvırcık da birer hayvandır, ama onlar olsa ateş etmezdi. Jaguar ateş etti."

"Jaguar kim?" dedi Gamboa. "Öğrencilerin takma adlarını bilmiyorum. Adlarını söyle."

Alberto söyledi adlarını, sonra anlatmaya devam etti. Gamboa arada sırada sözünü kesiyor, ayrıntıları, adları, tarihleri soruyordu. Uzun bir süre sonra, Alberto susup başını önüne eğdi. Teğmen tuvaletin yerini gösterdi ona. Gitti, döndüğünde yüzü ve saçları ıslaktı. Gamboa hâlâ ayakları hayvan ayağı biçiminde yapılmış iskemlede oturmaktaydı, düşünceli görünüyordu. Alberto ayakta durdu.

"Şimdi evine git," dedi Gamboa. "Yarın nöbetçi ku-

lübesinde olacağım. Koğuşa gitme, doğrudan beni görmeye gel. Şimdilik bu olaydan kimseye söz etmeyeceğine de söz ver bana. Kimseye, annenle babana bile."

"Başüstüne Teğmenim," dedi Alberto. "Söz veriyorum."

IV

Geleceğini söylemişti, ama gelmedi; canına okuyacaktım onun. Yemekten sonra, anlaştığımız gibi kulübeye çıktım, bekleye bekleye sıkıntıdan patladım. Sigara içtim, düşündüm, ne kadar zaman geçti bilmiyorum, arada bir ayağa kalkıp camdan dışarıya bir göz atıyordum, ama avlu hep bomboş oluyordu. Taşaksız bile gelmedi, her zaman ayaklarımın altında dolaşır, ama bu kez, tam da kulübede, korkumu dağıtmak için yanımda olmasını istediğim sırada gelmedi; havla, köpeğim, kötü ruhları korkut. O zaman şöyle düşündüm: Kıvırcık bana kazık attı. Ama olay o değildi, sonra anladım. Hava kararmıştı, ben hâlâ kulübenin bir köşesinde yığınla şey geçiriyordum aklımdan, sonunda inip neredeyse koşarak koğuşa döndüm. Avluya tam düdük çalınırken geldim, onu iki dakika daha beklemiş olsam, altı puanı almıştım, bunu bile düşünmemişti, suratını dağıtmayı çok isterdim. Sıranın başındaydı, beni görmek için kafasını çevirdi. Ağzı açıktı, sokakta sineklere nutuk atan o geri zekâlılar gibiydi. O zaman anladım ki Kıvırcık ödlekliğinden gelmemişti kulübeye. "Bu kez işimiz tamam," diye düşündüm. "En iyisi bavulumu toplayayım, bir şeyler yapar, hayatımı kazanırım, apoletlerimi sökmeden stattan kaçayım, Taşaksız'ı da kaçırayım, farkına bile varmazlar." Takım kıdemlileri adları okuyor,

herkes karşılık veriyordu. Jaguar'ın adını okuduğunda, düşündükçe tüylerim ürperiyor, Kıvırcık'a baktım, o da dönüp fal taşı gibi açılmış gözleriyle bana baktı, herkes dönüp baktı, kendimi zor tuttum. Kıdemli öksürüp yoklamaya devam etti. Ondan sonra çıngar koptu, koğuşa girer girmez bütün takım Kıvırcık'la benim üstüme atıldı, "Ne oldu? Söyleyin, söyleyin!" diye bağırıyorlardı. Kimse hiçbir şey bilmediğimize inanmak istemiyordu, Kıvırcık, "Hiçbir şeyden haberimiz yok, inanın, yeter artık, sormayın, Allah kahretsin!" diyordu. Gel buraya, Taşaksız, kaçma, rahat dur biraz. Görmüyor musun, canım sıkkın, yanımda birilerinin olmasını istiyorum. Sonra, ötekiler yattığında, Kıvırcık'a yaklaştım, "Pis korkak, niçin kulübeye gelmedin? Saatlerce seni bekledim," dedim. Öyle korkuyordu ki, görmeye dayanamıyordum, işin kötüsü, bulaşan korkulardandı. Bizi birlikte görmemeleri gerek, Boa, bir saat sonra seni uyandırıp her şeyi anlatacağım, Boa, yatağına dön, haydi, gazla. Boa. Hakaret ettim ona, "Bana kazık atmaya kalkarsan gebertirim seni," dedim. Ama yatağıma gidip yattım, biraz sonra ışığı söndürdüler, Vallano' nun yatağından inip yanıma geldiğini gördüm. Ağzından bal damlıyordu, kurnaz herif, yaltaklanıp duruyordu. Ben sizin arkadaşınızım, Boa, anlat neler oldu, fare dişli pis yavşak. Canım o kadar sıkkın olduğu halde onu görmek güldürdü beni; yumruğumu gösterip suratımı asar asmaz koşarak kaçtı yanımdan. Gel köpeğim, iyi davran bana, bak kötü dakikalar geçiriyorum, yanımda kal. Kendi kendime diyordum ki: Eğer gelmezse, dayaktan gebertirim herifi. Ama herkes horlamaya başladıktan sonra geldi. Sessizce yaklaştı, "Helaya gidelim, daha rahat konuşuruz," dedi. Köpek beni izledi, ayaklarımı yalıyordu, dili her zaman sıcacıktır. Kıvırcık işemeye başladı, bir türlü bitmiyordu, mahsus yaptığını sandım, boynuna yapışıp sarstım, "Bana bak, anlatacak

mısın neler olduğunu?" dedim. Jaguar her şeyi yapabilir, şaşırmam; öteden beri biliyorum, duygu nedir bilmez, hepimizin ağzına sıçmak istemesinde şaşılacak bir şey yok. Benim başım yanarsa, hepinizinki de yanar, demiş Kıvırcık'a, şaşırdım. Ama, Kıvırcık da fazla bir şey bilmiyor gerçekten, bu kadar çok kımıldama lütfen, karnımı tırmıklıyorsun, daha fazla bir şeyler anlatmasını bekliyordum, bunu tahmin etmek güç değildi zaten. İkisi Köpek'in birinin kepiyle oynuyorlarmış, Jaguar yirmi metreden kepi her attığında isabet ettiriyormuş, Köpek de, "Kepimi bozacaksın, ne olur yapmayın," diye yalvarıyormuş. Şimdi hatırlıyorum, çimenlerin orada görmüştüm onları, sigara içmeye gittiklerini sanmıştım, yoksa yaklaşırdım, hedef alıştırması yapmak hoşuma gider, üstelik Kıvırcık'la Jaguar'dan daha keskin nişancıyımdır. Köpek biraz fazla karşı çıkmış, Jaguar da demiş ki: "Eğer biraz daha konuşursan, donunu çıkarıp onunla hedef alıştırması yaparım, çeneni kapasan iyi olur." Sonra da Kıvırcık'a dönüp damdan düşer gibi demiş ki "Şair okula gelmediğine göre herhalde ölmüştür. Bu yıl ölüler yılı, bana sorarsan bizim takımın bu yıl çıkaracağı cesetler daha bitmedi." Kıvırcık onun böyle konuştuğunu duyunca bir tuhaf olmuş, tüyleri ürpermiş, tam haç çıkarırken Gamboa'yı görmüş. Jaguar'ı almaya geldiği aklından bile geçmemiş, ben olsam ben de tahmin edemezdim, kimse edemezdi. Kıvırcık anlatırken gözlerini kocaman açıyor, "Yaklaşacağını bile düşünemedim, Boa, aklım o kadar başka yerlerdeydi ki. Jaguar'ın cesetlerle, Şair'le ilgili söylediklerini düşünüyordum, sonra baktım doğrudan bize yaklaşıyor Boa, dimdik de bakıyor," diyordu. Bana baksana kancık, senin dilin niçin hep böyle sıcak? Hastayken annemin sırtıma yapıştırdığı hacamat şişelerini hatırlatıyor bana. Gamboa'yla aralarında on metre kalınca, Köpek ayağa kalkmış, Jaguar da öyle, Kıvırcık da esas duruşa geçmiş. "İşte o za-

man anladım Boa, Köpek'in kepinin başında olmaması değildi olay, kim olsa anlardı, gözlerini bizden ayırmıyordu Boa, sürekli bize bakıyordu." "Günaydın," demiş onlara, ama artık Kıvırcık'a da bakmıyormuş, gözleri Jaguar'ın üzerindeymiş. Jaguar elindeki taşı bırakmış. Polis karakoluna git, nöbetçi subaya teslim ol, yanına pijamanı, diş fırçanı, bir havlu ve bir sabun al demiş. Kıvırcık'ın benzi atmış, ama Jaguar'ın kılı bile kıpırdamamış, hatta Gamboa'ya dalga geçer gibi, "Ben mi Teğmenim? Niçin acaba Teğmenim?" demiş. Köpek de keyifli keyifli gülüyormuş, karşıma çıkarsa çekeceği var benden. Yazık ki Kıvırcık Köpek'in suratını hatırlamıyor, Teğmen'in varlığından yararlanıp kepini alarak kaçmış. Jaguar'ın Kıvırcık'a, "Eğer bu olay sınavlarla ilgiliyse, emin ol, birtakım adamlar doğduklarına pişman olacaklar," demesine şaşmadım. Her şeyi yapabilir. Kıvırcık da bunun üzerine, "Herhalde benim gammazladığımı düşünmüyorsun, ya da Boa'nın, öyle değil mi?" demiş. Jaguar da, "Umarım öyledir," demiş. "Unutmayın ki siz de en az benim kadar bu bokun içindesiniz. Boa'ya da bunları tek tek söyle. Sınav sorularını satın alanlara da, herkese." Gerisini biliyorum, koğuştan çıkarken gördüm onu, pijamasını bir kolundan tutmuş yerde sürüklüyordu, diş fırçasını da ağızlık gibi dişlerinin arasına sıkıştırmıştı. Onu görünce şaşırdım, yıkanmaya gidiyor sandım, oysa Jaguar Vallano gibi değildir, Vallano her hafta yıkanır, hatta üçüncü sınıftayken ona "Balıkadam" derdik. Dilin sıcak Taşaksız, cayır cayır sıcak ve uzun.

Annem, "Okul bitti artık, git vaftiz babanla konuş, sana bir iş bulsun," dediğinde, "Okuldan ayrılmadan para kazanmayı becerebilirim, merak etme," diye karşılık verdim. "Neler söylüyorsun sen?" dedi. Dilim tutuldu, ağ-

zım açık kalakaldım. Sonra, Sırık Higueras'ı tanıyıp tanımadığını sordum ona. Bana tuhaf tuhaf baktı, sordu: "Ya sen, sen nereden tanıyorsun?" "Arkadaşım o benim," dedim. "Onun için ufak tefek işler yapıyorum." Omuzlarını silkti. "Büyüdün artık," dedi. "Kendi başının çaresine bak, ben hiçbir şey bilmek istemiyorum. Ama para getirmezsen, işe girersin." Annemin, Sırık'la ağabeyimin yaptıklarından haberi olduğunu anladım böylece. Sırık'la birlikte başka evlere de gitmiştim, hep geceleri, her defasında da aşağı yukarı yirmi sol kazanmıştım. Sırık, "Benimle birlikte kalırsan zengin olursun," diyordu. Parayı kitaplarımın arasına saklıyordum. "Şu anda paraya ihtiyacın var mı?" diye sordum anneme. "Benim her zaman paraya ihtiyacım vardır," dedi. "Ne varsa ver." Kendime iki sol ayırıp geri kalanını olduğu gibi verdim. Tek masrafım, her gün gidip okul çıkışında Tere'yi beklemekti; bir de sigara masrafı, artık paket taşıyordum. Bir paket Inca, bana üç dört gün yetiyordu. Bir keresinde Bellavista Meydanı'nda bir sigara yakmıştım, Tere de evden çıkarken beni görmüştü. Yanıma geldi, bir banka oturup gevezelik etmeye başladık. "Sigara içmeyi öğretsene bana," dedi. Bir sigara yaktım, birkaç nefes çektirdim. Dumanı içine çekmeyi bilmediğinden boğulacak gibi oldu. Ertesi gün dedi ki, bütün gece midesi bulanmış, bir daha kesinlikle sigara içmeyecekmiş. O günleri çok iyi hatırlıyorum, o yılın en güzel günleriydi. Tatil yakındı, sınavlar başlamıştı, her zamankinden çok çalışıyorduk, sürekli birlikteydik. Teyzesi evde olmadığı, ya da uyuduğu zamanlar, sataşıyorduk birbirimize, saçlarımızı karıştırıyorduk, bana her dokunuşunda; altüst oluyordum. Günde iki kez görüyordum onu, mutluydum. Her zaman param olduğundan sürprizler yapıyordum ona. Geceleri Sırık'la buluşmaya Bellavista Meydanı'na gidiyordum, "Şu gün hazır ol," diyordu. "Bulunmaz bir iş çıktı, külçe külçe altınlar."

Başlangıçta üç kişi çıkıyorduk işe, Sırık, ben ve Culepe diye bir *serrano*. Bir gece, Orrantia'da yüklü bir eve giderken tanımadığım iki kişi de bizimle geldi. Ama genellikle yalnız üçümüz olurduk. "Ne kadar az olursak o kadar iyi," derdi Sırık. "Hem para, hem de gammazlanma açısından." Ama üç kişi yetmez; baba bir vurgun olunca çok adam gerekir." Hemen hemen her defasında boş evlere girerdik. Sırık önceden evleri bilirdi, nasıl öğrendiğini bilmiyorum, bana nasıl gireceğimi anlatırdı, damdan mı, bacadan mı, bir pencereden mi. İlk zamanlar korkardım, sonra sakin sakin çalışmaya başladım. Bir keresinde Chorillos'taki bir eve girdik. Sırık'ın elmasla kestiği bir garaj penceresinden girdim içeri. Evi bir boydan bir boya geçip sokak kapısını açtım onlara, sonra sokağın köşesinde beklemeye koyuldum. Aradan bir iki dakika geçmemişti ki, ikinci katta bir ışık yandı, Higueras koşa koşa dışarı çıktı. Yanımdan geçerken elimden tuttu, çekti, "Çabuk ol, yakalandık," dedi. Üç sokağı koşarak geçtik, bizi izleyip izlemediklerini bilmiyordum, ama acayip korkuyordum; Sırık, "Şuradan sıvış, sokağın köşesine geldiğinde yürüyerek devam et yoluna," dediğinde işimiz bitik sandım. Dediğini yaptım ve hiçbir aksilik çıkmadı. O kadar yolu yürüyüp eve geldim. Vardığımda soğuktan ve yorgunluktan tükenmiştim, tir tir titriyordum, Sırık'ı tutukladıklarından emindim. Ama ertesi gün, yine alanda bekliyordu beni, kahkahalarla gülüyor, "Ne fiyaskoydu ama," diyordu. Tam bir komodini açıyordum ki birden güpegündüz oldu ortalık. O kadar ışıktan gözlerim kör olacak sandım! Allah kahretsin, Tanrı yardım etmeseydi, biraz zor kaçardık oradan."

"Ee, sonra?" dedi Alberto.

"O kadar," diye karşılık verdi onbaşı. "Yalnız kana-

maya başladı, ben de, "Boşver," dedim. Hayvan herif ne diyordu biliyor musun?" 'Boşveririm, Onbaşım, ama canım acıyor.' O zaman hep birlik olan askerler başladılar bağırıp çağırmaya: 'Canı acıyor, canı acıyor,' İnanamıyordum ama, belki de doğru söylüyordu. Neden biliyor musun? Saçları kıpkırmızıydı da ondan. Gidip yıkanmasını söyledim, koğuşun yerleri kirlenmesin diye. Ama hayvan herif gitmem, diye inat etti, açıkça söylemek gerekirse, alçağın tekidir. Yatağında oturmaya devam etti, ben de ittirdim, kalksın diye, anlıyorsun değil mi, o zaman ötekiler başladılar, 'Tartaklama, Onbaşı, görmüyor musun canı acıyor!' diye bağırmaya."

"Sonra ne oldu?" diye sordu Alberto.

"O kadar yahu, o kadar. Çavuş geldi, 'Ne oldu buna?' diye sordu. 'Düştü,' dedim. 'Öyle değil mi, düştün değil mi?' dedim herife de. Eşşoğlueşşek ne dese beğenirsin? 'Hayır, düşmedim, Onbaşım, siz copla yere yıktınız.' Öteki serseriler de, 'Evet, evet, Onbaşı düşürdü onu,' diye bağırdılar. İt alayı ne olacak! Çavuş beni nöbetçi kulübesine götürdü, o alçağı da revire gönderdi. Dört günüm var burada. Ekmekle suya talim. Ne biçim açım biliyor musun!"

"Niye vurdunuz ona?" diye sordu Alberto.

"Aman!" dedi onbaşı, suratını küçümsemeyle buruşturarak. "Çöpleri çabuk toplamasını istiyordum. Sana bir şey söyleyeyim mi? Bir yığın haksızlık oluyor burada. Teğmen koğuşta çöp görünce ya üç gün ceza veriyor bana ya da kıçıma tekmeyi basıyor. Ama ben bir ere vurunca beni hapse atıyorlar. Sana bir şey söyleyeyim mi? Onbaşı olmak kadar boktan şey yok. Subaylar erlerin ağzına sıçar, tamam, ama onlar hep birlik olur, birbirlerine yardım ederler. Oysa biz, arada kalmışız. Subaylar kıçımızı tekmeler, erler bizden nefret eder, anamızdan emdiğimiz sütü burnumuzdan getirirler. Sana bir şey söyle-

yeyim mi, er iken daha memnundum halimden."

İki hücre nöbetçi kulübesinin arkasındaydı. Hücreler karanlık ve yüksekti, aralarındaki tel örgü, Alberto'yla onbaşının rahat rahat konuşmalarını sağlıyordu. Her iki hücrede de, tavana yakın minik birer pencere vardı, içeriye zayıf bir ışık giriyordu, her hücrede ayrıca dökülen bir kamp yatağıyla samandan bir döşek ve hâki bir battaniye var.

"Burada ne kadar kalacaksın?" diye sordu onbaşı.

"Bilmiyorum," diye karşılık verdi Alberto. Bir gün önce Gamboa kendisine hiçbir açıklama yapmamış, "Burada yatacaksın, koğuşa gitmemeni yeğliyorum," demekle yetinmişti. Saat daha ondu, Costanera ve avlular boştu, sessiz bir rüzgâr esiyordu; cezalılar koğuşlardaydı, cezalı olmayanlarsa ancak on birde dönerdi. Erler nöbetçi kulübesinin dibindeki sıraya sıkış tepiş oturmuşlar, alçak sesle söyleşiyorlardı. Alberto hücreye girdiğinde dönüp bakmamışlardı bile. Birkaç saniye kopkoyu karanlıkta durmuş, sonra bir köşede duran yatağın küçük gölgesini seçmişti. Çantasını yere bırakmış, ceketini, ayakkabılarını, şapkasını çıkarıp battaniyenin altına kıvrılıvermişti. Kulağına hayvan homurtusuna benzer sesler geliyordu. Hemen uykuya dalmış, ama birçok kez uyanmış, aralıksız, tekdüze horultuları duymuştu her defasında. Yandaki onbaşıyı ancak günün ilk ışıklarıyla fark etmişti. İriyarı bir adamdı, düz ve uzun yüzü bıçağı andırıyordu, uyurken çoraplarını, kepini çıkarmıyordu. Az sonra, bir er sıcak kahve getirmişti onlara. Onbaşı uyanmış, yattığı yerden dostça selamlamıştı onu. Kalk borusu çalınıncaya kadar, uzun süre gevezelik etmişlerdi.

Alberto tel örgüden ayrılıp nöbetçi odasına açılan hücre kapısına yaklaştı. Gamboa, Teğmen Ferrero'nun üzerine doğru eğilmiş, alçak sesle konuşuyordu. Erler gözlerini ovuşturuyorlar, geriniyorlar, nöbetçi kulübesin-

den çıkmaya hazırlanıyorlardı. Kapıdan dış avlunun başlangıcı ve kahramanın heykelini çevreleyen beyaz çakıl taşları görülebiliyordu. Teğmen Ferraro'yla birlikte nöbeti devralacak olan erlerin bu yanda bulunmaları gerekiyordu. Gamboa, hücreye bakmadan nöbetçi kulübesinden çıktı. Alberto art arda düdük sesleri duydu ve her sınıfın avlusunda öğrencilerin sıraya girdiğini anladı. Onbaşı hâlâ yataktaydı ve yeniden gözlerini kapamıştı, ama artık horlamıyordu. Taburların yemekhane yönünde ilerledikleri duyulunca, onbaşı yürüyüşe uygun, hafiften bir ıslık tutturdu. Alberto saatine bir göz attı. "Şimdi Piraya'yla olmalı, Teresita, onunla konuşmuştur, şimdi binbaşıyla konuşuyorlar, komutanın yanına giriyorlar, Albay'a gidiyorlar, Teresita, beşi birden benden söz ediyorlar şimdi, gazetecileri çağıracaklar, fotoğraflarım çekilecek, dışarı çıktığımda beni linç edecekler, annem çılgına dönecek, Miraflores'te gezerken herkes parmağıyla beni gösterecek, yurtdışına kaçıp adımı değiştirmem gerekecek Teresita." Birkaç dakika sonra, yeniden düdük sesleri duyuldu. Yemekhaneden çıkıp çimenlikleri geçerek yolda sıraya girmek için ilerleyen öğrencilerin ayak sesleri, nöbetçi kulübesine bir hışırtı halinde ulaşıyordu. Oysa derslikler yönündeki yürüyüş, gürültülü, askerce ve düzgündü, yavaş yavaş azalarak sonunda duyulmaz oldu. "Artık fark etmişlerdir Teresita, Şair gelmemiş, Arrospide adımı gelmeyenlerin listesine yazdı, öğrendiklerinde, beni kimin döveceğini saptamak için kura çekecekler, küçük küçük kâğıtlar dolaştıracaklar, babam adımızı lekeledin diyecek, adımız gazetelerin dedikodu sütunlarında boy gösteriyor, dedenle büyük deden olsa kalp krizi geçirirlerdi, biz her zaman, her konuda birinciydik, sense pislik içinde sürüm sürüm sürünüyorsun, Teresita, New York'a kaçacağız, bir daha hiç Peru'ya dönmeyeceğiz, şimdi dersler başladı, sırama bakıyorlardır." Alberto Teğ-

men Ferrero'nun hücreye yaklaştığını görünce geriye doğru bir adım attı. Madeni kapı sessizce açıldı.

"Fernandez, Alberto." Forrero çok genç bir Teğmendi, emrinde üçüncü sınıf öğrencilerinden oluşan bir bölük vardı.

"Evet Teğmenim."

"Sizin sınıfın sekreterlik bürosuna gidip Yüzbaşı Garrido'yu gör."

Alberto ceketiyle şapkasını giydi. Güneşli bir sabahtı, rüzgâr, balık ve tuz kokularıyla yüklüydü. Gece yağmurun sesini duymamıştı ama, avlu sırılsıklamdı. Kahramanın heykeli, çiyle kaplı hüzünlü bir bitkiyi andırıyordu. Yolda ve kendi sınıfının avlusunda kimseyi görmedi. Sekreterliğin kapısı açıktı. Ceketinin kemerini düzeltip gözlerini ovuşturdu. Teğmen Gamboa ayakta, Yüzbaşı Garrido da masanın arkasına oturmuş, onu izliyorlardı. Yüzbaşı eliyle girmesi için işaret etti. Alberto birkaç adım atıp esas duruşa geçti. Yüzbaşı tepeden tırnağa, uzun uzun inceledi onu. Çenesi hareketsizdi, kulaklarının altında iki büyük apse gibi şişkinlikler vardı. Ağzı kapalıydı, ama bembeyaz piraya dişleri dudaklarının arasından sipsivri kendilerini belli ediyordu. Yüzbaşı başını hafifçe salladı.

Alberto ağzını açtı ve içeri giren hava sanki bütün bedenine yayılıp iç organlarını dağıtmış gibi içi geçti. Ne diyecekti? Yüzbaşı Garrido'nun elleri masanın üzerindeydi, parmakları sinirli sinirli, bazı kâğıtları buruşturuyordu. Alberto ona bakamıyordu. Yanaklarının alev alev olduğunu hissediyordu, kızarmış olmalıydı.

"Ne bekliyorsun?" dedi Yüzbaşı. "Dilini mi yuttun?"

Alberto başını önüne eğdi. Büyük bir bitkinlik ve ansızın üzerine çöken bir güvensizlikle ezilmişti; zayıf, aldatıcı sözcükler dudaklarının ucuna kadar gelip orada sönüveriyor, sigara dumanı gibi dağılıveriyorlardı. Gamboa'nın sesi kekelemelerini yarıda kesti.

"Haydi bakalım," dediğim duydu. "Bir çaba göster ve kendini toparla. Yüzbaşı bekliyor. Cumartesi günü bana anlattıklarını ona da anlat. Çekinmeden konuşabilirsin."

"Başüstüne Teğmenim," dedi Alberto. Derin bir soluk alıp söze başladı: "Arana adlı öğrenci, Çete'yi ele verdiği için öldürüldü."

"Bunu kendi gözlerinle gördün mü?" diye öfkeyle bağırdı Yüzbaşı Garrido. Alberto gözlerini kaldırdı; Yüzbaşının çenesi harekete geçmişti, yeşilimsi teninin altında düzenli bir biçimde oynuyordu.

"Hayır, Yüzbaşım," dedi. "Ama..."

"Ama ne?" diye bağırdı Yüzbaşı. "Somut kanıtlar olmadan böyle bir şeyi nasıl ileri sürersin? Farkında mısın, birini katillikle suçluyorsun? Bu saçma sapan hikâyeyi niçin uydurdun?"

Yüzbaşı Garrido'nun alnı nemliydi şimdi, her iki gözünde de sarımsı küçük alevler parlıyordu. Ellerini öfkeyle masaya bastırmıştı, şakakları atıyordu. Alberto bir anda güvenine kavuştu yeniden. Bedeninin dolduğunu, organlarının yerlerine yerleştiğini hissetti. Gözlerini kırpmadan Yüzbaşı'nın gözlerinin içine bakmaya devam etti ve birkaç saniye sonra subay gözlerini kaçırdı.

"Ben bir şey uydurmadım, Yüzbaşım," dedi. Sesi kendi kulağına da son derece inandırıcı geliyordu. Yineledi: "Hiçbir şey uydurmadım, Yüzbaşım. Çete üyeleri Cava'yı kimin attırdığını arıyorlardı. Jaguar her ne pahasına olursa olsun öç almaya kararlıydı, gammazcılardan nefret ettiği kadar hiçbir şeyden nefret etmez. Herkes de Arana'dan nefret ederdi, köle gibi davranırlardı ona. Onu Jaguar'ın öldürdüğünden eminim, Yüzbaşım. Eğer emin olmasaydım, ağzımı açmazdım."

"Sakin ol, Fernandez," dedi Gamboa. "Her şeyi sırayla anlat. Yaklaş biraz. İstersen oturabilirsin."

"Hayır," dedi Yüzbaşı kesin bir tavırla. Gamboa dönüp ona baktı. Ama Yüzbaşı Garrido'nun gözleri Alberto'nun üzerindeydi. "Olduğun yerde kal ve devam et."

Alberto öksürdü, mendiliyle alnını sildi. Kendini tutarak, soluk soluğa, sık sık sözlerine ara vererek konuşmaya başladı, ama yavaş yavaş, Çete'nin maceralarını, Köle'nin uykusunu anlattıkça, farkında olmadan anlatısına öteki öğrencileri katıp sigara ve içkinin Kolej'e nasıl sokulduğunu, sınav sorularının nasıl çalınıp satıldığını, Paulino'da geçirdikleri geceleri, stattan ve La Perlita'dan yapılar. kaçışları, tuvaletlerdeki poker partilerini, yarışmaları, öç almaları, girilen iddiaları anlattıkça, takımın gizli hayatı, giderek yüzü solan Yüzbaşı'nın önünde bir karabasan gibi canlandıkça Alberto'nun sesi rahatlamış, güçlenmiş, hatta zaman zaman saldırganlaşmıştı.

"Bütün bunların ne ilgisi var şimdi?" diye sordu Yüzbaşı, ilk kez sözünü keserek. özel kitap grubu

"Bana inanmanız için anlatıyorum, Yüzbaşım," dedi Alberto. "Subayların koğuşlarda olan biteni bilmeleri olanaksız. Neredeyse başka bir dünyadır koğuşlar. Köle konusunda size söylediklerime inanmanız için anlatıtım."

Daha sonra, Alberto sustuğunda, Yüzbaşı Garrido birkaç saniye sessiz kaldı, masanın üzerindeki bütün nesneleri tek tek, dikkatle inceledi. Şimdi elleri gömleğinin düğmeleriyle oynuyordu.

"Peki," dedi ansızın. "Demek oluyor ki bütün takımın okuldan atılması gerekiyor. Bazıları hırsızlıktan, bazıları ayyaşlıktan, bazıları da kumar yüzünden. Hepsinin bir suçu var, pekâlâ, sen, sen ne yapıyordun bu sırada?"

"Bütün bu suçları herkes işliyordu," dedi Alberto. "Yalnız Arana bizden farklıydı. İşte bu yüzden kimse onunla arkadaşlık etmezdi. Bana inanmalısınız. Yüzbaşım. Çete suçluyu arıyordu. Nasıl olursa olsun, Cava'yı

kimin ele verdiğini ortaya çıkarmaya niyetliydiler. Öç almak istiyorlardı Yüzbaşım."

"Dur biraz, dur!" dedi Yüzbaşı şaşkınlıkla. "İyice saçmalamaya başladın. Neler söylüyorsun? Cava'yi kimse ele vermedi."

"Saçmalamıyorum, Yüzbaşım," dedi Alberto.

"Teğmen Huarina'ya sorabilirsiniz, Cava'yı Köle'nin ele verip vermediğini. Sınav sorularını çalmak üzere koğuştan çıktığını bir tek o görmüştü, nöbetçiydi. Sorun Teğmen Huarina'ya."

"Söylediklerinin ipe sapa gelir yanı yok," dedi Yüzbaşı. Ama Alberto onun eskisi kadar kendinden emin görünmediğini fark etti; ellerinin biri havada, boşlukta asılı kalmış gibi duruyordu, dişleri daha da irileşmişti sanki. "İpe sapa gelir yanı yok."

"Jaguar için bu, kendisini suçlamaları gibiydi, hiç farkı yoktu, Yüzbaşım," dedi Alberto. "Cava'nın atılması onu çılgına döndürmüştü. Çete sürekli toplanıyordu. Bir intikamdı. Jaguar'ı tanırım, elinden gelen..."

"Yeter," dedi Yüzbaşı. "Çocukça şeyler söylüyorsun. Elinde hiçbir kanıt olmadan, arkadaşlarından birini suçluyorsun. Korkarım ki, asıl öç almak isteyen sensin. Ordudа bu tür oyunlara izin veremeyiz, anladın mı? Bu sana çok pahalıya mal olabilir."

"Yüzbaşım," dedi Alberto. "Jaguar tepeye tırmanırken Arana'nın arkasındaydı."

Ama sürdürmedi konuşmasını. Bunu düşünmeden söylemişti ve şimdi, söyledikten sonra doğru olduğundan o kadar emin değildi. Telâşla, gözünün önüne o cumartesi günü nasıl sıralandıklarını, La.Perla düzlüklerini, ekili tarlalarla çevrili tepeyi getirmeye çalışıyordu.

"Emin misin?" dedi Gamboa.

"Evet, Teğmenim. Arana'nın arkasındaydı. Eminim."

Yüzbaşı Garrido ikisine bakıyordu, gözleri kuşkuyla,

öfkeyle birinden ötekine atlıyordu. Ellerini arkasında kavuşturarak odayı arşınlamaya başladı. Gamboa, Yüzbaşı'nın biraz önce oturduğu yere oturmuş, duvara bakıyordu. Düşünüyor olmalıydı.

"Fernandez," dedi Yüzbaşı. Odanın ortasında durmuştu, sesi yumuşamıştı. "Sana bir erkeğe seslenir gibi sesleneceğim. Genç ve duygusalsın. Bu kötü bir şey değil, erdem de olabilir. Bana biraz önce anlattıklarının onda biri bile Kolej'den atılman için yeterli neden olabilir. Bu senin ve ailen için bir yıkım olur. Öyle değil mi?"

"Evet, Yüzbaşım," dedi Alberto. Teğmen Gamboa bir ayağını havada sallıyor, yere bakıyordu.

"Bu öğrencinin ölümü seni etkiledi," diye sürdürdü Yüzbaşı. "Bunu anlıyorum, arkadaşındı. Ama anlattıklarının bir bölümünün doğru olduğunu kabul etsek bile, hiçbir zaman kanıtlayamayız. Hiçbir zaman, çünkü bütün anlattıkların bir varsayıma dayanıyor. En fazla, yönetmeliğin çiğnendiğini kanıtlayabiliriz. Bu da birçok kişinin atılmasına yol açar. Doğal olarak, ilk atılacaklardan biri de sen olursun. Bütün bunlarla ilgili tek söz etmemeye söz verirsen, hepsini unutmaya hazırım." Elini hızla yüzüne götürdü, ama dokunmadan indirdi. "Evet, en iyisi bu. Bu zırvaları unutmak."

Teğmen Gamboa'nın gözleri hâlâ yerdeydi, ayağı aynı tempoyla sallanmaktaydı, ama şimdi ayakkabısının ucu hafifçe yere değiyordu.

"Anlaşıldı mı?" dedi Yüzbaşı ve yüzüne yavaşça bir gülümseme yayıldı.

"Hayır, Yüzbaşım," dedi Alberto.

"Beni anlamadın mı?"

"Size bu konuda söz vermek istemiyorum," dedi Alberto. "Arana'yı öldürdüler."

"O zaman," dedi Yüzbaşı kabaca, "sana susmanı ve

zırvalarına bir son vermeni emrediyorum. Eğer söylediğimi yapmazsan, pişman olursun."

"Özür dilerim, Yüzbaşım," dedi Gamboa.

"Konuşuyorum, Gamboa, sözümü kesme."

"Özür dilerim, Yüzbaşım," dedi Teğmen ayağa kalkarak. Yüzbaşı'dan daha uzun boyluydu, Garrido yüzüne bakabilmek için başını biraz kaldırmak zorunda kaldı. "Fernandez bu ele verilişi açıklama hakkına sahip, Yüzbaşım. Bir temeli olduğunu söylemek istemiyorum. Ama bir soruşturma açılmasını isteme hakkına sahip. Yönetmelik bu konuda çok açık."

"Bana yönetmeliği mi öğretmeye kalkıyorsun Gamboa?"

"Hayır, elbette hayır, Yüzbaşım. Ama siz olaya karışmak istemiyorsanız, raporu Binbaşı'ya ben vereceğim. Çok önemli ve ciddi bir olay bu ve bir soruşturma açılması gerektiği kanısındayım."

Son sınavdan kısa bir süre sonra, Teresa'yı iki kızla birlikte Saenz Pena Caddesi'nde gördüm. Ellerinde çantalar vardı, nereye gittiklerini sordum. "Plaja," dediler. O gün keyifsiz dolaştım ortalıkta, annem para istediğinde de küfrettim. Yatağının altında sakladığı kayışı çıkardı. Uzun süredir beni dövmemişti, tehdit ettim onu: "Bana dokunursan, bir daha sana bir kuruş vermem." Yalnızca bir uyarıydı, etkili olacağını düşünemezdim. Elindeki kayışı indirdiğini, yere bıraktığını ve mırıldanarak sövdüğünü görünce şaşırıp kaldım. Bana bir şey söylemeden mutfağa kapandı. Ertesi gün, Teresa yine o iki kızla birlikte plaja gitti, ondan sonraki günlerde de. Bir sabah onları izledim. Chucuito'ya gidiyorlardı. Mayoları üzerlerindeydi, plajda soyundular. Üç dört delikanlı onları bekliyordu. Teresa'yla konuşanından

gözlerimi ayıramıyordum. Bütün sabah parmaklıklardan onları seyrettim. Daha sonra, kızlar elbiselerini giyip Bellavista'ya döndüler.

Erkekleri bekledim. İkisi çok geçmeden gittiler, ama Teresa'yla konuşan çocuk, bir tanesiyle birlikte saat üçe kadar plajda kaldı. Sonra kalktılar, la Punta'ya yönelmişlerdi, yolun ortasından, çantalarını, mayolarını çekiştirip birbirlerine sataşarak yürüyorlardı. Boş bir sokağa geldiklerinde, taş atmaya başladım üzerlerine. İkisine de isabet ettirdim, Teresa'nın arkadaşının yüzünün ortasına geldi. İki büklüm oldu, "Ah!" diye bağırdı ve o sırada bir taş da sırtına geldi. Şaşkınlık içinde birbirlerine bakıyorlardı, onlara hareket etmek için zaman bırakmadan o yöne koştum. Bir tanesi, "Çıldırmış bu herif!" diye bağırarak kaçtı. Öteki olduğu yerde kaldı, hızla üzerine atladım. Okulda daha önce kavga ettiğim olmuştu, dövüşmeyi biliyordum, küçükken, ağabeyim ayaklarımla kafamı kullanmayı öğretmişti bana. "Kendini kaybeden, ölmüş demektir," derdi bana. "Hayvanca girişirsen, ancak çok güçlüysen kazanabilirsin, ancak karşındakini köşeye kıstırıp yumruklayarak savunmasız kılabilecek kadar güçlüysen. Yoksa, senin zararına olur. Kollar ve bacaklar havayı dövmekten çabuk yorulur, kısa sürede bitkin düşersin, öfken geçer ve bir anda bakarsın ki, istediğin tek şey kavgayı bitirmek. O zaman da, karşındaki uyanıksa, ölçünü almış olur, bundan yararlanarak üzerine çöker." Ağabeyim hayvanca dövüşenleri alt etmeyi, ayaklarımla uzakta tutarak yormayı, sonra bir anlık bir dalgınlıktan yararlanarak gömleğinden kavrayıp bir kafa atmayı öğretmişti bana. Ağabeyim bana *chalaca*[1] usulü kafa atmayı da öğretmişti, alınla ya da başın üst kısmıyla değil de,

1. El Callaoluların dövüş biçimi. (Ç.N.)

tam saçların çıkmaya başladığı yerdeki o çok sert kemikle vurmayı ve tam kafa atacakken, karşıdakinin mideme diz atmasını önlemek için ellerimi indirmeyi öğretmişti. "Kafa atmak gibisi yoktur," derdi ağabeyim. "İyi oturttun mu, karşındakinin işini bir kafayla bitirebilirsin." Ama bu kez iki çocuğa hayvanca giriştim ve kazandım. Teresa'yla birlikte olan, kendini savunmaya bile çalışmadı, yere kapaklanarak mızıldandı. Arkadaşı on metre ötede durmuş, "Vurma ona, alçak herif, vurma ona," diye bana bağırıyordu, ama ben vurmaya devam ediyordum. Sonra ötekine doğru koştum, ok gibi ileri atıldı, yakalayıp bir yumruk salladım, anında yere devrildi. Dövüşmek istemiyordu, onu bıraktığım anda kaçmaya yelteniyordu. Yine birincisine döndüm, yüzünü temizlemekteydi. Onunla konuşmayı düşünüyordum, ama yaklaşır yaklaşmaz gözüm kararardı, bir yumruk salladım. Çığlık atmaya başladı, karılar gibi. Gömleğinden yakalayıp, "Bir daha seni Teresa'nın yanında görürsem, bundan beter bir dayak atarım," dedim. Ağzıma geleni söyledim, sövdüm, bir tekme attım, sanırım dövmeye devam edecektim ki birinin kulağımdan yakaladığını hissettim. Kadının biriydi, kafama vurup "Essek herif, utanmıyor musun?" diye bağırmaya başladı. Çocuk da bunu fırsat bilip kaçtı. Sonunda kadın beni bıraktı, Bellavista'ya döndüm. Kavgadan önceki duygularımı taşıyordum, öç almışım gibi gelmiyordu. Böyle bir duyguyu daha önce hiç tatmamıştım. Başka zamanlar, Teresa'yı göremediğimde, üzülürdüm ya da yalnız başıma olmak isterdim, ama bu kez aynı anda hem öfke, hem de üzüntü vardı içimde. Şaşkındım, ne yapacağımı bilemiyordum, Teresa'nın olanları öğrendiğinde benden nefret edeceğinden emindim. Bellavista Meydanı'na gittim, ama eve girmedim. Dönüp Saenz Pena'ya yöneldim, bara girip Sırık Higaeras'ı buldum, tezgâha oturmuş, Çinliyle söyleşiyordu. "Ne bu

halin?" dedi beni görünce. Daha önce Tere'den kimseye söz etmemiştim ama bu kez birileriyle dertleşmeye ihtiyacını vardı. Dört yıl önce, bitişikteki evde oturmaya başladığında Teresa'yla tanışmamdan başlayarak her şeyi Sırık'a anlattım. Sırık beni son derece ciddi bir yüzle dinledi, bir kez bile gülümsemedi. Yalnızca, ara ara, "Yapma yahu!", "Vay canına!" "Hadi ya!" diyordu. Bitirdiğimde düşündüklerini söyledi: "Sen sırılsıklam âşıksın. Ben ilk kez âşık olduğumda, aşağı yukarı senin yaşındaydım, ama daha hafifti benimkisi. Aşktan daha kötü bir şey yoktur. İnsan gerçekten aptala döner ve kendini kaybeder. Her şey altüst olur, insan her türlü çılgınlığı yapabilir, bir anda hayatını mahvedebilecek bir şey yapabilir. Erkekler için bu böyle. Kadınlara gelince, onlar uyanıktır, ancak işlerine gelirse âşık olurlar. Adamın biri kendileriyle ilgilenmedi mi, sırtlarını dönüp bir başkasını ararlar. Hiçbir şey olmamış gibi. Ama üzülme. Seni iyileştireceğim, and olsun. Bugünden tezi yok. Bu tür hastalıklar için en iyi tedavi yolunu biliyorum." Akşama kadar bana *pisco* ve bira içirdi, sonra da kusturdu, yardım etmek için mideme bastırıyordu. Sonra limandaki meyhanelerden birine götürdü beni, bahçede suyun altına soktu, kalabalık, büyük bir yerde baharatlı şeyler yedirdi. Bir taksiye bindik, gideceğimiz yeri söyledi. "Daha önce hiç kerhaneye gittin mi?" diye sordu. Gitmediğimi söyledim. "İyileştirecek seni," dedi. "Göreceksin bak. Yalnız, girmene izin vermeyebilirler." Gerçekten de, vardığımızda, yaşlı bir kadın açtı kapıyı, Sırık'ı ne kadar tanırsa tanısın, beni gördüğünde küplere bindi. "Delirdin mi sen? Bu veletle buraya girmene izin verir miyim sanıyorsun? İspiyoncu bol burada, beş dakikada bir tane gelir." Bağıra çağıra tartışmaya koyuldular. Sonunda, kadın kabul etti. "Ama, dosdoğru bir odaya girip yarın sabahtan önce de oradan çıkmazsanız olur," dedi. Sırık beni ilk kattaki salondan

öyle bir hızla geçirdi ki insanların yüzünü bile göremedim. İçeri girdiğimizde, Sırık daha elektriği açmadan, kadın, "Sana bir düzine bira göndereceğim," dedi. "Veletle birlikte girmene izin verdiysem, ona göre de para harcarsın. Kızlar şimdi çıkar. Sandra'yı göndereceğim, ufaklıklardan hoşlanır." Büyük, pis bir odaydı. Ortada kırmızı örtüyle kaplı bir yatak, bir bide ve iki ayna vardı, biri tavanda, tam yatağın üstünde, öbürü de yanında. Her yanda çıplak kadın ve erkek resimleri vardı, kimi kurşun kalemle çizilmiş, kimi kazınmıştı. Kadınlar ellerinde bir yığın bira şişesiyle odaya girdiler. Sırığın arkadaşıydılar, girince onu öptüler, sonra mıncıkladılar, kucağına oturdular, kaba sözler söylediler; göt, orospu, taşak, kamış. Bir tanesi sıskaydı, uzun boylu bir melezdi, bir dişi altındı; öbürü daha beyaz, daha şişmandı. İkisi de benimle alay etti, Sırık'a, "Küçükleri baştan çıkarıyorsun," dediler. Bira içmeye koyuldular, sonra, alt kattan gelen müziği duyabilmek için kapıyı biraz açıp dans ettiler. Ben, başlangıçta ağzımı açmıyordum, ama biraz içtikten sonra eğlenmeye başladım. Dans ederken, beyaz tenli kadın başımı elbisesinden fışkıran göğüslerine bastırıyordu. Sarhoş olduktan sonra, Sırık meleze bir gösteri yapmasını söyledi, kadın üzerinde yalnızca donuyla mambo yaptı. Sırık ansızın üzerine atlayıp yatağa yatırdı onu. Beyaz tenli de beni elimden tutup başka bir odaya götürdü. "İlk defa mı?" diye sordu. "Değil," dedim, ama yalan söylediğimi anladı. Çok hoşuna gitti bu, çırılçıplak bana yaklaşırken, "Eminim bana uğur getireceksin," diyordu.

Teğmen Gamboa odasından çıkıp iri adımlarla yolu geçti. Dersliklere geldiğinde, nöbetçi olan Pitaluga düdük çalıyordu; sabahın ilk dersi sona ermişti. Öğrenciler sınıflardaydılar. Yer sarsıntısını andıran bir uğultu, gri

duvarların arkasında olduklarını kanıtlıyordu, avluda sanki homurdanan, iri bir canavar vardı. Gamboa bir an merdivenin yanında durdu, sonra müdürlüğe girdi. İçeride çavuş Pezoa kocaman burnuyla bir defteri kokluyor, çipil, kuşku dolu gözleriyle inceliyordu.

"Pezoa, buraya gel."

Çavuş seyrek bıyığını bir parmağıyla düzelterek onu izledi. Yürürken bacakları parantez gibiydi, süvari sınıfındanmış gibi. Gamboa beğenirdi onu; akıllıydı, görevine bağlıydı, eğitim sırasında son derece etkindi.

"Dersler bittikten sonra, birinci takımı topla. Öğrenciler tüfeklerini alsınlar. Stada götür onları."

"Silah denetimi mi, Teğmenim?"

"Hayır. Çarpışma düzer.inde görmek istiyorum onları. Pezoa, son eğitim sırasında düzeni değiştirmedik, değil mi? Yani, demek istiyorum ki, ilerleme her zamanki düzende oldu, ilk manga önde, ikinci, üçüncü de en arkada, değil mi?"

"Hayır, Teğmenim," dedi astsubay. "Tam tersine. Yüzbaşı, talimatında en kısa boyluları en ön sıraya geçirmemizi istemişti."

"Doğru," dedi Gamboa. "Peki. Statta bekliyorum."

Çavuş selam verip uzaklaştı. Gamboa koğuşlara döndü. Hava hâlâ pırıl pırıldı, çok az nem vardı. Rüzgâr çimenleri belli belirsiz kımıldatıyor, lama hızla dönüp duruyordu açıklıkta. Yakında yaz gelecek, Kolej boşalacak, günler kaygısız, boğucu olacaktı. Nöbetler de kısalacaktı, gevşeyecekti, haftada üç kez plaja gidebilecekti. Karısı iyileşmiş olacaktı, bebeği arabasına koyup gezeceklerdi hep birlikte. Çalışmak için de zamanı olacaktı. Sekiz ay, sınava hazırlanmak için çok uzun bir süre sayılmazdı. Yalnızca yirmi kişinin Yüzbaşılığa yükseltileceği söyleniyordu, oysa sınava iki yüz kişi katılıyordu.

Sekreterliğe geldi. Yüzbaşı masasında oturuyordu, o

girdiğinde başını kaldırmadı. Biraz sonra, eğitim raporlarına göz atarken konuştu:

"Söyle bakalım, Teğmen."

"Buyrun, Yüzbaşım."

"Ne düşünüyorsun?"

Garrido kaşlarını çatmış ona bakıyordu. Gamboa karşılık vermeden önce duraksadı.

"Bilmiyorum, Yüzbaşım," dedi. "Emin olmak çok güç. Soruşturmaya başladım. Belki bir şeyler açıklığa kavuşur."

"Ben bundan söz etmiyorum," dedi Yüzbaşı. "Sonuçlardan söz ediyorum. Bunu düşündün mü?"

"Evet," dedi Gamboa. "Çok ciddi sonuçlar doğurabilir."

"Ciddi, ha?" Yüzbaşı gülümsedi. "Taburun benim, birinci bölüğün de senin sorumluluğunda olduğunu unuttun mu yoksa? Sonuç ne olursa olsun, derdini senle ben çekeceğiz."

"Bunu da düşündüm, Yüzbaşım. Haklısınız. Benim de hoşuma gitmiyor elbette."

"Ne zaman terfi etmen gerekiyor?"

"Gelecek yıl."

"Benim de," dedi Yüzbaşı. "Sınavlar güçleşecek, terfi edenlerin sayısı düşecek. Açık konuşalım, Gamboa. Senin de benim de, dosyalarımız kusursuz. Tek bir pürüz yok. Oysa bütün olanlardan biz sorumlu olacağız. Bu öğrenci senin kendisini desteklediğini düşünüyor. Konuş onunla. Etkile onu. En iyisi her şeyi unutmak."

Gamboa Yüzbaşı Garrido'nun gözlerinin içine bakıtı.

"Sizinle açık konuşabilir miyim, Yüzbaşım?" "Ben de bunu istiyorum, Gamboa. Seninle astıma değil, arkadaşıma konuşur gibi konuşuyorum." Gamboa elindeki raporları bir rafa bırakıp masaya birkaç adım yaklaştı.

"Terfi beni de sizin kadar ilgilendiriyor, Yüzbaşım. Terfi etmek için elimden geleni yapacağım. Bilmem biliyor musunuz? Buraya atanmak istemiyordum. Bu çocukların ortasında kendimi ordudaymışım gibi hissetmiyorum tam anlamıyla. Ama Askeri Okul'da öğrendiğim bir şey varsa, o da disiplinin önemi. Disiplin olmayınca her şey yozlaşıp çürüyor. Ülkemizin bu durumda olmasının nedeni, düzensizlik ve disiplinsizlik. Güçlü ve sağlıklı kalabilen tek şey, ordu, yapısı ve örgütlülüğü sayesinde. Eğer bu çocuğu öldürdükleri, içki, sınav sorularının çalınması ve bütün öbür olaylar doğruysa, ben kendimi sorumlu tutarım, Yüzbaşım. Bütün bu olaylarda gerçeği bulmanın görevim olduğuna inanıyorum."

"Abartıyorsun, Gamboa," dedi Yüzbaşı, biraz şaşırmış görünüyordu. Alberto'yla konuşurken yaptığı gibi odayı arşınlamaya başlamıştı. "Her şeye göz yummalı demiyorum. Sınavlar ve içki konusunda önlem almak gerekli elbette. Ama unutma ki orduda ilk öğrenilen şey adam olmak, erkek olmaktır. Erkekler de sigara içer, içki içer, kaçar ve hovardalık yapar. Öğrenciler yakalanırlarsa okuldan atılacaklarını biliyorlar. Bugüne dek çok sayıda öğrenci kovuldu. Ama uyanıklar yakalanmıyor. Erkek olabilmek için riske girmek, tehlikeyi göze almak gerekli dir. Askerlik budur, Gamboa, yalnızca disiplin değildir. Aynı zamanda cesarettir, becerikliliktir. Her neyse, bunları daha sonra da tartışabiliriz. Ben şu anda öbür olayla ilgileniyorum. O saçma sapan olayla. Ama zırva da olsa, Albay'ın kulağına giderse, bize karşı ciddi bir önyargı oluşmasına neden olabilir."

"Affedersiniz, Yüzbaşım," dedi Gamboa. "Ben farkına varmadığım sürece, bölüğümdeki öğrenciler her istediklerini yapabilirler, sizinle aynı görüşteyim. Ama artık bilmiyormuş gibi davranamam, onlarla suç ortaklığı yapmış gibi hissederim. Şimdi bir şeylerin ters gittiğini bili-

yorum artık. Fernandez'in söylediklerine bakılırsa, her üç takımın da bana aldırdığı yok, parmaklarında oynatmışlar beni."

"Erkek oldular onlar, Gamboa," dedi Yüzbaşı.

"Buraya girdiklerinde ergenlik çağındaydılar, kız çocuğu gibiydiler. Şimdi bir bak onlara."

"Onların gerçek erkekler olmalarını sağlayacağım," dedi Gamboa. "Soruşturmamı bitirdiğimde, eğer gerekiyorsa, bölüğümdeki bütün öğrencileri Disiplin Kurulu'na çıkaracağım."

Yüzbaşı donup kaldı.

"Yobaz din adamlarını hatırlatıyorsun bana," dedi sesini yükselterek. "Meslek hayatını mahvetmek mi istiyorsun?"

"Bir asker görevini yerine getirerek meslek hayatını mahvetmez, Yüzbaşım."

"Peki," dedi Yüzbaşı, yine volta atmaya başlayarak. "Ne istersen onu yap. Ama sana söylüyorum, sen zararlı çıkacaksın. Tabii benim de yardımıma güvenme."

"Elbette, Yüzbaşım. İzninizle."

Gamboa selam verip çıktı. Odasına gitti. Masanın üzerinde bir kadın resmi vardı. Evliliklerinden önce çekilmişti. Onu bir eğlencede, henüz Askeri Okul'dayken tanımıştı. Fotoğraf kırlık bir yerde çekilmişti, Gamboa neresi olduğunu hatırlamıyordu. O zamanlar daha inceydi, saçları da uzundu. Bir ağacın altında durmuş gülümsüyordu, arkada bir ırmak görülüyordu. Gamboa bir süre fotoğrafa baktıktan sonra raporları ve ceza belgelerini incelemeye devam etti. Ardından özenle karneleri çıkardı. Öğleden az önce, yine avluya çıktı. İki er, birinci takımın koğuşunu süpürüyorlardı. Teğmen'in girdiğini görünce esas duruşa geçtiler.

"Rahat," dedi Gamboa. "Bu koğuşu her gün siz mi süpürürsünüz?"

"Ben süpürürüm Teğmenim," dedi erlerden biri. Ötekini gösterdi. "O ikinci takımın koğuşunu süpürür."

"Beni izle."

Avluya çıktıklarında Teğmen ere döndü ve gözlerini gözlerine dikerek, "Ananı belleyeceğim, dangalak," dedi.

Er hiç düşünmeden esas duruşa geçti. Gözlerini açmıştı biraz. Kavruk, tüysüz bir yüzü vardı. Hiçbir şey sormadı, bir hata yapmış olabileceğini kabullenmiş gibiydi.

"Niçin rapor yazmadın?"

"Yazdım, Teğmenim. Otuz iki yatak. Otuz iki dolap. Ama çavuşa verdim."

"Ondan söz etmiyorum. Aptal numarasına yatma. İçki şişeleri, sigaralar, anahtarlar, iskambil kâğıtları hakkında niçin rapor yazmadın?"

Er gözlerini daha da açtı, ama bir şey demedi.

"Hangi dolaplarda var?" diye sordu Gamboa.

"Ne var Teğmenim?"

"Hangi dolaplarda içki ve iskambil kâğıdı var?"

"Bilmiyorum, Teğmenim. Başka bir takımın dolaplarında olmalı."

"Yalan söylüyorsan, on beş gün hapis cezası yersin," dedi Gamboa. "Hangi dolaplarda sigara var?"

"Bilmiyorum, Teğmenim. Ben dolapları açamıyorum. Dolaplar kapalı, anahtarları öğrenciler yanlarında taşıyorlar. Olduğunu sanıyorum, ama hiç görmedim."

"Öteki takımlarda da öyle mi?"

"Öyle sanıyorum, Teğmenim. Ama birinci takımdaki kadar değil."

"Peki," dedi Gamboa. "Bu öğleden sonra nöbeti devralıyorum. Sen ve temizlikten sorumlu öbür erler, saat üçte nöbetçi kulübesine geleceksiniz."

"Başüstüne, Teğmenim," dedi er.

V

Kimsenin kurtulamayacağı belliydi, olay büyücülük olayı gibiydi. Uzun süre bizi olduğumuz yerde tuttular, sonra koğuşa götürdüler, o zaman dedim ki kendi kendime, vay vay, ispiyoncunun biri ötmüş, inanasım gelmiyor, ama gün gibi ortada, Jaguar bizi ele verdi. Dolaplarımızı açtırdılar, yüreğim ağzımdaydı, "Yapış duvara oğlum, dünyanın sonu geldi," dedi Vallano, haklıydı da. "Denetim mi Çavuş?" diye sordu Arrospide; zavallıcık, suratı ölüm döşeğinde olan birinin suratı gibiydi. "Zıpırlığı kes," dedi Pezoa. "Olduğunuz yerde durun, çenenizi kapayın." Tir tir titremeye başladım, sinirlerim çok bozulmuştu, bütün takım uyurgezer gibiydi. Çok garip bir hava vardı, Gamboa bir dolabın tepesine çıkmış, Fare de öyle, Teğmen bağırıyordu: "Dikkat, herkes dolaplarını açsın. Açsın dedim, o kadar, elini soksun demedim." Ne derse yapacaktık, işte, hepimizin anası bellendi, hiç olmazsa Jaguar'ınki önce bellendi, bu da bir şeydir. İçkilerle iskambil kâğıtlarını başka kimden öğrenmiş olabilirlerdi? Ama bütün bunlar hâlâ açıklığa kavuşmuş değil. Stattaki olayı, tüfekleri falan anlayamadım henüz. Gamboa kötü bir günündeydi, belki de bizi çamurlarda süründürerek rahatlamak istemiştir. Dalga geçen herifler vardı bir de, böyle tipleri görmek adamı hasta ediyor, yüreksiz herifler bunlar, felaketi

sezemiyorlar. Aslına bakılırsa, gülünmeyecek gibi değildi, Fare dolapların içine giriyor, minnacık olduğu için giysilerin arasında gözden kayboluyordu. Emekliyor, Gamboa ne kadar iyi aradığını görsün diye cepleri boşaltıyordu, pis göt yalayıcısı, her şeyin kokusunu alıyordu, bir şey bulduğunda da ne biçim keyifleniyordu: "Burada İnca var, vay vay, bu bey de pek kibar, Chesterfield içiyor, ne o, partiye mi gidiyorsun? Şişe de şişeymiş hani!" Bizimse betimiz benzimiz atmıştı, ama hiç olmazsa her dolapta bir şeyler buldular, bu da bir şeydir. Dolabında şişe olanlar en boktan durumda elbette, benimki boş gibiydi, dikkatini çektim Fare'nin, terbiyesiz herif, kapa çeneni, geri zekâlı dedi. Gamboa da domuz gibi eğleniyordu, soruşundan belliydi: "Kaç tane dedin?" "İki paket İnca, iki kutu kibrit, Teğmenim." Gamboa da ağır ağır defterine yazıyordu, tadını çıkara çıkara. "Yarısı dolu bir ne şişesi?" "Pisco şişesi, Teğmenim. Markası Ica Güneşi." Kıvırcık bana her baktığında yutkunuyordu, evet ahbap, boğazımıza kadar boka batmış durumdayız. Öbürlerinin suratlarını görünce de insan kötü oluyordu, dolapları denetlemek nereden akıllarına gelmiş olabilir? Gamboa'yla Fare gittikten sonra, Kıvırcık, "Ancak Jaguar'dan çıkmış olabilir. Yakalanırsa herkesin ağzına sıçacağına and içmişti. Pis hain," dedi. Kesin bir şey bilmeden böyle söylememeliydi, üstelik de o sözcükleri kullanarak, gerçi doğrusu da bu olmalı, ama gene de söylememeliydi.

Benim anlamadığım şu: Niçin stada götürdüler bizi? Bana öyle geliyor ki bunda da Jaguar'ın parmağı var, emnim Gamboa'ya arada bir tavukları becerdiğimizi söylemiştir, Teğmen de "Ben tavukları bir taraflarına sokarım o uyanıkların," demiştir. Fare sınıfa girdiğinde, "Çabuk sıraya girin, size bir sürprizim var," dedi. "Biz, "Fare, fare, fare!" diye bağırarak. "Teğmenin emri," dedi. "Sıraya girin, koşar adım koğuşa gidin. İsterseniz Teğmen'in kendisini

çağırayım." Sıraya girip koğuşa gittik, kapıda, "Tüfeklerinizi alın, bir dakika süreniz var, takım kıdemlisi, son üç kişinin adını istiyorum," dedi. Ağzımıza geleni söylüyorduk, hiç kimse ne olup bittiğini anlayamıyordu. Avluda öbür takımlar halimize gülmekten geberiyorlardı. Hiç böyle şey görülmüş müdür, öğle vakti, elde tüfekler, statta eğitim, Gamboa aklını kaçırmış olmalı. Bizi futbol sahasında bekliyordu, yanına yaklaşılacak gibi değildi, pis pis süzüyordu bizi. "Dur!" dedi Fare. "Savaş eğitimi düzenine girin." Herkes karşı çıktı, bu üniformalarla, üstelik yemekten önce eğitim çılgınlıktı. Anasına etmediğimiz laf kalmadı, bir de üç saat dersin yorgunluğu vardı üstümüzde. O sırada Gamboa kalın sesiyle karıştı, "Üçerli sıra olun," diye bağırdı. "Üçüncü manga önde, birinci manga en arkada." Fare, her zamanki yalakalığıyla, "Haydi, çabuk, miskin herifler, kımıldayın biraz," diye hızlandırmaya çalışıyordu bizi. Sonra Gamboa, "Birbirinizden uzaklaşın, onar metre ara kalsın, saldırı düzeni," dedi. Belki de savaş çıkma olasılığı vardır, bakan sıkı bir askerlik eğitiminden geçmemizi istemiştir. Çavuş ya da asteğmen olarak savaşa katılırdık, ateşe ve kana bulanmış Arica'ya girip her yana, damlara, pencerelere, sokaklara, arabalara Peru bayrağını dikmek isterdim, Şilili kadınların dünyanın en güzel kadınları olduğunu söylerler. Ama savaş çıkacağını sanmam, öyle olsaydı, herkese eğitim yaptırırlardı, yalnızca birinci takıma değil. "Ne bu haliniz?" diye bağırdı Gamboa. "Birinci ve ikinci mangadakiler, sağır mısınız? On metre dedim, yirmi değil. O zencinin adı ne?" "Vallano, Teğmenim." Gamboa Zenci dediğinde Vallano'nun suratı görülmeye değerdi. "Pekâlâ," dedi Teğmen. "Niçin yirmi metre ara bırakıyorsun, on demedim mi ben?" "Bir kişi eksik de ondan, Teğmenim." Gamboa Pezoa'ya, "Eksik olana altı puan yaz," dedi. "Yazamam, eksik olan öldü. Adı Arana." Şu Peoza da amma geri

zekâlı, insan hiç böyle bir şey söyler mi? Resmen geri zekâlı! Her şey ters gidiyordu, Gamboa sinirden deliye dönmüştü. "Peki," dedi, "ikinci manga da onun arkasındaki yerine geçsin." Bir sessizlikten sonra, avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı: "Ne oluyor, niçin emirler yerine getirilmiyor?" Herkes birbirine baktı, sonra Arrospide esas duruşa geçip, "Onun arkasındaki de yok, Teğmenim. Jaguar eksik," dedi. "Kendin geç o zaman, karşılık da verme," dedi Gamboa. "Emirler duraksamadan ve itirazsız yerine getirilir." Bu son söz hepimizeydi. Sonra alanın bir ucundan öbürüne ilerletti bizi, düdüğü duyunca hazır ol, tırman, koş, sürün, insan savaş eğitiminde zaman kavramını kaybediyor, bedenini hissetmez hale geliyor, tam ısınırken Gamboa bizi üçerli sıraya sokup koğuşa gönderdi, koğuşa geldiğimizde, kendisi bir dolabın, Fare bir başka dolabın tepesine çıktı, Fare o kadar ufak tefek ki, oraya tırmanıncaya kadar kan ter içinde kaldı, sonra emrettiler: "Dikkat, herkes yerinde kalsın!" İşte o sırada tahmin ettim olanları, Jaguar kendi paçasını kurtarmak için biz sattı dedim, bu alçak dünya namussuzlarla dolu, Jaguar'ın böyle bir şey yapacağı kimin aklından geçerdi? "Dolaplarınızı açıp bir adım geriye çekilin. Elini dolabına sokanın canına okurum." Hokkabaz mıyız biz lan, Teğmen'in gözünün önünde şişeleri yok edelim! Bütün bulduklarını bir torbaya doldurup götürdüler, kimsenin sesi çıkmadı, onlar gittikten sonra yatağıma uzandım. Taşaksız yoktu, yemek saatiydi, eminim mutfakta yemek artıklarının peşinde koşuyordur. Kancık, keşke yanımda olsaydı, kafasını kaşırdım, insan rahatlıyor, dinginleşiyor, bir kızla birlikte olduğunu hayal ediyor. İnsan evlenince böyle bir şey olmalı. Canın sıkkındır, karın yanına gelir, yanı başına uzanır, hiç sesi çıkmaz, kıpırdamaz, bir şey söylemezsin, dokunursun yalnızca, saçlarını karıştırır, kafasını kaşırsın, gıdıklarsın, o da güler, çimdiklersin, bağırır, okşarsın, yü-

züyle oynarsın, saçlarını lüle lüle kıvırırsın, burnunu tıkarsın, soluk alamayınca bırakırsın, boynunu, memelerini, sırtını, omuzlarını, kıçını, bacaklarını, göbeğini okşarsın, sonra birden sarılır öpersin, tatlı sözler söylersin, "Güzelim, sevgilim, karıcım, küçük orospum benim," dersin. Sonra biri bağırdı: "Hep sizin yüzünüzden oldu!" Ben de. "Kimin yüzünden?" diye bağırdım. "Jaguar'la sizin," dedi Arrospide. Arrospide'nin üstüne yürüdüm, ama tuttular beni. "Sizin yüzünüzden, sizin yüzünüzden," dedi manyak herif, gözü dönmüştü, salyaları çenesinden aşağı akıyordu, farkında bile değildi. Onlara, "Tutmayın onu, bırakın, korktuğum yok, iki tekmeyle işini bitiririm, paramparça ederim," diyordu, beni sımsıkı tutuyorlardı, bir şey yapmayayım diye. "İşler bu kadar karışmışken kavga etmeyelim," dedi Vallano. "Başımıza geleceklere karşı birlik olmalıyız." "Arrospide," dedim, "sen hayatta gördüğüm en korkak herifsin, işler bozuldu mu bir anda herkesi satıveriyorsun." "Yalancı," dedi Arrospide. "Teğmenlere karşı sizinle birlikteyim. Eğer yardım etmem gerekirse ederim. Ama Jaguar, Kıvırcık ve sen üçünüz bütün olanlardan sorumlusunuz, kirli işe bulaştınız. Pek açık olmayan bazı şeyler var. Jaguar hapse girer girmez Gamboa'nın dolaplarda ne olduğunu öğrenmesi biraz tuhaf değil mi?" Ne diyeceğimi bilemiyordum, Kıvırcık da onlarla birlik olmuştu. "Evet, Jaguar gammazladı," diyordu herkes, "zamanı gelince öcümüzü alacağız." Sonra düdük çaldı, yemeğe gittik, sanırım Kolej'e girdiğimden beri ilk kez neredeyse hiçbir şey yemedim, lokmalar boğazıma tıkanıyordu.

Gamboa'nın yaklaştığını görünce, er ayağa kalkıp anahtarı aldı, dönüp kapıyı açmaya hazırlandı, ama Teğmen onu durdurup elinden anahtarı aldı, "Karakola git,

beni içerideki öğrenciyle yalnız bırak," dedi. Askerlerin hapishanesi tavuk kümeslerinin arkasında, statla Kolej'in dış duvarları arasındaydı. Dar, alçak, tuğla bir yapıydı. Hücreler boş olduğu an bile, kapıda nöbet tutan bir er olurdu. Gamboa erin futbol sahasından geçip koğuşlara doğru ilerlemesini bekledi. Sonra kapıyı açtı. Hücre yan karanlıktaydı; akşam oluyordu, hücredeki tek pencere de dar bir aralıktan ibaretti. İlk anda kimseyi göremeyince, içerideki öğrencinin kaçmış olduğunu düşündü. Sonra yatakta uzanmış olduğunu gördü. Yaklaştı, gözleri kapalıydı, uyuyordu. Kıpırtısız yüz çizgilerini inceledi, hatırlamaya çalışarak; ama hatırlayamadı, bu yüz başka yüzlerle karışıyordu hatırında, hayal meyal hatırlıyor gibiydi, tek tek çizgileri değil de yaşından önce olgunlaşmış bu anlatımı tanıyordu, sıkılmış çeneyi, çatılmış kaşları, çukur çeneyi. Erler de, öğrenciler de, üstlerinin karşısında yüzlerini sertleştirirlerdi; ama bu öğrenci, şimdi onun varlığından habersizdi. Zaten yüzü öteki yüzlerden ayrıydı: Öğrencilerin çoğu esmerdi, yüzleri köşeliydi. Gamboa'nın karşısındaki yüz ise beyazdı, saçlarla kaşlar sarıydı. Elini uzatıp Jaguar'ın omzuna koydu. Birden yaptığı harekete şaştı: Çok yumuşak davranmıştı, hafifçe dokunmuştu ona, dostunu uyandırır gibi. Elinin altında, Jaguar'ın bedeninin kasıldığını hissetti, öğrencinin kalkarken dışarıya vurduğu şiddet karşısında hemen kolunu geri çekti; ama bir an sonra topuk sesini işitti, işte, tanımıştı onu, her şey normale dönüyordu.

"Otur," dedi Gamboa. "Konuşacak çok şeyimiz var."

Jaguar oturdu. Artık Teğmen yan karanlıkta da olsa, gözlerini, çok iri olmayan, ama parlak ve delici gözlerini görüyordu. Öğrenci ne kıpırdıyor ne de konuşuyordu, ama kaskatı duruşunda, sessizliğinde hissettiği karşı çıkış Gamboa'yı rahatsız etti.

"Askeri Kolej'e niçin girdin?"

Karşılık alamadı sorusuna. Jaguar'ın elleri yastığı kavramıştı; kılı kıpırdamamıştı, aynı anda hem sert, hem rahat görünüyordu.

"Seni zorla soktular binaya, öyle değil mi?" dedi Gamboa.

"Niçin, Teğmenim?"

Sesi de gözleri gibiydi tıpkı. Ağzından çıkan sözcükler saygılıydı, ağır ağır söylüyordu sözcükleri, bir tür cinsellik seziliyordu söyleyişinde, ama sesinin tonunda gizli bir kibir seziliyordu.

"Öğrenmek istiyorum," dedi Gamboa. "Askeri Kolej'e niçin girdin?"

"Subay olmak istiyordum."

"İstiyordun, demek, şimdi fikrini değiştirdin mi?"

Bu kez duraksadığını fark etti. Bir subay gelecek için düşüncelerini sordu mu, bütün öğrenciler subay olmak istediklerini söylerlerdi. Ama Gamboa, aralarından yalnızca birkaçının Chorillos giriş sınavlarına katıldığını biliyordu.

"Henüz emin değilim, Teğmenim," dedi Jaguar, birkaç saniye sonra. Bir kez daha duraksadı. "Belki Havacılık Okulu'nun sınavlarına girerim."

Birkaç saniye geçti. Birbirlerinin gözlerine bakıyor, sanki her ikisi de ötekinden bir şeyler bekliyordu. Birden Gamboa sertçe sordu:

"Niçin hücrede olduğunu biliyorsun, değil mi?"

"Hayır, Teğmenim."

"Gerçekten mi? Hiçbir nedeni olmadığını mı düşünüyorsun?"

"Ben bir şey yapmadım," dedi Jaguar.

"Dolap hikâyesi bile başlı başına bir neden," dedi Gamboa ağır ağır. "Sigara, iki şişe *pisco*, yığınla anahtar, maymuncuk. Bütün bunlar yeterli bir neden değil mi sence?"

Teğmen dikkatle gözlüyordu onu, ama boşuna; Jaguar gözünü kırpmıyor, ağzını açmıyordu. Ne korkmuş, ne de şaşırmış görünüyordu.

"Sigaralar, haydi neyse," diye ekledi Gamboa. "Bir hafta sonu cezası demektir olsa olsa. Ama içki öyle değil. Öğrencilerin sokakta, evlerinde sarhoş olmalarına karışamayız. Ama burada bir damla içki içilemez." Bir an sözlerine ara verdi. "Yazarlara ne demeli? Birinci takım tam bir batakhane. Ya anahtarlar? Ne demektir bu? Hırsızlık, başka bir şey değil. Şimdiye kadar kaç dolabı açtın? Ne zamandır arkadaşlarının dolaplarını soyuyorsun?"

"Ben mi?" Gamboa bir an için kendini kaybetti; Jaguar açık bir alayla bakıyordu yüzüne. Gözlerini kaçırmadan yineledi: "Ben mi?"

"Evet!" dedi Gamboa. Öfkenin bütün bedenini sardığını hissediyordu. "Kim olacak başka, hayvan herif!"

"Herkes," dedi Jaguar. "Kolej'deki herkes."

"Yalan söylüyorsun," dedi Gamboa. "Korkağın, alçağın tekisin."

"Korkak değilim," dedi Jaguar. "Yanılıyorsunuz, Teğmenim."

"Hırsızsın," diye ekledi Gamboa. "Ayyaşsın, kumarbazsın, üstüne üstlük de korkaksın. Biliyor musun, şu anda ikimizin de sivil olmasını isterdim."

"Döver miydiniz beni?" diye sordu Jaguar.

"Hayır," dedi Gamboa. "Kulağından tutup ıslahevine götürürdüm. Annenle baban oraya sokmalıymış seni. Artık çok geç, kendi kuyunu kendin kazdın. Hatırlıyor musun, üç yıl önce Çete'yi dağıtmanı emretmiştim sana, haydutçuluk oynamaktan vazgeçmenizi emretmiştim? O gece sizlere ne dediğimi hatırlıyor musun?"

"Hayır, hatırlamıyorum."

"Hatırlıyorsun, hatırlıyorsun. Ama önemli değil, çok uyanık olduğunu sanıyordun, değil mi? Ama orduda se-

nin gibi uyanıklar er geç yakalanır. Uzun süre yakalanmamayı becerdin. Ama şimdi işin bitik.."

"Niçin? Ben bir şey yapmadım ki."

"Çete," dedi Gamboa. "Sınav sorularının çalınması, eşya hırsızlığı, üstlerine saygısızlık, üçüncü sınıf öğrencilerine karşı yetki suiistimali. Sen nesin biliyor musun? Topluma zararlı birisin, suçlusun."

"Kesin bir şey yok ki," dedi Jaguar. "Ben bir şey yapmadım. Herkesin yaptığını yaptım."

"Kim, herkes dediğin?" dedi Gamboa. "Sınav sorularını başka kim çaldı?"

"Herkes," dedi Jaguar. "Çalmayanlar da satın almak için paraları olduğundan çalmazlar. Ama herkes aynı derecede suçlu."

"Ad ver," dedi Gamboa. "Birkaç ad ver bana. Birinci takımdan kimler, örneğin?"

"Okuldan atılacak mıyım?"

"Evet. Daha ciddi şeyler de olabilir."

"Pekâlâ," dedi Jaguar, sesinde en ufak bir değişme olmaksızın. "Sınav sorularını birinci takımdaki herkes satın aldı."

"Ya, öyle mi?" dedi Gamboa. "Arana da mı?"

"Efendim, Teğmenim?"

"Arana," diye yineledi Gamboa. "Ricardo Arana."

"Hayır," dedi Jaguar. "Sanırım o hiç almamıştı. İnekti o. Ama onun dışında herkes aldı."

"Arana'yı niçin öldürdün?" dedi Gamboa. "Karşılık ver. Herkes biliyor. Niçin?"

"Hasta mısınız?" dedi Jaguar. Gözlerini bir kez açıp kapamıştı yalnızca.

"Soruma karşılık ver."

"Gerçek bir erkek misiniz?" diye sordu Jaguar. Ayağa kalkmıştı. Sesi titriyordu. "Erkekseniz, rütbe şeritlerinizi çıkarın. Sizden korkmuyorum."

Gamboa şimşek gibi atılıp Jaguar'ı gömleğinin yakasından tuttu, duvara yapıştırdı. Daha Jaguar'ın karşılık vermesine fırsat kalmadan, Gamboa omzunda elektrik akımına benzer bir şey hissetti; Jaguar yüzüne yumruk atmaya çalışmış, ama dirseğini duvara vurup ıskalamıştı. Gamboa onu bırakıp bir adım geriye çekildi.

"Seni öldürebilirim istersem," dedi. "Yasal hakkım bu. Ben senin üstünüm ve sen bana vurmak istedin. Ama Disiplin Kurulu'na bırakacağım seni, onlar ilgilensin seninle."

"Çıkarın rütbe şeritlerinizi," dedi Jaguar. "Benden daha güçlü olabilirsiniz, ama korkmuyorum sizden."

"Arana'yı niçin öldürdün?" dedi Gamboa. "Saçmalamayı bırak da soruma karşılık ver."

"Ben kimseyi öldürmedim. Niçin böyle diyorsunuz? Beni katil mi sanıyorsunuz? Köle'yi niçin öldüreyim ki?"

"Biri seni ele verdi," dedi Gamboa. "Aldatıldın."

"Kim?" Jaguar bir sıçrayışta ayağa kalkmıştı, gözleri iki kor parçası gibiydi.

"Gördün mü?" dedi Gamboa. "Kendi kendini ele verdin."

"Kim söyledi bunu?" diye sordu Jaguar. "Namussuzum öldüreceğim onu."

"Sırtından vurdun," dedi Gamboa. "Önündeydi, yirmi metre vardı aranızda. Arkadan vurdun onu. Bunun cezası nedir, bilir misin?"

"Ben kimseyi öldürmedim. Yemin ederim ki öldürmedim, Teğmenim."

"Göreceğiz," dedi Gamboa. "Her şeyi itiraf etmen senin için daha iyi olur."

"İtiraf edilecek bir şey yok!" diye bağırdı Jaguar. "Sınavlarla, hırsızlıklarla ilgili her şeye tamam. Ama bir ben değilim yapan. Yalnızca bazıları başkalarına para vererek

çaldırtırlar. Ama kimseyi öldürmedim ben. Kim söyledi bunu size, bilmek istiyorum."

"Öğreneceksin," dedi Gamboa. "Kendi söyleyecektir, yüzüne karşı."

Ertesi gün sabahın dokuzunda döndüm eve. Annem kapının önünde oturuyordu. Kıpırdamadan gelişimi izledi. "Chucuito'da bir arkadaşımda kaldım," dedim. Karşılık vermedi. Bir garip bakıyordu bana, biraz korkuyla karışık, sanki ona bir şey yapacağımdan korkuyormuş gibi. Gözleriyle soyuyordu beni, tedirgin olmuştum. Başım ağrıyordu, boğazım kupkuruydu, ama annem oradayken gidip yatmaktan çekiniyordum. Ne yapacağımı bilemeden, defterlerimi, kitaplarımı amaçsızca karıştırıyordum, bir yararları yoktu ki bana artık, eşyalarımın bulunduğu çekmeceyi açıp kapıyordum, annem bütün bu süre boyunca arkamda durmuş beni izliyordu. Sonunda arkamı döndüm, "Ne oluyor? Niçin öyle tuhaf bakıyorsun bana?" dedim. O zaman dedi ki: "Kayıpsın sen artık. Ölmüş olmanı yeğlerdim." Bunları söyledikten sonra yine kapının önüne çıktı. Oldukça uzun bir süre, merdivenlerde oturdu, dirsekleri dizlerine dayalı, başı ellerinin arasında. Ben de köşemden onu gözetliyordum, delik deşik, yamalı bluzunu, kırış kırış boynunu, dağınık saçlarını görüyordum. Usulca yaklaştım ona, "Seni kızdırdıysam bağışla," dedim. Yeniden yüzüme baktı; yüzü de kırıştı, burun deliklerinden birinden beyaz kıllar dışarı fışkırmıştı, açık ağzında bir sürü dişin eksik olduğu fark ediliyordu. "Tanrı'dan af dilesen daha iyi edersin," dedi. "Gerçi zahmetine değmez ya. Zaten lânetlisin sen." "Sana bir söz vermemi ister misin?" dedim. "Ne gereği var?" diye karşılık verdi. "Kayıp birisin sen, alnında yazılı. Çok içmişsin, git yat."

Yatmadım, uykum kaçmıştı. Az sonra sokağa çıktım, Chucuito plajına gittim. Rıhtıma geldiğimde, bir gün önceki çocukları gördüm yine, taşlara uzanmış sigara içiyorlardı. Giysilerini başlarının altına yastık yapmışlardı. Plajda bir yığın çocuk vardı; kimileri kıyıda durmuş, denize taş atıyor, taşlar minik ördekler gibi suda sekiyordu. Kısa bir süre Teresa öteki kızlarla geldi. Çocuklar yaklaşıp el sıkıştılar. Mayolarını giydiler, halka olup oturdular o herif de sanki ona dokunmamışım gibi, sürekli Teresa'nın yanında duruyordu hâlâ. Sonra denize girdiler. Teresa, "Donuyorum, soğuktan ölüyorum!" diye bağırıyordu, çocuk avcuna su alıp onu ıslatmaya başladı. Daha çok bağırıyordu Teresa da, ama kızmadığı belliydi. Sonra açıldılar, dalga olmayan yere gittiler. Teresa ondan daha iyi yüzüyordu, usul usul, balık gibi, çocuk bir yığın numara yapıyor, dalıp suyun dibinden yüzüyordu. Denizden çıkınca, çakılların üzerine oturdular. Teresa uzandı, çocuk giysilerini onun başının altına koyup yanına oturdu, hafifçe yana döndü, böylece Teresa'yı olduğu gibi görebiliyordu. Bense Tere'nin yalnızca, güneşe karşı korunmak için havaya kaldırdığı kollarını görebiliyordum. Çocuğun zayıf sırtını, çıkık kaburga kemiklerini, çarpık bacaklarını görüyordum. Öğlene doğru yeniden denize girdiler. Çocuk korkuyormuş gibi yapıyordu. Tere ona su atıyor, o da bağırıyordu. Sonra yüzmeye başladılar. Epeyce açıldıktan sonra sırtüstü yatıp boğulma taklidi yapmaya koyuldular: Çocuk dalıyor, Teresa elini kolunu oynatıp imdat istiyordu, ama şakalaştıkları belliydi. Sonra çocuk mantar gibi suyun yüzeyine çıkıyor, saçı darmadağın yüzünde, Tarzan gibi bağırıyordu. O kadar çok gülüyorlardı ki kahkahaları olduğum yerden duyuluyordu. Çıktıklarında, giysilerinin yanında durmuş onları bekliyordum. Teresa'nın arkadaşlarıyla öbür çocukların nereye gittiklerini bilmiyordum, farkına bile varmamıştım.

Sanki herkes bir anda ortadan kayboluvermişti. Yaklaştılar, beni önce Teresa fark etti; çocuk zıplaya zıplaya, deli taklidi yaparak arkasından geliyordu. Teresa'nın yüzü beni görünce değişmedi, ne sevindi, ne de üzüldü. Uzatmadı bana, yalnızca, "Merhaba. Sen de mi plajdaydın?" dedi. İşte o sırada çocuk beni gördü ve tanıdı; olduğu yerde çakılıp kaldı, geri geri gidip eğildi, bir taş alıp atmaya hazırlandı. "Tanıyor musun onu?" dedi Teresa güleрek. "Komşum olur." Çocuk, "Kendini bir şey sanıyor," dedi. "Suratını dağıtıp gününü göstereceğim." Yanlış hesap yaptım daha doğrusu çakılları unuttum. Sıçradım, ama ayaklarım yere gömüldü, hesapladığımın yarısı kadar uzaklığı atlayabilmiştim, çocuğun bir metre ilerisine düştüm, o zaman çocuk taşı suratımın tam ortasına fırlattı. Sanki güneş kafamın içine girmişti, her şeyi bembeyaz görüyordum, havada yüzüyormuş gibi bir duygu içindeydim. Sanırım uzun sürmedi bu durum. Kendime geldiğimde, Teresa yıldırımla vurulmuşa benziyordu, çocuk da ağzını ardına kadar açmıştı. Salak herif, fırsattan yararlansaydı, bana istediğini yapabilirdi, ama taş yüzümü kanattığından olduğu yerde kalmış, ne olduğunu görmeye çalışmıştı, ben de Teresa'nın üstünden atlayıp çocuğa saldırdım. Dövüşmekten hiç anlamıyordu, daha üstüne atlar atlamaz yere yıkıldı, paçavranın tekiydi, bir tek yumruk bile atmaya çalışmıyordu. Yerde birlikte yuvarlanmamız gerekmedi, hemen üste çıktım, iki eliyle korumaya çalıştığı yüzüne vurmaya başladım, Elime küçük çakıllar aldım, başına, alnına sürttüm, ellerini kaldırdığında da ağzına, gözlerine doldurdum çakılları. Bizi ayırmak için polisin gelmesi gerekti. Beni gömleğimden yakalayıp çekti ve bir şeylerin yırtıldığını hissettim. Bir tokat attı bana, ben de anında karnına bir taş attım, "Orospu çocuğu, parçalayacağım seni," dedi, tüy gibi havaya kaldırıp üst üste beş altı kez vurdu. Sonra, "Şu yap-

tığına bak, rezil herif," dedi. Çocuk yere uzanmış inliyordu. Çevresinde kadınlar, erkekler toplanmış, yardım etmeye çalışıyorlardı. Hepsi çok öfkeliydi. "Çocuğun kafasını kırmış, vahşi hayvanın teki hu, ıslahevine gönderin," diyorlardı polise. Kadınların söyledikleri umurumda bile değildi, kıçımla gülüyordum, ama o sırada Teresa'yı gördüm. Yüzü kıpkırmızıydı, nefretle bakıyordu bana. "Pis, hayvan," dedi bana. Ben de, "Senin suçun, orospu," dedim. Polis ağzıma bir yumruk sallayıp bağırdı: "Kızcağıza hakaret etme, serseri." Teresa korkuyla bakıyordu bana, arkamı döndüm, polis, "Dur bakalım, nereye gidiyorsun?" dedi. Vurmaya başladım polise, ayaklarımla, ellerimle, deliler gibi vuruyordum, sürükleye sürükleye beni plajın dışına çıkardı. Karakolda komiser, "Bir temiz dayak çekip salıverin," dedi polise. "Yakında daha önemli bir şeylerden yakalarız nasılsa. Suratından anlaşılıyor, bunun sonu cezaevi." Polis beni bir avluya götürdü, kemerini çıkarıp onunla dövmeye başladı. Ben koşuyordum, öbür polisler, beni kovalayan polisi ter içinde görünce gülmeye başladılar. Kemerini yere atıp beni bir köşeye sıkıştırdı sonunda. Öbür polisler yaklaştılar, "Bırak hadi," dediler. "Ufacık çocuk da böyle yumruklanmaz." Oradan çıkınca eve dönmedim. Gidip Sırık Higueras'la yaşamaya başladım.

"Hiçbir şey anlamıyorum," dedi Binbaşı, "hiçbir şey."

Hastalık derecesinde şişman, kıpkırmızı bir adamdı, minik kızıl bıyığı, dudağının kenarına bile gelmiyordu. Raporu dikkatle baştan sona okumuş, kaşlarını çatmıştı. Ayakta, masanın önünde, sırtı La Perla'nın gri denizinin, uzayıp giden boz düzlüklerinin göründüğü pencereye dönük duran Yüzbaşı Garrido'ya gözlerini çevirmeden önce, Binbaşı on daktilo sayfasının bazı paragraflarını yeniden dikkatle okudu.

"Anlamıyorum," diye yineledi. "Açıkla bunu bana, Yüzbaşım. Burada biri çıldırmış, besbelli, çıldıranın ben olduğunu da sanmıyorum. Ne oluyor Teğmen Gamboa' ya?"

"Bilmiyorum, Komutanım. Ben de sizin kadar şaşırdım. Bu konuyu kendisiyle uzun uzun birkaç kez tartıştım. Ona göstermeye çalıştım ki böyle bir raporun ne başı belli olur, ne de sonu..."

"Başı, sonu mu?" dedi Binbaşı. "Bu çocukları hapse attırmamalıydınız, bu dille bir rapor yazılmasını de önlemeliydiniz. Bütün bu saçmalığa derhal son verilmeli. Bir dakika bile kaybetme."

"Hiç kimse bir şeyin farkında değil, Komutanım. İki öğrenci ayrı ayrı tek kişilik hücrelerinde bulunuyor."

"Gamboa'yı çağır," dedi Binbaşı. "Derhal gelsin."

Yüzbaşı aceleyle çıktı. Binbaşı raporu yeniden eline aldı. Bir kez daha baştan okurken kızıl bıyıklarını ısırmaya çalışıyordu, ama minnacık dişleri ancak dudaklarını sıyırıyor, tahriş ediyordu. Topuklarından biriyle sinirli sinirli yere vuruyordu. Birkaç dakika sonra, Yüzbaşı, ardında Teğmen'le birlikte içeri girdi.

"Günaydın," dedi Binbaşı, öfkeyle inip çıkan bir sesle. "Şaşkınlık içindeyim, Gamboa. Nedir bu? Sen saygın, seçkin bir subaysın, üstlerinin sana saygısı vardır. Böyle bir raporu sunmak nereden geldi aklına? Aklını kaçırmışsın sen. Teğmen, gerçekten aklını kaçırmışsın. Rapor değil, bomba bu, resmen bomba."

"Hakkınız var, Komutanım," dedi Gamboa. Yüzbaşı çenesi şiddetle oynayarak ona bakıyordu. "Ama yine de çözemediğim şeyler var. Yapabildiğim her şeyi yaptım soruşturma sırasında. Sanırım ancak Disiplin Kurulu..."

"Ne?" dedi Binbaşı, sözünü keserek. "Bunu incelemek için Disiplin Kurulu'nun toplanacağını mı sanıyorsun? Haydi canım, bırak saçmalamayı. Leoncio Prado

bir kolejdir, böyle bir rezaletin ortaya çıkmasına izin veremeyiz. Gerçekten, sana bir şeyler olmuş Gamboa, iyi değilsin; Bu raporun bakana çıkmasına izin vereceğimi mi sanıyorsun?"

"Ben de Teğmen'e bunları söyledim, Komutanım," dedi Yüzbaşı, "ama inat etti."

"Durun, durun," dedi Binbaşı. "Soğukkanlılığımızı kaybetmeyelim, insan her durumda soğukkanlılığını korumayı bilmelidir. Şimdi, söyle bakalım, bu bilgileri veren öğrenci kim?"

"Fernandez, Komutanım. Birinci takımdan."

"Emir almadan niçin hapse attınız onu?"

"Soruşturmaya başlamam gerekiyordu, Komutanım. Onu sorguya çekmem için öbür öğrencilerden ayırmak zorundaydım. Yoksa, haber bütün sınıfa yayılırdı. Karşılaşmalarını önlemek istedim."

"Bu suçlama aptalca, anlamsız bir suçlama," diye patladi Binbaşı. "Hiç önem vermemeliydin buna. Çocukların arasındaki saçma sapan olaylardan başka bir şey değil. Bu fotoroman öyküsünü nasıl olup ciddiye aldın? Bu kadar saf olduğunu hiç düşünmemiştim, Gamboa."

"Haklı olabilirsiniz, Komutanım. Ancak, bir gözlemimi belirtmeme izin verin. Ben de sınav sorularını çaldıklarına, hırsız çeteleri kurduklarına, Kolej'e içki ve iskambil kâğıdı soktuklarına inanmamıştım. Ama bütün bunları kendim saptadım, Komutanım."

"Bu başka bir şey," dedi Binbaşı. "Beşinci sınıf öğrencilerinin disipline aldırmadıkları ortada. Kuşkuya yer vermeyecek biçimde açık. Ama bu konuda sorumlular sizlersiniz. Yüzbaşı Garrido, sen ve Teğmen Gamboa'nın başı derde girecek. Bu çocuklar sizi parmaklarında oynatmışlar. Koğuşlarda neler olduğunu öğrenince Albay'ın ne yapacağını göreceğiz. Benim yapabileceğim bir şey yok, raporu üstlerime iletmek, gerekeni yapmak zorun-

dayım. Ancak," Binbaşı yine bıyığını kemirmeye çalıştı, "gerisi saçmalıktan ibaret. O çocuk yanlışlıkla tüfeğini ateşledi. Bu konu kapanmıştır."

"Özür dilerim, Komutanım," dedi Gamboa. "Kendi kendini öldürdüğü kanıtlanmış değil henüz."

"Öyle mi?" Binbaşı Gamboa'ya dik dik baktı. "Kazayla ilgili raporu görmek ister misin?"

"Albay bu raporun niçin ve nasıl kaleme alındığını açıkladı, Komutanım. İşlerin sarpa sarmasını engellemek gerekliydi."

"İşte!" dedi Binbaşı, zafer kazanmış bir tavırla. "Gördün mü? İşlerin sarpa sarmasını önlemek gerekliydi. Peki, şimdi bütün bu saçmalıklarla dolu raporu niçin veriyorsun bana, işlerin sarpa sarmasını önlemek için mi?"

"Şimdi durum farklı, Komutanım," dedi Gamboa; kılı kıpırdamamıştı. "Her şey değişti. Daha önce, kaza varsayımı gerçeğe en yakın görünen varsayımdı, daha doğrusu tek varsayımdı. Doktorlar kurşunun arkadan geldiğini söylediler. Ben de öteki subaylar gibi serseri bir kurşun olduğunu, olayın bir kaza olduğunu sanıyordum. Bu koşullarda, kuruma hata yüklememek için hatayı kurbanın kendisine yüklemekte bir sakınca yoktu. Doğrusunu isterseniz, Komutanım, Arana'nın hatalı olduğunu sanıyordum, hiç değilse bir ölçüde, yanlış yerde durduğunu, yere yatarken çok ağır hareket ettiğini düşünüyordum. Kurşunun kendi tüfeğinden çıktığı bile düşünülebilirdi. Ama, birisi çıkıp da olayın bir öldürme olduğunu söylediği andan başlayarak her şey değişti. Suçlama aslında saçma değil, Komutanım. Öğrencilerin yerleşimi..."

"Deli saçması!" dedi Binbaşı öfkeyle. Fazla roman okuyor olmalısın, Gamboa. Bu işe kesin olarak son vereceğiz, gereksiz tartışmalardan bıktım. Karakola git ve bu iki öğrenciyi koğuşlarına gönder. Onlara söyle, bu konudan söz ederlerse okuldan atılacaklar, diploma da alama-

yacaklar. Sonra da yeni bir rapor yaz, Arana'nın ölümüyle ilgili her şeyi de at raporundan."

"Bunu yapamam, Komutanım," dedi Gamboa. "Fernandez adlı öğrenci suçlamalarında ısrar edivor Benim saptadığım kadarıyla, söyledikleri doğru. Sanık, eğitim sırasında Arana'nın tam arkasındaydı. Ben suçlamayı doğrulamaya çalışmıyordum, Komutanım. Söylemek istediğim şu: Teknik açıdan bu suçlamayı geri çevirmek için hiçbir neden yok. Bu konuda ancak Disiplin Kurulu görüş belirtebilir."

"Senin görüşlerin beni ilgilendirmiyor," dedi Binbaşı küçümser bir tonda. "Sana bir emir verdim. Bu hayalleri kendine sakla ve emri yerine getir. Yoksa Disiplin Kurulu'na çıkmayı mı yeğlersin? Emir tartışılmaz, Teğmenim."

"Beni Disiplin Kurulu'na çıkarmakta serbestsiniz, Komutanım," dedi Gamboa sakin bir sesle. "Ama raporu yeniden yazmayacağım. Özür dilerim. Raporu Albay'a vermekle yükümlü olduğunuzu da hatırlatmak zorundayım."

Binbaşı birden sarardı. Kendini kaybetti, dişleriyle bıyığını yakalamaya çalışıyordu çılgınca, yüzü şekilden şekle giriyordu. Ayağa kalktı. Gözleri yuvalarından fırlamıştı.

"Pekâlâ," dedi. "Beni tanımıyorsun Gamboa. Bana gereği gibi davranıldığı sürece çok yumuşak bir insanımdır. Ama çok tehlikeli bir düşman olabilirim, yakında sen de anlayacaksın. Bu sana çok pahalıya mal olacak. Bak söylüyorum, beni hayatın boyunca hatırlayacaksın. Şimdilik, her şey açığa kavuşuncaya kadar Kolej'i terk etmeni yasaklıyorum. Raporu Albay'a vereceğim, ama ekleyeceğim notta, üstlerine karşı nasıl bir tavır aldığını da belirteceğim. Çık dışarı."

"Emredersiniz, Komutanım," dedi Gamboa ve acele etmeden çıktı.

"Delirmiş bu adam," dedi Binbaşı. "Resmen çıldırmış, ama onu iyileştireceğim."

"Raporu Albay'a verecek misiniz Komutanım?" diye sordu Yüzbaşı.

"Başka ne yapabilirim?" Binbaşı Yüzbaşı'ya baktı, onu orada gördüğüne şaşırmış gibiydi. "Sen de payını alacaksın, Garrido. Dosyan eskisi kadar temiz olmayacak."

"Komutanım," dedi kekeleyerek Yüzbaşı. "Benim suçum yok. Olay birinci bölükte, Gamboa'nın bölüğünde, gelişti. Öteki bölüklerle ilgili hiçbir sorunumuz yok, Komutanım, her şey yolunda. Talimatları her zaman harfi harfine yerine getirmişimdir Komutanım."

"Teğmen Gamboa senin astın," dedi Binbaşı soğuk soğuk. "Öğrencinin biri gelip de senin taburunda olanları ona anlatıyorsa, sen ayakta uyuyorsun demektir. Ne biçim subaylarsınız siz? Kolej veletlerini bile disiplin altında tutamıyorsunuz! Beşinci sınıflara bir çekidüzen vermeni öğütlerim. Çıkabilirsin."

Yüzbaşı arkasını döndü, ancak kapıya geldiği zaman, selam vermeyi unuttuğunu fark etti. Dönüp topuklarını vurdu; Binbaşı yeniden raporu okumaya başlamıştı, dudakları kıpırdıyor, alnı bir kırışıp bir geriliyordu. Yüzbaşı Garrido hızlı adımlarla, neredeyse koşarak Beşinci sınıf sekreterlik bürosuna daldı. Avluda olanca gücüyle düdük çaldı. Birkaç saniye sonra Çavuş Morte odasındaydı.

"Beşinci sınıfların bütün subay ve çavuşlarını çağır," dedi Yüzbaşı. "Durmadan oynayan çenesinin üzerinde elini gezdirdi. "Asıl suçlular sizlersiniz, pahalıya ödeteceğim bunu size, namussuzum! Sizin hatanız, başka kimsenin değil. Ağzını açmış ne bakıyorsun öyle? Git söylediğimi yap!"

VI

Gamboa duraksadı; kapıyı açmaya karar veremiyordu bir türlü. Kafası karışıktı. "Bütün bu olaylar yüzünden mi, mektup yüzünden mi yoksa?" diye düşündü. Mektubu birkaç saat önce almıştı: "Seni çok özledim. Bu yolculuğa çıkmamalıydım. Sana söylemiştim önceden de, Lima'da kalsaydım daha iyi olacaktı. Uçakta midem çok bulandı, kendimi tutamadım, herkes bana bakıyordu, o zaman midemin bulantısı da artıyordu. Christina kocasıyla birlikte havaalanında bekliyordu beni; kocası çok sevimli, çok nazik biri, sonra anlatırım sana. Beni hemen eve götürüp doktor çağırdılar. Yolculuğun bana dokunduğunu, ama bunun dışında her şeyin iyi olduğunu söyledi doktor. Buna karşın, başımın ağrısı geçmeyince, kendimi de iyi hissetmediğimden, doktoru yeniden çağırdılar, ikinci gelişinde, hastaneye kalkmamın daha iyi olacağını söyledi doktor. Şimdi hastanede bakımdayım. Bir yığın iğne yaptılar, hareketsiz yatmam gerekiyor, başımın altında yastık da yok, o yüzden rahatsızım, biliyorsun, neredeyse oturarak uyumayı severim. Annemle Christina sürekli yanımdalar, eniştem de işten çıkar çıkmaz beni görmeye geliyor. Herkes bana çok iyi, çok sevecen davranıyor, ama yine de senin burada olmanı isterdim, başka türlü tam olarak rahat edemiyorum. Şimdi

biraz daha iyiyim, ama bebeği kaybetmekten çok korkuyorum. Doktor dedi ki, ilk doğum her zaman biraz zor olurmuş, ama korkulacak bir şey yokmuş. Çok tedirginim, sürekli seni düşünüyorum. Kendine iyi bak. Sen de beni özledin, değil mi? Ama benim seni özlediğim kadar özlememişsindir." Mektubu okuduğunda, önce umutsuzluğa kapılmıştı. Henüz yarısını okumuştu ki, Yüzbaşı odasına girmiş, soğuk bir tavırla, "Albay her şeyi biliyor. Gene kendi bildiğini okudun. Komutanın emri: Fernandez'i hücresinden çıkarıp Albay'ın odasına götüreceksin. Derhal," demişti. Gamboa kaygı duymuyordu, ama hiçbir coşku yoktu içinde, sanki bu olay durup dururken onu ilgilendirmemeye başlamıştı. İlgisizliğe çok ender olarak kapılır, genellikle umutsuzluğa düşmezdi. Canı sıkkındı. Mektubu dörde katladı, cüzdanına yerleştirdi ve kapıyı açtı. Alberto geldiğini tel örgüden görmüş olmalıydı, esas duruşta bekliyordu onu. Hücresi Jaguar'ın hücresinden daha aydınlıktı, Gamboa Alberto'nun haki pantolonunun komik derecede kısa olduğunu fark etti. Bacakları bale çorabı gibi sımsıkı yapışmıştı bedenine, düğmelerinin de ancak yarısı kapanabiliyordu. Buna karşılık, gömleği çok boldu, omuzları kolunun yarısına düşüyor, arkasındaki pot kocaman bir cebi andırıyordu.

"Baksana," dedi Gamboa. "Harici üniforman vardı senin üzerinde, nerede değiştin üstünü?"

"Burada, Teğmenim. Dahili üniformam çantamın içindeydi. Cumartesi günleri yıkansın diye eve götürüyorum."

Gamboa yatağın üzerinde beyaz bir küre ve ışıklı noktalar gördü: Şapkayla ceketin düğmeleri.

"Yönetmeliği bilmiyor musun?" dedi sertçe. "Dahili üniformalar Kolej'de yıkanır, dışarı çıkarmak yasaktır. Ayrıca, bu üniformanın hali ne böyle? Palyaçoya benziyorsun."

Alberto'nun yüzü kaygıyla gerildi. Bir eliyle pantolonunun üst düğmelerini iliklemeye çalışıyor, ama karnını ne kadar içeri çekerse çeksin, ilikleyemiyordu.

"Pantolon çekmiş, gömlekse bolarmış," dedi Gamboa alaylı alaylı. "İkisinden hangisi çalınmış?"

"Her ikisi de, Teğmenim."

Gamboa biraz şaşaladı; gerçekten de Yüzbaşı haklıydı, bu çocuk kendisini arkadaşı, suç ortağı gibi görüyordu.

"Allah kahretsin!" dedi kendi kendine konuşur gibi. "Biliyor musun ki, kimse, hiç kimse sana yardım edemez artık? Sen herkesten çok boka batmış durumdasın. Sana bir şey söyleyeceğim. Gelip bana sorunlarını anlatmakla büyük iyilik ettin. Ne diye Huarina'ya gitmedin, ya da Pitaluga'ya?"

"Bilmiyorum, Teğmenim," dedi Alberto. Ama hemen ardından ekledi: "Sizden başkasına güvenmediğim için."

"Ben senin arkadaşın değilim," dedi Gamboa. "Suç ortağın da değilim, baban da değilim. Ben yapabileceklerimi yaptım. Şimdi olay Albay'la Disiplin Kurulu'na kaldı. Onlar seninle ne yapılacağını bilirler. Şimdi arkamdan gel, Albay seni görmek istiyor."

Alberto'nun yüzü soldu, gözleri fal taşı gibi açıldı.

"Korkuyor musun?" dedi Gamboa. Alberto karşılık vermedi. Esas duruşa geçmiş, gözlerini kırpıştırıp duruyordu. "Gel," dedi Gamboa.

Beton dökülmüş yolu geçtiler, Alberto, Gamboa'nın nöbetteki erlerin selamını almadığını görünce çok şaşırdı. Bu yapının içine ilk kez giriyordu. Dışından bakıldığında, gri, lekeli duvarlarıyla, Kolej'in öbür binalarına benziyordu. Ama içerisi bütünüyle farklıydı. Girişteki holde, kalın bir halı ayak seslerini duyulmaz hale getiriyordu, içerisi çok güçlü bir ışıkla aydınlatılmıştı, Alberto

gözlerini kapamak zorunda kaldı. Duvarlarda tablolar asılıydı, geçerken Alberto tarih kitabını süsleyen resimlerdeki kahramanları tanır gibi oldu, hepsinin çok önemli bir anı yakalanmıştı: Bolognesi son kurşununu atarken, San Martin bayrak çekerken, Alfonso Ugarte uçurumdan atlarken, Cumhurbaşkanı nişan alırken. Holden sonra, büyük, çok aydınlık, boş bir salona geçiliyordu; duvarlarda diplomalar ve spor kupaları sergilenmişti. Gamboa bir köşeye yöneldi. Asansöre bindiler. Teğmen dördüncü katın düğmesine bastı, en üst kat olmalıydı bu. Alberto üç yıl boyunca bu kapının kaç katlı olduğuna dikkat etmemesini gülünç buldu. Öğrencilerin girmesi yasak olan bu gri, dev gibi, cezalıların listesi buraya asıldığından ve Kolej yetkililerinin odaları da burada olduğundan biraz şeytansı görünümlü yönetim binası, öğrencilerin kafasına, Başpiskoposluk Sarayı ya da Ancon Plajı kadar ulaşılmazdı.

"Geç," dedi Gamboa.

Koridor dardı, duvarları pırıl pırıldı. Gamboa bir kapıyı itti. Alberto bir masa, onun ardında, Albay'ın çerçevelenmiş resminin yanında da, sivil giyimli bir adam gördü.

"Albay sizi bekliyor," dedi adam Gamboa'ya. "Geçebilirsiniz, Teğmenim."

"Sen şurada oturup bekle," dedi Gamboa Alberto'ya. "Seni çağırınca gelirsin."

Alberto sivil giyimli adamın karşısına oturdu. Adam bazı kâğıtları inceliyordu; elindeki kurşun kalemi, sanki gizli bir ezgiye tempo tutarmış gibi havada sallıyordu. Kısa boylu, silik yüzlü, iyi giyimliydi; sert yakasından rahatsız oluyor gibiydi, sürekli başını oynatıyor, gırtlağı sanki içinde ürkmüş bir hayvan varmış gibi oynayıp duruyordu. Alberto kapının öbür yanında olanları duymaya çalıştı, ama hiçbir şey işitilmiyordu.

İç dünyasına döndü: Raimondi Koleji durağında, Teresa ona gülümsüyordu. Teresa'nın görüntüsü, yan hücredeki onbaşıyı götürdüklerinden beri gözlerinin önünden gitmiyordu. Kızın yalnızca yüzü görünüyordu, arkasında da, Arequipa Caddesi'nin kenarındaki İtalyan Koleji'nin açık renk duvarları vardı; gövdesi seçilmiyordu. Saatler boyu düşünmüş, kızı her şeyiyle hatırlamaya çalışmıştı. Onu şık giysiler, mücevherler içinde, değişik saç modelleriyle düşlüyordu. Bir anda kızardı: "Kızlar gibi bir taş bebeği giydirmece oynuyorum," diye düşündü. Boş yere çantasını karıştırdı; kâğıt yoktu yanında, ona mektup yazamazdı. Bunun üzerine, kafasından mektuplar, tumturaklı cümlelerle dolu kompozisyonlar yazdı, Askeri Kolej'den, aşktan, Köle'nin ölümünden, suçluluk duygusundan ve gelecekten söz etti. Birden telefonun çaldığını duydu. Sivil giyimli adam telefonda konuşurken sanki karşısındaki onu görüyormuş gibi saçlarını düzeltiyordu. Yavaşça telefonu kapatıp Alberto'ya döndü.

"Fernandez adlı öğrenci siz misiniz? Albay'ın odasına geçiniz lütfen."

Alberto kapıya gidip üç kez vurdu. Karşılık gelmedi. İçeri girdi: Kocaman oda, floresan ışığıyla aydınlatılmıştı, beklemediği bu mavi ortama girince gözleri kamaştı. On metre ötede, deri koltuklarda oturan üç subay gördü. Gözleri odayı çepeçevre dolaştı: bir masa, diplomalar, flamalar, tablolar, ayaklı bir abajur. Yerde halı yoktu; ayakları pırıl pırıl parkenin üzerinde, buzda yürürmüş gibi kayıyordu. Düşmemek için, ağır ağır, büyük bir dikkatle yürüyordu. Yere bakarak yürüyordu, haki pantolonlu bir bacak ve bir koltuk kenarı görene kadar gözlerini kaldırmadı. Sonra esas duruşa geçti.

"Fernandez?" dedi bir ses. Öğrenciler tören için Prova yaptıklarında bulutlu gökyüzünün altında yankılanan,

toplantı salonunda yurtseverlik ve özveriden söz ederek herkesi kıpırtısız tutan ıslığa benzer ses. "Fernandez ne?"

"Fernandez Temple, Albayım, Alberto Fernandez Temple."

Albay onu süzüyordu, şişmandı, güneşten yanmıştı, gri saçları özenle kafasına yapıştırılmıştı.

"General Temple'nin ailesinden misin?" diye sordu Albay.

Alberto bu sesin ne anlama gelebileceğini tahmin etmeye çalıştı. Soğuktu, ama tehlikeli, tehdit edici bir yanı da yoktu.

"Hayır, Albayım. Sanırım General Temple, Piura Temple'lerindendir. Ben, Moquegua Temple'lerindenim."

"Evet," dedi Albay. "Kendisi taşralıdır." Döndü. Alberto onun baktığı yere bakınca Komutan Altuna'yı gördü bir koltukta. "Benim gibi, ordunun komutanlarından birçoğu gibi. Gerçek bu, en iyi subaylar taşralılardan çıkar. Yeri gelmişken, Altuna, sen nerelisin?"

"Lima'da doğdum Albay'ım. Ama taşralı sayıyorum kendimi. Ailemin bütün üyeleri Ancashlıdırlar."

Alberto Gamboa'yı aradı, ama bulamadı. Teğmen'in oturduğu koltuk tam önündeydi, koltuğun arkalığının dışında, yalnızca bir kol, hareketsiz bir bacak ve hafifçe sallanan bir ayak görebiliyordu.

"Pekâlâ Fernandez," dedi Albay. Ses tonu ciddileşmişti. "Şimdi daha ciddi, daha önemli konulardan söz edeceğiz." O zamana kadar koltuğuna gömülmüş olan Albay, ileriye çıkarak kenara ilişti, göbeği, sanki ayrı bir varlıkmış izlenimi veriyordu. "Sen gerçek bir subay adayı mısın? Mantıklı, zeki, eğitim görmüş bir kişi misin? Öyle olduğunu varsayalım. Demek istiyorum ki önemsiz bir konu için Kolej'in bütün subaylarını rahatsız etmeyeceğinden eminim. Gerçekten de Teğmen Gamboa'nın sunduğu rapor gösteriyor ki konu yalnız subayların değil,

Adalet Bakanhğı'nın da müdahalesini gerektirir nitelikte. Yanılmıyorsam, arkadaşlarından birini katil olmakla suçluyorsun." .

Kısaca, belli bir kibarlıkla öksürdü ve bir an için sustu.

"Konuyu duyar duymaz dedim ki kendi kendime: Beşinci sınıf öğrencisi, çocuk değildir. Üç yıllık Kolej eğitimi boyunça, erkek olmak için yeterli zamanı bulmuştur. Bir erkek de, yani akılla donatılmış bir varlık da, birini katil olmakla suçlayabilmek için elinde kesin, şaşmaz kanıtlar bulundurmalıdır. Aklını kaçırmamışsa elbette. Ya da adalet konusunda bütünüyle bilgisiz değilse. Yalancı tanıklığın ne olduğunu, iftiranın suç olduğunu, yasayla cezalandırıldığını bilmeyen bir kara cahil değilse. Bu raporu, konunun gerektirdiği dikkat ve ciddilikle okudum. Ne yazık ki Fernandez, en küçük bir kanıta bile rastlayamadım. O zaman da şöyle düşündüm: Kuşkusuz bu öğrenci çok tedbirli bir kişi, önlemlerini almış, kanıtlarını son anda ortaya koyacak, Kurul'a götürmem üzere yalnızca bana açıklayacak. İşte bu yüzden seni çağırttım. Şimdi kanıtlarını bana açıklayabilirsin."

Alberto gözlerini düzenli olarak inip kalkan, yere değen ayağa dikmişti.

"Albayım," dedi, "ben yalnızca..."

"Evet, evet," dedi Albay. "Sen bir erkeksin, Leoncio Prado Askeri Kolej'i beşinci sınıf öğrencisisin. Ne yaptığını biliyorsun. Gelelim kanıtlara."

"Ben bildiğim her şeyi söyledim, Albayım. Jaguar Arana'dan öç almak istiyordu, çünkü onu..."

"Bu konuya daha sonra değineceğiz," dedi Albay sözünü keserek. "Anlatılan olaylar son derece ilginç. Varsayımların, yaratıcı bir zekâya, zengin bir hayal gücüne sahip olduğunu ortaya koyuyor." Sustu ve söylediklerinden çok hoşnut kalarak yineledi: "Yaratıcı bir zekâ ve

zengin bir hayal gücü. Şimdi belgelerin üzerinde duracağız. Gerekli bütün yasal bilgileri istiyorum senden."

"Elimde kanıt yok, Albayım," demek zorunda kaldı Alberto. Sesi alçak ve titrek çıkmıştı. Cesaretini toplayabilmek için dudaklarını ısırdı. "Ben bildiğim her şeyi söyledim. Ama eminim ki..."

"Nasıl?" dedi Albay, şaşkınlıktan ne yapacağını bilemezmiş gibi. "Somut, kesin kanıtların olmadığını mı söylemek istiyorsun? Biraz ciddi olalım lütfen Fernandez, şimdi şaka etmenin sırası değil. Gerçekten de elle tutulur, açıklayıcı tek bir belge yok mu elinde? Haydi canım, çekinme."

"Albayım, sanırım benim görevim..."

"Ya!" dedi Albay. "Demek böyle, demek bir şakaydı bütün bunlar. Güzel, bir diyeceğim yok. Eğlenmeye hakkın var, zaten espri, şaka, gençliğin, işaretidir. Ancak, her şeyin bir sınırı vardır. Fernandez, ordunun içinde yer alıyorsun. Böyle, safça, Silahlı Kuvvetler'i alaya alamazsın. Yalnız ordu için geçerli değil söylediklerim. Sivil hayatta da bu tür şakaların bedeli ağır ödenir. Birini katil olmakla suçlamak için, bir dayanağın, nasıl desem, geçerli ve yeterli bir dayanağın olması gerekir. Evet, geçerli ve yeterli kanıtlar. Seninse elinde hiçbir kanıt yok, ne yeterli, ne de geçerli, buna karşın, karşımıza geçip hayalinden yarattığın bir suçlamayı yapabiliyor, arkadaşına, onu yetiştiren Kolej'e kara çalabiliyorsun. Aptal numarası yapmaya kalkma bize Fernandez. Sen bizi ne sanıyorsun bakayım? Bir avuç enayi mi, geri zekâlı mı, ne? Biliyor musun ki dört doktor ve bir balistik uzmanının raporuna göre, bu zavallı öğrencinin hayatına mal olan kurşun, kendi tüfeğinden çıkmıştı? Senden çok daha fazla deneyimi olan ve sorumluluk taşıyan üstlerinin en küçük ayrıntılarına varıncaya kadar bu ölümü dikkatle inceleyecekleri de mi aklına gelmedi? Dur, hiçbir şey söyleme,

bırak sözümü bitireyim. Yoksa bu kazadan sonra kılımızı kıpırdatmayacağımızı, kazaya neden olan hataları, kusurları aramayacağımızı, doğrulamayacağımızı, bulamayacağımızı mı sandın? Bu koşullarda, bir öğrencinin ölümü karşısında, Teğmenlerin, Yüzbaşıların, binbaşının ve benim bir avuç aptal gibi kollarımızı kavuşturup oturacağımızı mı sandın? Gerçekten üzüntü duyuyorum, Fernandez. Durum üzücü, başka bir şey söylememek için üzücü diyorum. Biraz düşün ve öyle karşılık ver bana, üzücü değil mi?"

"Evet, Albayım," dedi Alberto ve der demez de rahatladı.

"Bunu daha önce düşünmemen çok yazık. Böyle bir çocukluğun ne gibi sonuçlar doğurabileceğini benim uyarılarıma gerek olmadan düşünemedin ne yazık ki. Şimdi başka bir konuya geçmemiz gerekiyor. Çünkü, bilmeden, bir bomba patlatmış bulunuyorsun. Bunun ilk kurbanı da senden başkası olmayacak. Hayal gücün çok zengin, öyle değil mi? Yetkin bir örneğini sunmuş durumdasın bize. Ne yazık ki bu öldürme senaryosu hayal gücünün tek örneği değil. Elimin altında hayal gücünün, yaratıcılığımın başka kanıtları da var. Komutanım, bana şu kâğıtları verir misiniz lütfen?"

Alberto Komutan Altuna'nın kalktığını gördü. Uzun boylu, yapılı, Albay'dan çok farklı bir adamdı. Öğrenciler onlara Şişko ile Sıska adlarını, takmışlardı. Altuna sessiz, kendini belli etmeyen bir kimseydi; koğuşlarda, dersliklerde çok ender olarak görürlerdi kendisini. Elinde bir tutam kâğıtla masaya yaklaştı. Ayakkabıları öğrencilerin postalları gibi gıcırdıyordu. Albay kâğıtları alarak gözlerine yaklaştırdı.

"Bunların ne olduğunu biliyor musun, Fernandez?"

"Hayır, Albayım."

"Biliyorsun, biliyorsun, bir göz at bakalım şunlara."

Alberto kâğıtları aldı, ancak birkaç satır okuduktan sonra anlayabildi ne olduğunu,

"Şimdi tanıdın mı bu kâğıtları?"

Alberto bacağın kıvrıldığını gördü. Dosyanın yakınında bir baş belirdi; Teğmen Gamboa ona bakıyordu. Birden kıpkırmızı oldu.

"Elbette tanıdın," diye ekledi neşeyle Albay "Bunlar belge işte, kesin kanıt. Haydi bakalım, şunlardan bir bölümünü bize oku."

Alberto o anda Köpeklere yapılan hoş geldin törenlerini düşündü. Üç yıldan beri ilk kez, Kolej'e girerken duyduğu bu çaresizlik ve küçülme duygusunu yaşıyordu. Üstelik şimdiki daha da kötüydü; hoş geldin, hiç değilse başkalarıyla paylaştığı bir duyguydu.

"Oku dedim," diye yineledi Albay. Alberto büyük bir zorlamayla okudu. Sesi çok zayıf çıkıyor, zaman zaman çatlıyordu: "Çok iri, çok kıllı bacakları vardı, kıçı öyle büyüktü ki, kadından çok hayvana benziyordu, ama yine de dördüncü koğuşun en gözde orospusuydu, ağzının tadını bilenlerin hepsi ona giderdi." Buraya gelince sustu. Kaskatı kesilmiş, Albay'ın okumayı sürdürme emrini bekliyordu. Ama Albay susuyordu hep. Alberto inanılmaz bir bitkinlik hissediyordu. Paulino'nun ininde, yarışmalarda olduğu gibi, küçük düşürülmüş olma duygusu fiziksel bir yorgunluk yaratıyordu, kaslarını yumuşatıyor, beynini karartıyordu.

"Ver o kâğıtları bana," dedi Albay. Alberto kâğıtları uzattı. Albay, tek tek, ağır ağır çeviriyordu kâğıtları. Yazılar gözlerinin önünden geçtikçe dudaklarını kıpırdatıyor, arada bir, bir şeyler mırıldanıyordu. Alberto belli belirsiz hatırladığı başlıkları duyuyordu, bazılarını yazalı bir yıldan çok olmuştu: "Lula, Uslanmaz Sürtük", "Deli Kadın ve Eşek", "Çam Ağacıyla Ateşli Tavşan."

"Bu kâğıtları ne yapmam gerekir, biliyor musun?"

dedi Albay. Gözleri yarı kapalıydı, sanki güç, kaçınılmaz bir zorunluluk altında ezilmiş gibiydi. Sesinde sıkıntı ve gücenmişlik seziliyordu. "Bu kâğıtlarla ilgili olarak Disiplin Kurulu'nu bile toplamam değil, doğrudan okuldan kovmam gerekiyor seni, ahlaksızlık nedeniyle. Babanla görüşüp seni bir kliniğe götürmesini öğütlemem gerekiyor. Belki psikiyatrlar, iyi duydun değil mi, psikiyatrlar seni iyileştirebilir. Bu bir rezalet. Bu tür şeyleri yazabilmek için sapık olmak gerek. Bu yazılar Kolej'in, hepimizin onurunu lekeliyor. Söyleyecek bir şeyin var mı? Konuş, konuş."

"Hayır, Albayım."

"Elbette yok." dedi Albay. "Belgeler ortada, ne diyebilirsin ki? Tek söz söyleyemezsin. Bana açıkça karşılık ver, erkekçe. Okuldan atılmayı, ahlaksız ve sapkın olarak ailene, teslim edilmeyi hak ettin mi? Evet mi, hayır mı?"

"Evet, Albayım."

"Bu yazılar senin yıkımına neden oldu. Ahlaksızlık, sapkınlık nedeniyle okuldan atılınca herhangi, bir okulun seni kabul edeceğine inanıyor musun? Sen mahvoldun artık. Doğru mu, değil mi?"

"Doğru, Albayım."

"Sen benim yerimde olsan ne yapardın?"

"Bilmiyorum, Albayım."

"Ama ben, biliyorum. Yerine getirilmesi gereken bir görevim var benim."

Albay bir süre sustu. Yüzündeki düşmanca ifade kayboldu, çizgiler gevşedi. Bütün vücudu rahatladı, koltuğuna gömüldüğünde, göbeği de küçüldü, insanca boyutlara indi. Albay çenesini kaşıyor, gözlerini odada gezdiriyordu, çelişkili düşünceler arasında bocalıyor gibi görünüyordu. Komutan ve Teğmen kımıldamıyordu. Albay düşünürken, Alberto dikkatini Albay'ın ayağında yoğunlaştırmıştı; topuğu cilalı parkeye dayalı, burnu hava-

daydı; Alberto ayakkabının ucunun yere inip yine düzenli bir biçimde yere vurmasını kaygıyla bekliyordu.

"Fernandez Temple," dedi Albay, ciddi bir sesle, başını kaldırdı. "Pişmanlık duyuyor musun?"

"Evet, Albayım," dedi Alberto hiç duraksamadan.

"Ben mantıklı bir insanım," dedi Albay. "Bu kâğıtlar beni utanca boğdu. Kolej için çok büyük bir yüz karası bunlar. Şimdi beni iyi dinle. Sen askeri eğitim gördün, herhangi biri değilsin. Bir erkeğe yaraşır biçimde davranmanı istiyorum. Anlıyor musun?"

"Evet, Albayım."

"Gözümle görmeden inanamayacağım," dedi Albay. "Şu anda bir hata yapmaktayım, görevim beni derhal okuldan atmaya zorluyor seni. Bununla birlikte, senin için değil, kutsal olan bu kuruluş için, oluşturduğumuz bu büyük aile için, biz Leoncio Pradolular için, sana son bir şans tanıyacağım. Bu kâğıtları saklayıp seni bir süre deneyeceğim. Eğer yıl sonunda üstlerin, güvenime lâyık olduğunu söylerlerse, yıl sonuna kadar dosyan tertemiz kalırsa, bu kâğıtları yakacağım ve bu rezaleti unutacağım. Bunun tersi olursa, kurallara aykırı bir davranışın olursa, bir teki bile yetecektir, anlıyorsun değil mi, hiç acımadan yönetmeliğin gereklerini yerine getireceğim. Anlaşıldı mı?"

"Evet, Albayım." Alberto gözlerini indirip ekledi: "Sağ olun, Albayım."

"Senin için yaptıklarımın değerini anlıyor musun?"

"Evet, Albayım."

"Başka söz istemem. Koğuşuna dön ve kendini kolla. Disiplinli, sorumlu, gerçek bir Leoncio Prado öğrencisi ol. Gidebilirsin."

Alberto esas duruşa geçip döndü. Kapıya doğru üç adım atmıştı ki, Albay'ın sesi onu durdurdu.

"Bir dakika. Burada konuşulanlarla ilgili tek söz et-

meyeceğini hatırlatmama gerek yok sanırım. Kâğıtlar, öldürülme yalanı, her şey. Bundan böyle de olmayacak işlerle kafanı yorma. Bir dahaki sefere dedektifçilik oynamaya özenirsen, orduda olduğunu, üstlerinin soruşturmaları gerektiği gibi yürütüp sonuçlarını en iyi biçimde değerlendirdiği bir kuruluşta olduğunu unutma. Çıkabilirsin."

Alberto bir kez daha topuklarını vurup çıktı. Sivil giyimli adam, çıkarken ona bakmadı bile. Asansöre binmeyip merdivenlerden indi, yapının her yanı gibi merdivenler de ayna gibi parlıyordu.

Dışarı çıkıp kahramanın heykelinin önüne geldiğinde, çantasıyla harici üniformasını hücrede bıraktığını hatırladı. Ağır adımlarla nöbetçi kulübesine doğru ilerledi. Nöbetçi Teğmen selamına karşılık verdi.

"Eşyalarımı almaya geldim, Teğmenim."

"Neden?" diye sordu subay. "Gamboa'nın emriyle hapistesin."

"Koğuşa dönmemi emrettiler."

"Mümkün değil," dedi Teğmen. "Yönetmeliği bilmiyor musun? Teğmen Gamboa bana yazılı olarak bildirmediği sürece buradan çıkamazsın. Haydi, içeriye."

"Başüstüne Teğmenim."

"Çavuş," dedi Subay, "bunu da stattaki hücreden getirdikleri öğrencinin yanına at. Yüzbaşı Bezada'dan ceza alan erler için yer açmamız gerek." Başını kaşıdı. "Cezaevine benzedi burası."

Tıknaz, Kızılderili yüzlü bir adam olan Çavuş başını salladı. Hücrenin kapısını açıp ayağıyla ittirdi.

"Haydi bakalım, gir içeriye," dedi. Sonra alçak sesle ekledi. "Merak etme, nöbet değiştiğinde sana sigara getiririm."

Alberto içeri girdi. Jaguar yatağın üzerinde oturmuş ona bakıyordu.

O defasında Sırık Higueras gitmek istemiyordu, istemeye istemeye gitti, sanki olayın kötü biteceğini sezmişti. Birkaç ay önce, Boğa ona haber gönderip, "Ya benimle çalışırsın, ya da eğer kelleni korumak istiyorsan, El Callao'ya adımını atmazsın bundan böyle," demişti. Sırık bunun üzerine, "İşte, sonunda oldu, bekliyordum zaten," demişti bana. Küçükken Boğa'yla birlikte çalışmış; ağabeyimle o, Boğa'nın çömezleriymişler. Daha sonra Boğa hapse girmiş, onlar da yalnız kalmışlar. Aradan beş yıl geçtikten sonra, Boğa yine ortaya çıkmış, yeni bir çete kurmuş, Sırık ondan bucak bucak kaçıyormuş. Sonunda bir gün iki hırsız gelip Liman Hazinesi barında bulmuşlar onu ve zorla Boğa'ya götürmüşler. Hiç kötü davranmamışlar, Boğa da gördüğünde sarılıp öpmüş Sırık'ı, "Seni oğlum gibi severim," demiş. Ondan sonra da kafaları çekmişler, canciğer ayrılmışlar birbirlerinden. Ama bir hafta sonra, Boğa o mesajı göndermiş Sırık'a. Sırık ekip çalışması yapmak istemiyordu, iş çıkmaz diyordu, ama Boğa'yla arasının bozulmasını da istemiyordu. Sonunda kararını verdi, "Kabul edeceğim," dedi bana. "Aslına bakarsan, Boğa kazık atmaz adama. Ama senin de bu işe bulaşman için hiçbir neden yok. Bana sorarsan, annenin yanına dön, okuluna devam et derim. Bir kenara epey para koymuş olmalısın bu süre içinde." Oysa meteliğim yoktu, söyledim ona. "Sen nesin biliyor musun?" dedi. "Kerhanecinin tekisin, kerhaneci derler senin gibilere. Bütün paranı kerhanede mi harcadın?" Evet, dedim. "Daha öğreneceğin çok şey var," dedi bana. "Orospular için kendini tehlikeye atmaya değmez. Birazını da kendine ayırmalıydın. Neyse, karar verdin mi, ne yapacaksın?" Onunla birlikte çalışmaya devam edeceğimi söyledim. O gece Boğa'yı görmeye gittik, tek gözlü bir adamın işlettiği izbe bir barda. Boğa, yaşlı bir melezdi, insan söylediklerini güçlükle anlayabiliyordu; dakikada bir kü-

çük bir kadeh *pisco* deviriyordu. Üstekiler beş altı kişiydi, kimi zenci, kimi Kızılderili kırması, kimi de *serrano*'ydu, Sırık'a pis pis bakıyorlardı. Boğa ise tersine, konuşurken hep Sırık'a bakıyor, Sırık'ın esprilerine kahkahayla gülüyordu. Bana bir kez olsun bakmadı. Onlarla çalışmaya başladık, başlangıçta her şey yolundaydı. Magdalena ve La Punta'da, San Isidro ve Orrianta'da, Salaverry ve Berranco'da bir yığın ev soyduk, El Callao'da hiçbir eve girmedik. Ben gözcülük yapıyordum hep, beni hiç içeri sokup kapıyı açtırmadılar. Paralar bölüşüldüğünde Boğa bana üç beş kuruş verirdi yalnızca, ama daha sonra Sırık kendi payından bir şeyler verirdi. İkimiz hep birlikteydik, çetenin öteki adamlarının gözü hep bizdeydi. Bir keresinde, kerhanenin birinde, Sırık'la melez Pencracio bir kız yüzünden kavgaya tutuştular, Pencracio bıçağını çıkarıp arkadaşımı kolundan yaraladı. Öfkeden gözüm dönmüştü, Pencracio'nun üzerine atıldım. Bir başka melez daha karıştı kavgaya ve olay büyüdü. Boğa bize yer açtı, herkes çevremizde halka oldu. Kızlar avaz avaz bağırıyorlardı. Önce, uzunca bir süre karşılıklı birbirimizi süzdük. Başta, melez beni kışkırtıyor, "Hadi bakalım, sen fare ol, ben de kedi," diyerek alay ediyordu, ama ona iki kafa attıktan sonra, dosdoğru kavgaya giriştik. Kavgadan sonra Boğa bana içki ısmarladı, "Helal olsun!" dedi. "Bu velede böyle dövüşmeyi kim öğretmiş?"

O günden sonra, olur olmaz şeyler için Boğa'nın melezleriyle, *serrano*'larıyla dövüşür oldum. Bazen bir tekmeyle beni yere sererlerdi, bazen de uzun süre dayanır, hatta onları iyice benzetirdim. Sarhoş olduğumuz zaman mutlaka sonunda bir kavga çıkardı. O kadar çok dövüştük ki sonunda iyi dost olduk. Bana içki ısmarlamaya, kerhaneye, vurdulu kırdılı filmler görmeye sinemaya götürmeye başladılar. Zaten o gün de, Pancracio, Sırık ve ben sinemaya gitmiştik. Çıkışta Boğa bizi bekliyordu, pek ke-

yifliydi Bara gittiğimizde, "Yüzyılın vurgunu bizi bekliyor," dedi. Rahip'in kendisini çağırıp bir iş önerisi yaptığını anlatmaya başlayınca, Sırık Higueras sözünü kesti. "O heriflere bulaşmayalım, Boğa," dedi. "Anamızı bellerler bizim. Onlar büyük işlerin adamları." Boğa Sırık'ın sözlerine kulak asmadı, planı açıkladı. Rahip ona iş önerdiği için çok gurur duyuyordu, Rahip'in çetesi büyük bir çeteydi ve herkes onlara gıpta ederdi. Burjuvalar gibi güzel evlerde yaşarlardı, hepsinin arabası vardı. Sırık karşı çıktı, ama ötekiler onu susturdular. Ertesi gün çıkılacaktı işe. Her şey çok kolay görünüyordu. Boğa'nın dediği gibi, Quebrada de Armendariz'de gece onda buluştuk, öteki çeteden de iki herif vardı. İyi giyimli, bıyıklıydılar, filtreli iyi sigaralar içiyorlardı, sanki baloya gider gibi bir halleri vardı. Gece yansına kadar vakit geçirip ikişer ikişer tramvay hattına gittik. Orada Rahip'in çetesinden başka biriyle buluştuk. "Her şey yolunda," dedi. "Kimsecikler yok. Biraz önce çıktılar. Haydi, gidelim." Boğa beni evin biraz uzağında, bir duvarın arkasında pusuya yatırdı. Sırık'a sordum: "Kim girecek içeriye?" "Boğa, ben ve Rahip'in adamları," dedi. "Ötekilerin hepsi gözcülük yapacak. Onların yöntemi buymuş. Sağlam çalışma derler buna." Benim olduğum yerde kimse yoktu, pencerelerde hiç ışık görünmüyordu, çabucak bitireceklerini sandım. Ama Sırık yol boyunca ağzını açmamıştı, kafası bozuk gibiydi. Önünden geçerken, Pancracio bana evi göstermişti. Koskocaman bir evdi, "Burada bir orduya yetecek kadar para vardır," demişti Boğa. Uzun bir zaman geçti. Düdük sesini, silah seslerini ve küfürleri duyduğumda, onlara doğru koşmaya başladım, ama sonra yakayı ele verdiklerini anladım, sokağın köşesinde üç polis vardı. Arkama dönüp kaçmaya başladım. Marsano Meydanı'nda tramvaya bindim, Lima'ya taksiyle döndüm. Bara vardığımda, Pancracio'dan başka kimse yoktu. "Tuzaktı," dedi bana. "Rahip

göndermiştir polisleri. Sanırım hepsi yakalandı. Boğa'yla Sırık'ı yerde gördüm, dövüyorlardı. Rahip'in dört adamı gülüyordu hallerine, bir gün gelir öderler. Ama şimdilik ortalıkta görünmemeliyiz." Tek kuruşum olmadığını söyledim ona. Bana beş sol verdi "Başka bir mahalleye git, bir daha buraya adımını atma," dedi. "Ben bir süre Lima'nın dışına gideceğim, hava değişikliğine."

O gece Bellavista'daki boş arsaya gidip bir hendekte uyudum. Daha doğrusu sırtüstü yatıp soğuktan donarak karanlığı seyrettim. Sabah çok erken saatte Bellavista Meydanı'na gittim. İki yıldır hiç gitmemiştim oraya. Her şey aynıydı, yalnız bizim evin kapısı boyanmıştı. Kapıyı çaldım, açan olmadı. Daha hızlı vurdum. İçeriden biri bağırdı: "Biraz beklesene yahu!" Bir adam gelip kapıyı açtı, "Senyora Domitila yok mu?" diye sordum. "Böyle birini tanımıyorum bile," dedi. "Burası Pedro Caifas'ın, yani benim evim." Yanında bir kadın belirdi ve "Senyora Domitila mı? Tek başına oturan yaşlı kadın mı?" dedi. "Evet," dedim. "Evet, o." "Öldü o," dedi kadın. "Bizden önce burada oturuyormuş, ama epey uzun zaman oldu." Onlara teşekkür edip alana gittim, bir sıraya oturdum. Bütün sabah, Teresaların evinin kapısını gözledim, belki Teresa çıkar diye. Öğlene doğru bir delikanlı çıktı kapıdan. Yaklaşıp sordum: "Eskiden bu evde oturan hanımla genç kız şimdi nerede oturuyorlar, biliyor musun?" "Bilmiyorum," dedi. "Ben onu tanımadım zaten. Akrabanız mıydı?" Annem olduğunu söyleyecektim, ama sonra polislerin beni arayabileceğini düşünerek, "Hayır," dedim. "Öğrenmek istemiştim de."

"Merhaba," dedi Jaguar.

Onu orada gördüğüne şaşmamış gibiydi. Çavuş kapatmıştı, hücrenin içi yarı karanlıktı. "Merhaba," dedi

Alberto da. "Sigaran var mı?" diye sordu Jaguar. Yatağın üstüne oturmuş, sırtını duvara dayamıştı, Alberto pencereden düşen ışıkta yüzünün yarısını açık seçik görüyordu, öbür yarısı yalnızca bir lekeydi.

"Yok," dedi Alberto. "Çavuş birazdan getirecek."

"Seni niye buraya attılar?" diye sordu Jaguar.

"Bilmiyorum. Peki seni?"

"Orospu çocuğunun teki gidip Gamboa'ya bir şeyler anlatmış."

"Kim? Ne anlatmış?"

"Bak," dedi Jaguar sesini alçaltarak. "Mutlaka benden önce çıkarsın buradan. Bana bir iyilik yap. Gel, yaklaş, duymasınlar bizi."

Alberto yaklaştı. Jaguar şimdi birkaç santimetre ötesindeydi, dizleri birbirine değiyordu.

"Boa'yla Kıvırcık'a söyle, koğuşta bir ispiyoncu var. Kim olduğunu öğrenmelerini istiyorum. Gamboa'ya ne demiş, biliyor musun?"

"Hayır."

"Takımdakiler benim niçin burada olduğumu düşünüyorlar?"

"Sınav sorularının çalınması yüzünden sanıyorlar."

"Doğru," dedi Jaguar. "Bu da nedenlerden biri. O herif sorulardan, Çete'den, üniformaların çalınmasından, kumardan, alkolden, her şeyden söz etmiş. Kim olduğunu bulmamız gerek. Söyle onlara, ispiyoncuyu bulamazlarsa onların da işi bitmiş demektir. Sen de öyle, bütün koğuş hatta. Takımdan biri olmalı, başka hiç kimsenin bilmesine olanak yok."

"Seni okuldan atacaklar," dedi Alberto. "Belki de cezaevine gönderirler."

"Gamboa söyledi. Kıvırcıkla Boa'yı da rahat bırakmayacaklardır, Çete yüzünden. Söyle onlara bir araştırma yapsınlar, suçlunun adını bir kâğıda yazıp pencere-

den atsınlar bana. Beni okuldan atarlarsa onları göremem bir daha."

"Eline ne geçecek bunu yapmakla?"

"Hiçbir şey," dedi Jaguar. "Beni nasıl olsa yakaladılar. Ama öç almalıyım."

"Alçağın tekisin, Jaguar," dedi Alberto. "Umarım hapse atarlar seni."

Jaguar küçük bir hareket yaptı, hâlâ yatağın üzerindeydi, ama dimdik oturuyordu, sırtı duvara değmiyordu, Alberto'yu daha iyi görebilmek için başını biraz çevirdi. Şimdi yüzünün tamamı görünüyordu.

"Söylediklerimi duydun mu?"

"Bağırma," dedi Jaguar. "Teğmen mutlaka gelsin mi istiyorsun? Ne bu halin?"

"Alçağın tekisin," diye mırıldandı Alberto. "Katil. Köle'yi sen öldürdün."

Alberto geriye doğru bir adım atmış, kendini savunmak için bükülmüştü, ama Jaguar saldırmadı, yerinden kıpırdamadı bile. Alberto yarı karanlıkta iki mavi gözün parıldadığını görüyordu.

"Yalan," dedi Jaguar, fısıltı kadar alçak sesle. "Benim başımı derde sokmak için söylemişler bunu Gamboa'ya. Gammazlayan beni belaya sokmak isteyen biri, korkağın, ibnenin biri, anlamıyor musun? Söyle, koğuştakilerin hepsi Arana'yı öldürdüğümü mü düşünüyorlar?"

Alberto karşılık vermedi.

"Olamaz," dedi Jaguar. "Kimse inanamaz buna. Arana zavallı herifin tekiydi, isteyen istediği gibi itip kakardı onu. Onu niçin öldüreyim?"

"Senden çok daha iyi biriydi," dedi Alberto. İkisi de çok alçak sesle konuşuyorlardı, seslerini yükseltmemek için gösterdikleri çabayla sözcükler havada donup kalıyor, zorlama, tiyatrodaki gibi bir konuşma çıkıyordu ortaya. "Sağlam gibiymiş gibi görünüyorsun, ama aslında

zavallı olan sensin. Köle iyi yürekliydi, sen bunun ne demek olduğunu bilmezsin. İyiydi o, kimseye bulaşmazdı. Gece gündüz demez, ağzına sıçardın onun. Okula girdiğinde hiçbir tuhaflığı yoktu, ama sen ve ötekiler, sürekli itip kakarak serseme çevirdiniz onu. Tek nedeni de dövüşmeyi bilmemesiydi. Zavallı olan sensin Jaguar. Şimdi atacaklar seni. Hayatının nasıl olacağını biliyor musun? İtin, serserinin teki olacaksın, er geç hapse gireceksin."

"Annem de bunu söylerdi hep." Alberto şaşırdı, böyle bir itirafı beklemiyordu. Ama Jaguar'ın kendi kendine konuştuğunu anladı; sesi donuk, düzdü. "Gamboa da öyle dedi. Benim hayatım başkalarını niçin ilgilendiriyor, acaba? Ama Köle'nin ağzına sıçan yalnız ben değildim. Hepsi onu ezerdi, sen de Şair. Kolej'de herkes herkesin ağzına sıçar, kendini koruyamayanlar da ezilir. Benim suçum değil bu. Bana kimse bulaşmıyorsa, benim daha erkek olmamdan bulaşamıyor. Bu da benim suçum değil."

"Sen başkalarından daha erkek değilsin," dedi Alberto. "Katilsin sen, senden korkmuyorum. Buradan çıktığımızda göreceksin."

"Benimle dövüşmek mi istiyorsun?" dedi Jaguar.

"Evet."

"Dövüşemezsin," dedi Jaguar. "Söyle, koğuştakiler bana kızgın mı?"

"Hayır," dedi Alberto. "Benden başka kızan yok. Ben de senden korkmuyorum."

"Şşt! Bağırma. İstersen dövüşelim dışarda. Ama önceden haber vermiş olayım, benim dengim değilsin. Laf olsun diye kızıyorsun bana. Ben Köle'ye hiçbir şey yapmadım. Herkes gibi sataşıyordum ona, o kadar. Ama kötü niyetle değil, eğlence olsun diye."

"Bunun ne önemi var? Sen onu itip kaktıkça herkes de seni taklit ederek itip kakıyordu. Hayatını çekilmez hale getirdin. Sonra da öldürdün onu."

"Bağırma, salak, duyacaklar. Ben öldürmedim onu. Buradan çıkınca o ispiyoncuyu bulacağım ve herkesin önünde yalan olduğunu söyleteceğim ona. Yalan olduğunu göreceksin sen de."

"Yalan değil," dedi Alberto. "Olmadığım biliyorum."

"Bağırma, Allah belanı versin!"

"Katil!"

"Sus!"

"Seni ben ele verdim, Jaguar. Onu öldürdüğünü biliyorum."

Bu kez Alberto kıpırdamadı. Jaguar iki büklüm olmuştu.

"Bunu Gamboa'ya sen mi söyledin?" diye sordu Jaguar, sözcükleri tek tek, ağır ağır söyleyerek.

"Evet. Bütün yaptıklarını söyledim. Koğuşlarda olup biten her şeyi söyledim."

"Niçin yaptın bunu?"

"Canım istedi de ondan."

"Göreceğiz bakalım, erkek misin, değil misin!" dedi Jaguar ayağa kalkarak.

VII

Teğmen Gamboa, Albay'ın odasından çıktı, sivil görevliyi başıyla selamladı, bir süre asansörü bekledi, geciktiğini görünce merdivenlere yönelip ikişer ikişer indi basamakları. Avluya geldiğinde havanın açıldığını fark etti, bulutlar dağılmış, gök pırıl pırıl olmuştu; ufukta, ışıl ışıl parlayan denizin üzerinde bir iki tane beyaz, hareketsiz bulut görünüyordu. Hızlı adımlarla beşinci sınıf yatakhanesine gitti ve sekreterlik bürosuna girdi. Yüzbaşı Garrido masasının başında oturrnuş, kirpi gibi sırtını kabartmıştı, Gamboa kapıdan selam verdi.

"Ne var?" dedi Yüzbaşı yerinden sıçrayarak.

"Albay verdiğim raporu kayıtlardan silmenizi istedi, Yüzbaşım."

Yüzbaşının çizgileri gevşedi, o ana kadar ters ters bakan gözleri rahatlayınca ışıldamaya başladı.

"Elbette," dedi masaya vurarak. "Zaten daha kayda geçirmemiştim bile. Biliyordum böyle olacağını. Ne oldu Gamboa?"

"Öğrenci suçlamasından vazgeçti, Yüzbaşım. Albay raporunu yırttı. Olayın unutulması gerekiyor; öldürme olayıyla ilgili bölümü demek istiyorum, Yüzbaşım. Gerisiyle ilgili olarak, Albay disiplin önlemlerinin artırılmasını istedi."

"Hepsi bu mu?" dedi Yüzbaşı açıkça gülerek, "Yaklaş Gamboa bak şuna."

Rakamlar ve adlarla dolu bir tutam kâğıt uzattı.

"Görüyor musun? Bunlar son üç günde gelenler, geçen ayın toplamından daha çok. Altmış kişi ceza almış, mevcudun üçte birinden fazlası, düşünebiliyor musun? Albay'ın merak etmesine gerek yok, herkesi yola getireceğiz. Sınavlarla ilgili olarak istenen önlemleri aldık bile. Soruları sınav anına dek ben odamda saklayacağım, isterlerse gelip almayı bir denesinler. Gece nöbetçilerini ve devriyeleri iki katına çıkardım. Çavuşlar her saat başı yoklama alacak. Haftada iki kez denetim yapılacak, aynı şey silahlar için de geçerli. Serserilik etmeye devam edebilecekler mi sence?"

"Umarım hayır, Yüzbaşım."

"Kim haklıymış?" dedi Yüzbaşı birden, zafer kazanmış gibi bir tavırla. "Sen mi, ben mi?"

"Görevimdi," dedi Gamboa.

"Nasıl bazı insanlarda mide hastalığı olursa, sende de yönetmelik hastalığı var," dedi Yüzbaşı. "Eleştirmek için söylemiyorum, Gamboa, ama hayatta pratik olmak gerek. Bazen, yönetmeliği unutup doğrudan sağduyuya güvenmek gerekir."

"Benim yönetmeliklere inancım var," dedi Gamboa. "Size bir itirafta bulunacağım. Yönetmelikleri ezbere bilirim. Üstelik şunu da söylemek isterim ki, yaptıklarımdan pişman değilim."

"Sigara alır mısın?" dedi Yüzbaşı. Gamboa bir sigara aldı. Yüzbaşı kara tütünden, ithal malı bir sigara içiyordu, yanarken iğrenç bir koku çıkıyordu. Teğmen sigarayı ağzına götürmeden önce bir an elinde oynadı.

"Hepimizin yönetmeliklere inancı var," dedi Yüzbaşı. "Ama yönetmelikleri yorumlamayı bilmek gerek. Biz subaylar, her şeyden önce gerçekçi olmalı, duruma uy-

gun davranmalıyız. Olayları yasaya değil, Gamboa, tam tersine, yasayı olaylara uyarlamalıyız." Heyecanlanan Yüzbaşı Garrido, elini havada sallıyordu bunları söylerken. "Yoksa, hayat katlanılmaz olurdu. İnat, kötü bir işbirlikçidir. Şu Fernandez'i desteklemekle ne kazandın? Hiçbir şey, kesinlikle hiçbir şey, tersine, belki de zarar gördün. Eğer beni dinlemiş olsaydın, sonuç değişmeyecekti, birçok sıkıntıya da katlanmak zorunda olmayacaktın. Benim hoşnut olduğumu sanma. Bilirsin sana saygım vardır. Ama Binbaşı küplere biniyor, bunun hıncını senden çıkarmaya çalışacaktır. Albay da çok kızmış olmalı."

"Yok canım," dedi Gamboa kayıtsızca. "Ne yapabilirler ki bana? Zaten umurumda değil. Benim vicdanım rahat."

"Rahat bir vicdanla kendine cennette bir yer edinirsin, ama orduda değil," dedi Yüzbaşı içtenlikle. "Her neyse, sana bir zararı dokunmasın diye elimden geleni yapacağım. Ya bizim iki serseri ne olacak?"

"Albay öbürlerinin yanına gitmeleri için emir verdi."

"Git götür onları. Onlara bir iki öğüt ver, rahat etmek istiyorlarsa çenelerini kapasınlar. Bir sorun çıkacağını sanmam. Bütün bu saçmalıkları unutmak herkesten çok onların işine yarayacaktır. Bu arada o koruduğun öğrenciden sakın, küstahın biri o."

"Koruduğum mu?" dedi Gamboa. "Bir hafta öncesine kadar varlığından habersizdim onun."

Teğmen Yüzbaşı'dan izin almadan odadan çıktı. Avlu boştu, ama neredeyse öğlen olacaktı, çok geçmeden öğrenciler dersliklerden dışarıya bir ırmak gibi taşacak, avlu gürültülü bir kargaşaya boğulacaktı. Gamboa cüzdanındaki mektubu çıkardı, bir an elinde tuttu, sonra açmadan yine cüzdanına yerleştirdi. "Eğer oğlan olursa asker olmayacak," diye düşündü.

Nöbetçi kulübesinde, nöbetçi Teğmen gazete oku-

yor, sıraya oturmuş erler boş gözlerle birbirlerine bakıyorlardı. Gamboa içeri girdiğinde, kurulmuş gibi ayağa fırladılar.

"Günaydın."

"Günaydın, Teğmenim."

Gamboa genç Teğmen'le senli benliydi, ama daha önce onun emrinde olan Teğmen, Gamboa'ya karşı oldukça saygılıydı.

"Beşinci sınıftaki iki öğrenciyi almaya geldim."

"Başüstüne," dedi Teğmen. İçtenlikle gülümsüyordu, ama yüzünde gece nöbetinin yorgunluğu okunuyordu. "Biraz önce bir tanesi gitmek istedi, ama elinde yazılı emir yoktu. Getireyim mi onları? Sağdaki hücredeler."

"Birlikte mi?" diye sordu Gamboa.

"Evet. Stattaki hücreye ihtiyacım yardı. Çok sayıda cezalı er var. Ayrı mı olmaları gerekiyordu?"

"Anahtarı ver bana. Konuşacağım onlarla."

Gamboa hücrenin kapısını yavaşça açtı ve kafese giren bir aslan terbiyecisi gibi bir sıçrayışta içeriye daldı. Pencereden süzülen ışıkta savrulan iki çift bacak gördü, iki öğrencinin solumalarını işitti. Gözleri yarı karanlığa alışamamıştı, ancak siluetlerini ve yüzlerinin çevresini seçebiliyordu. Onlara doğru bir adım atıp bağırdı:

"Dikkat!"

Her ikisi de acele etmeden ayağa kalktılar.

"Üstleri bulunduğu yere girdiğinde, astlar esas duruşa geçer, unuttunuz mu? Her birinize altı puan! Sen, elini yüzünden çek ve esas duruşa geç!"

"Olanaksız, Teğmenim," dedi Jaguar.

Alberto elini çekti, ama hemen yanağına bastırdı. Gamboa onu yavaşça ışığa doğru itti. Yanağı çok şişti, burnunda ve ağzında kurumuş kan vardı.

"Çek elini," dedi Gamboa. "Çek de göreyim."

Alberto elini indirdi, ağzı gerildi. Gözünün çevre-

sinde kocaman bir morluk vardı, kapalı gözkapağı şiş ve pütür pütürdü, sanki yakılmış gibi. Gamboa gömleğinde de kan lekeleri olduğunu fark etti. Alberto'nun saçları ter ve tozla birbirine yapışmıştı.

"Yaklaş!"

Jaguar denileni yaptı. Kavga onun yüzünde hiç iz bırakmamış gibiydi, ama burun delikleri açılıp kapanıyor, incecik, kurumuş bir tükürük tabakası dudaklarını çevreliyordu.

"Revire gidin," dedi Gamboa. "Sizi odamda bekleyeceğim. Revirden sonra gelin, sizinle konuşacaklarım var."

Alberto'yla Jaguar çıktılar. Ayak seslerini duyunca nöbetçi Teğmen dönüp baktı. Yüzündeki gülümseme bir şaşkınlık anlatımına dönüştü.

"Durun!" diye bağırdı, ne yapacağını bilemeyerek. "Ne oluyor? Kımıldamayın."

Erler öğrencilere doğru ilerlemiş, gözlerini dikmiş bakıyorlardı.

"Tamam, bırakın onları," dedi Gamboa. Öğrencilere dönerek emretti: "Gidin!"

Alberto ve Jaguar nöbetçi kulübesinden çıktılar. Teğmenler ve erler, onların bulutsuz sabah göğünün altında, yan yana, başları kıpırtısız ilerleyişlerini izlediler, ne konuşuyor, ne de birbirlerine bakıyorlardı.

"Yüzünü parçalamış," dedi genç Teğmen. "Hiçbir şey anlamıyorum."

"Hiç ses duymadın mı?" diye sordu Gamboa.

"Hayır," diye karşılık verdi Teğmen, şaşkınlıkla. "Üstelik buradan hiçbir yere kımıldamadım." Erlere döndü. "Siz bir şey duydunuz mu?"

Dört esmer baş hayır, anlamında sallandı.

"Hiç ses çıkarmadan dövüşmüşler," dedi Teğmen. Artık olanları şaşırmadan, sanki bir maçtan söz eder gibi yorumluyordu. "Duysaydım, benzetirdim onları. Ne bi-

çim kavga etmişler, tam kavgacı horozlar gibi. O çocuğun yüzü kolay kolay düzelmez. Niçin kavga etmişler?"

"Saçma sapan bir şey yüzünden," dedi Gamboa. "Önemli değil."

"Ama hiç bağırmadan nasıl dayanmış o dayağa?" dedi Teğmen. "Suratını dağıtmış resmen. O sarışını Kolej'in boks takımına almalı. Belki de takımdandır, ha?"

"Hayır," dedi Gamboa. "Sanmam. Ama haklısın. Takıma almalı onu."

O gün kırlarda dolaştım aylak aylak, kadının biri ekmekle biraz süt verdi bana. Akşam olunca, yine bir hendekte, Progreso Caddesi'ne yakın bir yerde yattım. Bu kez deliksiz bir uyku çektim, uyandığımda güneş tepede yükselmişti bile. Yakınlarda kimseler yoktu, ama caddeden geçen otomobillerin sesini duyuyordum. Karnım çok açtı, başım ağrıyordu, sanki grip olacakmışım gibi de ürperiyordum. Yürüyerek Lima'ya kadar gittim, öğlene doğru Alfonso Ugarte Meydanı'na vardım. Okuldan çıkan kızlar arasında Teresa yoktu. Merkezde, kalabalık yerlerde, San Martin Meydanı'nda, Union Sokağı'nda, Grau Caddesi'nde dolaştım. Öğleden sonra, yorgunluktan ölmek üzere, bitkin bir durumda La Reserva Parkı'na geldim. Parktaki bir çeşmeden su içip kustum. Çimenlere uzandım, aradan bir iki dakika geçmişti ki, polisin tekinin uzaktan bana işaretler yaparak geldiğini gördüm. Var gücümle koşmaya başladım, polis ardımdan gelmedi. Francisco Pizarro Caddesi'ne, vaftiz babamın evine vardığımda, akşam olmuştu. Başım artık çatlayacak gibiydi, vücudumun her yanı titriyordu. Üstelik mevsim kış değildi, "Tamam, hastalandım," diye düşündüm. Zili çalmadan önce düşündüm: "Karısı çıkacak ve evde olmadığını söyleyecek şimdi. O zaman karakola giderim. Hiç

olmazsa yiyecek bir şeyler verirler." Ama kapıyı karısı değil, vaftiz babam açtı. Kapıyı açtı ve beni tanıyamadan öylece durdu. Oysa beni son gördüğünden beri iki yıl geçmişti ancak. Kim olduğumu söyledim. Gövdesi kapının aralığını kapatıyordu, içeriden gelen ışıkta yuvarlak, kel kafası görülüyordu. "Sen ha!" dedi. "İnanamıyorum, yavrum, seni öldü sanmıştım." Beni içeri aldı, girdiğimizde sordu. "Neyin var evladım, ne oldu sana böyle?" "Şey, özür dilerim, iki gündür hiçbir şey yemedim," dedim. Beni kolumdan tutup karısını çağırdı. Bana çorba, biftek, fasulye ve sonra da pasta verdiler. Sonra da ikisi birden soru yağmuruna tuttular. Bir yalan uydurdum. "Ormanlarda adamın biriyle çalışmak üzere evden kaçtım, iki yıl orada kaldım, bir kahve plantasyonunda, ama sonra işler kötü gidince patron beni kovdu, Lima'ya beş parasız geldim." Sonra annemi sordum, vaftiz babam altı ay önce kalp krizinden öldüğünü söyledi. "Cenaze masraflarını ben ödedim," dedi. "Merak etme. Kötü olmadı." Sonra ekledi: "Şimdilik, geceyi arka bahçede geçirirsin. Yarın seni ne yapacağımızı düşünürüz." Kadın üzerime bir örtüyle bir yastık verdi. Ertesi gün, vaftiz babam beni işlettiği bakkal dükkânına götürdü ve kasaya oturttu. İkimizden başka çalışan yoktu. Tek kuruş vermiyordu bana, ama hiç değilse karnım doyuyordu, yatacak bir yerim de vardı, sürekli çalıştırdıkları halde, bana iyi davranıyorlardı. Sabahları saat altıdan önce kalkıp bütün evi süpürmem, kahvaltıyı hazırlamam ve yataklarına götürmem gerekiyordu. Sonra kadının verdiği listeyi alıp çarşıya çıkıyor, ardından da dükkâna gidip bütün gün müşterilere hizmet ediyordum. Başlangıçta vaftiz babam da bütün gün dükkânda oluyordu, ama sonraları beni yalnız bırakmaya başladı, akşamları onlara hesabı veriyordum. Eve dönünce akşam yemeğini hazırlıyor –kadın bana yemek yapmayı öğretmişti– sonra da gidip yatıyordum. Gitme-

yi düşünmüyordum, oysa parasızlık canıma yetmişti. Gizli gizli içtiğim sigarayı alabilmek için müşterileri aldatmam gerekiyordu, ya fazla para alıyor, ya da paranın üstünü eksik veriyordum. Zaman zaman çıkıp bir yerlere de gitmek istiyordu canım, ama polis korkusu beni engelliyordu. Sonra işler düzeldi. Vaftiz babam Sierra'ya yolculuğa gitmek zorunda kaldı, kızını da yanında götürdü. Gideceğini öğrendiğimde korktum, karısının benden nefret ettiğini hatırladım. Aslında, onlarla birlikte yaşamaya başladığımdan beri, kadın beni rahat bırakmıştı, bana bir şey buyurmanın dışında konuşmuyordu benimle. Vaftiz babam gider gitmez, değişti. Bana sevecen davranıyor, bir şeyler anlatıyor, gülüyor, akşamları dükkâna geldiğinde ben ona günlük hesabı çıkarırken, "Bırak şu hesabı canım, ben senin hırsız olmadığını biliyorum," diyordu. Bir akşam, saat dokuz olmadan dükkâna geldi. Tedirgin görünüyordu. İçeriye girdiği anda niyetini anlamıştım. Hareketleri, gülüşleri, bakışları, tıpkı El Callao kerhanelerindeki orospuların sarhoş olup da canları bir şeyler çektiği zamanki gibiydi. Bu hali hoşuma gitti. Vaftiz babamı görmeye gidip de kapıyı suratıma kapadığı günleri hatırladım, "İşte, intikam saati geldi," diye düşündüm. Çirkindi, şişmandı, benden yaşlıydı. "Haydi," dedi, "dükkânı kapat, birlikte sinemaya gidelim. Ben ısmarlıyorum." Kent merkezindeki sinemalardan birine gittik, olağanüstü bir film oynadığını söylemişti, ama biliyordum ki aslında mahallede benimle birlikte görülmekten çekiniyordu, vaftiz babam kıskanç bir erkek olarak tanınırdı. Sinemada bir korku filmi oynuyordu, korkmuş gibi yaptı. Elimi tutuyor, bedenini bana yapıştırıyor, elini bacağımın üstüne koyup sonra unutmuş gibi geri çekmiyordu. İçimden gülmek geliyordu. Anlamazlıktan gelip karşılık vermiyordum. Çok öfkelenmiş olmalı aptallığıma. Filmden çıkınca eve yürüyerek döndük, yolda bana

kadınlardan söz etmeye, açık saçık fıkralar anlatmaya başladı, ama hiç kaba sözcük kullanmadan, sonra da hiç âşık olup olmadığımı sordu. Olmadığımı söyleyince, "Yalancı!" dedi. "Siz erkekler, hepiniz birbirinize benzersiniz. Beni bir erkek gibi gördüğünü fark etmem için uğraşıp duruyordu. "Happy'deki bir orospuya, Emma'ya benziyorsunuz," demek geldi içimden. Eve vardığımızda, "onun için yemek hazırlamamı isteyip istemediğini sordum. "Hayır," dedi. "Gel birlikte eğlenelim seninle. Bu evde hiçbir zaman eğlence olmuyor. Haydi bir şişe bira aç." Sonra vaftiz babamı kötülemeye başladı bana. İğrenç bir adammış, pintiymiş, geri zekâlıymış, buna benzer daha bir yığın şey. Açtığım biranın hepsini bana içirdi. Beni sarhoş edip onunla ilgilenmemi sağlamak istiyordu. Sonra radyoyu açtı, "Gel sana dans etmeyi öğreteyim," dedi. Bütün gücüyle sıkıyordu beni kollarında, ben de karşı koymuyordum, ama hâlâ anlamazlıktan geliyordum. Sonunda, "Hiç bir kadınla öpüştün mü?" diye sordu. Öpüşmediğimi söyledim. "Denemek ister misin?" deyip kıskıvrak yakalayarak dudaklarımdan öpmeye başladı. Çıldırmış gibiydi, pis dilini bademciklerime kadar sokuyor, oramı buramı mıncıklıyordu. Sonra elimden tutup odasına götürdü beni ve soyundu. Çıplakken o kadar çirkin görünmüyordu, vücudu sarkmamıştı henüz. Yanına yaklaşmadan onu seyrettiğim için çok utanıp ışığı söndürdü. Vaftiz babamın evde olmadığı süre boyunca, her gece yanında yatırdı beni. "Seni seviyorum," diyordu, "beni çok mutlu ediyorsun." Durup durup vaftiz babamı çekiştiriyordu bana. Bana para veriyor, giysiler alıyor, kocası geldikten sonra, her hafta beni de sinemaya götürüyordu. Karanlıkta vaftiz babama çaktırmadan elimi tutuyordu. Ona Leoncio Prado Askeri Koleji'ne girmek istediğimi, kayıt ücretini ödemesi için kocasını kandırmasını söylediğimde, çıldırıyor sandım. Saçlarını yoldu,

nankörlükle, vicdansızlıkla suçladı beni. Evden kaçmakla tehdit edince, kabul etti. Bir sabah, vaftiz babam, "Biliyor musun yavrum?" dedi. "Seni adam etmeye karar verdik. Seni Askeri Kolej'e yazdıracağım."

"Kıpırdama, yansa da sakın kıpırdama," dedi hastabakıcı. "Eğer gözüne girerse, yıldızları sayarsın."

Alberto tentürdiyota batırılmış gazlı bezin yüzüne yaklaştığını gördü ve dişlerini sıktı. Bütün vücudu korkunç bir acıyla ürperdi; ağzını açıp bağırdı. Sağlam gözüyle, hastabakıcının omzunun üzerinden Jaguar'ı görüyordu. Jaguar odanın öbür ucunda bir iskemleye oturmuş, kayıtsızca ona bakıyordu. Burnuna gelen alkol ve tentürdiyot kokusu midesini bulandırıyordu. Kusacak gibi oldu. Revirin her yanı bembeyazdı, yerden tavana floresan lambalarının mavimsi ışığı yansıyordu. Hastabakıcı gazlı bezi yüzünden çekmiş, hafifçe ıslık çalarak bir yenisini hazırlıyordu. İkincisi de o kadar acı verecek miydi? Hücrede Jaguar'dan dayak yerken, ağzını bile açmadan yerlerde yuvarlanırken hiçbir acı duymamıştı, küçük düştüğünden başka hiçbir şey duymamış, düşünmemişti. Dövüşmeye başladığından bir iki dakika sonra, yenildiğini anlamıştı; yumrukları, tekmeleri Jaguar'a dokunmuyordu sanki, onunla boğaz boğaza geliyor, ama bu kaskatı, kaçıveren bedeni hemen bırakması gerekiyordu, Jaguar'ın bedeni bir saldırıyor, bir kaçıp gidiyor, bir yaklaşıyor, bir yok oluyordu. En kötüsü, attığı kafalardı, dirseklerini kaldırıp dizleriyle vuruyor, iki büklüm oluyordu, ama boşunaydı, Jaguar'ın kafası yıldırım gibi kollarına iniyor, iki kolunu ayırıp yüzüne kadar kendisine bir yol açıyor, bu arada Alberto o şaşkınlık içinde bir çekiç, bir örs görüyordu önünde. İlk defasında işte böyle yuvarlanmıştı yere, soluk alabilmek, için. Ama Jaguar

ayağa kalkmasını beklememişti, yenip yenmediğini görmek için durmamıştı, üzerine atlamış, yorulmak bilmeyen yumruklarıyla vurmaya devam etmişti, sonunda Alberto ayağa kalkmayı başarmış, hücrenin bir başka köşesine kaçmıştı. Aradan birkaç saniye geçmemişti ki Alberto yine kendini yerde bulmuş, Jaguar yine üstüne atılmış, yumruklarıyla her yanını paramparça ederken sonunda Alberto kendinden geçmişti. Gözlerini açtığında, yatağın üzerinde uzanmış durumdaydı, Jaguar yanında düzenli bir biçimde soluyordu. Gamboa'nın sesini hücrede duyduğunda, gerçek hayat biçimlenmişti yeniden gözlerinin önünde.

"Tamamdır," dedi hastabakıcı. "Şimdi kurumasını bekleyeceğiz. Sonra saracağım. Rahat dur, o pis ellerinle dokunma yüzüne."

Hastabakıcı yine ıslık çalarak odadan çıktı. Alberto'yla Jaguar birbirlerine baktılar. Alberto garip bir biçimde dingin hissediyordu kendini; şiddet uçup gitmişti, öfkesi de öyle. Yine de, küfreder gibi konuşmak için çaba gösterdi: "Ne bakıyorsun?"

"İspiyoncu!" dedi Jaguar. Mavi gözleri hiçbir duyguyu açığa vurmadan Alberto'yu izliyordu. "Bir erkeğin olabileceği en kötü şey. Daha aşağılık, daha iğrenç bir şey düşünemiyorum. İspiyoncu! Midemi bulandırıyorsun."

"Bir gün öcümü alacağım," dedi Alberto. "Kendini çok güçlü sanıyorsun, değil mi? Yemin ederim, bir gün gelecek ayaklarıma kapanacaksın. Sen nesin biliyor musun? Katilsin, canisin. Senin yerin cezaevi."

"Senin gibi ispiyoncular," diye sürdürdü Jaguar, Alberto'nun söylediklerine kulak asmadan, "hiç dünyaya gelmemeli. Senin yüzünden başıma bir sürü iş açılabilir. Ama bütün takıma, bütün Kolej'e senin kim olduğunu söyleyeceğim. Yaptıklarından sonra utancından ölmen gerekirdi."

"Utanmıyorum ben," dedi Alberto. "Kolej'i bitirdiğimde de polise söyleyeceğim senin katil olduğunu."

"Delisin sen," dedi Jaguar heyecanlanmadan. "Çok iyi biliyorsun ki ben kimseyi öldürmedim. Köle'nin kaza sonucu öldüğünü herkes biliyor. Sen de biliyorsun, ispiyoncu!"

"Rahatsın değil mi? Elbette, Albay, Yüzbaşı, buradaki herkes senin gibi, suç ortakların senin, hepsi zavallı. Bu konuyu örtbas etmek istiyorlar. Ama ben, Köle'yi senin öldürdüğünü herkese söyleyeceğim."

Odanın kapısı açıldı. Hastabakıcının elinde yeni bir sargıyla yapıştırıcı bant vardı. Alberto'nun bütün yüzünü sardı, yalnız tek gözüyle ağzı açıkta kalmıştı. Jaguar kahkahayı bastı.

"Sana ne oluyor?" dedi hastabakıcı. "Niçin gülüyorsun?"

"Hiç," dedi Jaguar.

"Hiç ha?" Yok yere gülenlere akıl hastası denir, bilmiyor muydun?"

"Ya, öyle mi? Hiç haberim yoktu."

"Tamam," dedi hastabakıcı Alberto'ya. Jaguar'a döndü: "Senin sıran."

Jaguar Alberto'nun boşalttığı iskemleye oturdu. Hastabakıcı eskisinden daha da coşkuyla ıslık çalarak bir pamuk parçasını tendürdiyota batırdı. Jaguar'ın yalnızca alnında birkaç sıyrıkla boynunda hafif bir şiş vardı. Hastabakıcı büyük bir özenle bütün yüzünü temizlemeye koyuldu. Şimdi deli gibi ıslık çalıyordu.

"Allah kahretsin!" diye bağırdı Jaguar, iki eliyle hastabakıcıyı ittirerek. "Kızılderili domuz! Hayvan!"

Alberto'yla hastabakıcı kahkahaya boğuldular.

"İsteyerek yaptın," dedi Jaguar bir gözünü eliyle kapatarak. "Pis herif!"

"Kımıldadın da ondan oldu," dedi hastabakıcı yakla-

şarak. "Daha önce söylemiştim, gözüne girerse çok acıtır, diye." Yüzünü zorla kaldırdı. "Elini çek. Gözün hava alsın, şimdi geçer yanması."

Jaguar elini çekti. Gözü kıpkırmızı olmuş, yaşlanmıştı. Hastabakıcı özenle, ağır ağır işini bitirdi. Islık çalmayı kesmişti, ama dili minik, pembe bir yılan gibi dudaklarının arasında dolaşıyordu. Tentürdiyot sürdükten sonra küçük bir pansuman yaptı. Ellerini yıkadı, "Tamam, şimdi şu kâğıdı imzalayın," dedi.

Alberto'yla Jaguar kâğıdı imzalayıp çıktılar. Hava daha da açılmıştı, alandaki hafif esinti olmasa, kesinlikle insan yazın geldiğini sanırdı. Bulutsuz gökyüzü çok derin görünüyordu. Yolda yürüyorlardı. Her yer bomboştu, ama yemekhanenin önünden geçerken öğrencilerin seslerini ve bir melez valsini duydular. Subayların binasının önünde Teğmen Huarina'ya rastladılar.

"Dur!" dedi subay. "Nedir bu haliniz?"

"Düştük, Teğmenim," dedi Alberto.

"Bu suratla en azından bir ay dışarı çıkamazsınız."

Tek söz söylemeden koğuşlara doğru yürümeye devam ettiler. Gamboa'nın odasının kapısı açıktı, ama içeriye girmediler. Eşikte durup bakmaya koyuldular.

"Ne duruyorsun, kapıyı çalsana," dedi Jaguar. "Gamboa senin adamın."

Alberto kapıya bir kez vurdu.

"Girin," dedi Gamboa.

Teğmen masasında oturuyordu, elindeki mektubu onları görünce hemen kaldırdı. Ayağa kalktı, kapıya kadar gidip kapattı. Sert bir hareketle yatağı göstererek, "Oturun," dedi.

Alberto ve Jaguar yatağın kenarına iliştiler. Gamboa iskemlesini çekerek onların önüne getirdi ve ters olarak oturdu, kollarını arkalığına dayadı. Yüzü, sanki yeni yıkanmış gibi nemliydi, gözleri yorgun görünüyordu, ayak-

kabıları kirli, gömleğinin düğmeleri açıktı. Yanağını bir eline dayayıp öbür eliyle de dizine vurarak onları süzdü.

"Evet," dedi bir süre sonra, sabırsızlık belirten bir hareketle. "Konuyu biliyorsunuz. Bundan sonra ne yapacağınızı söylememe gerek yok sanırım."

Bitkin, sıkkın görünüyordu, bakışları donuk, sesi düzdü.

"Benim hiçbir şeyden haberim yok Teğmenim," dedi Jaguar. "Dün bana söylediklerinizin dışında bir şey bilmiyorum."

Teğmen gözleriyle soru sorar gibi Alberto'ya baktı.

"Ben ona bir şey söylemedim, Teğmenim."

Gamboa ayağa kalktı. Tedirgin olduğu, bu görüşmeden çok sıkıldığı belliydi.

"Fernandez seni ele verdi, hangi konuda olduğunu biliyorsun. Yetkililer suçlamanın dayanaksız olduğunu düşünüyorlar." Ağır ağır konuşuyor, nesnel olmaya ve az sözcük kullanmaya çalışıyordu, zaman zaman ağzı sırıtır gibi geriliyor, dudakları iki ince çizgiye dönüşüyordu. "Bu konudan artık söz edilmeyecek, ne burada, ne de, söylemeye gerek yok, dışarıda. Olay Kolejimiz için yaralayıcı ve küçültücü nitelikte. Olay kapandığına göre takımlarınıza geri dönecek ve bu konuda mutlak bir ağız sıkılığı göstereceksiniz. En küçük bir dikkatsizliğiniz ağır biçimde cezalandırılacaktır. Albay şunu size belirtmemi istedi ki bu konuda herhangi bir şey söylerseniz, sonuçlarına siz katlanacaksınız."

Jaguar, Gamboa'yı başı eğik dinlemişti. Ama subay sözlerini bitirince gözlerini kaldırdı.

"Gördünüz mü, Teğmenim? Ben size söylemiştim. Bu ispiyoncunun iftirasıydı."

Küçümser bir tavırla Alberto'yu gösterdi.

"İftira değildi," dedi Alberto. "Katilsin sen."

"Lanet olsun!" dedi Gamboa. "Susun!"

Alberto'yla Jaguar düşünmeden ayağa fırladılar.

"Fernandez," dedi Gamboa, "daha iki saat bile olmadı, benim önümde arkadaşına yaptığın bütün suçlamaları geri aldın. Bir daha bu konudan söz edersen çok ağır bir cezaya çarptırılacaksın. Cezanın uygulanmasını da ben üzerime alacağım. Sanırım söylediklerim yeterince açık."

"Teğmenim," dedi kekeleyerek Alberto. "Albay'ın yanında, ne yapacağımı bilemedim, daha doğrusu, yapacak başka bir şeyim yoktu. Açıklamam için hiç fırsat vermiyordu bana. Üstelik..."

"Üstelik," diye sözünü kesti Gamboa, "sen hiç kimseyi suçlayamazsın, hiç kimseyi yargılayamazsın. Eğer Kolej'in müdürü ben olsaydım, çoktan kovulmuştun. Ayrıca, başına dert açılmadan bu yılı tamamlamak istiyorsan, porno öykü ticaretini de keseceğini umarım."

"Başüstüne Teğmenim. Ama bunun söyleyeceklerimle ilgisi yok. Ben..."

"Albay'ın önünde sözünü geri aldın. Söyleyeceklerini dinlemek istemiyorum. Sana gelince, Arana'nın ölümüyle ilgin olmamış olabilir. Ama işlediğin öteki suçlar çok ciddi. Artık subayları parmağında döndüremeyecek-sin, emin olabilirsin. Konuyla kendim ilgileneceğim. Şimdi gidebilirsiniz, söylediklerimi unutmayın."

Alberto'yla Jaguar çıktılar. Gamboa arkalarından kapıyı kapattı. Koridordan, uzaktan gelen müziği ve yemekhaneden gelen sesleri işitiyorlardı. Rüzgâr kesilmişti, alandaki otlar kıpırtısızdı, dimdikti. Ağır ağır yatakhaneye ilerlemeye başladılar.

"Subayların hepsi aşağılık herifler," dedi Alberto, Jaguar'a bakmadan, "Hepsi, Gamboa da dahil." Ben de onu ötekilerden farklı sanırdım."

"Senin öyküleri mi ele geçirmişler?" dedi Jaguar.

"Evet."

"Ananı bellerler."

"Hayır," dedi Alberto. "Şantaj için kullandılar onları. Ben senin hakkındaki suçlamamı geri aldım, onlar da öyküleri unuttular. Albay böyle söyledi. Bu kadar da aşağılık olunmaz ki!"

Jaguar gülmeye başladı.

"Delirdin mi sen?" dedi. "Ne zamandır subaylar beni korumaya başladılar?"

"Seni korumuyorlar ki, kendilerini koruyorlar. İşin büyümesinden çekiniyorlar. Rezil herifler. Köle'nin ölümü umurlarında bile değil."

"Bu konuda çok haklısın," diye onayladı Jaguar. "Diyorlar ki revirde olduğu sürece ailesinin onu görmesine izin vermemişler. Düşünebiliyor musun? Hem nalları dikmek üzeresin, hem de Teğmenlerle doktorlardan başka kimseyi göremiyorsun. Gerçekten aşağılık herifler bunlar."

"Senin de umurunda değil ölümü," dedi Alberto. "Tek düşündüğün, Cava'yı ele verdi diye öç almaktı."

"Ne?" dedi Jaguar. Durmuş, Alberto'nun gözlerine dikmişti gözlerini. "Neler söylüyorsun sen?"

"Neler mi söylüyorum?"

"Serrano Cava'yı Köle mi ele verdi?"

Jaguar'ın gözleri, pansumanın altında pırıldıyordu.

"Aptal rolünü bırak," dedi Alberto. "Bilmezlikten gelme."

"Dalga geçmiyorum, yemin ederim. Cava'yı onun ele verdiğini bilmiyordum. Eğer dediğin doğruysa, öldüğü iyi olmuş. Bütün ispiyoncular geberip gitmeli zaten."

Alberto tek gözüyle iyi göremiyor, aradaki uzaklığı kestiremiyordu. Jaguar'ın yakasına yapışmak için elini uzattı, ama boşlukla karşılaştı.

"Cava'yı Köle'nin ele verdiğini bilmediğine yemin et. Annenin başı üzerine yemin et. Biliyorduysam annem ölsün, de. Yemin et."

"Annem öldü zaten," dedi Jaguar. "Ama bilmiyordum."

"Erkeksen yemin et."

"Yemin ederim ki bilmiyordum."

"Bildiğini ve Köle'yi bu yüzden öldürdüğünü sanıyordum." dedi Alberto. "Gerçekten bilmiyorduysan, yanıldım demektir. Özür dilerim, Jaguar."

"Hayıflanmak için çok geç artık," dedi Jaguar "Ama bir daha ispiyonculuk yapmamaya çalış. Gerçekten de hayatta bundan daha rezilce bir şey olamaz."

VIII

Yemekten sonra, bir sel gibi geldiler. Alberto yaklaş-tıklarını duyuyordu: Alanda çiğnenen çimenlerin boğuk sesiyle koşuyorlar, yolda sanki çıldırmış davulların gürül-tüsüyle ilerliyorlar, avluda birden bir ses yangını patlak veriyor, yüzlerce postal, yeri çekiç gibi dövüyordu Bir-den, bütün bu gürültü patırtı doruk noktasına ulaştığı sırada, kapının iki kanadı ardına kadar açıldı ve tanıdık yüzler koğuşun eşiğinde göründü. Aynı anda birçok sesin Jaguar'ın ve kendisinin adını söylediğini duydu. Öğrenci seli koğuşa girmiş, iki aceleci dalga halinde ilerliyordu, biri kendine, biri dibe, Jaguar'ın bulunduğu yere doğru. Kendisine yaklaşan kümenin başında Vallano vardı, hep-si el kol hareketleri yapıyor, merakları gözlerinden oku-nuyordu. Bütün bu bakışlar ve sorular karşısında, elekt-rik çarpmış gibi hissetti kendini. Bir an için, onu linç edeceklermiş duygusuna kapıldı. Gülümsemeye çalıştı, ama boşuna; onlar gülümsediğini göremezlerdi, bütün yüzü sargılarla kaplıydı. Akıllarına geleni söylüyorlardı: "Drakula", "Canavar", "Frankenstein", "Rita Hayworth". Sonra soru yağmuru başladı. Sesi kısıkmış, sargı soluk almasını engelliyormuş gibi yapmaya çalıştı. "Bir kaza geçirdim," diye mırıldandı. "Klinikten bu sabah çıktım." "Eminim eskisinden de çirkin olacaksın," dedi Vallano

arkadaşça bir tavırla, ötekiler de tahminlerde bulunuyorlardı. "Bir gözün kör olacak, bundan sonra sana Şair yerine Tekgöz diyeceğiz." Açıklama istemiyorlardı, kimse kazanın ayrıntılarını sormuyordu, durup dururken bir yarışma başlamıştı, her biri takma adlar bulmaya çalışıyor, kaba espriler yapmak için uğraşıyordu. "Otomobilin teki çarptı. 2 Mayıs Caddesi'ne uçtum." Ama çevresindeki halka dağılmaya başlamıştı bile, bazıları kendi yataklarına gidiyor, bazıları da yaklaşıp pansumanına bakarak kahkahalarla gülüyorlardı. Birden biri bağırdı: "Bahse girerim ki hepsi yalan. Jaguar'la Şair kavga etmişler." Patlayan kahkahalar koğuşu sarstı. Alberto hastabakıcıyı minnetle andı. Yüzünü örten sargı görenlerin gerçeği anlamasını engelliyordu. Yatağının üzerinde oturmaktaydı. Tek gözüyle karşısına dikilmiş Vallano'yu, bir de Arrospide'yle Montes'i görüyordu. Bir sis perdesinin ardından görüyordu her şeyi. Ama ötekileri tahmin edebiliyordu, pek inanmadan, ama çok eğlenerek kendisini ve Jaguar'ı iğneleyen seslerini duyuyordu. "Ne yaptın lan, Şair'e?" diyordu biri, bir başkası soruyordu: "Demek öyle Şair, artık karılar gibi tırnaklarını mı kullanıyorsun?" Alberto gürültünün arasında Jaguar'ın sesini seçmeye çalışıyor, ama beceremiyordu. Onu göremiyordu da; dolaplar, arkadaşlarının gövdeleri araya girip Jaguar'ı görmesini engelliyordu. Şakalar devam etti, aralarında Vallano' nun sesi ıslık gibi zehrini akıtıyordu; Zenci tam formdaydı, espriler patlatıp duruyordu. Ansızın, Jaguar'ın sesi koğuşa egemen oldu: "Yeter be! Kafa ütülediniz!" Gürültü anında kesildi, tek tuk çekingen, gizli gülüşmeler duyuluyordu yalnızca. Alberto tek gözüyle –gözkapağı bir açılıyor, bir kapanıyor, başını döndürüyordu– Vallano'nun yatağının yakınında hareket eden bir gövde gördü; kollarıyla üst yataktan destek alıp bükülüyordu: Göğüs, kalçalar, bacaklar, kolaylıkla kalkıyordu, gövde şimdi dola-

bın tepesine çıkmış, görüş alanının dışında kalmıştı; tek görebildiği, kocaman iki ayak ve dolabın tahtasıyla aynı renkten olan kahverengi postalların üzerine düşen mavi çoraplardı. Ötekiler henüz bir şey fark etmemişlerdi, tek tuk gülüşler devam ediyordu. Arrospide'nin gök gürültüsü gibi gümbürdeyen sözlerini duyduğunda, olağandışı bir şeyler olduğunu akıl edemedi, ama bedeni anlamıştı; gergindi, omzu duvara öylesine bir güçle dayanıyordu ki, canı acıyordu. Arrospide çığlık çığlığa sözlerini yineledi. "Orada kal Jaguar! Bağırrna Jaguar. Bir dakika!" Herkes sessizdi, bütün takım şimdi gözlerini Arrospide'ye çevirmişti, ama Alberto onu göremiyordu; pansumanı başını kaldırmasını engelliyordu, tek gözü ancak hareketsiz iki postalı, sonra gözünün karanlık derinliklerini, sonra yine postalları görebiliyordu. Arrospide çırpınırcasına birçok kez yineledi aynı sözleri: "Orada kal Jaguar! Bir dakika Jaguar!" Alberto bir hışırtı duydu; herkes yataklarında doğruluyor, boynunu Vallano'nun dolabına doğru uzatıyordu.

"Ne oluyor?" dedi sonunda Jaguar. "Ne var Arrospide, neyin var?"

Alberto olduğu yerde kımıldamadan durmuş, en yakınındakilere bakıyordu; onların gözleri sarkaç gibiydi, sürekli yukarıdan aşağıya, koğuşun bir ucundan öbürüne gidip geliyorlardı.

"Konuşacağız seninle," dedi Arrospide. "Söylenecek çok şey var. Ama her şeyden önce, bağırmak yok. Anlaşıldı mı Jaguar? Gamboa seni hapse attıktan sonra çok olaylar oldu bu koğuşta."

"Bana böyle konuşulmasından hoşlanmam," dedi Jaguar, güvenle ama alçak sesle. Ötekiler bu kadar sessiz olmasalardı, söyledikleri anlaşılmayacaktı. "Eğer benimle konuşmak istiyorsan, önce şu dolaptan in ve buraya gel. Aile terbiyesi görmüş biri gibi davran."

"Ben aile terbiyesi görmüş biri değilim!" diye Bağırdı Arrospide.

"Öfkeden çıldırıyor," diye düşündü Alberto. "Gözü dönmüş. Aslında istediği Jaguar'la dövüşmek değil, herkesin önünde onu küçük düşürmek."

"Öylesin, öylesin, terbiye görmüş birisin," dedi Jaguar. "Elbette öylesin. Bütün Miraflores'liler aile terbiyesi görmüştür."

"Şu anda seninle takım kıdemlisi olarak konuşuyorum, Jaguar. Kavga çıkarmaya çalışma, alçaklık yapma, Jaguar. Sonradan istediğini yaparsın. Ama önce konuşacağız. Burada çok garip şeyler oldu, anlıyor musun? Sen daha yeni hapse girmiştin ki ne oldu biliyor musun? Herkesten öğrenebilirsin aslında. Teğmenlerle çavuşlar birden kudurdular. Koğuşa geldiler, dolapları açtılar, iskambil kâğıtlarını, içki şişelerini, anahtarları toparladılar. Sonra da cezaların ardı arası kesilmedi. Hemen hemen bütün takım, uzun bir süre dışarı çıkamayacak, Jaguar."

"Ee?" dedi Jaguar. "Benimle ilgisi ne bunların?"

"Hâlâ soru mu soruyorsun?"

"Evet," dedi Jaguar istifini bozmadan. "Hâlâ soru soruyorum."

"Senin başın derde girerse, bütün takımın da başını belâya sokacağını söylemişsin Kıvırcıkla Boa'ya. Tam da öyle oldu, Jaguar. Sen nesin biliyor musun? İspiyoncusun. Herkese kazık attın. Hainin birisin Jaguar. Artık kimsenin senden korkusu kalmadı. Duydun mu?"

Alberto hafifçe eğilip başını arkaya attı; böylece Arrospide'yi görebiliyordu. Sanki irileşmişti Arrospide, saçları darmadağındı, uzun bacaklarıyla kolları zayıflığını iyice ortaya çıkarıyordu. Bacaklarını ayırmış, gözleri kocaman açılmış, yumruklarını sıkmıştı. Jaguar ne bekliyordu? Alberto yine her şeyi bir inip bir kalkan bir ses

perdesi ardından görmeye başladı; gözkapakları sürekli seğiriyordu.

"Benim ispiyoncu olduğumu söylemek istiyorsun," dedi Jaguar. "Öyle değil mi? Dinle, Arrospide. Söylemek istediğin bu mu, benim ispiyoncu olduğum mu?"

"Söyledim ya!" diye bağırdı Arrospide. "Böyle düşünen yalnız ben değilim. Herkes, bütün koğuş, Jaguar. Sen ispiyoncunun tekisin."

Aynı anda hızlı adımlar işitildi. Birisi koğuşun ortasında, dolaplarla öğrencilerin arasında koşuyordu, tam Alberto'nun görüş açısının köşesinde durdu: Boa'ydı.

"İn oradan, in aşağıya, ödlek herif!" diye bağırdı Boa. "İn aşağıya!"

Dolabın tam önünde duruyordu, başı, üstüne mavi çorapların düştüğü postalların birkaç santimetre aşağısındaydı. "Biliyorum," diye düşündü Alberto, "ayaklarından tutup aşağıya çekecek onu." Ama Boa ellerini kaldırmıyor, bağırmakla yetiniyordu.

"İn, in oradan!"

"Defol git, Boa," dedi Arrospide, yüzüne bakmadan. "Seninle konuşmuyorum. Unutma ki sen de Jaguar'dan kuşkulandın."

"Jaguar," dedi Boa, kıvılcımlar saçan kısık gözleriyle Arrospide'ye bakarak, "inanma ona, bir ara kuşkulanmadım değil, ama şimdi böyle bir şey yok. Söyle ona, bütün bunların yalan olduğunu, onu öldüreceğini söyle. Erkeksen in oradan aşağıya Arrospide."

"Gerçekten arkadaşı onun," diye düşündü Alberto. "Ben Köle'yi böyle savunmaya hiçbir zaman cesaret edemezdim."

"İspiyoncunun birisin sen," dedi yeniden Arrospide. "Bir daha söylüyorum. İspiyoncu ve alçaksın."

"Bırak konuşsun, Jaguar," diye bağırdı Boa. "İnanma ona. Kimse senin ispiyoncu olduğunu düşünmüyor, kim-

se cesaret edemez buna. Yalan olduğunu söyle ona, dağıt suratını."

Alberto yatağına oturmuş, başını yatağın kenarına dayamıştı. Gözü kör gibi olmuştu, neredeyse sürekli olarak kapalı tutması gerekiyordu; gözünü açtığında, Arrospide'nin ayaklarıyla Boa'nın kirpi gibi saçları birbirine değiyormuş duygusunu uyandırıyordu.

"Bırak onu, Boa," dedi Jaguar. Sesi hâlâ heyecansız, ağırdı. "Kendimi savunmak için kimseye ihtiyacım yok."

"Hey, millet," diye bağırdı Arrospide, "görüyor musunuz? Oymuş. Yadsımaya bile cesaret edemiyor. İspiyoncu, korkak herif. Duyuyorsun beni, değil mi Jaguar? İspiyoncu ve korkak dedim."

"Ne bekliyor?" diye düşündü Alberto. Bir süredir pansumanın altında bir acı belirmişti, şimdi bütün yüzünü kaplıyordu. Ama neredeyse hissetmiyordu acıyı, büyülenmiş gibi, sabırsızlıkla, Jaguar'ın ağzını açıp adını koğuşa fırlatmasını bekliyordu, köpeklere bir kemik fırlatırmış gibi, sonra da herkesin şaşkınlıkla, öfkeyle ona dönmesini bekliyordu. Ama Jaguar alaylı bir tonda konuşmaya başlamıştı:

"Peki, görelim bakalım, kimler Miraflorestinin yanında? Korkmayın lan, kimlerin bana karşı olduğunu bilmek istiyorum."

"Hiç kimse, Jaguar," diye bağırdı Boa. "Dikkat et. Baksana ibnenin teki o."

"Herkes," dedi Arrospide. "Yüzlerine bak, anlarsın Jaguar. Herkes seni küçümsüyor."

"Ben yalnızca bir alay korkak görüyorum," dedi Jaguar. "Başka da bir şey görmüyorum. Bir alay ödlek."

"Cesaret edemiyor," diye düşündü Alberto. "Beni suçlamaktan korkuyor."

"İspiyoncu!" diye bağırdı Arrospide, "İspiyoncu! İspiyoncu!"

"Sizi böyle korkak görmek beni hasta ediyor," dedi Jaguar. "Niçin başka kimse bağırmıyor? Korkmayın!"

"Bağırsanıza." dedi Arrospide. "Yüzüne karşı söyleyin ne olduğunu. Söyleyin ona."

"Bağırmayacaklar," diye düşündü Alberto. "Hiç kimse cesaret edemeyecek." Arrospide deliler gibi, "ispiyoncu, ispiyoncu!" diye bağırıyordu, koğuşun çeşitli köşelerinden kimliği belirsiz birileri onu desteklemeye, sözcüğü alçak sesle, neredeyse ağızlarını açmadan yinelemeye başlamıştı. Mırıltı, Fransızca derslerinde olduğu gibi yayılmaya başlamıştı, Alberto bazı sesleri ayırt edebiliyordu şimdi, Vallano'nun ince sesini, Quinones'in şarkı söyler gibi vurgusunu, giderek büyüyen, güçlenen korodan birtakım başka sesleri seçebiliyordu. Doğrularak çevresine bir göz attı; ağızlar hep birlikte açılıp kapanıyordu. Bu görüntüden büyülenmişti, birden, kendi adının koğuşta patlayacağından ve şu anda herkesin Jaguar'a yönelen nefretinin kendisine döneceğinden korkmaz oldu. Kendi ağzı da pansumanın ardında, çok hafiften, "ispiyoncu, ispiyoncu," diye mırıldanmaya koyuldu. Sonra, artık bir ateş parçası haline gelen gözünü kapadı ve neler olduğunu görmedi, sonunda gürültü dev gibi büyüdü: Çarpışmalar, itişmeler, dolapları yerinden sarsıyor, yataklar gıcırdıyor, sövgüler koronun ritmini, düzenliliğini bozuyordu. Ve bu arada, olayı başlatan Jaguar değildi. Sonradan ilk harekete geçenin Boa olduğunu öğrendi. Boa Arrospide'yi ayaklarından çekerek yere düşürmüştü. Jaguar da ancak o zaman müdahale etmişti, koğuşun öbür ucundan birden koşmaya başlamış, kimse de ona engel olmamıştı, ama herkes koroyu sürdürmüştü, Jaguar gözlerini gözlerine diktiğinde, koronun sesi daha da yükselmişti. Arrospide'yle Boa'nın yerde yuvarlandıkları noktaya kadar gelmesine izin vermişler, hatta Jaguar, yarı yarıya Montes'in yatağının altına gizlenmiş olan Arrospide'ye, zahmet edip

de eğilmeden, bir kum torbasına vurur gibi vahşice tekmeler atmaya başladığında bile karışmamışlardı. Alberto sonraki bağrışları, çığlıkları hatırlıyordu, herkes çığlık çığlığaydı, sonra birden bir koşu başladı, her köşeden öğrenciler koğuşun ortasına doğru koşuyorlardı. Alberto yatağının üzerine devrilmiş, yumruklardan, tekmelerden korunmak için kollarını başına, gövdesine siper etmişti. Yatağında böylece korunmuş yatan Alberto, takımdaki öğrencilerin tek tek fırtına gibi Jaguar'a saldırdıklarını, birtakım ellerin Jaguar'ı Arrospide ve Boa'dan ayırıp yere fırlattıklarını görmüştü, Jaguar'ın üstüne çullananların sayısı arttıkça Alberto bu gövdeler yığınının arasından Vallano'nun, Mesa'nın, Vapdivia'nın ve Romero'nun yüzlerini seçmiş, bağırdıklarını işitmişti: "Vur, acıma!" "Pis ispiyoncu!" "İyice bir ıslatalım şunu." "Kendini bir şey sanıyordu, aşağılık herif." "Öldürecekler onu, Boa' yı da birlikte öldürecekler," diye düşünmüştü. Ama bütün bunlar kısa sürdü. Biraz sonra, koğuşta bir düdük sesi yankılandı, çavuşun son üç kişinin adını istediği duyuldu, o anda gürültü, kavga, bir anda sihirli bir değnekle kesilivermiş gibi bitti. Alberto koşarak dışarıya çıktı ve ilk sıraya girenlerden oldu. Sonra arkasına dönüp Arrospide, Jaguar ve Boa'yı bulmaya çalıştı, ama yoklardı. Birisi, "Tuvalete gittiler," dedi. "Yıkanmadan önce görünmeseler iyi olur. Kavganın da canı cehenneme."

Teğmen Gamboa odasından çıktı ve koridorda durup mendiliyle alnını sildi. Karısına yazdığı mektubu yeni bitirmişti, şimdi de günün postasıyla göndermesi için nöbetçi Teğmene vermek üzere nöbetçi kulübesine gidiyordu. Yola geldi. Neredeyse düşünmeden, La Perlita'ya yöneldi. Çimenlik alandan, Paulino'nun ders arasında satacağı sandviçleri sosisle doldurmak üzere kirli par-

maklarıyla ortadan ikiye bölüşünü izledi. Raporunda Paulino'nun gizli gizli sigara ve içki sattığını belirttiği halde, niçin meleze karşı bir önlem alınmamıştı? Paulino La Perlita'nın gerçek sahibi miydi, yoksa yalnızca bir piyon muydu? Bu iğrenç düşünceleri aklından kovmaya çalıştı. Saatine baktı. İki saat içinde görevini tamamlayacak, yirmi dört saatlik bir süre boyunca da özgür olacaktı. Nereye gitmeliydi? Barranco'daki boş evine kapanma düşüncesi pek çekici gelmiyordu; aynı düşünceler hep kafasını kurcalayacak, canı sıkılacaktı. Akrabalarından birini görmeye gidebilirdi, onu gördüklerinde hep sevinirler, daha sık gelmediği için kendisine sitem ederlerdi. Akşama belki sinemaya giderdi, Barranco sinemalarında sürekli savaş ya da gangster filmleri oynuyordu. Askeri okulda öğrenciyken, Rosa'yla birlikte her pazar günü sinemaya giderlerdi, öğlen seansına ve altı seansına, bazen aynı filmi üst üste iki kez seyrederlerdi. Acıklı Meksika filmlerinde duygulanan ve korumasını istermiş gibi karanlıkta elini tutan genç kızla şakalaşırdı, ama bu apansız dokunuş, onu gizliden gizliye heyecanlandırır, sevindirirdi. Aradan neredeyse sekiz yıl geçmişti. Şu son haftalara kadar, hiç geçmişi hatırlamamıştı, boş zamanlarında hep gelecek için tasarılar yapardı. Hedeflerini o güne kadar hep gerçekleştirmiş, askeri okuldan mezun olurken kazandığı görevi kimse elinden almamıştı. Bu son olaylardan sonra niçin sürekli olarak belli bir hüzünle gençliğini düşünüyordu?

"Ne istersiniz, Teğmenim?" dedi Paulino önünde eğilerek.

"Bir Coca-Cola."

Kolanın tatlılığı, keskinliği midesini bulandırdı. Yönetmelik ve kuralları öğrenmek için, bu kuru bilgileri ezberlemek için, stratejik, lojistik ve askeri coğrafyaya ayırdığı o kadar saati harcamaya değer miydi? Gamboa,

dudaklarında acı bir gülümsemeyle ezberinden geçirdi: "Düzen ve disiplin adaletin unsurlarıdır ve akılcı bir toplu yaşayışın vazgeçilmez araçlarıdır. Düzen ve disiplin, gerçeklerle yasaları çakıştırmak yoluyla kurulur." Yüzbaşı Montero, yönetmeliklerin giriş bölümlerini bile ezberletirdi onlara. Hukuk alıntılarına pek meraklı olduğundan, "Avukat" derlerdi ona. "Kusursuz bir öğretmendi," diye içinden geçirdi Gamboa. "Aynı zamanda kusursuz bir subaydı. Hâlâ Borja garnizonunda çürümekte mi acaba?" Chorillos'tan ayrıldığında, Gamboa Yüzbaşı Montero'nun tavırlarını taklit ederdi. Ayacucho'ya atanmış, burada kısa süre içinde sertliğiyle tanınmıştı. Subaylar arasındaki adı "Savcı", birlikteki adıysa "Kamçı"ydı. Sertliğiyle alay ederlerdi, ama aslında belirli bir hayranlıkla karışık saygı duyduklarını bilirdi. En iyi eğitim görmüş, erin sıkı disiplinin egemen olduğu bölük onun bölüğüydü. Askerleri cezalandırmasına bile gerek yoktu; sıkı bir eğitim ve bazı uyarılardan sonra, her şey saat gibi işlerdi. O güne kadar, Gamboa için disiplini sağlamak, disipline uymak kadar kolay olmuştu. Askeri Kolej'de de böyle olacağını sanmıştı. Ama şimdi o kadar emin değildi. Bu olanlardan sonra, üstlerine nasıl körü körüne güvenebilirdi? Yapılacak tek mantıklı şey, belki de ötekilerin yolunu seçmekti. Yüzbaşı Garrido belki de haklıydı; belki de yönetmelikleri sakin kafayla yorumlamak, her şeyden önce kendi güvenliğini, kendi geleceğini düşünmek gerekliydi. Leoncio Prado'ya atanmasından kısa bir süre sonra, bir onbaşıyla arasında geçen olayı hatırladı. Onbaşı, kendisine bir şey söylendiğinde açık açık gülen küstah bir serranoydu. Gamboa onbaşıya bir tokat atmış, onbaşı da homurdanarak, "Eğer öğrenci olsaydım, bana dokunmazdınız Teğmenim," demişti. Aslına bakılırsa, pek de yanılmış sayılmazdı onbaşı.

Coca-Colanın parasını ödeyip yola çıktı yeniden.

Sabahleyin, sınav sorularının çalınması, bulunan içki şişeleri, koğuşlardaki kumar partileri ve gece kaçışlarıyla ilgili dört rapor daha vermişti. Birinci takım öğrencilerinin yarısından çoğunun, bu durumda Disiplin Kurulu'na çıkması gerekirdi. Hepsi ağır cezalara çarptırılabilir, bazıları okuldan atılabilirdi. Raporları yalnızca birinci takımla ilgiliydi. Öteki koğuşları denetlemenin bir anlamı yoktu, öğrencilerin iskambil kâğıtlarını ve içki şişelerini yok etmek ya da saklamak için bol bol zamanları olmuştu. Gamboa raporlarında öbür bölüklere hiç değinmemişti, onlar kendi subaylarının konusuydu. Yüzbaşı Garrido onun yanında bütün raporları kayıtsız bir tavırla okuyup sormuştu:

"Bu raporların ne anlamı var, Gamboa?"

"Ne anlamı mı var? Anlamıyorum, Yüzbaşım."

"Bu konu kapandı. Alınması gereken bütün önlemler alındı."

"Kapanan, Fernandez olayı. Bunun dışındakiler kapanmadı henüz."

Yüzbaşı bıkkınlığını belirtir bir hareket yaptı. Raporları yeniden eline alıp gözden geçirdi; çenesi inanılmaz bir biçimde, sürekli oynuyordu.

"Sorum şu, Gamboa: Bu kâğıtlar ne işe yarayacak? Daha önce sözlü olarak raporunu sundun bana. Bütün bunları yazmanın ne anlamı var? Zaten birinci takımın hemen bütün öğrencileri cezalı şu anda. Nereye vardırmak istiyorsun işi?"

"Disiplin Kurulu toplanırsa, yazılı rapor isteyecektir, Yüzbaşım."

"Öyle mi? Görüyorum ki aklın hâlâ Disiplin Kurulu'nda. Bütün sınıfı disipline vermeye mi niyetlisin?"

"Yalnızca kendi bölüğümle ilgili rapor hazırladım, Yüzbaşım. Öbür bölükler beni ilgilendirmez."

"Pekâlâ," dedi Yüzbaşı. "Raporları verdin. Şimdi bu

konuyu unut ve bana bırak. Ben her şeyle ilgileneceğim."

Gamboa dışarı çıktı. O andan başlayarak, onu kıvrandırmakta olan çaresizlik, daha da arttı. Bu kez, bu konuyla artık hiç ilgilenmemeye, herhangi bir girişimde bulunmamaya kesinlikle karar verdi. "Bu gece iyice bir kafa çekmeli," diye düşündü. Nöbetçi kulübesine gidip mektubu subaya bıraktı. Taahhütlü göndermesini söyledi. Çıkarken, kapının önünde Komutan Altuna'ya rastladı. Komutan yaklaşması için işaret etti.

"Merhaba, Gamboa," dedi. "Gel, seninle birlikte biraz yürümek istiyorum."

Komutan Gamboa'ya karşı hep çok dostça davranırdı, oysa görev dışında bir ilişkileri yoktu. Subayların yemekhanesine yöneldiler.

"Sana verilecek kötü bir haberim var, Gamboa." Komutan yürürken ellerini arkasında birleştirmişti. "Söyleyeceklerim ikimiz arasında kalsın. Ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi?" "Evet, Komutanım."

"Binbaşı sana çok kızgın Gamboa. Albay da öyle. Bana sorarsan, bu kadar büyütülecek bir şey yok ortada. Her neyse. Derhal bakanlığa başvurmanı öğütlerim sana. Acele olarak atanmanı istediler. İşlemler tamamlanmak üzere bile olabilir, fazla zamanın yok. Sicilin senin için çok olumlu bir puan. Ancak, bu gibi durumlarda, tanıdıklar oldukça yararlıdır, sen de bilirsin ya."

"Lima'dan ayrılmak hiç hoşuna gitmeyecek," diye düşündü Gamboa. "Zaten, bir süre için onu burada, ailesinin yanına bırakmam gerekecek. Hiç değilse bir ev, ev işlerini yapacak birini buluncaya kadar."

"Çok teşekkür ederim, Komutanım," dedi. "Acaba beni nereye gönderebilecekleri konusunda bir fikriniz var mı?"

"Orman bölgesinde bir garnizon olursa şaşmam. Ya

da yaylalarda. Yılın bu aylarında genellikle pek atama olmaz, o yüzden ancak uzak garnizonlarda açık yer bulunabilir. Kısacası, hiç vakit kaybetmeden dediğimi yap. Belki de büyükçe bir kente atanmanı sağlayabilirsin, Trujillo'ya, ya da Arequipa'ya örneğin. Sana söylediklerimin de ikimiz arasında kalması gerektiğini unutma. Başıma bir dert açılmasını istemem."

"Kaygılanmayın, Komutanım. Bir kez daha teşekkür ederim."

Alberto koğuştan çıktığını gördü. Jaguar koridoru geçerken, yataklarında sigara içerek küllerini bir kâğıda ya da boş bir kibrit kutusuna silken öğrencilerin kin dolu, alaylı bakışlarına aldırmıyordu, ağır ağır, kimseye bakmadan, gözlerini uzaklara dikmiş yürüyerek kapıya kadar geldi, kapıyı tek eliyle ittirip çıktı. Jaguar'ı iki dolabın arasında gördüğünde, Alberto bir kez daha, nasıl olup da bütün bu olaylardan sonra yüzünün bu kadar düz olduğuna şaşırmıştı. Hâlâ bir ayağı hafifçe aksıyordu. Olay günü, Urioste yemekhanedeyken, "Topal kalırsa, bunu bana borçlu olacak!" demişti. Oysa ertesi gün, Vallano aynı onurun kendisine ait olduğunu söylüyordu, Nunez, Revilla, hatta o çelimsiz Garcia bile kendilerine pay çıkarıyorlardı. Konuyu bağıra çağıra, üstelik de Jaguar'ın burnunun dibinde, sanki o yokmuş gibi tartışıyorlardı. Boa'ya gelince, dudağı patlamış, boynunda çepeçevre derin bir yarık açılmıştı. Alberto'nun gözleri Boa'yı aradı; yatağında uzanmış yatıyordu, Taşaksız da üzerine uzanmış, uzun, kırmızı diliyle boynunu yalıyordu.

"İşin garip yanı, artık Boa'yla bile konuşmaması," diye düşündü Alberto. "O gün ödleklik eden Kıvırcık'a sırt çevirmesini anlıyorum, ama Boa yürekli davrandı, onun uğruna suratı parçalandı. Nankör bu herif." Zaten

takımdakiler de Boa'nın olaya müdahale ettiğini unutmuş görünüyorlardı. Onunla konuşuyorlar, yine eskisi gibi şakalaşıyorlar, hep birlikte sigara içerlerken sigarayı ona da geçiriyorlardı..."Garip olan, onu dışlama kararının alınmamış olması," diye düşündü. "Böylesi de daha iyi zaten." O gün Alberto ders arasında uzaktan izlemişti onu. Jaguar dersliklerin önündeki avludan geçip çimenlik alanda elleri cebinde, ayağının ucuyla taşlara tekme atarak yürümüştü. Boa da yanına gidip onunla birlikte yürümeye başlamıştı. Tartışıyor olmalıydılar; Boa başını sallıyor, yumruklarını sıkıyordu. Sonra Jaguar'ın yanından ayrılmıştı. İkinci dersten sonra da aynı şey yinelenmişti. Bu kez Jaguar'ın yanına giden Kıvırcık olmuştu, ama ona yaklaşır yaklaşmaz bir zılgıt yemiş, utanç içinde sınıfa dönmüştü. Ders sırasında herkes birbiriyle konuşuyor, küfrediyor, birbirine tükürüyor, kâğıttan toplar yapıp atıyor, kişnemeler, böğürmeler, homurtular, miyavlamalar, havlamalar öğretmenlerin sözünü kesiyordu; hayat yine olağan akışında sürüyordu. Ama hepsi, aralarında bir sürgünün bulunduğunun bilincindeydiler. Jaguar, kollarını sıranın üzerinde kavuşturup mavi gözlerini tahtaya dikerek saatlerce ağzını açmadan, tek bir not almadan, başını bir kez olsun kimseden yana çevirmeden oturuyordu derslerde. "Sanki o bizi dışlıyormuş, o bütün takımı cezalandırıyormuş gibi," diye düşündü Alberto. O günden sonra Alberto Jaguar'ın gelip kendisinden hesap sormasını, olanları herkese açıklaması için kendisini zorlamasını beklemişti. Hatta, Jaguar'ı ele verişini haklı göstermek için takımdakilere söyleyeceklerini de tek tek tasarlamıştı. Ama Jaguar herkese karşı olduğu gibi ona karşı da kayıtsızdı. Bunun üzerine Alberto, Jaguar'ın eşi görülmedik bir biçimde öç almak için planlar yaptığını düşündü.

Kalkıp koğuştan çıktı. Avlu öğrencilerle doluydu.

Günün o kararsız, belirsiz, gündüzle gecenin bir anlamda dengelendiği, birbirini sildiği saatiydi. Giderek çöken karanlık, koğuşların dış çizgilerini silikleştiriyor, kalın ceketlerine bürünmüş öğrencilerin profilini koruyor, ama yüz çizgilerini siliyor; açık gri avluyu, duvarları, beyaz yolu ve boş alanı aynı külrengine boyuyordu. Yalancı aydınlık, hareket ve sesleri de bozuyordu; sanki herkes bu iç karartıcı ışıkta olağandan ya daha hızlı ya da daha yavaş yürüyor; ya fısıldayıp mırıldanıyor, ya da bağırıp çağırıyordu, iki gövde birbirine yaklaşınca ya kavga ediyor ya da birbirlerini okşuyormuş gibi görünüyordu. Alberto ceketinin yakasını kaldırıp alana yürüdü. Dalgaların sesini duyamıyordu, deniz sakin olmalıydı. Çimenlere uzanmış bir gövde görünce sesleniyordu: "Jaguar?" Ya karşılık alamıyor, ya da hakarete uğruyordu: "Jaguar değilim, ama iyi bir kamış arıyorsan gel." Derslik binasındaki tuvaletlere kadar gitti. Karanlığa gömülmüş tuvaletlerin kapısında durdu, her tuvaletin üzerinde kırmızı noktalar ışıl ışıl yanıyordu, seslendi: "Jaguar!" Kimse karşılık vermedi, ama hepsinin ona baktığını anladı; küçük ışıklar hareketsizleşmişti. Alana dönüp La Perlita'nın yakınındaki tuvaletlere doğru yürümeye başladı; gece burada kimseler olmazdı, çünkü fareden geçilmezdi. Kapıdan, ışıklı bir noktayla bir siluet gördü.

"Jaguar?"

"Ne var?"

Alberto içeriye girip bir kibrit çaktı. Jaguar ayakta durmuş, kemerini düzeltiyordu; başka hiç kimse yoktu. Yanmış kibriti attı.

"Seninle konuşmak istiyorum."

"Birbirimize söyleyecek bir şeyimiz yok. Çek git buradan."

"Niçin Gamboa'ya benim gammazladığımı söylemedin onlara?"

Jaguar, Alberto'nun olaylardan beri hiç duymadığı o

alaycı, kuru kahkahasıyla güldü. Karanlıkta, minik ayakların baş döndürücü koşuşmasını işitti. "Kahkahası fareleri korkuttu," diye düşündü.

"Herkesi kendin gibi mi sanıyorsun?" dedi Jaguar. "Yanılıyorsun. Ben ispiyoncu değilim, ispiyoncularla da konuşmam. Siktir git."

"Senin gammazladığını düşünmelerine izin mi vereceksin? Alberto'nun sesindeki saygı, neredeyse yakınlık, onu ele veriyordu. "Niçin yapıyorsun bunu?"

"Onlara birer erkek olmayı öğrettim," dedi Jaguar. "Umurumda mı onlar sanıyorsun? Hepsinin cehennemin dibine kadar yolu var. Ne düşündüklerinden bana ne! Aynı şey senin için de geçerli. Hadi, defol git."

"Jaguar," dedi Alberto. "Olanlardan pişmanlık duyduğumu söylemek için geldim buraya. Çok pişmanım."

"Zırlamaya mı başlayacaksın yoksa?" dedi Jaguar. "Benimle bir daha hiç konuşmasan daha iyi edersin. Daha önce de söyledim, seninle hiçbir alışverişim yok."

"Böyle bakma olaya," dedi Alberto. "Ben senin arkadaşın olmak istiyorum. Onlara senin değil, benim gammazladığımı söylerim. Arkadaş olalım."

"Seninle arkadaş olmak istemiyorum," dedi Jaguar. "Zavallı ispiyoncunun birisin ve midemi bulandırıyorsun. Çek git artık."

Bu kez Alberto dediğini yaptı. Koğuşa dönmedi. Yemekhane düdüğü çalıncaya kadar çimenlerin üzerinde uzandı.

Sonsöz

"... ve her kuşakta
çürüme yağmasını sürdürüyor."

CARLOS GERMAN BELLI

Teğmen Gamboa sekreterliğin kapısına vardığında Yüzbaşı Garrido dolaba bir defter yerleştirmekteydi; sırtını dönmüş, kravatın sıkılığından boynu kırış kırış olmuştu. Gamboa "Günaydın" deyince, Yüzbaşı döndü.

"Merhaba, Gamboa," dedi gülümseyerek. "Yolculuğa hazır mısın?"

"Evet, Yüzbaşım." Teğmen odaya girdi. Üzerinde harici üniforması vardı, şapkasını çıkardı; alnını, şakaklarını ve ensesini içine alan incecik bir çember oluşmuştu başının çevresinde. "Albay'la, Komutan'la ve Binbaşı'yla vedalaştım. Bir siz kaldınız geriye."

"Ne zaman yola çıkıyorsun?"

"Yarın sabah erkenden. Ama daha yapacak çok şeyim var."

"Havalar şimdiden ısındı," dedi Yüzbaşı. "Bu yıl yaz çok sıcak geçecek, pişeceğiz." Güldü. "Ama sana ne bundan değil mi? Puna'da yazla kış arasında bir fark yoktur."

"Sıcaktan hoşlanmıyorsanız, yer değiştirelim," diye şakalaştı Gamboa. "Ben sizin yerinizde kalayım, siz Juliaca'ya gidin."

"Dünyayı verseler gitmem," dedi Yüzbaşı, Gamboa'nın kolundan tutarak. "Haydi gel, sana bir içki ısmarlayayım."

Çıktılar. Koğuşlardan birinin kapısında, nöbetçi olduğunu belirtir mor kolluk takmış bir öğrenci bir üniforma yığınını sayıyordu.

"Bu öğrenci niçin derste değil?" diye sordu Gamboa.

Kendini alamıyorsun," dedi Yüzbaşı şakacı bir tonla. "Şu anda seni ilgilendirir mi bu?"

"Haklısınız. Kötü bir alışkanlık benimkisi."

Subayların yemekhanesine girdiler. Yüzbaşı bira istedi ve bardakları kendisi doldurdu. Bardaklarını tokuşturdular.

Puno'ya hiç gitmedim," dedi Yüzbaşı. "Ama fena değil sanırım. Juliaca'dan trenle ya da otomobille gidilebilir. Ara sıra Arequipa'ya da bir kaçamak yapılabilir."

"Evet," dedi Gamboa. "Alışırım."

"Senin için üzgünüm," dedi Yüzbaşı. "İster inan, ister inanma, Gamboa, sana saygı duyarım. Unutma, seni uyarmıştım. Orduda yönetmelik astlara öğretilir, üstlere değil, bunu hiç unutma."

"Bana acınmasından hoşlanmam, Yüzbaşım. Kolay bir hayat sürmek için askerliği seçmedim. Juliaca garnizonuyla Askeri Kolej benim için birdir." "Pekâlâ. Daha fazla tartışmayalım. Sağlığına." Bardaklarında kalan biraları içtiler, Yüzbaşı bardakları yeniden doldurdu. Pencereden eğitim alanı görünüyordu, çimenler sanki uzamış, renkleri açılmıştı. Lama birkaç kez önlerinden geçti; zeki gözleriyle bir o yana bir bu yana bakarak hızlı hızlı koşuyordu.

"Sıcaktan," dedi Yüzbaşı lamayı parmağıyla göstererek. "Bir türlü alışamıyor. Geçen yaz neredeyse çıldırıyordu."

"Çok lama göreceğim bundan böyle," dedi Gamboa. "Kimbilir, belki Keçua dilini de öğrenirim." "Juliaca'da arkadaşın var mı?" "Munoz. Bir tek o var."

"Şu Munoz eşeği ha! İyi çocuktur. Ayyaşın dik âlâsıdır!"

"Sizden bir ricam olacak, Yüzbaşım."

"Elbette, dostum, söyle istediğini."

"Bir öğrenciyle ilgili. Onunla tek başıma, sokakta görüşmem gerekiyor. Ona izin verebilir misiniz?"

"Ne kadar süre için?"

"En çok yarım saat."

"Vay, vay, vay!" dedi Yüzbaşı kurnaz kurnaz gülerek.

"Özel bir konu için."

"Anlıyorum. Temiz bir dayak mı çekeceksin?"

"Bilmiyorum," dedi Gamboa gülümseyerek. "Belki de."

"Fernandez mi?" diye sordu Yüzbaşı, sesini alçaltarak. "İnan değmez. Onu pişman etmenin çok daha iyi bir yolu var. Sen bu işi bana bırak."

"O değil," dedi Gamboa. "Öteki. Zaten bir şey yapamazsınız artık ona."

"Yapamaz mıyım?" dedi Yüzbaşı çok ciddi bir ifadeyle. "Ya sınıfta kalırsa? Bu sana az bir şey gibi mi görünüyor?"

"Artık çok geç," dedi Gamboa. "Sınavlar dün bitti."

"Aman, canım," dedi Yüzbaşı, "önemsiz bir ayrıntı. Karneler henüz doldurulmadı."

"Ciddi mi söylüyorsunuz?"

Yüzbaşı yine biraz önceki şakacı tavrını takındı.

"Şaka yapıyorum, Gamboa," dedi gülerek, "korkma, adalete aykırı hiçbir şey yapmayacağım. Al istediğin öğrenciyi, istediğini yap. Yalnız, yüzüne dokunma, bu yüzden çok dert açıldı başıma."

"Sağ olun, Yüzbaşım." Gamboa şapkasını giydi. "Şimdi gitmem gerekiyor. Yakında görüşeceğimizi umarım."

El sıkıştılar. Gamboa dersliklere doğru gitti, bir Çavuşla konuştu ve bavulunu bıraktığı nöbetçi kulübesine döndü. Nöbetçi Teğmen karşısına geçti.

"Sana bir telgraf geldi."

Gamboa telgrafı açıp aceleyle okudu. Sonra cebine koydu. Sıraya oturdu, askerler kalkıp onu yalnız bıraktılar, öylece oturup gözlerini boşluğa dikti.

"Kötü haber mi?" diye sordu nöbetçi Teğmen.

"Yo, hayır," dedi Gamboa. "Aile sorunları."

Teğmen askerlerden birine kahve yapmasını söyledi ve Gamboa'ya bir fincan kahve içip içmeyeceğini sordu, Gamboa içmek istediğini belirtti. Az sonra, Jaguar nöbetçi kulübesinin kapısında göründü. Gamboa kahvesini bir yudumda içip ayağa kalktı.

"Bu öğrenci birkaç dakika benimle birlikte dışarıya çıkacak," dedi nöbetçi subaya. "Yüzbaşıdan izinli."

Bavulunu alıp Costanera Caddesi'ne çıktı. Uçurumun hemen kıyısından, toprak yolda ilerliyordu. Jaguar da birkaç adım geriden onu izliyordu. Las Palmeras Caddesi'ne kadar böyle yürüdüler. Kolej'i gözden kaybettiklerinde, Gamboa bavulunu yere bıraktı. Cebinden bir kâğıt çıkardı.

"Bunun anlamı ne?" diye sordu.

"Her şey çok açık biçimde yazılı orada, Teğmenim. Eklenecek bir şey yok."

"Niçin bana yazdın? Artık Kolej'in subayı değilim. Neden kendi sınıfının Yüzbaşısına başvurmadın?"

"Yüzbaşıyla işim yok benim."

Yüzü biraz solgundu, mavi gözlerini Gamboa'nın bakışlarından kaçırıyordu. Yakınlarda kimsecikler yoktu. Denizin sesi çok yakından geliyordu. Gamboa alnını eliyle silip şapkasını geriye ittirdi. Siperliğin altında, alnındaki öbür çizgilerden daha kırmızı, daha derin bir çizgi belirdi.

"Bunu niçin yazdın?" diye sordu yeniden. "Neden yaptın bunu?"

"O sizi ilgilendirmez," dedi Jaguar, yumuşak, uysal bir sesle. "Yapacağınız tek şey beni Albay'a götürmek. O kadar."

"Her şeyin ilk kez olduğu kadar kolay hallolacağını mı sanıyorsun? Öyle mi? Yoksa araya beni sokup eğlenmek mi istiyorsun?"

"Aptal değilim," dedi Jaguar, küçümser bir hareketle. "Ama kimseden korkum yok, Teğmenim, bunu iyi bildin, ne Albay'dan, ne de başkasından. Kolej'e ilk girdiklerinde onları dördüncü sınıflara karşı korudum. Hoş geldin törenlerinden ödleri patlıyordu, karılar gibi tir tir titriyorlardı, ben onlara erkek olmayı öğrettim. Ama ilk güçlükte bana sırtlarını çevirdiler. Bunlar ne biliyor musunuz? Hepsi zavallı, bir alay hain, işte o kadar. Kolej canıma tak dedi, Teğmenim."

"Palavrayı bırak," dedi Gamboa. "Açık konuş.

Bunu niye yazdın?"

"Beni ispiyoncu sanıyorlar. Anlıyor musunuz? Gerçeği öğrenmeye bile çalışmadılar, dolapları açtığınız an, bana sırt çevirdiler, nankör herifler. Tuvaletlerdeki yazıları gördünüz mü? 'Jaguar – İspiyoncu', 'Gammazcı Jaguar', bütün duvarlar bunlarla dolu. Benim onlar için bütün yaptıklarımdan sonra hem de! Benim ne çıkarım vardı ki? Söylesenize, Teğmenim. Hiç, öyle değil mi? Ne yaptıysam, takım için yaptım. Artık bir dakika bile onlarla birlikte olmak istemiyorum. Onlar benim ailem gibiydi, herhalde bu yüzden şimdi bu kadar iğreniyorum onlardan."

"Doğru değil, yalan söylüyorsun. Arkadaşlarının senin hakkında ne düşündüğü seni bu kadar ilgilendiriyorsa, katil olduğunu bilmelerini mi istersin?" "Onların ne düşündüğü umurumda bile değil," dedi Jaguar boğuk bir ses-

le. "Beni hasta eden nankörlükleri, başka bir şey değil."

"Emin misin?" dedi Gamboa sinsi bir gülümseyle. "Son kez söylüyorum, açık konuş. Onları ele verenin Fernandez olduğunu niçin söylemedin?"

Jaguar'ın bedeni sanki midesine ansızın bir sancı girmiş gibi kasıldı.

"Ama onun durumu farklı," dedi, boğuk bir sesle, güçlükle konuşarak. "Aynı şey değil, Teğmenim, Ötekiler yalnızca korkak oldukları için ihanet ettiler bana. Oysa Alberto, Köle'nin öcünü almak istiyordu. Ne olursa olsun, ispiyoncu; bir erkeğin ispiyoncu olması da bağışlanmaz bir şeydir, ama bir arkadaşının öcünü almak için yaptı, aradaki farkı anlayamıyor musunuz, Teğmenim?"

"Rahat bırak beni," dedi Gamboa. "Seninle kaybedilecek daha fazla zamanım yok. Bağlılık ve intikam konusundaki düşüncelerin beni hiç mi hiç ilgilendirmiyor."

"Geceleri uyumama engel oluyor," diye kekeledi Jaguar. "Doğru söylüyorum, Teğmenim, en kutsal bildiğim şey üzerine yemin ederim size. Böyle ezik yaşamanın ne demek olduğunu bilmiyordum. Kızmayın, beni anlamaya çalışın. Büyük bir şey değil sizden istediğim. Herkes aynı şeyleri söyler. 'En sert subay Gamboa'dır, ama haksızlık etmeyen tek subay da odur.' Niçin benim söylediklerimi dinlemek istemiyorsunuz?"

"Dinliyorum," dedi Gamboa. "Haydi, dinliyorum işte. Bu çocuğu niçin öldürdün? Bu notu bana niçin yazdın?"

"Çünkü ötekiler konusunda yanıldım, Teğmenim; onları bu heriften kurtarmak istiyordum. Olanları bir düşünün, göreceksiniz, herkes yanılabilirdi. Yalnızca birkaç saat dışarı çıkabilmek için Cava'yı okuldan kovdurdu. Bir izin alabilmek için kılı kıpırdamadan bir arkadaşının geleceğiyle oynadı. Benim yerimde kim olursa olsun, aynı derecede nefretle karşılardı."

"Peki, şimdi niçin düşünceni değiştirdin?" diye sor-

du Teğmen, "Seni sorguya çektiğimde niçin gerçeği anlatmadın?"

"Düşüncemi değiştirmedim," dedi Jaguar. "Yalnızca," bir an duraksadı, sonra sanki kendi kendiyle konuşuyormuş gibi, onaylarcasına, "şimdi Köle'yi daha iyi anlıyorum," dedi. "Onun gözünde bizler, arkadaşları değil, düşmanlarıydık. Size söyledim ya, ezik yaşamanın ne demek olduğunu bilmiyordum. Hepimiz canını burnundan getirirdik, doğrusu bu bıkmadan, usanmadan, ben herkesten çok yapardım üstelik. Yüzünü unutamıyorum, Teğmenim. Yemin ederim ki, aslında bu işi nasıl yaptığımı bilemiyorum. Önce temiz bir dayak çekmeyi, iyice korkutmayı düşünmüştüm. Ama o sabah, önümde, kafasını kaldırdığını gördüğümde, nişan aldım. Takım adına öç almak istiyordum, ötekilerin ondan beter olduğunu nasıl bilebilirdim, Teğmenim? Sanırım yapılacak en iyi şey, beni hapse atmak. Herkes sonumun ne olacağını söylerdi, annem de, sonra siz de söylediniz. İşte, şimdi beni hapse atabilirsiniz, Teğmenim."

"Onu bir türlü gözümün önüne getiremiyorum," dedi Gamboa, Jaguar şaşkınlıkla ona baktı. "Yani öğrenci olarak demek istiyorum. Ötekiler gözümün önünde, eğitim sırasındaki hareketlerini, üniformalarını üzerlerinde nasıl taşıdıklarını açıkça hatırlıyorum. Ama Arana'yla ilgili hiçbir şey gelmiyor gözümün önüne. Üstelik de üç yıl boyunca benim bölüğümdeydi."

"Bana öğüt vermeyin," dedi Jaguar, ne yapacağını bilemeyerek. "Bir şey söylemeyin, yalvarırım. Hoşlanmıyorum, böyle..."

"Seninle konuşmuyordum," dedi Gamboa. "Korkma, hiçbir öğüt verecek değilim sana. Haydi, git. Kolej'e dön. İznin yarım saatti."

"Teğmenim," dedi Jaguar. Bir an ağzı açık, öylece durdu, sonra, yineledi: "Teğmenim."

"Arana olayı kapandı," dedi Gamboa. "Ordu bu konuyla ilgili tek söz daha duymak istemiyor. Bu düşüncesini de kimse değiştiremez. Arana'yı canlandırmak, orduyu yanıldığına inandırmaktan daha kolay olurdu."

"Beni Albay'a götürmeyecek misiniz?" diye sordu Jaguar. "Sizi Juliaca'ya göndermezler o zaman, Teğmenim. Öyle bakmayın bana, bu olay yüzünden bu duruma düştüğünüzü bilmiyor muyum sanıyorsunuz? Beni Albay'a götürün."

"Gereksiz hedef ne demektir, biliyor musun?" "Anlayamadım," diye mırıldandı Jaguar. "Dur anlatayım: Düşman silahsızsa ve teslim olmuşsa, asker ateş edemez. Bunun nedeni yalnız ahlaksal değil, ekonomiktir de. Savaşta bile gereksiz ölülere yer yoktur. Anladın mı? Şimdi Kolej'e dön ve Arana'nın ölümünün gelecekte bir işe yaramasını sağlamaya çalış."

Elindeki kâğıdı yırtarak yere attı. "Haydi, git," diye ekledi. "Yemek saati yaklaştı." "Siz dönmüyor musunuz, Teğmenim?" "Hayır," dedi Gamboa. "Belki bir gün yine karşılaşırız. Hoşçakal."

Bavulunu alarak Las Palmeras Caddesi'nde, Bellavista yönünde ilerledi. Jaguar bir süre durup arkasından baktı. Sonra ayağının dibinde duran kâğıt parçalarını topladı. Gamboa kâğıdı ortadan yırtmıştı. İki parçayı yan yana getirerek kolayca okunabiliyordu. Jaguar, kendi notunu yazdığı defter sayfasının dışında iki kâğıt parçası daha olduğunu görünce şaşırdı. Defter sayfasında şunlar yazılıydı: "Teğmen Gamboa, Köle'yi ben öldürdüm. Beni rapor edip Albay'a götürebilirsiniz." Öteki iki kâğıt parçası bir telgraftı: "Kızın oldu. Rosa çok iyi. Tebrikler. Mektup geliyor. Andre." Kâğıtları minik parçalara ayırarak uçuruma ilerledikçe yola serpti. Bir evin önünden geçerken durdu. Kocaman bir bahçesi olan, büyük bir yapıydı. İlk kez hırsızlık yaptığı evdi burası. Costanera'ya

kadar yürümeye devam etti. Aşağılardaki denize baktı; her zamanki kadar gri değildi deniz, dalgalar kıyıya çarpınca parçalanıp köpüğe dönüşüyordu.

Beyaz, delici ışık, sanki evlerin çatısından çıkıp bulutsuz gökyüzüne dik olarak yükseliyordu. Alberto'ya, öyle geliyordu ki, güneşi gökkuşağı gibi yansıtan şu geniş pencerelere gözünü dikerse gözleri ışıktan kör olacaktı. Gövdesi, ipek gömleğinin altında hafifçe terliyordu. İkide bir kâğıt mendille yüzünü silmesi gerekiyordu. Caddenin bomboş olması garipti; genellikle bu saatte, otomobiller sıra sıra plajlara doğru akın ederlerdi. Saatine baktı, kaç olduğunu göremedi; gözleri akreple yelkovanın, kadranın, altın kayışın parıltısına takılmıştı. Bir gün önce, Salazar Parkı'nda, Pluto, "Kronomotre gibi," demişti. Alberto da, "Kronometre zaten!" demişti. "O yüzden dört koluyla iki kurgusu var ya. Ayrıca su geçirmez ve çarpmalara dayanıklı." Arkadaşları inanmayınca, saati çıkarıp Marcela'ya, "Yere at da göster," demişti. Marcela yere atmaya cesaret edemiyor, küçük çığlıklar atıyordu. Pluto, Helena, Emilia, Bébé, Paco, hepsi saati yere atması için üsteliyorlardı. "Gerçekten atayım mı?" "Elbette, hadi korkma, at," diyordu Alberto. Marcela saati elinden bırakınca hepsinin sesi kesildi, yedi çift göz, kronometrenin bin parçaya bölündüğünü görmek isteğiyle yanıyordu. Ama saat yalnızca hafifçe zıpladı, Alberto eğilip aldı. Daha sonra su geçirmediğini kanıtlamak için parkın küçük havuzuna batırdı. Alberto gülümsedi. "Bugün Herradura'da saatimle denize gireceğim," diye düşündü. Babası, Noel gecesi saati ona armağan ederken, "Sınavlardaki başarının ödülü bu," demişti. "Sonunda, adına yaraşır biçimde okulu bitirdin. Sanırım arkadaşlarından hiçbirinin böyle bir saati yoktur. Cakanı satarsın artık." Gerçekten de, bir önceki gün, parkta neredeyse sürekli olarak saatten söz etmişlerdi. "Babam hayatı iyi tanıyor," diye düşündü Alberto.

Primavera Caddesi'ne saptı. Bu yemyeşil bahçelerle çevrili yapılar arasında yürümekten, kaldırımların güneşinde yanmaktan hoşnuttu, cıvıl cıvıl hissediyordu kendini. İç içe girmiş, birbirine dolaşmış gölgelerle ışıkların ağaç gövdelerine tırmanmasını, dallara sarılmasını seyrediyor, bu görüntüden hoşlanıyordu. "Yaz mevsimi olağanüstü," diye düşündü. Yarın pazartesi, ama benim için bugünden bir farkı olmayacak. Saat dokuzda kalkacağım, gelip Marcela'yı alacağım, sonra da birlikte plaja gideceğiz. Öğleden sonra sinemaya, gece de parka. Salı, çarşamba, perşembe de böyle geçecek, yaz sonuna kadar her gün. Sonra da Kolej'e dönmeyeceğim, eşyalarımı topladığım gibi Birleşik Devletler'e! Eminim hoşuma gidecek orası. Yeniden saatine baktı; dokuz buçuktu. Güneş şimdiden böyle parıldadığına göre, öğlen nasıl olacaktı kimbilir? "Tam denize girilecek gün." diye düşündü. Mayosu sağ elindeydi, beyaz kenarlı yeşil bir havlunun içine sarılıydı. Pluto saat onda geçip onu alacağını söylemişti, erkenciydi Alberto. Askeri Kolej'e girmeden önce, buluşmalara hep geç kalırdı. Şimdi tam tersine, erken gidiyordu, sanki arada yitirdiği zamanı kapamak istermiş gibi. İki yaz boyunca, kimseyi görmeden evine kapandığını düşündükçe inanamıyordu! Oysa mahalle şuracıktaydı, bir sabah çıkıp Colon Sokağı'yla Diego Ferre Sokağı'nın köşesine gitse, birkaç cümle ettikten sonra arkadaşlarına kavuşabilirdi. "Merhabalar! Bu yıl yatılı olduğum için sizleri hiç görmedim. Üç ay tatilim var, bu üç ayı da sizinle birlikte geçirmek istiyorum; cezaları, askerleri, koğuşları düşünmeden." Ama geçmişin ne önemi vardı, sabah güneşi bütün gerçekliğiyle, ışıltısı ve koruyuculuğuyla sarmalamıştı onu işte, kötü anılar kardandı, kızgın sıcakta eriyorlardı.

Yalan: Kolej'i hatırladığında, hâlâ o iç karartıcı buruk duyguyu hissediyor, bu düşünceler karşısında, küs-

tümotu gibi kasılıyordu. Ne var ki bu rahatsızlık giderek azalıyordu, gözüne kaçan minicik bir kum zerresi gibi bir an batıyor, sonra yeniden kendini iyi hissediyordu. İki ay önce Leoncio Prado Koleji'nin anıları tazelendiğinde, can sıkıntısı hemen geçmez, tatsızlığı, tiksintisi, bütün gün içini burkardı. Artık birçok olayı, sanki filmlerde gördüğü olaylarmışçasına hatırlayabiliyordu. Günler boyu Köle'nin yüzünü kafasında canlandırmadığı oluyordu.

Petit-Thouras Sokağı'nı geçtikten sonra, ikinci evin önünde durup ıslık çaldı. Ön bahçe çiçeklerle doluydu, nemli çimenler pırıl pırıl parlıyordu. "İniyorum!" diye seslendi bir genç kız. Her yana bakındı; kimseler yoktu, Marcela merdivenleri iniyor olmalıydı. İçeriye çağıracak mıydı onu acaba? Alberto saat ona kadar birlikte bir yürüyüş yapmayı önerecekti. Tramvay hattına doğru, ağaçların altından yürüyebilirlerdi. Onu öpebilirdi orada. Marcela bahçenin dibinde göründü; bordo-siyah çizgili bir gömlekle bir pantolon giymişti. Gülümseyerek ona doğru ilerliyordu. "Ne kadar güzel!" diye geçirdi içinden Alberto. Koyu renk gözleri, siyah saçları, bembeyaz teniyle çelişiyordu.

"Merhaba," dedi Marcela. "Erken geldin."

"İstersen gideyim."

Alberto kendine güveniyordu. Başlangıçta, özellikle, Marcela'ya kendisinden hoşlandığını söylediği partiyi izleyen günlerde, kendisini güzel şeylerden ayıran o üç yıllık aradan sonra, çocukluğunun dünyasında kendisini biraz yabancı hissetmişti. Ama şimdi, güveni sonsuzdu, durmaksızın espriler patlatabiliyor, öbürlerine eşitleriymiş gibi bazen biraz da üstten bakabiliyordu.

"Sersem," dedi Marcela.

"Biraz dolaşalım mı? Pluto yarım saat sonra gelecek."

"Olur," dedi Marcela. "Haydi, gidelim." Bir parmağı-

nı şakağına götürdü. Ne anlatmak istiyordu? "Annemle babam uyuyorlar. Dün gece Ancon'da düzenlenen bir eğlenceye gittiler. Çok geç döndüler. Parktan dönerken dokuzdan önce evde olmak için boşuna acele etmişim."

Evden birkaç metre uzaklaştıktan sonra, Alberto Marcela'nın elini tuttu.

"Şu güneşe bak," dedi. "Tam plaja gidilecek gün."

"Sana bir şey söyleyeceğim," dedi Marcela.

Alberto yüzüne baktı; kumaz gülümseyişi, minik, arsız burnu çok çekiciydi. "Ne kadar sevimli," diye düşündü.

"Nedir?"

"Dün akşam sevgilini gördüm."

Bu ne biçim şakaydı? Henüz çevreye tam bir uyum sağlayamamıştı, kimi zaman biri bir şey söylediğinde herkes gizli anlamı seziyor, bir o ne olduğunu anlamadan dışarıda kalıyordu. Buna karşılık kendisi onların sezemeyeceği espriler yapamıyordu; koğuşlarda yapılan şakaları onlara nasıl aktarabilirdi? Onur kırıcı bir görüntü canlandı gözünde: Köle yatağına bağlanmış, Jaguarla Boa üzerine tükürüyorlardı.

"Kimmiş o?" diye sordu sakınımla.

"Teresa," dedi Marcela. "Lince'de oturan."

Bütünüyle unuttuğu sıcaklık, birden kendini hissettirdi, çok güçlü, saldırgan bir varlık gibi Alberto'yu ezdi. Boğuluyormuş gibi bir duyguya kapıldı.

"Teresa mı dedin?"

Marcela gülmeye başladı.

"Nerede oturduğunu niçin sordum sanıyorsun?" Sesinin tonunda bir zafer tınısı vardı, başardıklarıyla gurur duyuyordu. "Pluto park dönüşünde otomobille götürdü beni."

"Onun evine mi?" diye kekeledi Alberto.

"Evet," dedi Marcela, siyah gözleri ışıl ışıldı. "Ne

yaptım, biliyor musun? Kapıyı çaldım, o açtı. Senyora Grellot burada mı oturuyor? diye sordum. Kim olduğunu bilmiyor musun? Bizim komşu canım."

Bir an durdu.

"Onu seyrettim o arada."

Alberto gülümsemeye çalıştı. Kısık bir sesle, "Delisin sen," dedi. O tatsız duygu gene kaplamıştı benliğini. Küçük düşürülmüş hissediyordu kendisini.

Marcela çok yumuşak, çok kurnaz bir sesle,

"Söylesene," dedi, "o kızı çok mu seviyordun?"

"Hayır," dedi Alberto. "Elbette hayır, Kolej macerasıydı, o kadar."

"Ne çirkin kız o öyle," dedi Marcela, birden sinirlenmişti. "Hem çirkin, hem de kendini beğenmiş."

Alberto şaşkınlığına karşın, gururunun okşandığını hissetti. "Benim için çıldırıyor," diye düşündü. "Kıskançlıktan çatlıyor."

"Biliyorsun, senden başka kimseye âşık olmadım," dedi. "Seni sevdiğim gibi hiç kimseyi sevmedim."

Marcela elini sıkınca durdu. Omzundan tutup kendine doğru çekmek için bir kolunu uzattı. Ama Marcela karşı koyuyordu; yüzünü çeviriyor, gözleri korkuyla çevreyi araştırıyordu. Kimseler yoktu. Alberto dudaklarından hafifçe öptü. Sonra yollarına devam ettiler.

"Ne dedi sana?" diye sordu Alberto.

"O mu?" Marcela çıngıraklı bir kahkaha attı. "Hiiç. Yanda oturan kadının Senyora bilmem kim olduğunu söyledi. Çok garip bir adı vardı, hatırlamıyorum. Pluto gülmekten katılıyordu. Otomobilden bir şeyler söylemeye başladı, o da kapıyı kapadı. Hepsi bu. Umarım onu bu yakınlarda görmemişsindir!"

"Görmedim," dedi Alberto. "Görmedim elbet."

Söylesene. Onunla Salazar Parkı'nda gezer miydin?"

"Zamanım olmadı. Onu yalnızca birkaç kez gör-

düm, ya kendi evinde, ya da Lince'de. Miraflores'te hiç görüşmedik."

"Ondan niçin ayrıldın?" diye sordu Marcela. Bu beklenmedik bir soruydu işte. Alberto ağzını açtı, ama hiçbir şey söyleyemedi. Kendinin bile tam anlayamadığı bir şeyi Marcela'ya nasıl anlatabilirdi? Teresa o üç Kolej yılının bir parçasıydı, canlandırılmaması gereken cesetlerden biriydi.

"Aman!" dedi "Kolej'i bitirince ondan hoşlanmadığımı anladım. Bir daha da görmedim."

Tramvay hattına gelmişlerdi. Reducto Caddesi'nden aşağıya indiler. Kolunu Marcela'nın omzuna attı. Elinin altındaki yumuşak, ılık tene, sanki bozuluverecekmiş gibi, dikkatle dokunmak gerekiyordu. Teresa olayını niçin anlatmıştı Marcela'ya? Mahalledeki herkes sevgililerinden söz ederdi, Marcela da San Isidorlu bir çocukla çıkmamış mıydı? Acemi gözükmek istememişti. Leoncio Prado Koleji'ni bitirmiş olmak, mahallede ona belli bir üstünlük sağlıyordu, ona harika çocuk, büyük bir maceradan sonra yuvaya dönen biri gözüyle bakıyorlardı. O akşam Diego Ferre Sokağı'nın köşesinde mahallenin çocuklarını görmeseydi neler olacaktı acaba?

"İşte bir hayalet!!" demişti Pluto. "Evet, evet, hayalet görüyor olmalıyım!"

Bébé kucaklayıp sarılıyor, Helena gülümsüyor, Tico yenilerle onu tanıştırıyor, Molly, "Üç yıldır görmüyorduk onu, bizi unutmuştu," diyordu. Emilio, "Nankör!" deyip sevecenlikle sırtına vuruyordu.

"Bir hayalet!" diye yineleyip duruyordu Pluto. "Korkutmuyor mu sizi?"

Üzerinde sivil giysiler vardı, üniforması bir iskemlenin üzerine bırakılmış, şapkası yere atılmıştı; annesi dışarı çıkmıştı, bomboş ev sinirine dokunuyordu, canı sigara içmek istiyordu, özgürlüğüne kavuşalı daha iki

saat olmasına karşın, önündeki sonsuz olanaklar karşısında şaşırmış, ne yapacağını bilemiyordu. "İnip bir sigara alayım, sonra da Teresa'yi görmeye gideyim," diye düşündü. Ama dışarı çıkıp da sigarasını aldıktan sonra, Expreso'ya bineceği yerde, uzun bir süre, Miraflores sokaklarında bir turist, bir serseri gibi dolaştı; Larco Cadesi'nde, rıhtımda, Diagonale'da, Salazar Parkı'nda gezindi, sonra birden karşısında Bébé'yi, Pluto'yu, Helena'yı" ona hoş geldin diyen gülümseyen yüzlerden oluşan bir halka gördü.

"Tam zamanında karşılaştık," dedi Molly. "Chosica'ya gitmek için bir erkek arıyorduk. Şimdi takım tamam, sekiz çift olduk."

Hava kararıncaya dek konuştular, ertesi gün hep birlikte plaja gitmek üzere sözleştiler. Onlardan ayrıldıktan sonra, Alberto ağır ağır yürüyerek, kafası yeni düşüncelerle dolu eve döndü. Marcela (soyadı neydi acaba? Onu daha önce hiç görmemişti) ona, demişti ki: "Mutlak geleceksin değil mi?" Mayosu çok eskiydi, yarın sabah ilk iş, annesine Herradura'da giyeceği bir mayo aldırmalıydı.

"İnanılmaz bir şey bu," diyordu Pluto. "Etten kemikten bir hayalet."

Teğmen Huarina, "Evet," dedi, "ama önce git, Yüzbaşıyı bul, çabuk."

"Artık bana bir şey yapamaz," diye düşündü Alberto. "Karnelerimizi verdiler. Onun hakkında düşündüklerimi suratına söyleyeceğim." Ama hiçbir şey söylemedi, esas duruşa geçip saygıyla selam verdi. Yüzbaşı ona gülümsüyor, gözleri tören üniformasını inceliyordu. "Son kez giyiyorum bu üniformayı," diye içinden geçiriyordu Alberto. Ama Kolej'den temelli ayrılmak düşüncesi onu pek de sevindirmiyordu.

"Güzel," dedi Yüzbaşı. "Ayakkabılarını parlat, Sonra da derhal Albay'ın odasına çık."

Bir felaket önsezisiyle merdivenleri çıktı. Nöbetçi er adım sorup hemen kapıyı açtı. Albay odasındaydı. Bu kez de, parkenin parıltısı, duvarlar, eşyalar, her şey etkiledi Alberto'yu; Albay'ın teniyle saçları bile cilalanmış gibiydi.

"Yaklaş, yaklaş bakalım," dedi Albay.

Alberto rahatlamış değildi. Bu sevecen ses, bu gülen bakışlar neyi gizliyor olabilirdi? "Gördün mü?" dedi Albay. "Birazcık çabayla ne parlak sonuçlar elde ediliyormuş. Notların kusursuz." Alberto ağzını açmıyor, övgüleri kıpırtısız, esas duruşta dinliyordu. "Orduda, adalet er geç yerini bulur," dedi Albay. "Askerliğin yapısı gereğidir bu, sen de bunu anlamışsındır kendin. Gördün mü Fernandez. Neredeyse geleceğini mahvediyordun, saygın bir adı, örnek bir aile geleneğini lekeliyordun. Ama ordu sana son bir fırsat tanıdı. Sana güvendiğim için pişman değilim. Uzat elini bakayım." "Doğru yola girdin," diye ekledi Albay. "Evet, doğru yola girdin. Seni bu yüzden görmek istedim. Söyle bakalım, ilerisi için planların ne?" Alberto mühendis olmak istediğini söyledi. "Güzel," dedi Albay, "çok güzel. Ülkemizin teknisyenlere gereksinimi var. İyi bir karar vermişsin, yararlı bir meslek seçmişsin. Sana bol şans dilerim." Bunun üzerine Alberto çekingen çekingen gülümseyip, "Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum, Albay'ım," dedi. "Çok teşekkür ederim, çok çok teşekkür ederim." "Şimdi çekilebilirsin," dedi Albay. "Dur! Mezunlar Derneği'ne yazılmayı unutma. Eski öğrencilerimizin Kolej'le bağlantıyı koparmamaları gerek. Biz hepimiz büyük bir aile gibiyizdir." Albay yerinden kalkıp Alberto'yu kapıya kadar geçirdi, ancak o zaman, aklına bir şey gelmiş gibi bir hareket yaptı. "Doğru ya," diyerek kolunu oynattı, "bir ayrıntıyı unutuyordum az kalsın." Alberto yeniden esas duruşa geçti.

"Birtakım yazılar vardı, hatırlıyor musun? Neden söz ettiğimi biliyorsun, hiç hoş olmayan bir olay."

Alberto başını eğerek mırıldandı:

"Evet, Albay'ım."

"Sözümü tuttum," dedi Albay. "Ben sözünün eri bir kişiyim. Geleceğini hiçbir şey lekelemeyecek. O belgeleri yok ettim."

Alberto Albay'a hararetle teşekkür edip nezaket gösterileriyle odadan çıktı, Albay kapının eşiğinden gülümsüyordu.

"Bir hayalet," diye üsteledi Pluto. "Soluk alıyor, hareket ediyor!"

"Yeter!" dedi Bébé. "Hepimiz Alberto'yu görmekten mutluyuz. Ama bırak da konuşalım."

"Şu çıkma işini bağlayalım," dedi Molly.

"Elbette," dedi Emilio. "Hemen."

"Bir hayaletle gezmeye gitmek," dedi Pluto. "İnanılmaz bir şey!"

Alberto evine dönmekteydi. Bitmek üzere olan kış, Larco Caddesi'nde, yerle ağaçların tepesinin tam ortasına birden iniveren bir sisle Miraflores'ten ayrılıyordu. Caddede karşıdan karşıya geçerken, sokak lambalarının ışıkları solgunlaşıyor, sis şimdi her yana yayılmış, nesneleri, insanları, anıları sarıp sarmalıyor, içinde eritiyordu Arana'nın, Jaguar'ın yüzleri, koğuşlar, cezalar, hepsi gerçekliğini yitiriyor, buna karşılık, unutulmuş, kızlı erkekli bir topluluk belleğinde canlanıyordu. Bu düşsel kişilerle Diego Ferre Sokağı'nın köşesindeki çimenlik alanda konuşuyor, hiçbir şey değişmemiş gibi görünüyordu, konuştukları dil, hareketleri, mimikleri tanıdıktı, hayat öylesine uyumlu, öylesine yaşanılasıydı ki zaman sarsıntısız ilerliyordu, ılık ve coşkulu, tıpkı bu tanımadığı, kendisiy-

le arkadaşça şakalaşan, ufak tefek, tatlı, duru sesli, siyah saçlı genç kızın kopkoyu gözleri gibi. Onu karşılarında bir yetişkin olarak görmekten kimse şaşırmamış gibiydi, hepsi büyümüştü, kızlar da, erkekler de, dünyadaki yerlerini bulmuş gibiydiler, ama ortam değişmemişti, Alberto eskinin ilgi alanlarını, sporlarını, partilerini, sinemaları, plajları, sevgiyi, arkadaşlık, dostluk ortamını bulmuştu yeniden. Odası alacakaranlıktı, Alberto yatağının üzerine uzanmış, gözleri kocaman açılmış, düş kuruyordu. Terk ettiği dünyanın hesap sormadan, aralarındaki konumu bu üç yıl boyunca üstüne titrenerek korunmuş gibi, yeniden kapılarını ona açması, onu kucağına kabul etmesi için birkaç saniyecik yetmişti. Geleceğine kavuşmuştu.

"Utanmıyor muydun?" diye sordu Marcela. "Neden?"

"Onunla sokakta dolaşmaktan." Kanın yüzüne hücum ettiğini hissetti. Ona nasıl anlatabilirdi, utanmak şöyle dursun, Terasa'yla birlikte herkesin karşısına çıkmaktan gurur duyduğunu? Tersine, o zamanlar tek utandığı şeyin Teresa gibi Linceli, Bajo el Puenteli biri olmamak olduğunu, Leoncio Prado Koleji'nde okuyan bir Miraflores'li olmanın küçültücü geldiğini nasıl anlatabilirdi ona? "Hayır," dedi, "utanmıyordum." "Demek ki ona âşıktın," dedi Marcela. "Nefret ediyorum senden."

Alberto onun elini sıktı, kızın kalçası kendi kalçasına değiyordu. Alberto bu kısa süren dokunmadan dolayı bir istek dalgasının kabardığını hissetti içinde. Durdu.

"Hayır," dedi Marcela. "Burada olmaz, Alberto." Ama karşı koymadı, Alberto da uzun uzun dudaklarını öptü. Ayrıldıklarında Marcela'nın yüzü alev alev, gözleri çakmak çakmaktı. "Ya annenle baban?" dedi. "Ne olmuş annemle babama?" "Onlar ne düşünüyorlardı bu konuda?"

"Hiçbir şey. Onların haberi yoktu."

Ricardo Palma Caddesi'ne gelmişlerdi. Caddenin

ortasındaki kaldırımda, yüksek ağaçların gölgesinde ilerliyorlardı. Gelip geçen birkaç kişi, tenteli bir çiçekçi dükkânı vardı. Alberto kolunu Marcela'nın omzundan çekip elini tuttu. Uzakta, kesintisiz bir otomobil konvoyu Larco Caddesi'nde ilerliyordu. "Plaja gidiyorlar," diye düşündü Alberto.

"Peki benden, benden haberleri var mı?" diye sordu Marcela.

"Evet. Çok hoşnutlar. Babam çok güzel olduğunu söylüyor."

"Ya annen?"

"O da."

"Gerçekten mi?"

"Evet, söyledim ya. Geçen gün babam ne dedi, biliyor musun? Ben gitmeden önce bir pazar günü Güney kıyısına gezmeye gidelim diye seni çağırmamı söyledi. Annem, babam, sen ve ben."

"İşte, gene başladın," dedi Marcela.

"Kızma canım! Üstelik her yıl geleceğim. Bütün tatillerimi burada geçireceğim, yılda üç ay. Zaten eğitimim uzun sürmeyecek. Birleşik Devletler burası gibi değil, her şey daha hızlı, daha kusursuz."

"Ama bundan söz etmeyeceğine söz vermiştin, Alberto. Nefret ediyorum senden."

"Bağışla beni. Farkına varmadan yaptım. Biliyor musun, annemle babam artık çok iyi geçiniyorlar."

"Evet, daha önce söylemiştin. Baban artık hiç çıkmıyor mu geceleri? Bana kalırsa suç onda. Annen nasıl dayanıyor, anlamıyorum."

"Şimdi babam uslandı. Daha rahat bir ev arıyorlar. Ama babam arada bir kaçamak yapıyor gene, ertesi sabaha kadar da ortada görünmüyor. Ne yapalım!"

"Umarım baban gibi değilsindir!"

"Hayır, ben çok ciddiyimdir."

Marcela sevecenlikle baktı ona. "Çok çalışıp iyi bir mühendis olacağım," diye düşündü Alberto. "Dönüşümde de babamla birlikte çalışacağım, üstü açılır bir otomobilim, havuzlu büyük bir evim olacak. Marcela'yla evlenip çapkın bir erkek olacağım. Her cumartesi Grill Bolivar'a dans etmeye gideceğim. Bol bol yolculuk yapacağım. Birkaç yıl sonra da, Leoncio Prado Koleji'nde okuduğumu hatırlayamayacağım bile.

"Ne oldu sana böyle?" diye sordu Marcela. "Ne düşünüyorsun?"

Larco Caddesi'nin köşesindeydiler. Çevrelerinde bir sürü insan vardı; kadınlar açık renk etek bluzlar, beyaz ayakkabılar, hasır şapkalar giymişler; güneş gözlüğü takmışlardı. Üstü açılır otomobillerde mayolu kadınlarla erkekler söyleşip gülüşüyorlardı.

"Hiç," dedi Alberto. "Askeri Kolej'i hatırlamayı sevmiyorum."

"Niçin?"

"Sürekli cezalıydım. Pek hoş değildi doğrusu."

"Geçen gün babam niçin seni Askeri Kolej'e verdiklerini soruyordu."

"Yola getirmek için. Babam rahiplerin üstesinden gelebileceğimi, ama subaylarla baş edemeyeceğimi söylemişti."

"Baban dinsizin biri!"

Arequipa Caddesi'nden yukarıya çıktılar. Dos de Mayo'ya geldiklerinde, bir otomobilden birileri seslendi: "Hey! Hey! Alberto, Marcela!" Birinin onlara el salladığını görebildiler, bakındıktan sonra. Onlar da el salladılar.

"Biliyor musun, Ursula'yla bozuşmuş," dedi Marcela.

"Ya, öyle mi? Bilmiyordum."

Marcela bozuşmayı ayrıntılarıyla anlattı. Alberto pek izleyemiyordu, farkında olmadan Teğmen Gamboa'yı

düşünmeye koyulmuştu. "Hâlâ Puna'da olmalı. Bana karşı çok iyi davrandı, onu Lima'dan bu yüzden gönderdiler. Hepsi ödlekliğim yüzünden oldu. Belki de bu yüzden rütbesi yükselemeyecek, yıllarca Teğmen olarak kalacak. Yalnızca bana inandığı, güvendiği için."

"Beni dinliyor musun sen?" diye sordu Marcela.

"Elbette. Sonra ne olmuş?"

"Ursula bilmem kaç kez aramış onu, ama sesini alır almaz telefonu yüzüne kapatıyormuş. İyi etmiş, sence de öyle değil mi?"

"Elbette. Çok iyi etmiş."

"Sen aynı şeyi yapar miydin?"

"Hayır. Asla."

"İnanmıyorum sana. Siz erkekler hepiniz birbirinizden betersiniz."

Primavera Caddesi'ne gelmişlerdi. Uzaktan Pluto'nun otomobilini gördüler. Pluto onlara gözdağı verir gibi hareketler yapıyordu. Üzerinde cırtlak sarı çorap ve mokasen vardı.

"Pes doğrusu! Amma da yüzsüzsünüz!" diye bağırıyordu.

"Ne kadar sevimli, değil mi?" dedi Marcela. "Bayılıyorum şu Pluto'ya."

Pluto'ya doğru koştu, o da boğacakmış gibi Marcela'nın üzerine atıldı, hareketlerini iyice abartarak. Marcela kahkahalarla gülüyordu, gülüşü bir pınarı hatırlatıyordu, güneşli sabahı serinletiyordu sanki. Alberto Pluto'ya gülümseyerek dostça omzuna vurdu.

"Kızı kaçırdığım sandım, ahbap," dedi Pluto.

"Bir dakika," dedi Marcela, "mayomu alayım."

"Çabuk ol, yoksa seni bırakıp gideriz," dedi Pluto.

"Evet," dedi Alberto. "Çabuk olmazsan bırakıp gideriz."

"Peki ya kız, ne dedi sana?" diye sordu Sırık Higueras.

Kız kıpırtısız, afallamış duruyordu öylece. Derdini bir an için unutarak düşündü: "Hâlâ hatırlıyor." Lince'nin bu geniş, dik sokağına ince bir yağmur gibi ağır ağır inen gri ışıkta her şey kül rengiydi: Öğleden sonra ışığı, eski evler, ağır adımlarla birbirlerine yaklaşan, uzaklaşan insanlar, hepsi birbirinin eşi direkler, düzensiz kaldırımlar, havadaki toz.

"Hiçbir şey. Uzun süre gözlerini kocaman açıp benden korkuyormuş gibi baktı."

"İnanamıyorum," dedi Sırık Higueras. "Buna inanamıyorum işte. Bir şeyler söylemiş olmalı. Hiç değilse bir merhaba, ya da nerelerdeydin, nasılsın, gibi, ne bileyim ben, herhangi bir şey."

Hayır, o yeniden konuşmaya başlamadan önce kız hiçbir şey söylememişti. Karşılaştıklarında ilk söylediği sözler acele, buyurgan olmuştu. "Teresa, beni hatırlıyor musun? Nasılsın?" Jaguar, bu karşılaşmanın garip bir yanı olmadığını, gündelik, olağan, gizemsiz bir olay olduğunu belirtmek için gülümsüyordu. Ama bu gülümseme büyük bir çaba gerektirmişti, şimdi de garip, alışılmadık bir ağrı karnına yerleşmişti, nemli kütüklerde birden patlayıveren o sarı şapkalı beyaz mantarlar gibi ortaya çıkıvermişti, ağrı şimdi bir adım geriye ya da bir adım ileriye gitmek için sabırsızlanan bacaklarına saldırıyor, oradan da cebine dalmak ya da yüzüne dokunmak isteyen ellerine sıçrıyordu; işin en garip yanı da, yüreğindeki hayvanca korkuydu, sanki içgüdüleri harekete geçerek bir felakete yol açacakmış gibi.

"Peki sen, sen ne yaptın?" dedi Sırık Higueras.

"Bir daha söze başladım: 'Merhaba Teresa. Beni hatırlamadın mı?' dedim."

O zaman o da konuştu:

"Elbette hatırladım. İlk anda tanıyamadım da."

Soluk aldı. Teresa gülümseyerek elini uzattı. Tokalaşmaları çok kısa bir an sürdü; genç kızın parmaklarını belli belirsiz hissetti elinde, ama bütün bedeni gevşedi, kollarındaki, bacaklarındaki ağrı, yüreğindeki korkuyla birlikte kayboluverdi.

"Amma heyecanlı!" dedi Sırık Higueras.

Bir sokak köşesinde durmuş, dondurmacı çikolata-vanilyalı dondurmasını hazırlarken dalgın dalgın çevreye bakmıyordu; birkaç adım Ötesinde, Lima-Chorillos tramvayı kulak tırmalayıcı bir gıcırtıyla durdu, beton platformda bekleyen insanlar ilerleyip madeni kapının önüne yığıldılar, inen yolcular onları itip kakarak kendilerine bir yol açmak zorunda kalıyorlardı, elleri kolları paketlerle dolu iki kadının arkasında, küçük merdivenin tepesinde Teresa göründü. Bu kalabalığın ortasında, tehlikeli bir durumda kalmış küçük bir kız gibiydi. Dondurmacı külahı uzatıyordu, Jaguar elini uzatıp kapattı ve bir şeyler oldu, dondurmanın ayakkabılarının üzerine düştüğünü gördü. "Öf be. Suç sende. Yenisini vermem," dedi dondurmacı. Jaguar arkasına döndü, bir sokağa saptı, birkaç saniye sonra durup başını çevirdi. Köşede tramvayın son vagonu gözden kaybolmaktaydı. Koşarak geldiği yönde ilerledi ve uzakta, tek başına yürüyen Teresa'yı gördü. Yoldan geçenlerin arkasına gizlenerek önü izledi. "Birazdan bir eve girecek, bir daha da göremeyeceğim onu," diye düşünüyordu. Sonunda kararını verdi: "Şu evlerin çevresini dolanırım, köşeye geldiğimde onu görürsem, yaklaşıp konuşurum." Koşmaya başladı, önce ağır ağır, sonra çılgınlar gibi; bir sokakta karşıdan karşıya geçerken adamın birine çarptı, adam yere yuvarlanarak inleye inleye sövgüler yağdırdı. Durduğunda soluk soluğa, ter içindeydi. Eliyle alnını sildi, parmaklarının arasından, Teresa'nın ona doğru geldiğini gördü.

"Peki sonra?" dedi Sırık Higueras. "Konuştuk," dedi Jaguar. "Oradan buradan konuştuk."

"Uzun süre mi?" dedi Sırık. "Ne kadar konuştunuz?"

"Bilmiyorum. Uzun sürmemiştir herhalde. Onu evine kadar geçirdim."

Teresa kaldırımın ortasından, Jaguar yolun kıyısından yürüyordu. Teresa ağır ağır yürüyor, arada sırada ona bakmak için dönüyor, o zaman Jaguar, gözlerinin eskiye oranla daha güvenli, hatta ara ara küstah, bakışlarının daha aydınlık olduğunu fark ediyordu.

"Beş yıl oldu, değil mi?" diyordu Teresa. "Belki de daha çok."

"Altı yıl," dedi Jaguar. Sesini biraz kısıp ekledi: "Üç ay."

"Hayat hızla akıp gidiyor," dedi Teresa. "Yakında bir de bakacağız, yaşlanmışız."

Bunu söyledikten sonra gülmeye başladı, Jaguar, "Artık bir kadın olmuş," diye düşündü.

"Annen nasıl?" dedi Teresa.

"Haberin yok muydu? Annem öldü."

"İşte bu tam sırasıymış," dedi Sırık Higueras. "Bunun üzerine ne yaptı?"

"Durdu," diye karşılık verdi Jaguar. Sigarası dudaklarında, ağzından çıkan kalın duman sütununa bakıyor, ellerinden biriyle pis masanın üzerinde tempo tutuyordu. "Ah zavallıcık! dedi."

"İşte o sırada onu öpüp bir şeyler söylemeliydin, tam sırasıymış," dedi Sırık.

Susup yürümeye devam ettiler. Jaguar'ın elleri cebinde, gözü Teresa'daydı. Ansızın konuşmaya başladı:

"Seninle konuşmak istiyordum. Yani, uzun zaman oldu demek istiyorum. Ama seni nerede bulabileceğimi bilmiyordum."

"Hah!" dedi Sırık Higueras. "Harekete geçmişsin."

"Evet," dedi Jaguar. Kaşlarını çatmış dumana bakıyordu. "Evet."

"Evet," dedi Teresa. "Taşındığımızdan beri Bellavista'ya hiç uğramadım. Kimbilir ne kadar zaman geçti."

"Senden özür dilemek istiyordum," dedi Jaguar. "Biliyorsun, plajdaki olay yüzünden."

Teresa karşılık vermedi, ama şaşkınlıkla yüzüne baktı. Jaguar gözlerini yere indirip mırıldandı:

"Yani sana hakaret ettiğim için özür dilemek istiyordum."

"Unutmuştum o olayı," dedi Teresa. "Çocukça bir olaydı, unutmak daha iyi. Biliyor musun..." Teresa önüne bakıyordu, ama yalnızca geçmişi gördüğünü, geçmişin belleğinde bir yelpaze gibi açıldığını Jaguar anlamıştı, "... o akşam size gidip annene her şeyi anlattım. Karakola gitti seni aramaya. Bıraktıklarını söylediler. Bütün geceyi bizim evde ağlamakla geçirdi. Ne oldu? Niçin evine dönmedin?"

"Bak bu da uygun bir anmış," dedi Sırık Higueras. Pisco kadehini yeni boşaltmıştı, kadehi iki parmağıyla ağzının yakınında tutuyordu. "Bence son derece duygusal bir an."

"Her şeyi anlattım ona," dedi Jaguar.

"Nasıl yani?" dedi Sırık Higueras. "Süt dökmüş kedi gibi ne duruyorsun öyle? Ona tutup hırsız olduğunu, kerhaneci olduğunu mu anlattın?"

"Evet," dedi Jaguar. "Bütün soygunları anlattım ona, yani hatırladıklarımı. Armağanlar dışında her şeyi anlattım. Onu da hemen tahmin etti zaten."

"Demek sendin," dedi Teresa. "Bütün o paketleri sen gönderiyordun demek."

"Ah!" dedi Sırık Higueras. "Kazandığının yansını genelevde harcıyordun, öbür yarısıyla da ona armağanlar gönderiyordun. Amma herifsin!"

"Hayır," dedi Jaguar. "Genelevde neredeyse hiç para harcamıyordum. Kadınlar bana para ödetmiyordu."

"Niçin yaptın bunu?" diye sordu Teresa.

Jaguar karşılık vermedi. Ellerini cebinden çıkarmış parmaklarıyla oynuyordu.

"Bana âşık miydin?" dedi Teresa. Jaguar yüzüne baktı. Kızarmamıştı, yüzü dingindi, biraz şaşırmıştı.

"Evet," dedi Jaguar. "Plajdaki çocukla o yüzden kavga ettim."

"Kıskanıyor muydun?" dedi Teresa. Şimdi sesinde Jaguar'ı şaşırtan bir şeyler vardı. Tanımlanamaz bir şey, beklenmedik, uçucu, gururlu bir şeyler.

"Evet," dedi Jaguar. "O yüzden sana hakaret ettim. Beni bağışladın mı?"

"Evet," dedi Teresa, "Ama geri gelmen gerekirdi. Niçin aramadın beni?"

"Utancımdan," dedi Jaguar. "Bir kez geldim ama, Sırık'ı yakaladıklarında."

"Benden de söz ettin demek ona!" dedi Migueras kıvançla. "Demek ki gerçekten her şeyi anlatmışsın ona."

"Gittiğimde evden ayrılmıştın," dedi Jaguar. "Evinde başka birileri oturuyordu. Bizim evde de öyle."

"Sık sık seni düşünürdüm," dedi Teresa. Bilgiç bir tavırla ekledi: "Biliyor musun, plajda dövdüğün o çocuğu bir daha hiç görmedim."

"Hiç mi?" diye sordu Jaguar.

"Hiç." dedi Teresa. "Bir daha plajda görünmedi." Bir kahkaha patlattı; hırsızlık olaylarını, genelevleri unutmuşa benziyordu, gözlerinin içi gülüyordu; kaygısız, dertsizdi. "Korkmuş olmalı. Bir daha dayak yiyeceğini düşünmüştür."

"Nefret ediyordum ondan," dedi Jaguar.

"Beni okul çıkışında beklediğin günleri hatırlıyor musun?" dedi Teresa.

Jaguar başını salladı. Teresa'nın hemen yanı başında yürüyordu, kolu ara sıra hafifçe bedenine değiyordu.

"Kızlar seni sevgilim sanırlardı," dedi Teresa. "'Peder Bey' diye ad takmışlardı sana. Her zaman öyle ciddiydin ki."

"Ya sen neler yaptın?" dedi Jaguar.

"Evet," dedi Sırık Higueras. "Öyle ya. O ne yapmış onca zaman?"

"Öğrenimini tamamlamamış," dedi Jaguar. "Sekreter olarak bir büroda çalışmaya başlamış. Hâlâ da orada çalışıyor."

"Başka?" dedi Sırık Higueras. "Kaç erkek peşinden koşmuş, kaç tane macerası olmuş?"

"Bir çocukla çıktım,"dedi Teresa. "Sen gidip onu da dövmeye kalkarsın şimdi."

İkisi de gülmeye başladılar. Aynı evlerin çevresinde birçok kez dolanmışlardı. Köşeye gelince bir an durdular, sonra bir şey söylemeden yine yürümeye koyuldular.

"Vay canına!" dedi Sırık. "İşte orada bağlanmış olay. Başka bir şeyler anlattı mı?"

"O herif bırakmış onu," dedi Jaguar. "Gelip arayıp sormamış. Bir gün sokakta, zengin bir kızla el ele görmüş, tam bir sosyete kızıymış, anlıyor musun? O gece hiç uyuyamamış, manastıra kapanmayı düşünmüş."

Sırık Higueras gülmekten katılıyordu. Bir kadeh daha *pisco* içmişti, garsona bir daha doldurması için işaret etti.

"Sana aşıkmış, gün gibi ortada. Yoksa hayatta bunları anlatmazdı sana. Kadınlar inanılmaz derecede gururludurlar. Peki sen, sen ne yaptın?"

"O herifin seni bıraktığına çok sevindim," dedi Jaguar. "Çok iyi olmuş. O dövdüğüm çocukla seni plajda gördüğümde neler hissettiğimi anlamışsındır."

"Peki o? Ne yaptı?" dedi Sırık.

"Ne kadar kötüsün!" dedi Teresa.

Ona vuracakmış gibi yaptı. Ama kaldırdığı elini indirmeyip havada tuttu, bu arada gözleri mutlu bir edepsizlikle ona meydan okuyordu. Jaguar kendisini tehdit eden eli tuttu. Teresa ona sarılmasına karşı koymadı, yüzünü göğsüne dayayıp bir kolunu beline doladı.

"Onu ilk kez öpüyordum," dedi Jaguar. "Uzun uzun öptüm onu, dudaklarından yani. O da beni öptü."

"Elbette, oğlum," dedi Sırık. "Elbette, söylemeye gerek yok. Peki ne kadar zaman sonra evlendiniz?"

"Kısa bir süre sonra," dedi Jaguar. "On beş gün sonra."

"Amma da aceleniz varmış," dedi Sırık. *Pisco* kadehini yeniden eline almış düşünceli düşünceli sallıyordu, saydam sıvı bardağın ağzına kadar gelip geri çekiliyordu.

"Ertesi gün bankanın kapısında beni bekledi. Bir süre dolaşıp sonra sinemaya gittik. O akşam, her şeyi teyzesine anlattığını, teyzesininse küplere bindiğini söyledi. Teyzesi beni bir daha görmemesini söylemiş."

"Kadının küstahlığına bak!" dedi Sırık Higueras. Bir limonun yarısını ağzına atmış, hırslı bakışlarla *pisco* kadehini dudaklarına yaklaştırıyordu. "Ne yaptın?"

"Bankadan avans istedim. Yönetici iyi adam. Sekiz gün izin verdi bana. 'İnsanlar nasıl da intihar ediyorlar, şaşıyorum,' dedi. 'Git evlen bakalım, gelecek pazartesi saat tam sekizde de burada ol.'"

"Şu cadaloz teyzeyi anlat bana," dedi Sırık. "Gidip gördün mü onu?"

"Daha sonra," dedi Jaguar. "Teresa'nın bana teyzesinin söylediklerini anlattığı akşam ona benimle evlenmek isteyip istemediğini sordum."

"Evet," dedi Teresa. "Ben istiyorum. Ama teyzem ne olacak?"

"Teyzenin cehenneme kadar yolu var," dedi Jaguar.

"Benim yanımda küfür etme," dedi Teresa.

"Sevimli bir kız bu," dedi Sırık Higueras. "Anlattığın kadarıyla çok sevimli bir kız. Teyzesi hakkında öyle konuşmamalıydın."

"Şimdi teyzeyle aram iyi," dedi Jaguar. "Ama onu görmeye gittiğimizde suratıma bir tokat patlattı."

"Amma erkek karıymış," dedi Sırık Higueras. "Nerede evlendiniz?"

"Huacho'da. Rahip bir türlü kabul etmiyordu, evlilik duyurusu yapılmamış, bilmem hangi belge eksikmiş diye. Bir çeyrek saat ter döktüm."

"Tahmin ederim," dedi Sırık, "tahmin ederim."

"Bakın, anlamıyor musunuz, kaçırdım onu," dedi Jaguar. "Anlamıyor musunuz, hiç param kalmadı. Sekiz gün daha nasıl bekleyebilirim?"

Ayin eşyalarının bulunduğu yerin kapısı açıktı, Jaguar, rahibin kel başının arkasında, kilise duvarının üzerinde gümüş adaklar göze çarpıyordu. Rahip kollarını göğsünde kavuşturmuştu, elleri yuvasına sığınmış birer kuş gibi koltuk altlarında ısınıyordu; gözleri hem kurnaz, hem iyi niyetliydi. Teresa kaygıyla gerilmiş ağzı, korkulu gözleriyle Jaguar'ın yanında duruyordu. Birdenbire hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

"Onun ağladığını görünce acayip sinirlendim," dedi Jaguar. "Rahibi ensesinden yakaladım."

"Yok canım!" dedi Sırık. "Gerçekten ensesinden mi tuttun?"

"Evet, gözleri yuvalarından uğradı."

"Ücretin ne kadar olduğunu biliyor musunuz?" dedi rahip ensesini ovuşturarak.

"Sağolun, Peder," dedi Teresa. "Varolun Peder."

"Ne kadar?" dedi Jaguar.

"Kaç paran var?" diye sordu rahip.

"Üç yüz sol," dedi Jaguar.

"Yarısını ver," dedi rahip. "Benim için değil, yoksul cemaat için."

"Sonra da evlendirdi bizi," dedi Jaguar. "Çok iyi davrandı. Kendi cebinden bir şişe şarap aldı, orada içtik. Teresa hafiften kafayı buldu."

"Ya teyzesi?" dedi Sırık. "Biraz onu anlat, ne olur!"

"Ertesi gün Lima'ya döndüğümüzde onu görmeye gittik. Evlendiğimizi söyleyip rahibin verdiği kâğıdı gösterdim. İşte o zaman tokadı patlattı. Bunun üzerine Teresa öfkelenip bencilsin, söylesin, böylesin demeye başladı. Sonunda ikisi de ağlayıp zırlamaya başladılar. İhtiyar onu terk edeceğimizi, köpekler gibi sürünerek öleceğini söylüyordu. Onu yanımıza alacağımıza söz verdim. O zaman sakinleşti, komşuları çağırdı, evliliği kutlamamız gerektiğini söyledi. Kötü bir kadın değil aslında, biraz çaçaron, ama bana bulaşmıyor."

"Ben bir ihtiyarla aynı evde yaşayamazdım," dedi Sırık Higueras, birden Jaguar'ın öyküsüne ilgisini yitirerek. "Küçükken büyükannemle otururdum, kafadan çatlaktı. Bütün gün kendi kendine konuşur, hayali tavukları kovalardı. Korkardım ondan. Ne zaman yaşlı bir kadın görsem, büyükannemi hatırlarım. Hayatta yaşayamam bir ihtiyarla, hepsi birbirinden kaçık."

"Şimdi ne yapacaksın?" diye sordu Jaguar.

"Ben mi?" dedi Sırık Higueras şaşkınlıkla. "Bilmem. Her şeyden önce bir kafa çekeceğim, sonra gerisini düşünürüm. Biraz gezmek istiyorum. Sokakları görmeyeli çok oldu."

"İstersen bize gel," dedi Jaguar. "Bir şeyler ayarlayıncaya kadar bizde kalırsın."

"Sağol," dedi Sırık Higueras gülerek. "Ama sanırım gelmesem daha iyi olacak. Söyledim ya, yaşlılarla bir arada oturamam. Ayrıca karın benden nefret ediyor olmalı. Hapisten çıktığımı bilmemesi daha iyi. Önümüzdeki

günlerden birinde çalıştığın bankaya gelirim, birlikte bir iki kadeh bir şeyler içeriz. Arkadaşlarla gevezelik etmeye bayılıyorum. Arna sık sık görüşemeyeceğiz. Sen ciddi bir adam oldun, bana göre değilsin."

"Sen eskisi gibi mi sürdüreceksin?"

"Hırsızlığı mı demek istiyorsun?" Sırık Higueras suratını buruşturdu. "Sanırım öyle. Neden, biliyor musun? Tilkinin dönüp dolaşıp geleceği yer, kürkçü dükkânıdır. Şimdilik Lima'dan uzak dursam iyi olur."

"Ben senin dostunum," dedi Jaguar. "Sana herhangi bir yardımım olabilirse, bir haber ver, yeter."

"Evet, bir yardımın dokunabilir," dedi Sırık. "Hesabı öde. Meteliğim yok."